FLACĂRA

30
'69

ANUL XVIII
NR. 738
19 IULIE 1969

DEPLINĂ ADEZIUNE A POPORULUI LA POLITICA PARTIDULUI

Tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a făcut o vizită de lucru în județele Cluj, Maramureș, Satu Mare, Bihor, Arad. Mii și mii de cetățeni — coloane vii de entuziasm spontan și bucurie — au întîmpinat cu brațele pline de flori și cu nesfîrșite urale pe oaspetele iubit. Pentru muncitorii, țăranii și intelectualii din județele Cluj, Maramureș, Satu Mare, Bihor, Arad, ziua cînd au fost vizitați de tovarășul Ceaușescu a fost o zi de sărbătoare. Pretutindeni pe unde a trecut — pe Valea Someșului, pe meleagurile sătmărene sau ale Maramureșului, pe valea Crișului sau a Mureșului — tovarășul Ceaușescu a fost primit, după obiceiul strămoșesc, cu pîine și sare, înconjurat fiind de emoționante dovezi de prețuire și dragoste. Reîntîlnirea cu cel mai iubit fiu al clasei noastre muncitoare — cum a fost aclamat peste tot înaltul oaspete — a prilejuit încă o dată locuitorilor din aceste județe — români, maghiari, germani și de alte naționalități — o însuflețită manifestare a unității în jurul partidului, a adeziunii totale la politica sa internă și externă.

Vizitînd uzine, fabrici, cartiere noi ale orașelor, unități agricole socialiste și instituții de cultură din cele cinci județe, tovarășul Nicolae Ceaușescu a luat cunoștință de realizările oamenilor muncii în înfăptuirea prevederilor cincinalului, în îndeplinirea angajamentelor luate în cinstea celui de-al X-lea Congres al partidului. Întîlnirile secretarului general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu colectivele întreprinderilor industriale, cu țărani cooperatori sau cu lucrători din unitățile agricole de stat, discuțiile purtate cu cadre de conducere din economie și cu activul de partid și de stat au avut un accentuat caracter de lucru.

În vizitele de lucru pe care conducătorul partidului și statului nostru le-a făcut la uzinele «Industria sîrmei» din Cîmpia Turzii, la întreprinderea «Tehnofrig» și Fabrica de porțelan-Cluj, la întreprinderile «Unio»-Satu Mare, «Mondiala»-Oradea și în alte unități industriale din cele cinci județe, au fost abordate, în amănunțime, probleme privind eficacitatea activității economice, prin modernizarea continuă a proceselor tehnologice, prin perfecționarea metodelor de conducere și organizare a producției. S-a relevat, de asemenea, necesitatea îmbunătățirii caracteristicilor calitative ale produselor, potrivit creșterii exigențelor sporite ale populației țării și a cerințelor de competitivitate pe piața externă. În discuțiile purtate cu prilejul acestor vizite de lucru s-a accentuat în mod deosebit asupra faptului că trebuie să se acorde mai multă grijă intrării în funcțiune la termen a noilor obiective industriale și atingerii în timpul cel mai scurt a parametrilor tehnici proiectați. Folosirea panourilor mari prefabricate, turnate la fața locului, pentru construcțiile de locuințe a fost insistent recomandată și cu ocazia vizitei în cartierele noi ale Clujului. Apreciind ca pozitive rezultatele activității unor unități agricole socialiste cum sînt, bunăoară, I.A.S.-Satulung (Maramureș), I.A.S.-Carei și C.A.P.-Căpleni (Satu Mare), tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția asupra resurselor care pot și trebuie valorificate în viitor pentru sporirea producției zootehnice; extinderea rețelei de irigație și a folosirii ierbicidelor vor spori recoltele de grîu și porumb, economisind în același timp importante forțe de muncă ce pot fi utilizate în alte sectoare unde este mai mare nevoie de ele.

Întîlnirile de lucru ale oaspetelui cu intelectualii județelor vizitate au prilejuit, de asemenea, trecerea în revistă a unor prestigioase realizări din domeniul științei și culturii. În cuvîntarea sa la Conferința extraordinară a organizației județene de partid Cluj, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a menționat că **«oamenii de știință clujeni au înțeles încă mai de mult că știința poate să-și dovedească eficacitatea și locul în societatea socialistă numai atunci cînd este pusă în serviciul progresului economico-social, în serviciul omului».**

Referindu-se la politica externă a României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat că partidul și guvernul patriei noastre pun în centrul activității internaționale prietenia cu țările sistemului mondial socialist, dezvoltarea colaborării cu aceste țări pe baza principiilor marxist-leniniste, ale internaționalismului proletar, egalității în drepturi, respectului suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovărășești.

Secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român a arătat, de asemenea, că, în spiritul principiilor coexistenței pașnice între statele cu orînduiri social-politice diferite, România a stabilit și dezvoltă relații diplomatice și legături economice cu toate țările lumii. **«Niciodată România nu s-a bucurat de atîta respect și nu a avut atîția prieteni în lume cîți are astăzi»** — a spus tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea sa la Conferința extraordinară a organizației județene de partid Cluj.

Primirea călduroasă pe care masele de oameni ai muncii din cele cinci județe au făcut-o tovarășului Nicolae Ceaușescu exprimă adeziunea deplină a poporului nostru la conținutul documentelor pregătitoare pentru Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. În aceste documente, care au fost amplu dezbătute de către comuniști în întreprinderi, în adunările obștești și în rîndul populației de la orașe și sate, se prefigurează sarcini mărețe pentru destinele, pentru viitorul țării întregi. Cetățenii din județele vizitate, ca și întregul popor român, văd în Tezele Comitetului Central al partidului și în proiectul de Directive pentru dezvoltarea economiei în anii următori însăși perspectiva îndeplinirii năzuințelor lor pentru bunăstare și pace. Conferințele extraordinare ale organizațiilor județene de partid care s-au desfășurat în această săptămînă au fost consacrate dezbaterii Tezelor Comitetului Central și proiectului de Directive, precum și alegerii delegaților pentru Congresul al X-lea al partidului. Stima, încrederea și dragostea pe care le nutrește poporul nostru față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de activitatea sa atît de bogată și neobosită, au căpătat și cu acest prilej o vie ilustrare. Într-o atmosferă înflăcărată, conferințele județene și-au însușit propunerea conferinței Organizației municipale București, împuternicind delegații aleși pentru Congres să susțină realegerea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** în funcția de secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Mitingul de la Carei — o impresionantă manifestare a unității poporului în jurul partidului.

Numeroși cetățeni se apropie și strîng mîna secretarului general, urîndu-i sănătate și putere de muncă.

Nespus de bucuroasă de vizită, familia tîmplarului Emil Cotu se folosește de prilej pentru a mulțumi secretarului general al C.C., partidului, pentru viața nouă pe care o trăiește.

Zona industrială a orașului Oradea va fi completată încă în cursul actualului plan cincinal cu încă două unități puternice: o fabrică de pigmenți anorganici și o fabrică de piese și repere pentru mijloacele de transport auto și feroviare.

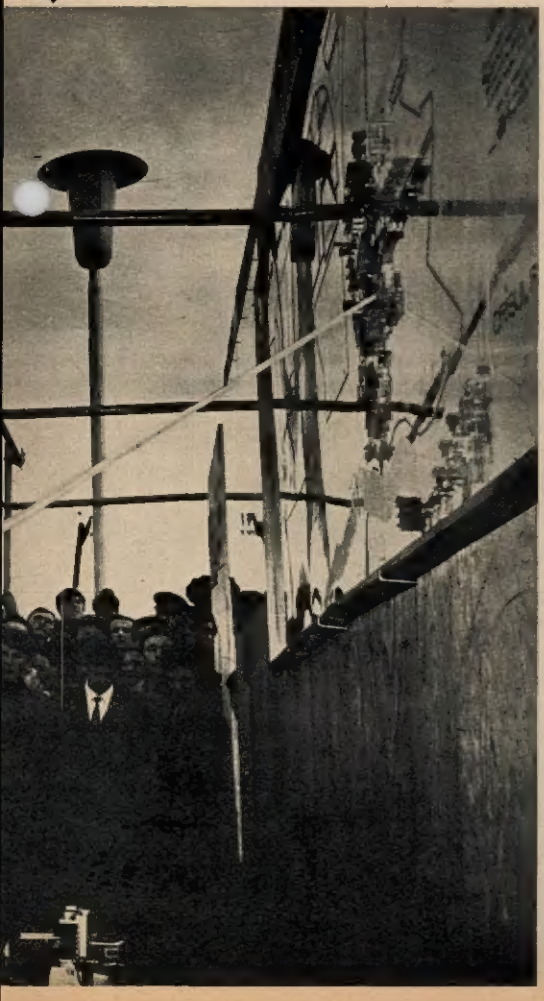

O întîlnire de neuitat pentru tinerii nuntași din Satulung, comună renumită prin hărnicia locuitorilor și prin rezultatele pe care le-au obținut în sporirea producției.

Cetățenii Oradiei, români, maghiari, germani, întîmpinînd pe conducătorul iubit cu pîine și sare, și-au exprimat încă o dată atașamentul de nezdruncinat față de cauza socialismului.

«Să trăiești, copilul meu, să ne conduci mereu așa ca pînă acum» — urarea călduroasă a bătrînei din Inad.

Popas la Muzeul de istorie din Cluj, care s-a dezvoltat considerabil în ultimii ani. Înaltul oaspete este întîmpinat de acad. Constantin Daicoviciu, directorul muzeului.

Acești mici cetățeni din Oradea au ținut cu tot dinadinsul să se fotografieze cu cel mai iubit cetățean al țării.

Vizitînd pe cooperatorii din Diosig, tovarășul Ceaușescu le-a recomandat să studieze experiența I.A.S.-Valea lui Mihai și le-a sugerat să ceară ajutorul agricultorilor din sectorul de stat, în special în ceea ce privește îmbunătățirea raselor de animale.

DEPLINĂ ADEZIUNE A POPORULUI LA POLITICA PARTIDULUI

Locuitorii municipiului Turda, cu mic cu mare, au ieșit în întîmpinarea secretarului general al C.C. pentru a da expresie sentimentelor lor, adeziunii lor totale față de politica partidului.

O bună parte a discuției cu arhitecții, constructorii și edilii din Cluj a fost consacrată aspectelor ridicate de diversificarea gradului de confort în noile blocuri de locuințe.

Brațul macaralei execută mișcări cu precizie milimetrică.

DE LA CANCIOC LA VERINA HIDRAULICĂ

de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

Evident, fără însemnele foarte precise ale breslei e greu să hotărăști, dintr-o ochire, ce meserie are un om cu care te întîlnești pe stradă sau cu care călătorești în tramvai. Așa că nu aveți de unde să știți... Presupunînd că v-ar sta la îndemînă toate mijloacele de investigație, ați afla că din 8 salariați unul este neapărat constructor. Și probabil că de un an și ceva, de cînd statisticienii au stabilit acest raport, relația numerică s-a modificat în favoarea constructorilor.

Ce înțelesuri și consecințe înalte cuprinde această informație? Știm bine că România nu a fost, de cînd lumea, o țară de constructori (știm, chiar dacă nu ne amintim asta în fiecare zi). În schimb, nu oricine este îndeajuns avizat că, în ultimul sfert de veac, oamenii șantierelor și-au schimbat «recuzita» într-un chip atît de surprinzător, încît 25 de ani alcătuiesc o epocă și obligă la evocări...

SAMAR — CĂRĂMIDĂ — LABORATOR

Un om se opintește în mers, pășind cu atîta precauție de parcă ar face echilibristică. E din cauza poverii care-i încarcă spinarea — un samar cu o stivă de cărămizi deasupra. Omul și samarul urcă pe schela unei clădiri în devenire: imaginea aceasta insolită de șantier îți provoacă, spontan, un zîmbet în care se amestecă puțină duioșie, multă îngăduință și, parcă, o senzație de neverosimil.

— Nu vă vine să credeți. Așa e? Inutil să mă apăr...

— Dacă n-aș fi trăit vremea aceea, poate că și eu m-aș îndoi...

Și cînd te gîndești că «vremea aceea» a fost doar acum două decenii și

«Bastoanele» trainice din oțel-beton vor susține pînă la adînci bătrîneți structura viitoarei clădiri.

Inginerul Luigi Strinatti își vizitează șantierul experimental, în calitate de cercetător.

Canciocul și mistria tind să devină doar simboluri ale breslei.

ceva! Între 1944 și 1949 ziarele scriau adesea despre zidarul gălățean Luigi Strinatti, cel care «spărgea normele» în orașul-port aproape orbit de bombele războiului. La construcția întreprinderii textile «Fusul», a gării de pasageri din Galați sau a cinematografului «Olimpia», vestitul zidar descoperise că pereții se ridică mai cu spor dacă ți se dau «la mînă» cărămida și mortarul. Interlocutorul meu apasă pe cuvîntul descoperire în așa fel încît să-mi dau seama că-l folosește cu ghilimele. De rîndul acesta mi se pare însă că o complicitate de zîmbet sau o intenție de persiflare ar fi neloiale. Fiindcă a construi în «vremea aceea» — a transportului cărămizilor cu tărgi și samare — de cinci ori mai iute decît fusese obiceiul însemna o faptă bravă. Or, cum ai putea măsura ce lungime de drum ai străbătut, dacă ignorezi punctul de pornire?!

Nu l-am bănuit nici o clipă de ipocrizie pe inginerul Strinatti cînd mi-a vorbit, în spirit tolerant, despre izbînzile sale de odinioară. Este firesc să capeți o viziune lucidă asupra valorii tale, după ce ai absolvit o facultate de specialitate și ai ținut cadența cu ritmurile tehnicii. Cît despre trecut, probabil că e în firea oamenilor să vibreze mai mult la aspirații decît sub efectul melodiei slabe a amintirilor. Totuși, Luigi Strinatti nu și-a trădat meseria moștenită din familie. L-am cunoscut mai zilele trecute, în calitate de șef al laboratorului de zidării, la Institutul de cercetări pentru construcții (INCERC) unde lucrează, statornic, din 1954 — de cînd a absolvit facultatea.

Producția de construcții-montaj

1950 = 100%
1955 = 256%
1960 = 360%
1965 = 604%
1967 = 847%
1968 = 967%

Tradiționala cărămidă din timpul «spargerii normelor» a rămas obiectul de cercetare al fostului zidar. Aceeași formă paralelipipedică, cu, aproximativ, aceeași culoare, a fost înnobilată prin aparent simpla traversare în interior a unor goluri verticale. Pe multe șantiere din țară, folosirea acestor cărămizi a avut drept rezultat mărirea spațiului util al construcției cu 10% și micșorarea greutății clădirilor cu 400 de kilograme pe metru cub. Blocurile ceramice, care sînt supuse în laborator încercărilor de rezistență la încovoiere, întindere și așa mai departe, sînt tot niște cărămizi. Dar, în fond, automobilele de la începutul secolului nu mergeau tot pe patru roți și nu aveau același principiu de tracțiune? Și mai seamănă cu cele de azi?...

Canciocul — acea sculă a zidarului care aduce cu forma unui ibric — folosit pentru răsturnarea pastei de mortar începe să devină simbol al breslei. Pentru că accepția contemporană a zidăriei, în practica majorității șantierelor, este peretele ori planșeul prefabricat din beton, adică un produs al industriei. Și nu mai stă nimeni să toarne beton cu «ibricul» în forme, atîta vreme cît verina hidraulică împinge în sus cofrajul din al cărui tipar se ridică 10 etaje într-o săptămînă. Mistria s-a devalorizat și ea cu o viteză... îngrijorătoare; dacă se mai află încă operații de tencuire (că fabricile sînt decise a-și lua integral și această grijă), apoi zidarii, chiar cei vechi, preferă să lucreze cu un turbosol — mașină de împrăștiat mortarul în mod uniform — care nu te mai obligă la migala păgubitoare de timp. Cercetătorii de la INCERC, a căror activitate slujește intereselor practice ale șantierelor, experimentează tehnologii de natură să scurteze durata de execuție a construcțiilor, concomitent cu reducerea prețului lor de cost. Folosirea elementelor prefabricate în construcții și-a dovedit cu prisosință, în ultimii ani, avantajele tehnice și economice. Or, așa cum se accentuează în proiectul de Directive

DE LA CANCIOC LA VERINA HIDRAULICA

Blocurile glisate sînt o «modă» cu consecințe economice și estetice evidente.

La țesătura de rezistență a clădirilor creația este colectivă.

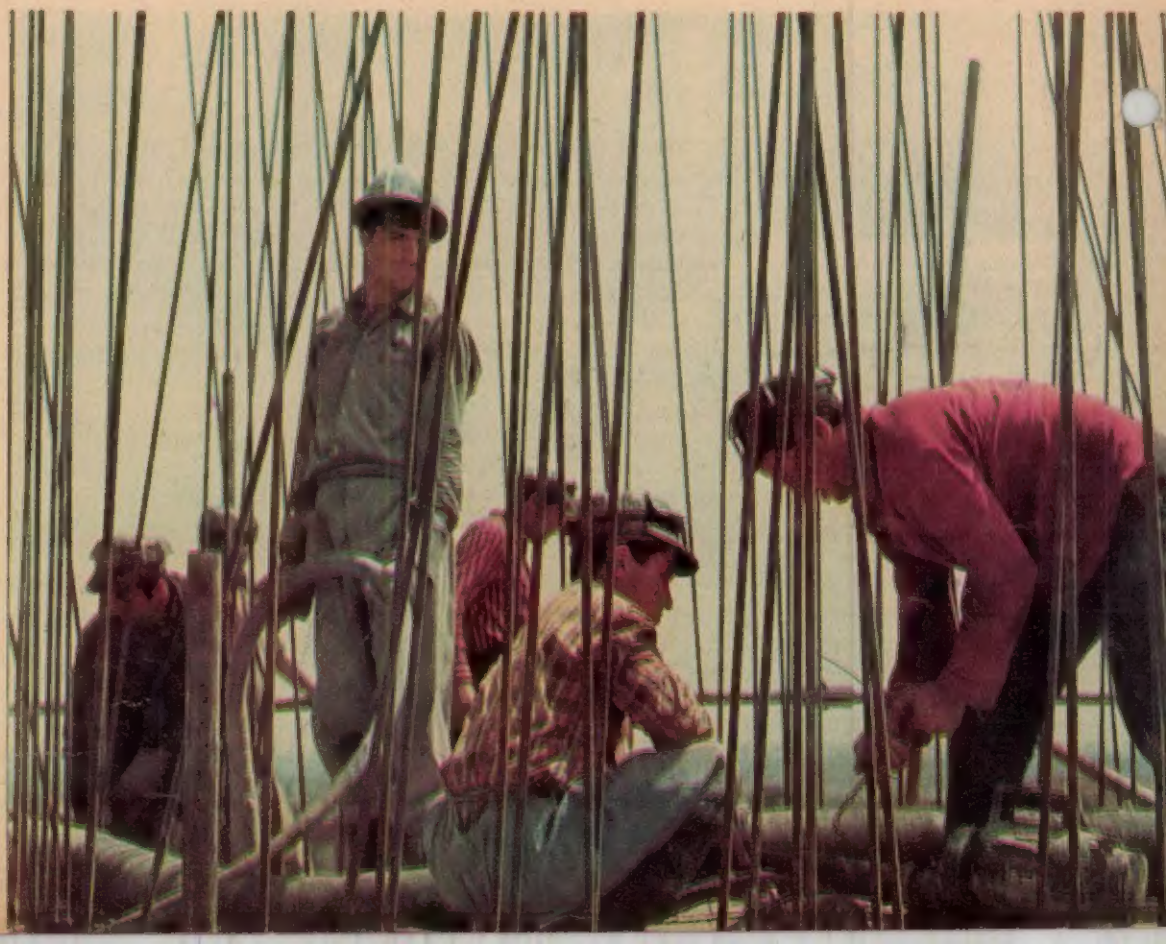

pentru Congresul al X-lea al P.C.R., volumul mare de construcții-montaj prevăzut pentru cincinalul următor impune trecerea treptată la executarea, exclusiv din prefabricate, a clădirilor industriale, agrozootehnice, administrative, social-culturale, a depozitelor și a altor construcții care, prin natura lor, se pot tipiza. Receptiv, și de astă dată, la tonalitățile majore ale timpului nostru, fostul purtător al mistriei promovează, prin cercetările sale, sistemul industrializat de zidărie. Șantierul de la Fetești, unde s-a dat întîietate prefabricării la construcția complexului agrozootehnic, este numai un moment din șirul de experiențe ale cercetătorului.

Luigi Strinatti îi povestește fiicei sale cum se construia «pe vremuri», și ea rîde ca la auzul unor anecdote. Poate credeți că e o copilită? Acum 2-3 săptămîni a absolvit Facultatea de construcții civile și industriale. Ca și tatăl ei, cu deosebire că ea n-a fost zidar pe vre-

«Drumul Taberei» a devenit, în ultimii ani, un orășel distinct al Bucureștiului.

De la înălțimea schelei, zîmbetul deschis al constructorilor petrece forfota străzii. E pauza de prînz.

mea samarului..., Mariana Strinatti continuă, așadar, tradiția profesională a familiei. La o altă scară.

A FOST ODATĂ O MACARA...

Pentru mulți dintre cititori, inginerul constructor Emil Prager nu are nevoie de o recomandare specială. O serie de clădiri remarcabile ridicate în București, între cele două războaie mondiale, îi poartă sau nu-i poartă numele, dar au fost construite sub supravegherea sa. Cunoscutul constructor are acum 80 de ani, este consilier la Ministerul Energiei Electrice și dispune de o putere de muncă demnă de invidiat. Și n-o să vă ascund că se mîndrește cu lucrările sale de pe vremuri. Mîndria, cu accente care o împing uneori pînă la vanitate, are însă și momente de sfiicIune: inginerul Prager îmi arată, printre zeci de fotografii, cîteva imagini — faze de execuție ale centralei electrice de

Productivitatea muncii pe un salariat din organizațiile de construcții-montaj
1950 = 100%
1960 = 200%
1965 = 261%
1968 = 319%

la Schitu-Golești, construită în perioada antebelică. Zîmbește ușor și parcă ar vrea să se scuze: lucrare mică — 3 turbine care dădeau circa 18 000 kWh. Dar ia uitați-vă ce creșteri uriașe s-au realizat în ultimii douăzeci de ani în producția de energie electrică! Pe un grafic, în fața sa, citesc două cifre care însoțesc o linie ascendentă: în 1960=2 miliarde kWh; în 1970= 32-34 miliarde kWh. Și alături, cu majuscule încercuite, prevederile cuprinse în textul proiectului de Directive pentru Congresul al X-lea al P.C.R.: în anul 1980=80-85 miliarde kWh. Pe fața inginerului Prager înflorește iar semnul mîndriei, dar acum persoana sa, la modul singular, este exclusă lucid și obiectiv din discuție. Cînd spune: «...Ce creștere uriașă...», are în ton o bucurie, dar una care se traduce cu pronumele «noi».

Prin '47-'48, singura macara din București și din țară o folosea inginerul

DE LA CANCIOC LA VERINA HIDRAULICĂ

Prager: «Am adus-o din Italia pentru raţiuni de productivitate. Acum sînt macarale cu miile pe şantiere şi se fabrică în România. Ei, numai Republica putea să facă o astfel de investiţie! Cred că uriaşa cheltuială a statului pentru modernizarea şantierelor îi obligă însă pe constructori să fie mai operativi în ceea ce priveşte termenele de punere în funcţiune a noilor obiective industriale — capitol la care noi sîntem încă destul de deficitari».

Inginerul Prager continuă relatări patetice despre folosirea cofrajelor glisante în construcţii. Cică prin aplicarea acestei metode la înălţarea centralei electrice de termoficare Bucureşti-Sud s-a micşorat durata de execuţie cu aproximativ o lună, iar costul unui metru cub de beton armat a fost redus cu 25%. Desenînd într-una pe hîrtie şi scriind cifre peste cifre, inginerul Prager trece în revistă şi coşul de fum al termocentralei de la Deva, cel de 220 de metri înălţime, precum şi un şir întreg de tehnologii noi şi soluţii moderne la construcţia hidrocentralelor, prezente şi viitoare. Vorbeşte despre mulţimea de excavatoare, buldozere, gredere, staţii mecanizate şi automatizate de betonare, instalaţii pneumatice de transportat ciment în vrac, şi la toate adaugă: «Eu făceam săpături şi terasamente cu oameni şi căruţe. Vă daţi seama ce salturi s-au realizat în activitatea de construcţii într-un timp atît de scurt?»

Imagine de robusteţe şi optimism.

Drept să spun, nu ştiu dacă pot face aprecieri cu mintea unui specialist. Îmi dau seama, în schimb, că cineva care depăşeşte pragul unei vanităţi aproape organice are motive serioase să se aprindă de admiraţie pentru nişte fapte lîngă care «Eu», singur, nu se mai potriveşte de loc. Şi n-ai încotro, trebuie să recunoşti.

AUTORI DE ORAŞE

«Un arhitect care-şi lua în serios meseria realiza într-o viaţă de om cam 500 de apartamente. Arhitecţii din generaţia mea au elaborat proiecte de execuţie care depăşesc zece mii de apartamente». Ceea ce îmi spunea, mai deunăzi, arh. Nona Florescu, de la Institutul de proiectări ISCAS, ar putea fi tradus astfel: proiectanţii de lucrări civile sînt, de fapt, autori ai oraşelor noi. Bunăoară, Oneştiul. Înainte de 1950 era un fel de sat cu 3 000 de suflete; astăzi are 42 000 de locuitori, dintre care peste 35 000 locuiesc în apartamente cu baie şi încălzire centrală. Acolo s-au construit nu numai magistrale industriale şi urbane, dar s-au perfecţionat şi metode constructive. Inginerul Mihai Barbaiani cu un grup de confraţi ai săi s-au ostenit (şi nu degeaba) să aducă la acelaşi numitor cu viteza glisării blocurilor înalte executarea planşeelor dintre etaje. Urmărind perfecţionarea şi sporirea eficienţei lucrărilor de construcţii, arh. Nona Florescu şi inginer Mihai Barbaiani experimentează la Piteşti cofrajele din beton la turnarea betonului. Pentru anihilarea mult hulitei monotonii, la ISCAS se dă o bătălie cu sorţi de izbîndă, se pare, pentru asortarea diferitelor tipuri de clădiri într-o armonie autentică. Pe planşetele proiectanţilor se nasc în această perioadă părţi consistente din viitoarele cartiere şi oraşe: Slatina, Rm. Vîlcea, Piteşti. Şi dincolo de creaţie (se mai zice şi visare) proiectanţii devin tot mai mult tehnicieni — prevăzînd cum să se construiască nu doar ca formă exterioară — şi economişti cu grijă faţă de costul viitoarelor construcţii.

Mecanizarea lucrărilor de construcţii-montaj în antrepriză la:

Lucrări de pămînt (mecanizare complexă)
1955 = 22,9 %
1960 = 50,6 %
1963 = 74,1%
1967 = 85,6%
1968 = 86,3%

Lucrări de beton amestecare
1955 = 87,2 %
1968 = 94,6 %

Manipularea agregatelor
1965 = 65,6 %
1966 = 68,0 %
1968 = 74,5%

*

Chiar excluzînd cifrele statistice şi făcînd abstracţie de evocări, la tot pasul ne ies înainte semne că sîntem o ţară care construieşte cu o intensitate fără precedent. Şi nu construim oricum, ci la înălţimea tehnicii contemporane. Firesc, n-am atins încă «idealul» în arta construcţiei. Şi socotind că volumul de investiţii în viitorul cincinal va fi aproape egal cu cel cuprins între anii 1961 şi 1970, obligaţiile constructorilor capătă o amplitudine impresionantă. Nu numai ca număr şi dimensiuni de lucrări, ci ca un întreg armonios al trăsăturilor de calitate.

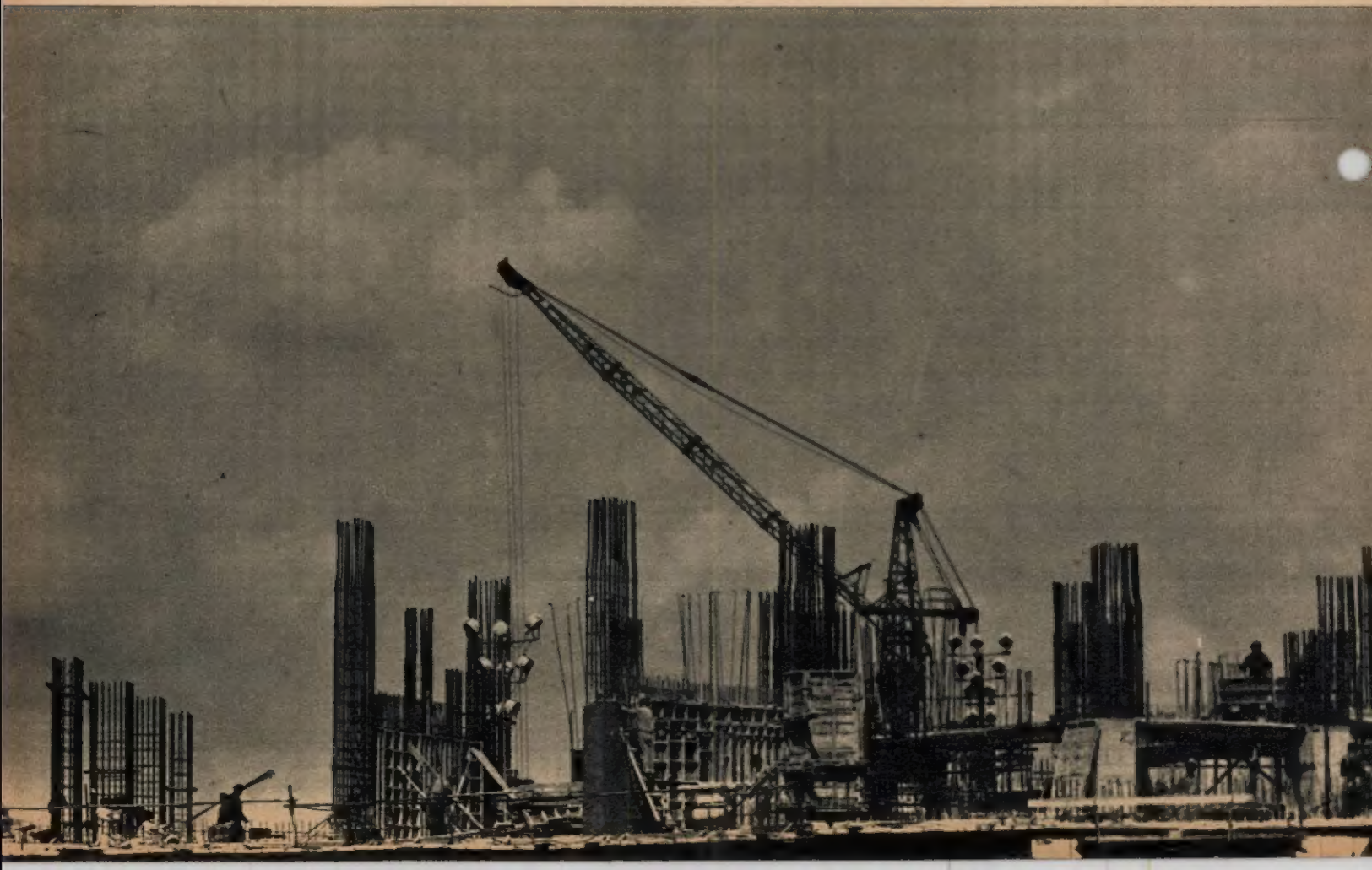

DOCUMENTARIȘTII ÎN PREAJMA MARILOR SĂRBĂTORI

Cu o putere ce-i este proprie numai lui, cinematografului — în fața căreia n-o să încetăm niciodată să fim uimiți — aparatele colegilor noștri de la «Sahia» și de la televiziune ne aduc în aceste zile incandescente imaginea întregii țări, cuprinsă de la un capăt la altul de patosul cinstirii celor două mari evenimente din viața noastră, Congresul al X-lea al P.C.R. și aniversarea unui sfert de veac de la eliberare, prin muncă și înțelepciune. Oameni și fapte de pretutindeni, fixate pe peliculă, trimit spre noi înțelesurile majore ale acestei vremi și încercăm, mai mult ca oricînd, sentimentul acut, de înaltă mîndrie, al apartenenței la aceeași mare familie al cărei nume este legat de tot ce s-a ridicat nou și trainic la noi. Cred că acesta este sentimentul fundamental al filmelor documentare pe care le putem vedea în aceste zile și al acelor care se pregătesc încă.

Ne recunoaștem în oamenii șantierelor, în acești fascinanți oameni care dau din umeri atunci cînd aud astfel de vorbe ce li se par prea mari. A se lua la întrecere cu natura este o treabă înscrisă zilnic în agenda lor și iată de ce acum, bunăoară, colosul de la Lotru, după părerea unui inginer, imortalizat de filmul **Lumina de pe Lotru,** «este o lucrare, din punct de vedere teoretic, nu prea complicată. Trebuie să mutăm un munte. Cu grijă...».Tot documentarul — semnat de o echipă mai mare de cineaști de la «Sahia», în frunte cu E. Szeckler — închinat «acestei creații a sfertului de veac socialist» surprinde de altfel, semnificativ, chipuri și chipuri de constructori care înțeleg că entuziasmul se poate exprima și alt fel, fără bătere cu pumnii în piept: «îmi place munca cu betonul. N-aș putea trăi fără beton...».De o astfel de liniște, care înseamnă de fapt tărie și încredere, avem nevoie atunci cînd vrem să mutăm munții. Un alt film, conceput tot ca o **închinare,** dar și ca un simbol, este **Păulești,** semnat de Florica Holban și Paul Holban. Oamenii satului, în cap cu vajnica lor președintă, neobosita Maria Zidaru, cei care au pornit printre primii să-și așeze viața după alte rosturi, mai bune și mai demne, sînt imortalizați de către cei doi cineaști în momentele lor de adîncă împlinire; este emoționant să-i vezi pe cei care au pornit-o la drum cu douăzeci de ani în urmă cum vorbesc astăzi gospodărește, așezat, dar cu o încîntare neascunsă, despre tot ce înseamnă înnoire și bunăstare în viața lor; de la cei 30 de lei pe care-i primesc pentru ziua-muncă și măjile de porumb ori făină pînă la casele frumoase și ambițioase ce împodobesc toate ulițele Păuleștiului.

Aceeași doi cineaști amintiți mai sus, cărora li s-a alăturat publicistul Victor Vîntu, dedică o monografie sever poematică, i-aș spune, industriei chimice, numită de ei, exact, «una dintre efigiile cele mai reprezentative ale României socialiste». Nelăsîndu-se furați de seducția formelor și a culorilor — care acționează din plin asupra celui venit dinafară — autorii și-au dorit și au izbutit un film al notațiilor esențiale, în care miracolul transformărilor unei picături de țiței în cauciuc sintetic sau în fibră este, în primul rînd, reflexul «iscusinței unui popor stăpîn pe o industrie dinamică și complexă și care-și valorifică inteligent energiile».

Magda MIHĂILESCU

P.S.

La ora la care încheiem aceste rînduri, la Studioul **Alexandru Sahia** se pregăteau să intre în faza ultimelor operațiuni filmele: **România, orizont '69** (Eugen Mandric, Ion Moscu și Dumitru Done), **România inedită** (Titus Mezaroș), **De la străbuni la strănepoți** (Titus Mezaroș), **Drumul neterminat** sau **Se mută pădurea** (scenariu — Virgil Calotescu, regie — Pompiliu Gîlmeanu), **Muguri** (Jean Petrovici). De asemeni, studioul de televiziune, după cum am mai anunțat, ne va prezenta, în zilele premergătoare marilor sărbători, în afara reportajelor și a «Monografiilor contemporane», cîteva filme speciale. Amintim: **Vara fierbinte a lui '44** (scenariu — Paul Anghel, regie — Virgil Calotescu), **Un sfert de veac din două milenii** (scenariu și regie — Eugen Mandric), **Drumul soarelui** (autor — Atanasie Toma), **Patru ani de actualitate** (autori — Pop Simion și N. Holban), **Destine umane** (autori — Ștefan Luca, Dionisie Șincan, Victor Vîntu și Petre Sava-Băleanu).

Filmul «Lumina de pe Lotru» ne face cunoștință cu cîțiva dintre oamenii care au mutat munții din loc.

de Felicia ANTIP

OAMENI PE MICUL ECRAN

Catinca Ralea nu ne spune: «Vancouver mi-a plăcut mai mult decît Toronto». Ea ne vorbește despre calmul și amplitudinea «deschiderii» către Pacific a portului din extremitatea vestică a continentului american, despre casele, oamenii și atmosfera lui, cărora vecinătatea cu marele ocean le conferă un anume tip de romantism. Trecînd la Toronto, ne explică ce înseamnă, dimpotrivă, un oraș introvertit care își cultivă virtuțile și cusururile de dragul lor, asimilînd lacom tot ceea ce-i vine dinafară, dar altminteri indiferent la solicitările lumii exterioare. Și cu toate că primăria din Toronto este unul dintre cele mai frumoase edificii moderne de pe glob, în timp ce Vancouverul seamănă și astăzi cu un modest orășel de pescari, simți că simpatia autoarei se îndreaptă spre cel din urmă.

Cred că ceea ce o deosebește pe Catinca Ralea de alți colaboratori ai televiziunii noastre este arta de a-și afirma punctul de vedere fără ostentație, dar într-un mod convingător. Ni se impune tocmai pentru că nu caută să ni se impună, spune lucruri inteligente, subtile, amuzante sau emoționante fără a avea aerul acelor televedete care par a striga: «Ascultați ce inteligentă, ce subtilă, ce amuzantă știu să fiu». Și interviurile luate de ea (McLaren, Saroyan) au o tentă personală. De fapt le povestește și, fără a ieși cu totul din scenă (ce penibilă mi se pare în alte interviuri postura impusă de televiziune reporterilor: tot timpul cu spatele spre noi!), cunoaște exact măsura în care trebuie să se efaseze pentru a lăsa locul de onoare interlocutorului, despre care ne dăm însă seama că este realmente stimulat, ajutat, de competența ei și de prezența ei de spirit.

Sarea televiziunii a fost și rămîne personalitatea oamenilor care se perindă pe micul ecran. Emisiunea majoră, emisiunea cea mai memorabilă a aproape fiecărei săptămîni este, în ultima vreme, «Prim-planul». Are un singur echivalent aproximativ în presă,și anume interviurile cu scriitori, publicate de Adrian Păunescu în «România literară». Le aseamănă abordarea neinhibată, deschisă, a problemelor care îl preocupă pe cei solicitați să vorbească opiniei publice, le deosebește aria mai largă de cuprindere a Prim-planului și caracterul de document viu și neperisabil al interviului filmat. Artistul Kovacs György este nemulțumit de rolul pe care și-l atribuie regizorii, are opinii proprii despre felul cum ar trebui condusă mișcarea teatrală și ar dori să fie ascultate și de cei în măsură să ia hotăriri în această privință, crede că principala virtute a unui actor — și a oricărui om — este să știe să se retragă la timp etc. Sînt lucruri care se ascultă cu maximum de interes, mai ales ținînd seama de excepționala eleganță a exprimării și de farmecul zîmbetului ironic al artistului.

După primele două emisiuni intitulate «Convorbiri literare» este evident că și în acest cadru centrul de atracție îl reprezintă anchetele, adică spațiile populate de oameni care vin să-și spună părerile. Tinerii cer de la poezie să-i reprezinte, să-i exprime, să le-o ia înainte. Sînt impetuoși, categorici, tăioși. Unii dascăli ar dori o critică literară care să nu formuleze decît opinii necontradictorii, eventual concertate în prealabil, căci altfel se simt derutați. Telespectatorul zîmbește, gîndindu-se la nepotrivirea dintre opiniile profesate de anumiți interlocutori și propria lor practică și nu poate să nu observe diferența calitativă dintre pretențiile la adresa criticii literare pe care le presupune o asemenea anchetă și unele mini-cronici prezentate în cadrul aceleiași emisiuni. În legătură cu romanul lui D.R. Popescu «F» află, în cîteva minute, o sumedenie de detalii privind tehnica literară, dar nici un cuvînt despre timpul și locul acțiunii, despre subiect, despre problematica ascuțită a cărții.

Și pentru că în cronica de față se continuă, cu alte argumente, pledoaria din numărul trecut pentru o prezență cît mai covîrșitoare a omului pe micul ecran, se cere înregistrat și un motiv de mîhnire: «Realitatea ilustrată» nu mai e ce-a fost. Secvențele despre Tolstoi, despre istoria automobilului pe micul ecran, despre trucaje, despre Josephine Baker, le revedem de fiecare dată cu aceeași plăcere. Nu ele dădeau însă nota specifică și nouă a acestei emisiuni, ci reportajele ilustrînd realități de azi, de la noi. Au dispărut cu desăvîrșire o dată cu echipele care le făceau. De ce? Nu-i păcat?

PROBLEME ACTUALE ALE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE ROMÂNEȘTI

Opinii consemnate de Adrian COSTA și doctor Em. ROMAN

Fotografii de V. BÂRCĂ

Academician Ștefan MILCU

UN IMPERATIV CATEGORIC: VALORIFICAREA EFICIENTĂ A CERCETĂRII MEDICALE

Sarcinile actuale ale cercetării medicale românești reies pregnant din Tezele și proiectul de Directive pentru Congresul al X-lea al P.C.R. Accentul pus pe practică scoate în evidență un imperativ categoric — necesitatea de a dirija și rezultatele cercetării medicale spre o valorificare eficientă. Aceasta, desigur, nu în detrimentul cercetării de bază, al cercetării fundamentale. De altfel, în domeniul medicinei, care în fond este o biologie aplicată, e destul de greu să se facă o demarcație netă între aspectele fundamentale și cele aplicative. Cercetările care abordează intimitatea proceselor vitale, tulburările marilor funcțiuni, cauzele și mecanismele lor, nu reprezintă un scop în sine, rațiunea lor fiind să contribuie la prevenirea bolilor, la tratamentul lor.

Pornind de la aceste considerente, școala medicală românească de endocrinologie își axează activitatea pe probleme care permit să se întrevadă o valorificare practică. Sub acest aspect trebuie menționate, de pildă, cercetările complexe de tiroidologie — capitol al endocrinologiei care se ocupă cu glanda tiroidă. Acest domeniu de investigație, inițiat de C.I. Parhon încă în 1924-1926, stă astăzi în atenția cercetătorilor de la Institutul de endocrinologie. În perioada actuală, interesul pentru tiroidologie în endocrinologia românească a fost generat de necesitatea unei baze științifice pentru combaterea gușii endemice — boală cu extindere în masă. Pe de altă parte, afecțiunile glandei tiroide ating o mare frecvență, reprezentînd aproape 50% din numărul de bolnavi endocrini.

Cercetările noastre au evidențiat elemente importante precum: concepția integrativă despre gușa endemică, demonstrînd că această endemie nu se localizează numai la glanda tiroidă, ci cuprinde în grade diferite întregul organism; sistematizarea ei în patru forme evolutive legate printr-o etiopatologie comună — ceea ce a permis o înțelegere mai precisă a mecanismului de apariție și evoluție a acestei boli ș.a. Valoarea teoretică și practică a lucrărilor privind gușa endemică a fost verificată pe teren prin rezultatele obținute în combaterea endemiei. Pe lîngă aceasta, au fost obținute de asemenea realizări «în premieră», ca: gușa experimentală autoimună, cancerul experimental al glandei tiroide și multe altele.

O altă contribuție importantă a școlii românești — cu aceeași veche tradiție — este cea în studiul glandei epifize. Problemele hormonologiei acestei glande minuscule alcătuiesc un domeniu deosebit de complicat, în a cărui descifrare sînt necesare metode și tehnici de investigație foarte fine. În Institutul nostru au fost izolați o serie de hormoni ai epifizei precum: *pinealina* — hormon care scade glucoza din singe, fiind deci hipoglicemiant, ca și insulina, al cărei efect îl amplifică; *androhalona* — fracțiune cu acțiune antiandrogenă; *vasotocina* — substanță cu acțiune pe fibra musculară netedă. Desigur că acești noi hormoni vor putea avea în viitor o aplicare practică largă.

În sfîrșit, să menționăm și investigațiile endocrinologiei românești întreprinse în patologia ereditară a glandelor endocrine, lucrări care au fost prezentate la Congresul de genetică de la Copenhaga (1963) și Tokyo (1969).

Seria acestor exemplificări ar putea continua. Ele se încadrează toate într-un program clar, menit în ultimă instanță să ducă la continua ameliorare biologică, la întărirea sănătății poporului nostru.

Acad. Ștefan Milcu: «Cercetările care abordează intimitatea proceselor vitale, tulburările marilor funcțiuni, cauzele și mecanismele lor, nu reprezintă un scop în sine, rațiunea lor fiind să contribuie la prevenirea bolilor, la tratamentul lor».

Prof. dr. Cristian Constantinescu: «Investițiile pentru fizică se dovedesc a fi dintre cele mai productive...».

Ing. Traian Seceleanu: «Adeseori, menținerea unui avans între concepție și aplicare a fost îngreunată...».

Inginer Traian SECELEANU

laureat al Premiului de Stat, consilier la Institutul de cercetări tehnologice pentru construcția de mașini

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ MEREU ÎNAINTEA PRODUCȚIEI!

Este pentru noi o mîndrie și o bucurie să constatăm că în documentele pentru Congresul al X-lea al P.C.R. cercetarea științifică în domeniul științelor tehnice ocupă un loc important. Aceste documente relevă cu deplină îndreptățire că potențialul tehnico-științific al institutelor centrale și departamentale va fi orientat cu precădere spre *soluționarea problemelor legate nemijlocit de producția mijloacelor de producție* pe baza însușirii și aplicării tehnicii moderne.

O idee deosebit de importantă formulată în proiectul de Directive ale Congresului o constituie necesitatea *devansării* prin cercetarea științifică a nevoilor producției, potrivit unui plan de lungă durată. Acest mod de a privi lucrurile asigură o mult mai eficientă legătură a creației științifice cu cea industrială.

UN «PORTOFOLIU» DE CERCETĂRI

În cadrul Institutului de cercetări tehnologice pentru construcția de mașini, acțiunile începute încă din anul trecut au fost reanalizate în spiritul recentelor documente de partid, avîndu-se în vedere ca cercetarea științifică din domeniul tehnologiilor și utilajelor tehnologice aplicabile în construcția de mașini să fie formulată prin teme, planificată, realizată și aplicată în perioada 1969—1970 și

1971—1975, cu un caracter pronunțat de devansare față de nevoile producției. Acest avans va constitui, de fapt, potrivit profilului institutului nostru, un portofoliu de cercetări aplicabile la care vor putea recurge unitățile industriale din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini.

Realizarea acestei devansări, precum și dezvoltarea, îmbogățirea conținutului lucrărilor de cercetare cuprinse în această acțiune este imperios necesară, deoarece va crea acel «respiro» între concepție și aplicarea practică. În afară de aceasta, devansarea cercetării se impune astăzi, mai ales, datorită vitezelor mari de uzură morală a procedeelor și utilajelor tehnologice; de multe ori aceste «viteze» ascund o cercetare și un studiu insuficient asupra laturii tehnico-științifice și economice a obiectului cercetat și finalizat.

ICTCM, orientîndu-se către probleme majore, cu efecte economice la nivelul economiei naționale, are în vedere în viitor, folosind noile dotări (aparataje și laboratoare) de la noul sediu al institutului, să cerceteze, să experimenteze și să studieze riguros științific diversele variante tehnologice și constructive, astfel ca la aplicarea practică în uzină, dotarea și siguranța în exploatare a utilajelor să fie maximă, justificînd astfel calitativ acțiunea de devansare a cercetării științifice față de nevoile producției.

Adeseori, menținerea unui minim de avans strict necesar între activitatea de concepție și aplicarea în industrie a fost îngreuiată din cîteva cauze mai importante: una dintre acestea o constituie nelivrarea în timp util a unor aparate sau materiale din import necesare finalizării cercetării științifice. De asemenea, o cauză a nesiguranței satisfacerii unui minim al devansării cercetării față de nevoile producției respective, a nerealizării unor sarcini în termenul planificat de cercetare, o constituie și insuficienta colaborare cu unele instituții centrale și întreprinderi.

În afara celor menționate mai sus, s-a constatat că lipsa unei analize amănunțite a posibilităților de aplicare în producție, asociată cu dificultățile create de unele reglementări în vigoare privind aprovizionarea cercetării cu aparatură și materiale din țară și import, precum și divergențele cu unii beneficiari la încheierea contractelor (termene, cost, colaborări) conduc la modificarea în sens negativ a devansării cercetării față de nevoile producției.

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ESTE ÎNCHEIATĂ NUMAI DACĂ SE APLICĂ ÎN PRODUCȚIE

În lumina Tezelor și proiectului de Directive, institutul nostru își propune în principal următoarele măsuri, care vor asigura ca planul de cercetare-proiectare și execuție de utilaje tehnologice să cuprindă elemente mobilizatoare, bazate pe criterii obiectiv științifice, care vor satisface nevoile prioritare ale producției în construcția de mașini:

— lucrările de cercetare științifică vor fi considerate încheiate *numai dacă se aplică în producție*. În acest sens, pe baza unei planificări interne strict urmărite și, de la caz la caz, în conlucrare cu alte institute, se vor stabili colaborări;

— personalul tehnico-ingineresc din cadrul institutului va fi completat cu *cadre tinere* și de specialitate, cu pregătire și din alte domenii (matematicieni, fizicieni, electroniști ș.a.), care împreună cu cercetătorii din institut, de formație constructori de mașini și tehnologi (mecanici, metalurgi, electricieni ș.a.) să conlucreze în vederea însușirii în mod reciproc a modului de rezolvare, prin studii și cercetări la un nivel științific superior, a problemelor care se pun astăzi în tehnica și tehnologia modernă.

Prof. dr. Cristian CONSTANTINESCU

decanul Facultății de fizică a Universității București

PREGĂTIREA CADRELOR DE FIZICIENI PE UN NOU FĂGAȘ

Experiența ultimelor 3-4 decenii arată că descoperirile în domeniul fizicii au o importanță excepțională în viața umanității, nu numai pentru producția de bunuri materiale, ci și pe un plan mai general, social și chiar politic, iar investițiile pentru fizică se dovedesc a fi dintre cele mai productive.

Este suficient să amintim numai cîteva realizări ale fizicii, ca reactorul nuclear (dar și bomba atomică!) sau reacțiile termonucleare, cu implicații extraordinare pentru energetica viitorului; tranzistorul și numeroase alte dispozitive cu semiconductoare care au revoluționat electronica; laserul, cu perspective strălucite (multe nebănuite încă) în telecomunicații, tehnologie, medicină etc.

Un rol hotărîtor în creșterea eficienței cercetării în fizică îl au *doi factori*, cărora Tezele și proiectul Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. le acordă, pe deplin justificat un loc de frunte. Mă refer la *alegerea domeniilor prioritare de cercetare*, în funcție de importanța fundamentală și aplicativă pe plan mondial și în funcție de necesitățile majore ale dezvoltării economiei naționale, și la asigurarea cadrelor pentru cercetare.

DOMENII ÎN AVANGARDA CERCETĂRILOR DE FIZICĂ

Subliniind esențialul rolului științei în cadrul forțelor de producție, participarea ei activă la progresul general al societății», proiectul Directivelor relevă locul central pe care îl vor ocupa, în ansamblul cercetării științifice, între alte domenii moderne ale științelor, automatica, microelectronica, energetica nucleară etc.

Aceste domenii, care sînt la ordinea zilei și pe plan mondial, se situează de fapt în avangarda cercetărilor de fizică. Simpla lor enumerare este suficientă pentru a defini sarcinile mari, de înaltă răspundere, în fața cărora se află institutele de cercetări, dar și instituțiile de învățămînt superior, în primul rînd facultățile de fizică din cadrul universităților.

Specific cercetării din universitate este însă faptul că reprezintă, concomitent, *cel mai eficace mijloc de formare a cadrelor pentru cercetare*, fiind strîns legată de însuși procesul de învățămînt. Această trăsătură este, evident, condiționată de grija care se va acorda — potrivit proiectului de Directive ale Congresului al X-lea al P.C.R. — «formării de specialiști pentru activitatea de cercetare».

Munca susținută și bine îndrumată a studenților în cadrul laboratoarelor de lucrări practice, în cercuri științifice sau pe lîngă colective de cercetare ale cadrelor didactice, creează posibilități nu numai pentru o pregătire profesională superioară, dar și pentru atragerea și inițierea în munca de cercetare a celor mai dotați studenți — viitori cercetători. Nu trebuie omis nici faptul că, pe de altă parte, cercetarea universitară constituie *instrumentul cel mai important în perfecționarea cadrelor didactice*. În prezent, un cadru didactic de valoare poate fi numai acela care este, totodată, și om de știință, prestigiul unui profesor fiind creat nu numai de talentul pedagogic, ci, mai ales, de activitatea sa științifică, de rezultatele și recunoașterea largă a acestei activități

«...A SE ALOCA O MAI MARE PARTE DIN MIJLOACELE MATERIALE ȘI BĂNEȘTI PENTRU DOTAREA LABORATOARELOR»

Ilustrînd atenția fundamentală pe care P.C.R. o acordă științei, rezolvării continue a problemelor ei,— între care cea a pregătirii de noi cercetători nu se situează de fel pe ultimul plan — proiectul de Directive prevede crearea unor posibilități *«de a se aloca o mai mare parte din mijloacele materiale și bănești pentru dotarea laboratoarelor cu aparatură modernă și material didactic»*. Importanța acestei prevederi apare în adevărata ei lumină dacă avem în vedere că subvenționarea sistematică și la nivel corespunzător a cercetării universitare permite să se realizeze simultan mai multe obiective: valorificarea puternicului potențial de cercetare al corpului didactic, format din cadre cu înaltă calificare; formarea de noi cadre pentru cercetare și pentru alte domenii de activitate; creșterea nivelului învățămîntului.

La Facultatea de fizică s-au obținut în ultimii ani o serie de succese în munca de cercetare prin numeroase lucrări publicate în reviste de mare circulație internațională sau lucrări elaborate pentru și în colaborare cu industria. Sprijinul material pe care se va putea bizui în viitor Facultatea de fizică va crea condițiile unor rezultate mult mai importante pe acest plan.

PREGĂTIREA PROFESORILOR ȘI PREGĂTIREA CERCETĂTORILOR, DOUĂ ACTIVITĂȚI DIFERITE

În anii din urmă, mai cu seamă după Congresul al IX-lea al P.C.R., au fost inițiate eforturi considerabile pentru modernizarea învățămîntului, pentru legarea lui de cele mai noi cuceriri științifice și tehnice. Planurile de învățămînt și programele analitice au fost perfecționate, fiind aduse la nivelul actual. Noua lege a învățămîntului, statutul cadrelor didactice legiferează *obligativitatea* cercetării științifice ca mijloc de perfecționare a cadrelor didactice. Se insistă, totodată, asupra atragerii și îndrumării studenților spre activitatea științifică.

Toate acestea, alături de sprijinul material corespunzător, în ansamblul progresului general al societății pe care îl va aduce înfăptuirea programului partidului, vor reuși în scurt timp să readucă la situația normală cercetarea și învățămîntul de fizică în cadrul universității, ținînd seama de locul fizicii în ierarhia științelor pe plan mondial și de necesitățile mereu crescînde de fizicieni. Aceste necesități au început să fie evidente și în țara noastră. De altfel, în ultimii 2-3 ani peste jumătate din numărul absolvenților Facultății de fizică au fost solicitați de institute de cercetări ale Academiei, de institute departamentale sau de laboratoare uzinale.

Dacă avem în vedere faptul că universitatea pregătește de asemenea cadre didactice pentru diferite categorii de școli, socotesc că se impune *un învățămînt diferențiat în cadrul universității* pentru pregătirea profesorilor de liceu, și pentru cercetare — activități atît de diferite încît organizarea unui învățămînt comun nu asigură o pregătire corespunzătoare nici uneia din cele două. De aceea, pe măsură ce vor crește cererile de fizicieni în industrie și cercetare, se va trece probabil, în anii viitori, la separarea învățămîntului universitar în secții didactice și secții pentru cercetare.

Pentru noi, cei care lucrăm în învățămîntul superior de fizică, este evident că o organizare bună, planuri de învățămînt și programe analitice judicioase, folosind suportul material al unor laboratoare care trebuie utilate la nivelul cerințelor actuale, reprezintă garanția îndeplinirii sarcinilor mari, însuflețitoare, pe care Partidul Comunist Român ni le pune astăzi în față, sarcini cărora puterea noastră de muncă și de creație, toată priceperea noastră le sînt consacrate în întregime.

strada

de Pop SIMION

VIADUCTUL

O veste la care nu mă aşteptam; sună telefonul, alo, cutare? da!, confirm (în scoica receptorului stăruie o voce mică, nelimpede, cam ţîndărită şi cu ceva gîngav, de litanie) cînd, brusc, formulează această întrebare care îmi cade în auz clarisim:

— Unde ai fost în iulie acum douăzeci de ani?

— Cum? Alo; nu înţeleg. Cu cine vorbesc? Poate e o greşeală (încep eu însumi a gîngăvi).

Enigma se dezleagă; la celălalt capăt al firului e Mitu M. Mitu, un personaj pitoresc cu care lucrasem exact acum douăzeci de ani, ca brigadier voluntar, pe şantierul Salva Vişeu; îmi spune că a ajuns inginer agronom, că profesează undeva în Bărăgan, într-o zonă unde se fac hidroamelioraţiuni cu ajutorul brigăzilor voluntare ale tineretului, de a căror îndrumare se ocupă direct. Scurt: îmi spune că a devenit pentru a doua oară brigadier, ca atunci, demult, în urmă cu două decenii, la Salva. Trecînd cu treburi prin Bucureşti, a ţinut să mă vadă; îl invit la mine.

Aşteptîndu-l, rememorez lucrurile, plonjez mental în timpul acela. Deci, vorba lui Mitu: unde am fost în iulie acum douăzeci de ani? Memoria îmi spune, dacă reţin exact, că tocmai atacasem ultimul arc al Viaductului Mare de la Săcel. Ne angajasem să-l terminăm pînă la 23 August 1949 Mitu M. Mitu, care era comandant la sectorul Fiad Romuli, avea şansa de a umbla mult peste tot (cu o «Skoda», pe jos, călare ori cu o locomotivă de linie îngustă). A început un jurnal de brigadier voluntar. «Poate s-o găsi cineva să facă o carte despre ceea ce se întîmplă aici». Avea un toc rezervor defect şi i se termina cerneala la mijloc de frază; o continua cu creionul chimic muiat în gură. Stătea pînă noaptea tîrziu în baraca lui din dealul Ştefăniţei; îşi scria impresiile în caieţele cu coperte făcute din două scîndurele furnir, cusute cu sfoară. E caietul pe care dorea «să-l lase istoriei». În cele din urmă, mi l-a dat mie. Îl răsfoiesc din cînd în cînd; citesc pe sărite: **28 iulie:** am isprăvit lucrările la Viaductul Mare. A ieşit cu un arc mai mult decît îl proiectaseră inginerii (şi parcă mai reuşit). Mi se dă o permisie de două zile; fug pînă acasă s-o văd pe Gabriela. Aud că dă la facultate.

12 august: tov. Victor Tulbure, poet din Bucureşti, a ţinut azi la Romuli prima şedinţă de cenaclu cu patru poeţi-muncitori. Unul scrie în trepte, ca Maiakovski. Poetul a dormit la cantină, pe masă. Mîine pleacă la Bumbeşti. Oare îi de acolo au mai mulţi poeţi-muncitori?

11 septembrie: Vereş Ludovic, pe care «l-am demascat» că fugise săptămîna trecută, a reapărut azi la Vişeul de Jos; a mai adus cu el din Satu Mare încă vreo zece vlăgani, prieteni de-ai lui (şapte unguri şi trei români). Îi vom şterge «demascarea» şi îl vom evidenţia în careu. Toţi zece au asupra lor (daţi naibii!) muzicuţe de gură; prima serenadă au dat-o la fereastra responsabilului cu provizziile.

17 septembrie: la prînz se primeşte o notă telefonică a secretarului U.T.M. din Telciu. Raportăm comandamentului, se spune textual, că de azi dimineaţă toţi membrii echipei nr. 5 de oşeni folosesc peria şi pasta de dinţi. Sarcina trasată se îndeplineşte: semnează Vasalie Gheorghe Bouar.

9 octombrie: la sectorul Tunele, lîngă comandament, am deschis expoziţia gazetelor de perete (36 la număr). Casierul, bandit şi hoţ, a fost arestat ieri. De unde să luăm bani pentru premii? Casierul cel nou vine abia peste o săptămînă.

11 octombrie: redacţia ziarului Scînteia cere să-l trimitem pe Reuţ Andrei la Bucureşti. A cîştigat, norocosul, premiul doi la concursul corespondenţilor voluntari pornit în cinstea «Zilei Scînteii». Ăi de la Bucureşti nu ştiu că Reuţ a învăţat carte pe şantier.

25 octombrie: aud că la Telciu studenţii de la medicină au cele mai murdare dormitoare din tot sectorul. Mîine mă duc să verific personal.

Jurnalul se întrerupe brusc; Mitu M. Mitu a fost trimis la o şcoală de cadre a Comitetului Central. Îl revăd, aşadar, peste exact două decenii, timp în care nu mai auzisem nimic despre el, se dăduse la fund. A ajuns inginer agronom şi e, pentru a doua oară, brigadier. Trebuie să sosească. Ne vom aşterne la vorbă lungă. Vom construi, din evocări nostalgice, din tinereţea noastră perpetuă, un viaduct peste ani (limbaj brigadieresc!). Oare îşi mai continuă şi azi jurnalul de brigadier, pe care «să-l lase istoriei»? I-l voi cere.

literare

de Valeriu CRISTEA

Luigi PIRANDELLO:
RĂPOSATUL MATTIA PASCAL

Personajul principal al acestui roman, dacă nu propriu-zis de tinereţe, aparţinînd în tot cazul primei faze de creaţie a scriitorului, în exclusivitate epică (1904), îşi schimbă de-a lungul unei acţiuni bogate în peripeţii nu numai numele, dar şi identitatea, şi aceasta nu numai faţă de alţii, ci şi faţă de sine. Masca pusă mai întîi în joacă intră în carne, obrăzarul se lipeşte de obraz şi numai impasul în care eroul ajunge îl sileşte să-l smulgă, nu fără durere, eliberînd chipul dintîi. Printr-un macabru qui pro quo, «răposatul» Mattia Pascal devine Adriano Meis, care în cele din urmă, simulînd o sinucidere, se reîncarnează în vechea ipostază. Avatarurile personajului schiţează tema ce va fărîmiţa, în nenumărate variaţiuni, întreg teatrul pirandellian. În proză de-abia răsare obsesia care va străluci în piese, aceea a omului plural, a sufletului-hidră: «Sînt convins că fiecare dintre noi — vedeţi — se crede «unul», dar nu este uşa: sînt «atîţia» în el, domnule, «atîţia», după cîte posibilităţi are fiecare în el însuşi» — afirmă unul dintre cele **şase personaje în căutarea unui autor,** *iar autorul însuşi se întreabă, retoric, implicînd adică răspunsul în întrebare: «Ixar dacă avem înăuntrul nostru cîte patru, cinci suflete luptînd între ele...» (citat după prefaţa la volumul de* **Teatru**). *Luptînd pentru ce? Pentru a predomina înăuntru şi pentru a se manifesta în afară, căci dacă «avem (...) cîte patru, cinci suflete» nu avem în acelaşi timp decît un singur chip, o singură formă. Un conţinut bogat, debordant, se luptă în opera lui Pirandello cu o* **formă** *îngustă, nereprezentativă, şi o transformă mereu. Personajele au faţă de ele însele o atitudine foarte activă, «creatoare», se «construiesc», după cum spune Baldovino, din* **Voluptatea onoarei.** *Ele îşi aleg o* **formă** *şi atît e de ajuns; pentru că, prin chiar faptul opţiunii, ea se umple de la sine cu viaţă, cu acea parte din noi care consună cu masca pe care ne-am pus-o. Baldovino, amintit mai sus, deşi simte în el «bestia», devine un monument al onorabilităţii de îndată ce intră în rolul corespunzător. Adoptînd ipostaza maternităţii, o prostituată se transfigurează* **(Colonia cea nouă).** *Personajele lui Pirandello ţin în rezervă o altă personalitate, din ele se desfac într-una noi şi noi identităţi. Schimbînd mereu măştile, eroii săi improvizează o mascaradă, o mascaradă a dedublării continue. Tema lumii ca teatru revine la scriitorul italian, oamenii sînt actori, dar nişte actori care nu mai pot să iasă din rolurile în care au intrat cu în nişte capcane, şi care pînă la urmă îi absorb în întregime. Travestiul aderă la corp ca fatala cămaşă a lui Hercule şi determină o transformare adecvată a fondului, trăgînd rînd pe rînd la suprafaţă cele patru sau cinci sau mai multe suflete care stau ascunse în noi. Dacă la Dostoevski solistul devine orchestră, la Pirandello orchestra interpretează în solo partitura fiecărui instrument. Ceea ce la primul se adună în simultaneitate, la celălalt se desface în succesiune. În raport cu dostoevskianismul, pirandellismul este însă mai abstract, mai tezist, mai factice. Delimitările sînt prea nete, metamorfozele — totale: rezultatele unui examen psihologic acut sînt astfel schematizate, absolutizate şi teatralizate, mai ales în teatru. Proza e mai nuanţată, mai colorată, mai ambiguă. Uneori,* **cadavrul viu** *al lui Mattia Pascal, suspendat între două identităţi pierdute, provoacă cititorului un frison de spaimă şi, în măsura în care o face, eroul aparţine acelei familii literare din care fac parte* **omul fără umbră,** *personajul din* **Nasul, dublul** *lui Dostoevski, sau Georg Samsa; dar fantasticitatea terifiantă a acestui pluton e atenuată aici de realismul predominant al operei. Plăcerea de a nara, amintind de vechii nuvelişti italieni, umorul, observaţia muşcătoare, caracterizarea decisă ce scoate obiectul în relief acoperă goliciunea tezei, contrabalansează ariditatea demonstraţiei.*

Această repetată travestire nu-l scoate însă pe om din impas. În noua sa ipostază gustul vieţii rămîne acelaşi: amar. Exultînd la început în regimul de libertate absolută pe care noua sa identitate i-l creează, dar numai provizoriu, eroul este obligat pînă la urmă să constate că viaţa lui Adriano Meis nu este mai bună decît cea a lui Mattia Pascal. Astfel, tema modernă a dedublării se încadrează în tema străveche a deşertăciunii, la care autorul însuşi va încerca mai tîrziu să dea o replică, dar care, deocamdată, în acest roman, răsună cu toată forţa, deşi într-un ton umoristic.

În tălmăcirea lui Taşcu Gheorghiu, se poate spune că romanul nu se citeşte, ci se **degustă.** *Dacă autorul, stîrnindu-ne curiozitatea prin prezentarea extraordinarelor aventuri ale eroului său, ne trage înainte, traducătorul, prin articularea infailibilă a frazelor, ne ţine în loc. Prin această dulce sfîşiere, voluptatea lecturii creşte. Intuind fără greş «afinităţile elective» ale cuvintelor, care nu «suferă» în preajma lor pe oricare altul, avînd o logică a apropierilor aparte, specifică, Taşcu Gheorghiu valorifică bogăţia şi frumuseţea limbii române ca puţini alţii, astăzi. Operă de artă, traducerea sa reprezintă un eveniment literar.*

ERATĂ. Dintr-o regretabilă eroare, cronica literară la cartea «Cunoaştere de noapte» de Alexandru Ivasiuc a apărut sub semnătura lui Al. Raicu, în loc de **Lucian Raicu.** Drept care facem cuvenita rectificare.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

NEMERNICIE ŞI MODESTIE

Sînt desigur aventurieri care lucrează în stil mare. Sînt desigur aventurieri care pun la cale lovituri năprasnice sortite celebrităţii. Multe dintre aceste lovituri intră, într-un fel, în arhivă şi în memorie şi se numesc cînd «lovitura secolului», cînd «o adevărată capodoperă de furt în plină zi».

Dar nu toţi nemernicii, nu toţi aventurierii lucrează pe picior mare. Sînt şi unii cu planuri ceva mai modeste. Ei nu visează să dea «lovitura secolului», ci caută doar să se aranjeze. Ei trăiesc din ceea ce în limbajul comun se numeşte «găinării». Din pricină că nu dau o dată pe an o lovitură magistrală, ei sînt siliţi să facă zi de zi şi aproape oră de oră mici asemenea lovituri, mici asemenea gheşefturi. Cu cît sînt mai mediocri cu atît trebuie să munceasc mai mult. Desigur, se gîndesc şi ei cu nostalgie să dea «lovitura vieţii lor», dar pentru aşa ceva n-au vocaţie. Aşa că, striviţi de modestie, frică şi mediocritate, se ţin de mici afaceri. De aceea n-au nici un scrupul. De aceea înşală de cîte ori au prilejul. Orice găinărie, oricît de modestă, oricît de neînsemnată, e binevenită. N-au nici un orgoliu în această materie, chiar dacă te înşală cu cinci lei tot sînt fericiţi. Nici nu-şi imaginează să ducă o zi fără să-şi treacă la activ un asemenea gheşeft. Sînt siliţi să-şi facă mereu planuri, să le urmărească metodic, şi la capătul atîtor energii dezlănţuite se aleg cu o găină în plus. Atîta energie, atîta zbatere pentru o neînsemnată găinărie!

Aceşti nemernici îşi iau drept aliat modestia. Ei critică pe aventurierii în stil mare şi socot această modestie a ticăloşiei lor ca un fel de virtute. Virtutea de a nu lucra în stil mare...

Totuşi, din aceste mici afaceri făcute metodic, aproape pe nesimţite, fără ca victimele să aibă măcar ocazia să bage de seamă, apar deodată limuzine fastuoase şi tot felul de alte bunătăţi. Ei sînt liniştiţi sufleteşte, modestia ticăloşiei îi împiedică să aibă grijă de conştiinţă. Ei au sentimentul că nici măcar nu fură, ci că iau de fapt cu împrumut nişte sume atît de derizorii... Victimele nu trăiesc drame din cauza lor, nimeni nu-şi zboară creierii din pricină că a fost jefuit cu zece lei.

Cineva, plictisit de aceşti nemernici modeşti şi febrili, harnici şi insalubri, mediocri şi perseverenţi, mărturisea cu melancolie:

— M-am săturat de lichele. Mi-e dor de-o canalie.

Ca să fim drepţi, nu împărtăşim întru totul acest sentiment. Nu ne e dor nici de canalii în stil mare, nici de lichele modeste şi anonime. Cred că ne-am putea descurca şi fără unii, şi fără alţii.

ÎN LANUL BOABELOR DE OȚEL

«FLACĂRA»
PUBLICITATE

Faima rulmenților românești am avut prilejul s-o verific vizitînd FABRICA DE RULMENȚI-BÎRLAD, unde întreg colectivul fabricii acordă o foarte mare atenție procesului de rectificare și superfinisare a inelelor și corpurilor de rulare,cu scopul de a obține, în final, abateri cît mai mici la microgeometria suprafețelor, în raport cu cele admise de standarde.

Din halele spațioase în care lumina abundă, din mîinile de aur ale unor oameni care se dăruiesc cu tot sufletul profesiunii alese pleacă zilnic spre uzinele constructoare de mașini electrice și mașini-unelte, rulmenții — acele rotițe miraculoase fără de care unele mașini-unelte și motoare electrice n-ar putea funcționa.

Zilnic călătorim în toată țara, apreciind confortul și rapiditatea cu care trenurile ne duc la destinație. Dar cîți dintre noi știm că o parte din strădania muncitorilor bîrlădeni o găsim materializată și aici? Vagoanele de cale ferată au în componența lor rulmenți radiali cu role cilindrice, piese care hotărăsc în mare măsură buna lor funcționare.

Gama produselor realizate aici se completează mereu cu o diversitate de sortimente care își justifică din plin menirea în multe ramuri aparținînd industriei noastre constructoare de mașini.

Constructorii tractoarelor și autocamioanelor noastre vin zilnic «în direct» cu realizările muncitorilor bîrlădeni, prin intermediul rulmenților folosiți în procesul de construcție a autocamioanelor și autotractoarelor.

Modern, are aici un sens unic — automatizare. Ca și celelalte aparate plasate în fabrică, laboratoarele sînt dotate cu utilaje de foarte mare precizie, ca microscoape universale și de interferență, aparate pentru determinarea ondulațiilor și rugozității suprafețelor etc.

«F.R.B. — Made in Romania». În Italia sau în Franța, în Anglia, în Spania ori în Brazilia și încă în vreo 40 de țări, aceasta nu înseamnă o simplă emblemă, ci o garanție și o seriozitate care nu mai trebuie verificate.

— Acum vreo 5 sau 6 ani, am primit o scrisoare măgulitoare la adresa produselor noastre de la un beneficiar din R.F. a Germaniei, care ne scria, printre altele, că *rulmenții realizați la noi sînt* de calitate excepțională.

Acestea le aflu de la inginerul șef al fabricii, Năstase Diomid.

— Care e stadiul ultimelor realizări?

— Față de anul trecut, valoarea producției-marfă a crescut cu circa 18 milioane lei.

— Proiecte?

— În prezent , valoarea producției noastre se cifrează la peste 450 milioane anual. Pînă în 1975 ea se va dubla. Aceasta prin intrarea în funcțiune a noii hale care va cuprinde secția de rectificări, control final și montaj. Anul viitor va fi dată în folosință o nouă hală de forjă și turnătorie. La toate acestea se adaugă utilajele de mare precizie, care, fiind fundamental diferite de mașinile clasice, utilizează în totalitate comenzi electronice care conduc la un proces tehnologic foarte avansat, precum și înalta calificare profesională a personalului nostru.

1 Mai 1953.

De atunci au trecut 16 ani...

În ziua aceea, undeva, la marginea Bîrladului, oamenii toastau pentru un dublu eveniment: ziua de naștere a unui nou rulment românesc și prima zi a însoritului mai.

Va fi fost dat acestor oameni, care au tradus gîndul în faptă și bobul de sudoare în bila de oțel, să monteze încă o rotiță la uriașa construcție a economiei socialiste, rod al inteligenței și trudei acestui străvechi popor.

Emil CIULEI

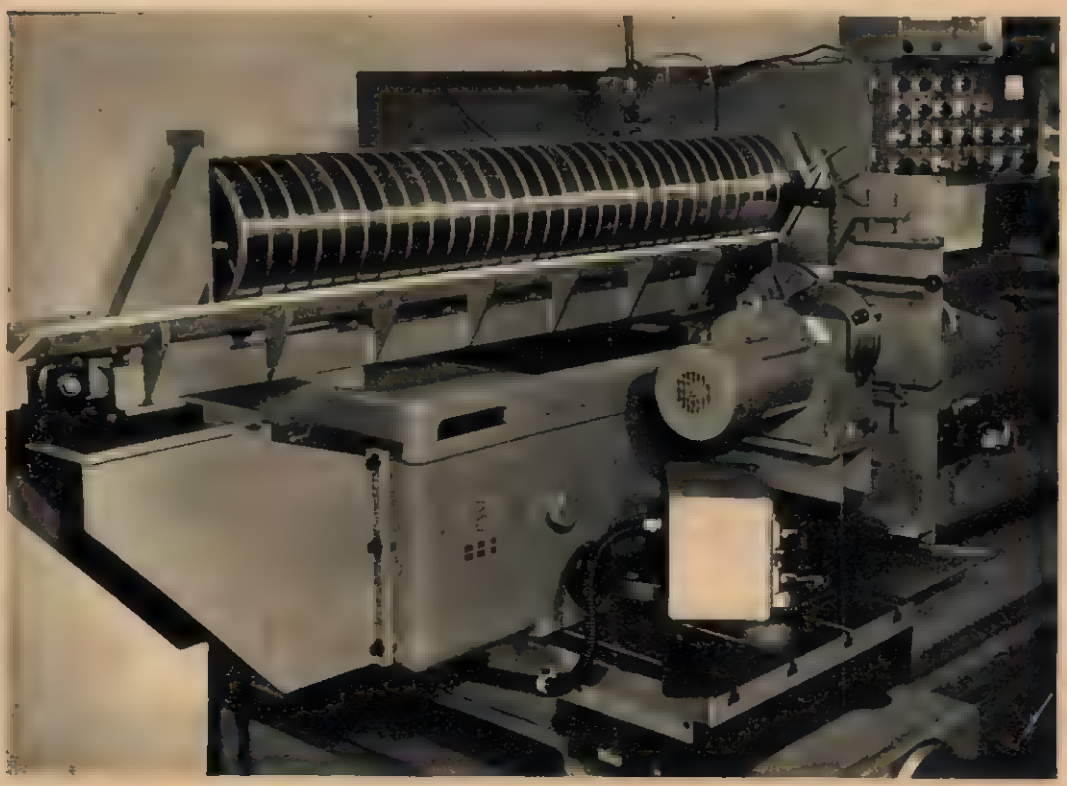

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

ATE

DUMITRU GHIAȚĂ: «Peisaj»

ION PACEA: «Port la Dunăre»

C. PILIUȚĂ: «Tudor Vianu»

ION PACEA: «Compoziție»

VINCENȚIU GRIGORESCU: Din tripticul «Rosu, galben și albastru»

LIER '69

de Sanda FAUR
și Cornel BOZBICI

FĂRĂ UN DIALOG ÎNTRE PICTOR ȘI PRIVITOR, ARTA NU POATE EXISTA

— Ai venit să stai de vorbă cu mine, duduie, și-ți mulțumesc de atenție, dar ce-ai vrea să-ți spun eu? N-am descoperit nimic nou, nu aduc nimic nou, pictez de peste șaizeci de ani la fel, pictez țărani, și copaci, și sonde, nu știu ce-ai putea să mai afli de la mine. Ăsta sînt, bun sau rău, nu mă pot schimba, nu pot întineri cu de-a sila. Nici nu cred în cei care «întineresc» peste noapte, în pictură: îi bănuiesc de fals. Pe tineri îi înțeleg: fierb tot timpul, caută, visează, fac experiențe, perfect, toată viața facem experiențe în artă, dar nu le poți scoate pe toate în lume. La experiențele astea trebuie să ai răbdare, să știi să aștepți: timpul e singurul judecător drept, el nu are dușmani sau prieteni și pune pe fiecare la locul lui. Dacă mă întrebi ce-mi mai doresc, o să-ți spun: să lucrez, duduie dragă, să mai prind ceva timp ca să pictez...

Maestrul Dumitru Ghiață nu e interlocutorul cel mai amabil cu putință. I s-a urît de gazetari și interviuri. Nu-i plac vorbele. N-are timp de cuvinte. Pictează. Pregătește — după ampla retrospectivă de la Palat de acum doi ani — o nouă expoziție, cea care va inaugura, omagial, în cinstea Congresului X și a aniversării eliberării, noile galerii de artă de pe Calea Victoriei. Se foiește ici-colo prin atelier, supărat de oaspeți, îi alege totuși fotoreporterului tabloul pe care-l vom fotografia, îl desface singur din ramă, scoate cuiele cu cleștele, se rănește ușor la deget, singerează, nu-i nimic — trece, și iar coboară scările pînă la atelierul soției dumisale, și iar le urcă, vioi, sprinten, cu părul ca neaua, cu lavaliera din Parisul anilor 1913 la gît, cu umeri pe care cei 81 de ani nu-și îngăduie să apese prea greu, falnic ca unul dintre copacii bătrîni pictați la Comana, apoi se împacă cu soarta și cu gazetarii, îi plac întrebările pe care i le-am formulat pe o hîrtie, ne privește pentru prima oară în ochi, îi trece supărarea și devine prietenos și cald, iar gazetarul mulțumește cerului că a fost perseverent și nu a plecat din atelier mai devreme.

— Vezi mata, duduie, eu pictez de-o viață frumusețile țării și tot nu sînt sătul de ele, și tot nu m-au obosit. O să mor și nu o să le pot cuprinde pe toate. Să-ți spun ceva: pictura asta e un fel de plăcere care te urmărește tot timpul. Toată viața te persecută ideea asta și nu poți scăpa de ea. Citeodată vezi un om care se uită la un tablou de-al tău și simți că te înțelege, că a primit ce-ai trimis tu scris pe pînză; și atunci te cuprinde o mare liniște și mulțumire: ai fost sincer cînd ai pictat, și omul ți-a simțit sinceritatea. Pictorii sînt liberi să exprime orice pe pînză, dar publicului îi place să poată citi o pictură, iar noi trebuie să-l învățăm să ne priceapă limba. Fără un dialog între pictor și privitor, arta nu poate exista, pricepi, duduie?

Firește că pricep. Privesc pînzele de pe pereți, copacii și țăranii lui Ghiață, gravi, rigizi, monumentali, de parcă ar face parte din regnul mineral, țăranii aceștia oficiind gesturile obișnuite de la un tîrg, dintr-un popas în pădure, asemeni unui ritual sacru. Privesc iernile lui Ghiață, zăpezile pufoase și calde ale lui Ghiață, oamenii aceștia care nu sînt niciodată singuri pe pînzele lui, care se caută mereu între ei, și înțeleg de ce te cuprinde liniștea cînd intri în templul picturii lui Ghiață.

— Culoarea trebuie să-ți deschidă sufletul, nu să ți-l întunece. Țăranii mei sînt liniștiți, nu au depresiuni sufletești, nu-mi plac dramele în pictură: sînt ele destule în viață și la teatru, de ce să le cultivi și pe pînză... Vreau să merg vara asta prin locurile mele bine știute, să le revăd: cunosc Carpații pe de rost, cunosc Vîlcea, Argeșul, Mehedinții cu ochii închiși, le-am pictat de atîtea ori! Dar mă duc pentru că știu că s-au schimbat locurile și lucrurile, nemaipomenit ce s-au schimbat. Peisajul românesc s-a înnoit, a căpătat o altă estetică, alte dimensiuni, altă ordine: dintr-un peisaj haotic, cu un pitoresc de natură sentimentală, mai ales, peisajul de azi a căpătat forme geometrice, ritmuri compoziționale, culori ce-ți sugerează niște splendide covoare. Da, prezența noii ordini sociale a îmbogățit estetic peisajul nostru rural, ca să nu mai vorbesc de cel urban, care a căpătat dimensiunea monumentalității — atît de chemătoare pentru sensibilitatea pictorului.

...În fața noastră, un peisaj mai nou, făcut la Piatra Neamț: profilat pe coama unui munte, un bloc de o verticalitate monumentală afirmă nouă. Și-l confirmă pe maestru.

ECHILIBRUL SE EXPRIMĂ PRIN LINIȘTE

Cît e de cînd pe mai toate pînzele lui Pacea năvăliseră — ca într-un film de Hitchcock lipsit de groază — păsările, păsările sale mari, grele, colorate, gigante versiuni ale păsării paradisului? Părea atunci că zborul lor ocupase total și definitiv viziunea pictorului, gonind cu fîlfîitul aripilor celelalte teme ale sale, dar, firește, era numai o părere. În lucrarea pe care o am în față — și pe care Ion Pacea a pregătit-o pentru expoziția festivă — au reapărut bunele lui și ale noastre cunoștințe de altădată, femeile acelea grave și solemne, pe care Pacea le pictează parcă decupîndu-le din lut ars, femeile acelea de la țară avînd demnitatea ușor rigidă a propriei redescoperiri și reevaluări sociale. Sînt trei de astă dată, stau la prezidiul unei ședințe, să zicem, așa cum stăteau altă dată pe un șipet vechi, la o «Discuție», dar ca întotdeauna femeile lui Pacea tac, știu să tacă cu o înțelepciune țărănească, patriarhală.

— Ce v-a făcut să reveniți la portret, Ion Pacea, și cum de v-ați reîntors la seninele, robustele dv. peisaje navale?

— Nu am revenit, pentru că nu le-am părăsit, de fapt, niciodată. Temele care te preocupă nu le arunci ca pe niște haine vechi, după prea multă purtare. Ele rămîn întotdeauna în tine. Sînt de la țară, am trăit printre țărani, pictez acești oameni pe care îi știu, pictez Dunărea lîngă care am trăit, pe care o simt, o văd mereu. E universul meu, nu pot ieși din el.

— Dar ce a însemnat acea frenetică obsesie a păsărilor?

— M-a urmărit atunci, e adevărat, ideea zborului în spațiu și am făcut un ciclu de lucrări închinat zborului. Atîta tot. Nu uitați că expoziția de atunci era închinată lui Brâncuși...

— Dar păsările dv. păreau doar că aspiră spre zbor, că încearcă să-și miște aripile, dar elanul le era frînt, iar păsările oprite de dv. și țintuite, asemenea unor orgolioase dar tragice trofee vînătorești.

— Aveți dreptate, erau păsări statice. La mine totul e greoi, static, chiar și zborul. Sînt un om căruia îi place echilibrul.

— Găsiți că echilibrul se află în statică, în nemișcare?

— Un anume echilibru interior se exprimă prin liniște, nu credeți? Dar aici e din nou vorba de acel echilibru lăuntric al țăranului, — a cărui structură o am și eu, poate — de acea liniște aparentă a apei, cînd o privești de departe și vezi că se întîlnește, împăcată, senină, cu cerul, la orizont.

— Dar dedesubt clocotesc furtunile. Asta vreți să spuneți...

— Poate și asta.

— Veți mai picta păsări?

— S-ar putea, dar nu așa cum le-am făcut pînă acum.

ATELIER '69

SETEA DE CONTEMPLAȚIE

— Maestre Vincențiu Grigorescu, cineva spunea: «Arta este o evadare din haos». Subscrieți la această definiție?

— E spus frumos și metaforic și n-aș putea să nu subscriu la o definiție inteligentă. Dar mie, dacă stau să mă gîndesc, îmi place arta poate în primul rînd pentru că e plină de libertatea interpretării. Îmi imaginez atunci un uriaș proces, o metamorfoză teribilă: formele se ordonează, culorile se cheamă, iar în lucruri se instaurează armoniile. E ziua a șaptea...

— Tot mai adesea se vorbește despre nașterea unui nou figurativ...

— *O să-mi permiți să citez și eu la rîndul meu.* Permeke spunea că ori de cîte ori evada în imaginar, sosea o clipă cînd simțea imperios nevoia să revină la realitatea imediată. Există în fiecare din noi o sete a realului, un demon al vizibilului, o nostalgie a formelor milenare. Setea de uman. Aceasta e explicația — sau poate numai una dintre explicații — ca pictura, plastica în general, după o lungă și teribilă aventură de mai bine de o jumătate de secol în micro și macrocosmosul abstract, să se reîntoarcă la oglinzile dintotdeauna în care se reflectă o floare, un chip sau un peisaj. Bineînțeles, cu mijloacele pe care arta le-a cucerit.

— ...Și le-a împrumutat din alte sfere, ca cea a tehnologiei?

— Adevărul e că aceste interferențe sînt destul de contradictorii pe plan spiritual. Iată, de exemplu, simtim de multe ori nevoia să evadăm din această ambianță audio-video, în care omul e bombardat necontenit, la tot pasul, cu mesaje. Dar, paradoxal, pe de altă parte unii utilizează în arta lor exact mijloacele care provoacă această dorință de evadare: cinetismul, op-artul etc., în care tehnologicul supralicitează umanul. Cu riscul de-a fi categorisit retrograd, eu cred că oamenii acestui secol minunat au nevoie de contemplație și poezie.

— La ce lucrați acum?

— În întîmpinarea celei de-a 25-a aniversări a eliberării și în cinstea Congresului al X-lea al *partidului am pregătit un triptic:* «Roșu, galben și albastru». El vrea să reprezinte metaforic marile transformări ale României socialiste, coordonatele societății noastre. Primul tablou, «Roșu», este un simbol al industriei metalurgice, al doilea, «Galben», prin geometria cîmpiilor, e o echivalență picturală a unui peisaj agrest, iar în al treilea, «Albastru», am încercat să sugerez impetuoasa dezvoltare tehnologică a industriei chimice. În intenția mea, acest triptic este un omagiu adus contemporanilor mei.

SIMPLU CA UN PROVERB...

— Domnule Piliuță, de mult mă chinuia o întrebare: de ce inventați flori? Îmi aduc aminte de niște glastre pe un joc de roșu. Mi-am zis: dincolo de aceste flori e orașul, e omul cu cetatea lui, nevăzută dar presimțită, o cetate cu liniști, unde numai vibrațiile *silențioase* ale luminii fac un zgomot pur cromatic. Floarea aceasta e o privire în crepuscul: roșul, un zbucium al amurgului. Dar toate aceste imagini pe care vi le povestesc nu se văd, se presimt. Mai exact, le-a văzut pictorul și noi le-am cumulat prin emoție. Asertiunea o fi exactă?

— O floare este un pretext pentru un sentiment... Nimic nou... Se pictează flori de cînd lumea. Pentru pictor e și un exercițiu stilistic. Îmi place să pictez flori. În răgazurile care se ivesc adesea între două lucrări, fac flori. Sînt exerciții intime de game de culoare, de desen, de compoziție. O risipă de sentimente...

Domeniul meu este timpul... afirma cineva. Al dumneavoastră?...

Întrebarea îmi stătea pe buze. N-am pus-o. De ce să complicăm lucrurile. Piliuță nu e un orb în fața oglinzii. Domeniul lui e omul, cel din grădinile primăverii, cel din timpul *istoric, care revine fastuos* și desculț pe o pînză și încearcă albul claviaturii unui pian, ori coboară din folclor să danseze ritual și gnomic, sau cel din birtul pescăresc, liniștit, omul simplu și etern ca și timpul. O altă dimensiune pentru același spațiu. Pentru Piliuță timpul nu e un prezent fără culoare și mai ales fără față.

— Nu fac lucruri pe care nu mi le pot explica. Dimpotrivă. În mine există o mare doză de narație. Trebuie să povestesc. Și cînd nu pot desena sau picta ceva, scriu... Cred cu încăpățînare că pictorul nu trebuie să dea cu piciorul în emoția privitorului. Dacă pictorului i se cere să fie sincer cu sine însuși, celui care privește un tablou i se cere de asemenea un sentiment: să se emoționeze. E o reciprocitate. Cînd unul dintre elementele relației lipsește, totul se stinge. Omul e totdeauna pradă propriilor lui adevăruri... *În acest sfîrșit* de secol se încearcă atîtea adevăruri... Și sînt atîția profeți... Lumea e uimită de expansiunea și victoriile științei. Ea domină tiranic spiritualitatea. Curios cum ea parcurge un drum invers artelor: de la invizibilul mișcării moleculare, la vizibilul tehnologic. O sete de concret. Dar *întorcîndu-mă* la pictură voi spune: cred într-un nou figurativ. Un nou figurativ care să cumuleze tot ce acest secol, abundent în încercări, a reușit să smulgă spațiului pictural, culorii, necunoscutului, formelor și aparențelor.

— Revin și întreb: dar cum? Se spune și se repetă că dumneavoastră tentați o simplificare a figurativului. Reduceți formele pînă la esența lor primitivă... Nu e o aventură care ar putea duce la abstract?

— Să fii simplu ca un proverb... Cred că e o cheie. Dar încă *sînt atît* de departe.

Și cu aceasta dialogul pare a se fi încheiat.

Din două cadre ne priveau doi oameni. Unul învăluit într-o lumină albă, diafană, ireală prin materialitatea ei, pură pînă la durere, un om care vine din eternitate: Luchian. O plenitudine sufletească... Celălalt, *real*, și senin, și înțelept, oprit într-un popas la capătul unui drum marcat de coloane albe, șir lung de coloane, simbol al permanențelor și continuității: Vianu.

— Sînt două dintre lucrările care le pregătesc pentru expoziția din august dedicată celui de-al X-lea Congres al partidului și a aniversării a 25 de ani de la eliberare. Alături de acestea mai intenționez să expun o compoziție care ulterior va intra în patri*moniul Consiliului popular din Cluj*...

O privesc... Un zid monumental de țărani — grîuri de negru — țintuiesc cu furcile lor un grup de boiernași. Furcile, un joc al diagonalelor, care centrează atenția asupra personajelor clorotice, îngenuncheate. O evocare istorică alcătuită din structuri esențiale, din tensiuni, din ritmuri și accente dramatice: «Bobîlna».

O BUCURIE TOTALĂ...

În atelierul lui Apostu te învîrți buimac printre fluturi spiralați și trunchiuri masive de «Tați și fii», ideile în lemn și piatră ale sculptorului te împresoară tiranic, te afli la începutul acelei «alei a leilor», pe care artistul vrea să o lase «ca semn că omul a trecut pe acolo», te afli în inima ei și nu poți scăpa, nu poți ieși din vraja aceasta de neliniște și forță pe care o răspîndesc *simbolurile lui Apostu. Optsprezece* asemenea «Fluturi», și «Fructe ale soarelui», și «Tați cu fii», și «Apeducte» au luat acum drumul spre São Paulo, dar au rămas destui și aici pentru a da acestui portret de femeie cioplit în marmură (și pe care Apostu îl trimite omagial la expoziția închinată marii aniversări) un aer insolit, pentru a face prezența sa neașteptată, uimitoare, senină.

— Spuneai undeva, George Apostu, că a face un portret nu e o invenție, ci o explicare, o descoperire a personajului. Că e un gest odihnitor, o bucurie totală. Ți-ai dorit un moment de liniște, de voluptate artistică, dînd pietrei chipul acestei femei?

— *L-am dorit, dar nu știu dacă l-am* avut. Piatra aceasta nu e un portret cu adresă precisă — acolo te poți mișca liniștit printre datele psihologice ale mo*delului*. Există portrete care creează o generalizare, care exprimă o sinteză. Am vrut să pun în marmură o strălucire de frumusețe, de bucurie, să redau ceva din frumusețea femeii românce, să comprim o stare psihică, un mister.

— Și poate de aceea volumele nu au ținut seama de canoane, de proporțiile obișnuite?

— De aceea. Am micșorat unele volume, mîinile de pildă, pentru a lăsa altora putința de a fi mai expresive. Capul m-a interesat de astă dată. Expresia feței. Am reluat, de fapt, aici *o temă mai veche a mea*, cea din suita portretelor Mariei de Mangop. Chipul acestei de-a doua soții a lui Ștefan cel Mare, așa cum și l-a cusut singură pe o broderie veche, m-a urmărit multă vreme.

— Dar parcă îmi spuneai că ți-ai intitulat lucrarea «Portretul Dobrei»...

— Mi-a plăcut numele Dobra. Ce rezonanță are! Nu ți se pare? Umblam după cioburi prin niște sate, cred că era undeva prin Munții Buzăului. Un țăran și-a strigat nevasta: «Dobro!» Nu am văzut-o, dar cred că așa trebuia să arate, ca în piatra mea. Am făcut întîi un desen, l-am prezentat în expoziția mea de grafică.

— Și Dobra te-a făcut să ieși din «aleea leilor», să-ți părăsești fluturii și tații cu fii, să înșeli *lemnul cu marmura*?

— Fluturii rămîn tot timpul în jurul meu. Am dezghiocat acum cîte 3-4 din același trunchi prinzîndu-le sus zborul, într-o felie din trupul aceluiași copac. Niciodată cînd începi *ceva, nu* părăsești *altceva*. Totul rămîne în tine. Ca să te chinuie, să-ți ceară să trudești pentru ei, să-l aduci pe lume.

GEORGE APOSTU: Din ciclul de sculpturi «Fluturi», «Tată și fiu».

dialog cu cititorii

de H. DONA

Dacă ar mai fi nevoie de o dovadă că dintre toate mijloacele moderne de comunicare în masă televiziunea a pătruns cel mai profund în viața publică și personală a milioane și milioane de oameni, analiza pe teme a corespondenței pe care o primim la redacție ne-ar putea furniza argumente convingătoare. Personajele ale căror chipuri cititorii noștri ar vrea în primul rînd să le vadă reproduse în revistă sînt cele care au fost popularizate de micul ecran (artiști, cîntăreți de muzică ușoară, sportivi etc.); rubrica în jurul căreia se stîrnesc cele mai multe controverse este cea de televiziune. Și nu este vorba numai de cantitate, ci și de nivelul emoțional; dacă despre debarcarea pe Lună cititorii sînt dispuși să discute cu calm, nu același lucru se întîmplă cînd e vorba despre o apreciere referitoare la un program televizat.

Să luăm un ultim exemplu: nu demult, într-o cronică a colaboratoarei noastre Felicia Antip, serialul «Lunga vară fierbinte» a fost definit cam verde (ăsta-i cuvîntul!), drept «telespanac». (De unde se vede că nu numai telespectatorii, ci și telecronicarii mai sar peste cal.) Am primit repede un mare număr de proteste (și cîteva adeziuni, ce-i drept). Lăsîndu-i deoparte pe anonimi și referindu-ne numai la scrisorile redactate într-un ton civilizat, ne simțim obligați să dăm cîteva lămuriri.

În primul rînd, după cum am mai subliniat, redactorii și colaboratorii noștri sînt liberi să-și aibă părerile lor diferite cu privire la spectacolele, emisiunile, lucrările de artă pe care le comentează. Unora poate să le placă serialul în chestiune, altora să nu le placă de loc, dar absolut de loc. Nu-i moarte de om... Totul e să discutăm cu calm și cu argumente.

În al doilea rînd, în legătură cu «Lunga vară fierbinte» intervine o situație specială. Chiar dacă admitem că serialul nu e mai rău decît altele, că *eroul principal e simpatic*, că fetele sînt frumoase, nu putem totuși uita că el pretinde să ecranizeze o operă a unuia dintre cei mai mari și mai tulburători scriitori ai secolului nostru și ai tuturor secolelor, William Faulkner. Or, pentru cei care cunosc și iubesc opera lui Faulkner (și aceștia sînt nenumărați) modul în care au fost tratate ideile și personajele faulkneriene, în care a fost spulberată atmosfera specifică operei marelui geniu american, constituie motive de iritare. Faptul că nu este pentru prima oară cînd televiziunea (și cinematografia) americană se comportă în acest fel cu mari creații literare, nu diminuează, desigur, supărarea faulknerișitilor pătrunși. Așa că aluzia la simpatica vegetală din care vestitul Popeye extrăgea virtuți herculeene nu merită să fie considerată drept o tragedie. După cum tot atît de adevărat este că noi, în coloanele revistei, trebuie să dăm, primii, exemplu de pondere și tact.

Cititorul *Tiberiu Simion* din Călărași ne trimite, inspirat de un material apărut în coloanele noastre, un lung articol intitulat «Apărarea lui Socrate». Să nu se supere corespondentul nostru, dar în ipoteza (improbabilă) că am vrea să continuăm dezbaterea procesului lui Socrate (sînt și alte procese — judiciare sau nu — mai actuale de care trebuie să ne ocupăm) am apela la dialogul cu același titlu scris de Platon, din care, de altfel, tov. Tiberiu Simion s-a și inspirat. În orice caz, ne bucură că printre atîția care vor cu ardoare să afle ce număr poartă la pantofi Remo Germani se găsește și cineva (știm că nu e singurul) interesat de Socrate.

O satisfacție asemănătoare ne-au provocat-o și patru scrisori prin care ni se solicită publicarea pe copertă sau în «Flacăra-Album» a fotografiei marelui actor britanic Paul Scofield. Celor care ne-au scris în acest sens, ca și altor solicitări, le promitem că vom ține seama de preferințele lor în planurile de fotografii pentru lunile septembrie, octombrie și următoarele. Bineînțeles, dacă ne vom putea procura diapozitivele color necesare, care trebuie comandate în străinătate, pentru care ne trebuie valută etc., etc., etc.,

Și fiindcă tot ni se pun multe întrebări, ne vom permite — o dată — să punem și noi o întrebare. Am vrea astfel să-l întrebăm pe autorul necunoscut al scrisorii semnate «Colectivul clasei X D» (fără indicarea liceului) și care scrie «numai *i-au* revistă» și «să-și *de-a* și dînsul seama» ce notă a avut la limba română în ultimul an? După primirea răspunsului, vom răspunde și noi la scrisoarea dumisale (în care, de altfel, ni se ia apărarea împotriva unor cititori care ne-au criticat).

Și pe cititorul *Doru Tărcuță* (de asemeni «partizan» al nostru) am vrea să-l întrebăm cum arată «mini-jupele rimelate» la care se referă în scrisoare. Ne gîndim și ne tot gîndim, dar imaginația nu ne ajută s-o scoatem la capăt. Cît despre pasiunea dumisale pentru arta coregrafică, nu putem decît s-o salutăm și s-o admirăm. În chestiunea care îl interesează, a luat oare contact cu Comitetul municipal Iași de artă și cultură?

economice

de Ilie ZAHARIA

CUM SE STABILESC PREȚURILE

În general, despre modul de stabilire a prețurilor se vorbește puțin în publicațiile care nu sînt de specialitate. Nu pentru că ar fi ceva esoteric, misterios, ci pentru că este vorba de o problemă tehnică și de aceea sacerdoții prețurilor nu o consideră atît de interesantă pentru a fi dezvăluită laicilor. În fond, lucrurile nu sînt atît de complicate încît să nu poată fi explicate simplu și pe înțeles: ele pot fi ușor, mult mai ușor înțelese decît problemele cibernetici, ale laserului sau ale acidului dezoxiribonucleic. *Cît despre însemnătatea practică* pe care o acordă oamenii prețurilor, cred că nu mai e cazul să discutăm.

Practic, lucrurile se petrec în linii mari cam așa: o întreprindere, «Electronica» de exemplu, hotărăște să producă, să zicem, un nou tip de televizor. Își calculează costurile, adaugă cota de beneficiu planificată și impozitul legal și propune prețul care rezultă din însumarea acestor elemente. Am spus *propune*, pentru că spre deosebire de economia capitalistă, în orînduirea socialistă prețurile se stabilesc *centralizat* și sînt *unice* pentru același produs.

Organul central competent, primind propunerea de preț, verifică costurile și face apoi următoarea operație: *compară* produsul nou, televizorul nou, cu alt tip existent și care are preț stabilit și constată ce are nou televizor în plus sau în minus față de cel vechi: ecranul este mai mare sau mai mic, alte piese suplimentare care perfecționează aparatul etc. În funcție de elementele în plus sau în minus, care prezintă cumpărătorului avantaje sau dezavantaje față de tipul de televizor existent, organul central stabilește un preț mai mare sau mai mic, adică îl *corelează* cu prețul televizorului din comerț.

Prin urmare, de regulă, prețurile se stabilesc după principiul corelării. Față de prețurile existente în comerț, noile produse vor fi mai scumpe sau mai ieftine, în funcție de calitățile lor, de valoarea lor. În felul acesta se menține nivelul general al prețurilor. Desigur, dacă un produs calitativ superior — și cu un preț mai mare — înlocuiește alt produs mai ieftin care *nu se mai produce*, nivelul prețurilor crește. De aceea este necesar, absolut necesar, ca ministerele care tutelează întreprinderile producătoare să *nu* îngăduie dispariția sortimentelor ieftine, cerute de populație, înlocuirea lor cu altele care au prețuri mai mari. Trebuie să existe mărfuri pentru toate pungile, mai subțiri sau mai garnisite, pentru toate veniturile, iar prețurile trebuie să reflecte totdeauna calitatea mărfurilor.

O problemă specială care se ridică este aceea a modului de calculare a cheltuielilor de producție. În proiectul de Directive pentru Congresul al X-lea al P.C.R. se prevede că «întreprinderile, centralele și ministerele trebuie să acționeze în permanență pentru reducerea cheltuielilor de producție și eliminarea pierderilor, pentru sporirea beneficiilor, astfel încît rentabilitatea producției să se situeze la nivelul dotării tehnice și al posibilităților pe care le oferă organizarea științifică a producției și a muncii». După părerea mea, atunci cînd organul central competent analizează costurile de producție, nu este suficient să ia ca element de referință numai costurile interne ale altui sortiment apropiat, ci ar trebui să țină seama și de costurile produselor respective *pe piața mondială*, unde concurența pune față în față mărfurile, iar în competiție învinge produsul cu prețul cel mai mic și cu calitățile cele mai înalte.

Cînd investim miliarde în crearea de industrii la nivelul tehnicii mondiale este imperios necesar ca și bunurile fabricate să fie atît din punct de vedere calitativ cît și al cheltuielilor de producție, al economicității, la același nivel.

sport

de Emanuel VALERIU

AUTOMOBILUL

Fără a fi foarte vechi, și oricum din deceniul nostru, volumul «Larousse» pe care-l posed acordă doar patru rînduri noțiunii *de automobil, și pe pagina următoare un spațiu mai onorabil* pentru a ilustra oarecum ce înseamnă, din punct de vedere tehnic și întrucîtva estetic, mijlocul cel mai răspîndit de circulație individuală sau în grup familial al secolului pe care-l consumăm și care ne consumă deopotrivă.

Să fie meschină acea jumătate de pagină de desene și microfotografii, plus cele patru rînduri tipărite, față în față cu o industrie atît de prolifică încît concurează înseși fracțiunile mici ale timpului care curge necontenit, făcînd să apară, în industria unor țări, la fiecare minut un nou automobil?

Să fie mare același spațiu acordat de «Larousse» unui obiect de locomoție devenit tradițional, dacă nu chiar desuet, și la care au acces chiar copiii de 12-13 ani, acum cînd contemporanii pregătesc aselenizarea?

Greu de răspuns, categoric, oricăreia dintre cele două întrebări, și nu numai din cauză că punctele de vedere alese sînt la poluri opuse, ci mai cu seamă fiindcă, departe de a ieși din gustul public, automobilul își continuă triumfal marșul început cu cîteva decenii în urmă atît în cucerirea de noi adepți cît și în domeniul tehnic. Forma, capacitatea, mijloacele de autopropulsare, materialele de construcție, performanțele, într-un cuvînt, sînt, în fiecare nou sezon (și mult mai des decît atît), modificate simțitor, dacă nu chiar cu brutalitate. Recordul absolut de azi, 966 km/h, rivalizează cu vitezele de deplasare ale unor avioane încă în funcțiune și se înscrie, oricum, printre cele mai rapide mijloace la îndemîna omului.

Cuantumul plăcerii și curiozității fiind depășit, cel utilitar, deplin și unanim recunoscut, era timpul ca automobilismul să se instaleze într-o sferă mai labilă și prin aceasta mai diversă, în care să se reunească procente din fiecare însușire proprie automobilului și totuși preponderența să aparțină unei alte noțiuni. Sportul a oferit automobilului această nouă arie de manifestare în care virtuozitățile tehnicii le caută pe cele umane și invers, în care limitele posibilului, sau mai curînd ale imposibilului, sînt frecvent și stăruitor încercate de cuplul om-motor, în care fiecare posesor al unui autovehicul, indiferent de numărul cilindrilor săi, se vede realizat la superlativ în persoana unui Fangio, Moss, Cristea, Cobb și alți mari campioni trecuți, prezenți și, desigur, viitori.

Se înfruntă fabricile de pretutindeni și, mai des decît ar fi de bănuit sau de dorit, sportul cu motor își primește tributul său de sînge, care zguduie lumea sportului, dar nu oprește în loc această morișcă proprie timpului nostru.

Dincolo de aspectele grave ale automobilismului modern, ori poate mai corect exprimat, înaintea lor, se cer a fi luate în considerație cele mai frecvente, care se pot generaliza și care conturează profilul caracteristic al unei activități dinamice, pe măsura vieții moderne, așa cum ne place să credem că este automobilismul. Întotdeauna sportul românesc a fost onorat și de personalitatea unor piloți de mare talent ca Papană, Cantacuzino, Manolescu, Cristea, Calcianu, Frim, Dumitrescu și mulți alții. Cursele de coastă de la Sinaia, distanța București — Brașov, apreciată drept etalon al îndemînării și vitezei, probele din raza Arcului de Triumf din București, atrăgeau numeroși spectatori într-o vreme în care posibilitățile tehnice și de organizare nu se înscriau la capitolul reușitelor depline. Nu mai trebuie amintit că toți participanții foloseau mașini de import. Acum, în țara noastră se fabrică autoturismul «Dacia 1100» și-i vor urma alte tipuri și noi capacități. Automobil Clubul Român a redevenit o realitate și în jurul lui se grupează tot mai mulți deținători de mașini, dar și membri simpatizanți, care nu posedă încă un mijloc propriu de transport. Falsa idee că autoturismul personal este un lux începe să pălească în noile condiții de viață, în prezența unei mentalități mai sincere și — mai ales — în fața celor peste 12 000 de exemplare «Dacia 1100» produse la Pitești pînă acum.

Și totuși, la noi, automobilismul pășește cu dificultăți (peste cele inerente) în arena sportivă. Citeam recent un interviu al adjunctului ministrului industriei construcției de mașini, în care principala preocupare a celui intervievat părea să fie aceea de a scuza eventuala criză de performanțe a tînărului produs al industriei românești, și-mi dădeam seama că una dintre sursele incapacității automobilismului de a pătrunde ca sport la noi stă încă în felul unora de a-l privi și trata. Mașina pe patru roți nu trebuie neapărat să gonească pentru a-l transforma pe posesorul ei în as al volanului (sau în înger). Ea poate rula și mai liniștit, în probe de îndemînare sau regularitate, ea se poate alia altui sport — turismului, național și internațional, dacă — bineînțeles — are cine să se preocupe de așa ceva. A.C.R.-ul și-a propus multe la începutul său de drum și — fără îndoială — va și realiza o bună parte din încărcatul program. Dar pe lîngă el, alături de el mai curînd, n-ar trebui să acționeze și un for sportiv de specialitate, de tipul unei federații, ca cea de motociclism (mai activă dacă s-ar putea), de ciclism (mai norocoasă decît acum), de fotbal (mai ambițioasă), de iahting (dacă nu s-a desființat) etc? Volumul de muncă al A.C.R.-ului s-ar diminua prin apariția noului for și s-ar organiza și departaja mai rațional, unele fiind nevoile și dorințele autoturiștilor, altele, ale piloților sportivi. Poate că atunci și uzina pitești eană ar fi stimulată în mobilizarea tainelor motoarelor cu benzină, imitîndu-i pe vrednicii constructori de la «Electroputere»-Craiova, care au reușit să perfecționeze chiar și un motor de locomotivă «diesel» achiziționat, spre fabricare, cu ani în urmă. Poate că atunci însuși institutul din cadrul Politehnicii, profilat pe construcția de motoare, își va spune cuvîntul. În fond, motorul rămîne o mare sursă de necunoscut chiar și în era zborurilor interplanetare și *în ciuda faptului că «Larousse»-ul meu nu-i* acordă decît 4 rînduri...

Și tot atît de adevărat mi se pare că automobilismul, ca sport, poate conferi tehnicii ceea ce atletismul, canotajul, înotul, de pildă, oferă medicinei, în cel mai larg înțeles, atunci cînd aceasta vrea să știe mai multe despre mașina umană.

file de istorie

PROIECTE HITLERISTE DE OCUPARE A ROMÂNIEI

de Aurică SIMION de la Institutul de studii istorice
și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

POPORUL NOSTRU ANIVERSEAZĂ ANUL ACESTA ÎMPLINIREA A 25 DE ANI DE LA ELIBERAREA ROMÂNIEI DE SUB JUGUL FASCIST, EVENIMENT CRUCIAL ÎN ISTORIA PATRIEI NOASTRE. UNIND PE ACEEAȘI PLATFORMĂ TOATE FORȚELE REVOLUȚIONARE PATRIOTICE ȘI DEMOCRATICE NAȚIONALE, DÎND CURS PUTERNICULUI CURENT ANTIFASCIST DIN RÎNDURILE POPORULUI, PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, ÎN COLABORARE CU CELELALTE FORȚE POLITICE, A ORGANIZAT ȘI CONDUS INSURECȚIA ARMATĂ DE LA 23 AUGUST 1944, CARE A DUS LA IEȘIREA ROMÂNIEI DIN RĂZBOIUL ANTISOVIETIC, LA RĂSTURNAREA REGIMULUI ANTONESCIAN, LA ALĂTURAREA ȚĂRII NOASTRE COALIȚIEI ANTIFASCISTE, LA ELIBERAREA PATRIEI. ACTUL DE LA 23 AUGUST A AVUT O CONTRIBUȚIE ÎNSEMNATĂ LA ZDROBIREA GERMANIEI HITLERISTE.

EVENIMENTELE GLORIOASE PETRECUTE ÎN URMĂ CU UN SFERT DE VEAC REPREZINTĂ O ÎNCUNUNARE A LUPTEI POPORULUI ROMÂN, ÎN FRUNTE CU COMUNIȘTII, ÎMPOTRIVA COTROPITORILOR HITLERIȘTI, PENTRU O ROMÂNIE LIBERĂ ȘI INDEPENDENTĂ. DE-A LUNGUL ANILOR, GERMANIA LUI HITLER A ELABORAT NUMEROASE PLANURI DE OCUPARE A ROMÂNIEI. ÎN ARTICOLUL DE FAȚĂ SE EVOCĂ ASPECTE — UNELE INEDITE PENTRU PUBLICUL LARG ALE ACESTOR PLANURI.

Pe aici au trecut bombardierele lui Gerstenberg. *Ruinele Teatrului Național din București (jos) și ale unui bloc de locuințe (sus)*

Expansiunea spre estul și sud-estul Europei, subordonarea economică și politică a popoarelor din această regiune au constituit unele dintre principalele obiective ale politicii externe a hitleriștilor, chiar de la venirea lor la putere, în ianuarie 1933. Pentru realizarea acestor țeluri ei nu s-au dat înapoi de la folosirea celor mai inumane și abjecte mijloace, condamnate de întreaga omenire progresistă: recrutarea și stipendierea în statele ce făceau obiectul agresiunii lor a unor ugenturi trădătoare, șantajul, în diversele lui forme, asasinarea conducătorilor de state și a oamenilor politici care se opuneau expansiunii lor, agresiunea economică și militară etc.

Un loc important l-au ocupat în arsenalul metodelor folosite de naziști dezbinarea și învrăjbirea popoarelor din această parte a Europei, stimularea, în mod artificial, a neînțelegerilor și înveninarea relațiilor dintre ele, șantajarea, pe chestiuni de importanță vitală, care vizau însăși independența națională și integritatea teritorială.

Datorită poziției strategice și bogatelor sale resurse materiale, România a constituit unul dintre principalele obiective ale agresiunii hitleriste, pentru subordonarea economică și politică a țării noastre naziștii întrebuințînd aproape întreaga gamă a metodelor și mijloacelor mai sus-menționate.

AFIȘE ÎN LIMBA ROMÂNĂ DISTRIBUITE... ÎN CEHOSLOVACIA

15 martie 1939. *Coloanele motorizate germane invadează Cehoslovacia, ajungînd la cîteva etape de marș de frontierele României. Pericolul de ocupare a țării noastre era evident. «Nu era greu de văzut încotro se va îndrepta Hitler — arată istoricii englezi Martin Gilbert și Richard Gott. Oamenii de stat și-au aruncat privirile pe hartă. Bonnet era convins că România va fi... felul următor în meniul nazist».*

La 16 martie, ministrul României la Londra s-a prezentat în grabă la Foreign Office pentru a avertiza că guvernul român avea «motive temeinice să creadă» că în următoarele luni Germania «va reduce Ungaria la vasalitate, după care va trece la dezmembrarea României». A doua zi, într-o întrevedere cu ministrul de externe al Marii Britanii, lordul Halifax, ministrul României a atras din nou atenția că pericolul ca hitleriștii să lovească România era iminent. «În cursul ultimelor zile — declara reprezentantul României — guvernul român a primit o cerere din partea guvernului german pentru a acorda Germaniei monopolul asupra exporturilor românești și să adopte anumite măsuri restrictive asupra producției industriale românești, în interesul Germaniei... Această cerere seamănă foarte mult cu un ultimatum».[1]

O dovadă elocventă asupra intențiilor naziștilor de a ocupa România în martie 1939 a fost furnizată chiar de către germani, printr-o eroare, în timpul invadării Cehoslovaciei. Cu ocazia intrării într-un oraș mai mic, ei au afișat diferite proclamații prin care chemau populația să respecte disciplina, dar care erau de neînțeles pentru cehi, deoarece... erau scrise în limba română. «A reieșit — se arată într-un raport trimis guvernului său de ministrul Ungariei la Londra — că conducerea armatei germane nu a distribuit afișe în limba cehă, ci în limba română, proiectate și pregătite dinuinte pentru ocuparea României».[2]

După cum se știe, o agresiune militară nu a mai avut loc în acel moment, hitleriștii reușind să impună guvernului român, prin presiune și șantaj,acordul economic din 21 martie, ale cărui clauze erau favorabile Germaniei.

PLANUL GENERALULUI HALDER

Septembrie 1939. *Mașina de război nazistă a fost din nou pusă în acțiune. De data aceasta victima era Polonia. Deși Germania hitleristă făcea presiuni puternice asupra țării noastre și deși exista pericolul ca România să devină ea însăși victimă a agresiunii naziste, poporul român a acordat sprijin frățesc poporului polonez care-și apăra patria, trăind o adevărată dramă națională: guvernul român a permis tranzitul prin țara noastră a materialelor militare destinate armatei poloneze și a aurului polonez, în greutate de 70 de tone, care a fost îmbarcat în portul Constanța pe un vas britanic; președintelui Republicii Polone, mareșalului comandant suprem al armatei poloneze, membrilor guvernului și unui mare număr de refugiați, civili și militari, li s-a acordat ospitalitatea solicitată la 17 septembrie 1939, îngăduindu-li-se a se stabili în țara noastră ca persoane particulare. Zeci de mii de cetățeni polonezi, militari și civili, au fost ajutați să plece spre Anglia și Franța, pentru a se putea înrola și continua acolo lupta armată împotriva Reichului hitlerist.*

Atitudinea adoptată de guvernul român în septembrie 1939, sprijinul acordat de poporul român refugiaților polonezi au provocat mînia căpeteniilor naziste. Pentru intimidarea României, naziștii au hotărît să treacă la suprimarea lui Armand Călinescu, președintele Consiliului de miniștri al României și principal exponent al cercurilor burgheze care se opuneau expansiunii Germaniei hitleriste și doreau să apere integritatea și independența țării.

În ziua de 21 septembrie, premierul român a fost asasinat de o echipă de legionari. Vestea odioasei crime a umplut de indignare și de revoltă întreaga țară, oameni de cele mai diferite categorii sociale și convingeri politice exprimîndu-și protestul față de acțiunea gardiștilor și inspiratorilor lor de la Berlin.

O dată cu declanșarea celui de-al doilea război mondial situația României a cunoscut o nouă agravare: după fulgerătoarea campanie poloneză țara noastră a devenit principala «atracție» în marșul hitlerist spre sud-estul Europei.

Ianuarie 1940. *Generalul Halder, șeful Statului major general al armatei de uscat germane, a dat dispoziții locotenent-colonelului G. Winter pentru elaborarea planului de operații în vederea unui atac împotriva României. La sugestia amiralului Canaris, șeful Abwehrului, s-a trecut chiar la crearea, în regiunea petroliferă a României, a unui «organ de siguranță» camuflat, format din civili germani de încre-*

Două imagini sugestive ale invadatorilor hitlerișți: *În anul 1940, aureolați de mitul neînfrîngerii, pătrunzînd în România (stînga), și în 1944, ca prizonieri escortați de ostași români (dreapta).*

dere, a cărui principală sarcină era de a identifica în zonă respectivă locurile cele mai indicate pentru aterizare și a le marca, pentru a putea fi folosite în vederea acțiunii unei divizii de parașutiști.

La 7 aprilie, maiorul Kinzel, șeful secției «Armate străine — est» din Statul major al armatei de uscat, a fost trimis la Budapesta, cu asentimentul lui Hitler și cu știința ministrului afacerilor străine, pentru a discuta cu Statul major ungar chestiunea tranzitului trupelor germane prin Ungaria spre România.[3] «Alertă la Budapesta — notează Ciano în memoriile sale, la data de 8 aprilie 1940. Teleki a trimis în misiune la Roma pe Baranyay (președinte al Băncii naționale ungare și amic personal al lui Teleki — n.a.) pentru a ne informa de un demers făcut de Statul major german pe lîngă Statul major ungar... Germania vrea să ocupe regiunile petrolifere românești și cere Ungariei drept de trecere pentru trupele sale ».[4]

HITLER TRIMITE UN ULTIMATUM

Este cunoscut faptul că pînă la urmă Hitler s-a hotărît să-și trimită tancurile mai întîi spre vest declanșînd, la 9 aprilie, «Operația de pe Weser» (ocuparea Danemarcei și Norvegiei). La 10 mai hitleriștii au atacat Belgia, Olanda, Franța, pe care le-au ocupat după scurt timp. Corpul expediționar britanic a fost alungat de pe continent. Deși trupele germane fuseseră mobilizate aproape în întregime pentru campania din vest, planul ocupării României nu a fost nici un moment neglijat, Hitler aprobînd «o pregătire teoretică anticipată» în vederea unor măsuri militare în spațiul sud-est european, vizînd, bineînțeles, ocuparea în primul rînd a regiunilor petrolifere din țara noastră.

După succesele obținute pe frontul de vest în detrimentul puterilor occidentale, presiunile exercitate de Germania împotriva României au continuat să se intensifice. Într-o scrisoare trimisă lui Carol al II-lea la 15 iulie, Hitler cerea, pe un ton ultimativ, ca România să se încadreze definitiv în linia politică a Reichului. «Orice încercare de a evita pericolele care amenință țara dumneavoastră, prin manevre tactice de orice fel — sublinia atotputernicul dictator nazist, aflat atunci la apogeul succeselor sale militare — trebuie să fie și va fi sortită eșecului. Mai devreme sau mai tîrziu, și probabil într-un timp foarte scurt, rezultatul ar putea fi chiar distrugerea României».[5]

31 iulie 1940. *Într-o conferință la Berghof, Hitler își informează deschis generalii că hotărîse să atace Uniunea Sovietică. «Dacă voi zdrobi Rusia — declara Hitler cu acel prilej — ultimele planuri de salvare ale Marii Britanii se năruie cu ea, și Germania va deveni stăpînu Europei, inclusiv a Balcanilor. Pentru toate aceste motive Rusia trebuie să fie lichidată. Cu cît mai devreme, cu atît va fi mai bine. Data prevăzută: primăvara anului 1941».[6]*

Înainte de a trece la atacarea Uniunii Sovietice, Hitler s-a hotărît să ocupe mai întîi zona petroliferă din România pentru a o «proteja» împotriva oricăror acțiuni vizînd sabotarea extracției și rafinării țițeiului românesc.

31 august 1940. *Germania hitleristă și Italia fascistă impun odiosul dictat fascist de la Viena prin care Transilvania de nord este ruptă din trupul României și predată Ungariei horthyste. Urmărind traseul granței româno-ungare stabilite de Hitler și consilierii săi cu acel prilej, putem constata ușor considerentele de ordin strategic și militar ce au stat la baza «judecății» lui Hitler. S-a avut în vedere, în primul rînd, ca Axa — eufemism politic prin care de obicei se înțelegea Germania hitleristă — să pună stăpînire, prin intermediul lui Horthy, aliatul său încercat, pe crestele Carpaților răsăriteni. În același timp, noua frontieră pătrundea ca un pumnal pînă în inima României, oprindu-se în apropierea Brașovului. De la Brașov și pînă în Valea Prahovei, de unde se extrăgea petrolul de care Hitler avea neapărat nevoie pentru continuarea planurilor sale războinice, nu mai erau decît cîțiva zeci de kilometri, pe care, la nevoie, coloanele blindate germane îi-ar fi străbătut în numai cîteva ore.*

PREGĂTIRI ÎNFRIGURATE LA ÎNALTUL COMANDAMENT AL WEHRMACHTULUI PENTRU OCUPAREA ROMÂNIEI

Avîndu-se în vedere un eventual refuz al guvernului român de a accepta dictatul, Hitler luase măsuri în vederea ocupării rapide a României. La 27 august, dictatorul german ordonase comandamentului armatei de uscat să deplaseze imediat, în secret, zece divizii spre frontiera de est a Reichului. Totodată, fuseseră deplasate în extremitatea sudică a Guvernămîntului general, chiar în apropierea granițelor României, două divizii de tancuri, gata să înainteze oricînd, rapid, spre țara noastră.

A doua zi Hitler ordonase noi măsuri. Jurnalul de război al Statului major al operațiunilor întreprinse de Wehrmacht conține următorul pasaj, înregistrat la 28 august: «La 11,00 a.m. șeful Statului major al operațiilor Wehrmachtului (Jödl) informează pe șeful Departamentului apărării naționale (Warlimont) despre hotărîrea luată de Führer cu puțin înainte ca... să se facă pregătiri amănunțite pentru a putea ocupa imediat regiunea petroliferă din România, dacă încercările de mediere politică vor da greș. După discutarea aprofundată a măsurilor de luat, se hotărăște ca unitățile, mai cu seamă cele mobile, staționate în prezent în Germania, să fie luate în considerare în acest scop. În total există 5 divizii blindate și 3 motorizate, dintre care 4 divizii blindate și 2 motorizate vor fi probabil din nou gata de acțiune la 31 august. În plus, se plănuiește detașarea unor trupe de parașutiști și de desant aerian pentru ocuparea rapidă a celor mai importante zone din România. În această eventualitate se va cere Ungariei aprobarea ca trupele să traverseze pe jos teritoriul ungar și foarte probabil și tranzit cu trenul...

Pentru ca aceste măsuri să poată fi executate rapid, șeful secției Luftwaffe a departamentului apărării naționale (maiorul Freiherr von Falkenstein) este trimis în după-amiaza zilei de 28 august la Statul major al Luftwaffei pentru a discuta măsurile necesare de recunoaștere aeriană ca și protecția prin avioane de luptă și artilerie antiaeriană. Ordinele către armată sînt emise de către șeful Departamentului apărării naționale într-o convorbire telefonică din cursul după-amiezii cu șeful sectorului operații al Statului major general al armatei. Data pentru discutarea planurilor de către înaltele comandamente ale armatei și Luftwaffei este fixată pentru 30 august.

La 7,00 p.m., șeful Statului major al operațiilor Wehrmachtului raportează că șeful Înaltului comandament al Wehrmachtului s-a întors chiar acum de la o întîlnire a Führerului cu ofițerii la Berghof, cu rezultatul că ordinul Führerului de a începe operația de apărare (a se citi ocupare — n.a.) a regiunilor petrolifere române trebuie așteptat pentru 1 septembrie. Aceasta face necesară completarea directivelor anterioare. Trebuie făcute pregătiri pentru ca forțele să poată pleca la 1 septembrie dacă va fi necesar. Înainte de 1 septembrie nu trebuie să intervină însă nici o deplasare de trupe în acest scop, în timp ce deplasareu de la apus spre răsărit, ordonată de instrucțiunile din 27 august, trebuie accelerată».[7] La sfîrșitul lui august 1940, în acel moment greu pentru destinele sale, poporul român s-a aflat singur, fiind nevoit să accepte condițiile înrobitoare ale Dictatului de la Viena.

KEITEL DESPRE SARCINILE APARENTE ȘI REALE ALE MISIUNII MILITARE GERMANE ÎN ROMÂNIA

Septembrie 1940. *Folosind condițiile internaționale favorabile, hitleriștii reușesc, prin presiuni brutale, prin amenințarea cu invazia și instituirea unui protectorat german, să impună un regim fascist în țara noastră.*

Octombrie 1940. *Cu acordul lui Ion Antonescu trupele germane pătrund în România. «Sarcina lor aparentă, se arată în instrucțiunile feldmareșalului Keitel, șeful Înaltului comandament al Wehrmachtului, va fi de a instrui România, prietenă nouă, în ceea ce privește organizarea și pregătirea forțelor ei armate.*

Sarcinile lor reale, care nu trebuie să devină evidente nici pentru români, nici pentru propriile noastre trupe, sînt:

a) să apere cîmpiile petrolifere de a fi acaparate de o terță putere sau de la distrugere;

b) să dea posibilitatea armatei române de a efectua sarcini definite, corespunzător unui plan efectiv, elaborat în favoarea intereselor Germaniei;

c) în cazul cînd vom fi siliți la un război cu Rusia sovietică să se pregătească pentru angajarea forțelor germane și române din direcția României».[8]

Unitățile militare hitleriste au fost dislocate în Capitală, în zona petroliferă a Văii Prahovei și în celelalte centre vitale ale țării.

Formal, România nu a fost ocupată de naziști, ea menținîndu-și ființa de stat, avînd legi și administrație proprii și reprezentanțe diplomatice în diferite capitale ale lumii. În realitate, mai ales după intrarea trupelor germane în țară independența și suveranitatea României erau grav atinse.

De la bun început P.C.R. s-a ridicat împotriva dictaturii militaro-fasciste și a prezenței trupelor germane în România, chemînd poporul la luptă împotriva lor.

22 iunie 1941. *Germania hitleristă atacă Uniunea Sovietică. Poporul român este împins, împotriva voinței sale, în războiul antisovietic, care avea să aducă jalea și doliul pe întreg cuprinsul țării.*

În anii războiului, în rîndurile maselor populare are loc o profundă frămîntare, ia naștere și se extinde continuu o mișcare de rezistență antihitleristă ce cuprinde numeroase formațiuni politice, aproape toate păturile și categoriile sociale, de la comuniști și social-democrați, pînă la partidele național-țărănesc și național-liberal și la cercurile Palatului regal. Neliniștite din cauza rapoartelor îngrijorătoare pe care le primeau din România de la agenții lor, căpeteniile politice și militare ale celui de-al III-lea Reich se gîndesc din nou la eventualitatea ocupării militare față în țării noastre.

Începutul lunii august 1944. *Generalul Hans Friessner, comandantul grupului de armate «Ucraina de Sud», care acționa pe teritoriul României, cere de la Hitler «împuterniciri depline pe teritoriul român», ceea ce ar fi echivalat, în fapt, cu ocuparea militară față a României.[9] Trimisul lui Friessner, colonelul v. Trotha, ajunge la Cartierul general al lui Hitler aproape în același timp cu mareșalul Antonescu, care făcea ultima sa vizită dictatorului nazist. Primind din partea lui Antonescu asigurarea că România va rămîne de partea Germaniei și va fi «ultima țară care va părăsi Reichul», Hitler nu este de acord cu planul lui Friessner.*

EȘECUL ULTIMULUI PROIECT...

23 August 1944. *În fruntea forțelor opuse dictaturii militaro-fasciste, P.C.R. înfăptuiește insurecția națională antifascistă, care a dus la răsturnarea dictaturii, la ieșirea României din războiul antisovietic, la întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste și la trecerea țării de partea Națiunilor Unite.*

Conform planului elaborat de P.C.R. și pus de acord cu celelalte forțe antihitleriste, regele Mihai, neavînd altă alternativă, îl arestează pe mareșalul dictator la Palatul regal din București.

Unitățile militare trec la blocarea obiectivelor germane.

Seara, la ora 22, este difuzată la radio proclamația regelui, prin care se anunța doborîrea dictaturii antonesciene, ieșirea României din războiul antisovietic și hotărîrea ei de a lupta pentru a-și apăra independența și a elibera nordul Transilvaniei. «Oricine s-ar împotrivi hotărîrii noastre liber luate și care nu atinge drepturile nimănui — se sublinia în proclamație — este un dușman al neamului nostru. Ordon armatei și chem poporul să lupte prin orice mijloace și cu orice sacrificii împotriva lui. Alături de armatele aliaților și cu ajutorul lor, mobilizînd toate forțele națiunii, vom trece hotărele impuse prin actul nedrept de la Viena pentru a elibera pămîntul Transilvaniei noastre de sub ocupația străină».

Făcînd cunoscut lumii noua poziție a țării, trecerea ei de partea coaliției antihitleriste, proclamația punea România, de fapt, în stare de război cu Germania.

Vestea evenimentelor petrecute în România a constituit o adevărată lovitură pentru guvernul de la Berlin, provocînd panică și derută la Cartierul general al lui Hitler. În noaptea de 23 spre 24 august, Hitler dă ordin pentru arestarea imediată a guvernului Sănătescu și alcătuirea unui nou guvern fascist, în fruntea căruia să fie pus un «general filogerman».

Deși generalul Hansen, șeful Misiunii militare germane din România, a avertizat Berlinul că actul de la 23 August era opera poporului și armatei, și că acțiunea se bucura de «cel mai larg asentiment», iar generalul Friessner, comandantul grupului de armate «Ucraina de Sud», a atras atenția că nici un ofițer român nu voia să-și calce jurămîntul și să ucidă un guvern opus guvernului Sănătescu, ordinul dat de Hitler pentru înăbușirea insurecției a fost menținut.[10]

24 august — 1 septembrie 1944. *După trei zile de lupte crîncene, forțele patriotice populare și unități ale armatei au eliberat complet Capitala și împrejurimile ei de hitleriști, iar pînă la finele lunii au eliberat întreaga Muntenie, Dobrogea, Oltenia, Banatul, partea de sud a Transilvaniei.*

Ultimul proiect al hitleriștilor de a ocupa România a suferit astfel un dezastru total. Ostașii români, cu sprijinul populației, însuflețită de lozinca lansată de Partidul Comunist «Totul pentru front, totul pentru victorie!», au acționat cu eroism, neprecupețindu-și viața, pentru alungarea cotropitorilor de pe pămîntul patriei. Forțele insurecționale române au provocat inamicului, în zilele lui august 1944, pierderi care se ridică la circa 5 000 de morți și peste 56 000 de prizonieri, între care 14 generali și 1 421 ofițeri.

În perioada următoare, umăr la umăr cu trupele sovietice și ale celorlalte țări din coaliția antihitleristă, armata română a continuat lupta pe teritoriile Ungariei și Cehoslovaciei, aducîndu-și contribuția la victoria finală împotriva fascismului.

Armament german distrus de trupele române la pădurea Băneasa în august 1944.

1. Martin Gilbert, Richard Gott, *Conciliatorii*, Ed. politică, București 1966, p. 305—306.
2. *Diplomáciai iratok Magyarország Külpolitikájához* 1936—1945, IV, Budapesta 1962, doc. nr. 111.
3. Andreas Hillgrüber, *Hitler, König Carol und Marschall Antonescu Die deutsch — rumänische Beziehungen* 1938—1944, Franz Steiner Verlag, Wiesbaden 1954, p. 67—69.
4. Galeazzo Ciano, *Journal politique* 1939-1943, vol. I, Edition de la Baconnière — Neuchâtel, p. 234.
5. *Documents on German Foreign Policy* 1918-1945, Series D, vol. X, June 23 — August 31, Her Majesty's Stationery Office, London, 1957, doc. nr. 171.
6. William L. Shirer, *Le Troisième Reich, des origines à la chute*, Edition Stock, 1967, p. 835.
7. *D.G.F.P.*, vol. X, doc. nr. 407. Nota redacției engleze.
8. *Ibidem*, vol. XI, doc. nr. 84
9. Hans Friessner, *Verratene Schlachten. Die Tragödie der deutschen Wehrmacht in Rumänien und Ungarn*, Holsten Verlag, Hamburg, 1956, p. 55.
10. *Ibidem*, p. 89; Eugen Bantea, *De ce a fost adus generalul Stahel la București*, în «Magazin istoric», nr. 4/1968, p. 31.

DE LA BARICADE LA CONSTRUIREA SOCIALISMULUI

Istoria e consemnată îndeobște de cuvinte. Și totuși, poate mai grăitoare decît acestea sînt imaginile. Priviți-le pe cele publicate în paginile de față, provenite din arhiva agenției poloneze de presă «Interpress». Sînt frînturi din istoria dureroasă și totodată eroică a anilor celui de-al doilea război mondial, din istoria nouă a sfertului de veac scurs de la eliberare. Ele vorbesc cu forța de convingere a evenimentului imortalizat de pelicula fotografică despre agresiunea hitleristă împotriva Poloniei din acele zile de septembrie ale anului 1939, care au constituit preludiul marii conflagrații, despre anii teroarei hitleriste asupra poporului polonez, dar și despre îndîrjita rezistență a acestuia față de cotropitori, despre asemenea pagini însîngerate dar pline de eroism ca acelea înscrise de răscoala din Varșovia, despre contribuția armatei poloneze la victoria asupra fascismului; în sfîrșit, despre anii care au urmat acelui victorios 22 iulie 1944, ani de patriotică încleștare pentru lecuirea rănilor războiului, ani cînd, mobilizat de Partidul Muncitoresc Unit Polonez, poporul polonez s-a avîntat cu înflăcărare pe schelele construcției socialiste. Sînt ani de luptă crîncenă și de izbînzi glorioase.

August-septembrie 1944. Insurgenții luptă pe ruinele capitalei lor. Tributul plătit a fost distrugerea aproape totală a centrului Varșoviei, moartea a 300 000 dintre locuitorii ei.

Acesta a fost începutul. Atacul crucișătorului german «Schleswig-Holstein» asupra localității poloneze Westerplatte marca preludiul celui de-al doilea război mondial. 182 ostași polonezi, lipsiți de artilerie grea, rezistă timp de șapte zile, pînă la epuizarea muniției, atacurilor neîncetate, de pe uscat, din aer și de pe apă. Eroismul lor oțelește dîrzenia poporului polonez în fața agresorului hitlerist.

Detașamentele de partizani organizate de Partidul Muncitoresc Polonez împînzesc pădurile țării, constituindu-se în Armata populară.

Aceeași zonă a capitalei poloneze — azi. Lucrările de reconstrucție care au început îndată după sfîrșitul războiului au făcut din Varșovia un oraș modern în adevăratul sens al cuvîntului. Cartierele medievale, monumentele istorice au fost minuțios restaurate, reconstituite, pornindu-se de la fotografii și de la toate documentele ce au putut fi găsite.

Perioada tragică a ocupației. Surprinsă pe peliculă — una dintre imaginile zguduitoare ale realității cotidiene în Varșovia acelor ani: execuție masivă în plină stradă. Afișele puse de ocupanți anunțau zilnic executarea a zeci de luptători din rezistența poloneză.

La Sielce, în spatele frontului sovietic, se formează, din inițiativa comuniștilor polonezi, Divizia I de infanterie Tadeusz Kosciuszko. Polonezii împrăștiați pe teritoriul Uniunii Sovietice se alătură unității, ale cărei efective cresc, formînd în cele din urmă Armata I poloneză.

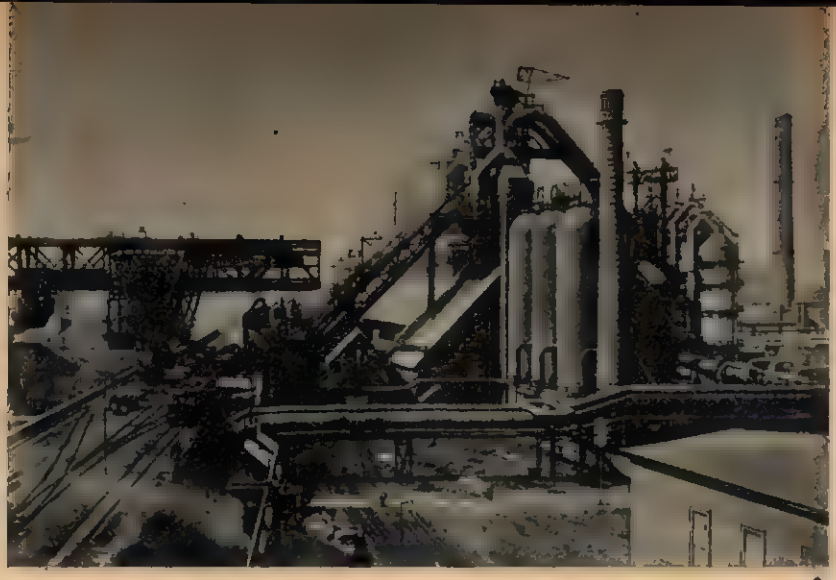

Unitățile poloneze sînt prezente pe fronturile celui de-al doilea război mondial. Contribuția lor la memorabilul asalt al mănăstirii Monte Cassino, de care s-au cramponat hitleriștii timp de luni de zile, a jucat un rol însemnat în victoria care a deschis forțelor aliate drumul spre Roma.

Cei 25 ani de construcție socialistă au însemnat pentru dezvoltarea economică a Poloniei tot atîția ani de drum ascendent. Gigantul siderurgic de la Nowa Huta produce azi de trei ori mai mult oțel decît întreaga siderurgie poloneză antebelică.

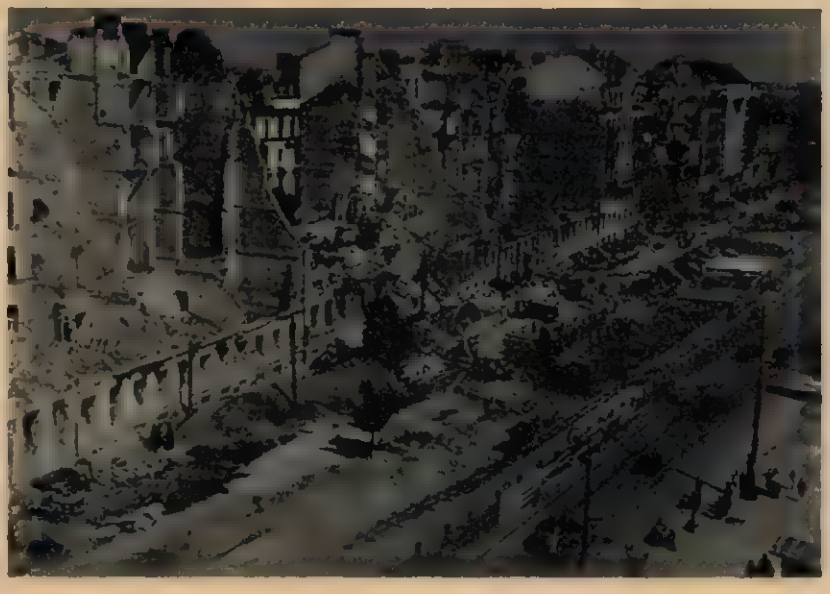

Așa arăta centrul Varșoviei la terminarea războiului. Capitala Poloniei nu mai era decît o vastă ruină. Mașina de război hitleristă prefăcuse 85% din străzile și casele ei în mormane de moloz.

VARȘOVIA

O ALEGERE CU PROFUNDE SEMNIFICAȚII

Corespondență specială de la I. DUMITRAȘCU

Alături de Gdansk și Gdynia, Szczecinul este cunoscut ca unul dintre cele mai mari orașe portuare și șantiere navale poloneze la Marea Baltică. La cîțiva kilometri de oraș, prinde în prezent contur tot mai precis o vastă construcție. Concret, este vorba de uzinele chimice de la Police, considerate cea mai mare investiție a chimiei poloneze în anii puterii populare.

Pentru cei care cunosc regiunea ar putea să trezească nedumerire la prima vedere prezența marii chimii într-un ținut unde lipsesc materiile prime necesare producerii de îngrășăminte, precum și faptul că clădirea combinatului se înalță în cîmp deschis și la o mare depărtare — de ordinul sutelor de kilometri — de viitorii potențiali beneficiari ai produselor sale. Nedumerirea însă se risipește repede. Combinatul a fost plasat aici, nu în altă parte, din cauze cu profunde semnificații economice și sociale. În primul rînd, acidul sulfuric ce va fi produs aici — folosind ca materie primă sulful lichid adus de la Tarnobrzeg în cisterne speciale — și apatitele importate îndeosebi din Uniunea Sovietică vor asigura combinatului o producție anuală ridicată. Pe de altă parte, industrializarea unei regiuni «unde altădată nu se întîmpla nimic» a atîrnat greu în balanța hotărîrii de a amplasa combinatul la Police, pe malul stîng al Odrei. Aceleași considerente au precumpănit și în alegerea amplasării altor două mari obiective ale industriei chimice, combinatul de azot de la Pulawy — care a și început să producă — și cel de la Wloclawek — aflat încă în construcție. În acest fel, cătunul Police va fi atras în circuitul larg al dezvoltării armonioase a întregii țări, de echilibrare a tuturor regiunilor.

Lucrările de construcție se află într-un stadiu avansat. Dacă anul trecut am găsit la Police numai gropi și zeci de excavatoare, acum, aici se profilează tot mai îndrăzneț primul obiectiv ce urmează să fie dat peste puțin timp în exploatare — cu cîteva luni înainte de termen — uzina de acid sulfuric. Pînă la sfîrșitul anului, de la Police vor pleca 100 000 tone de acid sulfuric, reprezentînd 10% din întreaga producție actuală a Poloniei. În 1972, combinatul va da 1 milion tone acid sulfuric anual. Paralel cu producția de acid sulfuric, la Police vor mai fi realizate anual circa 1 500 000 tone de îngrășăminte, peste 300 000 tone acid fosforic și alte produse adiacente. Construcția, eșalonată pe trei mari etape distincte, va costa 6 miliarde zloți. Procesele de producție și tehnologice se vor caracteriza printr-un înalt grad de automatizare și mecanizare. Police reprezintă un obiectiv realizat în anii puterii populare, contribuind prin producția sa la dezvoltarea economică a întregii țări.

SOLCA

FABRICATE DE UNITĂȚILE INDUSTRIALE ALE MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE, DUPĂ CELE MAI AVANSATE TEHNOLOGII,

CAMERA DE ZI ȘI DORMITORUL «SOLCA» SE BUCURĂ DE UN PERMANENT ȘI DEOSEBIT SUCCES, CONFIRMAT PRIN SOLICITĂRILE SUSȚINUTE ALE CUMPĂRĂTORILOR. DATORITĂ SOLUȚIILOR CONSTRUCTIVE MODERNE ȘI NUMĂRULUI PIESELOR COMPONENTE, ACEASTĂ GARNITURĂ VĂ OFERĂ POSIBILITATEA ORICĂROR COMBINAȚII ÎN SPAȚIUL DV. DE LOCUIT

UMOR
DE PESTE HOTARE

— *Mulțumesc pentru tot ce mi-ați adus, dar să știți că soțul dv. a fost mutat de ieri în salonul alăturat...*

— *Nu mai cumpăr cada... În prospect era și o blondă înăuntru...*

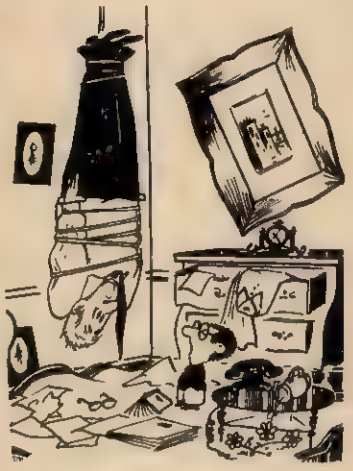

— *Nu se poate, tătucule! Comisarul a spus să nu mă ating de nimic pînă nu vine el...*

— *Scuzați-mă, dv. sînteți domnul John C. Smith, sau John G. Smith?...*

— *Se poartă mini...*

— *...așa că de azi s-a zis cu lăptaru' ăla care-ți tot făcea curte...*

PE LITORAL

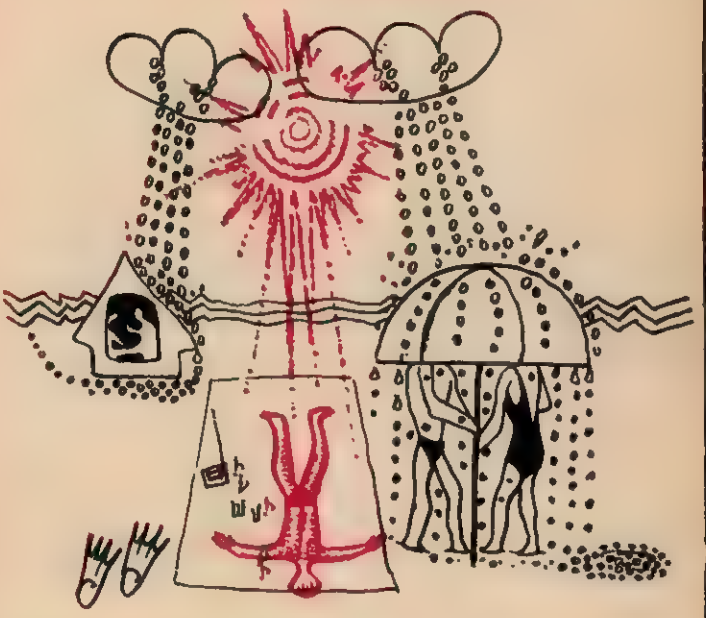

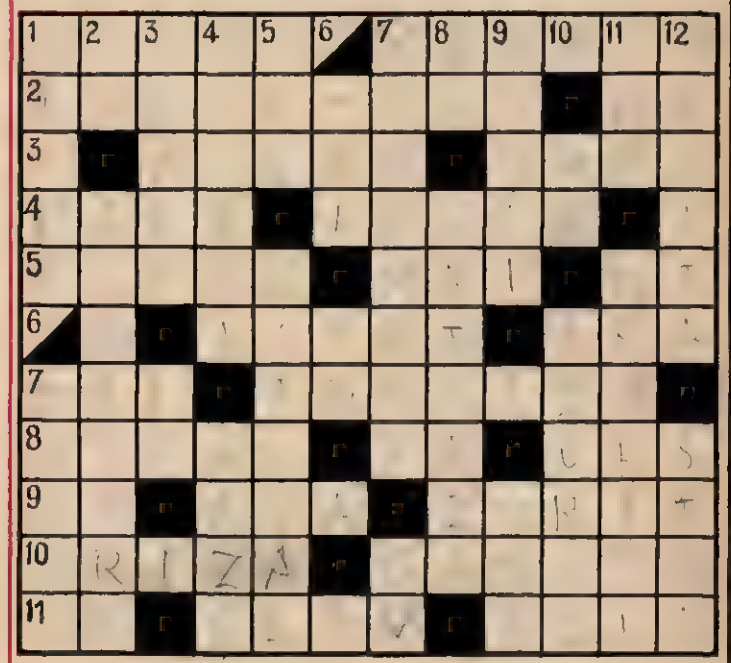

ORIZONTAL: 1. Se-ntinde pe plajă — Perla litoralului românesc. 2. S-avîntă în largul mării — Eforie... centru! 3. Autorul poeziei «Amurg marin» (vol. «Primăvara cosmică») — «...de valuri la Mamaia», melodie de Laurențiu Profeta. 4. Minus — Lună de vîrf pe litoral. 5. Fără grabă — Eroina schiței «Mamaia, au revoir», de D.R. Popescu — Stau la hotel. 6. Priceput — Sine-qua-non-ul mării. 7. Se fac pe țărmul însorit al mării sau în mare — Autorul tabloului «Case la Mangalia». 8. Severi — Merge de două ori la Constanța! — Sursă internă. 9. Curte! — Plasă de prins pește — Răsărit. 10. Adierea de pe țărmul mării — Înnegrite. 11. Luat la mijloc! — Își petrec vacanța la mare, în tabere special amenajate (sing.) — Arborele vieții.

VERTICAL: 1. «... litoralului», operetă de Viorel Doboș — Autorul poeziei «Lîngă vilele Mangaliei» (Eugen). 2. Capul înotătorului! — «Marea Neagră e .», melodie de Temistocle Popa. 3. Trimite zîmbete fierbinți celor de pe plajă — Partea din spate a slipului! 4. Localitate în județul Suceava — Cele de soare bronzează pielea. 5. Umblet — Sezonul plecărilor la mare. 6. Pronume posesiv — Toate-s ca la-nceput. 7. Cel al lui Ovidiu se-nalță în centrul Constanței — Craiova (abr.). 8. Mediu marin! — Nisip ... la ficat. 9. Cap pe litoralul românesc al Mării Negre, la nord de Constanța — Organizatorul excursiilor noastre la mare și la munte. 10. Ea s-a întors! — Albastru ... ca marea. 11. Prenume bărbătesc — Cu pielea arsă de apa fierbinte (pl.). 12. Căldură mare — Există și una de mare.

Adam STOICA

Cuvinte rare: AVA, TUIA.

Dezlegarea jocului SESAM, DESCHIDE-TE!
apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) BABILON — ASCA. 2) ATAC — POARTĂ. 3. BOLINTINEANU. 4) ELA — OA — ANTA. 5) L — MAURI — AUTO. 6) MOARĂ — VA — IUT. 7) AR — C — SA — AERO. 8) NEDUMERIT — IM. 9) D — ORAS — CAL — A. 10) ERMITAJ — SEMN. 11) BAN — AMOR — USA.

ŞAPTE ZILE PE PĂMÎNT

NEW YORK Comisia de statistică de pe lîngă O.N.U. pregătește un nou recensămînt universal pentru 1970. Acesta va servi nu numai pentru cunoașterea numărului actual al locuitorilor planetei, ci și la diversele studii demografice de perspectivă, sociologice, economice etc.

ALGER Programul național de dezvoltare culturală a Algerici prevede construirea unei noi universități în Constantine, precum și creșterea numărului studenților la 27 000 în 1970. Cele două universități existente în prezent la Alger și Oran numără peste 10 000 de studenți.

BONN O știre apărută în «Die Welt» relevă faptul că, datorită progreselor înregistrate în R.F.G. în studiul materialelor fisionabile, în 1970 s-ar putea ajunge la situația de a fi produse în această țară cel puțin trei duzini de bombe atomice pe an. Informația constituie totodată un avertisment asupra pericolului pe care-l poate reprezenta orientarea pe care caută s-o dea anumite cercuri cercetărilor în domeniul nuclear.

SÃO PAULO Peste 100 de intelectuali, ostili regimului, au fost ridicați de poliție de la casele lor. Explicația dată familiilor: «îi ducem să se plimbe puțin»... «Plimbarea» se termină cu descărcările electrice la care aceștia sînt supuși pentru a-și preciza pozițiile politice.

ROMA O concurență pentru producția de automobile o constituie în ultima vreme producția de... biciclete; în anul 1968 s-au produs în Italia peste 1,5 milioane biciclete. Principala cauză pare a fi faptul că aceste vehicule se strecoară mai ușor în aglomerația marilor orașe.

LAS VEGAS Celebra localitate din Nevada nu înseamnă numai dragoste, muzică, Elvis Presley etc. — cum încearcă s-o prezinte unele filme. Renumele ei este ilustrat de însuși epitetul «oras al cazinourilor». În 1968 s-a lăsat în casele de joc, cluburile de noapte și restaurantele de aci peste jumătate miliard de dolari.

LAGOS Companiile engleze au investit în industria petrolului nigerian peste 720 milioane lire sterline. Dar nimic nu se pierde: s-a calculat că spre anul 1974, 25% din nevoile de petrol brut ale Angliei vor fi acoperite numai de petrolul nigerian.

BELGRAD R.S.F. Iugoslavia este în plină «cursă de motorizare». Dacă în anul 1968 s-au produs 75 000 de autovehicule, în anul 1973 se prevede lansarea pe piață a 185 000 de vehicule.

TOKYO Tradiționalele rogojini sînt tot mai mult înlocuite cu paturi; în prezent, din cinci familii una doarme în pat. O fabrică de mobilă specializată, inaugurată recent la Tokyo, pune în vînzare 90 000 paturi pe lună; cifra e semnificativă.

BERNA Ca urmare a unei eficiente reclame, dulciurile sînt consumate în cantități industriale. Situația alarmează pe medicii dentiști, care se pronunță pentru fabricarea unor dulciuri... fără zahăr.

«Aici oamenii de pe planeta Pămînt au pus pentru prima dată piciorul pe Lună în iulie 1969. Am venit în spiritul păcii pentru întreaga omenire». Această inscripție, gravată pe o placă purtînd semnăturile celor trei astronauți americani și a președintelui Nixon, urmează să fie fixată la locul aselenizării modulului lunar.

Recentele măsuri ale guvernului de la Lima vizînd folosirea în interesul țării a bogățiilor peruviene se bucură de sprijinul maselor largi. După decretarea reformei agrare, pe linia acelorași măsuri urmărind dezvoltarea economică a țării se inscrie elaborarea unui plan pentru dezvoltarea și valorificarea producției de petrol a țării, precum și înființarea unei întreprinderi de stat pentru agricultură și pescuit.
În fotografie: la Lima sînt pregătite uneltele agricole destinate înzestrării gospodăriilor agricole.

LA CAPĂTUL UNEI ETAPE

După ce au reținut mai mult de trei luni o bună parte a atenției opiniei publice, concentrată asupra posibilităților politico-diplomatice de rezolvare a situației din Orientul Mijlociu, consultările cvadripartite desfășurate la sediul Națiunilor Unite de către reprezentanții țărilor membre permanente ale Consiliului de Securitate au fost suspendate, prin acordul general al participanților, pentru o perioadă nedeterminată.

Nu este totuși momentul de a încerca un bilanț al rezultatelor obținute pînă acum în ce privește confruntarea pozițiilor celor patru mari puteri. Pentru că, dincolo de întreruperea convorbirilor de la New York, contactele dintre «cei patru», avînd ca obiect conflictul arabo-israelian, continuă în diferite alte modalități. De pildă, un emisar al guvernului american, Joseph Sisco, asistent al secretarului de stat pentru problemele Orientului Apropiat și Asiei de sud, după ce a făcut scurte escale diplomatice la Londra și Paris, s-a deplasat la Moscova în vederea continuării dialogului.

Între timp, în capitalele celor patru mari puteri, factori de cea mai înaltă răspundere aduc noi precizări asupra propriilor poziții față de situația din zona crizei. La Paris, președintele Pompidou, în cadrul primei conferințe de presă organizate în noua calitate de șef al statului francez, a asigurat că, în linii generale, poziția țării sale va rămîne neschimbată. S-a remarcat, ca o nuanță interesantă, afirmația sa că modificarea embargoului francez impus livrărilor de arme către țările direct implicate în conflict — improbabilă pentru moment — va depinde strîns de evoluția situației în respectiva regiune.

La Moscova, în cadrul sesiunii Sovietului Suprem, ministrul afacerilor externe, Andrei Gromiko, a arătat, între altele, că «singura cale sigură ar fi rezolvarea problemei pe baza eliberării teritoriilor ocupate de trupele israeliene cu recunoașterea, în același timp, a dreptului tuturor statelor din Orientul Apropiat, inclusiv a Israelului, la existență națională independentă».

În regiune, situația se menține într-o tensiune care pune în permanență în primejdie precarul echilibru de forțe. Ceea ce l-a determinat pe secretarul general al O.N.U., U Thant, să aprecieze că «nivelul violenței în Orientul Apropiat a atins un punct mai ridicat» decît oricînd de la «războiul de șase zile» încoace. În consecință, el a cerut din nou părților să se abțină de la orice acțiune care, încălcînd hotărîrea de încetare a focului, ar submina eforturile cheltuite în acest moment în vederea întronării păcii în zonă.

Corneliu VLAD

NAIROBI: CONTEXTUL UNUI ASASINAT

Agitațiile de proporții neobișnuite pentru Kenya, care au marcat scena politică din această țară, considerată în general pe continentul african ca bucurîndu-se de stabilitate, par să se fi aplanat după înhumarea în insula Rushinga din lacul Victoria a lui Thomas Joseph Mboya. Cu toate acestea, pentru observatorii politici a devenit evident că stabilitatea regimului kenyan a fost profund zguduită. Și aceasta deoarece asasinarea ministrului economiei și dezvoltării (el ocupa și postul de secretar general al partidului de guvernămînt, Uniunea Națională Africană din Kenya — KANU) a complicat serios problema tot mai actuală a succesiunii la președinție, nu numai pentru că vîrsta actualului președinte Jomo Kenyatta este destul de înaintată, ci mai ales pentru că se apropie data fixată pentru viitoarele alegeri prezidențiale (1970). Tom Mboya era deseori citat ca posibil succesor la președinție. Deși considerat drept unul dintre cei mai eficienți miniștri, Tom Mboya nu se bucura de popularitate în rîndul maselor, iar printre membrii parti-

COMENTARIU

Între consum și politică

de Silviu BRUCAN

Guvernele vest-europene descoperă mereu că pe măsură ce statul își asumă un rol mai activ în economie lucrurile nu devin mai simple, ci mai complicate. În Franța, Pinay a refuzat să preia Ministerul de Finanțe deoarece este de părere că principala metodă pentru combaterea inflației și consolidarea francului trebuie să fie reducerea creditului și a consumului, în timp ce Giscard O'Estaing, care a preluat ministerul, consideră că soluția rezidă în impulsionarea creșterii economiei. În Anglia, guvernul Wilson a încercat să reducă creditele și să înghețe salariile pentru a consolida lira sterlină, dar lumina de la capătul tunelului nu se vede încă nici cu binoclul. La Bonn, disputa în jurul reevaluării mărcii continuă și ministrul economiei, Schiller, s-a pronunțat din nou în favoarea reevaluării, în pofida respingerii ideii de către cancelarul Kiesinger. S-ar putea adăuga că nici peste ocean procesul inflaționist nu a fost stăvilit în urma măsurilor de restrîngere a creditelor și de menținere a sporului de impozite menit a reduce consumul.

Asistăm deci la unul dintre cele mai strigătoare paradoxuri ale lumii contemporane: societatea consumului luptă din răsputeri pentru a reduce consumul. Trăim într-adevăr într-o lume în care faimoasa lege hegeliană a negării negației bîntuie mai abitir ca oricînd.

Pînă nu demult, în Occident era socotită infailibilă rețeta elaborată de discipolii americani ai lui Keynes, teoreticianul intervenției statului în viața economică, un fel de «digest» al politicii economice: într-o perioadă de scădere a consumului, statul trebuie să pompeze bani, să reducă impozitele, să sporească cheltuielile publice; într-o perioadă de consum excesiv, statul trebuie să retragă bani, să ridice impozitele, să reducă cheltuielile publice. Un timp,aplicarea rețetei a părut să dea rezultate miraculoase, pînă cînd economiștii și politicienii (nemaivorbind de consumatori) au fost nevoiți să constate că ea este prea simplă pentru a se potrivi lumii contemporane.

Intrigat de faptul că principalele țări occidentale sînt angajate toate într-o luptă împotriva inflației prin reducerea consumului, economistul ziarului «Le Monde», Paul Fabra, a scris un șir de articole în care susține că la rădăcina răului se află un fenomen fundamental, și anume că prețurile pe piață nu se mai stabilesc pe baza costului producției. Poziția de monopol a marilor corporații și posibilitatea de care dispun de a convinge pe consumator, prin reclamă, că marfa are o valoare mai mare decît cea reală permit în prezent acest decalaj între preț și cost. Așa explică Fabra faptul că în pofida sporurilor de salarii la care au fost nevoite să consimtă întreprinderile franceze după evenimentele din mai 1968, acestea au realizat profituri mai mari decît înainte. Același fenomen s-a petrecut și după majorările de salarii din Italia, Olanda, S.U.A. etc. Cursa dintre salariile majorate și prețurile umflate ulterior în mod artificial dă pinteni inflației și deschide tot mai larg foarfeca dintre salarii și prețuri. În plus, supraprofitul pe care-l realizează atît de ușor corporațiile permite acestora să-și autofinanțeze investițiile, reducînd totodată economiile realizate de public și implicit rolul băncilor în operațiuni de investiții. De aceea, Fabra conchide că restrîngerea luptei împotriva inflației la măsuri de limitare a creditelor este ineficace. El vede soluția numai în măsuri care să facă să coincidă scara prețurilor cu scara costului producției, o soluție destul de naivă care pornește de la premisa că marile corporații vor renunța la posibilitatea de a realiza ușor supraprofituri de dragul interesului general, o noțiune mult prea vagă și controversată pentru a putea constitui criteriul de decizie pentru oamenii de afaceri și nu mai puțin pentru oamenii politici.

Inflația și efectele ei asupra economiei și monedelor țărilor occidentale vor juca oricum un rol crescînd în evoluția relațiilor interoccidentale din viitorul apropiat.

dului de guvernămînt avea numeroși adversari. Aceasta l-a determinat pe președintele Kenyatta ca, în două rînduri, în 1966 și 1967, să prefere pentru postul de vicepreședinte, în locul lui Tom Mboya, pe un om politic mai puțin ambițios — Daniel Arap Dio. Poate după aflarea rezultatelor investigațiilor în curs se va putea da un răspuns la întrebarea dacă în asasinarea lui Mboya au jucat vreun rol disensiunile din rîndul viitorilor candidați la președinție.

Știrea despre sfîrșitul tragic al ministrului kenyan a aprins totodată flacăra conflictelor tribale, în stare latentă pînă-n prezent, dezlănțuind în numeroase regiuni ale țării, și mai ales la Nairobi, un val de incidente între grupările etnice «luo» (căreia îi aparținuse Tom Mboya) și «kykuyu», trib majoritar în Kenya. Tulburările au fost cu atît mai violente cu cît victima era unul dintre puținii «luo» în componența unui guvern, format în cea mai mare parte din reprezentanți «kykuyu».

Scena politică din Kenya reintră treptat în zona calmului. Rămîne însă ca evenimentele ulterioare să evidențieze mai clar consecințele dispariției lui Tom Mboya atît asupra problemei succesiunii prezidențiale, cît și în ce privește confruntările cu caracter etnic.

Rodica GEORGESCU

INDIENII CANADIENI ȘI NOUA POLITICĂ

Printr-o recentă Carte albă depusă în parlamentul din Ottawa, guvernul canadian și-a afirmat intenția de a promova o politică federală «radical nouă» față de cei aproximativ 250 000 aborigeni de origine indiană. Ceea ce nu înseamnă însă că «statutul legal separat» al acestora, actualmente în vigoare, va fi abrogat imediat. Potrivit afirmațiilor ministrului pentru problemele indienilor, Jean Chrétien, aceștia urmează să devină «canadieni cu drepturi depline» cel mai tîrziu peste cinci ani, pentru momentul de față avîndu-se în vedere doar crearea unei comisii de studiu care să pregătească înlocuirea legii numite «Indian Act», datînd din 1951. Guvernul canadian consideră — afirmă ministrul citat — că populația indiană «are dreptul la deplină și egală participare la viața culturală, socială, economică și politică a Canadei». Ce se preconizează pentru transpunerea în fapt a acestor principii? Din aceeași sursă se menționează că este vorba de suprimarea bazelor legislative și constituționale ale discriminării împotriva indienilor; egalitatea acestora cu restul canadienilor în fața autorităților; recunoașterea contribuției pozitive a culturii indiene la dezvoltarea societății canadiene și, mai ales, «transferarea controlului asupra pămînturilor indiene către populația indiană». În vederea acestui lucru se intenționează nu numai desființarea Departamentului pentru problemele indienilor — aceste probleme urmînd să cadă în competența autorităților locale — ci și elaborarea unei «legi cu privire la teritoriile ocupate de indieni». Se prevede astfel ca rezervațiile în care trăiesc indienii — în număr de aproximativ 2 200, dispersate pe imensul teritoriu canadian, rezervații totalizînd șase milioane de acri (1 acru — 0,40468 ha) — să nu mai constituie proprietate comună, pămîntul devenind proprietate individuală, transmisibilă prin acte de vînzare-cumpărare. În rîndurile populației indiene, măsura preconizată n-a prea fost primită cu satisfacție. Este adevărat că situația în aceste rezervații e departe de a fi bună. Date prezentate chiar în pavilionul indian din cadrul lui «Expo'67» de la Montreal menționau de pildă că «trei familii indiene din patru cîștigă mai puțin de 2 000 dolari anual, în timp ce minimul de trai oficial este de 3 000 dolari». În aceste condiții înzestrarea membrilor rezervațiilor cu titluri de proprietate personală asupra pămîntului va avea drept consecință pierderea rapidă a acestei proprietăți, datorită lipsei mijloacelor materiale de a o păstra și întreține. În plus domnește la mulți indieni temerea că prin dezintegrarea rezervațiilor se va destrăma însăși comunitatea spirituală și culturală a indienilor. De altfel, într-o conferință de presă organizată de conducători ai comunității indiene din Canada, după ce au fost făcute cunoscute măsurile intenționate de autorități, s-a subliniat că liderii indieni n-au fost consultați cînd s-a elaborat respectivul proiect de lege, care nu va face altceva decît să «ducă la distrugerea culturii unui popor». Totodată s-a anunțat convocarea pentru această lună a unei conferințe naționale a comunității indienilor din Canada, în cadrul căreia să se stabilească poziția acestora față de planurile guvernului canadian.

I. CIOARĂ

La Osaka, cel de-al doilea oraș al Japoniei, care va găzdui în 1970 Expoziția Mondială, prima confruntare mondială de acest fel organizată pe continentul asiatic, lucrările sînt de pe acum în toi. Pînă la sfîrșitul lunii iunie a.c. și-au anunțat participarea 73 de țări.

CRONICA DE TREI SECUNDE

BAFTA

Foarte bine, aplaud din toată inima hotărîrea autorităților italiene de a scoate persona non grata pe dl. profesor Richard Jarecky, asistent de medicină legală la Heidelberg, supranumit «regele ruletei». În '63, domnul acesta a aruncat banca în aer la San Remo, a decavat cîteva cazinouri, folosind un calcul exact în joc, o formulă pe cît de miraculoasă, pe atît de științifică — dacă nu chiar un ordinator. Domnul acesta a pus norocul într-o ecuație rezonabilă. Domnul acesta a dovedit că norocul poate să nu aibă mistere. El era cît p-aci să demonstreze că nu există neșansă, zi proastă, miză neinspirată, om prins în cacialmalele zeilor. Domnul acesta este un mare dușman al omenirii: el încearcă să spulbere cel mai important alibi al înfrîngerilor, pierderilor și suferințelor noastre — ghinionul. Sălbatic cum sînt, l-aș pune la zid! Numai că, într-adevăr, dînsul are baftă; în secolul 20, e declarat doar persona non grata. Dacă trăia știu eu cînd, zeii l-ar fi pedepsit ca și pe cel care încerca să le fure focul, dîndu-l la vulturi, să-i ciugulească mărunțaiele. Dar așa-i cînd omul știe să-și nimerească pînă și secolul...

VIVA MARIA!

A trebuit să vină o maimuță să ne spună ceea ce bunele romane de science-fiction dădeau ca sigur: drumurile lungi prin pustiul cosmic duc la plictiseală mortală. Acolo sus, în preajma celui veșnic, e o plictiseală ca-n Arghezi: nu mai mănînci, nu mai bei, boleșți, și dacă nu te cheamă înapoi pe pămînt un om mai de suflet poți să și mori din plictis. Căci, cum o fi, cum n-o fi, doar pe pămînt ne e bine, și deci rău. Doar pe pămînt ne chinuim cum trebuie și cum nu trebuie. Doar pe pămînt singurătatea e așa cum e. Doar pe pămînt există alternativă, indignare, protest, supunere și nesupunere la plictis și urît. Doar pe pămînt — exact în ziua cînd maimuța se deregla nervos — organizatorii concursului pentru Miss Univers pot fi dați în judecată la Tampico (Mexic) fiindcă, încălcînd regulile de concurs, au acceptat ca parada concurentelor să nu se desfășoare în costume de baie,ci mai sobru; aceasta a împiedicat juriul să aprecieze riguros «calitățile și defectele» domnișoarelor și mai ales s-o ignoreze pe Maria Avenando Calzada (Miss Mexic), «cea mai dragută, cea mai adorabilă făptură dintre cîte s-au văzut vreodată ...» — după cum declară președintele comitetului pentru susținerea acestei candidate. Viva Maria! Glorie maimuței Bonny! Glorie fie și costumelor de baie, că tot nu contează!

Radu COSAȘU

PAȘI PE LUNĂ

(Urmare din pag. 25)

de probleme principiale. Care este componența elementară și raportul izotopic al prafului lunar? Elementele există sub formă de silicați, oxizi sau alți compuși? Cum influențează radiația cosmică suprafața lunară? Cum arată structura moleculelor organice? Există și aci acizi dezoxiribonucleici, substanța-cheie a ereditații? Și există oare pe Lună viață organică, chiar și sub forma sa cea mai primitivă?

133 de specialiști așteaptă, la Centrul spațial din Houston, să poată da răspunsurile la aceste întrebări. El așteaptă în primul rînd un singur lucru: mostre autentice de pe suprafața Lunii.

La studierea lor vor fi folosite cele mai moderne metode analitice: de la microscopul electronic și spectrograful de masă pînă la analiza de activare a neutronilor. A putut fi asigurată contribuția celor mai de seamă oameni de știință. Așa, de exemplu, laureatul Premiului Nobel Harold Urey, de la Universitatea California, se va ocupa de gazele rare și distribuția izotopilor cîtorva elemente și va încerca, pe baza primelor rezultate obținute, să elaboreze o teorie a influenței suprafeței lunare de către Soare și razele cosmice.

ȘI DUPĂ...

Marea majoritate a oamenilor de știință americani exclud posibilitatea ca Pămîntul să fie infectat de o «epidemie lunară» catastrofală în urma contactului direct cu solul lunar al astronauților Neil Armstrong și Edwin Aldrin care,la bordul modulului navei spațiale «Apollo-11», urmează să aselenizeze la 20 iulie. Eventualitatea unei asemenea contaminări, deși exclusă în cercurile științifice, a determinat, după cum se știe, Administrația națională pentru problemele aeronauticii și cercetarea spațiului cosmic (N.A.S.A.) să ia o serie de măsuri de precauție, anunțînd că astronauții navei «Apollo-11» vor fi ținuți timp de trei săptămîni în carantină. De asemenea, vor fi supuse unor severe măsuri de siguranță capsula și cele aproximativ 25 kg de rocă și sol lunar ce vor fi aduse pe pămînt de astronauți pentru cercetări.

Pe această temă, dr. Philip Abelson, șeful laboratorului geofizic al Institutului Carnegie, face unele considerații în revista «Science». El apreciază o asemenea eventualitate ca «extrem de improbabilă», aducînd în sprijinul afirmației sale variația extremă a temperaturii pe Lună și trecerea aproape bruscă de la 120 grade C în timpul zilei lunare la —172 grade C în timpul nopții lunare (ziua și noaptea lunară durează cît două săptămîni pe Pămînt), precum și faptul că suprafața Lunii este bombardată continuu de particule nucleare, raze X și raze ultraviolete degajate de soare. «Viața în genul celei cunoscute pe Pămînt nu poate exista în asemenea condiții», a spus el. Deși nu exclude posibilitatea unor forme de viață primară, complet diferite față de cele de pe Pămînt, Abelson este de părere că asemenea organisme, dacă ele există pe Lună, ar putea cu greu să supraviețuiască în condițiile de pe Pămînt și cu atît mai puțin să infecteze vieșuitoarele pămîntene.

Și, în fapt, constată Abelson, Pămîntul a fost deja expus în mai multe rînduri contaminării lunare, fără însă să fi lăsat consecințe. Cel mai puternic argument împotriva temerilor de contaminare lunară adus de omul de știință american este acela că aproximativ un milion de tone de material lunar **nesterilizat** a ajuns pe Pămînt în urma căderilor de meteoriți. El a admis însă că din moment ce au fost exprimate unele temeri privind posibilitatea infectării Pămîntului după misiunea lui «Apollo-11», măsurile preventive anunțate de N.A.S.A. sînt «inevitabile și justificabile».

Este oarecum dezamăgitor să știm că drumul de la Lună pe Pămînt trece... printr-o autoclavă — fie ea cît de perfecționată — dar în fața științei și a ipoteticelor microorganisme selenare trebuie să ne înclinăm. Nu poetul are ultimul cuvînt, ci Wells și urmașii lui. Recitiți «Războiul lumilor»...

L.N.

LUNA ȘI PROGRAMUL COSMIC SOVIETIC

ROLUL PRINCIPAL ÎL JOACĂ APARATELE COSMICE AUTOMATE DE TIPUL «LUNA-15», CAPABILE SĂ ADUCĂ PE PĂMÎNT INFORMAȚII ȘTIINȚIFICE PREȚIOASE, ÎNSĂ MAI IEFTINE DECÎT APARATELE PILOTATE. DAR ACEASTA NU ÎNSEAMNĂ CĂ SE EXCLUDE PARTICIPAREA DIRECTĂ A OMULUI...

Lansarea la 13 iulie a rachetei sovietice avînd la bord stația automată «Luna-15», cu misiunea de a efectua cercetări științifice asupra satelitului terestru și spațiului cosmic circumlunar, a proiectat atenția opiniei publice mondiale asupra programului cosmic sovietic — în special în ceea ce privește studierea Lunii — și a liniilor sale directoare, a perspectivelor apropiate pe care el le deschide, în conjuncție cu eforturile spațiale americane.

Iată de ce socotim interesant să reproducem mai jos o serie de comentarii ale unuia dintre cei mai reputați specialiști sovietici în domeniul cosmonauticii, prof. A. Dmitriev. Ele răspund la o serie de întrebări de arzătoare actualitate științifică.

SPECIFICUL PROGRAMULUI COSMIC SOVIETIC

...este caracterul lui multilateral. Alături de zborurile în spațiul circumterestru, un loc important se acordă studierii Lunii, planetelor și diferitelor spații din interiorul sistemului solar. În acest domeniu al cercetărilor, rolul principal îl joacă aparatele cosmice automate. Ele sînt mult mai ieftine decît aparatele pilotate și sînt capabile să transmită ori să aducă pe Pămînt informații științifice prețioase tocmai din zonele cerești în care omul încă nu poate pătrunde, sau pătrunde cu foarte multă greutate. Aceasta nu înseamnă că se exclude participarea omului la cercetarea științifică a spațiului cosmic îndepărtat, la cercetarea Lunii și a sistemului solar. Zborurile cu pilot nu sînt un scop în sine, ci se întreprind numai atunci cînd sînt justificate și necesare.

În spațiul cosmic, automatele efectuează o cercetare științifică multilaterală. Cu ajutorul automatelor s-au obținut primele fotografii ale părții invizibile a Lunii, date despre condițiile fizice de pe Lună și de pe Venus. Materialul științific cules de aparatele automate îl va ajuta pe savant să-și adîncească cunoștințele despre geneza corpurilor cerești și evoluția universului. De aceea, aparatele automate joacă un rol important și în programul anului 1969.

ACTIVITATE SUSȚINUTĂ ÎN VEDEREA VIITORULUI ZBOR SPRE LUNĂ

O activitate susținută se desfășoară pentru punerea la punct a mijloacelor cosmice în vederea viitoarelor zboruri cu oameni la bord, printre care și a zborului spre Lună. O serie de importante aspecte tehnico-științifice ale acestei probleme au fost rezolvate de stațiile automate sovietice «Zond-5» și «Zond-6», care au făcut înconjurul Lunii și s-au întors pe Pămînt.

Coborîrea dirijată oferă posibilitatea de a fixa punctul de aterizare pe teritoriul Uniunii Sovietice, micșorează suprasolicitările și încălzirea stației în timpul trecerii prin atmosferă, lucru deosebit de important pentru aparatele pilotate. Zborul stațiilor «Zond-5» și «Zond-6» a permis nu numai rezolvarea unor importante probleme legate de înconjurul Lunii, ci și efectuarea unor încercări de ordin constructiv în varianta automată a unei nave cosmice cu pilot pentru zborul spre Lună.

Pătrunderea mai departe a omului în cosmos depinde în mare măsură de rezolvarea problemei asigurării condițiilor de viață în timpul zborurilor cosmice prelungite. Se știe că în Uniunea Sovietică a fost realizată prima asemenea experiență din lume, cu durată de un an, la care s-au supus trei oameni; ea a demonstrat că oamenii pot trăi timp îndelungat într-o cabină cu un volum limitat, închisă ermetic, și că produsele necesare activității vitale pot fi regenerate.

NU TOT CE-I POSIBIL ÎN COSMOS E ȘI NEAPĂRAT NECESAR

Aceste succese în rezolvarea unor importante probleme tehnico-științifice deschid perspective noi în studierea și cucerirea cosmosului. În același timp, ele ridică și o serie de probleme noi legate atît de folosirea cît și de perfecționarea continuă a tehnicii cosmice. Fapt este că nu tot ce-i posibil în cosmos este și neapărat necesar, iar multe probleme pot fi rezolvate numai treptat. Lucrul acesta este deosebit de important cînd e vorba de securitatea oamenilor antrenați în studierea spațiului cosmic, spațiu în care se mai ascund multe primejdii nevăzute, imposibil de descoperit numai în unul sau cîteva zboruri.

La depistarea pericolelor zborurilor cosmice de acest gen contribuie reciproc zborurile efectuate de diferite aparate cosmice, atît sovietice cît și străine. Experiența cosmică se acumulează cu anii și devine un patrimoniu al multor țări.

La zborul navei «Apollo-8», de pildă, au contribuit, nu în mică măsură, zborurile anterioare efectuate fără pilot de către navele «Zond-5» și Zond-6», pe traseul Pămînt-Lună-Pămînt

PERFECȚIONARE TREPTATĂ ȘI MINUȚIOASĂ

Rezultatele științifice și tehnice ale cosmonauților americani au adus o contribuție importantă la dezvoltarea cosmonauticii mondiale, și nu încape îndoială că de aceste rezultate se va ține seamă și la realizarea navelor cosmice sovietice cu piloți la bord. După părerea noastră, în această privință importante sînt, mai întîi de toate, interesele științei și posibilitățile punerii în practică a rezultatelor obținute în vederea dezvoltării cosmonauticii. Programul sovietic prevede perfecționarea treptată și minuțioasă a noilor sisteme mari în condiții terestre, efectuarea unui mare volum de lucrări experimentale. După ce sînt puse la punct pe Pămînt, noile sisteme de nave cu pilot sînt verificate temeinic în zboruri cosmice fără pilot și numai după aceea se întreprind zboruri cosmice cu pilot la bord.

„Drumurile cutezătorilor". **Montaj de V. LEBEDEV**

MEMENTO

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (televiziune, muzică)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● Se află în librării volumul 25 al **Operelor** lui Karl Marx-Friedrich Engels. În sumarul acestuia e cuprins cel de-al III-lea volum din «Capitalul» (Critica economiei politice), capitolele 1-28. Prefață de F. Engels, cu mențiunea «4 octombrie 1894 — Londra» (Editura politică).

● A apărut **Conferința a VII-a a Uniunii asociațiilor studenților din România** (16-18 aprilie 1969). Cartea se deschide cu Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită cu prilejul conferinței (Editura politică).

● O contribuție utilă la perfecționarea continuă a muncii de partid în facultăți și institute e adusă în paginile cărții **Organizațiile de partid din învățămîntul superior** de conf. dr. C. Manolescu (Editura politică).

● Într-un limbaj scutit de ariditățî (drept care o recomandăm spre lectură unor păturî cît mai largi de cititori), cartea **Evoluționismul în secolul 20** de Bogdan Stugren cuprinde o dezbatere efectuată la un mod personal, cu bogate și multilaterale referințe, a problemelor filozofice ale biologiei moderne (Editura politică).

● Postum, Lucian Blaga continuă a ne ține proaspătă uimirea. Recenta apariție a cărții sale **Experimentul și spiritul matematic** (scrisă în anii 1949-1953) ne dezvăluie o față inedită a gînditorului nostru. Fără îndoială, scrierile lui ne-au obișnuit cu omul de cultură în pas cu problemele timpului său, dar cartea aceasta ne întîmpină și cu un mod diferit de interpretare a lor. În sensul acesta, prefațatoarea cărții, Călina Mare (care se vădește o competentă exegetă a filozofiei blagiene), afirmă: «...pentru evoluția lui Blaga, concluziile *din Experimentul și spiritul matematic*... mută epistemologia blagiană din zone predominant fictive în zone unde predomină adecvarea la real» (Editura științifică).

● Tot la Editura științifică semnalăm apariția în colecția «Savanți de pretutindeni» a cărților: **Grigore Antipa** de Gh. Bârcă — M. Băcescu, **Emil Racoviță** de C. Motaș — C.A. Ghica.

● Dintre ultimele apariții la Editura enciclopedică română, notăm: **Dimitrie Cantemir** de Paul Simionescu, **Radu de la Afumați** de Petru Demetru Popescu, **Ce este voința?** de Zörgö Beniamin, **Meșterii țărani români și creațiile lor de artă** de Paul H. Stahl, **Magnetismul** de I. Bunget.

cinema

● **Soarele vagabonzilor.** Jean Delannoy, profesionist onest, nicodată strălucit, își demonstrează abilitățile într-un film polițist conștiincios condus. O serioasă cotă parte din merit îi revine lui Jean Gabin, aflat de data aceasta pe post de spărgător cu nostalgii. În alte roluri: Robert Stack, Susanne Flon, Margret Lee, Jean Topart.

● **Crima din pădure.** Tot un «polițist», dar cu farmecul serios aburit de accentele moralizatoare instalate pe locul bunelor intenții de a face critică socială. Scenariul și regia — **Manfred Mosblech** (R.D.G.). Interpreți — **Bruno Carstens**, Alexander Papendieck, Horst Torka, Helga Göring, Peter Reusse, Barbara Dittus.

Margret Lee

● Peste două zile va începe în Capitală «Săptămîna filmului polonez». În cadrul acestei manifestări vor fi prezentate — în premieră — cinci realizări aparținînd unor cineaști de vîrste și formații diferite: **Direcția Berlin** (Jerzy Passendorfer) — 2 serii, **Totul de vînzare** (Andrzej Wajda), **Singurătate în doi** (Stanislaw Rosewicz), **Contesa Cosel** (Jerzy Antczak) și **Călătorie din interes** (Stanislaw Bareja).

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Michelangelo Antonioni** (*Deșertul roșu*), **Federico Fellini** (*La dolce vita*), **Wojtech Jasny** (Pipele), **Ranghel Vîlceanov** (Soare și umbră).

● **Aladin și lampa fermecată**, cunoscuta povestire orientală, va fi transpusă pe ecran, într-o superproducție animată, de către cunoscutul creator francez Jean Image.

● Jeanne Moreau anunță o foarte apropiată lansare într-un western: **Monty Walsh** al lui Bill Fraker, fost operator al lui Polanski. Partener, pe măsură, îi va fi excelentul Lee Marvin («Profesionistu»).

● Tony Richardson pregătește un remake după **Eu, Claudius**, filmul care i-a reunit în 1931 pe Merle Oberon și Charles Laughton.

disc

● Pentru recenta apariție din colecția «Discoteca pentru toți» casa noastră de discuri a înregistrat din fondul de aur al operei bufe cîte un duet (fiecare, în parte, celebru) din două strălucite lucrări ale genului: «Căsătoria secretă» a lui Domenico Cimarosa și «Don Pasquale» de Gaetano Donizetti. Interpretează doi renumiți cîntăreți români, basul Nicolae Secăreanu și baritonul Șerban Tasian (ECC-10 043).

● Așa e orice disc: cu două fețe... (vorbind despre mapa în care e îmbrăcat). Pe o parte a discului nostru stă scris «Dan Spătaru», iar pe cealaltă, «Melodii de Temistocle Popa». Oare de ce n-or fi putînd sta la un loc, de vreme ce de atîția ani lucrează împreună pentru mulțumirea ascultătorilor! «Mi-a spus inima aseară», «Pe aleea Oltului», «Trecea fanfara militară» și «Mereu cînta» (aici apare și «textierul» Temistocle Popa) sînt patru reale succese, atît ale compozitorului cît și ale interpretului (45 EDC-10 074).

● Cele două laureate ale Festivalului de la Brașov, **Luminița Dobrescu** și **Mihaela Mihai**, sînt de astă dată prezente, tot împreună, pe un disc recent editat de «Electrecord». Melodiile sînt cele cunoscute ca fiind prezentate de soliste în marea competiție brașoveană: «Dacă nu iubești», «Ia din viață ce-i frumos», «Trurli, trurli» și «Să nu uităm». Acompaniază orchestra de muzică ușoară a Radioteleviziunii, dirijor Sile Dinicu (EPC-10 076).

muzică

● Tradiționalele «Zile ale culturii poloneze» (inclusiv reciproce lor, «Zilele culturii R.S. România» din august în Polonia) au căpătat anul acesta amploarea determinată de jubileul de 25 de ani al eliberării noastre. În cadrul programelor muzicale de la București (și din alte orașe ale țării) evoluează trei formații varșoviene cu stiluri de interpretare pe cît de diverse pe atît de interesante: ansamblul de cîntece și dansuri folclorice **Harnam**, o formație vocală feminină, **Ali Babki**, care prezintă un insolit program de muzică ușoară în transpunere «beat», și — în sfîrșit — o cunoscută formație de muzică ușoară, **Skaldowie**, bine pusă la punct sub aspectul repertoriului și al execuției artistice (20 iulie, grădina Boema sau sala Savoy).

● Cu o seamă de melodii cu grijă păstrate în mape «strict secret» și cu altele arhicunoscute începe la 25 iulie concursul de muzică ușoară românească (creație și interpretare) de la Mamaia. Dacă în ce privește creația taina a putut fi păstrată, cu interpreții a fost mai greu. Chiar și cei mai tineri s-au autodemascat, fie în emisiunile concurs de la TV, fie în alte emisiuni, spectacole revuistice etc. Lucrul nu se pare însă mai puțin esențial. Ceea ce toată lumea *așteaptă de la interpreți*, tineri sau mai puțin tineri, este un aport original și creator la lansarea de noi și valoroase cîntece românești.

plastică

● Sala Kalinderu găzduiește, ca în fiecare an, **expoziția concurs a studenților din institutele de artă plastică din țară**. Textilele și ceramica, obiectele de sticlă și feronerie, sculptura, pictura și grafica vin să informeze despre preocupările și profilul celei mai tinere generații de artiști plastici, aflați încă sub tutela maeștrilor.

● **Titina Comșa** — tapiserii, broderii, imprimeuri. Tapiseriile artistei sînt metafore poetice transpuse cu sensibilitate și maturitate tehnică în lînă. Izvoarele sînt populare, chiar baladești, dar filtrate *printr-o gîndire modernă* și au rafinamente cromatice de care influențele picturii nu sînt străine (Galeriile de artă, Mihai Vodă 2).

● **Vlaicu Ionescu** — pictură. Lucrările artistului sînt o aventură în microcosmos. Căutînd forme. Vlaicu Ionescu descoperă rețele cristaline, benzi de energie, frecvențele radiației, hemohistioblaste sau „hemocitoblaste, în sfîrșit, un univers polimorf, aparent abstract, căruia îi inventează culori și îl supune unei ordini proprii, univers care este în primul rînd al stărilor fizice și admirabilelor creații ale materiei și mai puțin o revelare a unei stări interioare (Biblioteca centrală universitară).

teatru

● **Trăim în miezul unui ev aprins** se numește spectacolul-recital de poezie al actorilor orădeni dedicat celei de-a XXV-a aniversări a eliberării. Scenariul și regia: Ion Abrudan. Recitatori: Ion Abrudan, Ana Popa, Anca Miere-Chirilă, Nicolae Barosan, Ben Dumitrescu.

● Teatrul de Nord din Satu Mare și-a îmbogățit repertoriul cu încă o piesă originală. Este vorba de lucrarea lui Ștefan Haralamb **Viceversa**, o satiră inspirată din viața cotidiană, care aduce la rampă un dramaturg interesant. Cîțiva actori bucureșteni de prima mînă, în frunte cu valorosul regizor Călin Florian și scenograful Dan Nemțeanu, au realizat spectacolul în care apar Octavian Cotescu, Gina Patrichi și Valeria Seciu. Și alături de aceștia, Ion Anghel, Ion Tifor și Dumitru Anghel.

● Cu mulți ani în urmă, comedia muzicală **Săracu'Gică** de Vasile Vasilache, N. Stroe și St. Cristodulo și-a făcut «seria» în București cu V. Vasilache, creator al rolului principal, și apoi cu Marcel Anghelescu în același rol. Acum, aceeași comedie muzicală, într-o versiune nouă, îmbogățită prin couplete și texte muzicale inedite de către Saşa Georgescu și Ion Maximilian, care este și regizorul spectacolului, pe muzică de Aurel Manolache și... Vasile Vasilache jr. a văzut din nou lumina rampei la Teatrul de revistă «Fantasio» din Constanța, cu Gelu Manolache, Jean Constantin, Vali Manolache și — de la teatrul de proză — Dan Herdan, Costel Rădulescu și alții.

Valeria Seciu

televiziune

Într-o substanțială creștere cantitativă și calitativă, cu o arie lărgită de modalități publicistice se înfățișează orele de emisie închinate Congresului al X-lea al P.C.R. și marii aniversări a eliberării.

Iată și cîteva titluri de emisiune în direct ale acestei săptămîni: «DESPRINDEREA MODULULUI LUNAR» (20 iulie, ora 19,40), «ASELENIZAREA MODULULUI LUNAR» (20 iulie, ora 22,10), «PRIMII PAȘI PE LUNĂ» (21 iulie, ora 7,30), «REÎNTOARCEREA MODULULUI LUNAR» (21 iulie, ora 19,30), «AMERIZAREA» (24 iulie, ora 18,30). Cum altfel ar putea fi caracterizate aceste promisiuni decît mărețe.

În programul zilei de marți 22 iulie o seamă de emisiuni sînt închinate aniversării a 25 de ani de la eliberarea Poloniei de sub jugul fascist.

Săptămîna la televiziune mai consemnează transmisii în direct de la **Concursul național de creație și interpretare de muzică ușoară românească — Mamaia 1969** (25-26 iulie, ora 20,30).

În fine, nu ni se pare neglijabilă știrea despre reluarea serialului «Răzbunătorii» cu John Steed și d-na Peel, sau mai bine-zis fără d-na Peel, care va apărea totuși... Dar, o să vedeți!

După toate acestea mi se pare că orice critică la adresa telepro-

Maria Butaciu-Dragu

gramelor acestei săptămîni trebuie considerată, aprioric, nulă și neavenită.

DUMINICĂ 20 IULIE. Ultima zi a finalei de tenis (grupa B din zona europeană a **Cupei Davis**) România-U.R.S.S. (15.00) ● **Pe întrecute** — un montaj de cîntec și dans popular românesc cu Lucreția Ciobanu, Maria Butaciu-Dragu, Maria Stoica, Sofia Ostrovski, Iulia Pop-Szabo, George Hazgan și Iosif Hender (18.30) ● Un spectacol cu public transmis de pe litoral: «Pe boltă cînd apare luna»... și stelele Constanța Cîmpeanu, Vasilica Tastaman, Ilinca Cerbacev, Marina Voica, Toma Caragiu, Dem Rădulescu și alte stele și stelițe (21.10).

LUNI 21 IULIE. **Steaua fără nume**, emisiune-concurs de muzică ușoară cu candidați la nemurire preselectați din Brăila (20.45).

MARȚI 22 IULIE. Din programele consacrate aniversării eliberării Poloniei: **Parada militară și demonstrația oamenilor muncii** (11.15) ● Triptic de filme documentare poloneze (18.45) ● Filmul «Canalul» (20.15).

MIERCURI 23 IULIE. **Telecinemateca.** «Tăcerea e de aur» — o comedie de René Clair cu Maurice Chevalier (20.00).

JOI 24 IULIE. Cine are chef, poate să vadă (sau să revadă) pe Marina Vlady în filmul «Steaua fără nume» (20.30) ● Și pe programul II, tot film, dar coregrafic, «Taras Bulba», o producție a televiziunii cehoslovace după cunoscuta operă gogoliană (20.45).

VINERI 25 IULIE. Cu și despre opera și baletul timișorean (18.30).

SÎMBĂTĂ 26 IULIE. Alternativ cu «Comisarul Maigret» (criticat nu numai de telecronicari ci și de un... teledirector), o nouă ediție «Răzbunătorii» (22.50).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 29, etapa din 20 iulie 1969

I.	Carpați-Prahova	1
II.	Poiana-Flacăra Moreni	1
III.	I.R.A.-Caraiman	1
IV.	Metalul Bz.-Soimii Bz.	2
V.	Petrolul Berca-Petrolistul Boldești	1
VI.	Progresul Strehaia-Victoria Tg. Jiu	1
VII.	Electroputere-Minerul Motru	1
VIII.	C.S.M. Reșița-Victoria Caransebeș	1
IX.	Minerul Bocșa-Metalul Toplet	x
X.	C.F.R. Arad-Furnirul Deta	1
XI.	C.F.R. Tim.-U.M. Tim.	1
XII.	Aurul Zlatna-Victoria Călan	1
XIII.	Mureșul Deva-A.S. Cugir	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

Prezentarea artistică: Alexandru FRANCISC
Coperta noastră
Fotografie de Sorin DAN

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33
Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

LACÁNA ALBUM

FLACARA

31
'69

ANUL XVIII
NR. 739
26 IULIE 1969

FIERBINTE MANIFESTARE A UNITĂȚII ÎN JURUL PARTIDULUI, AL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Devenite tradiție, vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat, în județele patriei, prilejuiesc o puternică și entuziastă manifestare a adeziunii maselor la politica internă și externă a partidului. De fiecare dată, oamenii muncii își întîmpină conducătorii, pe secretarul general al partidului, cu înflăcărarea caracteristică marilor bucurii.

La începutul săptămînii, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Ion Gheorghe Maurer împreună cu tovarășii Manea Mănescu și Dumitru Popescu au făcut o vizită de lucru în județele Argeș și Dîmbovița. Ieșind cu flori în întîmpinarea înalților oaspeți, locuitorii județului Argeș și-au exprimat dragostea fierbinte față de cel mai iubit fiu al neamului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Pe întreg parcursul vizitei, sutele de mii de oameni ai muncii veniți în întîmpinare au scandat îndelung «Ceaușescu», «Ceaușescu și poporul!», «P.C.R.».

Vizitînd tînărul oraș Topoloveni, stațiunea experimentală horticolă din Ștefănești, fabrica de motoare electrice, combinatul petrochimic și cea mai tînără platformă industrială a Piteștiului, care cuprinde fabrica de stofe «Argeșana», combinatul pentru articole tehnice din cauciuc, o fabrică de bere și alta de pîine, conducătorii de stat s-au interesat de procesul de producție, au apreciat calitatea produselor și au recomandat găsirea celor mai eficiente căi de sporire a randamentului.

Aceste impresionante edificii economice ridicate după cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. sînt materializarea politicii înțelepte a partidului nostru de dezvoltare armonioasă a întregii țări. Ele au schimbat din temelii fața județului, punînd în valoare bogățiile pămîntului și energia locuitorilor lui.

Cu aceeași însuflețire au fost întîmpinați conducătorii partidului și statului și în ziua următoare, în cursul vizitei în județul Dîmbovița, unde de-a lungul șoselelor, cu inimile fremătînd de bucurie și îmbrăcați sărbătorește, locuitorii au ieșit să-și salute oaspeții, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Au fost vizitate uzina de piese de schimb și de utilaj chimic-Găești, fabrica de frigidere și orașul Tîrgoviște, veche cetate de scaun ce amintește de vitejia lui Mircea cel Bătrîn și Vlad Țepeș și de cei care au dăruit culturii românești cartea tipărită.

În cuvîntarea ținută la adunarea populară din municipiul Tîrgoviște, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o amplă expunere a principiilor politicii interne și externe a partidului și statului nostru, relevînd profundele transformări petrecute în viața poporului român.

Aplauzele repetate, ovațiile prelungite, entuziasmul continuu și urările de sănătate au fost mărturia dragostei cu care oamenii muncii înconjură conducerea Partidului Comunist Român, a încrederii în Comitetul său Central, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu.

«Dezvoltăm industria, agricultura, știința, cultura; nivelul de viață al poporului nostru crește continuu; putem spune că întregul nostru popor simte zi de zi tot mai mult binefacerile socialismului» — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu la mitingul din Tîrgoviște.

La Uzina de autoturisme-Pitești, tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți conducători de partid și de stat au recomandat colectivului uzinei să acorde o deosebită atenție calității și preciziei pieselor executate.

Întîmpinînd cu însuflețire pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe ceilalți înalți oaspeți, tîrgoviștenii și-au exprimat recunoștința pentru viața nouă pe care o trăiesc, pentru încrederea în ziua de mîine pe care a dobîndit-o definitiv poporul întreg, condus de partid.

DESPRE DRAGOSTE

de Eugen MANDRIC

Propunerea Conferinței organizației de partid municipale București, unanim sprijinită de toate conferințele organizațiilor județene de partid, prin care delegaților la Congresul al X-lea li s-a încredințat, ca o parte componentă a mandatului lor, susținerea candidaturii tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al Comitetului Central al Partidului, exprimă, firesc, încrederea comuniștilor din această țară, a întregului popor român, față de omul care, în fruntea partidului și a statului, s-a identificat cu aspirațiile acestei țări într-o asemenea măsură, încît din rîndul maselor anonime au țîșnit, răscolitor, spontan și elocvent, cuvintele cu care, în aceste zile, secretarul general al Comitetului Central este întîmpinat pretutindeni: «Ceaușescu și poporul».

În viața unei națiuni, momentele cînd speranțele cele mai adînci, ca și interesele cele mai imediate, cînd prezentul și perspectiva — așa cum le înțeleg, în înțelepciunea și instinctul lor niciodată dezmințite, masele — își găsesc conducători pe măsură, sînt momente fericite.

Dar cînd speranțele acestea, prezentul și perspectiva, se identifică, sînt componenta principală a unei personalități conducătoare, atunci se petrece o osmoză creatoare, capabilă să stimuleze energii, idei și fapte care disting marile epoci înnoitoare față de viața de toate zilele a istoriei

Dragostea vibrantă pe care poporul acestei țări i-o poartă cu mîndrie tovarășului Nicolae Ceaușescu, își are rădăcinile în sentimentul acut resimțit — și confirmat de tot ceea ce am trăit noi, ca partid și ca națiune, de la Congresul al IX-lea încoace — că această osmoză creatoare este o realitate vie a vieții noastre, a dezvoltării noastre.

De la înalta concepție despre datoria sa comunistă față de poporul român și față de mișcarea comunistă și muncitorească internațională, față de socialism și pace, de la gîndirea sa fundamental structurată, într-un chip creator, de marxism-leninism, pînă la calitățile și la cele mai personale trăsături de caracter, care precizează contururile umane ale unei personalități, îl simțim pe tovarășul Nicolae Ceaușescu **al nostru,** adică al acestui partid, al acestui popor și al acestei epoci, pentru că ne exprimă, în ce au mai înalt, idealurile noastre, în ce au mai bun, faptele noastre.

În acest secol al revoluției tehnico-științifice nu există, în România, susținător mai intransigent și mai eficient al progresului tehnic, al inovației științifice, decît **omul politic** care este Nicolae Ceaușescu.

Pentru secretarul general al Comitetului Central al Partidului, **politica** nu este nici «arta posibilului», nici «jocul conjuncturilor»,ea nu este o definiție, ci un efort permanent de autodepășire, **politica** este atitudinea principială, marxist-leninistă, față de fenomene și evenimente și acțiunea inflexibilă **în interesul superior al națiunii noastre socialiste.**

Cred că dragostea noastră față de tovarășul Nicolae Ceaușescu a crescut o dată cu revelația acestei inflexibilități principiale, a profundei, aș îndrăzni să zic mistuitoarei, sale convingeri interioare — pe care știe să ne-o transmită prin forța științifică a argumentelor, prin propriul său exemplu și prin căldura cuvîntului viu — convingerea că noi, aceste generații de bărbați și femei, ne sîntem datori nouă înșine și celor care ne vor urma cu noi și mai eficiente eforturi, pentru ca viața să fie mai bogată, adevărurile mai adevărate și inteligențele mai libere.

Dacă în economie această convingere, adoptată de Comitetul Central al Partidului, de guvernul țării și ratificată de întregul popor, se traduce prin accelerarea ritmului nostru de dezvoltare, sensul, rațiunile umane ale acestui ritm se disting limpede în marile prefaceri, în mutațiile din societatea românească, în continua perfecționare a democrației noastre.

Consultarea permanentă cu oamenii muncii în toate problemele-cheie ale acestor ani, această metodă de muncă pe care partidul, Comitetul Central în frunte cu secretarul său general o aplică fără excepție tuturor opțiunilor, este o expresie a profundului respect al tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru omul liber, omul care construiește socialismul, omul pentru care se construiește socialismul.

Noi toți am avut prilejul să-l ascultăm vorbind; cînd spune «muncitori, țărani, intelectuali, întregul popor», încercînd parcă să-i cuprindă pe toți în cunoscutul gest al mîinii sale drepte, Nicolae Ceaușescu spune pe nume valorilor sale supreme.

Mă gîndesc la copleșitoarele răspunderi ale tovarășului Nicolae Ceaușescu și încerc sentimentul de liniște interioară pe care ți-l dă încrederea. În aceste zile, partidul nostru și întregul popor, întîmpinînd Congresul al X-lea, au avut prilejul să-i transmită o parte, măcar, din căldura pe care i-o păstrăm în inimile noastre. Am vrea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să respire, să se pătrundă, din dragostea noastră, de noi puteri și de fericire.

▲ «Trăiască cel mai iubit fiu al poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu», scandează țăranii cooperatori de la C.A.P. Văleni-Podgoria.

Existența noilor unități industriale din Găești ilustrează grija deosebită pe care o acordă partidul traducerii cu consecvență în viață a sarcinilor stabilite de Congresul al IX-lea și Conferința Națională a partidului, de a asigura o dezvoltare armonioasă, multilaterală a tuturor județelor și localităților patriei. ▶

Un document al viitorului care în vechea cetate de scaun a Tîrgoviștei glăsuiește astfel: Uzina de utilaj petrolier va realiza în 1970 în mai puțin de o sută de zile producția anului 1959. ▼

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

«...În anii 1966—1968 în economia națională s-au investit din fondurile centralizate ale statului circa 155 miliarde lei — cu 2 miliarde lei mai mult decît s-a prevăzut — ceea ce depășește volumul investițiilor realizate în întreaga perioadă 1950—1960...»

«...Investițiile centralizate din fondurile statului în perioada 1971—1975 vor însuma 420—435 miliarde lei, ceea ce este aproape egal cu întregul volum de investiții din anii 1961—1970...»

(Din proiectul Directivelor Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român)

DIALOG CU VIITORUL

În săptămînile, în zilele acestea premergătoare unei date istorice din viața României — data începerii lucrărilor Congresului al X-lea al partidului — fiecare cetățean al patriei noastre s-a angajat într-un dialog cu viitorul. Este un fel de a visa, bineînțeles, dar nu în chip melancolic și imobil; sîntem niște visători definiți de vigoare și optimism, pentru că îndoielile nu încap în anticipările noastre pentru doi, cinci, zece ani: ...«Mergem pe un drum bun și sîntem convinși că doar socialismul poate asigura — nu numai poporului român, ci tuturor popoarelor — fericirea, pacea și bunăstarea» — spunea, de curînd, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în cuvîntarea sa la mitingul din Cluj.

Dialogul poporului nostru cu viitorul exclude orice urmă de echivoc pentru că anticipările sînt clădite de pe acum pe temelia unor fapte de valoare. Tezele Comitetului Central al partidului și proiectul de Directive ne reamintesc treptele pe care țara noastră le-a urcat pe drumul socialismului în anii din urmă. Nici un poet nu poate să conteste generosul izvor de inspirație pe care îl cuprind cifrele sintetice ale documentelor pregătitoare pentru cel de-al X-lea Congres al partidului nostru. Dacă ar fi să ne gîndim doar la faptul că ritmul mediu anual de dezvoltare a industriei între 1966 și 1968 a fost de 12,3 la sută, față de 10,8 la sută cît s-a prevăzut în cincinal pentru acești trei ani, cele 20 miliarde lei — valoarea producției suplimentare — includ în ele frumusețe și forță demne de cele mai remarcabile poeme. Da, în aceste zile poporul nostru privește în viitor cu sufletul plin de mulțumirea siguranței în îndeplinirea planurilor sale. Chiar o succintă retrospectivă îi garantează certitudinile. Iată într-un singur an, în 1968, producția industriei românești a fost mai mare decît cea obținută în decursul primului cincinal 1951-1955. Deci, dacă privim în urmă realizăm, vizual, urcușul parcurs.

Indiferent care ne este profesia, contemporani fiind cu avîntul fără precedent al României și citind în documentele de partid despre intrarea în funcțiune a celor peste 700 de noi capacități de producție și obiective industriale importante, ne simțim părtași la ridicarea acestor edificii ale socialismului. Așa după cum amplul program de dezvoltare a țării, pe care partidul l-a pus în dezbaterea comuniștilor, a întregului nostru popor, ne înaripează pe toți, creîndu-ne, deopotrivă, mari răspunderi pentru anii ce vin.

Vizitele de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a întreprins de curînd au fost, o dată mai mult, o strălucită confirmare a aderiunii unanime a poporului nostru la politica internă și externă a partidului, la conținutul Documentelor pregătitoare pentru cel de-al X-lea Congres al P.C.R. Într-o atmosferă înflăcărată, conferințele extraordinare de partid care s-au desfășurat în județele patriei au împuternicit pe delegații aleși pentru Congres să susțină realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Încrederea și dragostea pe care poporul român le nutrește față de conducătorul nostru de partid și de stat, față de activitatea sa bogată și neobosită, au căpătat o vie și emoționantă expresie atît în primirea iubitului oaspete pe tot parcursul vizitei sale, cît și în cuvintele sincere și avîntate care s-au rostit pe tot cuprinsul țării.

Din confruntarea îndeplinirii sarcinilor Congresului al IX-lea al partidului cu prevederile Documentelor pregătitoare pentru Congresul al X-lea putem cuprinde cu ochii minții, încă de pe acum, imaginea de mîine a peisajului patriei noastre. «A visa științific» — sună oarecum paradoxal. Dar dacă pe dinainte ni se perindă coloanele nesfîrșite de mașini create de industria noastră în viitorul cincinal sau noile combinate, hidrocentrale și uzine ale anului 1975 sau chiar ale anului 1980, visul nostru se bizuie pe politica riguros științifică a Partidului Comunist Român, care a elaborat, în detaliu, treaptă cu treaptă, urcușul patriei noastre, pentru bunăstarea noastră, a tuturora.

Paginile pe care vi le oferim cuprind numai o parte din suita impresionantă a realizărilor actualului cincinal sau care vor căpăta o formă definitivă într-un viitor apropiat. Multe dintre ele sînt cunoscute probabil cititorilor noștri, fiind privite drept... noutăți cu care ne-am obișnuit. Or, sînt anumite momente cînd ne simțim obligați să privim lucid întinderea în timp a creației poporului nostru, raportînd, exact, în prezent, dimensiunile trecutului la cele ale viitorului.

La 7 kilometri de Deva, în apropierea satului Mintia, se ridică o nouă termocentrală care va avea o putere de 800 MW. Însuflețiți de apariția Documentelor pentru Congresul al X-lea al partidului, constructorii și-au luat o serie de angajamente dintre care și acela de a scurta cu peste o lună termenul de turnare a fundației turbogeneratorului nr. 3.

DIALOG CU VIITORUL

CARATELE NOI ALE AURULUI NEGRU

Pentru a face față noilor sarcini ale economiei a fost realizată în anii socialismului o industrie carboniferă modernă, partidul și statul nostru stabilind orientări generale și măsuri concrete pentru sporirea bazei de rezerve, dezvoltarea capacităților de producție, mecanizarea operațiilor grele și cu volum mare de muncă, introducerea de tehnologii noi de extracție și preparare, organizarea unităților, precum și pentru ridicarea nivelului de trai material și cultural în bazinele carbonifere. În acest scop au fost orientate spre această industrie însemnate fonduri de investiții și de cercetări geologice și au fost organizate institute specializate de cercetări tehnico-științifice și de proiectări miniere.

Fondurile alocate pentru cercetări geologice au permis ca printr-un amplu program de lucrări să crească apreciabil rezervele de cărbune în bazinele aflate în exploatare — Valea Jiului, Cîmpulung, Filipești-Doicești, Voivozi, Sărmășag, Anina, Căpeni etc. și să se pună în evidență mari rezerve în bazine noi, dintre care cele mai importante sînt cele de lignit din Oltenia.

Pe această bază a fost amplificată capacitatea marii majorități a minelor vechi, în multe cazuri producția acestora crescînd de 3-10 ori față de cea din 1944. În același timp au fost redeschise mai multe mine vechi, închise în perioada crizei din 1929-1933, și au fost proiectate și construite 27 mine și cariere noi, unele din acestea avînd capacități de producție între 1 și 3 milioane tone cărbune pe an.

În acest fel extracția de cărbune a crescut de la 2 955 000 tone în anul 1944 la 12 095 000 tone în anul 1965 și, conform realizărilor pe trei ani și jumătate din actualul cincinal și preliminărilor făcute pînă la sfîrșitul cincinalului, în anul 1970 producția va atinge 23 300 000 tone față de 20-22 milioane tone prevăzute prin Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. Deci, în perioada 1944-1970 producția se dezvoltă de aproape 8 ori, cele mai mari sporuri și ritmuri de creștere înregistrîndu-se în acest cincinal. Într-adevăr, în acești cinci ani producția se dublează aproape (spor 93%), iar ritmul anual de creștere este de 14%.

Nu mai puțin importante sînt realizările de natură calitativă. Așa, de exemplu, numai în actualul cincinal productivitatea muncii crește cu 68% în unități naturale și cu 42% în indicatori valorici, față de o prevedere de 22,9%. Aceasta a făcut posibil ca 78% din sporul de producție să se obțină pe seama creșterii productivității muncii și să se realizeze o economie de forță de muncă de 7 000 salariați față de prevederile din cincinal.

Deosebit de însemnate sînt sarcinile ce le pune în fața industriei cărbunelui proiectul de Directive pentru Congresul al X-lea al Partidului, potrivit căruia extracția cărbunelui urmează să crească de la 23,3 milioane tone în 1970 la 36-38 milioane tone în 1975 și la 50 milioane tone în anul 1980.

După cum se vede, în numai cinci ani (cincinalul 1971-1975), industria cărbunelui urmează să-și sporească producția cu aproape 15 milioane de tone, nivel egal cu întreaga extracție pe țară din anul 1967 și de peste 5 ori extracția din anul 1944. Contribuția principală la realizarea acestei sarcini revine minelor și carierelor de lignit din Oltenia și bazinului carbonifer al Văii Jiului, în cadrul cărora urmează să se pună în exploatare mai multe mine și cariere noi (Rovinari Est, Roșia de Jiu, Livezeni, Bărbăteni etc.) de mari capacități și dotate la nivelul tehnicii moderne.

Sîntem pe deplin convinși că harnicele colective din unitățile carbonifere vor munci cu abnegație pentru înfăptuirea noilor sarcini ce stau în fața acestei ramuri industriale, aducîndu-și astfel aportul la înflorirea României socialiste.

Ing. Traian BÂRSAN
adjunct al ministrului minelor

Iată cîteva din caracteristicile monumentalei lucrări: 1 450 metri lungime, din care 720 metri peste albia Dunării, restul de 730 metri reprezentînd lungimea a două viaducte de acces, a cîte 365 metri la fiecare din capete. Circulația pe pod se va face pe patru benzi, iar a pietonilor pe două trotuare situate la extremitatea părții carosabile.
Sub deschiderea principală a podului, fixată pe două asemenea picioare, vor putea naviga nestingherite toate felurile de nave fluviale — distanța de la suprafața fluviului la pod va fi de peste 20 metri. În imagine, podul de peste Dunăre.

«La sfîrșitul deceniului viitor — se arată în proiectul de Directive — siderurgia va asigura aproape în întregime necesarul de metal al economiei; producția de oțel pe locuitor se va apropia simțitor de cea obținută în țări industriale dezvoltate». La îndeplinirea acestei sarcini va contribui și noul furnal

Pentru a nu fi acoperită de Dunăre — în urma lucrărilor efectuate la Porțile de Fier — Orșova a fost «mutată». A apărut pe hartă o Orșovă nouă, modernă, ale cărei blocuri se înalță semețe, profilînd noua arhitectură a orașului.

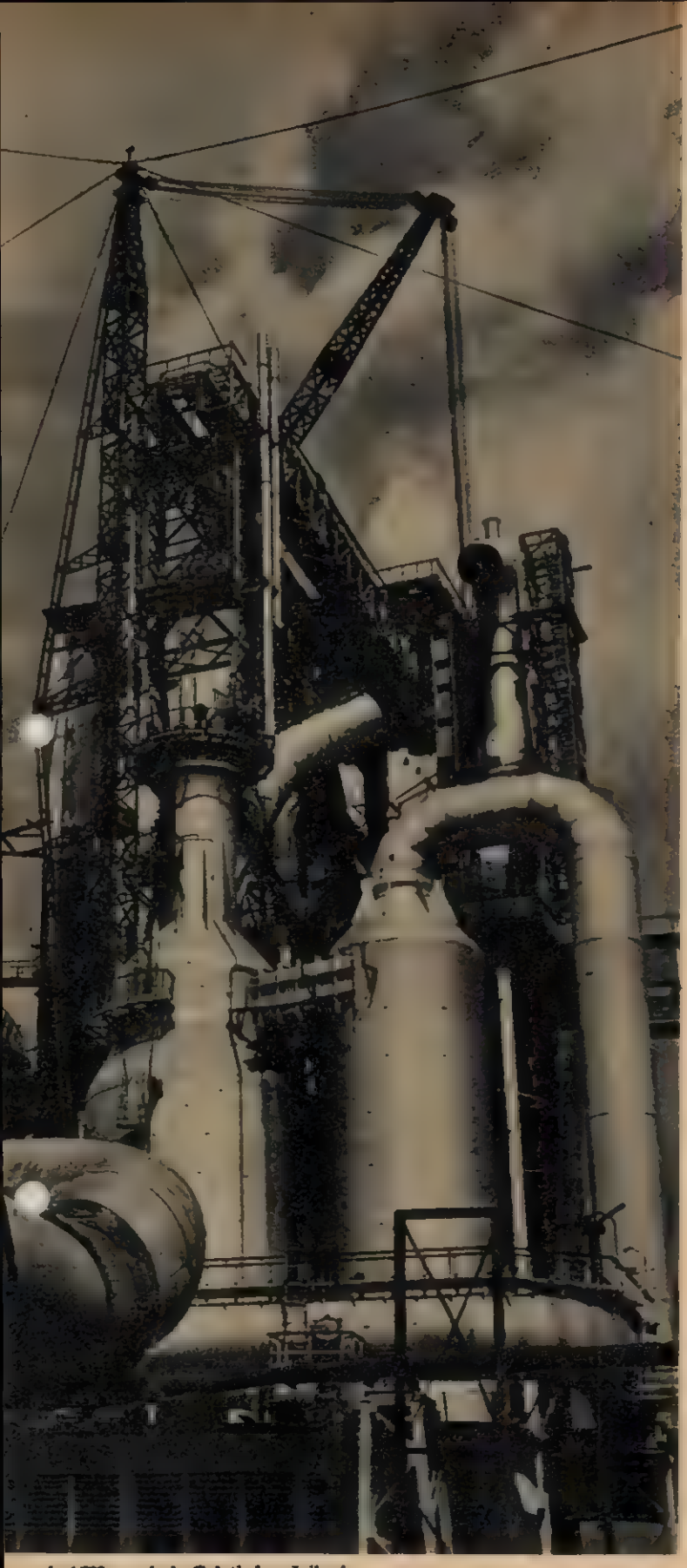

de 1 700 mc de la Galați. Lucrările de montaj-instalații vor fi terminate în aceste zile și încă în cursul lunii august vor începe probele și operațiile de rodaj.

EXTINDEREA ȘI DIVERSIFICAREA PRODUCȚIEI BUNURILOR DE CONSUM

Din punct de vedere al omului muncii, al consumatorului, industria ușoară se situează în grupul acelor ramuri economice ale căror realizări sau deficiențe se fac simțite imediat nemijlocit în sfera consumului, se răsfrâng direct asupra nivelului de trai. De aceea și problemele puse de partid acestui sector au specificul lor, îmbinând criteriile generale de politică economică în industrie, cu criterii specifice. Ele pot fi rezumate în obiectivele și sarcinile noastre de bază sintetizate astfel în proiectul de Directive: «O atenție deosebită se va acorda *extinderii* și *diversificării* producției bunurilor de consum, corespunzător creșterii puterii de cumpărare și a cerințelor populației».

Dar aceste două cuvinte subliniate de mine — *extindere* și *diversificare* — presupun o gamă foarte largă de măsuri concrete, care să asigure sporirea producției pînă în 1975 cu 40—45%, varietatea și calitatea superioară a sortimentelor, acoperirea consumului intern, o tot mai simțită prezență pe piața externă cu articole care să corespundă cerințelor și conjuncturii acesteia.

Ansamblul acestor măsuri începe încă înainte de momentul alegerii materiei prime. Mă refer la faptul că vom consolida și extinde rolul cercetării științifice, folosind din plin atît institutele ministerului cît și [illegible]

Însăși alegerea și folosirea materiei prime comportă o multitudine de probleme: folosirea pe scară largă a materiilor prime indigene, diversificarea lor continuă, valorificarea superioară a materiei prime.

Referitor la procesul de producție propriu-zis vom continua extinderea procedeelor tehnologice moderne. În domeniul investițiilor vom urmări cu toată atenția cerută de partid darea în funcțiune la termen a noilor capacități, iar în ce privește dotarea lor vom continua sistemul realizării unor utilaje în întreprinderile proprii degrevînd industria constructoare de mașini și importul.

Sîntem hotărîți să ne aducem din plin aportul faptic la realizarea mărețului program ce urmează să fie aprobat de Congres.

Ing. Ion POPESCU
adjunct al ministrului industriei [illegible]

ÎN CINSTEA CONGRESULUI

Întîmpinarea Congresului al X-lea al Partidului a mobilizat întregul colectiv de lucrători din Ministerul de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării, încă de la începutul anului, în obținerea unor rezultate optime.

Dezbaterea Tezelor și proiectului de Directive pentru Congresul al X-lea — fundamentînd științific tabloul luminos al obiectivelor și al sarcinilor principale ale dezvoltării economice și social-culturale ale patriei, în perioada 1971-1980 — au contribuit la intensificarea muncii [illegible] tehnicienilor și inginerilor din minister.

După raportări operative, planul de producție de construcții-montaj a fost depășit pe primul semestru cu circa 70 milioane lei, realizîndu-se 50,2% din planul anual. Aceasta asigură îndeplinirea și depășirea planului pe întregul an.

Punerea în funcțiune și darea în folosință a obiectivelor industriale au constituit pentru colectivele de conducere ale întreprinderilor și ale ministerului o preocupare deosebită. S-au realizat integral în primele șase luni 45 capacități, printre care: instalația de piroliză de la Combinatul petrochimic Pitești, instalația de dimetiltereftalat de la Combinatul petrochimic Ploiești, Bicromatul de sodiu de la Combinatul chimic Tîrnăveni, Rafinăria Crișana, Fabrica de cabluri de tracțiune-Cîmpia Turzii și instalația pentru majorarea producției de xilen la Rafinăria Brazi. Alte 5 capacități au fost puse parțial în funcțiune, iar 14 au intrat în probe tehnologice. Printre acestea se numără unele unități industriale de o deosebită importanță, cum sînt Unitățile de îngrășăminte cu azot nr. 1-Craiova și nr. 2 Turnu Măgurele, instalațiile de polietilenă și de acrilonitril la Combinatul petrochimic Pitești și instalațiile de alcooli prin oxosinteză și de policlorură de vinil de la Combinatul chimic Rîmnicu Vîlcea. Nu trebuie omis nici faptul că printre capacitățile puse integral în funcțiune 11 au fost devansate din semestrul II 1969, printre care cu 6 luni înainte de termen instalația de fibre poliesterice la U.F.S.-Iași și unitățile de fire textile și de rețele cord-relon la U.F.S.-Săvinești. Au început să producă, la o capacitate parțială, dar cu 3-9 luni înainte de termen, noile secții ale Uzinei de aluminiu-Slatina, ale Uzinei de prelucrare a maselor plastice-Iași, ale Fabricii de celuloză și hîrtie Zărnești și ale Uzinei de anvelope Victoria-Florești.

Pentru a da un element de comparație e suficient să amintim că producția globală anuală a instalației de fibre poliesterice — la U.F.S.-Iași — la parametrii proiectați, valorează 1 400 milioane lei.

Toate aceste rezultate sînt închinate Congresului al X-lea și aniversării sfertului de veac de la eliberare

Ing. Ion COMINO
secretar general la Ministerul de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării

PENTRU SĂNĂTATEA POPORULUI

Dezbaterea de către lucrătorii sanitari a Tezelor Comitetului Central și proiectului de Directive a constituit un fericit prilej de trecere în revistă a succeselor obținute pe tărîmul ocrotirii sănătății în România, de analiză în spiritul exigenței partinice a sarcinilor care ne stau în față.

Față de cei 8 000 medici care existau în 1938, avem azi peste 31 000 cadre superioare, ceea ce reprezintă un medic la 662 locuitori, situîndu-ne din acest punct de vedere pe unul din primele locuri în lume, înaintea unor state dezvoltate cum ar fi Franța, R.F. a Germaniei, Țările de Jos și cele scandinave. Practic, aproape toate comunele dispun de dispensar și de cel puțin un medic.

Recentele Directive ale Comitetului Central al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea asistenței medicale a populației prevăd sarcina creșterii numărului de cadre

(Continuare în pag. 10)

FIERBINTE MANIFESTARE A UNITĂȚII ÎN JURUL PARTIDULUI, AL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Întovărășită de ovațiile mulțimii, coloana oficială ajunge la platforma chimică, la instalațiile-gigant înălțate aici pe sute de hectare. «Ceaușescu să trăiască, România să-nflorească» — **scandează mulțimea salutînd cu entuziasm și dragoste prezența conducătorului său iubit, a tovarășului Nicolae Ceaușescu.**

Florile și copiii — viitorul, frumusețea și bucuria — au însoțit pretutindeni pe secretarul general al Partidului Comunist Român.

Înalților oaspeți li se prezintă schema de sistematizare a localităților din preajma zonei industriale Colibași, unde urmează a fi ridicate o serie de locuințe pentru constructorii de mașini.

Conducătorul partidului și statului nostru, în mijlocul cetățenilor argeșeni, care-și manifestă adeziunea totală la politica internă și externă a partidului comunist.

Zeci și zeci de mii de oameni ai muncii din județele Argeș și Dîmbovița au trăit zile de mare sărbătoare. Bărbați, femei și copii au ieșit în întîmpinarea celui mai iubit fiu al poporului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat, cu cea mai fierbinte, mai sinceră și mai profundă dragoste.

DIALOG CU VIITORUL

(Urmare din pag. 7)

medicale superioare și medii pentru asistența populației din mediul rural și totodată îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale personalului.

Numărul paturilor în unitățile de asistență medicală a crescut în prezent la peste 150 000, cifră de 4,7 ori mai mare decît cea de care dispunea populația țării în 1938. Pentru sectorul ocrotirii mamei și copilului, creșterea a fost mult mai mare, de 10 ori pentru obstetrică și de 20 de ori pentru copii. Pe baza unui plan general de dezvoltare, în perspectivă, toate orașele vor dispune de spitale moderne și policlinici, care vor asigura sănătatea populației orașului respectiv și a satelor limitrofe. Sînt, credem, binecunoscute modernele spitale care-s-au dat în funcțiune în ultimul timp în orașele: Medgidia, Gh. Gheorghiu-Dej, Suceava, Hunedoara, Constanța, Cluj, Oradea, Baia Mare. Alte numeroase spitale de mare tehnicitate sînt astăzi în curs de construcție sau proiectare.

În cadrul asistenței medicale o atenție deosebită se acordă menținerii stării de sănătate a muncitorilor. Deosebite realizări și posibilități de îmbunătățire există în asistența de urgență, în asistență balneoclimatică, în asistența cu medicamente și chiar în dotarea cu aparatură medicală. O atenție deosebită se va acorda și în viitor cercetării științifice.

Sprijinul nelimitat pe care-l acordă partidul și statul nostru reprezintă factorul esențial pentru realizările și mai bune pe care ni le-am propus în viitor. Succesele obținute pînă acum dau garanția și certitudinea că personalul medico-sanitar va munci cu un avînt sporit pentru obținerea de noi succese și îndeplinirea tuturor sarcinilor medico-sociale ce se vor trasa la Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român.

Dr. Eugen MAREȘ
adjunct al ministrului sănătății

2 000 DE TRACTOARE PESTE PREVEDERI

Colectivului constructorilor de tractoare îi revin, din Documentele pentru Congresul al X-lea al P.C.R., sarcini deosebit de importante. Ele se referă îndeosebi la creșterea și diversificarea producției de tractoare, la îmbunătățirea continuă a performanțelor tehnico-economice ale produselor noastre. Ne vom aduce contribuția în acest fel la mecanizarea complexă a agriculturii, la înfăptuirea vastului program de irigații și la modernizarea și mecanizarea lucrărilor de construcții. Încă în cursul acestui an se vor produce în uzina noastră 12 tipuri de tractoare, urmînd să asimilăm alte trei noi tipuri. Pentru asigurarea capacităților de producție necesare înfăptuirii acestor sarcini, ne vom îndrepta atenția în special spre introducerea în continuare a tehnicii noi și a tehnologiilor moderne în forjă, turnătorii și sectorul de uzinaj, spre continuarea în ritm susținut a acțiunilor de perfecționare a organizării producției și a muncii. În acest fel vor fi satisfăcute mai bine cerințele economiei naționale. Colectivul uzinei este hotărît să producă în anul 1975, 37 000 de tractoare, adică cu 2 000 de tractoare mai mult decît prevăzut de proiectul de Directive pentru cel de-al X-lea Congres al P.C.R.

Îmi exprim convingerea că harnicul colectiv al constructorilor de tractoare care de-a lungul anilor a acumulat o bogată experiență va reuși să se ridice la înălțimea măreților sarcini ce vor fi puse de Congresul al X-lea al partidului, va îndeplini exemplar angajamentele luate în cinstea acestui măreț eveniment, aducîndu-și astfel contribuția la prosperitatea și măreția României socialiste.

Ing. Emil ONIGA
director general la Uzina de tractoare

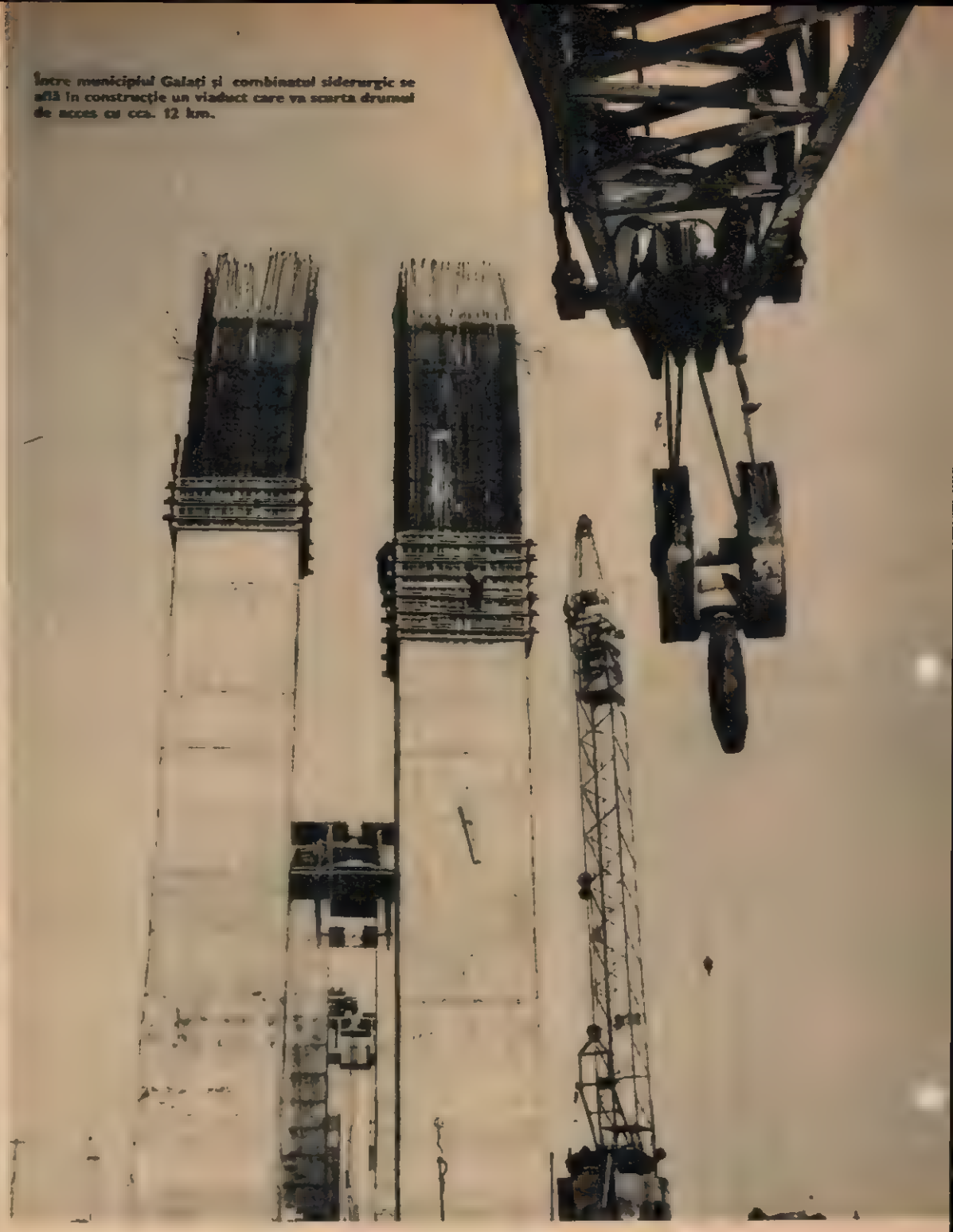

Între municipiul Galați și combinatul siderurgic se află în construcție un viaduct care va scurta drumul de acces cu cca. 12 km.

PRIMUL PROGRAM NUCLEAR AL ȚĂRII

În proiectul de Directive pentru cel de-al X-lea Congres al P.C.R. a fost înscris primul program nuclear al țării, în scopul de a introduce treptat și la noi, la scară industrială, energia electrică pe baze nucleare. Înfăptuirea acestui impresionant program — extins pe o perioadă de 11 ani — implică sarcini deosebite pentru oamenii de știință din țara noastră, și îndeosebi pentru cei din domeniul fizicii atomice nucleare și din sectoarele conexe. Fără îndoială, pentru toți specialiștii care lucrează acum, sau vor lucra în domeniul nuclear, programul inițiat de partidul și guvernul nostru reprezintă calea de realizare a unor aspirații de mare anvergură, întrucît științele și tehnicile nucleare sînt chemate, în contextul revoluției tehnico-științifice contemporane, să contribuie — prin planul de stat — la progresul economiei României socialiste, la dezvoltarea prestigiului științei românești.

Cea mai mare parte din cercetările fundamentale aplicative și de dezvoltare pentru înfăptuirea prevederilor primului program nuclear național, la care contribuie un mare număr de departamente și unități de cercetare, revine colectivului Institutului de fizică atomică al Comitetului pentru energia nucleară. Pentru realizarea la timp și la ținuta științifică ce se impune a acestui program, I.F.A. a luat deja o serie de măsuri. Astfel, problemele și temele de cercetare pe anii 1969-1970 au fost defalcate și transmise secțiilor și sectoarelor institutului. Unele din temele ce reveneau cercetătorilor noștri sînt deja elucidate, iar altele se află într-un stadiu înaintat. În ultimele luni conducerea Institutului de fizică atomică, cu sprijinul Comitetului de partid, a luat o serie de măsuri menite să asigure ducerea muncii de cercetare, proiectare și producție în condițiile cele mai corespunzătoare etapei și sarcinilor actuale. În acest scop s-au organizat secțiile și sectoarele institutului pe direcțiile prioritare înscrise în programul nuclear, a fost constituit un nou consiliu științific și s-a întărit colectivul de conducere cu cadre tinere bine pregătite.

Înfăptuirea sarcinilor majore care revin institutului din actualul program nuclear și al celor viitoare implică dotarea sa cu noi instalații și creșterea numerică a cadrelor. În anii care urmează Institutul de fizică atomică va fi înzestrat cu reactori moderni pentru cercetări, cu un nou accelerator destinat cercetărilor din domeniul reacțiilor nucleare și structurii nucleului. Acestor instalații de cel mai înalt nivel li se vor adăuga în curînd moderne calculatoare electronice.

Tezele și Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. pun un accent deosebit pe știință ca pîrghie fundamentală a progresului economic al patriei. Colectivul institutului nostru este hotărît să realizeze pe viitor astfel de cercetări care să fie contribuții de seamă la fizica atomică și nucleară și să sprijine tot mai direct sectorul productiv al țării. Folosind experiența cîștigată vom trece la autofinanțarea cercetărilor noastre, așa cum o cere partidul, pentru a face munca din institut cît mai eficace, spre folosul nemijlocit al economiei naționale. În acest sens aș dori să menționez că anul acesta beneficiile ce vor fi aduse de contractele noastre de cercetare se vor ridica la 31 milioane lei.

Întregul colectiv al Institutului de fizică atomică este ferm hotărît de a depune toate eforturile, întreaga sa capacitate și energie pentru înfăptuirea la timp a tuturor sarcinilor care îi revin pentru susținerea și realizarea primului program nuclear național înscris în proiectul Directivelor pentru cel de-al X-lea Congres al partidului.

Prof. dr. docent Ioan URSU
prim-vicepreședinte al Comitetului pentru energia nucleară, directorul Institutului de fizică atomică

UN PROGRAM AL PROGRESULUI

În faza culminantă a discutării documentelor Congresului al X-lea al P.C.R., mă impresionează participarea activă și creatoare a celor ce muncesc în fabrici și pe ogoare, în laboratoare și în instituții, în sensul aprofundării și îmbogățirii tezelor și directivelor, a însușirii sarcinilor ce decurg pentru fiecare colectiv și individ în parte. Prezența în mijlocul maselor a conducătorilor partidului a stimulat discuțiile și inițiativele. Totodată s-a evidențiat unanimitatea vibrantă în ce privește propunerile făcute și adoptate în conferințele extraordinare ale organizațiilor județene de partid pentru realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu ca secretar general al partidului.

În documente se regăsește aceeași grijă predominantă pentru dezvoltarea multilaterală și armonioasă a tuturor ramurilor economiei, științei și culturii, pentru ridicarea nivelului de trai al întregului popor, grijă care a stat de totdeauna la baza politicii partidului.

Ca inginer și om de știință, consider deosebit de importante prevederile din proiectul de Directive referitoare la promovarea progresului tehnic și dezvoltarea cercetării științifice, la asimilarea unor produse la nivelul realizărilor avansate, la extinderea mecanizării și automatizării, a tehnicii de calcul și a informaticii în producție și gestiune. Programul de dotare a economiei naționale cu echipamente moderne de calcul va asigura optimizarea multor sisteme și procese mari, rezultînd o creștere considerabilă a productivității muncii în ramurile de bază ale industriei, agriculturii, transporturilor etc., cît și a conducerii, respectiv planificării economiei naționale.

Prin extindere rezultă sarcini privind organizarea și funcționarea unui sistem național de informare și documentare științifică și tehnică sub îndrumarea Consiliului Național al Cercetării Științifice.

Sînt convins că întregul popor nu va precupeți nici un efort pentru a traduce în viață acest măreț program de dezvoltare a patriei noastre socialiste spre culmile civilizației umane.

Acad. dr. ing. A. AVRAMESCU
director general al Centrului de documentare științifică al Academiei Republicii Socialiste România

DEZVOLTAREA ASCENDENTĂ A INDUSTRIEI ALIMENTARE

Tezele și prevederile proiectului de Directive constituie prefigurarea dezvoltării continue a societății socialiste, în concordanță cu aspirațiile întregului nostru popor.

Sarcinile concretizate în cifre, precum și ideile de bază cuprinse în proiectul de Directive, oglindesc puternicul dinamism al întregii vieți social-politice, continuarea fermă a politicii marxist-leniniste de industrializare socialistă — pivotul progresului general al societății noastre.

Asigurîndu-se creșterea cu precădere a industriei mijloacelor de producție și a unor raporturi optime între industria grea și industria bunurilor de consum, proiectul de Directive prevede dezvoltarea armonioasă a întregii economii naționale, în cadrul căreia un rol important revine și industriei alimentare.

În contextul dezvoltării și înfloririi întregii noastre economii naționale, industria alimentară își va spori producția în perioada 1971-1975 cu 35-40% peste nivelul ce se va realiza în 1970.

Pentru a sublinia pregnant valoarea acestor creșteri este suficient să arătăm că volumul global al producției industriei alimentare prevăzut pentru perioada 1971-1975 va fi mai mare decît întreaga producție obținută într-o perioadă de 15 ani (1951-1965), iar principalele sporuri de producție vor fi înregistrate la alimentele cu conținut bogat de proteine, în special de origine animală: carne, lapte și derivatele lor, în concordanță cu orientarea spre un consum alimentar rațional.

Considerăm că astăzi nu mai este suficient ca noile sortimente să răspundă numai unor necesități nutritive; ele trebuie să răspundă exigențelor mereu sporite ale consumatorilor care trebuie și pot să-și aleagă sortimentul preferat dintr-o gamă de produse din aceeași grupă.

Realizările obținute pînă în prezent, ca și sarcinile sporite privind industria alimentară pentru perioada 1971-1975, ne obligă la noi și multiple măsuri pentru asigurarea realizării în condiții optime a sarcinilor de viitor.

Alături de toți oamenii muncii, lucrătorii din industria alimentară își vor concentra întreaga energie și capacitate de muncă pentru traducerea în viață a hotărîrilor ce vor fi adoptate de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român.

Ing. Zaharia TRAIAN
adjunct al ministrului industriei alimentare

BĂRĂGANUL ÎȘI SCHIMBĂ FAȚA

Este copleșitor tabloul întregului popor constituit în forum, pentru a dezbate perspectivele dezvoltării patriei sale. Emulația cetățenească a cuprins și pe locuitorii județului Ialomița. Într-un mod special chiar, deoarece în fața noastră se ridică probleme complexe, legate de schimbarea înfățișării Bărăganului, de industrializarea și urbanizarea acestui grînar al țării, dar și pentru că recent am trăit din nou bucuria și mîndria de a avea în mijlocul nostru pe tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vizita celui mai iubit fiu al poporului s-a desfășurat într-o atmosferă dinamică, de lucru. Am înțeles și mai bine, cu acest prilej, justețea și realismul sarcinilor trasate de partid, ca și faptul că posibilitățile de optimizare a activității în toate domeniile, sînt practic nelimitate.

În anul 25, în anul celui de-al X-lea Congres al P.C.R., județul Ialomița consemnează intrarea în funcțiune a fabricii de ulei Slobozia, a fabricii de conserve din Fetești, a întreprinderii de prefabricate Călărași și a primului lot de 1 310 apartamente din cele 4 000 care vor trebui să schimbe curînd înfățișarea și condițiile de locuit ale orașului reședință de județ.

Ne considerăm la început de drum. Sîntem hotărîți să dăm în folosință la termen obiectivele ce ne revin în viitorul cincinal: combinatul chimic și filatura de la Slobozia, extinderea combinatelor gigant Căzănești Modelu, Fetești, pînă la capacitatea de 150 000 capete porcine, realizarea programului de irigații etc.

Iacob ȘTEFAN
prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean IALOMIȚA

Noul aeroport care se înalță la porțile Capitalei, la Otopeni, este de o mare importanță pentru traficul nostru aerian. În cinstea celui de-al X-lea Congres al P.C.R. și a celei de-a 25-a aniversări a eliberării, aerogara și aeroportul vor fi date parțial în folosință. Darea în folosință a modernului aeroport internațional București-Otopeni va permite deschiderea de noi linii aeriene internaționale, deservite de avioane de mare capacitate și viteză.

NAVIGĂM SPRE VIITOR

Ritmul deosebit preconizat de proiectul de Directive al Congresului al X-lea al P.C.R. pentru dezvoltarea economiei naționale în următorul cincinal este caracteristic și transporturilor navale.

Creșterea producției bunurilor materiale, participarea tot mai intensă la diviziunea mondială a muncii determină sporirea volumului de schimburi comerciale și, implicit, al tonajului transportat. În acest context, proiectul de Directive prevede sporirea aportului **flotei proprii** la transportul mărfurilor de import și export, **dublarea** capacității flotei maritime. Va crește producția internă de nave, în special cargouri de 4 500, 7 500 și 12 000 tdw, asigurîndu-se concomitent dotarea flotei cu petroliere și mineraliere de mare capacitate, inclusiv nave de 80 000 tdw.

Vor continua intens lucrările de extindere a portului Constanța, investiție de o deosebită importanță în asigurarea legăturilor noastre pe mare. Numai capacitățile care vor intra în funcțiune anul acesta în bazinul nou port vor permite un trafic anual de 4 700 000 t mărfuri, urmînd ca spre sfîrșitul anului 1972, traficul anual prin **noile** capacități de încărcare-descărcare să fie de aproape 8 milioane tone.

Fii ai unei țări înfloritoare, îmbrăcînd uniforma unei flote comerciale în plină dezvoltare, navigatorii români au suficiente motive să poarte cu mîndrie pavilionul tricolor pe meridianele lumii.

Ing. Nicolae OCĂNOAIA
director general al Direcției generale a navigației civile din M.T.N.A.

Este șantierul cel mai original, cel mai dificil și cel mai grandios. Pentru că, oricum, combinate chimice am mai construit, combinate siderurgice la fel, ba chiar și hidrocentrale. Dar cea de la Porțile de Fier este fără precedent. Cota de energie ce va reveni țării noastre din sistemul hidroenergetic al Dunării va înlocui o cantitate de 1,8 milioane tone combustibil pe an, ceea ce înseamnă mai mult decît extracția de cărbune a României anului 1938.

DIALOG CU VIITORUL

DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI ZOOTEHNICE

Zilele de efervescente dezbateri ale Documentelor elaborate de C.C. al P.C.R. în vederea celui de-al X-lea Congres al partidului constituie pentru cei ce lucrează în sectoarele de bază ale agriculturii noastre socialiste — ca pentru toți oamenii muncii — prilejuri deosebit de favorabile de cunoaștere, aprofundare și temeinică însușire a sarcinilor trasate de partid. Indicația cuprinsă în proiectul de Directive, potrivit căreia: «*se vor dezvolta ferme specializate pentru producția de lapte, carne de porc și de pasăre, cu deosebire în jurul orașelor, în vederea unei mai bune aprovizionări a populației cu aceste produse*», ne arată principala direcție de dezvoltare a producției zootehniei noastre. În recentele vizite pe care le-a făcut în județele și orașele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al C.C. al partidului, a subliniat importanța concentrării și specializării producției zootehnice în unități mari, având caracter industrial. Experiența prețioasă a întreprinderilor de stat, care în numai cîțiva ani au obținut în acest domeniu rezultate remarcabile, a fost în repetate rînduri dată ca pildă.

Așa, de exemplu, într-o fermă specializată în creșterea porcilor, prin mărirea indicelui de folosire a animalelor-matcă se poate mări de 2—3 ori cantitatea de carne livrată pe fiecare scroafă, realizîndu-se un consum redus de furaje și într-o perioadă mai scurtă. În final, tona de carne de porc se obține cu un preț de cost cu circa 3 000 lei mai mic decît în unitățile nespecializate.

În perioada ce urmează, concentrarea producției zootehnice în cooperativele agricole și profilarea acestora pe creșterea a 1—2 specii de animale va constitui una din acțiunile cele mai importante ale acestui sector.

În principiu, un complex zootehnic cooperatist va avea capacitatea de circa 500 de vaci de lapte, 5 000—30 000 de porci, 36 000 păsări ouătoare sau 480 000 pui de carne.

Pentru dezvoltarea marilor ferme zootehnice specializate, de tip industrial, va trebui să crească considerabil producția de nutrețuri combinate. Și în această direcție, proiectul de Directive cuprinde sarcini ce vor fi îndeplinite în cel mai scurt timp.

Ing. Nicolae BARBU
vicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii

Hidrocentrala de pe rîul Lotru se află într-un stadiu înaintat de realizare. Ea va fi cea mai mare construcție hidroenergetică amenajabilă pe cursurile interioare de apă ale țării, producția ei fiind de o jumătate de milion de kWh.

ANGAJAMENTUL A FOST ÎNDEPLINIT

Rezultate din bogata experiență a partidului, din politica sa marxist-leninistă de construire a socialismului, Documentele care vor fi dezbătute la Congresul al X-lea ai partidului prefigurează dimensiunile economice, sociale, culturale și științifice, mult sporite, ale societății noastre în perioada pînă în 1980; ele dau un puternic avînt forțelor creatoare din țara noastră.

În acest an în care se ține Congresul, cînd poporul nostru aniversează un sfert de veac de la eliberarea patriei de sub jugul fascist, se împlinesc 20 de ani de la înființarea uzinei noastre, prilej de a face bilanțul activității depuse pe linia înzestrării agriculturii cu mașini și utilaje agricole din ce în ce mai moderne, mai productive, mai competitive pe piața mondială. În cincinalul 1966-1970 uzina a asimilat 12 produse noi și merge înainte pe acest drum. Eficiența economică a activității uzinei noastre a crescut de la an la an.

În cincinalul în care ne aflăm uzina a dat beneficii peste plan de 13,4 milioane lei, din care 10 milioane au fost distribuite sub formă de premii salariaților. În anul 1969 producem de 41 ori mai mult decît în anul 1950. Ponderea exportului în producția uzinei a crescut de la an la an atingînd 20% din volumul producției, în anul 1969.

În cinstea Congresului al X-lea și a celei de-a 25-a aniversări a eliberării patriei noastre, colectivul uzinei s-a angajat să reducă cu trei luni de zile termenul de asimilare la un produs de înaltă tehnicitate și de mare capacitate, combina de cereale universală, autopropulsată, angajament ce a fost respectat, astfel că la data de 10 iulie 1969 s-a pus în mișcare prima combină de acest fel fabricată în România. Acesta este darul pe care îl oferă colectivul uzinei ca rezultat al muncii de creație și de execuție.

Ca delegat la Congres și conducător de întreprindere, susțin cu căldură politica internă și externă a partidului nostru și asigur conducerea de partid și de stat că harnicul colectiv al uzinei «Semănătoarea» va traduce în fapte istoricele Documente ce vor fi aprobate de Congresul al X-lea.

Ing. I. CĂPĂȚÎNĂ
director general la uzinele «Semănătoarea» — București

Lucrare de mari proporții, unică în țara noastră prin amploare: complexul de irigații de la Medgidia, alcătuit dintr-o vastă rețea de canale, stații de pompare și baraje, va asigura pînă în 1971 irigarea unei suprafețe de 174 000 ha.

economice

de Ilie ZAHARIA

ORIENTAREA INVESTIȚIILOR

Orientarea investițiilor înseamnă în fond orientarea dezvoltării, determinarea direcțiilor în care se va desfășura activitatea economică a țării în perspectiva anilor viitori. Noțiunea de dezvoltare nu trebuie înțeleasă în sensul doar al creșterii și extinderii unei economii în structura existentă. Aceasta n-ar mai însemna progres, ci pur și simplu inerție. Or, progresul înseamnă adaptarea economiei la cerințele tehnicii moderne văzute în perspectivă; aceasta presupune și impune o viziune clară a evoluției industriei, agriculturii, construcțiilor, serviciilor în viitor. Mai ales într-o societate a cărei economie este planificată și condusă centralizat, opțiunile trebuie judecate în funcție de parametrii multipli: poziția actuală și viitoare a țării în diviziunea internațională a muncii; care sînt ramurile industriale «de vîrf» a căror creare și dezvoltare vor plasa economia națională pe orbita de cea mai mare circulație, și invers, care sînt ramurile (sau produsele) la care nu se întrevede o creștere; sectoarele absolut necesare a fi dezvoltate pentru a asigura independența economică; baza de materii prime etc., etc.

În fond, revoluția tehnico-științifică pe care o trăim — și care s-a manifestat în această răcoroasă lună a lui iulie prin evenimentul cu adevărat epocal, istoric al pășirii primilor oameni pe Lună — această revoluție cuprinde în primul rînd și mai ales pătru mari domenii: fisiunea atomului, electronica, chimia și tehnica rachetelor. Dacă ultimul presupune (cel puțin în viitorul previzibil), mijloace materiale care depășesc forța economică a unei țări de dimensiunile celei în care trăim, în ceea ce privește celelalte trei domenii — și în special în electronică și chimie — orientarea investițiilor, a dezvoltării, este condiția indispensabilă a progresului. Și, desigur, chimia (pentru care avem o bază puternică de materii prime) și electronica nu se pot desfășura fără industria corespunzătoare de construcții mecanice.

«*Se va asigura și în viitor*, declară Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea al partidului, *prioritate ramurilor hotărîtoare — energetica, metalurgia, construcțiile de mașini și chimia — iar în cadrul acestora un accent deosebit se va pune pe dezvoltarea electronicii, electrotehnicii, producției de mase plastice și fire sintetice care joacă un rol important în progresul tehnico-științific actual*».

O economie, oricît de avansată ar fi, nu poate, *nu trebuie* să fie unilaterală, chiar dacă industria ei ar fabrica produsul cel mai modern și mai solicitat de lumea întreagă. Experiența — tristă — a arătat că unilateralitatea unei economii duce în mod inevitabil la dezavantaje serioase. Desigur, într-o diviziune internațională a muncii există o interdependență a economiilor. Nici un stat, oricît de uriaș ar fi ca întindere, bază de materii prime, potențial industrial, forță de muncă, nu se poate autosatisface complet, în mod autarhic.

Dar între limitele extreme — unilateralitate și autarhie — există un punct optim al unei dezvoltări armonioase a multiplelor sectoare care constituie organismul social stabilit în funcție de resursele, de potențele lui. E ceea ce se caută, ceea ce se urmărește prin planul pe 1971-1975 și prin liniile directoare pe perioada 1976-1980.

«Apollo» în drum spre Diana.

OAMENI DE PE PLANETA PĂMÎNT AU FĂCUT PRIMII PAȘI PE LUNĂ

Neil Armstrong, precedîndu-l pe colegul său Edwin Aldrin pe solul lunar, a petrecut cea mai lungă jumătate de oră din istorie... «Singur», alături de un miliard de telespectatori care-l urmăreau cu răsuflarea tăiată.

S-a deregiat ceasul de bord al «Vulturului», într-una din conductele de alimentare a modulului lunar presiunea combustibilului scade... Dar Aldrin după cîteva minute remediază cu un calm desăvîrșit toate defecțiunile. Se poate coborî!

Aselenizarea primilor pămînteni pe astrul nopții a fost urmărită cu emoție și entuziasm de peste un miliard de oameni. Cu toții ne-am îndreptat gîndurile în ultimele zile, și îndeosebi în ultimele nopți, spre foaia rotundă de cositor de pe bolta cerească ce azi ne pare mai apropiată ca oricînd.

Fără îndoială, chiar și... cei care «trăiau în lună» sau erau «căzuți din lună» au prins să privească altfel astrul de unde își trăgeau numele. Culmea absurdului, a imposibilului, era considerat dintotdeauna «să apuci luna cu dinții», sau «să prinzi luna cu mîna»... Și iată că zicalele trebuie revizuite și limitele posibilului și imposibilului împinse mai departe, mult mai departe...

Din clipa cînd au răsunat primele cuvinte rostite de un pămîntean pe un alt corp ceresc am intrat într-o eră nouă. O eră pe care o așteptam. Știam că va veni. Ne-a spus-o Țiolkovski, i-a deschis drumul Gagarin, ne-au apropiat-o tot mai mult navele cosmice sovietice, constelația rachetelor americane, de la «Iupiter» la «Saturn», salturile tot mai temerare în cosmos ale astronauților americani și sovietici.

Așadar, «VULTURUL» A ASELENIZAT. De acum încolo se vor scrie romane realiste, și nu neapărat științifico-fantastice, cu acțiunea desfășurată pe Lună. Acolo sus se vor înfiripa idile (ei cosmonaut, ea astrofiziciană sau... invers) sub clar de Pămînt. Dreptul internațional își va putea extinde în modul cel mai concret cu putință sfera succeselor (sperăm, nu și a insuccceselor) asupra unei noi «felii» — este adevărat, minuscule — a sistemului solar. Savanții, cercetînd solul Selenei, vor desluși mai bine preistoria Terrei și vor îmbogăți nemăsurat zestrea cunoștințelor noastre asupra lumii înconjurătoare.

Asistăm la o extindere dramatică a puterii omului asupra Naturii, la proiectarea ființei noastre, cu visurile și idealurile, și implicit cu micimile ei, dincolo de granițele pe care le considerăm pe nedrept firești. Saltul în cosmos nu înseamnă neapărat și un salt în imperiul înțelepciunii. S-au găsit în aceste zile de justificată euforie și unii gînditori iluștri care au afirmat că omul nu trebuia să debarce pe Lună, sub cuvînt că încă el nu a terminat cu buna orînduire a Pămîntului.

Nu împărtășim această viziune și ne amintim de observația concisă, dar atît de plină de miez, a unui scriitor francez: «A călători înseamnă a-ți lărgi ideile și a-ți reduce din amorul propriu».

Să fim optimiști. Celebrul Wernher von Braun își exprima într-un recent interviu convingerea că în anul 2000 vor lua naștere primele moteluri cosmice. Pînă atunci nu mai este chiar atît de mult.

Trăim primele ceasuri, primele zile ale erei călătoriilor interplanetare, cu implicații încă greu de apreciat în toată amploarea lor. Și fiind vorba de o eră lungă... foarte lungă — fără sfîrșit, am fi tentați s-o spunem, dacă am ignora că tot ce este omenesc trebuie să aibă și un sfîrșit — să curmăm comentariile: va fi tot timpul pentru ele. O vor face, de altfel, în mai bună cunoștință de cauză a promisiunilor noii ere, și copiii, și nepoții noștri, copiii și nepoții lor, și tot așa de-a lungul mileniilor. Să ne mulțumim acum să repetăm vorba românului «să fie într-un ceas bun!», să exclamăm împreună cu întreaga planetă: bravo, Armstrong! bravo, Aldrin! bravo, Collins!, și să oglindim caleidoscopic în paginile de față Marea Aventură.

L. NIȚESCU

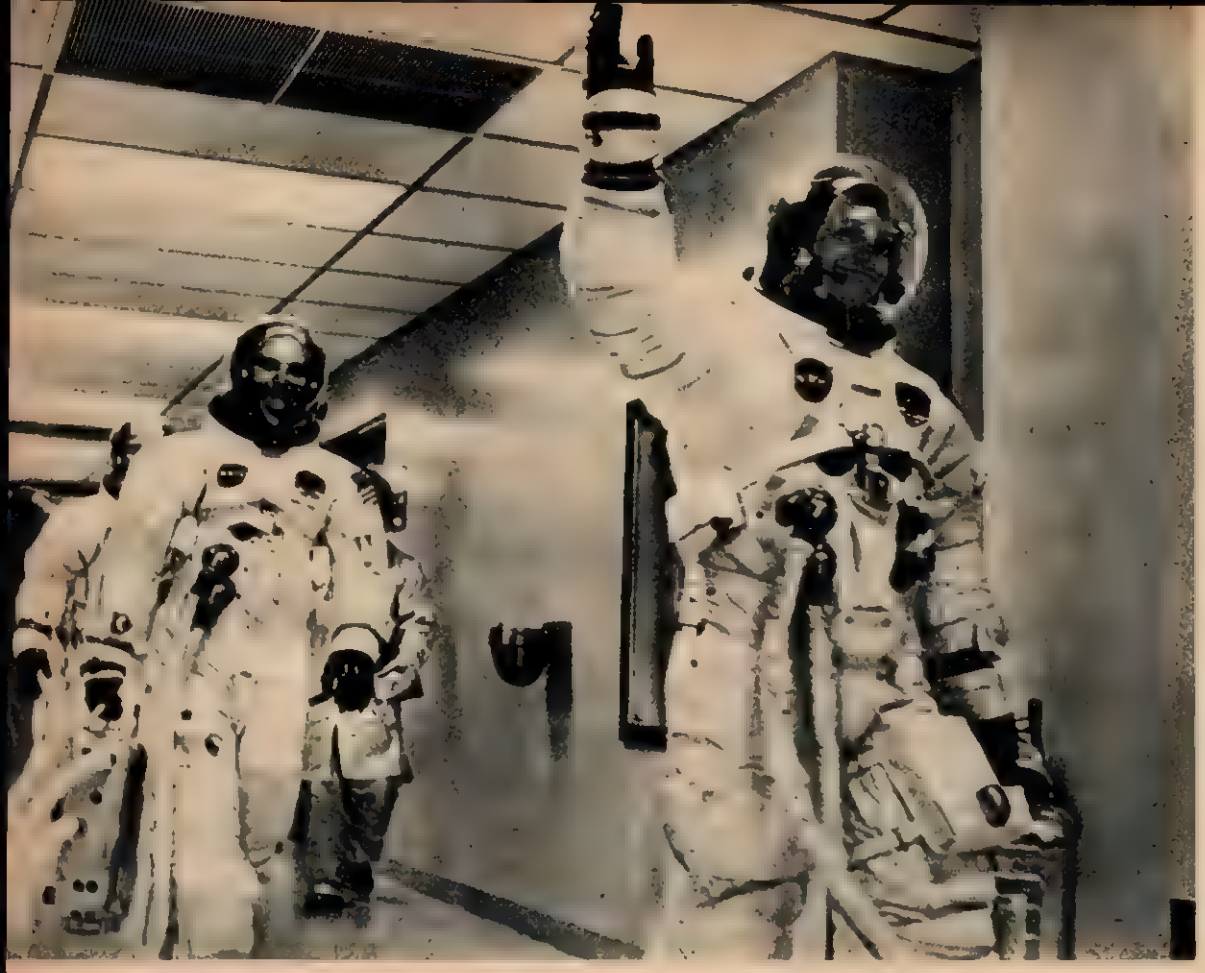

CINE SÎNT EI...

Pe care, ca un dar deosebit, Prometeu i-a făurit dintr-un nămol mai bun.
JUVENAL

Inginerul francez Jacques Tiziou care îl cunoaște îndeaproape pe Neil Armstrong, Michael Collins și Edwin Aldrin și care a asistat la o serie de antrenamente, îi descrie ca pe niște oameni deosebiți care sar în avionul cu reacție așa cum alții intră în automobilul lor. Toți au făcut studii superioare tehnice, dar în același timp au învățat cum să se apere împotriva șerpilor, cum să trăiască în junglă și pe terenuri mlăștinoase, cum să se protejeze împotriva soarelui tropical cu ajutorul unor bucăți de pînză pe care ei înșiși le-au tăiat din parașuta lor. Acestea au fost numai cîteva «puncte» din antrenamentul intitulat Operațiunea Supraviețuire, destinat a-i familiariza cu cele mai vitrege condiții de viață.

Armstrong, Collins și Aldrin sînt capabili să se orienteze după stele cu ajutorul unui sextant, ca orice marinar experimentat, însă sub un cer pe care nici un navigator nu l-a văzut vreodată. Și în același timp, spre deosebire de marinari, ei au învățat să «discute» cu ușurință și în mod curent cu un calculator electronic.

Nici o serie de probe la Jocurile Olimpice, nici pentatlonul și nici decatlonul nu reclamă o condiție fizică atît de perfectă ca cea care se cere de la un astronaut. Și nici un examen la universitate sau la oricare alt institut de învățămînt superior nu presupune *varietateo* de cunoștințe tehnice pe care cei trei și le-au însușit în cursul a *10 000* de ore de antrenament. Căci ei nu numai au «învățat» despre mașini, ci, din uzină în uzină, au colindat aproape întreg teritoriul Statelor Unite, discutînd, criticînd și reclamînd modificări la diferitele piese care au intrat în componența complexului «Saturn-Apollo-11». Pentru a cunoaște în profunzime toate caracteristicile materialului tehnic căruia i-au încredințat viața, ei au trebuit să devină ingineri, contramaiștri și muncitori...

Într-o singură privință, poate, cei trei nu au nimic excepțional. Și aceasta nu este întîmplător. Ei sînt de talie mijlocie, iar ca americani pot fi chiar considerați scunzi. Dar ei au fost anume selecționați cu această talie deoarece s-a constatat că oamenii înalți suportă mai greu accelerațiile prea mari.

Toți trei au 39 de ani. Și toți trei sînt căsătoriți, au copii. Nici aceasta nu este o întîmplare. Psihologii consideră că echilibrul familial este indispensabil pentru echilibrul interior. Iată de ce pentru cea mai mare aventură a tuturor secolelor au fost aleși trei «liniștiți» capi de familie.

PENELOPA ÎN ERA COSMICĂ

Dacă aventura lui Armstrong, Aldrin și Collins nu are precedent în istorie, soarta soțiilor lor nu are nimic extraordinar. Una dintre ele a calculat că în decurs de un an soțul ei a lipsit de acasă 270 de zile. Este drept, această cifră iese întrucîtva din comun. De ce am spus totuși că soarta acestor soții este banală? Pentru că una dintre ele, întrebată fiind care sînt calitățile esențiale ale unei soții de astronaut, a răspuns: «Se cer trei lucruri: răbdare, răbdare și încă o dată răbdare».

Este o poveste veche. O știm de la Penelopa.

«TATA ZBOARĂ CU UN BALON MARE»

Copiii celor trei astronauți s-au bucurat de atenția deosebită a reporterilor în timp ce părinții lor zburau spre Lună. Un «astrocopil», cum l-a denumit corespondentul agenției Associated Press, a declarat: «Tăticul conduce o mașină complicată care a fost vîrîtă într-un fel de castel de apă». Un alt copil a spus vesel că «Tata zboară cu un balon mare-mare, de culoare roșie».

Și acum, cîteva date biografice.

ARMSTRONG a primit botezul aerului la cinci ani

Neil Armstrong s-a născut la Wakaponeta, în statul Ohio, la 5 august 1930, la ferma bunicilor săi. La 5 ani primește botezul aerului la bordul unui avion trimotor «Ford». Fascinat de această experiență, băiatul se aruncă cu pasiune asupra a tot ceea ce are vreo legătură cu aviația: citește, construiește aeromodele, începe să ia lecții de pilotaj, repară un avion vechi, iar atunci cînd a venit timpul să-și aleagă o meserie, toate gîndurile și dorințele sale se îndreaptă spre aeronautică.

La 19 ani este chemat să-și efectueze *stagiul militar*. Revenind la viața civilă, își continuă studiile, obținînd diploma de licențiat în științe. Armstrong devine apoi pilot de încercare. La 20 aprilie 1962, aflat pentru a șaptea oară la comanda avionului supersonic X-15, el se ridică la o altitudine de peste 60 000 de metri realizînd o viteză de 6 400 km pe oră. În același an i se decernează medalia «Octave Chanute», decorație pe care Institutul aerospațial al S.U.A. o atribuie anual celor mai distinse personalități în domeniul științelor aerospațiale.

În *septembrie* 1962, candidatura civilului Neil Armstrong este acceptată de NASA, care recruta astronauți pentru programul de zboruri cosmice «Gemini». Trei ani mai tîrziu, el este ales ca pilot în echipajul navei «Gemini-5», dar nu va zbura în spațiul cosmic decît la 1 *martie* 1966, cînd comandă nava «Gemini-8». Armstrong este primul civil căruia NASA îi încredințează o misiune spațială.

În compania colegului său David Scott a realizat o premieră astronautică mondială, *reușind să se întîlnească în spațiu* cu racheta «Agena», lansată separat de la Cape Kennedy.

Domnișoara Lună și dl. ALDRIN (nu e glumă)

Cînd d-ra Marion Moon (Moon în traducere înseamnă Lună) s-a căsătorit cu colonelul Edwin Aldrin-senior și cînd a dat naștere la 20 ianuarie 1930 la Montclair (New Jersey) acestui copil pe care toată lumea l-a poreclit «Buzz», nu bănuia probabil că numele ei de domnișoară este predestinat și că fiul ei va fi într-o zi unul din primii doi oameni care vor păși pe Lună. Tatăl său, fost colonel de aviație și pilot pasionat, dorea însă din inimă acest lucru.

Micul «Buzz» era un copil de o rară inteligență. Toți profesorii au spus-o, toate examenele au demonstrat-o. La 12 ani cunoștea mai bine algebra decît elevii din clasele mai mari. Edwin era prietenos, serviabil, îi plăcea să se țină de cuvînt și avea mult umor, calitate care a rămas pînă astăzi mult apreciată de colegii săi astronauți.

Student eminent, el a frecventat Academia militară din West Point, pe care a absolvit-o în 1951 — al treilea dintr-o promoție de 475 de tineri. Și-a continuat studiile la Institutul tehnologic din Massachussetts, pe care o absolvă în 1963 cu o diplomă de doctor în științe astronautice. Teza sa de doctorat s-a intitulat «Manevre de întîlniri între vehicule spațiale care gravitează pe o orbită terestră». În noiembrie 1966, în timpul zborului cabinei «Gemini-12», astronautul-debutant Edwin Aldrin și-a pus în practică teoriile studiate și elaborate îndelung, realizînd, în compania lui James Lovell, un «rendez-vous» spațial. După întîlnirea cu racheta «Agena», Edwin Aldrin a petrecut mai mult de cinci ore și jumătate în spațiul cosmic ca «pieton sideral», stabilind un record în acest sens.

Omul care a stat „de veghe"

Pilotul navei «Apollo-11», Michael Collins, este primul astronaut american care nu s-a născut pe pămîntul patriei sale. El a văzut lumina zilei la 31 octombrie 1930 la Roma, unde tatăl său ocupa funcția de atașat militar la ambasada S.U.A. în Italia. De meserie pilot, Collins a fost recrutat în 1963 de Administrația națională pentru problemele aeronauticii și cercetarea spațiului cosmic în corpul de astronauți.

În timp ce Neil Armstrong și Edwin Aldrin se antrenau pentru a coborî pe suprafața Lunii, Michael Collins a petrecut 400 de ore în simulatorul cabinei de comandă, executînd zeci de «întîlniri» cu modulul lunar. **A patru suta una oară... a fost pe «viu».**

Soția sa, Patricia, originară din Boston, spune adesea despre el: «Este un om care vorbește foarte puțin». Dar despre care se vorbește mult.

L. N.

STRANIA CONTABILITATE COSMICĂ

Oricît ar părea de curios, în timpul expediției lunare cei trei cosmonauți nu numai că nu au căpătat vreo «primă» specială ci, *în cazul lui Armstrong, primul om care a pus piciorul pe Lună*, indemnizația specială pe care o primea ca specialist civil a fost redusă cu 75%! Motivul? Din punct de vedere strict legal se consideră că în timpul expediției el a fost «cazat și hrănit pe cheltuiala statului»... Or, în atari cazuri, legea este inflexibilă: indemnizația respectivă se reduce simțitor. Firește, Armstrong ar putea să invoce că legiuitorul nu a avut în vedere o călătorie atît de puțin obișnuită, *dar este puțin probabil că va ridica obiecții.*

De altfel, să nu-i plîngem pe astronauți sub aspect financiar. Este un fapt poate mai puțin cunoscut dar real: cei 55 de astronauți americani «oficiali» și *văduvele* a opt *colegi* de-ai lor morți în misiune au format un soi de cooperativă care a vîndut marelui trust de presă «Time and Life» exclusivitatea drepturilor de reproducere a fotografiilor și a relatărilor despre călătoriile lor.

Un gazetar francez a calculat că anul trecut fiecare membru al «cooperativei» a primit 15 000 de franci, dar anul acesta alunizarea promite să aducă fiecăruia din ei un venit simțitor mai mare: 80 000 de franci. Contractul încheiat cu «Time and Life» *interzice oricărui* cosmonaut american să acorde interviuri, cu excepția conferințelor de presă de vineri după-amiaza organizate cu regularitate de N.A.S.A. La aceste întîlniri s-a remarcat însă că ei caută să dea, uneori, răspunsuri evazive, *întrucît* de fapt tot ce spun ei aparțin editorilor, care vînd declarațiile lor în toată lumea.

AȘA A ÎNCEPUT ERA CĂLĂTORIILOR INTERPLANETARE

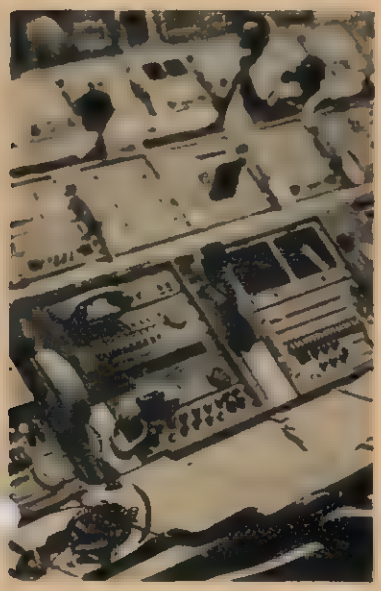

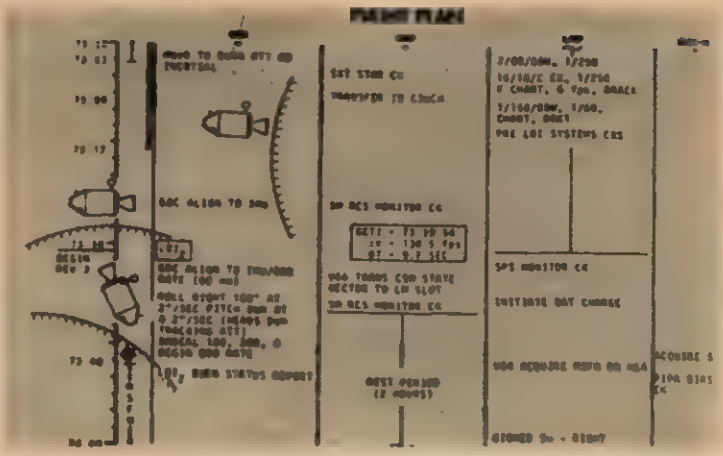

Legătura permanentă cu Pămîntul a cosmonauților a fost realizată prin intermediul acestor aparate de radiotelefonie de la Centrul spațial de la Houston (stînga).

Un document emoționant: «registrul de bord» al navei «Apollo-11» (sus). Încercați să descifrați textul. Vă veți convinge că profesiunea de astronaut nu este de fel ușoară.

Trusa medicală «Apollo-11». Din fericire nu a fost nevoie de ea (dreapta).

(Continuare în pag. 30)

În zilele și nopțile de înfrigurată urmărire a misiunii «Apollo-11» dv. și alți un miliard de telespectatori din întreaga lume ați fost transportați de nenumărate ori la Houston, pe calea undelor. În cele ce urmează prezentăm cîteva date despre

CENTRUL SPAȚIAL HOUSTON

— Se află instalat pe malul «Lacului Limpede», la o distanță de 33 km sud-est de orașul Houston (statul Texas).

— Suprafața ocupată: 655 hectare.

— Are sarcina punerii la punct și experimentării tuturor cabinelor spațiale cu echipaj la bord; selectării și pregătirii astronauților; executării conducerii tuturor zborurilor spațiale.

— Costul total al instalațiilor: 194 milioane dolari.

— Personalul care îl deservește: 4 500 de oameni de știință, ingineri, tehnicieni și personal auxiliar, cărora li se adaugă alți 9 000 de lucrători din partea a 125 întreprinderi particulare care lucrează pentru N.A.S.A.

— Directorul centrului spațial: Robert R. Gilruth, în vîrstă de 55 ani.

— Principala clădire a centrului: «Mission Operations Control Room» (Sala pentru controlul operațiunilor), de unde s-a urmărit zi și noapte desfășurarea zborului navei cosmice «Apollo-11».

«Un pas mic pentru om, dar un salt gigantic pentru omenire» (Neil Armstrong). Primii pași pe Lună, primele secunde ale unei noi ere în dominația omului asupra naturii.

«Asta e!» Aceste cuvinte istorice — fără să aibă aerul — ale lui Aldrin, la aselenizare, au parcurs, pe o complicată traiectorie, 986 000 km de la Marea Liniștii la Houston. Desenul ilustrează noile dimensiuni ale tehnicii telecomunicațiilor în era cosmică.

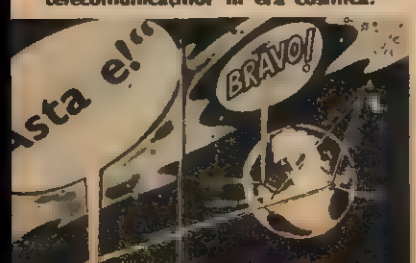

BALTAGUL

carte esențială a literaturii noastre și-a început în toamna trecută o a doua existență în fața aparatului de filmat al lui Mircea Mureșan. Atunci, în primele zile, echipa a ținut să se imortalizeze de la mic la mare, cu cățel cu tot (mai ales că acesta are și un rol important). Acum, cînd filmările sînt încheiate, fotografia a devenit deja o amintire.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

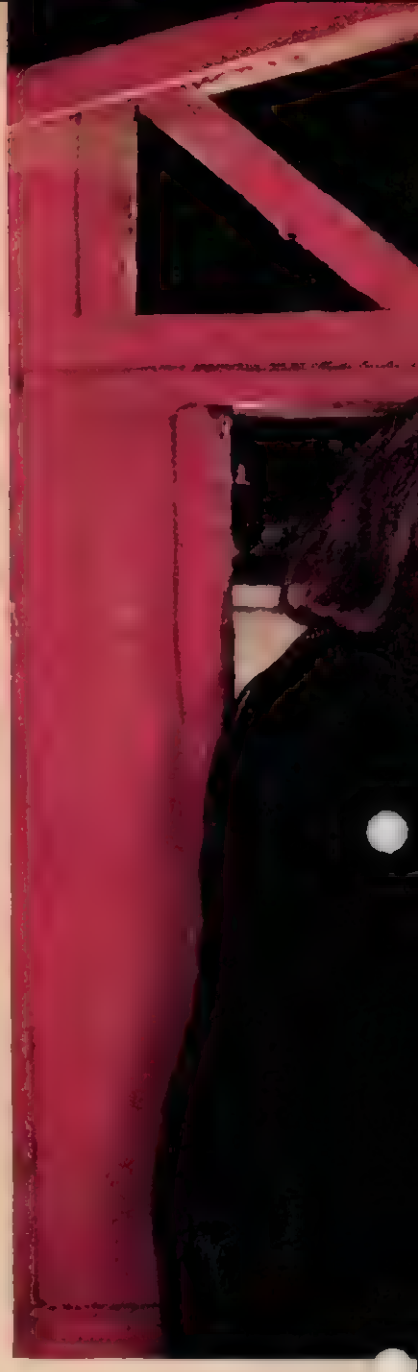

ANTONIONI ȘI CULOAREA— DEȘERTUL ROȘU

Michelangelo Antonioni ne întărește o veche credință pentru toți marii cineaști contemporani apelul la culoare este un fel de batere cu pumnii la porțile nedeschise încă ale realității, un act de silire a acesteia să-și mai arunce un rînd de văluri; este, în ultimă instanță, un nou mod de a privi, o nouă luare de cunoștință. Există, fără îndoială, o fascinație dar și o îndărătnicie a culorilor, care vor să impună ecranului statutul lor. Avînd cu ele avantajul unei îndelungi convicțiuri și complicități cu omul (lumea a fost de la bun început colorată, spre deosebire de cinematograf) se lasă greu supuse, așezate într-o altă relație, într-un alt tip de subiectivitate, decît cele statornicite prin bună înțelegere cu noi. De aceea și Antonioni — ca și Resnais, Bergman, Godard, Fellini sau Forman la primul lor «color» — pare a violenta această caldă mutualitate, întreținută, de altfel, și de lenea noastră de privitori de cinema formați la școala alb-negrului. De aceea, un prim contact cu filmul — care nu-și propune nicidecum să fie o frumoasă fotografie policromă a realității – surprinde și întărîtă. Antonioni știa, desigur, ce-l așteaptă, bănuia că după ce va vopsi merele în gri și copacii cu alb, zilele și nopțile lui vor fi mult mai grele. Poate asta explică nevoia lui de a se justifica mai mult decît o face de obicei «În lumea modernă totul este culoare — spune el. O agresiune a culorilor și a zgomotului. Mișcare. Voi fi mai violent, mai dur decît am fost pînă acum, violența putînd fi de altfel interioară. Pînă la «Eclipsa» nu m-a interesat decît confruntarea indivizilor. Cu *Deșertul roșu* vreau să trec într-o nouă etapă. Obiectul intră în cîmp nu ca un accesoriu ci ca un personaj. Vreau să merg și mai departe».

Astăzi povestea cu pictatul obiectelor ține mai mult de anecdotică, iar «peisajul văzut ca o stare sufletească» (moștenire de la Barrès) a ajuns un loc comun. Mai interesant, cred, este să ne străduim a discerne în ce măsură culoarea îl susține pe Antonioni, cînd îi ieșe în întîmpinare și cînd îl trădează, cît reușește și cît nu să-i ascundă oboseala pe care o anunța *Eclipsa*, acea lungă autocontemplare a propriei sale estetici

Prelungind obsesiile, neliniștile și întrebările lui Antonioni din trilogia cunoscută nouă, ca și problematica clasificată între timp cu rîvnă de către critici (tema cuplului, a destrămării, a incomunicabilității etc.) *Deșertul roșu* își asumă însă și o libertate a lui de sine stătătoare: aceea de a se constitui ca cea mai evidentă — dar și cea mai neputincioasă — zbatere a eroului antonionian de a stabili un acord între el și lumea înconjurătoare. Nu echilibrul zdruncinat al sentimentelor, în speță al iubirii, încearcă să-l refacă Giuliana; suferința nu vine din această parte, ci din neputința de a stabili o cît de mică armonie, un contact autentic între ea și existența din jur. Cineastul a intenționat de data aceasta înstrăinarea-limită, în care lumea întreagă pare a refuza generozitatea unui alt sprijin, odihnă sau mîngîiere celui care le-a pierdut o dată. Antonioni vorbea de «drama inserării, a integrării în realitate». O realitate a civilizației industriale care și-a coalizat toate elementele, făcîndu-le ostile celui care le-a creat. Dacă Lidia din *Noaptea* sau Vittoria din *Eclipsa*, în hoinărelile lor deznădăjduite, întîlneau cîte un înger bun, stăpînul unui colț de viață neatinsă

Ravenna industrială — fundalul permanent al eroilor ce traversează «Deșertul roșu»

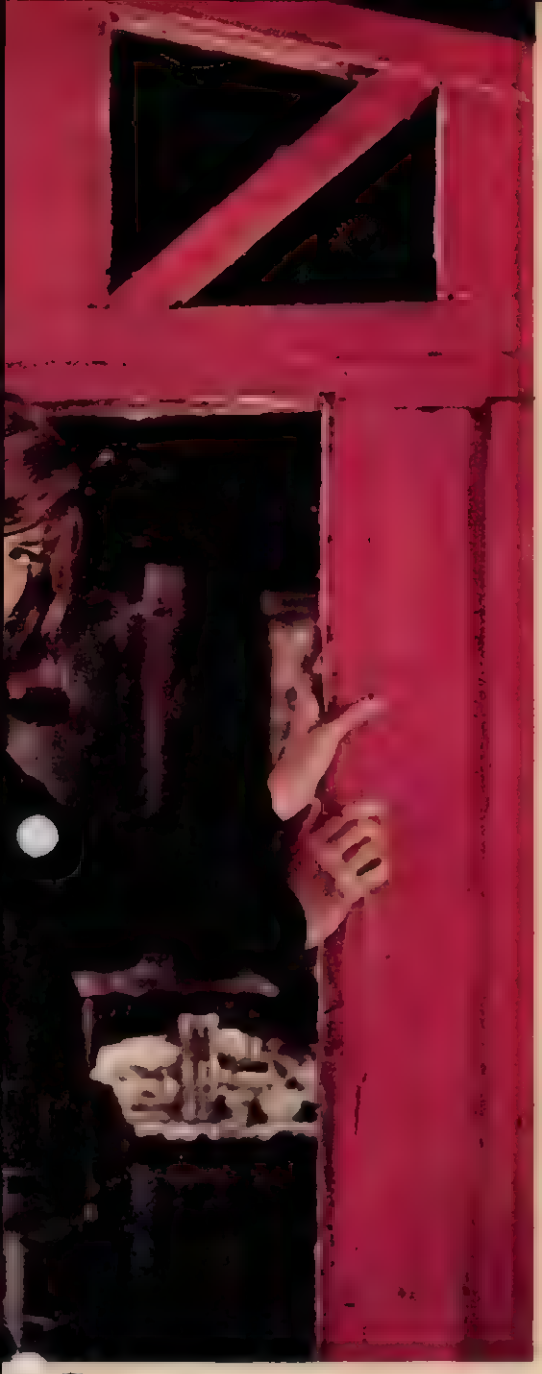

Monica Vitti în ultima ei (deocamdată) ipostază antonioniană

încă de mineralizare, o stradă gata să te primească, un copac sau un zid de care să-ți poți lipi obrazul — Giuliana este întîmpinată la tot pasul de peisajul înspăimîntător prin încremenire și răceală al Ravennei industriale. Țevi lîngă țevi, tuburi lîngă tuburi — ordonate după o frumoasă geometrie ce amintește de Léger — cazane lîngă cazane, sînt tot atîtea semne ale unei vaste conspirații. Culoarea le înfrățește și mai mult, le sporește solidaritatea lor nefastă, căci Antonioni toarnă peste peisajele sale nuanțele reci, tăioase și uniforme ale metalului și scaldă totul într-o ceață care întunecă pînă și bucuria cerului. Păduricea de pini, singura oază posibilă, este înșelătoare și ea, fiind așezată prea în vecinătatea portului, străbătut de vase ce alunecă fantomatic. «Mi-e spaimă de tot, de stradă, de oameni, de culori» — mărturisește eroina. O spaimă amplificată de «pierderea capacității de a privi», tot atît de neiertătoare în conștiința unui alt erou ca și neputința de a trăi. («Tu nu știi să privești — spune Corado — eu nu știu să trăiesc; este același lucru».) Frumusețea din jur devine inutilă; cea nouă ne îmbolnăvește, pentru cea veche nu avem ochi (cred că nu întîmplător Antonioni nu ne înfățișează nici o clipă Ravenna vestigiilor gotice și bizantine, Ravenna lui Teodoric și Iustinian). Este observația esențială a artistului, centrul de greutate al operei care nu reușește însă să-i dea acestuia învelișul perfecțiunii. Văzută de ochii unei femei nevrozate, realitatea lui Antonioni își pierde din interes; accidentul și boala eroinei par mai mult un artificiu necesar construcției dramatice, susținerii reacțiilor ei dezordonate. Neintrinsec filmului și autorului este și refugiul în vis, în acea mirifică plajă cu nisip roz și muzică celestă. Ostentația schimbării unor culori în funcție de transformările sufletești ale eroinei trădează saturația artistului de vechile sale instrumente, instrumentele migalei cu care întreprindea altădată disecția. Sau, poate, nerăbdarea de a se retrage pe alte poziții, de unde să pună la cale altceva

Magda MIHĂILESCU

Vanessa Redgrave se adresează pe această cale cititorilor revistei noastre, urindu-le o viață bună și sănătoasă.

VANESSA DESPRE ISADORA

Nici unul dintre cei aproape 900 de ziariști care au înregistrat ediția a XXII-a a Festivalului de la Cannes pentru presa lumii nu se va sfii să spună că succesul numărul unu printre vedetele feminine — al căror număr a bătut toate recordurile anul acesta — l-a obținut Vanessa Redgrave. Statuară, în tunică și sandale antice, Vanessa Redgrave descindea în mijlocul ziariștilor și publicului de la Cannes aducînd nu numai harul autenticei personalități ci și imaginea celei mai proaspete Isadora Duncan a ecranului. Într-atît se confundau personajele încît fotografii în goană după cît mai multe blitzuri alternau în chemările lor cînd numele de Vanessa, cînd pe cel de Isadora.

Am avut răgazul unui interviu cu Vanessa Redgrave a doua zi după ce i s-a decernat premiul pentru cea mai bună interpretare feminină. Emoția pe care i-o văzusem la gala premiilor mi-a fost confirmată.

— A fost într-adevăr un șoc. Nu fiindcă nu mă așteptam. Nu fiindcă nu m-am obișnuit cu distincțiile (actrița a mai fost premiată în 1966 tot la Cannes pentru rolul din «Morgan» al aceluiași Karel Reisz care a realizat și «Isadora», iar în 1967 «Blow-up» al lui Antonioni a căpătat La Palme d'Or). Dar pentru că Isadora a însemnat un moment cu totul special în viața și cariera mea.

Și am lăsat-o pe Vanessa să-mi vorbească despre Isadora.

— Nu este un personaj. Nu este un rol. Este o viață minunată pusă în întregime la picioarele artei și frumosului. Această magnifică Isadora, cum scria o dată «The Times», a uimit lumea primelor două decenii ale acestui secol. Și nu atît prin extravaganțele ei, nu atît prin libertățile față de societatea conformismului, nu atît prin frumusețea ei, cît printr-o nesățioasă sete de viață, printr-o concepție revoluționară despre dans și artă, printr-o afirmare deschisă a valorii artistului. Isadora a cunoscut gloria și insuccesul, mizeria și bogăția, nefericirea și lacrimile, dar niciodată uitarea. Tumultuoasa ei viață începută la San Francisco și încheiată în tragicul accident de automobil de pe Coasta de Azur, nu departe de locul festivalului, a însemnat o continuă dăruire. De o rară sensibilitate și puritate, Isadora a lăsat imaginea unei comete pe cerul artistic al veacului. Sir Frederich Ashton, unul dintre cei mai autorizați istorici de artă britanici, a și scris despre Isadora că a fost un astru care a parcurs o scînteietoare traiectorie pe cele 4 continente. Isadora a fost o pioneră a condiției moderne a femeii și o pioneră a dansului modern, care nu va putea fi uitată.

— Și despre film?

— În mod sigur a fost rolul cel mai interesant și cel mai greu din viața mea. Atunci cînd producătorul Robert Hekins și regizorul Karel Reisz mi-au spus că au văzut trăsăturile mele devenind ale Isadorei, am simțit o bucurie și o spaimă de nedescris. Unul dintre motive era că în copilărie și în adolescență mă pregătisem pentru a fi dansatoare. Al doilea, cultul pentru Isadora. Am căutat să-i învăț viața pe de rost aproape un an de zile. Iar turnarea propriu-zisă mi-a cerut un efort pe care nu l-aș fi făcut pentru nici un alt film. 141 de zile fără odihnă, în Iugoslavia, Anglia, Italia, Franța. Am urmărit nu o biografie, ci o viață.

S-ar putea scrie încă multe din cuvintele rostite de Vanessa Redgrave despre Isadora și ea însăși. Mă opresc aici cu această fișă, amintind doar că ea a îndreptățit strălucit celebra profeție făcută pe scena teatrului Old Vic, în ziua cînd s-a născut, de către Sir Lavrence Olivier care interpreta rolul lui Hamlet alături de Laerte, Michael Redgrave, tatăl Vanessei. La încheierea spectacolului din acea seară de 30 ianuarie 1937, Hamlet a ieșit în fața cortinei anunțînd spectatorii: «Astăzi s-a născut o încîntătoare actriță».

Cristian POPIȘTEANU

de G. DIMISIANU

Mihu DRAGOMIR: DOR

Datorită preocupării devotate a criticului Aurel Martin a apărut la Editura tineretului o nouă culegere din versurile lui Mihu Dragomir, culegere care are calitatea că înfățișează o fizionomie a poetului substanțial diferită de aceea consacrată pînă astăzi. Autorul ediției și-a propus drept domeniu de autologare *lirica erotică* a poetului, fructificînd masiv producția anilor dinainte și din epoca războiului, pentru mulți foarte puțin cunoscută. Surpriza este de a întîlni acolo un lirism care nu prefigurează postura de superbie romantică din *Pe struna fulgerelor* de pildă, acesta părînd a fi fost efectul unei restructurări deliberate a mnjloacelor, mtmplată ulterior. Lirismul primilor ani e în nota potolită a reveriei post-simboliste, cu toate elementele caracteristice de cadru: «duminicala pace», «clopotele mici», «parcul», «turla bisericii protestante», cu sugestia unui sentiment dezagregant implacabil, de care poetul ar dori să-și țină iubita la distanță: *«În orașele vechi, iubirile încep, în parcul cu cerșetori,/ să cresteze băncile vopsite în albastru, cu dungi,/ se împletesc pe cele trei alei paralele și lungi./ Și se termină cu Chopin și tuberoze uscate, uneori// Nu veni, iubită, în orașul meu de castani,/ străzile sună a gol și cerșetorii cîntă psalmi./ Rămîi acolo. Ai cărți cu poeme, vaze cu flori,/ în orașele vechi sînt numai rume, cifre și arii» (În orașele vechi)*. Recuzitei simboliste cunoscute i se adaugă cîteva elemente proprii de atmosteră: în fundal curgerea monotonă a fluviului, foșnetul bălților, străzile brăilene cu salcîmi, apoi cîteva personaje din folclorul specific: Chira Chiralina, Nerrantsula etc. Niciodată ochiul nu e bruscat prin explozii de pitoresc sau exces de culoare, atitudinea cu deosebire caracteristică fiind una reflexivă: *«Cum trece, orice, oricum.../ din rafturi, tomuri, zoppi întîrziate,/ rămîne doar un miros crud, hutos/ Și filfîiri neregulate.» (Convergență)*

Versurile de dragoste ale poetului din volumele următoare dobîndesc un tot mai accentuat caracter de romanță. Sînt melodioase, intim elegiace, cantabile, însumînd o mare bogăție de ritmuri și măsuri, afirmînd, ca sentiment general, o predispoziție către tandrețe și o năzuință spre calm interior. De cîteva ori, în special în poemele din ultimii ani, poetul atinge zone profunde ca în această tulburătoare confesie: *«Dincolo de cuvinte — e o ceață/ în care urzeori mă cufund./ Acolo, doar cu mîne mă-rfrunt,/ cu muntele meu ursuz, călător, de ceață.// Ca niște păsări pierdute în nori,/ cuvintele zboară uneori departe de mine./ E o toamnă, atunci,/ cînd soarele-i sirgur cu mine,/ și aștept marii, negrii tăi nori.// Întinde doar mîna, fără cuvinte./ Pe cărări ce încă n-au început să se zvînte,/ dincolo, la rădăcina cuvintelor mă găsești». (O ceață)*

Valoarea culegerii editate de Aurel Martin este incontestabilă. Ea oferă o imagine sensibil improspătată asupra creației unui autor care nu a avut răgazul să procedeze el însuși la un act de selecție și ierarhizare a propriei producții poetice, atît de bogată și de diversă, inegală cîteodată. Volumul confirmă faptul că Mihu Dragomir rămîne o prezență marcantă în lirica acestui sfert de secol.

de Pop SIMION

ARBORELE DE APĂ

Deși sînt un fanatic al nordului țării, îmi plac rîurile sudice care se pierd în Dunăre. Mă uit la ele prin limpedele ochean care-i programul dezvoltării noastre de viitor; ni-l învederează cu laconism și preciziune Tezele și Directivele, care schițează mărimea cîmpului de cuprindere și coordonatele apropiatului Congres al Partidului Comunist Român. Într-un asemenea climat de meditație și vis la ziua de mîine, spiritul nostru este tentat de sinteze cu ajutorul metaforei și al realității transfigurate. Ce sînt Oltul, Argeșul, Dîmbovița, în perspectiva anilor ce vin? Sînt niște rîuri-scop, rîuri-profesie. Să mă explic.

Oltul este, din timpuri imemoriale, un rîu de evocare și păstrător de tradiție; fiind pogorîtor din inima țării și străbătînd vertical marele amfiteatru alcătuit din trinitatea munte-deal-cîmpie, acesta ne-a amintit mereu matricea primordială, exaltînd virtuțile noastre esențiale. A fost lung timp rîul lucrătorului de pădure, al oierului, al celui ce umple pămîntul cu roade. A fost și rămîne. I se adaugă, în schimb, o nouă și însemnată virtute. Oltul devine sub ochii noștri un mare lucrător în chimie. La Ocnele Mari apa lui e injectată subteran, în lentila de sare, cu ajutorul cîtorva zeci de sonde-seringă; după ce dizolvă prăbușitor de tenace zăcămîntul salin, ia drumul saleductelor (adevărat sistem vascular al «drumului sării» modern), ca să depună icrele clorurii de natriu în fagurele uzinal de la Rîmnicu Vîlcea. Un popor întreg de fabrici se constituie aici într-un fascinant nucleu de chimie românească. Marele și omniprezentul chimist-taborant este Oltul. O schimbare de natură? Nu. O împlinire. Găsirea unei vocații la care oamenii de pe malurile apei nu avuseseră pînă acum curajul să spere.

Cumva asemănător se schimbă Argeșul; rîul legănător, baladesc, care a rostit *secoli* de-a *rîndul* cumplita dramă a meșterului care și-a zidit femeia, pătrunde — iată — într-un circuit mai energic al destinului său; creanga de apă cu multe ramificații și mari contorsiuni devine în anii aceștia o veritabilă creangă de foc. O profesie nobilă și-a luat rîul acesta: după Bistrița, Argeșul este al doilea mare electrician al țării. După ce și-a instalat pe cursul superior, la Vidraru, splendida bijuterie a hidrocentralei, a început să-și împodobească firul cu alte patrusprezece hidrocentrale mai mici, care vor străluci curînd-curînd ca un mare colan de lumină pe trupul țării, de la izvoare, din zona montană, pînă în Cîmpia Română, la Pitești. În această cutezanță îl urmează (ne spun Directivele) alte și alte crengi de apă: Lotrul, Someșul, Oltul, Sebeșul și, desigur, fluviul Dunărea, care va potența mult acest act prometeic al apelor românești.

Dîmbovița, apă dulce, se impune ca un mare agricultor; luîndu-și aliat știința, rîul acesta face adevărate minuni pe plaiurile pe care le udă. Operează în zonele Tîrgoviștei o pomicultură intensivă, instalîndu-și în dreapta și stînga patului său de apă un mare bazin pomicol al țării. E un regat al mărului, ca să disting fructul-rege căruia îi merge bine pe Dîmbovița. Livezile de aici, puterea lor de rodire, întinsă gama a varietății, reușita fructelor, sînt doar cîteva coordonate prin care bazinul pomicol Malu cu Flori-Voinești-Tîrgoviște e vestit în toată țara și, prin natura cerealelor care au loc aici, în lumea pomicolă internațională.

Trei crengi de apă din arborele de apă al țării; trei mari profesii care îmi închipuie trei dimensiuni ale viitorului socialist. Sigur sînt că în litera și spiritul celui de-al X-lea Congres vor fi prezente și aceste trei rîuri, ca să nu enumăr aici apă cu apă, loc cu loc, nume cu nume, profesie cu profesie, toate pogorîtoarele și atît de familiarele rîuri sudice, care se pierd în Dunăre, nu însă înainte de a-și fi relevat, cu forță și generozitate, menirea.

de Teodor MAZILU

DIN SOLDURI

X trăiește din solduri și visează solduri. El caută mereu să obțină o reducere. O reducere în ceea ce privește cămășile, o reducere în ceea ce privește sentimentele. Totul caută să obțină la un preț cît mai ieftin. Ideal ar fi să obțină totul și să nu dea nimic, dar așa ceva e totuși mai greu. De aceea, X vînează toată ziua ocazii, ocazii mici, ocazii mari, așteaptă mereu o situație favorabilă, pîndește mereu o conjunctură norocoasă.

De aceea țelul existenței lui este «ocazia». Mereu așteaptă asemenea ocazii și mereu te întreabă dacă nu știi ceva de ocazie. Dacă se întîmplă să piardă așa ceva, e nenorocit zile în șir.

— Ce s-a întîmplat? De ce ești atît de abătut?

— Cum să nu fiu amărît? Am pierdut o mare ocazie...

După ce a pierdut o mare ocazie devine mai prudent. Se informează mai metodic. El știe întotdeauna unde și cînd poți să găsești o mașină mai ieftină și o nevastă mai puțin exigentă. El știe întotdeauna unde poți să găsești pantofi la un preț foarte rezonabil și amici care nu-ți pretind nimic. Tot căutînd asemenea ocazii, X intră fără să vrea și pe tărîmul aventurilor. Dacă găsește un obiect la un preț suspect de ieftin nu se întreabă de unde îl are cel care vrea să-l vîndă, se și grăbește să-l cumpere, călăuzindu-se după ideea că «nici o ocazie nu se ratează». Nu-l interesează decît să obțină o reducere de prețuri, să adune în magazia lui cît mai multe asemenea «chilipiruri». De multe ori de asemenea obiecte nici n-are nevoie, nici nu-i trebuie vreodată, dar le adună, claie peste grămadă, fiindcă «ocazia nu se ratează».

El nu ratează nici ocazia de a face o beție zdravănă. Chiar dacă n-are chef să bea, chiar dacă se simte prost cu sănătatea, ocazia i se pare atît de ispititoare încît n-o poate evita. Nu rezistă nici la ispita de a face o mică aventură sentimentală chiar dacă femeia cu pricina e urîtă ca muma pădurii. Asta n-are importanță. Important e ca ocazia să nu se rateze. Nu pierde niciodată ocazia de a spune glume idioate chiar și într-o atmosferă de înmormîntare. Nu pierde ocazia să ia cuvîntul la ședințe deși n-are nimic de spus. Asta fiindcă nu poate să piardă ocazia de a fi remarcat și de a-și auzi glasul și capul. Nu ratează nici posibilitatea de a face rost de o cutie de chibrituri, într-un cuvînt nu lasă nefructificată nici o ocazie pe care viața i-o scoate în cale.

...Și așa individul nostru care n-a scăpat nici o ocazie și n-a ratat nici o ocazie a reușit să-și rateze viața și să piardă ocazia de a trăi.

sport

de Emanuel VALERIU

CLEMENȚĂ PENTRU IANCU?

Atunci cînd, cu cîteva luni de zile în urmă, ridicam, în coloanele ziarului «Sportul», un colț al plapumei sub care, de ani de zile, colcăia o viață imorală — relatînd, în limitele decenței proprii presei noastre, un act huliganic săvîrșit de fotbalistul Constantin Iancu, pe atunci jucător al echipei Farul-Constanța, *aveam să aud vehemente voci de protest. Unele dintre ele*, transformate în vorbe de plumb, și-au găsit ecou chiar în paginile unor publicații locale încercînd să apere și să justifice niște fapte care, puse la activul oricărui altcuiva, ar fi stîrnit un unanim protest. Cu alte luni în urmă, presa de specialitate sesiza că, la Pitești, N. Dobrin se angajase pe calea unei comportări reprobabile în viața publică, dezvăluind și unele amănunte din anturajul său (hai să-i spunem așa) particular. Și atunci, dar nu numai în gazeta Piteștiului ci și în unele ziare bucureștene, au apărut fie pledoarii ce se voiau pro-Dobrin, înțelegîndu-se prin aceasta nu o poziție în sprijinul omului respectiv, ci una vizîndu-l numai pe jucătorul de fotbal amenințat (?!) să nu apară o perioadă de timp pe teren, în favoarea, poate, unui interval consacrat meditației asupra condiției morale a sportivului. «Susținerea» lui s-a făcut intens dar camuflat, cu un volum de publicitate de care altfel, în absența faptelor criticate, nu s-ar fi bucurat, desigur. Între timp, un alt sportiv, [illegible]tata asta unul care urcase treptele consacrării pînă la cea înaltă dintre ele, titlul de maestru emerit, jucătorul de *handbal Gh. Covaci, îl bate pe un om din serviciul de ordine* al stadionului Giulești pentru că acesta îi ceruse să arate biletul de intrare la o manifestație sportivă, al domnișoarei care-l însoțea pe Gh. Covaci. Recent, de la Tg. Mureș, o altă știre a întristat lumea stadionului: Ion Mureșan a îmbrăcat, în locul obișnuitului său tricou, haina vărgată a pușcăriașilor pentru următorii patru ani, spre a-și ispăși nedemna sa faptă.

Ca și cum aceste întîmplări s-ar fi petrecut cine știe pe ce planetă încă neabordată de om, ele n-au avut ecoul firesc printre așii stadioanelor. Unii — ca A. Boc de la Dinamo-București — și-au continuat ceea ce ameninșa să devină pentru ei viață obișnuită, dar o viață al cărei sens se opune celui firesc al societății noastre.

Desigur, multe alte fapte înșirate pe parcursul dintre incorectitudine și huliganism s-au mai produs între timp, fără a fi devenit publice; la fel de sigur ele nu pot caracteriza profilul moral al mișcării noastre sportive, dar pot, adeseori, să-l compromită, așa cum s-a întîmplat la unele jocuri internaționale de fotbal din trecutele sezoane. Totuși, ele se cer aduse, în *continuare, la lumina zilei, pentru că doar astfel se va putea opera* acea intervenție necesară și extrem de eficace a curentului de opinie. Îmi reamintesc nu numai pretinsul sprijin al unor colegi de breaslă gazetărească, dar mai cu seamă obtuzitatea unor activiști ai vieții publice locale, oameni care se identifică cu interesul murdar al cluburilor sau al sportivilor lor, pierzînd complet din vedere răspunderea majoră care revine fiecăruia în postul său (adeseori fără nici o legătură cu arena și stadionul) și tuturora, laolaltă, pentru puritatea atmosferei orașului respectiv. Sportivii, deveniți delicvenți, își primesc sancțiunile meri[illegible]te din partea justiției, dar cei din apropierea lor, cei care camuflat și — prin aceasta — le-au cultivat proastele deprinderi pînă în momentul încălcării legilor, sînt puși în afara oricăror responsabilități. Ceea ce nu mi se pare de loc echitabil. Există foruri sportive de la care pot emana sancțiuni pe măsura greșelilor comise de oamenii din aparat, ori de cei din activul obștesc propriu mișcării sportive. La Tg. Mureș, pentru a da un singur exemplu, organele locale ale miliției au sesizat, în repetate rînduri, atît conducerea mișcării sportive locale *cît și pe cea a clubului A.S.A., că fotbaliștii practică frecvent jocul* de cărți pe sume importante și într-o atmosferă care nu are nimic comun cu acuratețea specifică disciplinelor fizice. Se pare că sînt cunoscute și unele nume din anturajul extra-sportiv, cum este cel al lui Teodor Suciu, revizor contabil la Tg. Mureș, partener și organizator al întîlnirilor la masa verde. Ceea ce fac așa-numiții «bijnițari» din Constanța, «druckerii» de la Cluj, «suporterii» de prin alte orașe care nu și-au botezat încă drojdia sportivă, constituie nu numai acte de notorietate publică, ci, totodată, acte pasibile de sancțiuni rămase însă dincolo de incidența normelor firești ale societății. Acest gen de slăbiciune — binevoitoare — infestează atmosfera în care trăiesc și pe care o respiră sportivii. Desigur, condiția vedetei stadionului poate constitui un interesant și amplu subiect de discuții, pe care «Flacăra» își propune să-l supună dezbaterilor, dar, totodată, și condiția mediului se impune a fi luată în observație și apreciată critic.

Există foruri competente pentru cluburi, asociații, federații, pentru întregul aparat al C.N.E.F.S. Opinia publică se cere a fi *influențată prin intermediul presei. Dar, din păcate, și spre* totala noastră surprindere, printre cei care se lasă orbiți de ceea ce numim local patriotism se află și slujitorii scrisului periodic. După ce «Cronica» din Iași a găzduit punctul de vedere al secretarului său general de redacție cu privire la gradul de periculozitate al apariției petardelor în tribunele stadioanelor noastre (punct de vedere exclusiv pirotehnic și nicidecum etic), o altă publicație, din Bacău de data aceasta, inserează niște opinii privindu-i pe spectatori, din care reiese, foarte pe scurt, că cine și-a plătit biletul de intrare are drepturi aproape nelimitate de manifestare, ca și cum nu s-ar mai afla printre oameni(!).

Cunoscînd faptele datorate unor sportivi și reamintite acum, menționînd că la europenele de box și la unele jocuri de fotbal s-au înregistrat acte de huliganism (fie chiar izolate), văzînd efortul concentrat al unor foruri diverse (printre care C.N.E.F.S. presa centrală și — pe linia sa — Ministerul de Justiție) în scopul epurării totale a atmosferei de pe stadioane și din perimetrul sportului și citind, în paralel, părerile unor confrați, trăiesc senzația unui anacronism ciudat și sînt silit să mă întreb dacă nu cumva trebuie să cer, de aici de unde scriu, clemență pentru Iancu?

tv

de Felicia ANTIP

ORAȘELE „CARULUI DE REPORTAJ" ȘI CELELALTE

Fără a-și mărturisi explicit intenția, televiziunea a împărțit pe bună dreptate orașele în două categorii. Cele care s-au situat dintru început pe magistralele socialismului și s-au dezvoltat *din an în an, ajungînd, fiecare în felul său*, motive de mîndrie pentru întreaga țară, fac obiectul ciclului «Cu carul de reportaj la...» Clujul și Iașul, Oradea, Timișoara, Bacăul defilează pe rînd cu frumusețile, bogățiile și izvoarele lor de bogăție, se laudă și sînt lăudate, promit și sînt crezute.

«Anchetele» televiziunii vizează orașe o vreme uitate. Nedreptățite de vechea împărțire administrativă, ocolite inițial de procesul de industrializare, rămăseseră în urmă. Acum se petrece cu ele un fenomen neobișnuit: s-au prins, de cîțiva ani, în horă și au întinerit brusc, atît de brusc *încît trec printr-un fel de criză de adolescență*. «Cum vă place orașul dumneavoastră?» îi întreabă televiziunea pe focșăneni. «Mai este oare Rîmnicu Vîlcea un oraș de pensionari?» sînt întrebați vîlcenii. Și răspunsurile vin tulburătoare, învălmășite, contradictorii chiar, dar, în general, optimiste. Numai că hiatusul anilor de relativă stagnare se răzbună: orașele și-au pierdut memoria. Nu cu totul. Istoria îndepărtată, cea a cronicilor și legendelor, n-a fost uitată. Nimeni nu pare însă să-și mai amintească de vremuri ceva mai apropiate, pentru a relua și continua tradiții valoroase și prestigioase.

Nu e de mirare. În anii postbelici, tineretul a părăsit în masă orașele rămase în afara circuitului principal îndreptîndu-se spre centrele în care începea o viață nouă. Cînd și orașele de felul Focșaniului și al Rîmnicului Vîlcea au început să se industrializeze intens, străzile lor au fost năpădite de altă generație tînără, venită de aiurea, fără rădăcini în orașul pe care punea stăpînire, dispusă să ia totul de la capăt pentru că nu știe de unde ar trebui să reînnoade firul și nici măcar că există un fir.

Ilie Nedelcu știe să-i facă pe tineri să-și deschidă sufletul (chiar și faptul că nu i-a avertizat din ajun să se îmbrace în *haine de gală pentru interviuri «spontane»* l-a ajutat să obțină mai multă spontaneitate). Și ei s-au plîns că n-au unde să se distreze civilizat, că activitatea culturală e practic inexistentă, că n-au unde vedea o piesă de teatru, că cinematograful în aer liber din grădina publică n-a fost încă amenajat și așa mai departe. Mai timid, pe un ton mai puțin revendicativ, vîlcenii au spus cam același lucru. Au venit apoi, și într-un loc și în celălalt, «factorii de răspundere» care spun că, desigur, s-ar putea face mai mult, dar... și ținînd seama de condițiile existente... și pînă în prezent... și vom întreprinde...

Aici ar fi trebuit să intervină cineva cu oarecare ținere de minte (e o sugestie pentru viitoarele anchete similare) Nu știu cum o fi fost la Rîmnicu Vîlcea, dar Focșaniul a avut și are două admirabile lăcașuri de cultură, Teatrul și Ateneul, construite cu aproape 60 de ani în urmă de un om care ținea la orașul lui, maiorul Gheorghe Pastia. Ctitorul a murit, încă tînăr, de dalac, dar așezămintele culturale dăruite cetățenilor săi au rămas centrele unei activități prestigioase. Toate trupele teatrale bucureștene își prezentau spectacolele și la Focșani, unde regăseau cu plăcere clădirea elegantă a teatrului local, răspunzînd celor *mai exigente criterii ale vremii*. De pe scena lui sau în incinta Ateneului le-au vorbit focșănenilor Nicolae Iorga și alte personalități de prim rang ale culturii românești, au cîtit din operele lor mai toți scriitorii de seamă, care acceptau totdeauna invitațiile la ședințele literare organizate de entuziastul farmacist-poet Virgil Huzum.

Nu știu cum o fi fost la Rîmnicu Vîlcea, dar la Focșani fanfara concerta în fiecare sîmbătă și duminică în grădina publică, iar cinematograful de vară, pe atunci, funcționa.

Nu știu cum o fi fost la Rîmnicu Vîlcea, dar la Focșani părinții nu-și duceau copiii, așa cum am văzut în reportajul *lui Ilie Nedelcu la «bar-consumație minimă 25 de lei»*, ca să le dea o friptură, ci la «Gălățeanu» zis și «Trei scări» sau la un restaurant-grădină unde cîntau Mia Braia și Petre Alexandru sau alți soliști renumiți de muzică ușoară și populară.

Nu știu cum o fi fost la Rîmnicu Vîlcea, dar liceul «Unirea» din Focșani era vestit în întreaga țară pentru profesorii lui eminenți și excelenta pregătire a elevilor. Se continuă, oare, această tradiție?

Și Focșaniul acela era doar un oraș de provincie fără fabrici și fără perspective, reședința unui județ viticol și cam atît.

De ce știu mai multe despre Focșani decît despre Rîmnicu Vîlcea? Asta nu mai are nici o legătură cu televiziunea. Ce-i pasă telespectatorului de biografia cronicarului?

spectacol pe glob

Milan Lasica și Julius Satinsky, doi actori de la Teatrul Korso din Bratislava, s-au impus în ultima vreme atenției publicului și criticilor de specialitate, unanimi în a le recunoaște valoarea interpretativă. Ei nu au nevoie de aparatul complicat al tehnicii de scenă și nici de procedeele complexe și sofisticate ale literaturii dramatice ultramoderne (fiind și autori, semnează împreună o piesă intitulată «En n'attendant pas Godot»). În jocul lor, cuvîntul constituie instrumentul primordial și esențial al comunicării artistice. Prin intermediul cuvîntului, spectatorii rețin și apreciază umorul irezistibil și verva comică a acestei comunicări.

Dramaturgul Tullio Pinelli s-a reîntors la scenă — abandonată temporar pentru a se dedica activității de scenarist cinematografic — cu «Santa Marina», piesă ce amintește tehnica unei «sacra reppresentazione», gen de manifestare teatrală binecunoscut între secolele X și XVI (J. Bodel, Ruteboeuf, A. Greban, L. Pulci, L. Medici etc.). În regia lui Fantazio Piccoli de la Teatrul San Babila din Milano, spectacolul a avut un interpret aplaudat în persoana actriței Antonella Lualdi supranumită, cu acest prilej, Antonella Santa.

De curînd baletul lui Serghei Prokofiev «Cenușăreasa» a cunoscut o nouă interpretare la Teatrul de operă și balet din Odessa. Unul dintre cei mai tineri coregrafi sovietici, Oleg Vinogradov, a *creat o versiune personală a* spectacolului care se joacă de mulți ani la Moscova și Leningrad. Oleg Vinogradov, reprezentant al unei strălucite generații de coregrafi, împreună cu cei 80 de artiști de balet reuniți în dragostea lor față de muzica lui Prokofiev, au realizat un spectacol apreciat în întreaga Uniune Sovietică.

Festivalul din Marais ocupă un loc deosebit în calendarul sezonului dramatic parizian. Teatrul Național din Belgia condus de J. Huisman a inaugurat festivalul cu «L'illusion comique» de P. Corneille, în regia lui Daniel Leveugle. Este vorba de o comedie puțin jucată — poate și datorită «galanteriei extravagante» (P. Corneille) a acestei piese. *Locul de desfășurare a spectacolului este Hotelul Sully*, căruia decoratorul Thierry Bosquet i-a redat autenticitatea de altădată.

— Aparat de format mic 24 × 36 mm cu vizor de mare luminozitate și cadre de corecția paralaxei, armare rapidă, dispozitiv de protecție contra expunerilor duble, manivelă de retur, declanșator operațional, filet pentru declanșator flexibil, patină fixă pentru accesorii cu contact central pentru blitz, spate amovibil, contor pentru 36 imagini, greutatea: 410 g;
— cu Meritar 2,9/45 și obturator Model II 1/30 la 1/125 secunde și B;
— cu Domiplan 2,8/45 și obturator Priomat 1/30 la 1/125 secunde și B;
— prezentat în toc original.

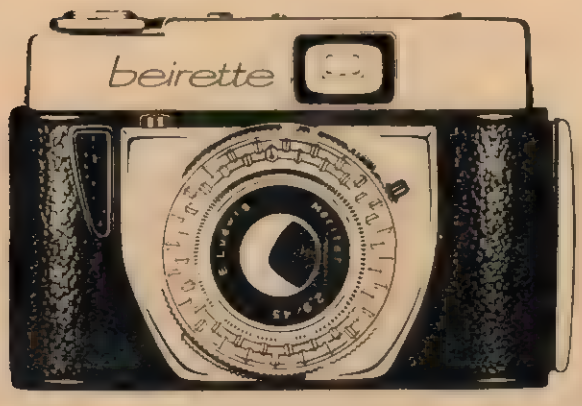

Fabrica de aparate fotografice WALDEMAR BEIER 821 Freitel, Krönertstr. 3 Republica Democrată Germană

UNUI „MIRACOL" FIRESC

Moment de răgaz pentru specialiștii români lîngă sonda de la Erg-Djouad (Algeria).

În acest modern Institut politehnic din Conakry, ing. Horațiu Ioniță a îmbogățit cu cunoștințe pe tinerii guineezi, înmulțind totodată numărul prietenilor României.

proiect de îmbunătățiri funciare pentru o porțiune a țărmului Atlanticului. Am aflat ulterior că era primul proiect de acest fel executat de un guineez. Prieteniile închegate în acest fel nu se pot uita...

— Colindînd fabrici din Franța, Italia sau R.F. a Germaniei — spune lăcătușul Ion Daian — ascult cu urechea exersată de vreme, torsul vreunui strung de-al nostru și caut să-l deosebesc de cel al altor strunguri similare — purtînd mărci străine de renume. Dar nu e nici o deosebire și m-am obișnuit să aud spunîndu-mi-se despre mașinile noastre: «Bonnes machines», «Gutte Maschinen», «Bone machine».

Firma «Vitalli» din Italia e cunoscută ca o autoritate în domeniul construcțiilor de mașini. Ei bine, astăzi avem la Milano un stand cu mașini-unelte românești găzduit de Expoziția firmei «Vitalli». Specialiști din diferite țări trec prin fața mașinilor noastre, le admiră și își exprimă adesea dorința de a cumpăra mașini asemănătoare; și, o dată cu asta, și dorința de a vedea țara care produce aceste mașini...

— Firește — completează ing. Teodosie Ghirescu — *nici o firmă nu cumpără mașini numai pe considerente sentimentale* și, dacă australienii au semnat un contract cu noi, numai după ce tractoarele brașovene au fost încercate de către specialiști și fermieri la Stația experimentală Mildura, la 400 km distanță de Melbourne, asta spune desigur ceva...

Așadar, românii se dovedesc contemporani în confruntarea cu lumea. O lume care apreciază la justa ei valoare țelurile unui popor, străduința lui de a-și valorifica potențele, de a înțelege și de a urma tendințele viitorului.

DIMENSIUNILE NOI ALE INTERESULUI PENTRU ROMÂNIA

— Într-o zi la Conakry — povestește Margareta Ioniță — s-a deschis Expoziția de fotografii «O zi din viața unei uzine». Era Uzina de tractoare din Brașov... Ca români a trebuit să răspundem vizitatorilor, ale căror întrebări nu mai conteneau. În special pentru elevi și studenți era un prilej minunat de a-și *completa cunoștințele de geografie* și tehnică cu imagini autentice. Interesul pentru România a căpătat dimensiuni noi. După ce a văzut imaginile de la Fabrica de tractoare, un tînăr guineez, suit pe șaua unui tractor românesc de 65 de cai putere, a făcut o demonstrație practică a mașinii. De ce era plăcut să-l urmărești? Pentru că, așa cum ne-a spus-o tînărul tractorist mai tîrziu, «aceasta a fost nu pur și simplu o demonstrație de conducere, ci și o demonstrație vie a faptului că ceea ce este posibil pe țărmul Mării Negre e posibil și pe țărmul Atlanticului»...

— Deși vorbesc bine franceza, germana, spaniola, portugheza — ceea ce-mi ușurează contactele cu diferiți comercianți — am avut nu o dată prilejul în călătoriile mele să vorbesc și românește — povestește ing. Teodosie Ghirescu. La început m-a surprins faptul că la hoteluri, să zicem din Brazilia, Mexic sau Australia, eram chemat la telefon de oameni care, dintr-o pricină sau alta, și-au abandonat plaiurile natale și cărora prezența unui român le părea ca o adiere proaspătă, *sosită din locuri pe care nu le pot uita*. Firește, întîlnindu-ne, ne puneam unii altora întrebări de tot felul. Ei, mai mult ca să-și reconfirme știrile pe care le citesc în ziare despre realizările economice și sociale ale celor «de-acasă», despre izvoarele aprecierilor de care se bucură azi România în lume. Eu, ca să înțeleg totuși pînă la urmă (dar am să înțeleg oare vreodată?) ce poate îndemna un om să-și părăsească țara din care dușmanii omului au fost îndepărtați pentru totdeauna de la putere. Mai toate explicațiile încep cu penibile regrete despre ceea ce aș numi subînțelegerea a ceea ce s-a întîmplat în țara noastră și despre *suprainț*elegerea unor fapte și întîmplări din alte locuri. Cei mai mulți au alergat după «societatea de consum» care — cu luminile, reclamele și fardurile ei — poate, ce-i drept, deruta o clipă pe cei slabi. Dar nici o viață nu se poate mărgini la o singură clipă... Cînd au înțeles că această «societate de consum» își trage probabil numele de la faptul că ea îl consumă înainte de toate pe om, li s-a părut că e prea tîrziu să-și mai repare greșeala. Azi cei mai mulți ocupă slujbe modeste cu simțămîntul amar al ratării. M-a impresionat profund de fiecare dată inflexiunea de nădejde pe care am auzit-o răsunînd în vocea fiecăruia, cînd îmi vorbeau (ei, mie!) despre ceea ce a realizat țara în ultimii ani. Dar după fiecare despărțire de acești oameni m-am gîndit că există lucruri care sînt atît de puternic obiective, încît copleșesc orice resentimente. Și făceam legătura cu profesia mea care îmi îngăduie mie — fiu al României «eminamente agrare» de altădată — să ofer pe piața mondială, înfruntînd și depășind nu o dată concurența unor firme din țări industriale cu tradiție, tractoare puternice, robuste, sigure în exploatare, pe care stă scris: «Made in Romania».

— Pentru mine — ne spune, în concluzie, lăcătușul Ion Daian — cauzele trecerii de la importul aproape total, la exportul de mașini «Made in Romania» sînt limpezi. Străinii nu înțeleg însă totdeauna prea bine lucrurile. Ei îmi cer întotdeauna explicații suplimentare în legătură cu «miracolul» petrecut. «Miracolul» acesta are fațete multiple și desigur mulți străini pot considera că am făcut «carieră». Simplu muncitor, apoi maistru la uzinele din Cugir, reprezint «Mașinexportul» nostru cînd e vorba de lămuriri sau puneri la punct ale mașinilor românești cumpărate de întreprinderi din Franța, R.F. a Germaniei, Italia, Anglia. Dar eu consider că extraordinara «carieră» au făcut-o mașinile fabricate la Arad, la Sibiu sau chiar acasă, la Cugir.

Cît despre «miracol», eu nu obosesc în a povesti celor doritori să mă asculte (și trebuie să spun că mulți sînt doritori să asculte) despre ceea ce s-a petrecut în țara mea în ultimii 25 de ani. Cum importam 95% din mașini și cum exportăm — și vom exporta din ce în ce mai mult în anii ce vin — mașini în țări cu veche tradiție industrială. Povestind, citesc pe fața celor ce mă ascultă interesul. Iar asta — o să credeți sau *nu* — îmi *mai alină dorul de casă*. Pentru că în centrul «hărții mele strategice» stă locul din care pornesc săgețile spre Paris, Roma sau Frankfurt — țara pe care timp de cîteva luni pe an caut s-o reprezint cu cinste. Și trebuie să spun că mașinile noastre, adevărați «ambasadori de oțel», mă ajută din plin...

Anchetă realizată de Dan ALDEA

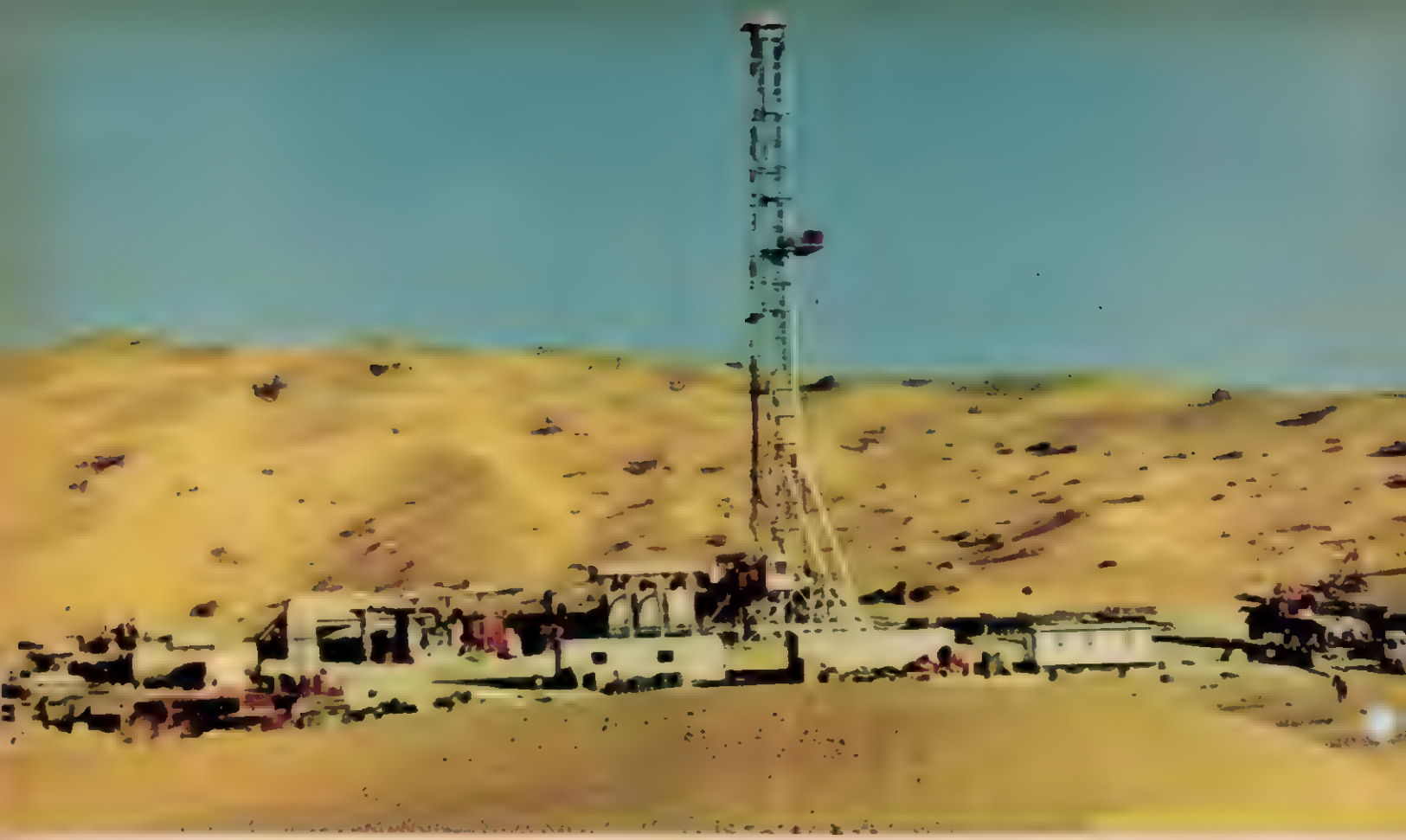

SOLI ÎN LUME AI UNUI „MIRACOL" FIRESC

Și iată că într-o dimineață fierbinte din primăvara acestui an o voce românească se încrucișa cu o alta, deasupra Saharei algeriene, transmițînd dintre dunele de lîngă granița cu Tunisia. «Sonda nr. 1 (de tipul 3 DH-250) a dat de petrol la adîncimea de 2 700 m...»

Pentru albumul de familie al ing. Teodosie Ghirescu: în fața tractoarelor românești, pe meleagurile australiene.

TAROM ȘI SEZONUL ESTIVAL

*Călduri toride sau viscole cumplite, ninsori, cețuri și înghețuri hibernale ori ploi torențiale de vară cu fulgere, trăsnete și tunete zguduind cerul și pămîntul, indiferent de anotimp, **avioanele** TAROM decolează și aterizează de pe și pe aeroporturile noastre și cele străine, ducînd și aducînd necontenit pasageri și mărfuri, scurtînd distanțele și economisind timpul, în condiții moderne de comoditate și deplină securitate a zborurilor.*

Există totuși și în calendarul TAROM un specific aparte al sezonului estival, specific care face ca în acest anotimp activitatea sa să crească, numărul zborurilor și al pasagerilor transportați să fie mult mai mare decît în celelalte 8—9 luni ale anului. Este vorba de punerea aviației în serviciul turismului de sezon.

SUTE DE MII DE TURIȘTI

În colaborare cu Oficiul național de turism, TAROM a încheiat încă de astă iarnă o serie de aranjamente cu firme și organizații de turism din alte țări, conform cărora vara aceasta sînt transportați pe calea aerului, din diferite țări vest-europene pînă la litoralul românesc, peste 320 000 turiști. Un important număr de alți turiști din țările est și vest-europene vor veni cu avioanele unor companii străine care colaborează cu TAROM.

Desigur că un număr atît de mare de pasageri transportați presupune o creștere corespunzătoare a numărului zborurilor. Într-adevăr — în afara curselor regulate — în sezonul estival se efectuează peste 2 100 curse speciale pe baza convențiilor cu o serie de companii vest-europene (R.F. a Germaniei, Suedia, Austria, Elveția etc.), ceea ce înseamnă o medie de 14 asemenea curse pe zi. Acestea se efectuează cu avioanele turbopropulsoare IL-18 (cu 89-100 pasageri) și cu avioanele turboreactive BAC-1-11 (cu 84 pasageri) ce realizează viteze de drum pînă la 825 km pe oră.

ÎN EXCURSIE — TOT CU AVIONUL

Deservirea turiștilor veniți de peste hotare nu se rezumă însă numai la transportarea lor pînă la și de la Constanța. În tot timpul verii, acești turiști pot beneficia de serviciile TAROM pentru a participa la diferite excursii în țară și peste hotare. 25 000 turiști vor fi transportați cu cele 1000 curse ale avioanelor IL-14 care vor străbate ruta Constanța —București, de unde, după un tur al Capitalei cu autocarele O.N.T., vor vizita Valea Prahovei. Alte 100 de curse, cu același tip de avioane, vor transporta de la Constanța la Suceava circa 2 500 turiști dornici a cunoaște minunatele monumente arhitectonice mănăstirești din nordul Moldovei și frumusețile naturale ale acestei părți a țării.

Peste 20 000 de turiști vor fi transportați în excursiile ce se vor organiza la Istanbul, Cairo, Moscova, Kiev, Odessa, Beirut și Atena.

TRAFICUL INTERN

...nu a fost neglijat nici el: pentru asigurarea transportului pasagerilor care circulă pe liniile aeriene interne la și de la Constanța s-au organizat 7 curse zilnice cu avioane IL-14, numărul pasagerilor transportați ridicîndu-se în medie la 400 pe zi, adică la mai mult de 70 000 în întregul sezon estival. Pentru o cît mai bună deservire a pasagerilor au fost luate toate măsurile tehnico-administrative și organizatorice la aerodromul M. Kogălniceanu-Constanța în vederea creării condițiilor optime pentru cei ce călătoresc cu avioanele românești de pasageri.

TAROM asigură celor ce apelează la serviciile sale posibilitatea de a-și rezerva din timp bilete, adresîndu-se în acest scop agențiilor din întreaga țară și anume:

ARAD	*— Str. Unirii nr. 1, tel. 15.67 — telex. 013034*
BACĂU	*— Str. N. Bălcescu nr. 7, tel. 1.14.62 — telex. 021248*
BAIA MARE	*— Bd. București nr. 5, tel. 16.12 — telex 033237*
BUCUREȘTI	*— AGENȚIA CENTRALĂ Bd. Republicii nr. 16, tel. 15.12.54; 15.71.97*
	— AGENȚIA BĂNEASA-AEROPORT, tel. 33.00.30, telex. 011378 — 011377 — 011379
CLUJ	*— Piața Libertății nr. 4—5, tel 21.486, telex. 031228*
CONSTANȚA	*— Piața Independenței nr. 5, tel. 916/22.006 telex. 014236*
CRAIOVA	*— Calea Unirii nr. 19, tel. 1.10.49, telex. 016214*
DEVA	*— Str. Dr. Petru Groza nr. 15, tel 11.42, telex. 032213.*
IAȘI	*— Str. Lăpușneanu nr. 20, tel 52.39, telex. 022001*
ORADEA	*— Str. Iosif Vulcan nr. 9, tel. 1.18.64, telex. 034237*
SATU MARE	*— Str. Eliberării nr. 6, tel. 14.99, telex 033424*
SIBIU	*— Str. N. Bălcescu nr. 10, tel. 1.11.57. telex. 012717*
SUCEAVA	*— Str. Nicolae Bălcescu nr. 8, tel. 29.04 telex. 025226*
TIMIȘOARA	*— Str. Politehnicii nr. 2, tel. 22.642, telex. 013231*
TG. MUREȘ	*— Str. Trandafirilor nr. 1, tel. 22.00, telex. 035245*
TULCEA	*— Str. 23 August nr. 28, tel. 116*

I.I.S. „ARĂDEANCA" ARAD

PRODUCE:

- **PĂPUȘI,**
- **OBIECTE DIN ALPACA,**
- **INSIGNE ȘI CUPE PENTRU PREMII SPORTIVE**

ARADEANCA

PUBLICITATE

SUVENIR DE LA CELȚI

Cu vreo două mii de ani în urmă, traversînd Europa, celții au făcut o escală prin părțile noastre. Ar fi adus cu ei — așa cum se spune — roata olarului. Mărturii ale prezenței celților sînt mereu scoase la lumină în ultima vreme. Într-o suburbie a Aradului, la Aradul Nou, un cimitir celtic, deosebit de întins, oferă specialiștilor un bogat material arheologic. Alte cimitire celtice pline de vestigii interesante au mai fost descoperite la Pecica și Cicir. În fotografie: arme și vase celtice descoperite în județul Arad.

CU 50 DE AUTOMOBILE ÎN BURTĂ

Macheta de față a permis fotoreporterului agenției «Keystone» cîteva reflecții în legătură cu perspectivele transporturilor aeriene transoceanice. În burta acestui aparat de zbor de tipul «Lockheed L-500» încap nu mai puțin de 50 de autoturisme. Asta înseamnă că un singur asemenea avion este în stare să transporte anual 20 000 de autoturisme produse de fabricile europene pentru America, iar în drumurile de întoarcere să transporte 15 000 de autoturisme americane (după cum se știe, cu un gabarit mai mare) pentru Europa. O adevărată revoluție în transporturi — apreciază agenția «Keystone».

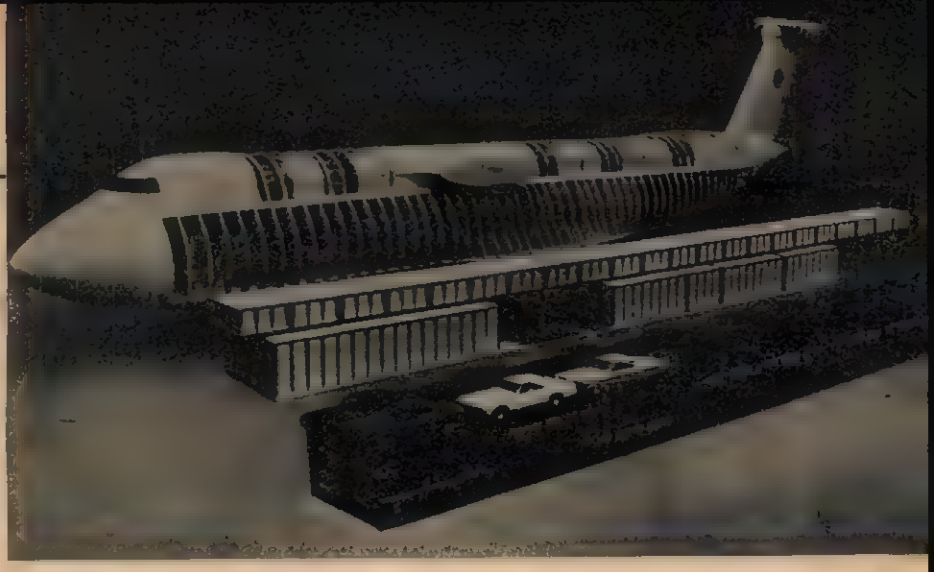

ÎN GĂLEATĂ!

Pasiunea pentru sportul denumit golf rămîne pentru noi, continentalii, la fel de neînțeleasă ca multe alte pasiuni sau simple deprinderi ale insularilor anglo-saxoni. Dar cum — după toate probabilitățile — ei se sinchisesc prea puțin dacă-i aprobăm sau nu, golful continuă să-i pasioneze. Tînăra fondoneză din fotografie, miss Ursula Westmacott (19 ani), preocupată de apropiatele campionate feminine de golf, folosește pentru antrenament strada, iar ca țintă — o vulgară găleată.

O RULETĂ DE DOUĂ ORI AMEȚITOARE

Pare turnul de apă din gara Feteşti. Sau Lehliu. Ei bine, nu! Nu-i nici turn de apă, nici gară, nici Feteşti şi nici măcar Lehliu. E noul cazinou de la Las Vegas. Complexul arhitectonic botezat «The Landmark» are ca principal element un corp central de formă octogonală cu 28 de etaje afectat unui hotel cu 518 camere. Pe deasupra, o terasă în formă de clupercă unde sînt instalate mesele de ruletă. Se va juca la înălțimi amețitoare — propriu și figurat spus.

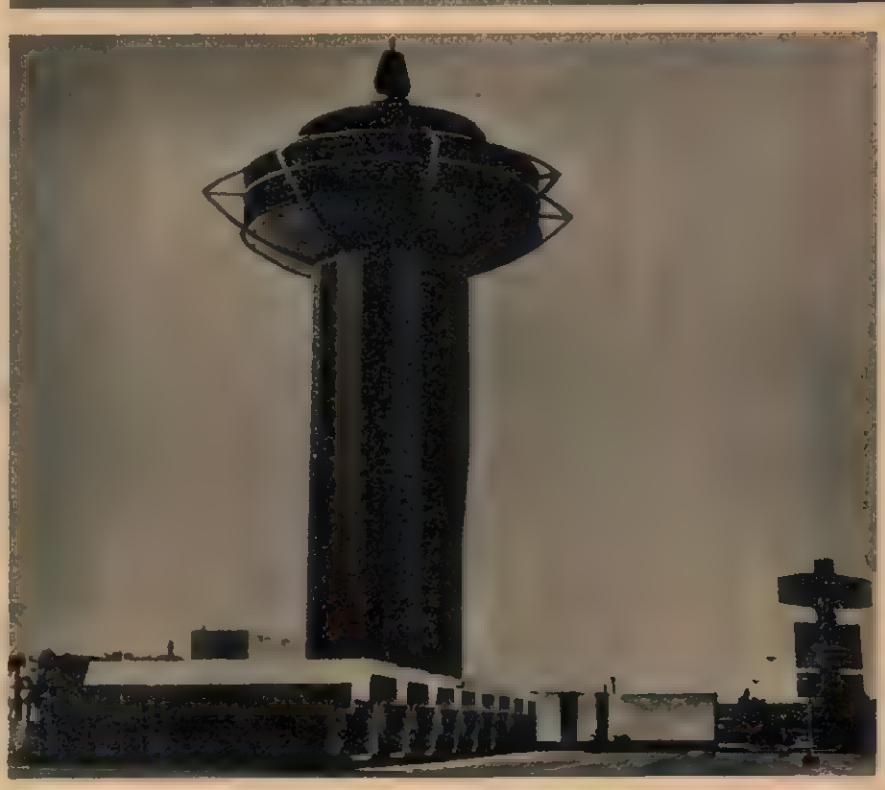

CĂPITANUL FLINT AL II-LEA

Timp de trei ani, acest pinguin cu creasta aurie a trăit anonim în Grădina zoologică din Hanovra. Deodată s-a îmbolnăvit. Paznicul a descoperit o inflamație la piciorul stîng, care punea în primejdie viața pinguinului. Purtătorul de frac cu pene a fost dus la o celebră clinică pentru copii cu malformații din Hanovra, unde i s-a amputat piciorul. Cînd rana s-a cicatrizat, medicii au aplicat păsării o proteză din rășină termoplastică, cu ajutorul căreia a fost capabil să umble și să înoate după scurt timp. Peste noapte, pinguinul, probabil singurul din lume cu un picior artificial, a devenit vestit și a primit un nume tot atît de vestit: căpitanul Flint, eroul principal din romanul de aventuri al lui R.L. Stevenson «Comoara din insulă», un pirat cu un singur picior.

UMOR

de V. CRĂIȚĂ-MÎNDRA

ȘEFUL ȘI PRIETENII DIN COPILĂRIE...

— Și primăvara, pe cîmp, ne jucam de-a cai... Ai uitat, ai uitat, Popescule!

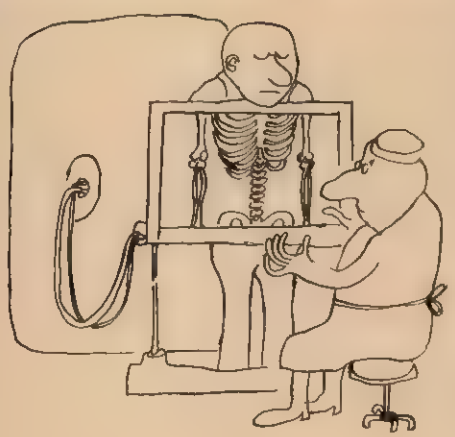

RÎDEȚI CU NOI!

● *Scriitorul francez Edmond de Goncourt (1822-1896) a fost întrebat o dată ce virstă i-ar da el unei poete căreia îi cam plăcea să facă pe tinerica.*

— *După cum se îmbracă i-aș da 18 ani, după cum se machiază — 20 și după cum se exprimă, 17...*

— *Prea bine, maestre, răspunse interlocutorul, dar asta nu ne spune părerea dv. despre vîrsta ei.*

— *Cum să nu? N-aveți decît să faceți adunarea...*

● *Courteline remarca odată: «Dacă ar trebui să tolerăm și altora ceea ce ne îngăduim nouă înșine, viața ar deveni de nesuferit».*

● *Micuța Shirley Temple — copilul minune al ecranului deceniului al IV-lea — nu văzuse în viața ei un curcubeu. Într-o zi, ieșind din studio, văzu unul grandios, arcuindu-și culorile strălucitoare de la un capăt la celălalt al bolții cerești. Înmărmurită de admirație, micuța se adresă tatălui ei:*

— *Tăticule, a cui o fi reclama asta frumoasă?*

● *Cardinalul Mathieu, considerat, la vremea sa, ca unul dintre cei mai spirituali membri ai Academiei franceze, era prezent o dată la festivitățile publice prilejuite de un conciliu papal. Alături de el, o doamnă, soția unui diplomat acreditat la Roma, extaziată la vederea impunătorului cortegiu al înalților prelați, exclamă:*

— *Doamne, parcă ar fi în rai!*

— *Într-adevăr, doamnă, remarcă Mathieu, numai că acolo nu sînt chiar atît de mulți...*

● *Copii din Hollywood. Jimmy, 5 ani, către o fetiță de aceeași vîrstă:*

— *Ascultă Joyce, cînd o să fim mari ai să vrei să fii prima mea nevastă?...*

● — *Singurul remediu împotriva răcelii este și rămîne alcoolul — e de părere Pat O'Brien, matelot irlandez. Cînd simt numai că se apropie guturaiul, îmi cumpăr o sticlă de gin și pînă dimineața, gata!*

— *Guturaiul?*

— *Ah, nuuu! Ginul...*

● *Snobul a fost definit de-a lungul vremurilor în fel și chip. Iată-l și în postură de «cel ce ține să cunoască oameni care nu țin să-l cunoască pe el».*

CULOARE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2				●							
3					●					●	
4	●					●					
5		●							●		
6		●									●
7					●			●			
8				●					●		
9						●				●	
10		●			●						
11	●					●					
12					●						●

ORIZONTAL: 1) Bradul negru — Poet al culorii. 2) Răsfrîngeri roșii de lumini în zarea ce se stinge — Pată purpurie. 3) Cîntărețul galben! — Drumuri albastre. 4) Autorul poeziei «Drapelul» — Culoar... e în munți. 5) Cute! — Pictorițe de bujori... în obrăjori — Începe decolorarea! 6) Alb ca... ghipsul (sau: E cam albastru!). 7) Rod al limbilor de foc — Vas de pămînt... galben — «Plăvaniile bruni cu cocoașă. 8) Papagal brazilian în splendide culori — «Flori» verzi, albastre, roșcate sau brune pe întinderile albastre — Două rîuri în Asia Mică. 9) Mantii albe cu sclipiri diamantine — Ori e laie, ori bălaie! 10) Pe jumătate crem! — La guașă! — Iarbă cu flori roșietice și frunzele ca halebarda. 11) Se poartă cu cămăși și ilice înflorate — Perene cu floarea violetă. 12) Erou popular al Flandrei care a înfrînt pe ducele de Alba și pe Wilhelm, «Prințul Portocaliu» — Colecție de culori.

VERTICAL: 1) Floare ca parz focului — Nestemate galbene... 2) ...și pietre sticloase verzi, albastre, roșii, albe — Culori ieșite din penelul toamnei. 3) Disc auriu pe bolta viorie — E de culoare — Tel! 4) Principesă de Austria de la a cărei cămașă, purtată timp de trei ani, cît a durat asediul Ostendei, a rămas culoarea cu același nume — Într-o privință la fel cu altul. 5) Sfredelul roșcat al pămîntului — Albastru ceresc. 6) Fac în pămînt... culoare — Într-o clipă! 7) O umbrelă de verdeață — Grăsime animală. 8) Vulpea albastră — Culoare și luciu pe sticlă și metal. 9) Lustruiți cu ceară — Mărgele colorate... cu bun-gust. 10) O porție de hrană — Văpăi portocalii în faptul zilei. 11) Sînt în notă! — A crește... bine — Rîu brazilian. 12) Lăzi împodobite cu sculpturi sau culori — Berzele negre sau roșii ale Sudului înflorit.

Sofia BUCURESCU

Cuvinte rare: TALG, SAB, ISA.

Dezlegarea jocului «PE LITORAL», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) NISIP — MAMAIA. 2) INOTATORI — OR. 3) M — ACSAN — DANS. 4) FARA — IULIE — I. 5) ALENE — MIA — OT. 6) B — ISTEȚ — APA 7) BĂI — TONITZA. 8) ASPRI — TA — URS 9) RT — AVA — ZORIT. 10) BRIZA — CANITE. 11) UA — ELEV — TUIA.

ŞAPTE ZILE PE PĂMÎNT

MOSCOVA **În orașul Engels va lua ființă — după cum informează cotidianul «Izvestia» — cea mai mare uzină de construcții metalice a Uniunii Sovietice, cu o capacitate proiectată de 160 000 tone produse anual. Primele unități vor începe să funcționeze la sfîrșitul acestui an.**

TOKYO **Din cele 2 000 de accidente de muncă ce au loc zilnic în întreprinderile industriale japoneze, 20 sînt mortale — se arată în buletinul agenției de informații a sindicatelor, «Kikansi Tsusin». Chiar și potrivit datelor oficiale, numărul celor decedați în asemenea accidente s-a ridicat anul trecut la 6 000, iar al celor mutilați la 628 000.**

WASHINGTON **În vederea următoarei etape — explorarea sistematică a Lunii — Centrul spațial din Huntsville a cerut companiilor ce lucrează pentru N.A.S.A. proiecte pentru un vehicul adecvat acestui scop: mai mic decît un automobil, dotat cu șenile, acționat electric.**

ROMA **Potrivit ultimelor statistici ale Uniunii internaționale a agențiilor de voiaj, țara care cîștigă cel mai mult de pe urma turismului este în prezent Italia, care a lăsat Spania, fosta deținătoare a recordului, pe locul 2. Excedentul balanței turistice italiene în ultimul an — 1,12 miliarde dolari.**

BUDAPESTA **Dacă în perioada 1939—1941 din 100 000 nou-născuți, 126 nu ajungeau la vîrsta de un an, în 1968 cifra aceasta a scăzut la 36. În ultimii 30 de ani mortalitatea infantilă s-a redus în R.P. Ungară, datorită asistenței sanitare, cu 71 la sută, iar în ultimii 10 ani — cu 33 la sută.**

BONN **Un inventar complet, cuprinzînd 20 063 opere de artă ce au aparținut celui de-al III-lea Reich și conducătorilor naziști, a fost publicat în R.F.G. Fără a se preciza valoarea globală, s-a menționat că 660 tablouri, valorînd aproximativ 25 000 000 mărci, au fost împrumutate unui număr de 111 muzee vest-germane.**

KATMANDU **La peste 6 000 metri altitudine, pe Everest, o firmă nepalo-japoneză urmează să construiască un hotel. Deși va avea numai 12 camere, datorită condițiilor speciale, construcția va costa aproximativ 250 000 dolari. Un aeroport amenajat în vecinătate va asigura legătura cu capitala nepaleză.**

STOCKHOLM **Un stomatolog suedez a declarat că înălțimea fiecărui om poate fi prevăzută analizînd structura primului dinte apărut în copilărie. Tulburările de creștere pot fi astfel corijate din timp prin tratamente hormonale.**

ÎN LIBRĂRIILE LONDONEZE

Zilele trecute a apărut la Londra, în editura «Peter Owen», volumul «Anthology of Contemporary Romanian Poetry» (Antologia poeziei românești contemporane), prima antologie de poezie românească, care apare în Anglia. În cele aproape două sute de pagini, lucrarea cuprinde momente semnificative ale evoluției poeziei românești moderne, începînd cu Tudor Arghezi, Bacovia, V. Voiculescu ș.a., pînă la generația cea mai tînără, reprezentată, printre alții, de Ion Gheorghe, Ana Blandiana, Petru Popescu. În total — peste 125 poezii și poeme, semnate de 50 de poeți.

Roy MacGregor-Hastie, editorul și traducătorul acestei antologii, el însuși distins poet, autor al numeroase volume, a lucrat la alcătuirea culegerii mai bine de zece ani, prezentînd în cele din urmă o lucrare de înaltă ținută artistică. În prefața pe care o semnează, d-sa își exprimă bucuria pentru faptul că această lucrare — apărînd în colecția de opere reprezentative a U.N.E.S.C.O. în care sînt publicate ele mai valoroase creații de proză și poezie, riguros selecționate — va fi difuzată, prin canalele prestigioasei organizații internaționale, în toate țările membre.

Cu toate că antologia este, așa cum o definește și titlul, de poezie contemporană, autorul face în prefață un scurt istoric al evoluției tendințelor literare din România, începînd cu Eminescu, «acest Shakespeare al românilor». Antologia propriu-zisă începe cu Tudor Arghezi, «cel care a rafinat poezia și i-a dat conținut românesc și universal totodată».

Nu este însă singura apariție de beletristică românească, care a văzut lumina tiparului în Anglia. În aceeași editură londoneză a apărut de curînd romanul «A Gamble with Death» (Jocul cu moartea) de Zaharia Stancu, în traducerea lui Richard A. Hillard. Totodată, de un deosebit interes în rîndurile specialiștilor și ale publicului londonez se bucură lucrarea profesorului Constantin C. Giurescu «Transylvania in the history of Romania» (Transilvania în istoria României), apărută în editura «Garnstorne Press».

N. N.

LA ZAFRA MÀS GRANDE

După ce am vizitat cîteva plantații, după ce m-am afundat pe aleile de pămînt roșcat din provincia Matanzas, alei străjuite de *zidurile verzi ale trestiei de zahăr*, înalte de trei și patru metri, după ce am tras în nări mireșmele dulci ale cîmpiilor și am gustat, la o fabrică de zahăr din Las Villas, sucul gălbui al trestiei, după ce în serile tîrzii am simțit cum briza sărată a oceanului se amestecă cu aromele moi, siropoase, ale trestiei, am înțeles că mă aflu în mijlocul unui paradox geografic. Pentru că, *deși s-a născut ca Afrodita din apele mării*, deși e înconjurată de-a lungul a peste 3 000 km de ocean, deși se află într-o zonă de intensă concentrare a sării în apă și în aer, Cuba este cea mai mare zaharniță a lumii.

În această insulă de sub Tropicul Racului culesul trestiei de zahăr cunoaște două etape: *zafra chica* (culesul mic), care se încheie la sfîrșitul anului, și *zafra grande* (marele cules), care începe în ianuarie și se sfîrșește în mai sau iunie. Revoluționînd tradițiile seculare, zafra a început în acest an încă din prima jumătate a lunii iulie, pentru că va fi, conform hotărîrii poporului cubanez, *la zafra más grande*, cea mai mare zafră din istoria Cubei.

Mă aflam în Plaza de la Revolution, *dominată de obeliscul ridicat în memoria lui* José Marti, cînd Fidel Castro a amintit în fața a zeci de mii de oameni că producția anului 1970 trebuie să atingă 10 milioane tone de zahăr. Entuziasmul cu care au fost primite aceste cuvinte era impetuos și emoționant, ca orice entuziasm ce pornește dintr-o convingere profundă. Dar la fel de emoționante mi s-au părut a fi dovezile *concrete ale acestui entuziasm, hotărîrea*, luciditatea și energia cu care sute de mii de cubanezi au pornit la înfăptuirea acestui țel.

Nu departe de capitala țării, în așa-numitul «cordon de la Habana», am vizitat cîteva mici lacuri de acumulare, bazine de retenție destinate irigațiilor. Asemenea lacuri am văzut și în Insula Pinilor și în *provinciile Pinar del Rio, Camaguey*, Oriente, în preajma marilor plantații de trestie. Dar marile acțiuni care au premers acestei zafre excepționale au inclus defrișarea a mii și mii de «caballeras», de «marabu» — hățișuri de arbuști parazitari. Un efort uriaș, un efort la care ia parte întreaga țară sub deviza «todos al campo!» (toată lumea la cîmp), se desfășoară *acum în Cuba, zeci și sute de mii* de oameni sărbătorind astfel aniversarea acelui «26 de Julio» care a marcat, în 1953, atacul revoluționar împotriva Moncadei, bastion al tiraniei lui Batista.

În plină campanie de recoltare a trestiei.

Au trecut doar zece ani de la victoria revoluției cubaneze, ani de importante victorii în opera de construcție socialistă a țării. Una din aceste victorii este și atragerea științei în edificarea economiei naționale. *Într-unul din laboratoarele centrului de experimentări «Antonio Mesa Hernandez» din regiunea Jovellanos*, l-am cunoscut pe Manuel Anderez, specialist în genetica trestiei de zahăr. Pentru el, ca și pentru mulți alții, «la zafra más grande» este o certitudine, întrucît la munca perseverentă a întregului popor se asociază cercetarea științifică, metodele care au *dus la mărirea rezistenței plantei, la sporirea* productivității trestiei.

— Pentru mine, acest cules, această «zafra extraordinaria», este o chestiune de prestigiu personal — îmi spune el cu mîndrie, dezvăluindu-mi tainele laboratorului său.

Este un prestigiu și o mîndrie pentru întreaga Cubă care culege, o dată cu trestia *dulce, roadele bogate ale revoluției sale.*

Paul DIACONESCU

UN BILET CU PREȚ VARIABIL

O temă la *ordinea zilei în presa britanică*: ce sumă va trebui să plătească Anglia pentru a intra în Piața comună? Nu este vorba, bineînțeles, de un bilet de participare care s-ar cere oricărui nou membru, ci de consecințele imediate asupra balanței de plăți și asupra unor sectoare ale economiei. Unii prevestesc o creștere a deficitului balanței cu 250 milioane lire sterline anual. Alții *afirmă că se va înregistra* o scumpire a produselor agrare desfăcute pe piața engleză, în sumă totală de 500 milioane lire sterline.

Corespondentul politic al ziarului «Times» relatează că asemenea cifre puse în circulație în presă au întărit opoziția în Parlament față de intrarea în Piața comună. Deputatul laburist Douglas Jay, fostul *titular al Ministerului Comerțului, a cerut* precizări în Camera Comunelor primului ministru. Harold Wilson a căutat să risipească neliniștea, afirmînd că deocamdată nu pot fi făcute calculele necesare din două motive. Întîi, Piața comună nu a adoptat încă hotărîrile necesare privind politica agrară comună. Numai după o asemenea hotărîre se va putea ști ce vor «cei șase». În al doilea rînd, costul final va depinde de rezultatul negocierilor pe care le va purta pe această bază Anglia cu viitorii săi parteneri. Reiese de aici că Anglia speră, în cadrul unor astfel de negocieri, să obțină condiții mai acceptabile ca urmare a unor tocmeli strînse.

Asta nu înseamnă însă că un preț nu va trebui plătit. Și există toate indiciile că el va fi fixat inevitabil de Franța, care nu prea arată a fi dispusă la concesii. Tocmai în lumina acestor tocmeli în perspectivă, ministrul de externe, Stewart, a declarat că se face un rău serviciu Angliei «atunci cînd se încearcă a calcula în detaliu *consecințele tuturor elementelor* care vor afecta balanța de plăți în cursul primilor ani de participare la Piața comună».

Nicolae LUPU

COMENTARIU

Luna și Terra

de Silviu BRUCAN

Eveniment epocal — primul om pe Lună — a suscitat cele mai extraordinare comentarii ale savanților și tehnicienilor, ale medicilor și psihologilor, ale sociologilor și politologilor, pentru a nu mai vorbi de explozia de fantezie și inspirație provocată printre publiciști și poeți, cîntăreți și scriitorii de literatură științifico-fantastică. Nici o profesiune n-a rămas de fapt indiferentă, fiecare s-a simțit — într-un fel sau altul — afectat de această măreață realizare a geniului și curajului uman și a evadat din rutină și habitudini pentru a adăuga un vers propriu la oda universală închinată bravilor deschizători de drum pe Lună. Nu poate deci să lipsească de la banchet comentatorul de politică externă.

Va influența oare această mare cucerire cosmică starea relațiilor internaționale pe Pămînt? — iată întrebarea pe care și-o pun oamenii în aceste zile. Răspunsul nu este simplu, după cum nu este simplu nici unul dintre răspunsurile puse de marile probleme sociale contemporane, iar relațiile internaționale beneficiază în plus de privilegiul de a fi cel mai complex domeniu al dezvoltării sociale. Complexitatea nu este însă o scuză care să poată fi folosită la infinit pentru a evita sau ocoli un răspuns.

Scepticii de profesie, care știu să-și camufleze prorocirile de Casandră prin cele mai impresionante sentințe filozofice, vor invoca descoperirile umane care au pricinuit mai mult rău decît bine. Cei încrezători în puterea omului de a raționa și în capacitatea lui de a construi minunata civilizație modernă vor răspunde citind descoperiri care au pricinuit mai mult bine decît rău, vor demonstra că pînă la urmă ele au fost acelea care au triumfat și au slujit progresului omenirii, și vor argumenta că în definitiv tot de oameni, de forțele sociale în care ei se grupează, depinde modul cum sînt folosiți pașii înainte făcuți pe Pămînt sau... pe Lună. Cu alte cuvinte, ajungem tot la bătrîna piatră filozofală: răspunsul nu pică din cer sau din cosmos, ci din acțiunea oamenilor.

Fapt este că relațiile internaționale dobîndesc o nouă dimensiune, cea cosmică. Cînd în toamna lui 1957, primul Sputnik sovietic a început să se rotească în cosmos, americanii, hrăniți o dată cu laptele mamei cu mitul supremației tehnice, au fost nevoiți să renunțe la clișeele răsuflate ale anticomunismului și să admită că numai o industrie complexă și modern echipată, un învățămînt de tip superior și un stadiu înalt al științei și tehnicii pot produce un satelit artificial de jumătate de tona lansat pe orbită cu o precizie nemaiîntîlnită. Iar cînd în aprilie 1961 neuitatul pionier al cuceririi spațiului, Iuri Gagarin, a efectuat primul zbor al omului în cosmos, contribuția acestui eveniment la așezarea relațiilor Est-Vest pe o bază mai realistă a fost enormă. Desigur, era în toate aceste performanțe științifico-tehnice o implicație militară, aceea că arma supremă a zilelor noastre, racheta intercontinentală, impunea mai mult ca alte argumente de ordin politic sau moral coexistența pașnică în relațiile interstatale.

De atunci au urmat numeroase zboruri interplanetare, efectuate de sovietici și americani. Primii au ajuns cu navele lor cosmice pînă la Marte și Venus; americanii, potrivit programului «Apollo», concentrat în jurul obiectivului lunar, i-au aselenizat pe Armstrong și pe Aldrin. Problemele pe bătrîna noastră planetă au rămas însă grave și ascuțite: știrile radiofonice care anunțau istorica realizare a astronauților americani erau urmate în mod tragic de scene de război vietnamez cu morți și răniți, de violența erupție din Canalul Suez, de greve, inflații, șomaj etc. în diferite colțuri ale lumii.

Între diferitele calități atribuite animalului pentru a deveni om, cea mai rar menționată — și nu întîmplător — este modestia. Într-adevăr, omul nu este un animal modest și ultimele zile au confirmat din plin această «lipsă». Din momentul însă în care omul se desprinde de gravitația și problemele de pe Pămînt, el devine o ființă extraordinară, capabilă să rezolve cele mai dificile ecuații științifice și tehnice.

La această răscruce a istoriei omului, să-i urăm să învețe să rezolve și problemele dificile de pe propria sa planetă.

ALGER

CAPITALA CULTURII PANAFRICANE

Corespondență specială de la Nestor ROURA

La ultima reuniune a Comitetului conducător al Festivalului panafrican, Alpha Diallo, delegatul Guineei, declara: «Africa a hotărît să ofere lumii o extraordinara ridicare de cortină la 21 iulie, în Alger. Această întîlnire a artelor și literelor a fost prevăzută încă de la crearea Organizației Unității Africane, în 1963, la Addis Abeba, ca avînd drept țel principal întărirea legăturilor bazate pe educație și cultură. Această colaborare dintre țările noastre va contribui la înlăturarea barierelor de limbă și la întărirea înțelegerii mutuale dintre popoarele continentului».

Acum, în aceste zile de iulie, Algerul a devenit gazda primitoare a celor 4 000 participanți invitați, 1 000 de invitați oficiali, precum și a turiștilor, ziariștilor și fotoreporterilor din numeroase țări ale lumii. Organizarea festivalului a cerut un efort deosebit din partea tuturor țărilor Africii — și în special din partea statului algerian, a cărui contribuție se cifrează la suma de aproape 5 milioane de dolari. Ajutorul internațional, provenit din partea UNESCO și al diverselor națiuni prietene, s-a materializat în achitarea cheltuielilor necesare transportului delegaților și invitaților pînă la Alger.

Pentru larga desfășurare a programelor artistice au fost amenajate sălile de la Coliseu, Majestic, Teatrul Național, stadionul Annasser, cinemateca algeriană, sala de audiții a Radioteleviziunii etc., iar pentru publicul larg au fost construite o serie de scene pe străzi, în piețe publice, în cartierele orașului și în împrejurimile Algerului. Toate acestea găzduiesc concertele de muzică folclorică și modernă, precum și recitalurile speciale ale unor interprete celebre, ca Um Kaltum din Egipt, Myriam Makeba și Mahalia Jackson din S.U.A. Spectacolele de dansuri tradiționale, dansuri moderne și balet clasic constituie o atracție deosebită a festivalului. De mare valoare sînt și expozițiile de arte plastice, unde pot fi admirate lucrări de pictură, sculptură, gravură și tapiserie, creații de măiestrită îmbinare a motivelor folclorice locale cu fantezia artistului modern. Bilanțul tinerei cinematografii africane va fi făcut după vizionarea peliculelor realizate de cineaștii continentului negru, acțiune organizată sub titlul «Săptămîna filmului african». Dar principala manifestare a festivalului, pe linia scopului esențial urmărit de acesta, este simpozionul cu tema «Cultura africană, realitățile și rolul său în lupta de eliberare, în consolidarea unității africane și în dezvoltarea economică și socială a continentului», deschis tuturor participanților și îndeosebi personalităților lumii culturale internaționale prezente aici.

Celebra stea de cinema, Sophia Loren, însoțită de admiratori, se plimbă prin centrul Moscovei, unde a venit pentru a lua parte la realizarea filmului «Floarea-soarelui», în regia lui Vittorio de Sica. Între partenerii artistei se numără Marcello Mastroianni precum și fiul ei, în vîrstă de șase luni, Carlo Ponti-jr.

LA DREAPTA GENERALULUI...

În vitrinele librăriilor madrilene poți întîlni, printre volumele de literatură științifico-fantastică, printre romane polițiste sau cărți bisericești, și o cărțulie cu titlul comun «Conversații cu don Juan de Borbon». Străinul neavizat nu acordă o atenție specială volumului subțiratic. Dar dacă totuși i se întîmplă să-l răsfoiască, își va da imediat seama că a intrat într-una din cele mai delicate probleme ale vieții politice madrilene: succesiunea la tronul Spaniei. Din noiembrie 1967, cînd generalul Franco împlinea vîrsta de 75 de ani, dar mai ales de la 5 ianuarie 1968, cînd prințul Juan Carlos de Borbon — fiul contelui Juan de Borbon — împlinea cei 30 de ani ceruți de constituție pentru a se urca pe tronul regesc, s-a deschis în Spania etapa certurilor și a luptei pentru succesiune. Deși mecanismul ei fusese prevăzut pînă în cele mai mici amănunte prin «legea de succesiune», mai multe căi rămîneau deschise. Pe una din ele se află don Juan de Borbon, conte de Barcelona, în care mulți vedeau nu numai un pretendent, ci un rege fără tron; pe alta — fiul său, prințul Juan Carlos. Ultimul cuvînt l-a avut însă generalul Franco; în virtutea «legii de succesiune», numai el avea dreptul să-l desemneze pe viitorul rege al Spaniei. Și simpatia bătrînului Caudillo s-a îndreptat spre tînărul prinț de 30 de ani. Desemnarea (marți, în cadrul Cortes-urilor) a succesorului n-a surprins de altfel pe nimeni. Încă din vara anului trecut «Buletinul oficial» publica un decret prin care moștenitorul coroanei spaniole avea să fie considerat al doilea personaj în stat, ocupînd prin urmare, la ceremoniile oficiale, locul al doilea după șeful statului. Or, și înaintea apariției acestui decret, dar mai ales după aceea, prințul Juan Carlos, fiul «regelui fără tron», a fost văzut mereu la dreapta generalului Franco...

Rodica DUMITRESCU

CRONICA DE TREI SECUNDE

FERPAR

Stan și Bran vor să vîndă un brad, sună încrezători la ușa unei vile, proprietarul refuză. Stan și Bran încep să distrugă tot ce văd în jur, porniți dintr-un capriț, inocenți, cu o furie crescîndă, cu o minuție de meseriași perfecți, fereastra, acoperișul, mobila, lămpile și, din aproape în aproape — casa. Simultan, cu o minie care ajunge la calmul artizanului, proprietarul le distruge mașina, aripă cu aripă, caroseria, motorul, pînă nu mai rămîne nimic din vilă, nici din automobil. Vine un polițist să ancheteze catastrofa, Stan și Bran scapă printr-o autocritică în lacrimi cum numai ei știu să emită, polițistul pleacă, după care cei doi plesnesc de rîs în fața casei distruse și a mașinii paradite. În 15 minute ni se spune despre om cam tot ce trebuie spus. Cînd vreau să mă simt bine, cînd doresc să trăiesc și să rîd sănătos — așa cum se cuvine unui om sănătos — intru în cinematecă personală, sting lumina și rulez «Stan și Bran, vînzători de brad». Cred că-l rulez săptămînal. Acum 2-3 săptămîni a murit regizorul acestui scheci de geniu. Se numea Leo McCarey, nu era socotit genial, nu era regizor mare, n-a făurit «o școală» — a avut doar ideea să-l alăture pe Stan lui Bran. Cînd voi fi în situația lui (71 de ani, embolie cerebrală), nu mă gîndesc să iau cu mine, acolo, decît «Stan și Bran, vînzători de brad»... Alții să care volume groase, filozofii și mobile stil.

RIEN...

21 de turiști olandezi s-au prăpădit căzînd cu autobuzul în rîul belgian Meuse. În clipele catastrofei nu s-a auzit nici un strigăt. **Rien** — precizează radioul francez. Au murit ca-n timpul somnului, noaptea, de inimă. Nici un țipăt de groază, nici o exclamație. Moartea le-a luat pluitul. Rien. Au supraviețuit 4 oameni. Mă gîndesc mai mult la ei. Cum se poate supraviețui după moartea a 21 de oameni pieriți lîngă tine, plimbîndu-vă, admirînd, cică, frumusețile naturii? Cum se poate supraviețui la moartea a 21 de oameni care nu și-au lăsat nici măcar amintirea unei silabe de viață? «Se poate supraviețui la orice, idiotule...» — îmi spun calm și răbdător. Se poate supraviețui din orice, din rien, prin rien. O știu de mult, o uit zilnic și idiotul din mine rămîne uimit. Eu însumi supraviețuiesc — cînd și cînd — din uimire, prin rien.

Radu COSAȘU

PE LUNĂ, ÎN COSMOS, PE PĂMÎNT

(Urmare din pag. 15)

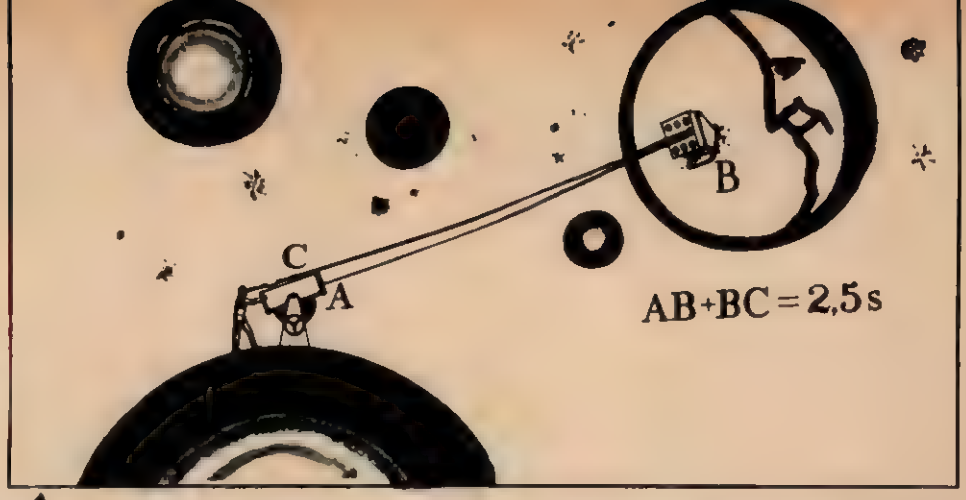

Iată cum va permite reflectorul laser depus pe Lună să se măsoare distanța de la Pămînt la satelitul terestru cu o precizie de 10 cm. Avînd viteza luminii, de 299 792 km pe secundă, raza laser va parcurge distanța sus-menționată în 2 secunde și 65 sutimi cînd Luna este «departe» de Pămînt, și în 2 secunde și 32 sutimi cînd este «aproape». (Timpul indicat pe fotografie este deci o medie.) Măsurîndu-se cu precizie intervalele de timp, se stabilește exact distanța.

În mare măsură succesul misiunii «Apollo-11» a depins de Michael Collins, pe care-l vedem pregătindu-se pentru operația de joncțiune cu modulul lunar. «Condamnat» să-i aștepte pe camarazii săi la bordul cabinei-mamă, el a declarat, înainte de lansare, că nu se simte cu nimic dezamăgit de «soarta» ce i-a rezervat-o N.A.S.A. «Să ai o vedere frumoasă a Pămîntului, a stelelor, a universului, și în același timp să faci acolo sus o muncă utilă, este un lucru care mă entuziasmează» — a declarat el.
Dacă însuși Collins a caracterizat acțiunea sa doar cu aceste cuvinte sobre, ce-am putea adăuga noi?

A fost cîndva o odihnă mai binemeritată? Astronauții în drum spre Terra.

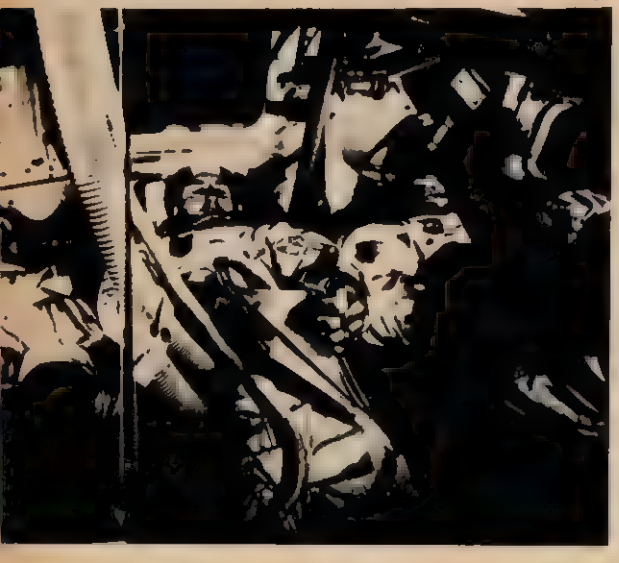

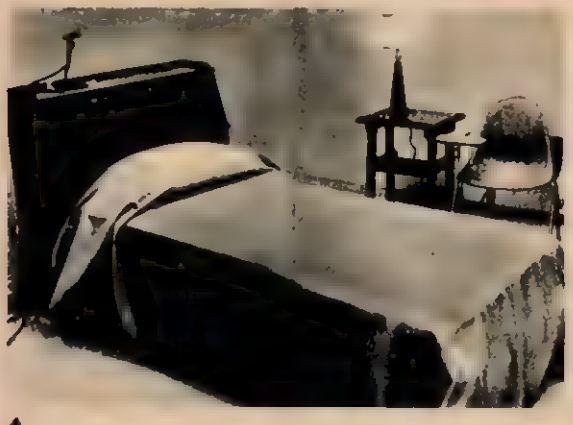

«Camera-celulă» care-l așteaptă pe Armstrong în incinta Laboratorului de recepție lunar de la Houston, în totală izolare fizică — dar nu spirituală — de restul pămîntenilor, al căror mesager cosmic a fost în istorica zi de 20 iulie 1969.

PRECIZIE

Dacă racheta «Saturn» a fost supusă singură la controale și experimentări care au durat luni de zile, este lesne de imaginat ce verificări severe a suferit nava spațială «Apollo-11», infinit mai complicată și mai complexă decît racheta propriu-zisă, care din punct de vedere mecanic este de o construcție relativ simplă.

«Apollo-11» este formată din 2 000 000 de piese funcționale (în timp ce un automobil mare nu este alcătuit decît din circa 3 000 de piese), 24 km de cabluri electrice (suficiente pentru înzestrarea a 50 de blocuri), 50 de motoare-rachetă (în timp ce racheta «Saturn» nu are decît 45), 566 întrerupătoare, 40 de indicatoare etc.

Vom da un singur exemplu pentru a evidenția pînă la ce limite incredibile a ajuns tehnologia spațială. Verificarea etanșeității și a izolării termice a cabinei a dus la concluzia că o bucată de gheață plasată într-unul din rezervoarele de hidrogen sau de oxigen ale navei s-ar topi abia după... opt ani și jumătate

STATUTUL JURIDIC AL LUNII

La 19 decembrie 1966 a fost adoptat un tratat reglementînd «principiile privitoare la activitățile statelor în domeniul explorării și utilizării spațiului extraatmosferic, inclusiv al Lunii și al celor lalte corpuri cerești». Tratatul cuprinde 17 articole, dintre care principalele sînt următoarele:

Art. 1. Spațiul extraatmosferic, inclusiv Luna etc., în conformitate cu dreptul internațional, poate fi explorat și utilizat în mod liber de toate statele.

Art. 2. Acest spațiu nu poate face obiectul unei atribuiri naționale nici pe cale de utilizare sau de ocupație, nici prin vreun alt mijloc.

Art. 3. Activitățile statelor trebuie să se desfășoare acolo cu scopul menținerii păcii și securității internaționale.

Art. 4. Statele se angajează să nu lanseze pe orbită în jurul Pămîntului nici un obiect purtător de arme nucleare sau orice alt tip de armă de distrugere în masă.

În ultimă analiză, statutul spațiului cosmic va fi fără îndoială asemănător cu cel adoptat de 12 state în 1959 și 1961 cu privire la Antarctica. Amintim că principalele clauze ale acestui din urmă tratat prevad utilizarea liberă a continentului antarctic pentru cercetarea științifică, cu scopul de a permite colaborarea pe plan științific și a împiedica orice activitate militară.

MEMENTO

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (televiziune, muzică)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alexa POPOVICI (teatru)

carte

• Apariția masivului volum selectiv de **Poezii** (1938—1968) al lui Mihai Beniuc, în a cărui lirică, pentru a ne mărgini doar la desprinderea unei singure dar principale trăsături, eul liric, deși aproape permanent declarat, nu se menține totuși în postura orgolioasă a individualismului, ci se contopește într-o factură proprie, perfect distinctă, cu realitățile sociale ale timpului său, ne dă prilejul să constatăm că autorul «Cîntecelor de pierzanie» — oricît ne-am feri de vorbe mari — a intrat definitiv în constelația majoră a poeziei românești (Editura pentru literatură).

• A apărut volumul 3 din **Scrieri** de Pompiliu Constantinescu (1901—1946). Reeditarea operei acestui remarcabil critic ne confirmă nedezmințit calitățile esențiale ale scrisului său: probitate și strictă aplicare la obiect, aceasta din urmă prezentă nu în dauna unei nuanțate receptivități. Ediția e îngrijită de Constanța Constantinescu și prefațată de Victor Felea. Am dori însă un ritm mai operativ în apariția acestor Scrieri (Editura pentru literatură).

• La Editura tineretului semnalăm apariția în original a volumului de **Versuri** de Majteny Erik, care cuprinde o culegere semnificativă din creația lirică a unuia dintre cei mai apreciați poeți de limbă maghiară din țara noastră.

• Editura științifică a tipărit de curînd cartea cunoscutului fizician danez Niels Bohr: **Fizica atomică și cunoașterea umană**. În românește de M. Sabău și S. Apostolescu. Cuvînt înainte de prof. dr. docent Radu Țițeica.

• Se află în librării romanul lui Graham Greene: **Comedianții**, în traducerea lui Petre Solomon (Editura pentru literatură universală, colecția Meridiane).

• Un documentat și lucid studiu asupra relațiilor dintre societatea americană și artele spectacolului (teatru, dans, muzică) publicat de cunoscuta Fundație Rockefeller, ne-a parvenit de curînd la redacție, prin amabilitatea Librăriei Grand Central Paperback. Cartea este rodul unor cercetări temeinice de 6 ani și, după cum anunță prefațatorul — și animatorul acestei întreprinderi — John Rockefeller III, «autorii ei și-au propus de la bun început să fie folositori celor care sînt responsabili cu direcționarea artelor spectacolului».

cinema

• **Creola ochii-ți ard ca flacăra**. Sub acest titlu ca iz de «tangou de altădată» se ascunde o parodie fără milă a pasiunilor mistuitoare, cu tot ce ține de ele. Regizorul Dino Risi, observator tot mai puțin atent al socialului, pare în ultima vreme serios dispus să-și înece toate necazurile în rîs. Interpreți: Nino Manfredi, Pamela Tiffin, Ugo Tognazzi, Moira Orfei, Livio Lorenzon, Gigi Ballista.

• **Cantem Cosel**. În plin romantism, pe urma unei iubiri ce respectă toate canoanele epocii. Regia: Jerzy Antczak (R.P. Polonă). Interpreți: Jadwiga Baranska, Mariusz Dmochowski, Daniel Olbrychski, Stanislaw Milski.

• **O chestiune de onoare**. «Onoarea», în accepțiunea ei tragicomică, așa cum ne-am obișnuit să o întîlnim în legile scrise și nescrise ale sudului italian, este ținta

Pamela Tiffin

atacului satiric al lui Luigi Zampa, vechi apărător al cauzelor drepte ale filmului italian. Interpreți: Ugo Tognazzi, Bernard Blier, Nicoletta Machiavelli, Franco Fabrizi, Leopoldo Trieste.

• Mari actori pe ecranele noastre: **Monica Vitti, Richard Harris** («Desertul roșu»), **Marcello Mastroianni, Alain Cuny** («La dolce vita»), **Peter O'Toole, Tom Courtenay** («Noaptea generalilor»), **Vlado Müller** («Acuzatul»), **James Mason** («Casa mamei noastre»).

• În Editura Meridiane a apărut traducerea amplei și sentimentalei monografii a Lucienne Escoube «Gary Cooper, cavalerul vestului». Numeroși iubitori ai celui mai fermecător cow-boy îi pot urmări viața pas cu pas.

plastică

• **Tamara Năsturel** — sculptură. Formele se nasc din materie de cele mai multe ori lin, fără zbuciumări. Portretele sondează psihologii în limitele clasice ale expresivității. Dar cîteodată piatra e cioplită cu forță și îndrăzneală, chipurile pe care le descoperă dalta au expresivitate autentică (Momîlța etc.) (Ateneul tineretului).

• **La Clubul sindicatelor sanitare** doctorul Gh. Dumitrescu expune circa 50 de lucrări de pictură, grafică și metaloplastie. «Lucrările doctorului Gh. Dumitrescu — remarcă unul dintre prefațatorii expoziției — trădînd freamătul unor continue căutări se impun prin multitudinea și diversitatea materialelor și tehnicilor abordate... prin vigoarea expresiei și prin îndrăzneala cromatică».

• Prin succinta monografie artistică pe care Cornel Radu Constantinescu o dedică lui Petre Iorgulescu-Yor, criticul readuce în atenția contemporaneității un artist aproape uitat, dar care, împreună cu alți pictori români dintre cele două războaie au tentat o reînnoire a mijloacelor plastice (Editura Meridiane).

disc

• **Concertul pentru orchestră de coarde, Adagio pentru violoncel și pian, Sonatina pentru pian, Passacaglia pentru pian**, cele patru lucrări aparținînd compozitorului Sigismund Toduță, recent înregistrate la «Electrecord», înfățișează patru fațete caracteristice creației unui remarcabil muzician român, cu adînci rădăcini în folclor. Orchestra simfonică a Filarmonicii din Cluj, dirijată de Emil Simon, violoncelistul Radu Aldulescu, pianistul Albert Guttman, precum și pianista Ninuca Oșanu, au contribuit la realizarea acestei valoroase înregistrări (ECE-0387).

• **Simfonia a 6-a, op. 68, «Pastorala»** — nemuritoarea capodoperă a lui Beethoven — apare în interpretarea Orchestrei Filarmonice cehe, cu renumitul și prestigiosul dirijor Karel Sejna la pupitru, mai puțin ortodoxă, dar mult mai emoționantă decît obișnuitele și mult prea comunele execuții (la propriu și la figurat), ascultate pe atîtea alte discuri. O excelentă notă merită și remarcabila acuratețe a captării sunetului (Supraphon — S.U.A. — 10 002).

• În ciclul **Maeștrii artei vocale**, casa de discuri bulgară «Balkanton» ne oferă un excepțional recital susținut de celebrul bas Boris Hristov, în care putem asculta arii din muzica de operă rusă, italiană și franceză. În pofida unor imperfecțiuni de înregistrare, vocea zguduitoare a basului Boris Hristov răsună tulburător în recitativul și aria lui Galițki din «Cneazul Igor», în rondoul lui Metistofeles din «Faust» de Gounod și în cavatina și aria lui Da Silva din «Ernani» de Verdi (Balkanton — 0284 A).

teatru

• Închinat evenimentelor lunii august se află în pregătire la Teatrul «Delavrancea» un montaj de versuri realizat de tînărul poet N. Oancea. Regia a fost încredințată Olimpiei Arghir, iar scenografia Olgăi Mutiu. Din distribuție fac parte actori reprezentativi ai teatrului.

• **Chipete în zidirea lumii** — de autorul brașovean Emil Poenaru — e unul din spectacolele supuse atenției. Textul investighează viața lui Gheorghe Sincai, al cărui interpret în spectacol este Septimiu Sever. Regia marchează întoarcerea spre proză a regizorului Nicusor Constantinescu în colaborare cu E. Ban.

• Radu Penciulescu, după o scurtă absență scenică, revine la rampă ca realizator de astă dată al unui spectacol pe scena teatrului din Tg. Mureș: **Dansul sergentului Musgrave** de dramaturgul englez John Arden, o piesă interesantă, dramatică, stranie. Cronica a subliniat ținuta reprezentației în care joacă St. Sileanu, de la Teatrul Național din Cluj, Ion Fiscuteanu, Victor Strengaru, Eugen Mercuș, Mihai Gingulescu și Ileana Dumitrescu.

• **Transplantarea inimii** — necunoscute pe care o vom revedea la Teatrul «L. Sturdza-Bulandra» în clasica tripletă: Mirodan-Gheler-ter-Beligan, a văzut deocamdată lumina rampei la Teatrul de stat din Bacău, în regia lui George Rafael, cu Ion Bulcandră în rolul principal.

Septimiu Sever

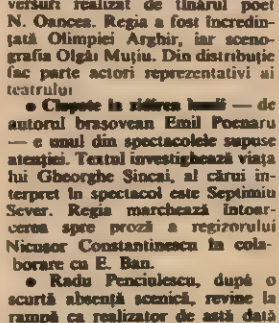

muzică

• **Ansamblul folcloric «Țarina»** al Consiliului județean Hunedoara a plecat într-un turneu de 10 zile în Iugoslavia, unde va participa și la Festivalul internațional de folclor de la Zagreb. Tot în Iugoslavia va întreprinde în august un turneu **Ansamblul de stat de cîntece și jocuri din Tîrgu Mureș**, răspunzînd vizitei pe care **Ansamblul popular din Muntenegru** o face în prezent în cîteva orașe și stațiuni din județul Mureș. Excelente inițiative.

• O microstagiune estivală la Opera Română. În sala din Bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej, bine aerisită — zisem asigurați — grație instalației de aer condiționat, are loc între 2 și 9 august un cîclu de spectacole cu opere originale și din marele repertoriu universal, precum și balete. În interpretarea unor artiști frunțași ai primei noastre scene lirice și coregrafice. Vor fi reprezentate în ordine **Lilacul** de Johann Strauss, un spectacol de balet: **Seară vieneză** (Mozart, Schubert, J. Strauss), **Rigoletto** de Verdi, baletul **Lacul lebedelor** de Ceaikovski, **Don Pasquale** de Donizetti, **Prinț și cerșetor** de Laurențiu Profeta, **Apus de soare** de Mansi Barberis și **Bărbierul din Sevilla** de Rossini.

televiziune

În ajunul deschiderii Congresului P.C.R., și pe măsură ce ne apropiem de mărețul eveniment, programele televiziunii le dedicată acestor mari evenimente este substanțial sporit cantitativ, calitativ, al diversității: dezbateri pe o gamă largă de probleme economice și sociale, cicluri de reportaje, monografii, emisiuni culturale etc.

Cîteva din obligatoriile noastre recomandări speciale.

DUMINICA 27 IULIE. Realitatea ilustrată TV ne promite, printre altele, întîlniri cu cîteva personaje despre care s-a vorbit în ultima vreme: tînăra violonistă Silvia Marcovici, temutul Ion Țuriac și Ilie Năstase (17.00) • Se încheie sărbătoarea muzicii ușoare de la Mamaia cu un **Concert al laureaților** (20.30) • «Trenul de 3,10 spre Youma» — un film cu Glenn Ford (21.45) • Pe programul II o emisiune-sinteză despre succese ale muzicii contemporane românești sub aspectul creației și al interpretării (20.20) • În cadrul manifestărilor **Zilele dramaturgiei românești** — «Mitică Popescu» de Camil Petrescu (20.50).

LUNI 28 IULIE. «Realitatea contemporană — izvor de inspirație pentru scriitori; Vocația universală a culturii românești de azi» — sînt titlurile unei dezbateri prilejuite de Congresul X al P.C.R. și la care și-au anunțat participarea Șerban Cioculescu, Ion Biberi, Șt. Aug. Doinaș, Victor Frunză (20.00).

MARȚI 29 IULIE. O Seară de teatru TV, cu «Podul de piatră» de Laslofy Csaba (20.15) • Cîntă Miranda Martino, reputată interpretă italiană de muzică ușoară (21.40) • **Imnurile acestui pămînt** — o emisiune liric-patriotică în care tineri amatori vor recita din versurile înflăcărate ale lui Nicolae Labiș, Mihu Dragomir, Mihai Beniuc, Tiberiu Utan, Victoria Ana Tăușan, Majteny Erik, Eugen Frunză, Cristian Maurer, Violeta Zamfirescu (22.45).

MIERCURI 30 IULIE. Zilele dramaturgiei românești — «Apus de soare» în admirabila distribuție, binecunoscută, în frunte cu maestrul Calboreanu (10.25) • **Telecinemateca** prezintă ecranizarea cunoscutei nuvele solohoviene «Soarta unui om» (20.00) • Constanța Cîmpeanu — microrecital operetistic și de muzică ușoară (21.50).

JOI 31 IULIE. Cronica ideilor — dezbatere pe tema «Socialismul și revoluția tehnico-științifică» cu participarea acad. Grigore Moisil, prof. univ. Valter Roman, prof. univ. Ioan Ursu (18.55) • **Seară de teatru TV** — «Ziariștii» lui Al. Mirodan într-o formulă nouă regizorală și actoricească (20.30).

VINERI 1 AUGUST. «Străzile au amintiri» — un film al studioului «București» — evocator al unor eroice momente din lupta antifascistă a poporului nostru (20.15) • **La 70 de ani, Duke Ellington**, un incontestabil prinț al jazului, este departe de a fi un demodat. Spre convingere, urmăriți și această peliculă cu concertul lui înregistrat la Londra (22.25).

SÎMBĂTĂ 2 AUGUST. Din programul de sîmbătă — ziua cicliștilor și a serialelor — reținem un program de **Cîntece de lume** (21.15).

Roy Thinnes
(Rio Quick)

pronosport

Pronosticul autorizatului **TITUS OZON** pentru concursul Pronosport nr. 30, etapa din 27 iulie 1969

I.	Petrolul Boldești-Metalul Bîc.	x
II.	Oțelul Sf. Gh.-Tractorul	1
III.	Victoria Tg. Jiu-Minerul Motru	1
IV.	Minerul Bocșa-C.S.M. Reșița	2
V.	C.F.R. Timiș.-C.F.R. Arad	1
VI.	Metalul Hunedoara-A.S. Cugir	1
VII.	Mureșul Deva-Aurul Zlatna	x
VIII.	Metalul C. Mică-C.S.M. Sibiu	1
IX.	A.S.A. Sibiu-Gaz metan	1
X.	Unirea Oradea-Dinamo Oradea	x
XI.	Somesul S.M.-Minerul B.M.	1
XII.	Topitorul B.M.-Constructorul B.M.	1
XIII.	Soda Ocna Mureș-Gloria Bistrița	1

NOTĂ: redacția își asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 585

Prezentarea artistică: Alexandru FRANCISC
Coperta noastră: Fotografie de Traian PROSAN

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Șantierele au primit studenții la practică. Acești viitori ingineri constructori și arhitecți au în față perspectivele afirmării profesionale, ale participării directe la înfăptuirile marilor realizări ale socialismului.

Fotografie de S. STEINER

32
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 740
2 AUGUST 1969

PLENARA CONSILIULUI NAȚIONAL AL FRONTULUI UNITĂȚII SOCIALISTE

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, la 28 iulie a avut loc Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. Tovarășul Dumitru Petrescu, vicepreședinte al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, a prezentat, la primul punct al ordinii de zi, o informare în legătură cu desfășurarea dezbaterilor în adunările organizate de Frontul Unității Socialiste a Tezelor Comitetului Central și a proiectului de Directive pentru cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

În continuare, numeroși vorbitori, în numele organizațiilor pe care le reprezintă, au dat o înaltă apreciere activităților desfășurate de partidul nostru, de Comitetul Central în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru soluționarea problemelor complexe pe care le ridică evoluția societății noastre, pentru promovarea neabătută a intereselor poporului român, a cauzei păcii și socialismului în lume.

În același timp, vorbitorii și-au exprimat totala adeziune față de documentele celui de-al X-lea Congres, hotărîrea lor de a participa, alături de întregul popor, la traducerea în viață a sarcinilor ce vor fi stabilite de Congres.

Plenara a adoptat hotărîrea prin care Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste aprobă în unanimitate documentele pregătitoare ale Congresului al X-lea al P.C.R., însușindu-și și susținînd propunerea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului român, să fie reales în funcția de secretar general al Comitetului Central al P.C.R. Într-o atmosferă entuziastă a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui cuvîntare a fost subliniată cu vii și puternice aplauze.

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI AL X-LEA

-TELEGRAME-

Din întreaga țară sosesc vești despre felul cum oamenii muncii întîmpină cel de-al X-lea Congres al P.C.R. și a 25-a aniversare a eliberării patriei. Din scrisorile sosite la redacție spicuim:

— Planul producției pe șapte luni a fost îndeplinit cu cinci zile înainte de termen pe ansamblul industriei județului Brașov. În acest fel s-a realizat în plus o producție estimată la circa 300 milioane lei.

— Muncitorii, inginerii și tehnicienii colectivelor întreprinderilor din județul Hunedoara și-au realizat planul pe șapte luni înainte de termen. Pînă la 1 august s-au realizat peste plan: 3 100 tone minereu de fier, 25 000 tone de fontă, 18 200 tone oțel, 5 850 tone laminate finite pline, 1 500 mc cherestea, aproape 8 000 mp placaj de marmură.

— În această săptămînă, întreprinderile județului Buzău și-au îndeplinit planul producției pe șapte luni și toate angajamentele care și le-au luat în cinstea Congresului. Ele au realizat produse în valoare de 30 milioane lei, sumă care întrece cu 6 milioane angajamentele luate.

— Pînă în prezent, pe șantierul Hidrocentralei sistemului de navigație Porțile de Fier s-au montat în plus peste 400 tone echipamente hidromecanice, iar în cursul acestei săptămîni, spre ecluza de pe malul românesc au fost dirijate primele cantități de apă.

— În aceste zile, în cadrul Combinatului siderurgic de la Hunedoara a fost inclusă în procesul de producție o nouă hală industrială de circa 10 700 mp. O dată cu aceasta s-a creat posibilitatea sporirii capacității de producție a laminorului cu 75 000 tone laminate pe an.

— A intrat în exploatare noua mină de cărbuni de la Mesteacăn a Întreprinderii miniere Țebea. Primele panouri pentru abataje-cameră în care a început extracția dau zilnic peste 200 tone cărbune.

— La începutul acestei săptămîni, zece întreprinderi industriale din județul Constanța au raportat îndeplinirea înainte de termen a planului de producție pe șapte luni. Printre ele se numără Combinatul industrial de morărit și panificație, fabrica de uleiuri vegetale «Argus».

minerii, la posturi

Minerii acestei țări sînt fericiți că pot raporta la jumătatea acestui an jubiliar îndeplinirea cu cinste a sarcinilor ce le revin.

Un succes deosebit îl constituie faptul că sînt asigurate toate condițiile pentru punerea în funcțiune a noilor obiective de extracție. Astfel, au fost date în funcțiune la timp și, în unele cazuri, cu 3 luni înainte de termen un număr de 15 obiective, care permit creșterea capacităților anuale de extracție cu 1 150 000 tone cărbune, 560 000 tone minereuri aurifere, cuprifere și neferoase și circa 700 000 tone minereuri de fier și nemetalifere.

Ca urmare a preocupărilor susținute pentru scurtarea termenelor de punere în funcțiune, pentru folosirea cît mai eficientă a capacităților de producție, pentru perfecționarea tehnologiilor de extracție și preparare și justa utilizare a timpului de lucru și a forței de muncă, a fost posibil ca în prima jumătate a acestui an să se realizeze un plus de producție de 3,5 la sută, în special prin creșterea productivității muncii.

În urma influențelor favorabile arătate mai sus și a reducerii consumurilor de materiale și energie, economiile pe primele 6 luni însumează aproximativ 30 milioane lei, față de 6 milioane lei cît reprezintă angajamentul pentru aceeași perioadă.

În proiectul de Directive se prevede că «îmbunătățirea condițiilor de locuit va constitui un obiectiv principal în cadrul măsurilor de ridicare a nivelului de trai. De asemenea, se va desfășura în continuare acțiunea de sistematizare a localităților urbane și va fi îmbunătățită dotarea tehnico-edilitară a orașelor». Tg. Mureș, ca toate orașele din țară, își schimbă necontenit aspectul. Imaginea de față demonstrează acest lucru.

Televiziunea română va fi înzestrată cu un nou și modern centru, dotat cu aparataj și instalații moderne. Recent au fost date în funcțiune unele studiouri, laboratoare și săli de lucru.

Minerii sînt hotărîți ca printr-o preocupare continuă și neobosită să valorifice cît mai eficient baza de materii prime existente la noi în țară, iar prin realizarea exemplară a sarcinilor ce le revin în continuare să susțină cu entuziasm programul luminos de dezvoltare a României socialiste, pe care-l va adopta Congresul al X-lea.

Ing. V. GÎRJOABĂ
secretar general la Ministerul Minelor

ANUL XXV
AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

frumusețea orașului

Interviu cu tov. ing. Petre DAESCU prim-vicepreședinte al Consiliului popular al sectorului 5 - București

— Se pare că frumusețea unui oraș nu apare de la sine...

— Toată lumea știe că frumusețea urbană implică o muncă stăruitoare, organizată și permanentă. Dar ca să nu rămînem în sfera aserțiunilor generale, am să vă dau cîteva exemple concrete din activitatea, în această privință, a Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 5.

Doar în perioada de la începutul anului 1969 și pînă azi în acest sector s-au modernizat și asfaltat un număr important de străzi, toate însumînd o suprafață de 65 000 mp. Pe 81 de străzi s-au executat reparații curente în valoare de peste 2 600 000 lei. Valoarea totală a lucrărilor privind întreținerea și repararea drumurilor publice se cifrează la suma de 8 milioane lei, urmînd ca, în final, prin acțiunile patriotice organizate să se obțină economii de circa 5 milioane lei. În aceste acțiuni, un aport substanțial l-au adus cetățenii din circumscripțiile 1, 35, 87, 134, 136, 148, 143 și 146. Numai cetățenii din circa 134 au prestat 6 000 ore muncă patriotică. În ceea ce privește amenajarea de noi spații verzi, s-a realizat pînă în prezent o suprafață de 90 094 mp și totodată economii în valoare de peste un milion lei. La aceste lucrări, un merit deosebit îl are organizația de tineret din sector.

— Ne-ați spus lucruri îmbucurătoare despre ce a fost. Ne-ar interesa și ce va fi. Cu alte cuvinte, ceva despre viitor.

— Comitetul executiv s-a angajat să întîmpine cel de-al X-lea Congres al

(Continuare în pag. 4)

un comerț pe măsura cerințelor contemporane

Alături de toți oamenii muncii din țara noastră, lucrătorii din comerț au participat și ei intens la dezbaterea largă, cu adevărat democratică, a documentelor pentru Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, care a prilejuit o reexaminare aprofundată a situației actuale și a perspectivelor proprii fiecărei ramuri a economiei naționale.

Documentele Congresului al X-lea trasează un program concret, precis și realist și în ce privește rolul ce revine comerțului interior în perioada 1971-1975. Realizarea sarcinilor de desfaceri fixate pentru primii trei ani ai cincinalului actual creează premisele unei sporiri cu 30-35% a desfacerilor de mărfuri în cincinalul viitor, asigurîndu-se o mai bună aprovizionare a populației cu produse de bază pentru alimentație, îmbrăcăminte și încălțăminte, precum și cu produse de folosință îndelungată.

Îndeplinirea sarcinilor curente și a celor legate de vehicularea importantelor cantități de mărfuri ce vor fi puse la dispoziția populației în perioada 1971-1975 impune luarea unor măsuri ample și variate în direcția adaptării structurii fondului de mărfuri la cererea populației, prin studierea temeinică a tendințelor consumului. Lărgirea și modernizarea în continuare a rețelei comerciale vor trebui să aibă în vedere specificul fiecărui sector comercial. Pentru magazinele alimentare se va urmări apropierea în cît mai mare măsură posibilă de consumatori; pentru mărfurile nealimentare se va urmări concentrarea ofertei în centrele și arterele comerciale ale orașelor, precum și în unități pe suprafețe mari. Politica de investiții a comerțului va fi orientată în conformitate cu aceste obiective și cu imperativul reducerii la maximum a cheltuielilor neeconomicoase, precum și cu cel al reducerii ciclului aprovizionare-desfacere.

Îndeplinind sarcinile trasate de partid în ce privește ridicarea calificării profesionale a lucrătorilor din comerț, extinderea formelor moderne de vînzare, aplicarea principiilor organizării științifice a muncii, vom crea un climat de respect față de cerințele și preferințele cumpărătorilor, vom îmbunătăți nivelul servirii populației cu mărfuri de tot felul.

Gheorghe CAZAN
adjunct al ministrului comerțului interior

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

(Urmare din pag. 3)

P.C.R. și cea de-a 25-a aniversare a eliberării patriei cu realizări noi și însemnate și pe linia gospodăresc-edilitară. Alături de realizarea a 80% din volumul planului anual de gospodărie, balastarea a 35 de străzi, executarea trotuarelor pe Șoseaua Olteniței, sistematizarea și executarea zonelor verzi în Berceni-Sud, II, în angajamentele Comitetului executiv al sectorului 5 se înscrie și amenajarea unei noi piețe comerciale la intersecția Nițu Vasile—Șoseaua Berceni—Șoseaua Olteniței, care va asigura o bună aprovizionare a populației din aceste noi cartiere.

— Așa stînd lucrurile, revista noastră vă urează spor la lucru.

I. NICOLAIE

vară academică la vălenii de munte

În contextul unei puternice efervescențe, viața culturală înscrie în calendarul manifestărilor de adînci semnificații deschiderea, la 11 august, a cursurilor Universității populare de vară «Nicolae Iorga» de la Vălenii de Munte.

În pitorescul și molcomul orășel de la poalele subcarpaților munteni, verbul fascinant al învățatului și ardentului patriot a răsunat ani de-a rîndul, începînd cu acea memorabilă prelegere inaugurală din 2 iulie 1908, cînd Nicolae Iorga a vorbit primilor cursanți despre originea poporului român.

În două rînduri, activitatea ei a fost în chip brutal întreruptă. În perioada primului război mondial, suspendarea a fost vremelnică, dar în ajunul celui de-al doilea ea s-a stins o dată cu tragica moarte a celui care i-a dat viață și a susținut-o timp de 25 de ani fără întrerupere.

Redeschisă în 1968, la aniversarea a șase decenii de la înființare, ctitoria de la Vălenii de Munte beneficiază de noile condiții asigurate de socialism tuturor formelor de răspîndire a culturii în mase. Rețeaua celor 64 de universități populare care funcționează în întreaga țară a înregistrat anul acesta cel mai mare număr de cursanți: peste 45 000.

În acest ansamblu, Universitatea populară «Nicolae Iorga» este chemată să ocupe un loc special, ca o școală de scurtă durată — în timpul vacanței — pentru propagatorii de cultură, chemați să-și completeze cunoștințele generale la cursuri și prelegeri selecționate după criteriul actualității, al necesității și valorii. La ediția 1969 a cursurilor, peste 40 de personalități de vază ale vieții noastre științifice și culturale vor susține prelegerile, simpozioanele și dezbaterile programate pe durata cursurilor pînă la 20 august.

Cursurile, întîlnirile cu scriitori și artiști, spectacolele muzical-coregrafice de teatru și cinematograf, excursiile — care continuă și ele o tradiție statornicită de N. Iorga — vor contribui la antrenarea de noi detașamente de intelectuali, capabili să se dedice nobilei misiuni de ridicare continuă a maselor spre cultură, în spiritul ideilor generoase ale umanismului socialist.

S. MAXIMILIAN

Încă puțin și terenurile C.A.P.-Poclușa de Barcău, județul Bihor, de pe care s-a strîns recolta, se vor înnegri în întregime de brazda răscolită adînc de tractoare.

F 03

Ne-am adresat inginerului **Vrăbieș Elena** de la întreprinderea textilă «Dacia», pentru a afla cu ce realizări întîmpină colectivul întreprinderii cel de-al X-lea Congres al P.C.R.

— Tovarășe inginer, în ce măsură v-ați îndeplinit angajamentele luate în cinstea Congresului?

— Vă putem spune că, datorită efortului unanim al tuturor membrilor colectivului nostru, am realizat pînă în prezent angajamentele anuale la indicatorii principali, adică 80% la valoarea producției globale și tot 80% din valoarea producției-marfă vîndute și încasate. De asemeni, angajamentul nostru pe întreg anul privind sporirea productivității muncii a fost îndeplinit, pînă în prezent, în proporție de peste 60 la sută.

— Cum se concretizează, sau mai bine zis se transcriu, acești indicatori în produsele pe care le fabricați?

— Vă voi da cîteva exemple. De pildă, angajamentul nostru la producția fizică de fire tip bumbac a fost depășit cu mult, deoarece s-a realizat încă din iulie 93% din angajamentul anual.

— Cum se reflectă aceste realizări din punct de vedere financiar?

— Depășirile de plan au fost determinate în primul rînd de creșterea eficienței economice și vor avea ca urmare, pînă la Congres, îndeplinirea angajamentului anual de beneficiu în proporție de 80%, ca o consecință a unor importante economii pe care le realizăm la prețul de cost.

— Dar în varietatea produselor?

— În cinstea Congresului al X-lea al P.C.R. am creat noi țesături din bumbac și fibre poliesterice pentru îmbrăcăminte pentru femei și bărbați. De pildă, am produs o nouă țesătură pentru impermeabile, «Andrei», alte două tipuri — pentru rochii imprimate. De altfel, la articolele existente s-a mărit gama de desene și poziții coloristice cu 110, ceea ce ridică totalul pozițiilor coloristice la 440. S-a mărit nu numai gama de poziții și culori, ci și formatele cu diferite destinații de întrebuințare. S-au creat și produs fețe de masă imprimate și batiste, bazate pe motive folclorice, din care o parte le vom prezenta la E.R.E.N. '69.

Alexandra ILIESCU

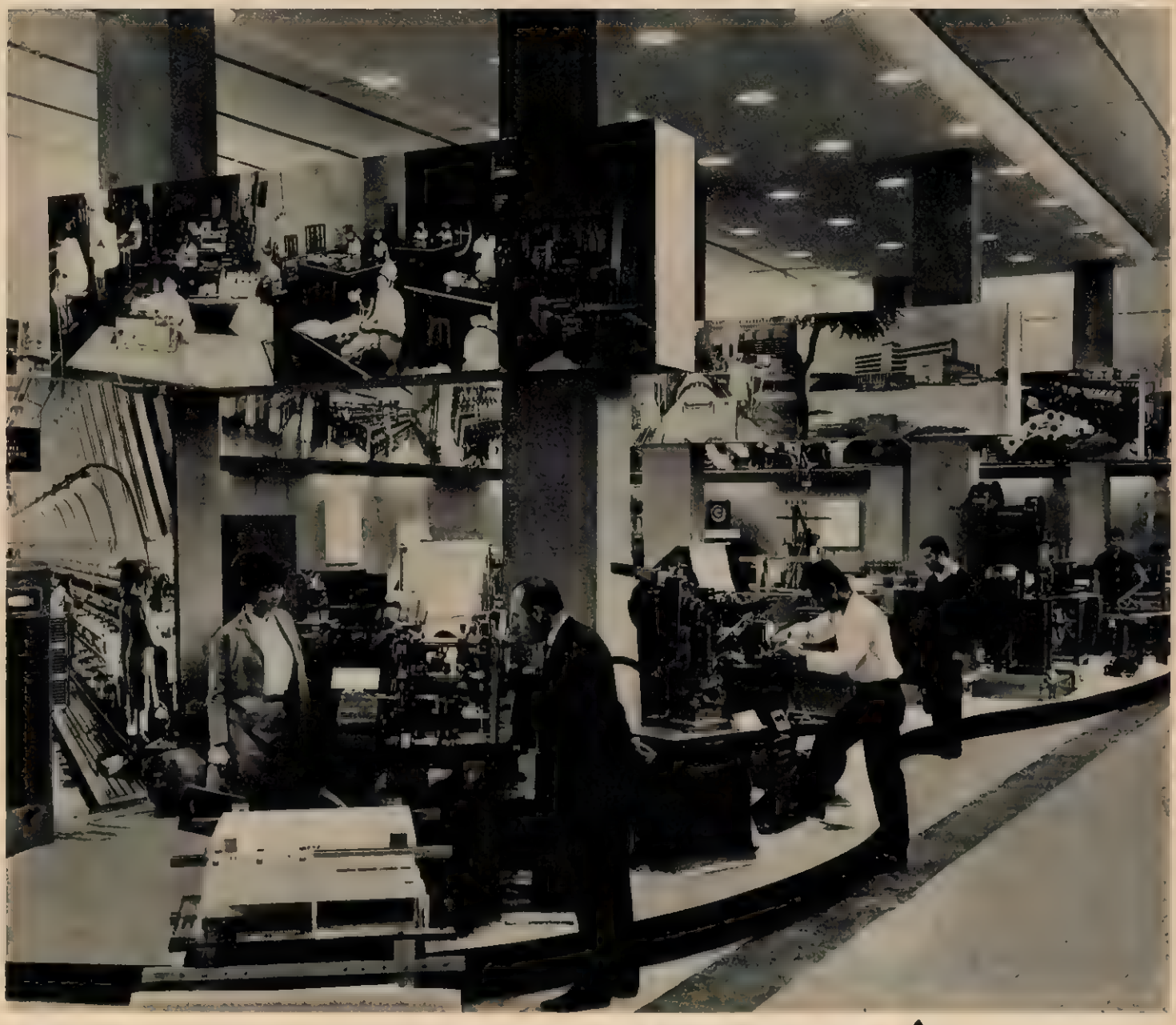

Într-un singur an invenţiile şi inovaţiile realizate şi aplicate în industria uşoară au adus economiei naţionale beneficii de peste 80 milioane lei. O parte dintre aceste valoroase invenţii au fost expuse recent în expoziţia deschisă de către Ministerul Industriei Uşoare.

Studenţii Facultăţii de maşini tehnice din Timişoara fac în acest an practică la uzinele «Vulcan» din Capitală

«În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, dezvoltarea economiei depinde într-o măsură tot mai mare de ridicarea potențialului științific și tehnologic, de capacitatea de a introduce în practica economică și socială cuceririle științei și tehnicii».

Proiectul de Directive ale Congresului al X-lea al P.C.R.

Din momentul în care s-a stabilit că revoluția tehnico-științifică influențează fundamental viitorul vieții noastre materiale, sîntem obligați să ne întoarcem cu toții privirea spre tehnică și știință, sîntem obligați să pășim spre ele, independent de specificul muncii sociale pe care o realizăm individual, indiferent de meseria fiecăruia dintre noi. Nu înseamnă nimic altceva decît a ne familiariza de azi cu viitorul, de a ține pasul cu vremea, de a ieși în întîmpinarea unor realități care — legic — vor pătrunde în cotidianul nostru.

Revoluție tehnico-științifică, automatizare, calcul electronic, cibernetică — sînt doar cîteva dintre componentele noului vocabular al omului contemporan.

Proiectul de Directive face ca niște neologisme — adică niște noțiuni, niște cuvinte nu demult născute — să devină general interesante, să capete o răspîndire vertiginoasă, să dobîndească — în cel mai bun și folositor sens — meritul de a fi populare.

Cheile economiei moderne

Anchetă realizată de Nelu IONESCU

Deci, dacă vrem să beneficiem de avantajele unei economii în continuă și amplă dezvoltare, printre altele, trebuie să o acordăm permanent cu *cerințele revoluției tehnico-științifice*. E un obiectiv, e o sarcină.

Evident, în zilele noastre numărul tehnicienilor a crescut și continuă să crească senzațional. Iar mîine-poimîine, probabil, va fi din ce în ce mai greu, mai stingheritor, pentru tine și pentru ceilalți, să rămîi un străin de tehnică. Și totuși lumea e încă plină de profani în ale tehnicii.

Trăim și vom trăi o revoluție. Or, revoluțiile trebuie trăite conștient.

Pentru început, să apelăm la opiniile unui teoretician. Într-un articol-studiu remarcabil, profesorul dr. inginer Valter Roman argumentează, invocînd autoritatea ideilor lui Karl Marx, că punctul de plecare, baza, în sfîrșit, esența actualei revoluții tehnico-științifice o constituie, pe de o parte, apariția și existența mașinii automate și, corespunzător, automatizarea procesului de producție, iar pe de altă parte, apariția și existența mașinilor de calcul electronice și, firește, folosirea lor în producție în special, în economie în general. Deci, de reținut: automatizare și calcul electronic.

Dicționarele și articolele tehnice sînt folositoare pentru a te elibera de starea de profan amintită, dar pentru a depăși o înțelegere abstractă a lucrurilor este nevoie să te apropii de concret. Deci, *din bibliotecă, în viață*. De la general, la special, la exemplu.

AUTOMATIZAREA — PREZENT ȘI VIITOR

În 1962 s-a început la Iași realizarea unei noi investiții industriale naționale de anvergură: o uzină metalurgică menită să producă țevi sudate la cald și profile formate la rece. Proiectul ei, realizat în țară, la Institutul de proiectări laminoare din București, cuprinde soluții tehnice dintre cele mai moderne. Iar tehnologia de fabricare, atît a țevilor cît și a profilelor, a fost elaborată, în întregime, în uzină.

Utilajul acestei uzine este bazat pe un sistem de înalt nivel de mecanizare și automatizare. O instalație electronică cu elemente complet tranzistorizate realizează — asemeni rețelei nervoase dintr-un organism viu — funcția de coordonare a acestui uriaș tînăr, viguros și *productiv*.

Deci, pe scurt, sîntem față în față cu automatizarea în plenitudinea înțelesului ei.

Și acum, în loc de orice alte argumente *iată cinci fapte care fac să se înțeleagă mai bine decît, să zicem, dublînd zece fraze frumoase, entuziasmante, dar generale, de ce viitorul aparține tehnicii de nivel superior în general, automatizării în special.*

1. Într-un singur minut pot fi și sînt sudați 40 de metri de țeavă. O viteză de sudură la cald, care nu poate lăsa pe nimeni «rece». Și tot într-un minut se fabrică 80 de metri de profile. Desigur, vitezele se referă la o singură linie tehnologică, dar uzina dispune de 3 linii tehnologice pentru țevi și 2 pentru profile, *linii* care — tot datorită înaltului grad de tehnicitate al utilajului și tot datorită automatizării — produc în flux continuu, adică 24 de ore din 24.

2. Prin proiect, uzina ieșeană a fost destinată să producă țevi sudate cu diametrul pînă la 114 mm și profile cu lățime desfășurată pînă la 500 mm.

Datorită utilajului său însă, uzina *poate executa produse și potrivit unor* standarde străine: germane (DIN), sovietice (GOST), americane (ASTM), britanice (BS), japoneze (JIS), ori recomandărilor internaționale de standardizare (ISO).

3. Înaltul grad de mecanizare și automatizare al uzinei a facilitat și realizarea unui ritm de asimilare de noi tipodimensiuni de produse, ritm pe care îl putem califica formidabil, fără nici cea mai mică ezitare. Pînă în prezent s-au asimilat 556 tipodimensiuni de țevi și 324 tipodimensiuni de profile. Linia graficului *asimilării profilelor formate* la rece are o ascendență cu totul deosebită. În 1966 — 36 de noi profile asimilate; în 1967 — 46 de profile; iar în 1968 — 186 de profile. Pentru a aprecia acest *ritm la reala lui valoare* trebuie ținut seama că este cu mult superior tuturor ritmurilor de asimilare ale întreprinderilor asemănătoare din toate țările lumii. Pentru că, chiar în *țările cu o veche tradiție industrială*, ritmul de asimilare nu este mai mare de 10—12 noi produse pe an.

4. Dar fiindcă sîntem la capitolul «înaltă tehnicitate», să ne oprim la «laminorul reductor alungitor» — instalație considerată de specialiști ca cea mai importantă a uzinei. După cum se înțelege din denumirea sa, funcția și finalitatea acestei instalații este de a *reduce grosimea* pereților unei țevi (eboșa) de un anume diametru, ceea

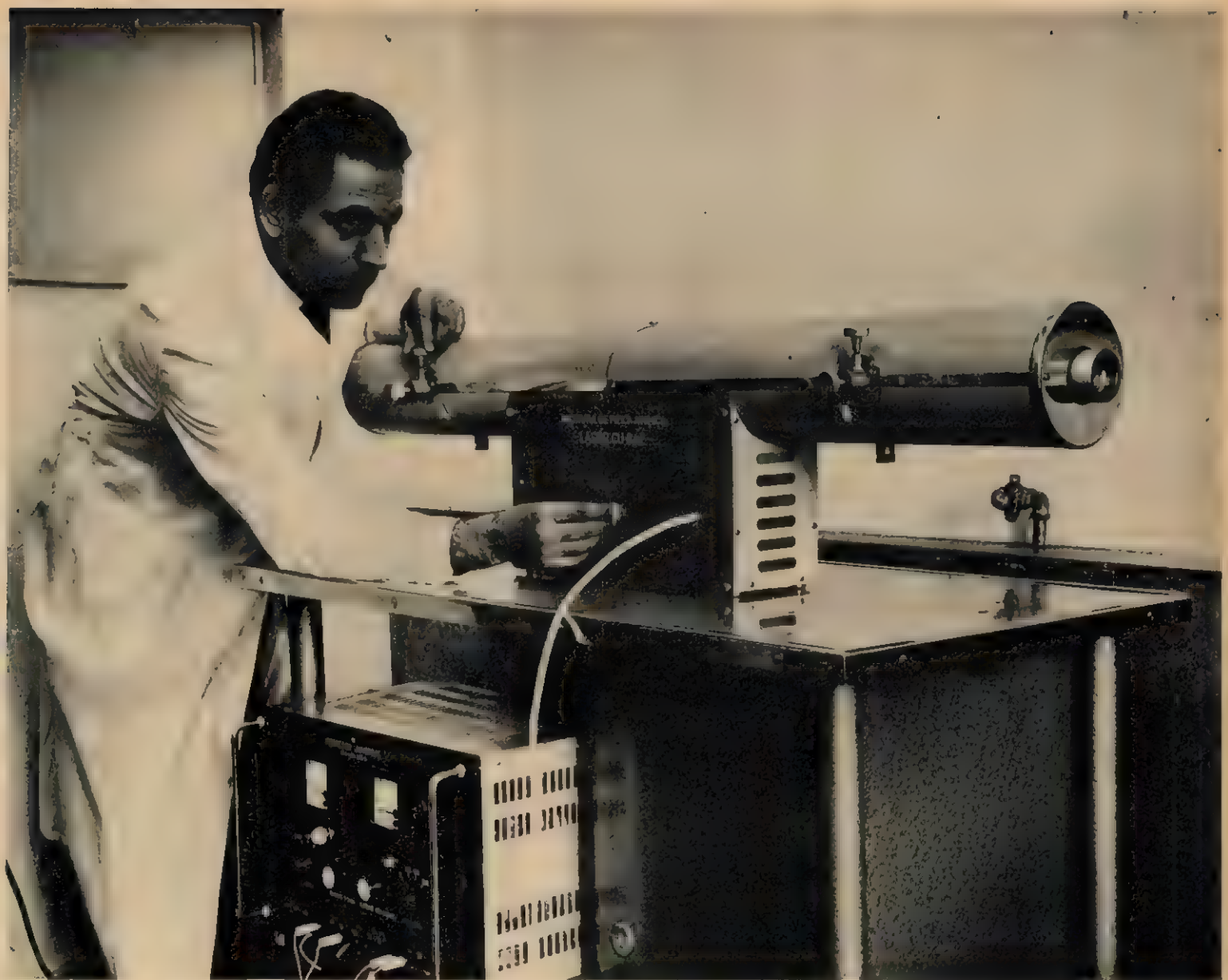

Laserul este doar una dintre ultimele descoperiri ale secolului nostru, dar o descoperire de mare utilitate pentru savanți și ingineri, o descoperire care are multiple posibilități de aplicare în cele mai diferite domenii ale științei și tehnicii.

Prototipul — autohton — din fotografie, realizat în cadrul Institutului de fizică atomică, are parametri de funcționare corespunzători nivelului actual al tehnicii de construcție a laserelor, el putînd fi folosit în telecomunicații ori pentru măsurători de mare precizie în industria construcțiilor de mașini.

ce, firește, implică și o alungire a ei, astfel încît să se poată obține țevi de o altă gamă de diametre. Se pot astfel satisface cerințele cele mai variate ale beneficiarilor uzinei. Este locul să subliniez un merit al — să le spunem așa, pentru că așa sînt — îndrăgostiților de Marea Tehnicitate din uzină, îndrăgostiți care, cu mîna mai mult pe rigla de calcul decît pe inimă, printr-o ingenioasă inovație, au mărit performanțele inițiale ale acestui utilaj. Și astfel, șase ingineri și un economist — Vasile Brînișteanu, Otto Belzo, Moise Făclieru, Eugen Oprea, Anton Horwath, Costică Moraru și Nicolae Lacea — au asigurat bugetului uzinei o economie de cîte 5 milioane lei în fiecare an.

Tot acestui utilaj-vedetă care se cheamă reductor alungitor, alt grup de ingineri — Adrian Teodoriu, Paul Toma, Nicolae Baltagiu și iar Moise Făclieru — i-a adus unele modificări care au făcut posibilă fabricarea și de țevi pătrate și dreptunghiulare. Noua metodă este în curs de brevetare și totuși s-a aflat de ea în lumea largă, pentru că o uzină mexicană cu profil și utilaj asemănător a și solicitat-o. Sînt mulțumit că pot consemna, negru pe alb, o victorie de-a noastră. Fiindcă a exporta inteligență, abia după 2—3 ani de la însușirea unei tehnologii noi pentru tine, este, indiscutabil, o veritabilă victorie.

5. În momentul de față, sudarea țevilor se realizează electric, prin presiune cu încălzire prin rezistență. Metoda a fost bună la darea în folosință a uzinei, dar în tehnică lucrurile nu rămîn la fel, se schimbă aproape de la o zi la alta.

Iată de ce în laboratorul excelent dotat al uzinei s-a construit o instalație pilot pentru sudarea țevilor prin inducție cu curenți de radiofrecvență. Rezultatele obținute fiind mai mult decît satisfăcătoare, se va introduce această nouă metodă de sudare, deocamdată pe linia tehnologică mijlocie, iar după ce — în cursul anului viitor — se va monta o nouă linie de țevi, a căror sudură se va face tot cu ajutorul curenților de înaltă frecvență, se va moderniza în același sens și actuala linie mare de țevi sudate. Este planul de viitor al tehnicienilor uzinei.

Pe aceste temeiuri foarte concrete, metalurgiștii ieșeni își analizează cu maximă luciditate posibilitățile lor de a prelua cît mai mult din sarcinile sporite prevăzute pentru acest sector de producție în următorul plan cincinal.

Dați-mi un creion, o coală albă de hîrtie și un calculator electronic — nimic altceva.

Este pretenția tovarășului inginer Lazăr Ducman, șeful secției cercetări matematice și economice în metalurgie din cadrul Institutului de cercetări metalurgice, precum și a celorlalți colegi ai dumisale. Dacă pretenția este sau nu modestă, rămîne de văzut. De asemeni, dacă satisfacerea ei este sau nu rentabilă. Să sperăm că vor obține rezultatul, chiar fără un calculator electronic la îndemînă.

Secția aceasta — încadrată cu cercetători operaționiști și programatori — este, din punct de vedere al prelucrării automate a datelor (al PAD-ului, ca să folosim limbajul specialiștilor), profilată pe două direcții principale de cercetare.

Prima direcție constă în întocmirea programelor și executarea pe calculator a calculelor matematice necesitate de cercetările științifice efectuate de institut, iar a doua direcție cuprinde cîmpul propriu — matematic — de cercetări operaționale în siderurgie sau, alt fel spus, modelarea matematică a proceselor de producție (atît sub aspectul lor strict tehnologic cît și în privința aspectelor organizatorice implicate de ele), modelare efectuată în scopul optimizării acestor procese. Prin optimizare, în sensul obiectivelor actualului program de lucru al secției, se înțelege micșorarea consumurilor specifice, în special de metal, precum și mărirea productivității agregatelor, printr-o mai bună organizare a proceselor tehnologice.

Scopul, ambiția și mîndria activității cercetătorilor matematicieni constă în a obține economii cît mai mari, numai prin calcul.

Cele două exemple de mai jos au rostul să vă formeze o idee concretă despre proporțiile economiilor care se pot obține doar prin operații matematice.

Prin modelarea matematică a des-

Cheile economiei moderne

Imaginea de mai jos mi-a amintit o interesantă părere a tovarășului inginer Mihai Vatavu, director al Uzinei metalurgice din Iași: «Un adevărat ieșean, alături de vechile tradiții ale acestui oraș, trebuie să creadă în noile tradiții ale urbei, trebuie să le cultive. Altfel nu-i decît un conservator care se pierde în trecut. Iar noile tradiții ale Iașului sînt, evident, cele de ordin tehnic, de ordin industrial».

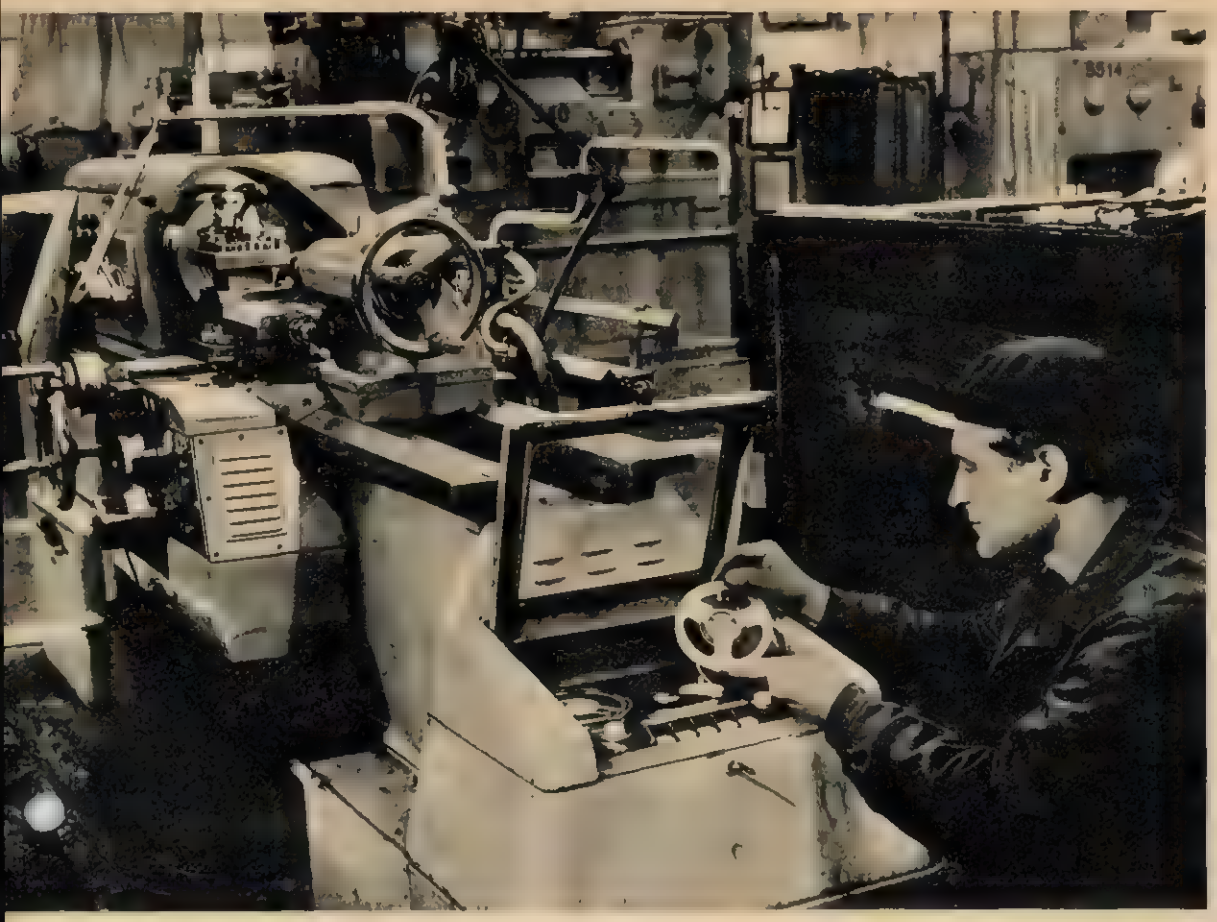

În mîinile unui tehnician care se respectă, un magnetofon banal poate «produce» mai mult decît un tango ori un twist. Strungurile cu comandă-program fabricate la uzina din Arad, și expuse la numeroase tîrguri și expoziții internaționale, ne-au atras admiratori și cumpărători din mai multe țări ale Europei, Asiei și Americii de Sud.

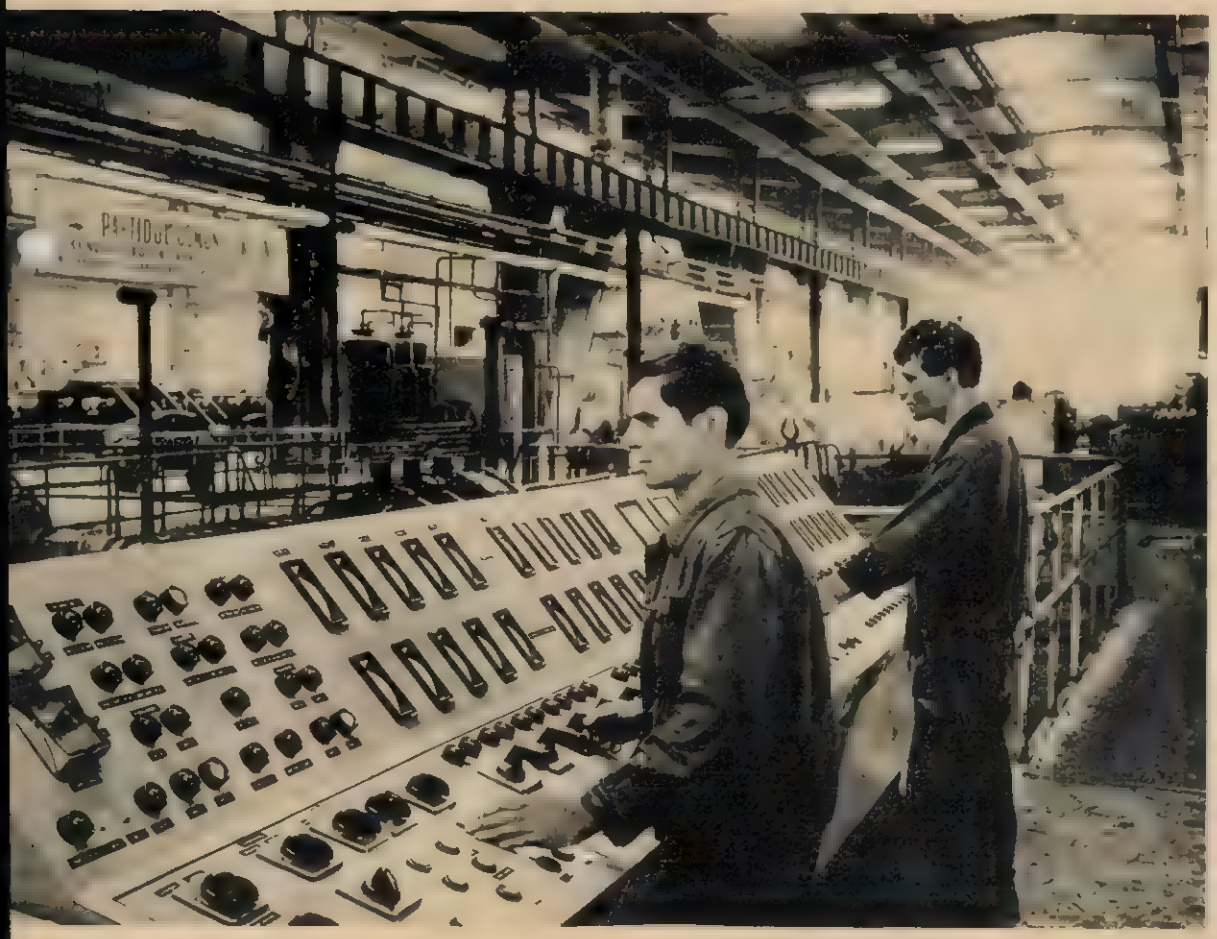

În halele imense ale Uzinei metalurgice din Iași vezi doar ici-colo cîte unul-doi muncitori, care au alură mai mult de pianiști decît de muncitori uzinali în accepția «clasică» a cuvîntului.

fășurării procesului tehnologic dintr-o secție a Combinatului siderurgic din Hunedoara, în vederea diminuării suprapunerilor de evacuări ale cuptoarelor Siemens Martin și implicit a creșterii productivității secției, s-a obținut, deocamdată experimental, un coeficient de îmbunătățire a procesului de producție de 2%, ceea ce înseamnă un spor de producție de circa 30 000 tone metal anual într-o singură secție. Soluția — rezultat al cercetărilor din institut — se va aplica în producție începînd chiar din cursul acestui an.

Iar — un al doilea exemplu — prin optimizarea programelor de evacuare privind producția de tablă groasă la Combinatul siderurgic din Galați, în vederea micșorării consumului specific de metal, în aplicațiile experimentale s-au obținut rezultate dintre cele mai bune. «Cercetarea» urmează a se aplica din 1970, iar economiile la prețul de cost sînt estimate la cifra de 5—6 milioane lei pe an.

Și în cazul primului exemplu și într-al celui de-al doilea, cheltuielile de cercetare au fost pur și simplu modeste. N-au lucrat decît echipe de 3—4 cercetători, care n-au consumat altceva decît topuri de hîrtie și ceva timp din programul de lucru al calculatorului electronic de la Hunedoara, calculator folosit în prezent atît în favoarea directă a procesului de producție, cît și pentru efectuarea calculelor economice și științifice.

Din proiectul de Directive rezultă că pretențiile inginerului Ducman și ale colegilor dumisale — mă gîndesc nu numai la colegii din institut, ci în general din cercetare — vor fi în curînd satisfăcute. Iar în special amintesc că, încă de pe acum, se află în fază de studiu tehnico-economic crearea unui centru de calcul — dotat cu un calculator electronic de ultim tip, de ultimă «generație» — care urmează să satisfacă necesitățile de calcul ale tuturor institutelor aparținînd de Ministerul Industriei Metalurgice.

Cerințele matematicienilor sînt justificate și vor fi împlinite. Modelarea matematică a economiei a devenit o sarcină prioritară, iar asigurarea bazei materiale a desfășurării ei și-a asumat-o statul.

ÎN LOC DE ÎNCHEIERE, O PROPUNERE

Pornit cu intenția de a găsi sensurile concrete ale unor noțiuni, sondajul meu de profan în tehnică, la uzina din Iași și la institutul din București, și-a depășit, fără să-mi dau seama cînd, rostul autopedagogic pe care i l-am propus, obligîndu-mă să mă gîndesc la forța economică pe care o reprezintă, alături de cele două exemple alese de mine, nenumăratele unități productive ori de cercetare, în general economice, care, înmănunchiate, oferă marele exemplu al unei economii naționale în plină dezvoltare.

Pornind de la acest exemplu, vă invit să medităm, să-i căutăm și să-i găsim împreună nu numai sensurile sale pur tehnice, pur economice, ci și cele sociale și politice.

Pentru că, Partidul Comunist Român, punînd în centrul politicii sale economice continuarea în ritm înalt a procesului de edificare a unei economii moderne,— bazată printre altele și pe folosirea cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane — face acest lucru «în vederea asigurării condițiilor pentru satisfacerea în tot mai largă măsură a cerințelor materiale și spirituale ale membrilor societății», adică ale noastre, ale tuturor.

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

În actualul cincinal
a intrat în funcțiune
cea mai mare cetate industrială a patriei socialiste:
Combinatul siderurgic din Galați.
Pentru realizarea acestui obiectiv au fost turnate
2 milioane mc de beton,
au fost montate 144 000 tone construcții metalice,
90 000 tone utilaje,
160 000 tone armături de oțel
și au fost instalate 4 400 km de cabluri.

CEI MAI FRUMOȘI ANI

de Liviu TIMBUS

În comparație cu anul '38, puterea industrială a patriei a fost multiplicată de 14 ori. O istorie alertă, dar înfăptuită conștient, în care visele, proiectele și finalitatea faptelor s-au supus cu docilitate celor mai stricte determinări științifice. Ultimul sfert de veac românesc, născut prin gîndul Partidului Comunist Român și spiritul de abnegație al milioanelor de constructori ai socialismului, concretizează în planul ideilor și al cotidianului faptic axioma civilizației contemporane: *o economie stabilă și prosperă, bazată pe o industrie puternică, reprezintă principala garanție a progresului multilateral, chezășia independenței și suveranității naționale.*

Sîntem martorii și creatorii acestui impresionant, tulburător și pasionant capitol din istoria pămîntului românesc. Am văzut cu ochii noștri împlinirea unui gînd străvechi despre o Românie a civilizației prospere, visată, întrezărită sau anticipată cu realism și luciditate de atîția precursori de seamă, patrioți înflăcărați, oameni de știință și învățați de renume.

Vom reaminti spre exemplificare aceste cîteva rînduri publicate cu aproape un secol în urmă de luceafărul poeziei românești, cu totul remarcabile prin realismul, rigoarea și forța introspecției social-economice: «Condiția civilizației statului — scria Mihail Eminescu — e civilizația economică. Gradul de civilizație al unui popor se măsoară după aptitudinile de a supune puterile oarbe ale naturii scopului omului». Și mai departe: «... industria fără protecție nu se poate înființa. Protecție fără putere politică a statului nu se poate exercita».

Un adevăr valorificat la scara realității în scurgerea unui singur sfert de veac, prin talentul și hărnicia poporului nostru, prin virtuțile socialismului și politica științifică marxist-leninistă a Partidului Comunist Român

Un demaraj puternic, care a declanșat puterea novatoare a unui întreg popor, polarizînd principalele resurse materiale și umane în făurirea unei solide baze tehnico-științifice, pivotul progresului general și al dezvoltării multilaterale.

AVANGARDA CIVILIZAȚIEI CONTEMPORANE

25 de ani reprezintă o generație. Un sfert de veac din scurgerea căruia, astăzi, atenția noastră,a tuturora,se oprește în mod deosebit asupra ultimilor ani.

Acordăm această prioritate nu obligați de prospețimea memoriei sau din considerente de ordin afectiv, ci datorită marii semnificații pe care a avut-o Congresul al IX-lea în destinul colectiv al poporului

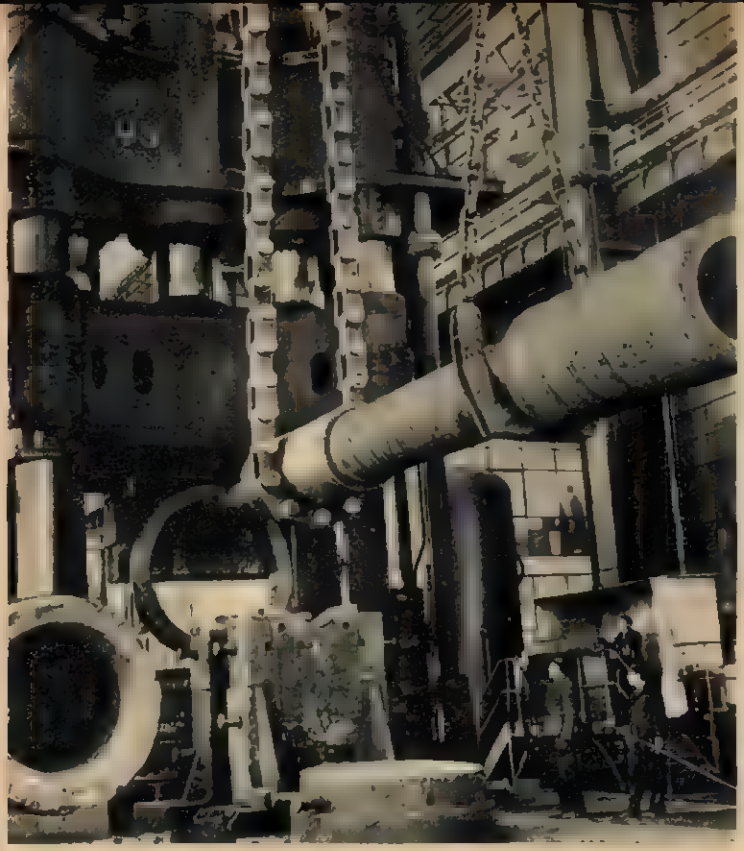

În perimetrul industrial al Capitalei a intrat în funcțiune Uzina de mașini grele. Fotografia noastră vă prezintă forjarea arborelui turbinei de 178 megawați, destinat Hidrocentralei de la Porțile de Fier.

numai 10,2% în 1938. Printre noile unități ridicate în acest răstimp vom aminti: Uzina de mașini grele, Uzinele de autoturisme și Fabrica de micromotoare din Pitești și multe altele. A fost fabricată o gamă variată de mașini, utilaje, instalații și agregate de cele mai moderne tipuri și cu performanțe tehnico-economice ridicate. Industria petrolieră a fost dotată cu instalații de foraj F-200, prevăzute cu motoare de mare putere și convertizoare hidraulice. Pentru industria chimică au fost produse linii de fabricație pentru acid sulfuric, de 100 000 t/an. Mijloacele de transport au fost înzestrate cu autocamioane de 3,5 și 8 tone, diferite tipuri de tractoare, o largă gamă de autoutilitare, autoturismul «Dacia». Numărul locomotivelor diesel și electrice ce se vor fabrica în acest an este de trei ori mai mare decît al celor produse în 1964, iar în domeniul transporturilor maritime și fluviale au fost construite cargouri de 1 000, 3 500 și 4 500 tdw și cargouri mineraliere de 10 200 și 12 500 tdw.

REACȚII ÎN LANȚ

A fost continuată cu succes și dezvoltarea construcțiilor hidro și termoenergetice, principalul izvor energetic pentru întregul angrenaj al industriei naționale. Luminile Bicazului s-au răzlețit pretutindeni. Armata de constructori constituită în nordul Moldovei s-au îndreptat spre toate cele patru zări, întemeind șantiere în căldarea de piatră a

În 1968 a fost terminată calea ferată dintre Toplet și Turnu-Severin. Marea construcție de pe malul Dunării se strecoară prin 7 tuneluri și 22 de viaducte și poduri.

nostru. Ultimii ani ai istoriei naționale rămîn cu totul remarcabili prin vigoarea, dinamismul și amploarea progresului multilateral. Dezvoltarea viitoare a României este legată indisolubil de realizările obținute pînă în prezent și în mod cu totul deosebit de cele înregistrate în actualul cincinal. Bilanțul anilor 1966-1968 și rezultatele pe 1969 dovedesc că programul economic al țării se înfăptuiește cu succes. În primii trei ani ai cincinalului au fost înălțate peste 700 de capacități de producție și obiective industriale (160 între 1949 și 1955: 199 între 1956 și 1959 și 502 între anii 1960 și 1965), iar în primul semestru al acestui an s-au dat în exploatare peste 170 obiective economice. Dovada o fac marile cetăți ale siderurgiei și industriei constructoare de mașini, prelucrarea superioară a aurului negru și gazului metan, descătușarea potențialului hidroenergetic, geneza metalului alb, desferecarea moleculei clorosodice, noua istorie a vegetației forestiere. O largă amplitudine în dezvoltarea potențialului industrial, în modernizarea economiei, în alegerea acelor opțiuni care să garanteze structura modernă a valorificării superioare a resurselor materiale și umane.

Intrate în hora chimiei, în cîntecul electrolizei, în cuptoarele oțelăriilor, prelucrate în sute de uzine, fabrici și secții noi ridicate în ultimul răstimp, bogățiile solului și subsolului românesc și-au redescoperit din nou valoarea, importanța și marea lor semnificație în balanța economiei naționale.

O dezvoltare spectaculoasă, prefigurată cu rigurozitate și realizată în concordanță strictă cu realitățile și posibilitățile concrete ale României.

Politica consecventă de industrializare socialistă a patriei a fost continuată și în actualul cincinal prin creșterea ascendentă a sectorului siderurgic, prin amplificarea și diversificarea industriei construcțiilor de mașini, prin dezvoltarea preponderentă a industriei grele, osatura virtuală a întregului progres economic.

1968 a însemnat pentru Galați anul împlinirilor. Armata de constructori, cei 20 000 de muncitori, tehnicieni și ingineri masați în Văile Catușei și Malinei au început să se răzlățească, chemați de alte șantiere. Gigantul de la Dunăre — cea mai mare cetate industrială a României socialiste — a intrat în exploatare. După laminorul de tablă groasă a început funcționarea furnalului de 1 700 mc, aglomeratorului de minereu, fabricii de oxigen, oțelăriei cu convertizoarele de 150-100 tone șarjă, laminorului Slebing cu o capacitate de 2,5 milioane tone/an.

În același timp, nivelul de dezvoltare atins în 1968 de industria construcțiilor de mașini a permis ca această importantă ramură să dețină în producția industrială a țării o pondere de circa 23,3% față de

Platforma chimică a Iașului, cea mai tînără realizare a petrochimiei românești.

Argeșului, în codrii neumblați ai Lotrului, în natura montană de la Șadu, la Porțile de Fier. În prezent, într-o singură zi, centralele electrice din țară revarsă în circuitul economic peste 70 000 kWh energie, capabilă să pună în mișcare toate fabricile și uzinele României socialiste și care la rîndul lor produc tot într-o singură zi peste 13 000 tone oțel, aproape 9 500 tone laminate, peste 55 000 tone cărbune, mii de tone produse sodice, de îngrășăminte, 70 tractoare, aproape 1 700 000 mp de țesături, 200 000 perechi de încălțăminte și întreaga gamă a produselor de consum. În același timp, numărul satelor electrificate s-a ridicat pînă la sfîrșitul anului trecut la 9 200 (dublu față de 1962) și tot în 1968, mediul rural număra 1,367 milioane abonați radio, peste 176 000 abonați ai televiziunii și peste 1 300 000 locuințe electrificate.

O mare parte a sarcinilor înscrise în actualul plan cincinal vor fi realizate încă în decursul acestui an. După intrarea în funcțiune a centralei de pe Argeș (220 MW), circuitul energetic național se va îmbogăți substanțial prin aportul hidro-

CEI MAI FRUMOSI ANI

Mecanizarea și automatizarea industriei moderne a devenit un factor indispensabil în domeniul progresului tehnic și științific. Proiectul de Directive ale Congresului al X-lea al P.C.R. subliniază marea însemnătate care o au pentru ridicarea eficienței economice înnoirea și modernizarea mijloacelor de muncă a proceselor tehnologice și ridicarea nivelului tehnic al producției în toate ramurile. Recent inaugurată, Fabrica de elemente pentru automatizări din București răspunde tocmai acestei importante cerințe a industriei moderne.

Se profilează tot mai pregnant viitorul Teatru Național, dantelăria schelelor desenează contururi tot mai clare pe cerul Capitalei.

centralelor de la Mărișelu și Tarnița (amîndouă pe Someș) și a centralelor electrice din aval de barajul Vidraru, prin intrarea în funcțiune a centralei de la Valea Iașului. Un viitor luminos, la propriu și la figurat.

Dezvoltarea impetuoasă a industriei grele și descătușarea potențialului termo și hidroenergetic au avut largi și profunde implicații în toate ramurile și subramurile economiei naționale. Crearea unei solide baze energetice a favorizat, între altele, desferecarea moleculei de aluminiu. (Centralele din România furnizau în 1938 1 milion de kWh, sau mai exact, consumul de energie electrică necesar în 1970 numai Uzinei de aluminiu din Slatina.) România a început să obțină produse «ALRO» în clipa în care a avut la ea acasă toate cele trebuincioase. Pe cerul Olteniei converg cinci magistrale electrice, totalizînd un potențial de energie egal cu consumul orașului București, iar uzinele clorosodice și industria petrochimică, durate în anii puteri populare, și-au cîștigat încă de pe acum o binemeritată faimă.

În acest domeniu zestrea industrială a țării a fost îmbogățită prin construcția celor două noi cetăți ale chimiei românești de la Rm. Vîlcea și Pitești.

Munții de sare de la Ocnița și Calcarul Pietrenilor furnizează în prezent hrana necesară marelui combinat vîlcean. Aici, atomii de clor și sodiu, îngemănați prin forța oarbă a naturii și depozitați în viscerele pămîntului, sînt desferecați prin puterea curentului electric. Pe baza clorului și sodiului chimiștii vîlceni fabrică în continuare o largă gamă de produse clorosodice, mase plastice, insecticide, alcooli și coloranți.

Prioritatea factorilor calitativi, specializarea și realizarea unui echilibrat raport între creșterea producției mijloacelor de producție (în medie cu 9-10% pe an) și producția bunurilor de consum (în medie cu 7-8% anual) se oglindesc, între altele, și în concentrarea producției în puternice și complexe unități industriale. Marele combinat al Piteștiului, *intrat parțial în funcțiune*, relevă cu pregnanța marelui progres realizat în această privință larga anvergură a petrochimiei românești, profundele prefaceri economice dobîndite prin vasta revoluție tehnico-științifică. Orientarea producției spre o structură modernă, prioritatea factorilor calitativi, creșterea productivității muncii caracterizează de altfel toate cele peste 700 de unități economice ridicate în primii ani ai cincinalului, fabrici, uzine și secții aparținînd celor mai diverse ramuri industriale.

În aproape toate domeniile industriei grele, extractive și chimice și în majoritatea subramurilor industriale, muncitorii, inginerii și tehnicienii noștri reprezintă în istoria României socialiste pionierii, dascălii și veteranii unor meserii practic necunoscute în perimetrul social și economic al țării noastre. Afirmarea multilaterală a socialismului, lichidarea decalajului care ne mai desparte de țările avansate se oglindesc pregnant și în sensibilele mutații în structura socio-profesională a populației. Ponderea covîrșitoare a populației active ocupată în sfera producției materiale este de 88,4%, în timp ce numai 11,6% lucrează în sfera neproductivă.

În prezent, configurația socială a populației **cunoaște următoarea situație: 39,9% muncitori, 38,6% țărani cooperatori și 12,9%** intelectuali. Adîncirea specializării, dispariția unor profesiuni legate de folosirea mijloacelor tehnice și proceselor tehnologice depășite explică deopotrivă și lărgirea structurii profesionale legate de domeniul *automaticii, chimiei, radiotehnicii* etc.

Tezele C.C. al P.C.R. pentru Congresul al X-lea conțin o profundă analiză a stadiului de dezvoltare a societății noastre și a căilor evoluției sale, viitoarele transformări privind înlăturarea treptată a deosebirilor dintre munca fizică și intelectuală.

O retrospectivă emoționantă, o perspectivă grandioasă; o viguroasă școală a curajului și măiestriei născută și desăvîrșită într-un pătrar de veac.

SINTEZA VIITORULUI

Am construit și desăvîrșim noua societate aplicînd creator învățătura marxist-leninistă la condițiile concrete ale României. Orînduirea echității și civilizației prospere, lumea libertății și demnității umane a prins viață și împlinire sub ochii noștri. Am ajuns la acest stadiu de dezvoltare a patriei socialiste dînd cîștig de cauză rațiunii, am ales *făgașul biruinței într-o luptă neîntreruptă* cu necunoscutul și inerția. O întîlnire violentă a trecutului cu prezentul, o luptă ireconciliabilă între bine și rău, între vechi și nou, motorul și miezul dialectic al întregii deveniri. Întregul nostru popor, condus de partid, se prezintă la cel de-al X-lea Congres cu o mîndrie legitimă, întemeiată pe realizări remarcabile, un palmares bogat care îi îndreptățește marea încredere în viitorul luminos al patriei.

Sobre, lucide, realiste, documentele pentru Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român anticipează emoționant dezvoltarea destinului colectiv al poporului nostru, constructorul și beneficiarul marelui progres social și economic al României. Următorul cincinal prevede în continuare ritmuri înalte în dezvoltarea industrială, ceea ce va asigura raporturi optime între industria grea și industria bunurilor de larg consum. În realizarea țelului principal — ridicarea bunăstării poporului, scopul prim și ultim al întregii politici economice — calea principală o va constitui sporirea veniturilor directe.

Astăzi știm cu toții: peste cinci, peste zece, peste cincisprezece ani vom fi mai bogați, mai puternici, mai fericiți. Jaloanele ulterioarei dezvoltări, bazate pe marile realizări obținute în ultimul sfert de veac și în mod deosebit în ultimii ani ai cincinalului, vor apropia România noastră de țările cu cea mai avansată economie.

Am trăit și vom trăi cei mai frumoși ani ai vieții noastre.

PUBLICITATE

Se împlinesc anul acesta două decenii de cînd la Arad s-a născut una dintre cele mai puternice mlădițe ale viitoarei industrii a României socialiste — UZINA DE STRUNGURI. Capacitatea de producție a anului 1969 este de 55,1 ori mai mare decît cea a anului 1950. Mai simplu, mai direct decît o fac aceste cîteva cifre nici nu ar putea fi demonstrată dezvoltarea impetuoasă a acestei uzine-mame,care în cei 20 de ani de existență a înlesnit crearea de noi și noi întreprinderi în cele mai diverse ramuri ale economiei naționale.

La Arad se produc astăzi trei tipuri principale de strunguri de diferite dimensiuni: strunguri normale (SN și SNA), strunguri revolver (SRO și SRV), iar în ultima vreme, strungurile automate (SN-400 CP). Ele pot fi întîlnite, cu rare excepții, în toate întreprinderile din țară în care se așchiază metal Numai din țară? Nu. Uzina de pe malurile Mureșului are cinstea de a fi una dintre reprezentantele de seamă ale exportului românesc de mașini-unelte. Printre țările spre care se îndreaptă strungurile fabricate la Arad se numără unele cu vechi și puternice tradiții industriale, precum R.F. a Germaniei, Elveția, Suedia etc.

Actualele preocupări ale colectivului uzinei se concentrează în studiile și experimentele pentru asimilarea altor două grupuri de strunguri cu parametri corespunzători unor înalte cerințe ale tehnicii moderne.

Uzina arădeană este și rămîne un exemplu pentru eforturile creatoare pe care personalul tehnic de concepție, ca și cel de execuție, le depune pentru ridicarea necontenită cantitativă și calitativă a producției de strunguri românești în pas cu cele mai avansate țări industriale ale lumii noastre contemporane.

STRUNGUL INDUSTRIEI MODERNE

carnet

de Aurel BARANGA

BILANȚ

Există în viața națiunilor, ca în viața oricărui om, un moment de bilanț. Ajuns în pisc, la capătul unui drum lung și anevoios, călătorul se oprește o clipă, emoționat, ca să privească înapoi. Distanța parcursă cu prețul atîtor eforturi îi dă și prețul străduințelor sale învinse, și perspectiva ascensiunilor care îl mai așteaptă. Cei douăzeci și cinci de ani de viață socialistă, trăită la incandescența unor realizări fără precedent, impun un asemenea bilanț. În cultură, ca în toate celelalte domenii de activitate omenească, excedentul ne apare fabulos. Pentru cine a trăit în această parte a lumii acum un sfert de veac și are memoria faptelor, orice comparație cu trecutul înseamnă o operație de o aritmetică uneori derizorie: cifrele de la care am pornit derutează și ni se par astăzi de necrezut. E dificultatea pe care o trăiești cînd stai de vorbă cu generațiile tinere: te ascultă și observi că te cred parțial. Și, într-adevăr, cine poate să creadă că nu sînt decît douăzeci și cinci de ani de cînd învățămîntul era o problemă de castă și de privilegiu?

În afara unei școli primare amărîte, slujită de învățători famelici, în afara celor patru clase primare «obligatorii», dar nefrecventate, copilului de om sărac nu-i rămînea de urmat decît maidanul. Putem întreprinde o operație de comparație cu ceea ce se petrece astăzi, cu miile de școli de toate gradele, pînă la cele mai *înalte, și în care tuturor tinerilor, chemați* cu asiduitate de o orînduire a culturii perseverente, nu li se cere decît un singur lucru: să învețe? Cartea era pînă acum un pătrar de veac un obiect de lux exorbitant. O cumpăra cine n-o citea, dorită de minți avide în imposibilitate să și-o procure. Mai e cu putință o trimitere la actualitatea noastră copleșită de cărți scrise competent și desfăcute la prețuri accesibile oricăror posibilități? Poezia, această orfană a culturii, era obsesia dezolată și nițel ridicolă a cîtorva răzlețiți. Se și teoretiza cinic pe marginea îndeletnicirii: poezia e bună, cu o singură condiție: s-o abandonezi la vreme. S-o abandonezi, evident, în schimbul unui post de ginere plătit sau al unui scaun de șef de cabinet la ușa cutărui ministru moșier și agramat, căruia fosta ta dexteritate în domeniul rimelor îi servea la întreținerea corespondenței sale galante. Se mai poate îndrăzni o raportare la poezia de astăzi, nu numai tipărită și citită în proporții de masă, dar întronată într-un rang al demnității, odinioară de neconceput, de nesperat? Proza începea de la casa de bani a unui editor-cîrnățar, cupid la contracte, dar exigent în gusturi. Am fost martorul stupefiat al următorului dialog: «O să vă scriu o carte». «Ei, dacă ați putea să-mi faceți una, așa, ca Pitigrilli». Romancierul solicitat să umble la o literatură pentru uzul demimondenelor se chema Rebreanu. Să fie limpede: Liviu. *Adolescent fericit, avînd* grația de a se bucura de prietenia ocrotitoare a lui Tudor Arghezi, am asistat zi de zi la convulsiile exisctenței sale tracasate de creditori: scotea, pe o hîrtie provenită din rebuturi, o foaie zilnică de poezie disprețuită. În jurnalul intim de suferințe și ofense al lui Camil Petrescu e o notație cutremurătoare: «azi n-am avut, literalmente, ce mînca». Propoziția a fost redactată în săptămîna în care scriitorul dădea la tipar «Patul lui Procust». Să mai amintesc de ftizia lui George Mihail Zamfirescu? De ftizia lui Sahia? De ftizia lui Bogdan Amaru? Să mai subliniez că oftica lor sublimă a pornit de la miile de zile nemîncate și de la miile de nopți dormite în frig, prin camere de hotel sordide și, nu rareori, în sala de așteptare a Gării de Nord? Orice insistență mi se pare o frivolitate, refuz să tulbur somnul atîtor mucenici pe altarele culturii noastre cu amintiri dulcege. Să reținem doar faptul că orice comparație a prezentului cu trecutul începe să fie cu neputință, incredibilă din fericire. Este concluzia unui bilanț care *obligă* la *meditații responsabile* și la decizii de entuziasm, dar nu al unui entuziasm factice, ci al unei stări de spirit convertite în fapte. Nu putem prăznui mai adecvat sfertul nostru de veac comunist decît pregătindu-l pe următorul, temeinic, serios, cu sentimentul plenar al continuității spornice.

literare

de Lucian RAICU

Vladimir STREINU:

„CLASICII NOȘTRI"

Reeditarea într-o colecție de mare tiraj («Lyceum») a volumului *Clasicii noștri* de Vladimir Streinu, apărut întîia oară la «Casa școalelor» acum mai bine de un sfert de veac, reprezintă o fericită inițiativă, dintre acelea pe care le-am vrea multiplicate, constituite într-o veritabilă normă a culturii noastre. Volumul însumează cîteva studii fundamentale cu privire la Al.I. Odobescu, Titu Maiorescu, M. Eminescu, Ion Creangă, George Coșbuc, dintre cele mai exacte și mai vii dedicate la noi înțelegerii unor mari scriitori. Vladimir Streinu, strălucit exponent al criticii post-lovinesciene, ne restituie, în cuprinsul lor, imaginea unor opere reprezentative ale literaturii noastre privite fără prejudecăți, cu o mare fervoare a adevărului, cu iubire și spirit critic. Pornirea polemică și dezgustul de clișeele școlare nu-l conduc, ca pe atîția alții, la o construcție arbitrară, fantezistă, oricît de seducătoare, ci sînt numai un mod personal de pătrundere în zona *adevărului*, al unui adevăr viu, care continuă să ne intereseze. Capitolul despre Titu Maiorescu (cu deosebire partea intitulată «Titu Maiorescu-intim») constituie, alături de monografia lui E. Lovinescu, cea mai de seamă contribuție din cîte cunoaștem la elucidarea complexului portret maiorescian. Sînt înlăturate întîi, cu ironie de un foarte bun-gust, exagerările de prisos, superficial entuziaste, și acel «lirism de nuanță ușor *hagiografică, prin care portretul se obnubilează*». O dată terenul eliberat, se trece la stabilirea notelor definitorii, rezultînd din atenta lectură a «însemnărilor zilnice». Arzătoarea adolescență a lui Titu Maiorescu nu trebuie să ne mire: «fierberea este a vîrstei și a tuturor». Ceea ce e cu adevărat surprinzător — subliniază Vladimir Streinu — e «conștiința care dublează acest proces penibil de vîrstă». «În conștiința de sine a adolescentului ca adolescent se declară dintr-o dată trăsătura excepțională a tînărului Maiorescu». În afară de comun rămîne «luciditatea autoscopică, modalitatea critică a inteligenței lui, fie că se exercită sub forma supravegherii de sine din interes introspectiv, cum am văzut, sau ca metodă de edificare a caracterului propriu, fie că postulează cu mare claritate anumite principii de care în lecturile de viitor va ține seama pe toată durata magistraturii sale critice; iar în amîndouă formele de manifestare critică mai este apariția extraordinar de timpurie, în întregime, a facultății intelective».

Izbitor prin originalitatea punctului de vedere la început, pe parcurs însă cucerindu-ne prin altceva, prin virtutea esențială, pentru orice critic, a înțelegerii în *lumina adevărului*, este și capitolul «Eminescu, poet dificil». Dificultățile de înțelegere a poeziei eminesciene sînt mărturisite cu toată energia, pentru ca, apoi, trecîndu-se la analiza pe text, să fie lămurite temeiurile lor. «Ele fac parte *din trei categorii. Sînt mai întîi expresii și versuri* neînțelese, sînt apoi poeme întregi neînțelese și, în sfîrșit, în al treilea rînd, vin propozițiile fundamentale ale lirismului eminescian, care fac din Eminescu, în ciuda presupuse sale popularități și a limpezimii, de care se încîntă în gura mare noii Gellieni, un poet pe cît de mare, pe atît de ermetic». Ultima împrejurare își are rădăcinile, firește, în amețitoarea adîncime a viziunilor lirice eminesciene.

Excepțional, în toate privințele, este și amplul studiu privind pe Ion Creangă, ale cărui concluzii sînt: «Homerismul viziunii, adică facultatea de a vedea și evoca în dimensiune uriașă, și structura rapsodică, adică epicism și oralitate, totul fiind menit să arate că opera conține elementele nepieritoare de portret ale autorului; iar portretul care ni s-a limpezit astfel este, cu oarecare adaosuri de istoricitate și complexitate individuală, al omului arhaic, din ținuturile noastre, conformat genial».

Tinerii cărora li se adresează colecția «Lyceum» vor avea, credem, toate motivele să fie surprinși, în lectura volumului, de viziunea nouă, atît de penetrantă, de exactă și de subtilă, asupra unor scriitori pe care, probabil, au convingerea că-i cunosc îndeajuns. Și cît de superficială poate fi această convingere! Creangă și Eminescu, Coșbuc și Odobescu, explicați de Vladimir Streinu, încep să ne pară niște scriitori cu desăvîrșire necunoscuți: *abia trebuie să-i citim, să învățăm să-i citim.*

strada

de Pop SIMION

FOCUL DE ȚIGARĂ

Pe unde-mi umbli, omule? În ciuda părului alb, n-ai astîmpăr. Ești pe drumuri. Ostenești. Te ocupi și azi de șerpii tăi de oțel. Uiți că ai depășit granița delicată a celor șaizeci de ani. Pur și simplu te înfurie ideea de pensie. Nu-mi dau seama exact pe unde ești și ce faci. Bănuiesc că ești și azi același cum te-am cunoscut. Îți mai aduci aminte cînd și cum? Mai ai proaspătă în memorie ziua întîlnirii noastre? Reperul e acesta: te-am întîlnit cu ocazia celui de-al doilea foc de țigară; e un moment care ne fixează cu severitate în timp, e ziua ta formidabilă, înscrisă în profesie ca într-o placă de bronz. Hoinăream (îți vei aminti acum) pe Magistrala de Est să scriu o carte despre **anul XV**, cum numeam cea de-a cincisprezecea treaptă pe care ajunseseră realitățile românești după august 1944. Era tot vară, ca acum, cu deosebirea că la acea vreme se consumaseră doar cincisprezece «vîrste» din noul destin al țării; calendarul era deschis la anul de grație 1959. Cum era ziua aceea? Era sură și ploua, iar tu, bătrîne «conductaș», erai pur și simplu insuportabil. Aveai o camionetă de șantier (o rablă) cu care goneai pe cîmp, cel puțin zece ore din zi; am urcat lîngă tine să știu ce naiba poate să facă un inginer montor zi-de-vară-pînă-n-seară. Pendulai de la un punct de lucru la altul, dădeai lămuriri, întocmeai scripte pe genunchi, în sfîrșit, te-am smuls din ale tale abia seara, într-un moment de **respiro**, cînd avu loc ceea ce tu numeai «al doilea foc de țigară». Te mai umanizaseși un pic, că — zău îți spun — m-ai exasperat cu mutenia ta și (de ce să mint?) cu lipsa ta de umor, deși se spune că oltenii sînt inventivi și spirituali; tu n-ai dovedit-o nici atîtica. Dar să revenim la seara aia de la Cristuru Săcuiesc (îasca-i *locul acțiunii*, dacă nu mă înșel). Ceea ce s-a *întîmplat* acolo e un moment de boltă în cariera ta (tu însuți ai spus-o), un stîlp de biografie. Eram în iulie și «macaroana» de oțel ajunsese într-un loc cheie, te întîlneai cu celălalt mare «conductaș» care aducea același șarpe metalic dinspre Moldova; cum «macaroana» ta venea direct de la domul cu gaze al podișului carpatin, aveai privilegiul ca tu să-i oferi celuilalt șef de șantier **focul de țigară**. L-ai oferit, simbolic și la propriu; ai scăpărat un chibrit și balaurul pe care îl tîrai după tine prin cîmpuri, păduri și hîrtoape a început să verse foc pe gură. În raza de bătaie a acelui foc brigadieresc, băieții celor două șantiere au cinat copios (peste caloriile reglementare!), s-au golit niște sticle de vin de regiune, s-a cîntat pînă tîrziu, iar voi, cei doi «tartori» de șantier, ați conceput o scrisoare către ministru, la București. Chichirezul acelei seri sta în faptul că **rendez-vous**-ul se prevăzuse să aibă loc mult mai tîrziu, la fine de an, în decembrie, însă tu cu ai tăi ați făcut pe dracu' ghem, ați forțat teritoriile și focul de țigară fu dat cu un număr de luni mai degrabă. Devansaserăți deci în chip nesperat. Știu, nu era vorba numai de cîștigul de timp; era vorba de un *inestimabil «impuls de prestigiu»* cu care ați înzestrat foarte tînăra și ambițioasa industrie chimică a României. Noile fabrici care se amplasaseră sau se constituiau atunci pe Trotuș așteptau metanul din podiș ca pe o mană cerească; tu erai conștient de urgența acestui comandament social. Mă foiam pe lîngă cine cînd, într-un tîrziu (erau destule sticle golite în jurul nostru), ți-am spus-o direct, verde: «Am dat-o în bară, meștere! Peste două-trei ore am tren la București și uite că nu știu nimic despre tine. Ce să scriu?» Mi-ai spus prompt: «Scrii și tu că ai dat peste unul mărunt și al dracului, care stă de douăzeci și trei de ani în deplasare și că azi, data cutare-cutărică, ai asistat la cel de-al doilea foc de țigară. Asta-i tot». Tot?; m-am posomorit, însă nu într-atîta ca să nu smulg de la tine cînd și cum a avut loc **primul foc de țigară**. Impresionanta ta «deplasare» e o cheie a profesiunii, o dominantă a destinului tău; dacă în anul XV împlineai douăzeci și trei de ani de umblet neîntrerupt pe coclauri, înseamnă că pînă azi zestrea ta fabuloasă a mai sporit cu zece. În **anul unu** (1944), meseria ta de «conductaș» abia *împlinise* un deceniu; era vară tîrzie, debutase toamna cruntă, țara era istovită de război, cînd au venit la tine doi bărbați din activul partidului cu întrebarea pe buze: «Poți dumneata repune în funcție conductele astea?» (ți-au așternut pe masă o hartă aproximativă, făcută cu creionul chimic pe hîrtie de împachetat; se schița acolo geografia ploieșteană a unor conducte de țiței distruse de hitleriști în retragere). «Trebuie să mă gîndesc», ai răspuns. «Cît să te gîndești, că țara n-are timp», au replicat cei doi. «Mă voi gîndi cît timp voi trage o țigară, ți-ai *spus în gînd* sau poate cu *voce tare; cei doi ți-au întins foc* (unul avea brichetă de aramă galbenă, celălalt scăpărase chibritul). A fost **întîiul foc de țigară**. Aflu că ești actualmente la cel de-al **treilea foc de țigară**. Te afli de un număr de luni undeva la tropice, într-o țară cu nisipuri și soare torid. Tot cu conductele, cu șerpii tăi metalici; execuți o comandă pe care a încredințat-o României guvernul acelei țări. Mare hoinar! Parcă și haz ai mai mult acum, la bătrînețe. Pînă mai ieri unicul tău subiect de conversație a fost «macaroana»; îmi spun colegii tăi că ai început să fii mai guraliv, mai altcum decît te lăsasem, vorbești în scrisori despre furtuni de nisip, palmieri (palmas royales), temple, yogism. Dacă înțeleg bine, ți-ai construit un destin rotund, plin, egal cu sine însuși. Rău îmi pare că încă n-ai izbutit să duci la bun capăt ceea ce te obsedează de o viață: să îți povestești viața într-o carte (pe care ai și intitulat-o acum douăzeci și ceva de ani «Viața unui conductaș»). Păstrez fila de manuscris prin care îți începuseși ipoteticul roman autobiografic; mi-o dăduseși să ți-o «aprob», după care ai dispărut, dus de șerpii tăi. Scrie pe fila aceea: «Mi se spune Stîngă De Aur (după mîna mea întreagă), dar numele meu e altul (I.C.); orfan cum am rămas (de tată), m-am pripășit la un feroviar de la Tîrgu-Mureș. Pînea am început să mi-o cîștig încă din Școala de arte și meserii, cînd am ajuns să meditez pînă la treizeci de copii mai slabi la învățătură. În 1935, cîștig un concurs și mă angajează Societatea națională de gaz metan; e anul în care mă instalez într-o meserie despre care știu (încă la acea vreme) că n-o voi părăsi niciodată...» Dator sînt să-ți spun, bătrîne hoinar, că începutul ăsta de carte e bun; meseriașii într-un cuvînt și-l «aprobă». Vreau să zic că tu, numai tu trebuie să depeni «Viața unui conductaș». Calendarul numărătorii noastre arată **anul XXV**; tu vei reveni de unde ești plecat și nu-mi închipui că nu vei fi mistuit de dorul de a-ți rememora **focurile de țigară** (cum atît de fugitiv am făcut-o eu). Pe unde-mi umbli, omule? Vino. Ai la mine o filă care te așteaptă. Timpul e prielnic rememorărilor. Îți voi fi pavăză și vis. În vara asta de aur mă gîndesc la tine, vagabond superb.

Atentiune, TIMISOARA!

Reparații de calitate
RADIO și TELEVIZOARE
CEASORNICE
BIJUTERII
AUTOTURISME de diferite mărci

ARTICOLE ELECTROTEHNICE de uz casnic (frigidere, aspiratoare etc.) se execută cu promptitudine și conștiinciozitate în atelierele cooperativei de producție meșteșugărească

DINAMO

Înființată acum 20 de ani, cooperativa de producție meșteșugărească DINAMO s-a specializat în ultimii 10 ani în lucrările de deservire a populației. Cei 150 de meșteșugari, membri cooperatori și salariați ai cooperativei, sînt specialiști de înaltă calificare, la ale căror servicii puteți apela cu toată încrederea. O dovadă a prestigiului de care cooperativa DINAMO se bucură în rîndurile cetățenilor timișoreni o constituie și faptul că din 1960 pînă în 1969 activitatea de deservire a populației a cunoscut o creștere de 300 la sută!

Deviza cooperativei DINAMO este
PROMPTITUDINE,
CORECTITUDINE,
EXIGENȚĂ!

În moderna stație de întreținere și reparații auto a cooperativei DINAMO se execută toată gama de lucrări de specialitate, la toate tipurile de autoturisme.

Complexul de deservire din str. Zugrav Nedelcu nr. 9.

PUBLICITATE

ELOGIU MARINARILOR

Poate elogiul cel mai sensibil ce se poate aduce marinarilor este o statistică. Dacă am întreprinde o anchetă printre școlari, sînt sigur că cei mai mulți ar mărturisi că vor să devină marinari. E aici dorința înnăscută a omului pentru drumul pe ape, pentru peisajul inedit, pentru descoperiri, o curiozitate vie și continuă de cînd lumea. Miticul Noe și-a definit epopeea într-o arcă, iar Ulise a călătorit destul ca să ni-l putem închipui marinar. Cristofor Columb și Olandezul Zburător, unul real și altul în mit, și-au dus existența pe ape. Acestea țin de paginile cărții. Este o profesiune însă care egalează închipuirea și întrece simpla dorință. Oamenii ei străbat întinderile și reînvie în fiecare clipă. Dar oricît ar fi de plină de farmec, viața marinarilor înfruntă adeseori cu încleștare vîntul și ploaia. Și clipele în care omul se ia de piept cu valurile, în care nu-și vede și nu-și aude semenul aflat la doi pași merită elogii.

De aceea, a intrat în tradiție ca întreaga națiune să participe cu o rară bucurie la sărbătoarea marinei românești. Prilej de bilanțuri și de trecere în revistă a succeselor. De la corăbiile din vremea lui Ștefan cel Mare, despre a căror existență avem mărturii scrise, — vase ce au străbătut Marea Neagră ajungînd în apele Bosforului și Dardanelelor — și pînă la modernele vapoare care slujesc astăzi relațiile diverse ale țării noastre este o cale lungă. În 1834, o singură corabie, «Marița», — cu steagul Munteniei fluturînd deasupra valurilor — ieșise în apele internaționale. Azi, succesele noastre se consemnează în sutele de porturi de pe aproape toate meridianele globului, în care navele comerciale poartă tricolorul românesc.

Și pentru că sîntem mîndri de ce facem, de realizările fără seamăn și fără precedent în istoria țării, nu vom putea să nu amintim de marca românească a acestor încăpătoare și rezistente vase. Ele se plămădesc în șantierele navale ale țării noastre, printre care cele de la Galați, Constanța, Oltenița ocupă locuri de frunte.

Azi, profesiunea s-a diversificat și a necesitat noi specializări. Dacă marinarii vaselor comerciale traversează apele mărilor și oceanelor pentru a înlesni schimburile necesare de produse, marinarii ostași, la granițele țării, nu precupețesc nici un efort pentru îndeplinirea misiunilor încredințate. Adevărate profesii de bărbăție și cutezanță, scafandri și timonieri, tunari și telegrafiști, motoriști sau semnalizatori minuiesc o tehnică din cele mai avansate, avînd un singur obiectiv final: obținerea rezultatelor foarte bune în pregătirea de luptă, în îndeplinirea ireproșabilă a serviciului. De aceea, fiecare navă, dragă sau vedetă poate avea un istoric al ei, poate vorbi de entuziasmul și energia cu care s-au pregătit ostașii.

De ziua lor, amintim marinarilor țării noastre că abnegația le este cunoscută. Le știm emoțiile care-i cuprind în drum spre casă, cînd țărmul românesc începe să se întrevadă. Cei rămași în țară, asemeni lor, nu întîrzie nici o clipă să-și aducă contribuția la sarcinile măreție ce stau în fața întregului popor.

Petre **ANGHEL**
Fotografie de Eugen **IAROVICI**

ANUL XXV
AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

MERCUR ÎNVAȚĂ ROMÂNEȘTE

de Mihai HETCO
Fotografii de Elena GHERA

...l-am întîlnit în portul Constanța, în mijlocul tumultului produs de macaralele de mare capacitate, de șuieratul intermitent al sirenelor și zgomotul surd al garniturilor de tren în mișcare.

Patru comandanți români de nave, plecînd în patru colțuri de lume. Ancorate la dane — zeci de nave, sub cele mai diverse pavilioane. În larg — altele, așteptînd să fie remorcate în port. În bazinul central al portului Constanța am descoperit silueta cargoului «Arad» de sub comanda căpitanului Anghel Vasile. Un șir respectabil de vagoane de cale ferată, pline-vîrf cu hîrtie, sodă, P.F.L. și geamuri, așteptau să fie încărcate în cala încăpătoare a cargoului care va ridica peste cîteva zile ancora în direcția Mediteranei. După trei zile petrecute în sînul familiei (plus un meci de fotbal vizionat în calitate de fervent suporter al echipei Farul, plus o baie cu plaja de rigoare făcute la Mamaia...), comandantul este gata pentru o nouă cursă, în care produsele Govorei, Mediașului ori Brăilei își vor regăsi clienții tradiționali. Fiindcă de mai bine de un deceniu, Anghel Vasile a devenit pe diferite meridiane emisarul plin de prestigiu al diferitelor produse de export românești. În ultima cursă a transportat calorifere. Anul trecut, cargoul comandat de dînsul a dus la Mersim, în Turcia, o întreagă fabrică de superfosfați. În Cipru a fost martorul primirii foarte bune făcute de beneficiar buldozerelor românești, mașini de mare randament. În urmă cu cîțiva ani, în calitate de secund pe petrolierul «Ploiești», a ajuns la Hamburg și Rotterdam... În momentul apariției acestor rînduri, cargoul «Arad» va fi descărcat deja sodă calcinată la Poti, în Caucaz, plecînd apoi mai departe.

...Într-un alt sector al portului acostează cargoul «Petrila», de sub comanda lui Dumitru Hîrnu. Face curse spre Asia Mică. Următoarea călătorie? «Pînă la Mersim, în Turcia, o aruncătură de băț». După 17 ani de navigație, după ce ai transportat mii de tone de sodă calcinată la Bombay și tot felul de mărfuri în cele mai diverse porturi ale lumii, îți poți permite să apreciezi o călătorie de trei zile drept o bagatelă. Dacă a avut în ultimul timp și neplăceri? Se mai întîmplă, marea rămîne mare, n-ai ce-i face. Bunăoară:

— Mă întorceam din Albania, unde transportasem diferite utilaje și agregate românești. La 60 de mile-sud de Capul Caliacra, ne surprinde un vînt de forța 9 (n.n. Furtună în toată regula...). Motorul cargoului a fost avariat în mod grav. Exista un real pericol de a ne scufunda. Ne luptam cu valuri mari de cîțiva metri. După ore și ore de tensiune, a reușit să se apropie de noi un remorcher al marinei noastre militare. Ne-a remorcat pînă la Constanța...

...Cargoul «Brașov» este comandat de căpitanul Nicu Moise (marea majoritate a navelor românești poartă nume de orașe sau regiuni, recompunînd parcă pe alte meridiane o geografie iubită și familiară, geografia țării noastre). Transportă la Hamburg, Rotterdam și Anvers motoare electrice fabricate la București, strunguri arădene, aluminiu de la Slatina și, recent, tablă groasă, produsă la marele Combinat siderurgic de la Galați.

— Încerc un sentiment de profundă mulțumire făcînd asemenea curse. Să exporți utilaje de cea mai înaltă tehnicitate, în țări dezvoltate, cu mare tradiție în domeniu, și să constați că marfa livrată inspiră respect și prețuire. De fapt, de mult nimeni nu se mai miră, aflînd pe nu știu ce strung sau utilaj petrolier inscripția «Made in Romania». Ne-am cîștigat, ca țară ce face un comerț dinamic, un renume și o poziție de prestigiu.

...Venind din insulele Mării Egee, apoi din Creta și Turcia, acostează la dana nr. 4 cargoul «Moldova», comandat de Petre Trancotă. Ultima escală: Istanbul, unde a făcut un transport de strunguri, freze, sodă caustică și sodă calcinată. Petre Trancotă este originar din Tr. Severin. Aici a început să lucreze ca ucenic, la Uzinele mecanice. Apoi a plecat în armată. A cerut să fie trimis la marină, la Mangalia. Dragostea de nesfîrșitele orizonturi, de vînturile tari din larg, atunci s-a născut. După terminarea stagiului militar, a avut o singură dorință: să se înscrie la școala de ofițeri de marină. Au urmat ani de studiu, de confruntare cu marea, zile și nopți de călire a caracterului. A reușit. La început a fost numit ofițer pe o navă militară. Din 1960 a trecut la marina comercială.

— Sînt fost muncitor, om care a umblat în tinerețe la strunguri și tot felul de mașini, pe vremea aceea provenite în majoritate din import. Acum le exportăm. Bineînțeles, utilajele pe care le transportăm astăzi nu mai seamănă cu primele strunguri, cu strungurile tinereții mele. Sînt infinit mai perfecționate; munca la ele are un cu totul alt randament. De aceea mă mîndresc cu asemenea mașini și consider ascensiunea lor pe piața mondială ca un fel de reușită personală, a ucenicului de odinioară...

CU TRICOLORUL ÎNTR-O SUTĂ DE ȚĂRI

Impresiile celor patru comandanți de nave întîlniți în portul Constanța nu fac decît să întărească, să pună în lumină mai pregnant, un mare adevăr: mărfurile României socialiste își continuă drumul ascendent pe piața mondială. Comerțul nostru extern cîștigă tot mai multă pondere și diversificare, grație unei industrii dinamice, în plină dezvoltare. Numai datorită uriașului efort de industrializare socialistă a țării a fost posibilă impunerea utilajelor și mărfurilor noastre peste hotare. Astfel, «criteriile științifice, aplicate cu consecvență de partid și de stat și în acest domeniu, și-au dovedit pe deplin viabilitatea: în 1968, producția industrială a țării noastre depășea de circa 14 ori pe cea a României anului 1938. În cadrul acestei politici de dezvoltare și diversificare a industriei au fost create ramuri noi, care în scurt timp s-au impus și pe plan extern, cum ar fi: utilajul petrolier, utilajul pentru industria chimică, construcțiile navale, locomotivele diesel și electrice, tractoare, materiale plastice, fire și fibre sintetice, medicamente, strunguri de diferite tipuri și produse alimentare de tot felul. O comparație a comerțului nostru extern actual cu cel de-acum cîteva decenii este de-a dreptul superfluă. Exportam și atunci, fără îndoială, dar exportam aproape în exclusivitate materii prime: lemn, petrol, sare, grîu și alte produse alimentare nepreiucrate, mărfuri cu volum mare dar valoare comercială redusă. România, mare exportatoare de petrol, importa utilaj petrolier; România, mare exportatoare de cereale, nu fabrica tractoare; România, ai cărei munți de sare ar fi putut îndestula omenirea timp de secole, nu descoperise industria chimică. Abia în anii socialismului, aceste mari bogății ale solului și subsolului nostru au început să fie exploatate în mod rațional, fiind puse în adevărata lor valoare. Mai mult, au fost create ramuri industriale care, după cum am spus, au permis în scurt timp mari disponibilități pentru export.

O regiune petroliferă, cu veche tradiție, ca cea a Ploieștilor a fost și din punct de vedere al achiziționării de utilaje la bunul plac al pieței străine. Astăzi, doar uzina «1 Mai»-Ploiești, nu numai că asigură cu utilaj petrolier întreaga noastră industrie extractivă, dar mai bine de 60 la sută din producția sa ia drumul exportului în 24 de țări, situate pe patru continente. Locomotivele diesel și electrice, fabricile de ciment produse de uzinele «23 August», motoarele electrice purtînd marca Uzinei de mașini-București, vagoanele și strungurile fabricate la Arad sau tractoarele ieșite de pe poarta marii uzine brașovene, au ajuns de mult în zeci de țări din Europa, Asia, Africa, America de Sud. Construim la șantierele de la Galați cargouri de 4 500, 6 000 și 6 500 tone, precum și mineraliere pentru India, U.R.S.S., R.A.U., China și o serie de alte țări. În același timp, livrăm mărfuri generale (conserve, sticlărie, P.F.L., faianță, produse lemnoase, sodă etc., etc.) în cantități tot mai mari și la un nivel de prelucrare mereu sporit. Doar simpla enunțare a utilajelor și produselor românești ce iau drumul exportului ar umple un număr impresionant de pagini. Ne limităm a menționa că în prezent România întreține relații comerciale cu peste 100 de țări. În urmă cu un sfert de veac, țările cu care făceam comerț erau în număr de 20...

Dinamismul comerțului nostru exterior este oglindit printr-un ritm înalt de dezvoltare, care în perioada 1966-1968 a depășit procentul de 12 la sută. Volumul comerțului nostru exterior aproape s-a dublat în 1968 față de 1965, numai această creștere fiind mai mare decît volumul unei întregi perioade anterioare (1961-1965). A crescut enorm ponderea produselor finite industriale care dețin în pre-

În sectorul I, mărfuri generale, se încarcă mari cantități de aluminiu.

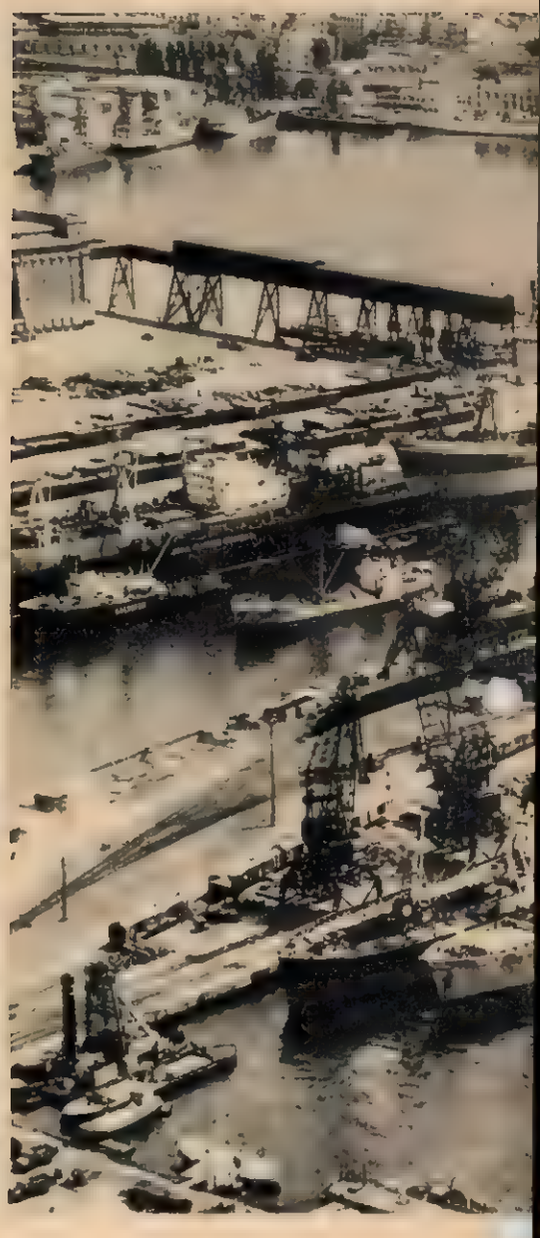

zent patru cincimi din volumul exportului. Tradiționalul nostru export de produse lemnoase, petroliere și agroalimentare se face într-o structură reînnoită, produsele respective avînd un grad superior de prelucrare. În 1968 s-au încheiat 20 de acorduri și protocoale de cooperare economică și tehnico-științifică, în special la nivel guvernamental, față de 10 încheiate în 1967 și numai 1 în 1964. Urmărim extinderea încheierii de acorduri pe termen lung, care să asigure stabilitate schimburilor noastre comerciale. Cu 55 de state schimburile comerciale se desfășoară pe bază de acorduri, convenții și aranjamente comerciale.

Se apreciază că volumul schimburilor comerciale în viitorii cinci ani va fi cu circa 40-45 la sută mai mare decît volumul realizat în actualul cincinal. În 1980, același volum va fi cel puțin dublu față de 1970.

O REACȚIE ÎN LANȚ

Există o condiționare reciprocă între dezvoltarea comerțului nostru extern și cea a transporturilor de tot felul. Nu putem vinde destule mărfuri, fără a avea o flotă maritimă și fluvială de prim rang, fără modernizarea și dinamizarea transportului rutier și de cale ferată. Continua mărire a parcului de vagoane, ca și dotarea căilor ferate cu locomotive diesel și electrice, construirea accelerată de șosele, precum și modernizarea celor existente, sînt acțiuni de a căror permanență se poate convinge oricine. Ca mesagere ale produselor industriale românești pe alte meridiane,flota maritimă și cea fluvială capătă o importanță tot mai mare. Flota fluvială a fost mereu îmbogățită, de la *remorcherele*, *ceamurile* și *șlepurile* de acum 15 ani la navele de 1 500 și 2 000 tone, remorcate de împingătoare de 2 400 CP. Porturile de la Dunăre se află într-un accelerat proces de modernizare și sporire a capacităților. Cît despre flota noastră maritimă comercială, ea are în prezent un tonaj de circa 4 ori mai mare decît în 1964. Cîteva zeci de cargouri, mineraliere, petroliere, cu tonaje mereu crescînde, străbătînd mările și oceanele lumii,ating 70 de țări și 300 de porturi. Cinci curse regulate leagă portul Constanța de întregul bazin mediteranean, Marea Nordului și Atlantic. În 1969, NAVROM a transportat cu... 560% mai multă marfă decît în 1964.

Marea poartă maritimă a țării, Constanța, se deschide larg navelor navigînd sub toate pavilioanele...

Am început reportajul de față solicitînd cîtorva navigatori români impresii din recentele lor călătorii. Ar trebui să continui evocînd activitatea febrilă, atît de specifică și spectaculoasă a portului. Simt că-mi lipsesc de pe acum mijloacele. Formidabila concentrare de nave într-un perimetru relativ redus descurajează comparația cea mai îndrăzneață. Cu atît mai mult cu cît,de cîțiva ani, portul ia o extindere vertiginoasă ce-l va face comparabil în final cu o Marsilie sau Genovă. Dimensiunile danelor și capacitatea lor se vor mări de patru ori, în timp ce cantitatea de mărfuri manipulate se va înzeci. Digurile, în lungime totală de 5,5 kilometri, sînt alcătuite și protejate de stabilopozi, blocuri de ciment în formă de stea de cîte 20 de tone fiecare, construcții ingenioase menite să pulverizeze forța valurilor. Și fiindcă veni vorba de stabilopozi; invenție românească, ea a fost deja patentată în Japonia, Franța, R.F.G., țări care în materie de navigație reprezintă ceva...

Ca urmare a îmbunătățirii sistemului de acces în bazinul interior al portului, vor putea acosta în anii viitori nave de 40 000-60 000 tone, iar modernizarea danelor va permite încărcarea sau descărcarea simultană a 50 de nave.

Prevăd dificultăți pentru reporterul de mîine: depistarea unui anume comandant de vas în (aparent pentru noi, diletanții...) babilonia de carene, prove, șalupe și macarale, care de pe acum impresionează.

PRIVIND SPRE VIITOR

Proiectul de Directive pentru Congresul al X-lea al P.C.R. pune și în fața comerțului nostru exterior sarcini sporite. Se va adînci și perfecționa colaborarea economică a României cu țările membre ale C.A.E.R., cît și extinderea în continuare a legăturilor economice cu toate statele, în spiritul ideilor călăuzitoare ale politicii noastre externe. În document se precizează o serie de măsuri ce trebuie puse în practică în vederea constituirii unui fond sigur de produse destinate exportului. Se va continua acțiunea de profilare a unor unități industriale exclusiv sau în cea mai mare parte pe export. Dezvoltarea masivă a acestuia este de asemenea o condiție obligatorie pentru realizarea importurilor, necesare diferitelor sectoare ale economiei noastre naționale. Eficiența comerțului nostru exterior va trebui să crească. Aceasta se va realiza prin fabricarea unor produse competitive, obținute la prețuri de cost reduse și comercializate pe piața externă cît mai avantajos. Fondurile valutare vor trebui,la rîndul lor, să fie utilizate cît mai judicios cu putință.

În viitorul cincinal, volumul mărfurilor urmează să crească cu 30-42% față de anul 1970. Flota maritimă își va dubla capacitatea, iar cea fluvială va fi înzestrată cu noi tipuri de nave pentru marfă și călători. Aviația civilă și căile ferate își vor spori capacitățile, la fel ca și parcul auto.

*

Așadar, rezultatelor obținute, grație calităților produselor noastre, a oamenilor care le-au creat și transportat în patru colțuri de lume, li se adaugă planurile de perspectivă, cu adevărat impresionante, imagine fidelă a forței și maturizării economiei noastre.

Mercur, zeul comerțului, începe să fie cinstit la noi cum se cuvine...

Portul Constanța, principala poartă maritimă a țării, cunoaște un trafic mereu sporit.

Comandantul navei «Sighișoara», Teodor Calman, și dispecerul șef al portului, ing. Apostolache Rîpă, supraveghează încărcarea mărfurilor de export românești.

dialog cu cititorii

de H. DONA

În ultima vreme s-au aglomerat pe biroul nostru atît de numeroase scrisori, încît ne vedem siliți de data aceasta să renunțăm la discutarea mai pe îndelete a anumitor teme și să ne mulțumim cu cîteva răspunsuri mai mult sau mai puțin telegrafice. Desigur, cerem cititorilor noștri scuzele de rigoare.

Și fiindcă e frumos să începem cu autocritica, să răspundem cititorului *Mihai Farcaș* din București că, într-adevăr, Wieland Wagner era nepotul marelui compozitor german și nu fiul, așa cum greșit a apărut în «Flacăra», iar cititorului *Ionică Horjea* din Iași că podul despre care s-a vorbit în nr. 736 nu va fi cel mai lung din lume, ci cel mai lung din Europa.

Tot cititorului Mihai Farcaș — căruia îi mulțumim pentru amabilele cuvinte — trebuie să-i comunicăm că introducerea unei rubrici în care răspunsurile la diferitele întrebări ale cititorilor să fie date de personalități competente va fi studiată de redacția noastră. De altfel, o asemenea rubrică a mai apărut destulă vreme în «Flacăra» (pînă acum 2-3 ani). A trebuit să renunțăm la dînsa pentru că, pe de o parte, ea permitea doar (din motive de spațiu) rezolvarea unui număr restrîns de scrisori, celelalte fiind amînate uneori luni de zile, iar pe de altă parte pentru că am fost criticați că risipim artileria grea pe mărunțișuri (de ex., un academician răspundea la întrebarea: care sînt cele mai mari orașe din Europa?). Mai gîndiți-vă și dumneavoastră, ne mai gîndim și noi. Cît despre diverși responsabili de întreprinderi comerciale care anunță în interviuri apariția în cantități mari a unor produse care apoi abia se văd, ce să spunem? Sîntem vinovați că i-am crezut pe cuvînt. Dar mai vinovați sîntem că nu urmărim suficient, în coloanele revistei, îndeplinirea unor asemenea promisiuni. În viitor vom ști cum să procedăm.

Cititorului teleormănean care a sesizat că un număr din «Flacăra» era mai lat decît altul cu 4 milimetri, îi cerem scuze pentru această gravă deficiență datorată tipografiei și îi mulțumim pentru atenția cu care nu numai că citește «Flacăra», dar o și măsoară. Cît despre imposibilitatea publicării de fotografii color pe toate paginile «Flacării», am dat deja — într-un număr trecut — explicații detaliate. La întrebarea dacă publicarea exclusivă de fotografii color n-ar fi o dovadă de fantezie, răspundem hotărît: nu. Există teme, situații, cărora fotografia alb-negru, și numai ea, le dă forță emoțională, expresivitate, profunzime, poezie. De altfel, nu există nici o revistă, în toată lumea, care să se priveze de publicarea fotografiilor alb-negru.

Caricaturile trimise de cititorul *Pavel Constantin* din Botoșani ni s-au părut că denotă talent și spirit. Îl sfătuim să persevereze și îl rugăm să ne mai trimită.

În schimb, nu putem să ne pronunțăm asupra tabloului după care cititorul dr. *Leo Miza Ioan* ne trimite o fotografie. Reproducerea fotografică e foarte slabă; din cîte ne-am putut da seama nu e vorba de o pictură de valoare, ci de o banală scenă de gen, tratată academic, în maniera picturilor comerciale de la începutul secolului nostru. Aprecierea noastră trebuie privită însă cu rezervă, atît timp cît nu avem în față tabloul sau o reproducere corespunzătoare.

În scrisoarea cititoarei *Paula Avram* din București sînt conținute observații interesante cu privire la cîntăreții români de muzică ușoară. Foarte justă ni s-a părut sublinierea importanței punerii în scenă a cîntecului, a studierii complexe a tuturor aspectelor prezenței scenice a cîntărețului. E, într-adevăr, un lucru care a cam fost neglijat la noi. În această ordine de idei, vrem să comunicăm că ne gîndim la introducerea — din toamnă sau iarnă — a unei rubrici permanente de muzică ușoară în revistă.

Dintre scrisorile primite, nu lipsesc, bineînțeles, cele pe teme sentimentale, ca să le zicem așa. O cititoare din Craiova ne cere sprijinul, deoarece băiatul de care e îndrăgostită nu mai vrea să se căsătorească cu ea. Ce să facem, stimată S.R.? De cînd e lumea și pămîntul, de cînd există dragoste, cazuri ca acestea s-au întîmplat și tare ne temem că se vor întîmpla și în viitor, chiar dacă, între timp, oamenii au debarcat pe Lună. Ne îndoim că publicarea unui articol în revistă — așa cum ne roagă corespondenta noastră — ar putea reînnoda firul rupt al unei iubiri terminate. Cu puțină filozofie, cititoarea craioveană nu va mai lua lucrurile în tragic și tinerețea ei va ști să depășească trecătoarele necazuri. Și apoi, în jurul ei sînt atîți olteni simpatici, încît are dreptul să privească viitorul cu optimism.

Nici pe cele două tinere din Timișoara, care ne roagă să transmitem (noi!) la televizor două filme cu Gianni Morandi, nu le putem ajuta prea mult. Televiziunea e televiziune, și «Flacăra» e «Flacăra». Și, de altfel, după cum se știe, tovarășii de la televiziune ne dojenesc tot timpul, așa că nici vreo intervenție de-a noastră n-ar avea mari șanse de succes.

NOI DIMENSIUNI ÎN CULTURA ROMÂNEASCĂ

Paginile ce urmează aduc cititorului nostru cîteva din gîndurile, din opiniile, din frămîntările creatoare ale unora dintre oamenii noştri de artă, însoţite pe alocuri de argumente cifrice ale dezvoltării culturii socialiste în ţara noastră. Zilele efervescente ale acestei veri sărbătoreşti, ale acestor săptămîni în care însăşi munca înteţită şi entuziastă constituie un gest jubiliar, în care activitatea politică desfăşurată cu pasiune în vederea pregătirii Congresului X al P.C.R. a cuprins realmente masele largi ale poporului, zilele acestea invită, desigur, şi la unele meditaţii bilanţiere asupra faptului de artă din ţara noastră. La Cluj, în înţeleptul şi cuprinzătorul cuvînt al domniei-sale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a amintit din nou că «libertatea de creaţie înseamnă a crea în spiritul societăţii în care trăieşti, a acţiona în spiritul ideologiei caracteristice societăţii în care îţi desfăşori activitatea».**Ca apoi să adauge:** «*Desigur, se poate picta şi abstract, se poate scrie şi în aşa fel încît să nu fii înţeles de oameni, să spui că eşti cu atît mai valoros cu cît eşti înţeles de mai puţini oameni. Noi avem nevoie însă de o artă care să fie pe deplin înţeleasă de constructorii socialismului de astăzi. Pentru ei trebuie scris, pentru ei trebuie să se compună muzica, pentru ei să se picteze*».

Tot ceea ce cultura şi arta ţării noastre au dat în acest ultim sfert de veac — dar şi înaintea lui — *mai de preţ, mai peren, mai în stare să se alăture cu truntea* sus tezaurului culturii mondiale, se înscrie pe linia acestei creaţii capabile să comunice cu poporul, **să** comunice poporului **adevărurile esenţiale ale vremii noastre, să răspundă setei de adevăr şi valoare artistică a poporului. Arta nu poate exista în afara marelui dialog dintre creator şi public; o sală fără spectatori, o expoziţie ce înşiră enigme pe pînze, o muzică ce trece cu indiferenţă peste sensibilitatea *ascultătorului sînt fapte ce se neagă pe ele însele, ce-şi desfid însăşi condiţia* şi raţiunea de existenţă artistică.**

Acum, în aceste momente în care întreg poporul priveşte încrezător înainte, spre viitorul său, se cuvine a arunca şi o privire înapoi, o privire calmă, lucidă, critică, spre drumul nu uşor, nu simplu, dar cît de pasionant pe care l-am parcurs. Iar această privire aruncată spre cei 25 de ani în care s-au pus cu temeinicie baze*le unei culturi socialiste, această *privire întîlneşte desigur şi multe opere de* artă cu care ne putem mîndri, opere fundamentale, momente de răscruce în formarea acestei culturi de substanţă şi factură nouă. Asupra acestor momente se pronunţă, cu competenţă, oamenii de artă ce semnează în paginile următoare.

VIAŢA MUZICALĂ ÎN ANUL XXV

de **Zeno VANCEA**

Prilej de bilanţ al unui sfert de veac de efervescentă activitate creatoare în toate domeniile, Congresul al X-lea al P.C.R. şi aniversarea jubiliară a eliberării patriei oferă şi lumii muzicale motive de satisfacţie pentru progresele realizate într-un interval istoriceşte atît de scurt.

Încă de la începuturile revoluţiei noastre, arta a fost considerată ca o importantă problemă de stat, participarea maselor largi la binefacerile ei constituind o permanentă *grijă a noii orînduiri. Pentru a remedia unul* dintre marile neajunsuri din trecut, rezultat din concentrarea celor mai importante instituţii artistice aproape numai în Capitala ţării, au fost înfiinţate, după 23 August 1944, în afara operelor din Bucureşti şi Cluj, încă trei: la Iaşi, Timişoara şi o operă maghiară de stat la Cluj, unde Opera română avea o existenţă de două decenii. Viaţa de concert a luat un avînt deosebit prin înfiinţarea treptată a 17 filarmonici şi cinci mari ansambluri corale de stat, care-şi desfăşoară activitatea *curentă în cele mai însemnate centre ale* vieţii cultural-artistice. Rolul educativ al acestor instituţii e atestat de marele număr de iubitori de muzică care frecventează cu regularitate concertele şi spectacolele lirice; spre deosebire de trecut, cînd melomanii se recrutau dintr-un strat subţire de «iniţiaţi», astăzi ei aparţin tuturor păturilor societăţii.

Avîntul vieţii muzicale nu se manifestă numai în activitatea instituţiilor artistice sau a muzicienilor de profesie, ci şi în mişcarea de masă a formaţiilor muzicale şi coregrafice de amatori. Reprezentanţii artei amatoare, al căror număr este de ordinul sutelor de mii, participă la un număr impresionant de manifestări în cadrul căminelor şi caselor de cultură de la sate şi oraşe, la concursuri şi festivaluri devenite tradiţionale, în timp ce zeci de ansambluri şi formaţii cuceresc trofee la festivaluri internaţionale şi întreprind turnee de succes peste hotare. O remarcabilă dezvoltare cunoaşte în aceşti ani învăţămîntul de specialitate care cuprinde astăzi: şcoli elementare de muzică, licee muzicale şi trei şcoli de învăţămînt superior — conservatoarele din Bucureşti, Iaşi şi Cluj. Calitatea învăţămîntului şi roadele sale se pot aprecia şi după succesele obţinute de candidaţii noştri la concursurile internaţionale de interpretare şi creaţie. În marea întrecere culturală dintre naţiuni, România ocupă în domeniul concursurilor muzicale locuri fruntaşe la competiţiile din toate ramurile muzicii vocale şi instrumentale; Concursul şi festivalul «George Enescu», instituit în 1958 pentru cinstirea memoriei marelui muzician, a dobîndit cu fiecare nouă ediţie un spor de prestigiu. Această manifestare concentrează la fiecare trei ani, în septembrie, atenţia lumii muzicale internaţionale asupra Bucureştiului. Festivalul, care se desfăşoară concomitent cu concursul, se bucură de o egală reputaţie prin strălucita participare a unor dirijori şi solişti de celebritate mondială.

Înfloritoarea mişcare muzicală din noua Românie se reflectă nemijlocit în creaţie prin numărul mare de lucrări valoroase de toate genurile scrise în ultimele două decenii. Activitatea compozitorilor este stimulată, în primul rînd, de existenţa unui public larg, receptiv la mesajul artistic al maeştrilor muzicii universale şi la cel al compozitorilor autohtoni, a căror creaţie este rezonanţa artistică a ambianţei în care se desfăşoară viaţa nouă a societăţii româneşti.

Creaţia muzicală actuală este rodul a trei generaţii. Ea nu poate fi despărţită de vechea şi trainica legătură cu atît de bogatul şi originalul folclor naţional, fenomen care de altminteri se constată astăzi în toate ţările în care folclorul este încă o realitate vie. Alături de personalitatea covîrşitoare a lui George Enescu, compozitori ca Mihail Jora, Dimitrie Cuclin, Mihail Andricu, Sabin Drăgoi, Marţian Negrea, Filip Lazăr au îmbogăţit muzica românească cu o seamă de lucrări valoroase în genurile muzicii simfonice, de cameră şi dramatice. Acestora li s-au alăturat compozitorii generaţiei următoare, ca Paul Constantinescu, Theodor Rogalski, Sigismund Toduţă, Ion Dumitrescu şi alţii. În posesia unei tehnici componistice contemporane, dar ataşaţi de ideea de a conserva în opera lor o caracteristică notă autohtonă, ei au dat muzicii noastre numeroase lucrări de valoare, legate prin nenumărate fire de viaţa şi aspiraţiile noii societăţi.

O parte însemnată a noii creaţii aparţine unor compozitori din generaţiile următoare.

De cîţiva ani încoace, concepţiile estetice ce stau la temelia tendinţelor novatoare pe plan mondial au determinat o sensibilă modificare şi în orientarea unora dintre compozitorii de azi. Astfel, «Arcade» de Aurel Stroe, «Elegia pontică» de Theodor Grigoriu, «Coloana fără sfîrşit» şi «Poarta sărutului» de Tiberiu Olah, «Heteromorfie» de Ştefan Niculescu, «Scene nocturne» de Anatol Vieru, «Mişcarea simfonică» de Liviu Glodeanu sînt doar cîteva exemple de lucrări simfonice care ilustrează această tendinţă.

Istoriograful muzical este dator să consemneze şi succesele înregistrate în domeniul altor genuri muzicale, ca, de pildă, în cel al muzicii dramatice. Lucrările apărute în ultima vreme ilustrează aceleaşi modificări de concepţii estetice şi de stil care au intervenit şi în celelalte genuri. În timp ce muzica operelor cu subiecte istorice, «Decebal», «Răscoala», «Fata cu garoafe» şi altele, aparţinînd lui Gheorghe Dumitrescu, sau baletele lui Mihail Jora, «Întoarcerea din adîncuri», «Hanul Dulcineea» etc., sînt compuse într-un limbaj în care elementul folcloric are un rol important, altele, ca «Amorul Doctor» şi «Jertfirea Ifigeniei» de Pascal Bentoiu sau baletul «Prinţ şi cerşetor» de Laurenţiu Profeta, sînt compuse într-un *stil lipsit de trăsături folcloristice. Neputînd* epuiza lista creaţiilor valoroase nu trebuie totuşi să omitem operele «Prometeu» şi «Mariana Pineda» de Doru Popovici, care s-a folosit la compunerea muzicii ambelor lucrări de sistemul dodecafonic-serial. Că

tinerii compozitori stăpînesc în egală măsură și cele mai diverse tehnici noi, însușite din studierea lucrărilor unor compozitori ca Stockhausen, Boulez sau Xenakis, o dovedesc numeroasele lucrări pur instrumentale apărute în ultima vreme și scrise în aceste tehnici, dar și o operă lirico-dramatică ca «Galileo Galilei» de Corneliu Cezar.

Demnă de relevat este și participarea mai activă a compozitorilor aparținînd naționalităților conlocuitoare. În timp ce muzicieni de naționalitate maghiară, ca Zoltan Aladar, Markos Albert, Csiky Boldizsar, Jodal Gabor și alții, aduc în creația lor nota specifică a folclorului maghiar, cei de origine germană, ca Wilhelm Berger, Andreas Porfetye, Dieter Acker ș.a., pornesc de la marile tradiții ale muzicii germane. Este însă indiscutabil că ambianța culturii românești în care aceștia trăiesc și activează a lăsat urme însemnate asupra creației lor.

Prin capacitatea sa de a stimula forțele creatoare, socialismul oferă largi posibilități de înflorire și dezvoltare multilaterală a personalității umane, accelerînd procesul de diversificare a modalităților de creație. Este tocmai ceea ce se constată și în muzica ultimilor ani. Orizontul creației s-a îmbogățit nu numai cu lucrări de înaltă valoare și ținută artistică, ci și cu individualități numeroase și noi, cu glasuri care, prin prospețimea și seriozitatea preocupărilor, îndreptățesc speranțele unei evoluții continuu ascendente.

Arta interpretativă românească se bucură și ea de un mare prestigiu internațional datorită unor deosebit de înzestrați reprezentanți, ca Valentin Gheorghiu, Radu Aldulescu, Ion Voicu, Ștefan Gheorghiu, Ștefan Ruha, cărora li se adaugă mereu alți interpreți mai tineri. Școala noastră de canto, ilustrată astăzi de numele unor soliști deveniți celebri, ca Ludovic Spiess, Ion Buzea, Nicolae Herlea, Ion Piso, Nicolae Florei, David Ohanesian, Ludovic Konya, Zenaida Pally, Elena Cernei, Marina Krilovici, Viorica Cortez-Guguianu, Ileana Cotrubaș, înregistrează succese răsunătoare pe marile scene lirice ale lumii. Iluștrii șefi de orchestră George Enescu, George Georgescu, Ionel Perlea, Constantin Silvestri, Theodor Rogalski au creat o școală dirijorală românească de reputație mondială. Urmașii lor din actualele generații sînt frecvent invitați la pupitrele unora dintre cele mai de seamă orchestre din străinătate.

O atît de sumară trecere în revistă a unor realizări din domeniul creației și artei interpretative este departe de a oferi o imagine completă a aportului artiștilor, compozitorilor și muzicologilor la amplul proces de înflorire a vieții spirituale a României contemporane. Este însă evident că în viața artistică, întocmai ca în toate celelalte domenii de activitate, trăsătura dominantă actuală este dinamismul constructiv care însuflețește întregul popor român pe drumul progresului continuu.

CULTURA, BUN AL ÎNTREGULUI POPOR

de Ion MORARU

vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă

Socialismul, societate profund umană, ce asigură condiții optime pentru dezvoltarea plenară a omului, și-a pus puternica amprentă asupra conștiinței sale, asupra vieții lui spirituale. Uriașele realizări obținute în ultimul sfert de veac în opera de construire a orînduirii socialiste, schimbările radicale ce au cuprins toate sferele vieții sociale, economice și culturale, faptele cotidiene demonstrează — cu puterea de convingere a realităților — că în România s-a format și s-a dezvoltat noua conștiință socialistă, conștiință caracteristică marii majorități a populației acestei țări.

Una dintre trăsăturile definitorii ale actualului stadiu de dezvoltare a țării noastre o constituie accesul maselor largi la valorile culturii și artei. În România, cultura s-a transformat în bun de preț al maselor, fiind hrana spirituală atît a tinerelor generații aflate în efervescentul proces al formării lor, cît și a generațiilor mature, din ce în ce mai aderente la diferitele aspecte ale vieții cultural-artistice.

Ca instrument principal al clasei muncitoare, al întregului popor, statul nostru socialist, condus de partid, traduce în viață sarcinile revoluției culturale, asigurînd desfășurarea unei vaste și intense acțiuni cultural-educative. Această acțiune nu este și nici nu poate fi o simplă activitate generoasă, iluministă, ci o muncă complexă, cu un puternic caracter militant. Pe bună dreptate sublinia tov. **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al C.C. al P.C.R., în cuvîntarea ținută la Conferința extraordinară a organizației județene de partid Cluj: «**Noi concepem educația comunistă nu ca simplă însușire a unor teze generale despre comunism sau a unor hotărîri, care își au și ele importanța lor, ci ca asimilarea a tot ceea ce a creat mai bun omenirea pînă acum în toate domeniile cunoașterii — atît în științele tehnice cît și în cele umaniste. Numai însușirea tuturor acestor cunoștințe poate să ducă la formarea omului societății socialiste și comuniste, multilateral dezvoltat, cu o înaltă cultură, în stare să înțeleagă desfășurarea evenimentelor și să acționeze în concordanță cu cerințele legilor dezvoltării societății**».

Statul socialist își manifestă ca o preocupare de căpetenie dezvoltarea intensivă și extensivă a mijloacelor de culturalizare a maselor, mijloace de care dispun cu drept de egală participare toți oamenii muncii, indiferent de vîrstă, de sex, de profesie, de naționalitate, de localitate și de înclinații.

Expresia cea mai elocventă a progresului multilateral realizat în domeniul transformării culturii în bun al întregului popor o constituie crearea și dezvoltarea unei vaste rețele de instituții de cultură, care configurează un sistem închegat al acesteia. Aproape 8 000 cămine culturale și filiale sătești, 186 case și palate de cultură, 294 cluburi și case de cultură ale sindicatelor, aproape 25 000 biblioteci, peste 6 400 cinematografe, 243 muzee, iată numai cîteva cifre care ilustrează dezvoltarea prodigioasă a sistemului de instituții de cultură, tot atîtea izvoare ale vieții spirituale puse la dispoziția oamenilor din orașele și satele țării.

Toate aceste instituții desfășoară o vie și eficientă acțiune de influențare ideologică și culturală a cetățenilor. Deși este dificil să fie desprinse elementele de ordin calitativ ale acestei activități, totuși pot fi prezentate cîteva date cantitative, care exprimă însă, în ultimă analiză, și aspectele structurale, de conținut, ale muncii cultural-educative. Astfel, în 1968, sistemul de biblioteci din România dispunea de peste 104 000 000 volume, ceea ce făcea să revină, în medie, 5,5 volume pentru fiecare locuitor; numărul celor care au frecventat bibliotecile s-a ridicat la aproape 9 000 000 cititori. Numărul spectatorilor la cinematografe a fost, în anul care a trecut, de 204 milioane spectatori. În anul de învățămînt 1968-1969 au funcționat 64 de universități populare și 76 universități muncitorești, frecventate de circa 86 000 cursanți.

O amploare deosebită a luat activitatea artistică de amatori, care cuprinde aproximativ 1 000 000 de artiști amatori, activînd în circa 40 000 de formații coregrafice, muzicale și teatrale. Această adevărată mișcare de masă, pe lîngă faptul că menține vii bogatele tradiții ale artei populare românești, unanim prețuită pentru originalitatea și prospețimea ei, se constituie ca un instrument de o deosebită eficiență, care contribuie la modelarea gustului estetic al oamenilor. În prezent, în cinstea aniversării eliberării patriei se desfășoară concursul al IX-lea al formațiilor muzicale și coregrafice de amatori, concursurile de artă plastică și artă populară amatoare, al creatorilor literari, precum și primele concursuri ale foto și cineamatorilor. Țara noastră va găzdui pentru prima dată, în acest an, Festivalul și concursul internațional de folclor «România».

Iată numai cîteva aspecte ale dezvoltării culturii de masă în țara noastră; acțiunea cultural-educativă se prezintă deci în acest an jubiliar cu bogate și semnificative realizări. Însăși aniversarea a 25 de ani de la eliberarea României constituie un prilej de intensificare a acestei activități. Dovezi elocvente le găsim în toate județele țării, în orașele și satele României, unde în aceste zile pulsează din plin viața spirituală a constructorilor socialismului. Este o afirmare ce poate fi cu greu cuprinsă în cuvinte, a sensibilității și talentelor înzestratului nostru popor.

«C-așa-i jocul pe la noi»... pe fiecare din scenele celor 8 000 de cămine culturale, ale celor 186 case și palate de cultură, ale celor 294 cluburi și case de cultură ale sindicatelor.

«Lebedele» bucureștene zboară, în tot cursul anului, pe marile scene ale lumii, întorcîndu-se acasă de fiecare dată cu o lungă trenă de aplauze după ele.

NOI DIMENSIUNI ÎN CULTURA ROMÂNEASCA

Și mai concret? Un teatru al zilelor noastre. Neînchistat. Vrăjmaș al rutinei. Un teatru al tineretului de orice vîrstă. Un teatru al veșnicei nemulțumiri de tine însuți. Al continuei dorințe de autodepășire. Un teatru din care să dispară expresia «pe vremea mea, tinere...», înlocuită fiind cu «astăzi, colega...». Un teatru cu asperități, dar cu mai puține invidii. Un teatru conștient de faptul că numai concurența e ceea ce ferește de închistare. Că nici o poziție nu e veșnică, nu e cucerită o dată pentru totdeauna. Că lupta începe din ziua primului contact cu scena și se sfîrșește doar atunci cînd nu mai putem sau nu mai vrem. Un teatru deci al căutărilor. Un teatru pentru contemporanul nostru. Curajos și sincer.

Credeți că e utopic? Știu eu? Merită însă să și visezi. Oare nu visătorii au impulsionat lumea?

SCENA LITERARĂ ASTĂZI

de Alexandru IVASIUC

PSEUDOSTATISTICĂ TEATRALĂ

de Lucian GIURCHESCU

Rezumîndu-ne doar la teatrele de proză (expresia este la fel de nefericită ca și cea de teatre dramatice, nu de alta, dar așazisele teatre de proză joacă și piese în versuri, după cum așa-numitele teatre de dramă montează și comedii; ah! era să uit, colegii noștri din Constanța își intitulează teatrul: «de dramă și comedie», ceea ce nu rezolvă totuși nimic din punct de vedere lexic, iar teatrul în care lucrez se numește «de comedie», ceea ce ne dă multă bătaie de cap spre a explica de ce acest «de comedie» nu e similar doar cu rîsul, ci e de fapt un nume, un titlu), deci rezumîndu-ne doar la acest gen de scene, știm că la noi există azi 35 de instituții ce-și desfășoară activitatea în 38 de săli (de fapt dacă socotim studiourile din Timișoara și Iași avem 40 de locuri de joc și s-ar putea să fi uitat și eu vreunul), dar că, de fapt, dacă socotim că secțiile române și maghiare sau române și germane au doar sediul și administrația comună, fiind de fapt ansambluri diferite, avem 39 de teatre de... numiți-le dv. cum vreți, excluzînd operele, operetele, păpușile, estradele, revistele.

Unii spun că sînt prea multe și au ca argument calitatea. Alții, că s-ar mai putea înmulți și demonstrează că, în fapt, existența unui teatru — chiar cu puțini spectatori — impulsionează viața culturală a oricărui oraș. Fapt e că, indiferent de partea cui este dreptatea (și eu personal înclin să cred că e undeva la *mijloc*, și asta *nu dintr-un spirit* împăciuitorist, ferească sfîntul!), numărul vorbește elocvent despre importanța pe care a primit-o, în cei 25 de ani scurși din august '44, arta Taliei pe meleagurile de la poalele Carpaților.

Teatrele noastre pun în scenă circa «X» piese. Vedeți, aici m-am încurcat. Puteam pune mîna pe telefon, și colegii de la Direcția teatrelor mi-ar fi răspuns prompt. Dar oare pe dv. nu v-ar fi plictisit o înșiruire de cifre? Eu cred că da. Și de aceea am lăsat *în pace telefonul*.

Dacă s-ar fi putut face o statistică a succeselor și căderilor, dar nu pe baza spuselor unora sau altora, ci, să zicem, științific, electronic, cifrele ar fi primit o coloratură îmbietoare prin siguranța ce-ar fi oferită amatorului de un astfel de «ghid al bunului-gust», ce i-ar indica fără putință de eroare ce e elevat și ce nu ș.a.m.d. Din fericire însă, mașina acestui fel de calcul nu funcționează și deci aprecierea rămîne la bunul plac al consumatorului (ceea ce nu vrea să însemne că *nu* pot exista anumite coordonate comune de judecată, anumite scopuri precise ce unesc pe creatorii de frumos; în fond, o cultură ce oferă chei și obligă la înțelegere nu anarhică, ci riguros estetică).

Teatrul își extrage o parte din hazul lui (era să spun miraj, dar sună, vai!, pretențios) tocmai din controversa ce o produce în rîndul spectatorilor. O controversă nonviolentă ce atestă personalitatea fiecărui individ. O piesă nu poate place tuturor. Altfel ar exista o schemă precisă, sigură, și care ne-ar da producții de seria nu B, ci E, cum ar spune făcătorii de peliculă. Să fim însă bine înțeleși, asta nu e similar cu pledoaria pentru un teatru pentru *nimeni*.

Și aici ajungem la al doilea sau al treilea punct al statisticii noastre: publicul. Avem sau nu un public de teatru? Depinde. Depinde nu de el, ci de noi. De ce îi dăm. De cum îi dăm. Dacă știm să-l atragem, necoborînd ștacheta, sau îl uităm, de dragul unor ștachete înălțate de un balonaș, ce se sparge la prima adiere de vînt.

Nu vreau să reiau o discuție mai veche despre public, dar am convingerea că el e mult mai permeabil decît vrem să credem Numai că, nu o dată, televiziunea sau Difuzarea filmului reușesc să strice, în doar cîteva ore, ceea ce noi am izbutit cu trudă în cîțiva ani. Deși, de ce n-am mărturisi-o, și noi mai dăm cîte o serioasă mînă de ajutor în privința asta; noi — autorii, actorii, regizorii, directorii și difuzorii de bilete.

Dar uite că parantezele m-au cam făcut să uit de subiect și spațiul (tipografic) e pe terminate. De fapt ce voiam să spun? Că teatrul românesc poate păși cu capul sus pragul celor 25 de ani. O dovedesc producția curentă și confruntările internaționale, o dovedesc chiar și nereușitele. Pentru că nu există artă fără înfrîngeri, și tăria ei, tăria artistului, e să recunoască asta fără a se da bătut. Un prieten de-al meu pleda pentru dreptul la eșec și avea dreptate, deși «căderea» nu așteaptă permisiunea nimănui.

Teatrul însă nu se oprește la nici un bilanț. El îl marchează cu stimă, încearcă să tragă concluzii și o ia din nou la drum. De fapt mai important e ce vom face, ce dorim să facem. În primul rînd, teatru bun. Pare vagă această dorință? Lozincardă? Poate *Dar aici, în acest deziderat, se înnoadă în*treaga complexitate a activităților scenice.

Aproape ne este jenă s-o spunem, ca să nu pară de necrezut, o simplă afirmație festivă. Literatura română trece acum prin cel de-al treilea val de activitate de la apariția sa în formă modernă, în prima jumătate a secolului trecut. Primul val a fost cel al marilor clasici: Eminescu, Caragiale, Creangă, deci prin anii 1870, al doilea a ocupat cam zece ani din perioada dintre cele două războaie mondiale și a dat pe cei patru mari poeți: Arghezi, Barbu, Blaga, Bacovia, pe Rebreanu și Sadoveanu. Al treilea, început în ultimii patru-cinci ani, sperăm că va continua un timp. Nu fără oprire, pentru că literatura este un organism viu, cu momentele sale de oboseală, cu strîngeri de forțe, cu crize și vîrfuri, suișuri și coborîșuri. Desigur, e îndrăznește să-ți asemeni prezentul, contemporanii cu perioade și nume atît de prestigioase ca acelea amintite mai sus. Cine știe cu precizie care nume vor supraviețui, cîte glorii sau măcar faime nu vor dispărea rapid? Putem înțelege valoarea, mai ales a poeziei românești, comparînd-o cu scena literară din alte țări; am avut ocazia să fac recent această comparație, să culeg ecoul, la universități prestigioase din Occident, citind traduceri excelente din cîțiva poeți români, mai ales din Nichita Stănescu. Am avut audiențe entuziasmate, propuneri de traduceri, s-a exprimat dorința de a se organiza, de pildă, o seară Nichita Stănescu la Sao Paulo, în Brazilia. În Statele Unite am întîlnit pe unul dintre cei mai interesanți și populari tineri poeți din Brazilia, Lindalf Bell, care — fermecat de Nichita Stănescu — s-a gîndit să facă o asemenea manifestare specială atunci cînd se va întoarce acasă. Aceeași reacție am întîlnit-o la Londra, la New York. Desigur, acestea sînt semne exterioare care pot fi accidentale. Adevărata probă este existența atîtor voci distincte de neconfundat, care au ceva comun și ceva cu totul deosebit, o legătură internă și o particularitate de *viziune*. Și *mai ales, poezia noastră* contemporană nu mai depinde, ca la poeții începători, de stări, de momente de inspirație, de clipe fericite sau nu prea, ci se organizează în viziuni complete. În opera unui scriitor, pe cuprinsul unui volum, consecvența are aceeași valoare ca în viața unui om de caracter. Aceste viziuni, la Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Ion Alexandru, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, dintre cei mai tineri, la Geo Dumitrescu, Ion Caraion, dintre cei mai în vîrstă, nu au numai o notă imposibil de confundat, un unghi particular de vedere, dar reprezintă o organizare a unor zone profunde ale conștiinței, întîlnirea acestora cu lumea.

De altfel, ceea ce caracterizează momentul literar actual este tocmai neîncrederea în aparențe, dorința de profunzime, de pătrundere pînă în zonele originare ale ființei. O încercare de aprofundare există și în proză, mai ales în roman. Prin aceasta nu trebuie să se înțeleagă neapărat tentația analizei *psihologice abisale, profunzimea nu* este atît în noi, concepuți ca unități separate, ci în raportul nostru cu lumea, cu oamenii. Semnul cel mai sigur al unei perioade de mare creație este viteza de mișcare a scenei, apariția neîncetată a unor noi personaje, varietatea de modalități, aspectul de univers în multiple și complexe raporturi. Monotonia, monocordul, sînt semnele de cel mai rău augur.

Aceste epoci vin, de obicei (ca să încercăm să găsim o cauză), după perioade de mari frămîntări sociale, de răsturnări și apariții, într-un moment de mai mare liniște, atunci cînd artistul se întreabă ce rămîne și ce este trecător, unde se găsește punctul de întîlnire a eternității sufletului uman cu mișcarea ce «deplasează liniile».

Prin gest și mișcare, prin lumini și umbre, artiștii noștri comunică spectatorilor fiorul marilor momente de artă.

Cele 17 filarmonici din orașele țării îi împrietenesc pe noii melomani — sau cimentează vechile prietenii — cu muzica lui Beethoven, Mozart, Enescu.

De la Shakespeare la Brecht, de la Camil Petrescu la Paul Anghel, teatrul românesc aduce nu o dată la rampă spectacole de antologie.

de Felicia ANTIP

Dreptul la cuvînt

Ați observat cu cîtă siguranță de sine, cu ce evidentă dorință de a comunica idei și păreri la care țin vorbesc mulți dintre tot mai numeroșii invitați ai televiziunii? Dezbaterea premergătoare celui de-al X-lea Congres al partidului are meritul de a fi insuflat o nouă atitudine față de dreptul la libera exprimare a cuvîntului. Oamenii capătă conștiința acestui drept și se folosesc de el cu chibzuință și cu îndrăzneală. Chiar dacă nu aduc totdeauna o lumină esențial nouă asupra problemei în discuție, important este că ies în față și spun cu glas tare ce au de spus.

Transformîndu-se — printr-o serie de emisiuni bine gîndite și avînd fiecare o personalitate determinată — într-un for de discuții deschis celor mai diferite categorii de cetățeni, televiziunea și-a descoperit o vocație majoră. Aceea de a dezvolta, prin forța exemplului, simțul responsabilității civice, de a da fiecărui telespectator sentimentul că și el poate și trebuie să aibă un punct de vedere propriu și să-l exprime fără reticențe. Presupun că organizatorii ciclurilor de emisiuni «Secvențe din marea dezbatere», «Cronica ideilor» etc., sînt ei înșiși puțin surprinși de ceea ce descoperă. Din clipa cînd s-a renunțat la practica — de atîtea ori observată și criticată în trecut — de a cere doar citirea sau recitarea unui text plin de bune intenții, dar convențional, oamenii spun, cu vorbele lor de-acasă, lucruri care merită să fie ascultate. Nu o dată, reporterii televiziunii sînt puși în inferioritate de interlocutorii lor, care vorbesc mai firesc, mai liber și chiar mai elegant, mai frumos decît ei.

A venit poate vremea ca televiziunea să se adapteze acestei exigențe calitative noi și să utilizeze în contactul cu necunoscuții invitați la tribuna ei numai reporteri de calibrul lor. Cel mai pretențios, și din acest punct de vedere, este contactul cu tineretul. La emisiunile pentru copii se mai vorbește uneori cu afectare dulceagă. Cu studenții, cu muncitorii și intelectualii tineri, situația poate deveni și mai neplăcută. Liberi de automatismele verbale, de formulele stas cu care continuă să jongleze unii emisari ai televiziunii, acești tineri încearcă și izbutesc să se exprime concis și cu miez. Asistăm atunci la discrepanțe ca aceea dintre ideile profunde și stilul tinerilor solicitați să-și comunice opiniile despre felul în care se reflectă viața lor în literatura contemporană — o țineți minte, de pildă, pe studenta din Cișmigiu? — și vocabularul sărac, concluziile didacticiste ale reporterilor de serviciu.

Problema concluziilor și, în general, a încadrării discuțiilor este încă nevralgică. Pentru a da numai un exemplu destul de recent, dezbaterea — realmente interesantă — despre dinamica democrației socialiste s-a încheiat prin cîteva fraze stereotipe, neaderente la schimbul de opinii anterior. «Cronica ideilor» este pîndită de mai multe riscuri decît alte emisiuni. Am urmărit, de pildă, eforturile serioase ale unui grup de distinși filozofi, invitați să explice, să catalogheze structuralismul și să-și definească poziția față de el. Pentru telespectatorii nefamiliarizați cu această orientare filozofică, discuția a fost probabil greu de urmărit, chiar de neînțeles, și ca atare neinteresantă. Cei la curent cu noțiunile fundamentale ale structuralismului și cu locul lui în gîndirea filozofică actuală au auzit lucruri pe care le știau dinainte. Adresa precisă mi se pare a fi condiția primă a eficienței unei emisiuni de acest tip.

Am amintit unele mărunte slăbiciuni ale organizării dezbaterii televizate. Esențiale sînt însă mai întîi existența ei și apoi caracterul ei tot mai cuprinzător.

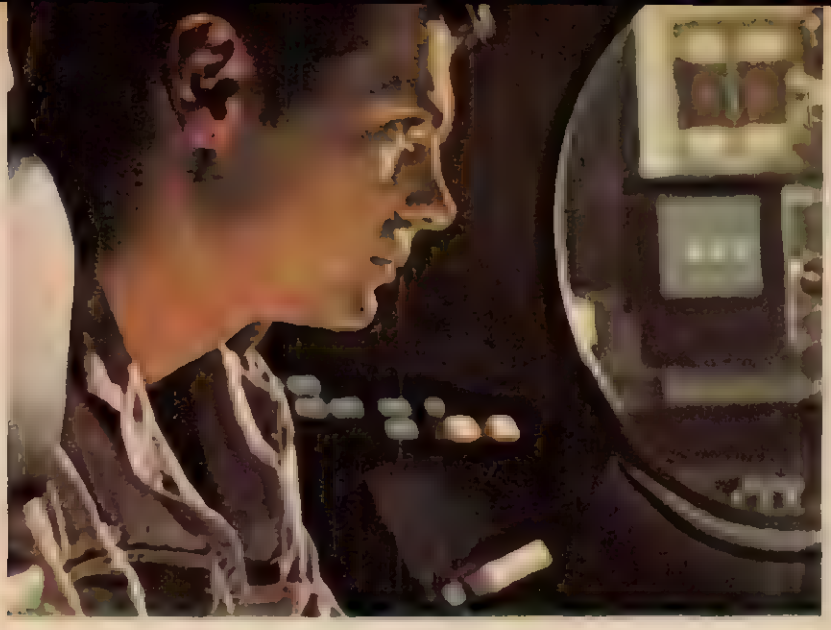

DIN FILMELE FESTIVALULUI DE LA MOSCOVA

2001, ODISEEA

Pentru toți fericiții muritori care au
Lună, filmul lui Stanley Kubrick capătă
anticiparea sa științifică se dovedește
dacă-i spunem fantastică, știm prea bi
fidel.

Foto: Metro Goldwyn Mayer.

rtorii «primului pas» pe
siuni și mai tulburătoare;
ă de o realitate căreia,
am găsit cuvîntul cel mai

PATIALĂ

ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Luna august, cu bogatele și însuflețitele ei manifestări închinate celor două mari evenimente din viața poporului nostru, Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român și aniversarea unui sfert de veac de la eliberare, înscrie pe agenda cinematografică și multiple întîlniri cu cîteva dintre creațiile de seamă ale filmului românesc. Va fi un bun prilej de reevaluare a acelor creații ce au izbutit să întruchipeze artistic frumusețea și demnitatea eforturilor noastre constructive, spiritualitatea poporului, aspirațiile și izbînzile acestuia.

În toate marile orașe ale patriei — București, Cluj, Iași, Timișoara, Craiova, Brașov, Tg. Mureș, Constanța, Ploiești etc. — vor avea loc «Zilele filmului românesc», în cadrul cărora vor fi prezentate premierele *Balada pentru Măriuca*, *Tinerețe fără bătrînețe*, precum și reluări ale unor filme din anii trecuți: *Dacii*, *Columna*, *Valurile Dunării*, *Setea*, *Subteranul*, *Diminețile unui băiat cuminte*.

În virtutea unei bune inițiative, începînd de la 1 august toate filmele românești programate pe ecrane vor fi însoțite de cîte un documentar ales, din multele scurtmetraje realizate în ultimii ani, dintre acelea care au rămas mărturie emoționantă a prefacerilor structurale pe care le-a trăit țara. Satele nu vor rămîne nici ele în afara amplelor manifestări cinematografice. În aproape 1 000 de localități rurale vor avea loc premiere ale filmelor artistice și documentare.

«Balada pentru Măriuca» — sau «curajul nu așteaptă ca vîrsta să-l măsoare».

«Subteranul» înfruntă cu sinceritate spinoasa problemă a responsabilității individului.

«Diminețile unui băiat cuminte» este filmul unei tinereți neliniștite. Irina Petrescu (pe care o vedeți alături de Dan Nuțu în această fotografie) a primit recent o consacrare de prestigiu a harului ei filmic, prin Premiul de interpretare feminină ce i s-a decernat la Festivalul cinematografic de la Moscova.

VULCAN ÎN ERUPȚIE

Aici s-au născut și au crescut oameni.

Au plecat de mult, din fundurile țării, unii de la sapă ori de la plug, să-și rostuiască viața aici, să învețe o meserie, să ajungă oameni. Au venit să dea întregii lor existențe sensul adevărat — muncă și trai omenesc.

Și au izbîndit!

Aproape că nu există fabrică sau uzină din țară în care să nu fie prezentă măcar o mostră din bogata gamă a produselor marii uzine. Și cînd spunem asta ne gîndim la cazanele «Vuia» de 1 t și 3 t abur/oră sau la cele de 6,5 t și 10 t abur/oră, generatoare ale aburului tehnologic necesar întregii noastre industrii.

Craiova, Borzești, Pitești, Tîrnăveni.. Combinatele chimice de aici au în complexitatea instalațiilor cazanele de 120 t abur oră și 150 atm. și 540°, produse recent asamblate la Vulcan. Montorii uzinei au fost prezenți la Govora, Palas, Iași pentru instalarea cazanelor de 420 t abur/oră. Eforturile muncitorilor sînt îndreptate acum spre construcția noii hale de montaj-greu în care se vor produce — în curînd — cazanele de 1 035 t abur/oră, cele mai mari din țară, folosite la Rovinari. O nouă hală pentru pereții membrană ai acestor giganți se construiește în perimetrul Berceni. În 1971 va fi terminată execuția primului cazan românesc de 1 035 t.

Izvorul căldurii răspîndite în confortabilele noastre apartamente se găsește în cazanele de 50 și 100 gigacalorii, produse la această uzină.

Excelente calificative au fost date de beneficiari din U.R.S.S., China, India, R.A.U., Iran, cazanului românesc Vulcan.

Printre celelalte produse realizate, un loc important îl ocupă utilajul petrolier. Unitățile de pompaj (prezente în 38 de variante), pornind de la cele de 1,5 t pînă la cele de 19,3 t, sînt elementele principale care acționează pompele de noroi Duplex și Triplex — pînă la 250 atm. Opera constructorilor vulcăneni se bucură de aprecieri dintre cele mai bune nu numai în România, ci și în U.R.S.S., Iugoslavia, Ungaria, Polonia, R.D.G., Albania, Turcia, Siria, Brazilia, R.A.U., Argentina.

Am enumerat aici doar cîteva din produsele realizate la Vulcan

Dar aici au crescut oameni.

Și din aceste sute, aleg unul. A plecat acum 27 de ani de acasă, din Oltina, lăsînd opt frați în urma lui, un tată îndoliat și sărăcie. A plecat la 16 ani, nu atras de mirajul Capitalei, ci pentru a învăța, pentru a realiza ceva. A intrat ucenic la Vulcan. La examen a reușit al doilea. La 19 ani, Mocanu Vasile era membru de partid și cu 3 ani de strungărie la activ. Absolvă școala tehnică profesională, apoi școala medie tehnică. În 1950, «ambițiosul» din Oltina dădea examen la politehnică. Peste 5 ani, era asistent. După doi ani revine la Vulcan. De patru ani, inginerul Mocanu Vasile este șeful sectorului proiectări al uzinei.

— Viața mea înseamnă «Vulcan». Cînd plec în țară sau străinătate mă gîndesc la uzină ca la casa mea, la oamenii ei, ca la niște frați. Apropo de frați. Știți că am aici și un frate. Tot inginer. Dar avem și familii: tată și fii, lucrează cu toții la Vulcan.

— Sînteți de 27 de ani în uzină!

— Tînăr. Da, da, nu zîmbiți. Uzina asta, dragă tovarășe, are peste 100 de oameni cu peste 40 de ani vechime.

— O viață de om!

— Bine zis. O viață de om. Anul trecut a ieșit la pensie un meseriaș de-al nostru. Știți de cît timp lucra în uzină?

— Cincizeci?

— Și șapte. Da, cincizeci și șapte de ani!

▪

Din infinitele imagini care ni se oferă zilnic am văzut o erupție care își are izvorul în «craterul» unde găsim adunate laolaltă inteligență, hărnicie, conștiință.

Am văzut VULCANUL care erupe viață!

Emil CIULEI

PUBLICITATE

FABRICA DE LUMINĂ

În 1948, anul naționalizării, exista la Timișoara o fabrică nu prea arătoasă, dar cu o emblemă destul de cunoscută: «Dura». Producea baterii galvanice, lanterne și lustre, în total 30 de tipuri de produse. Pe scheletul vechii fabrici s-a dezvoltat, în ultimii douăzeci de ani, întreprinderea ELECTRO-BANAT, o importantă unitate a industriei noastre socialiste. De la cele 30 de articole cîte se produceau în 1948 s-a ajuns în 1969 la 400 de sortimente, dintre care unele de înaltă specialitate. Principalele produse ale întreprinderii sînt corpurile de iluminat:

— pentru autovehicule;

— pentru interioare industriale, socialculturale și locuințe cu lămpi incandescente și fluorescente;

— pentru iluminat exterior cu lămpi cu incandescență și lămpi cu vapori de mercur;

— corpuri de iluminat cu destinație specială — locomotive, vagoane, nave. În afară de acestea, ELECTRO-BANAT produce pile și baterii galvanice și lanterne portative. De la circa 360 de angajați în 1948, întreprinderea folosește astăzi nu mai puțin de 3 600 de salariați, adică de zece ori mai mult, în timp ce producția globală a crescut, față de 1952, de 12 ori. La producția destinată consumului intern s-a adăugat în anii din urmă cea destinată exportului și care a atins în 1969 o valoare de 100 de milioane de lei.

Necesitățile în continuă creștere ale economiei naționale, dezvoltarea unor ramuri industriale noi au implicat și în întreprinderea timișoreană noi și noi măsuri de modernizare și diversificare a profilului de fabricație, introducerea de procese tehnologice avansate, mărirea capacităților de producție și,în final, asimilarea de noi produse în fabricație. Așa, de pildă, în prezent preocupările majore ale colectivului întreprinderii au în vedere asimilarea unor noi tipuri de faruri și lămpi pentru tractorul de 40 CP și autoturisme, noi tipuri de corpuri de iluminat pentru exterior, solicitate la export etc. Introducerea tehnicii celei mai înaintate se face la ELECTRO-BANAT pe criterii foarte precise. După cum se știe, în materie de faruri pentru autovehicule există norme internaționale, iar institute specializate și autorizate au calitatea să omologheze noi tipuri de asemenea produse. În primul trimestru al anului 1970 vor fi date în funcțiune la ELECTRO-BANAT noi obiective, ca rezultat al unor importante investiții. Acestea au în vedere dezvoltarea fabricației corpurilor de iluminat pentru autovehicule (faruri asimetrice și lămpi conform regulamentelor instituțiilor mai sus-pomenite), lărgirea și modernizarea fabricației de corpuri de iluminat fluorescent, cu vapori de mercur, cu vapori de sodiu cu dispersiune din materiale termoplastice și modernizarea fabricației de pile și baterii galvanice.

Adevărată fabrică de lumină, întreprinderea ELECTRO-BANAT își propune să facă noi pași înainte, pe măsura cerințelor industriei noastre moderne.

PUBLICITATE

◀ *În secția de montaj a corpurilor de iluminat fluorescent.*

DUPĂ APOLLO-11

Stabilind definitiv «drumul» spre Lună, omul va trece la cercetarea ei detaliată, demistificînd toate secretele satelitului natural al Terrei. Selene nu este un gigant al «cerului», dar nici o bagatelă la scara umană. Cei 36 000 000 de kilometri pătrați o plasează, ca suprafață, între continentele Pămîntului — Asia și Africa. Dacă pentru explorarea acestor două mari continente au fost necesare secole și mari sacrificii umane, explorarea Lunii se va face mult mai repede și, sperăm, cu minimum de sacrificii. Mijloacele de investigații sînt din ce în ce mai perfecționate. Cu fiecare nouă etapă Apollo sînt create noi tehnici de cercetare apropiată și îndepărtată. De pe acum există un «parc» de vehicule lunare.

«Apollo-11» a fost doar prima dintre cele zece etape în cadrul programului american «Om pe Lună». «O picătură în marea» explorărilor lunare. Adevărata cucerire a Selenei va începe, într-adevăr, cu zborurile următoare. Al doilea pas va fi...

O STAȚIE SELENARĂ ALIMENTATĂ CU COMBUSTIBIL RADIOACTIV

«Apollo-12», cu echipajul format din Charles Conrad, Alan Beane, Richard Gordon, va fi lansat probabil în noiembrie anul acesta. Primii doi vor atinge solul lunar poposind în Oceanul Procelarum, sub ecuatorul selenar, în emisfera estică. Conrad și Beane vor fi primii călători terestri ce se vor depărta la trei kilometri de modulul lunar și vor lua 150 de probe de sol. În timpul misiunii lor va fi instalată o stație de cercetare ca va funcționa și va transmite informații pe Pămînt timp de un an. Stația va fi alimentată cu un combustibil radioactiv menținut într-un lichid la temperatura de 1 400°C. O atenție deosebită trebuie acordată transportării recipientului cu lichid pînă la generator și umplerii rezervorului, conform unui program calculat la zecimi de secundă. Orice eroare, orice greșeală de manevră ar putea fi fatală, deoarece costumele astronauților nu rezistă decît pînă la temperatura de 800°C.

PUNCTELE DE ASELENIZARE SE VOR DEPĂRTA DE ECUATORUL LUNII

Cu «Apollo-13», al cărui echipaj nu a fost încă stabilit, pămîntenii vor face cunoștință cu craterul lunar Fra Mauro. El este mai îngust decît altele, avînd în subsolul lui acele mase compacte de materie — masconurile — cu o densitate diferită față de aceea a solului lunar. Craterul s-a format, se pare, în urma unei catastrofe, a unei ciocniri cu un meteorit de mari dimensiuni. La nord de Fra Mauro se află imensul crater Copernicus, iar la vest se deschide o regiune foarte accidentată. Începînd cu cea de-a patra misiune, punctul de aselenizare se depărtează de ecuatorul Lunii.

«Apollo-14» își va trimite modulul lunar între Marea Liniștii și Marea Nectar, în apropierea micului crater Censorinus. Regiunea este destul de accidentată, cu cratere de toate dimensiunile. Unele dintre ele sînt foarte interesante. Catharina, cu un diametru de 90 de kilometri, are o adîncime de 4 800 de metri. Theophilus este și mai larg, iar pereții săi circulari sînt și mai înalți, avînd în centrul excavației un adevărat munte. Nu se știe deocamdată care sînt dispozițiile Administrației naționale pentru problemele aeronauticii și cercetarea spațiului cosmic (N.A.S.A.) în ce privește explorarea acestei regiuni.

«Apollo-15» vizează o zonă mai la nord, în apropierea craterului Littrow, pe o colină ce domină strîmtoarea prin care comunică Marea Liniștii cu Marea Serenității, regiune cu largi orizonturi marine ale căror contururi amintesc de Mediterană sau de Marea Caraibilor.

SPRE «POLUL SUD»

«Apollo-16» va deschide explorarea polului sudic al Lunii. Se va cerceta una dintre frumusețile Selenei, craterul Tycho, care în timpul nopților terestre strălucește ca un diamant. Perfect circular, are în centrul său geometric o piramidă, asemănătoare unui obelisc de 1 500 metri înălțime. În jurul lui Tycho se întinde o zonă cu imense cratere ce conțin la rîndul lor altele mai mici și chiar minuscule. Printre acestea se numără Maginus, Heraclius, Longomachus și cel mai mare dintre toate, Calvius, cu un diametru de 220 de kilometri și o adîncime de 5 000 de metri. Giganții munți Lebnitz formează orizontul din sud.

Va veni la rînd «Apollo-17», a cărui lansare este prevăzută pentru luna iunie 1971. Obiectivul său este colina Marius, care se ridică ca un uriaș șarpe în Oceanul Furtunilor. Regiunea nu este presărată de cratere, dar unele «fracturi» ale scoarței lunare par a fi rezultatul unor vulcani. Exploratorii Selenei vor dispune atunci de un jeep lunar. Pentru a înlătura orice pericol, zona va fi cercetată mai întîi cu ajutorul unor stații automate.

UN CON GIGANTIC CU PEREȚI DE 4 000 m

Riscurile vor crește și mai mult cu lansarea lui «Apollo-18». Modulul lunar va coborî în Schroter Valley, în partea de nord a Mării Ploilor. Astronauții vor cerceta cauzele care au dus la crearea acestei excavații profunde și a petelor roșii ce se văd de pe Pămînt.

«Apollo-19» va efectua aceeași cercetare, dar mai la nord, în zona Hyginus Rille, o uriașă crăpătură ai cărei pereți sînt jalonați de 13 cratere. Poate atunci se va putea afla dacă aceste scobituri sînt formate datorită căderii meteoriților sau sînt de origine vulcanică.

Ultimul «Apollo» poartă numărul 20. Misiunea sa este de a studia craterul Copernicus, ce își disputa frumusețea cu craterul Tycho. Astronauții se vor afla în mijlocul unui con gigantic cu pereți înalți de 4 000 metri. Deasupra lor se va deschide infinitul cerului de un negru intens. Această etapă este prevăzută pentru 1972, luna iulie. Atunci cucerirea Lunii va fi o problemă de domeniul «trecutului», și omul va începe pregătirile pentru debarcarea pe alte planete, mai îndepărtate. Sfîrșitul programului «Apollo» va deschide începutul programului «Marte»...

C. N.

„CE VOI FACE CU BUCĂȚICA MEA DE LUNĂ“

La această întrebare, un eminent și, în același timp, cunoscut specialist în meteoriți, Jean Orcel, membru al Institutului Franței, profesor la Sorbona, care se numără printre «puținii aleși» să studieze materialele aduse de pe Lună de Armstrong și Aldrin, a răspuns următoarele:

În calitate de mineralog am urmărit debarcarea pe Lună cu un interes pasionat, deși ca specialist sînt conștient de limitele acestei experiențe atît în ceea ce privește suprafața explorată cît și cantitatea și calitatea materialelor obținute. Astronauții nu s-au îndepărtat decît foarte puțin de nava lor și nu au avut de ales prea mult. Eșantioanele au fost alese oarecum la întîmplare, după aspectul lor exterior, așa încît va fi dificil de a trage concluzii cu caracter general asupra întregii suprafețe lunare. Totuși chiar și în aceste condiții problema va putea fi abordată într-un fel cu totul nou, și specialiștii așteaptă cu nerăbdare posibilitatea de a examina acest material.

«STUDIIND SOLUL LUNAR PUTEM SĂ AFLĂM MULTE DESPRE GENEZA GLOBULUI NOSTRU»

Ce dorim să aflăm? Trebuie să amintim, în primul rînd, un fapt de care marele public nu este întotdeauna conștient, și anume că solul lunar este «tînăr». El se compară probabil cu solul originar al Pămîntului înainte ca fenomenele de eroziune și sedimentare, datorite ciclului apei, să fi constituit acea «crustă» de terenuri mai recente care maschează geografia inițială a Terrei. Astfel, studiind solul lunar, putem să aflăm multe despre geneza globului nostru.

Pe de altă parte, se va putea determina cu certitudine dacă craterele lunare se datoresc loviriii suprafeței Lunii de către meteoriți giganți sau dacă există cratere de origine vulcanică. În primul caz vom găsi fragmente de meteoriți, pe care îi vom putea studia. Vom vedea în special în ce măsură ei se compară cu cei care cad pe Pămînt. Personal, cred că vor fi similari. Apoi, vom constata dacă există urme de meteoriți carbonați. Vom vedea, de asemenea, dacă în afara rocilor bazice (bazalt, de exemplu), a căror existență o presupunem după experiențele «Surveyor», vom găsi și roci acide de tip granitic.

Firește, se vor căuta și embrioni de viață — o viață extrem de primitivă, dată fiind lipsa practic totală de apă pe Lună. Dacă există erupții vulcanice, este însă probabil că ele furnizează și puțină apă.

Conform teoriilor cosmogonice, în formarea Lunii, după «acrețiunea» (aglomerarea) de materii cosmice au urmat etape de fuziune, de diferențiere și de erupție, care s-au datorat tocmai degajării gazelor și apei prezente în materialele primitive.

A EXISTAT PE LUNĂ UN ÎNCEPUT DE VIAȚĂ?

Noi cunoaștem circa 20 de meteoriți carbonați căzuți pe Pămînt. În aceste specimene s-au pus în evidență hidrocarburi analoge parafinelor, care au aparținut la origine acestor meteoriți. De asemenea, s-au descoperit urme de materii organice: citozină, aminoacizi, zaharuri etc. Este însă dificil de a emite o opinie, întrucît ele au fost «contaminate», în momentul contactului cu solul terestru, de către substanțe similare, pămîntene, în proporții pe care nu le putem aprecia. De aci controversele care s-au născut în legătură cu meteoritul de la Orgueil. Problema nu a fost soluționată în mod satisfăcător și nu vom ști niciodată ce se afla în meteorit înainte ca el să intre în atmosfera noastră și ce a fost înglobat în el ulterior, ca urmare a unei fuziuni parțiale la contactul cu solul.

Pe Lună, dimpotrivă, se găsesc asemenea meteoriți și problema contaminării nu se pune. Va trebui deci să studiem meteoriții de foarte aproape, și fragmentele respective ne vor spune dacă pe Lună a existat un început de viață.

Chiar și faptul în sine de a găsi pe Lună materii conținînd carbon este foarte important. Aceasta ar indica prezența unui anumit mediu în care poate apărea viața

«ÎNCHISOAREA CU PEREȚI DE CRISTAL»

Astfel a fost denumit uriașul laborator de recepție lunară de lîngă Houston, în care selenauții își petrec timpul de «carantină», iar prețioasele mostre lunare sînt supuse unor analize preliminare.

Iată unde iau masa cosmonauții (fotografia 1) și unul dintre cabinetele medicale (fotografia 2). Bucătăria cosmonauților pare și ea, după cum se vede (fotografia 3), sterilizată...

Laboratorul de recepție lunară cuprinde patru secțiuni: pentru analiza materialelor selenare (I), găzduirea primilor emisari ai Terrei pe Lună (II), analiza radioactivității materialelor lunare (laboratorul se află la circa 20 m sub pămînt) (III), administrație. Cu roșu se indică «circuitele» materialelor selenare (în desen).

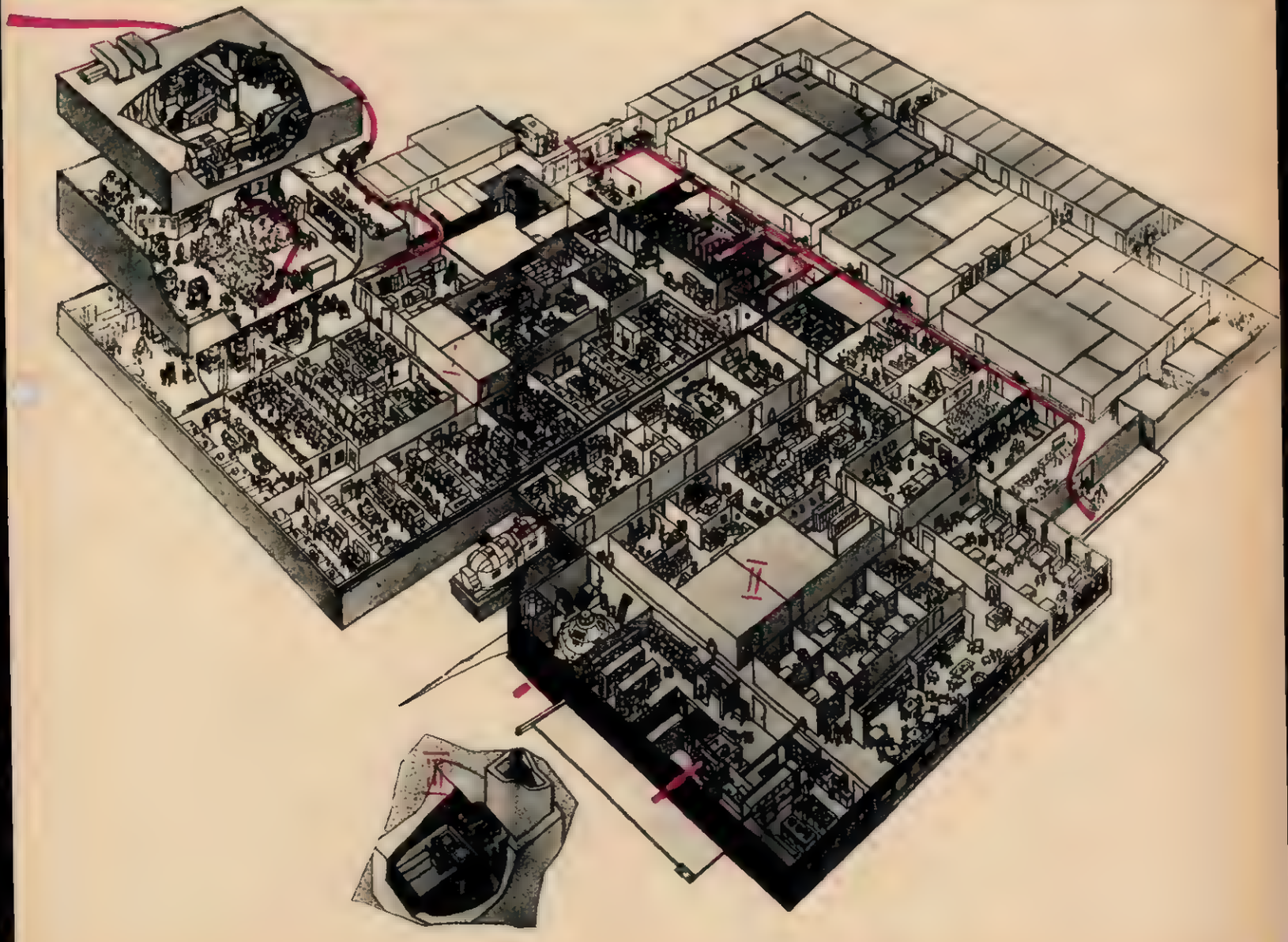

DUPĂ APOLLO-11

N.A.S.A.— O MARE AVENTURĂ INDUSTRIALĂ ȘI ȘTIINȚIFICĂ

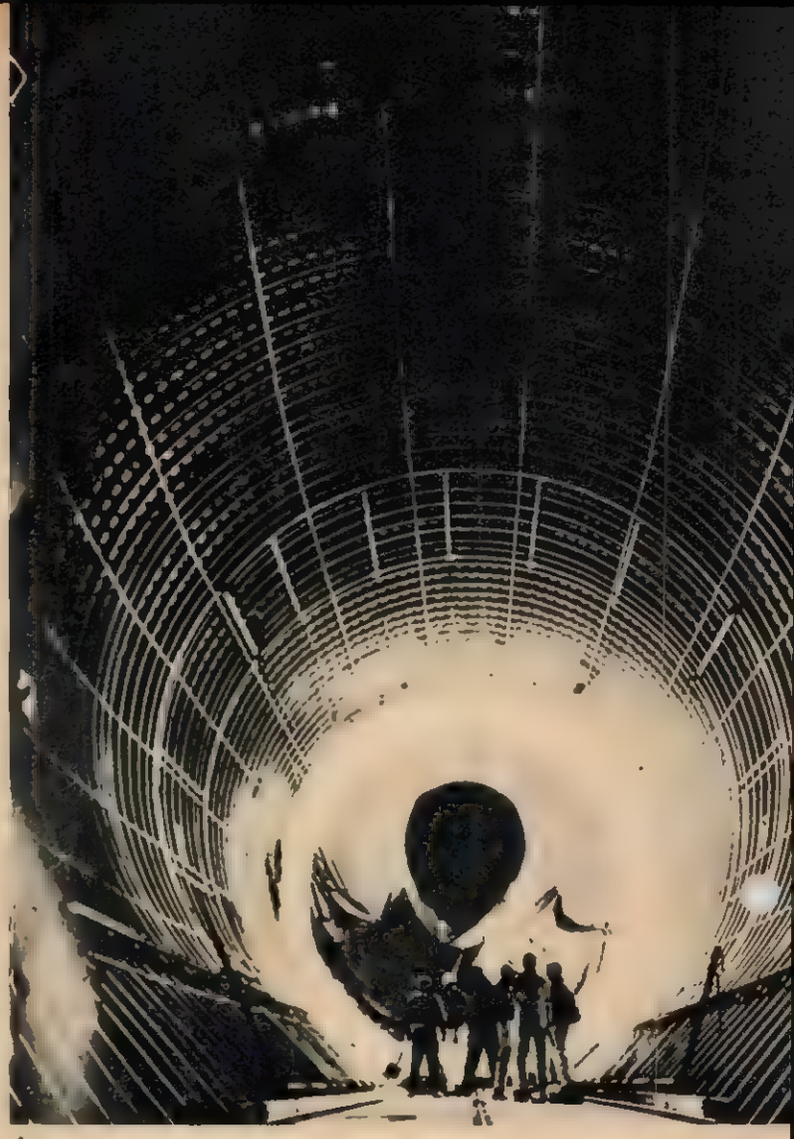

Vă prezentăm «Apollo-12», mai precis, etajul S-IV-B-507 al rachetei destinate să-și ia startul în noiembrie anul acesta. Cosmonauții de pe «Apollo-12» se vor depărta la 3 km de modulul lunar. Pregătiți-vă de pe acum pentru teleemoții tari!

Activitate febrilă în laboratoarele Centrului de recepție lunară de la Houston. Prețioasele conteinere cu mostre lunare sînt introduse în compartimentul sterilizat din stînga pentru a fi decontaminate prin radiații ultraviolete. Apoi sînt cufundate într-o baie de acid (centru) și trec în compartimentul din dreapta, unde sînt uscate cu un curent de azot steril; în fine, conteinerele sînt deschise...

Prima «cetate lunară» va fi construită, probabil, peste circa 20 de ani. Ea va consta din trei sfere. În stînga se vede sfera «locuințe», cu tot confortul (cel puțin în acest proiect); în centrul desenului — uzina de prelucrare a materiilor prime lunare; în dreapta — sfera laborator, în care se află și culturile necesare regenerării aerului. Firește, este doar un desen, un proiect, dar cine se mai îndoiește azi că, într-o formă sau alta, nu va fi realizat în timpul generației noastre?

«Aveam o larvă și trebuia să facem un fluture. Și încă un fluture de o specie pe care nimeni n-a mai văzut-o». Iată cum descrie — în puține dar expresive cuvinte — programul «Apollo» omul care a condus Administrația națională pentru cercetări spațiale și aeronautică într-o perioadă hotărîtoare: 1961-1968, adică tocmai perioada cînd larva s-a transformat în fluture... Este vorba de James Webb, numit în funcția de administrator al N.A.S.A. de către președintele Kennedy.

Unul dintre meritele lui Webb și ale celorlalți conducători ai N.A.S.A. a constat în abilitatea cu care au atras la marele proiect spațial forțe economice și științifice cît mai variate.

Firește, nu se punea problema de a începe totul de la zero, de a căuta pe îndelete cea mai fericită soluție teoretică înainte de a trece la punerea în aplicare. Timpul zorea. Pentru viitor, N.A.S.A. putea să studieze în liniște în laboratoarele sale problema rachetelor atomice și a motoarelor cu propulsie ionică, dar pentru proiectul «Apollo» asemenea soluții revoluționare nu erau realiste. Iată de ce motoarele primei trepte a rachetei «Saturn» consumă același combustibil ca avioanele cu reacție care aterizează în mod curent pe marile aeroporturi ale lumii. Cît privește motorul cu hidrogen al celei de-a doua trepte, el a fost conceput încă în... 1903 de către marele deschizător de drumuri care a fost Konstantin Țiolkovski.

«Pentru fiecare problemă trebuia deci să găsim, de oriunde și cît mai repede, cea mai bună soluție — declară domnul Webb. Deci, înainte de toate, trebuia să spargem tiparele oficiale, să favorizăm prin toate mijloacele schimburile de oameni și de informații. Cu alte cuvinte, se impunea crearea, la scara întregii națiuni, a unei gigantice burse de idei».

Contractele N.A.S.A. nu au fost distribuite numai marilor companii, deși una dintre ele, binecunoscută prin calitatea științifică și tehnică a realizărilor sale, ca și prin amploarea și diversitatea mijloacelor sale financiare, «General Electric», se declara gata să preia **întreaga** întreprindere. N.A.S.A. nu a fost însă de acord. «Nu poți să te aștepți ca un mare industriaș să aibă imaginație — era de părere domnul Webb Sarcina omului de afaceri este de a satisface cerințe reale, pe baza resurselor existente Dar zborul pe Lună nu era o «nevoie» propriu-zisă, ci reprezenta mai curînd un vis, o dorință obscură, care a luat naștere o dată cu umanitatea».

Evident, «partea leului» a revenit tot marilor companii, însă numeroase contracte au fost atribuite la mii de companii mai mici, așa-numite subcontractante. Cea mai mare societate dintre cele 16 companii principale care au primit contracte N.A.S.A., și anume «North American Rockwell» (ea a construit racheta «Saturn-V» și nava «Apollo»), are 105 000 salariați. Dar cea mai mică, «Space Electronic Supply», din orașul Melbourne, statul Florida, nu numără decît... 2 salariați.

Nu trebuie să ne închipuim că după ce planurile au fost elaborate și contractele distribuite totul a mers ca pe roate. «Acum patru ani a fost un moment cînd ne-am întrebat dacă vom ajunge vreodată la un capăt — a declarat directorul general al companiei «North American», John Leland Atwood. A trebuit să reluăm de 20 sau de 30 de ori fiecare piesă, la nivelul inginerului de bază. La începutul anului 1966, în fiecare lună se aduceau 600 de modificări navei «Apollo». Aveam impresia că împingem stînca lui Sisif, care ne cădea mereu în cap».

În spațiul cosmic nu poate fi admisă nici o eroare, și trebuiau imaginate dinainte toate surprizele de care avea să se lovească materialul. Astfel, pentru a reconstitui «ambianța spațială» s-a construit o cameră cu vid înaltă de 10 metri și cu diametrul de 4 metri. Pînă atunci un vid atît de avansat nu fusese realizat decît într-un volum care nu depășea pe cel al unei lămpi de radio! Un alt exemplu. Pentru a se asigura că izolarea termică a capsulei «Apollo» va rezista la intrarea în atmosferă, a fost «bombardată» de 700 de tunuri de plasmă. Este interesant de amintit și faptul că anumite mici rachete, așa-numite de altitudine, au fost aprinse de **35000** de ori în laboratoare pînă cînd tehnicienii s-au declarat mulțumiți. Pentru fiecare dolar cheltuit pentru material, un alt dolar a fost cheltuit pentru verificări și experimentări.

Și dacă totuși s-ar ivi o pană la una dintre instalațiile de pe bord? Pentru un surplus de securitate s-au prevăzut instalații în paralel. Astfel, la bordul lui «Apollo» s-au aflat trei pile de combustibil, capabile să debiteze curent timp de 200 de ore. Ele au fost încercate mii de ore pe Pămînt, și tensiunea nu a scăzut cu nici un volt; totuși pe navă s-au instalat **trei** pile — tocmai în eventualitatea unei defecțiuni — deși una singură ar fi fost suficientă.

Capsula «Apollo» a fost înzestrată cu trei parașute de frînare, deși doar două sînt suficiente pentru a asigura securitatea echipajului. Sistemul de ghidaj a fost de asemenea «triplat». Fiecare din cele trei sisteme execută separat calcule, iar în caz de dezacord, calculatorul electronic alege automat decizia majoritară. După cum se vede, un original «sistem de votare» în cosmos...

«Pentru a duce la bun sfîrșit o acțiune de asemenea anvergură — rezumă domnul Webb «lecția» proiectului Apollo — este necesar a păstra spiritul deschis, a nu te închide în structuri rigide». Iar domnul Atwood, directorul general al celui mai mare trust angajat în proiectul «Apollo», așa cum am arătat mai sus, își expune astfel concluziile sale: «Dacă ar trebui să ne întîmăm la o muncă de zece ori mai complicată decît proiectul «Apollo», noi știm acum că dispunem de utilajul necesar. Dar este încă prea devreme să spunem același lucru despre fericirea oamenilor».

Tulburătoare această recunoaștere, că mecanismul fericirii și bunăstării umane este infinit mai complicat decît milioanele de piese ale complexului «Saturn-Apollo» și că zborul pe Lună, de fapt, nu rezolvă prin el însuși nici o problemă pămînteană. Ceea ce, firește, nu diminuează cu nimic meritul echipei de zeci și zeci de mii de oameni de știință, de tehnicieni și muncitori cărora li se datorează una dintre cele mai fantastice aventuri științifice și industriale pe care le-a cunoscut omenirea.

Wernher von BRAUN dezvăluie

VIITOARELE ETAPE ALE CUCERIRII SPAȚIULUI COSMIC

● Stații-laborator pentru o sută de cercetători... Noi surse de energie pentru «taxiurile cosmice»... Primul motel cosmic... Saltul spre Marte.

Wernher von Braun, conducînd o «drezină» lunară.

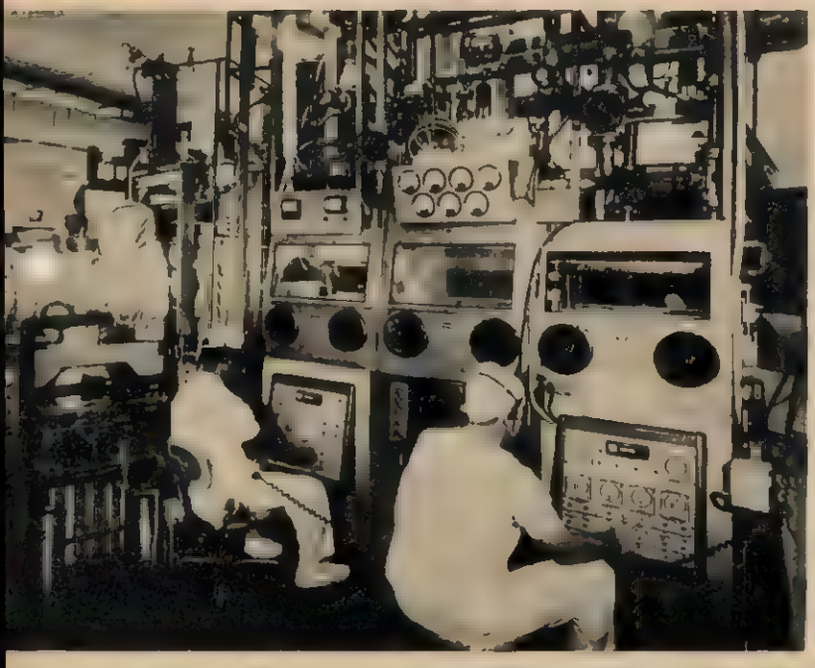

— Presupunînd că veți obține creditele necesare, care sînt viitoarele etape ale cuceririi spațiului?

— Pînă în 1972 vom întreprinde un studiu științific aprofundat al Lunii. Mai dispunem încă de 9 rachete «Saturn-V», care ne vor permite să cercetăm și alte regiuni ale Lunii. Astronauții ar putea chiar să stea mai multă vreme pe Lună, într-un adăpost pneumatic, și să pornească în diferite direcții pe mici vehicule, procedînd la explorări complexe.

— Și apoi?

— După ce vom explora Luna, vom reveni, ca să spun așa, pe Pămînt. În 1972 intenționăm să plasăm pe o orbită circumterestră, la o înălțime de 400 de kilometri, o stație laborator. Primul echipaj va locui în această stație 28 de zile, iar al doilea — 56 de zile. De pe această minunată platformă de observație vom putea prospecta toate bogățiile Pămîntului: zăcăminte necunoscute de petrol, de cupru și de zinc. Vom fi în măsură să studiem mai aprofundat repartiția zonelor fertile și a celor necultivate, să orientăm în anumite direcții culturile și să creștem productivitatea solului. Nu trebuie să credem, așa cum s-a spus adesea, că experiențele spațiale nu reprezintă decît un joc al savanților.

— Cum va fi concepută această stație spațială?

— În prima etapă vom instala un soi de «atelier» ceresc în interiorul golit al unei rachete «Saturn», rachetă pe care o vom plasa pe orbită. Într-o a doua etapă vom monta acolo și un puternic telescop.

A treia etapă va începe prin 1975. Vom monta în spațiul cosmic o stație permanentă în care vor locui la început 10 oameni și apoi 100.

Într-un viitor nu prea îndepărtat putem să ne închipuim că se vor lansa alte stații, în care vor efectua cercetări echipe numeroase de astronomi și fizicieni, de agronomi, medici și chimiști. Visul meu este ca înainte să fiu prea bătrîn să petrec cîtva timp ca cercetător într-unul dintre aceste laboratoare.

— Sînt toate acestea visuri sau realitate apropiată?

— Construirea stației nu pune probleme tehnice. În schimb, în stadiul în care am ajuns, utilizarea permanentă a spațiului riscă să fie frînată de costul excesiv al carburantului. Din acest moment și pînă în 1972 trebuie deci să găsim noi surse de energie, care să permită lansarea în spațiu a unor adevărate «taxiuri cosmice» și care, la un preț relativ scăzut, să asigure legătura dintre Pămînt și stațiile-laborator. În același timp, aceste «vehicule» spațiale ne-ar permite să facem un salt înainte, spre Marte. În prezent, aceasta reprezintă o preocupare majoră pentru N.A.S.A. și va furniza cheia explorărilor interplanetare.

— După savanți, vor lua calea cosmosului și turiștii?

— De ce nu. Dacă un hotelier se va hotărî să investească sumele necesare, anul 2000 va vedea poate crearea primului motel al cosmosului, care de la 400 de kilometri altitudine va oferi o fantastică «panoramă» a bătrînei Terra.

Pagini alcătuite de L. Nițescu

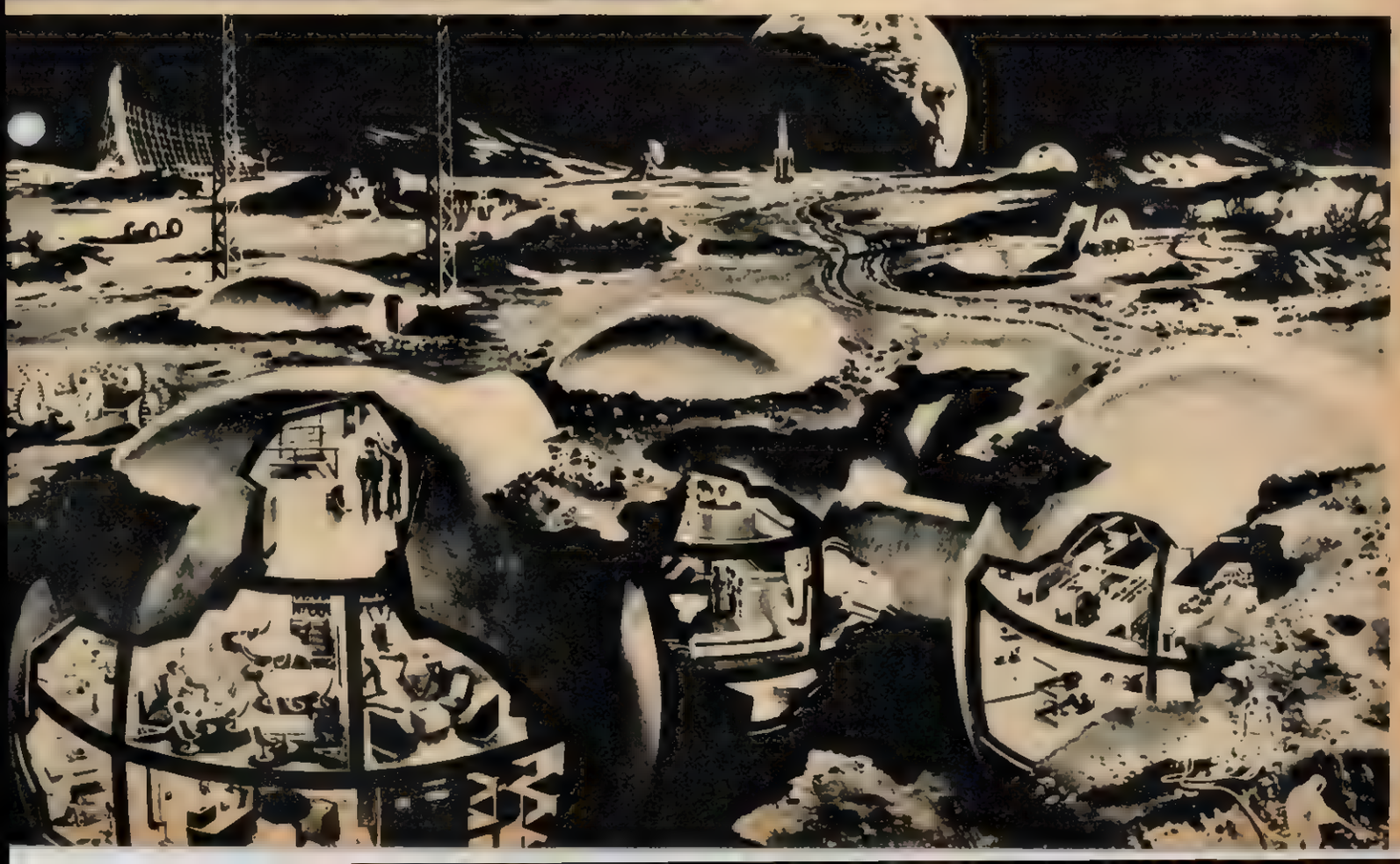

spectacol pe glob

La Teatrul de stat «I. Şavaţşavadze» din Batumi — R.S.S. Gruzină — se joacă piesa «Sfintele în infern» de A. Gezadze. Fabula dramei se axează pe un moment din timpul războiului: o unitate de tineri soldaţi sovietici este trimisă pe front şi nimicită. Supravieţuitorii — printre care se află şi o femeie (Maia) — formează un detaşament de partizani. Între Maia şi Mirian, un matroz roşu, se înfiripă o caldă prietenie. O piesă despre apropierea dintre oameni în vremurile neînduplecate şi sîngeroase ale războiului.

Actorii cehoslovaci Jitka Frantova-Pelikanova, Josef Konicek şi Jiri Sasek, în «Comedianţii», un montaj de scheciuri şi cîntece din tezaurul artei ceh din diverse epoci. Spectacolul a fost pus în scenă de către reţeaua de televiziune din R.F. a Germaniei.

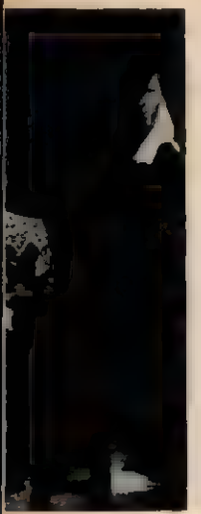

Etienne Biérry şi André Julien, în «Les Nonnes», piesa dramaturgului cubanez Eduardo Manet. Subiectul şi mizanscena spectacolului montat de către Roger Blin la «Théâtre de Poche-Montparnasse» sînt reprezentative pentru tot ce s-a văzut asemănător ca gen (începînd cu Buñuel şi sfîrşind cu J. Genet). Actorii E. Biérry şi A. Julien întruchipează două personaje feminine, «călugăriţe» (nonnes) sadice din Haiti, pe fondul unei revolte a sclavilor. Panica crepusculară a albilor, simbolic reprezentaţi în piesă de către aceste «habotnice», constituie şi pretextul unor violente atacuri antireligioase.

O scenă din Matsukaze — istoria unui scufundător — piesă Nô, una din formele tradiţionale de teatru japonez alcătuit din patru elemente: cîntec, dans, muzică şi dramă. Istoria teatrului Nô începe în epoca Nara (sec. VII-VIII e.n.) cu Sarugaku — spectacol de dans şi jonglerie — de proveniență chineză. În epoca Héian (sec. VIII-XII e.n.), dansurile comice japoneze — Dengaku — se vor contopi cu Sarugaku, dînd naştere unei forme teatrale evoluate. Cu Kannami şi Zeami (tată şi fiu) teatrul Nô intră în posesia definitivă a unei puritaţi clasice conservate pînă în zilele noastre.

economice

de Ilie ZAHARIA

BANI PENTRU APOLLO

— Programul Apollo a costat douăzeci şi patru de miliarde de dolari. Pentru ce? Pentru a păşi cîteva ore pe solul lunar şi a transporta pe pămînt treizeci şi unu de kilograme de materie selenică. Eh! mai bine s-ar fi cheltuit banii aceştia pentru... (şi urmează o listă lungă de ce s-ar fi putut realiza pentru binele omenirii, pentru îmbunătăţirea condiţiilor de trai ale milioanelor de necăjiţi, dacă suma aceasta considerabilă ar fi fost...).

— **Dacă**... Dacă miliardele cheltuite pentru *fisiunea atomului*, dacă zecile de milioane cheltuite pentru cunoaşterea structurii şi mecanismului celulei vii, dacă sume de aceeaşi ordine de mărime evaporate pe săpături arheologice sau cercetări etnografice în junglele Americii de Sud ar fi fost folosite nu aşa, ci altminteri...

Cred că problema este greşit şi îngust pusă. Fără îndoială *investiţiile uriaşe pentru cercetări* spaţiale au avut la bază şi considerente de ordin militar. Ţelul iniţial real nu a fost cunoaşterea Lunii şi a planetelor solare şi transportul pe cale cosmică a unor încărcături destinate unor zone terestre precis determinate. Dar, ca în oricare cercetare, scopul comandiţarilor şi realizările oamenilor de ştiinţă nu se suprapun. Reunirea unui potenţial considerabil de gîndire creatoare în domenii atît de diferite cum sînt matematicile, electronica, fizica corpurile solide, chimia, biologia, construcţia mecanică, medicina, fizica atomică, economia şi organizarea întreprinderilor, tehnica reactoarelor etc., etc., în condiţiile unor dotări financiare de amploarea celor efectuate pentru programul Apollo, nu putea să nu dea roade teoretice şi realizări practice care depăşesc la mare distanţă obiectivele urmărite. Curiozitatea omului de ştiinţă este nelimitată. Experienţa — cel puţin a ultimului secol — arată ce formidabile rezultate **neaşteptate** şi în domenii neexplorate dau studii şi experienţe concepute într-o cu totul altă direcţie. Dacă nu ne-am referi decît la radiaţiile care poartă numele lui Roentgen, la laser, la radar... Dar chiar cercetările echipelor ştiinţifice ale programului Apollo au şi dus la crearea unui material nou — teflon — cu proprietăţi fizico-chimice extraordinare, la *apariţia unei discipline noi*, fiabilitatea, şi ne aşteptăm încă la o serie de concluzii de pe urma pregătirii şi efectuării acestui zbor, care vor confirma, infirma sau direcţiona spre alte orizonturi viziunea umană actuală asupra lumii terestre şi stelare.

S-au cheltuit bani mulţi, grei. Desigur. Parte *din aceştia au şi început să fie recuperaţi prin* producţia pe scară de masă a obiectelor domestice fabricate din teflon. Parte vor intra în cheltuielile pentru dezvoltarea ştiinţei, de care în ultimă instanţă beneficiază întreaga umanitate. Ce înseamnă această cheltuială pentru economia americană? La aceasta răspunde dr. Thomas Paine, directorul N.A.S.A.: «Bugetele spaţiale reprezintă... 40 de cenţi pe săptămînă de fiecare american. Va trebui cel mult, pentru a economisi banii necesari zborului în cosmos, să recomandăm femeilor americane să se îmbrace puţin mai scurt şi să adopte un decolteu mai îndrăzneţ». Mi se pare că un asemenea sacrificiu şi pentru asemenea ţel l-ar face cu plăcere oricare (sau aproape oricare femeie tînără).

Dar lăsînd la o parte gluma, se pot realmente face economii de multe miliarde fără a afecta de loc cercetările ştiinţifice. Mă refer la cheltuielile nucleare — sau pentru armament clasic.

Banii pentru înarmare, pentru distrugere, sînt bani irosiţi. Cei pentru cercetare ştiinţifică sînt

sport

de Emanuel VALERIU

CODUL SPORTIV

La prima citire, imperecherea de cuvinte din titlu ar putea să îndrepte gîndul oricui spre ceva similar codului bunelor maniere, mai cu seamă că arena îşi are trasate itinerarele sale de bună-cuviinţă în comportarea atît a celor din mijlocul ei cît şi a celor aflaţi în tribune. De multă vreme sportul a generat un adiacent gramatical — sportivitatea — sinonim cu un mănunchi de calităţi care pot înfrumuseţa caracterul cuiva chiar dacă nu este acesta un practician al disciplinelor fizice. Fenomenul întrecerilor de pe stadioane s-a extins în planul eticii şi moralei, îmbogăţindu-le nu numai în spiritul, ci şi în fabulaţia lor faptică, manifestările de generozitate, cavalerism, împărţialitate, capacitatea de a accepta înfrîngerea cu frunte senină, succesul cu modestie, sau altele, atingînd uneori sfera eroicului, abundînd şi concurîndu-se în definirea profilului omului înălţat prin virtuţi morale şi fizice deasupra mediei, pe piedestalul exemplelor de urmat.

Iată deci că eroarea nu ne apare doar posibilă, ci şi scuzabilă. Dar gîndul nostru este cu totul altul de data aceasta şi el vizează ceea ce constituie o codificare în sensul juridic, adică o reunire de norme impuse respectului unanim şi sprijinite de sancţiuni, în cazul încălcării sau ignorării lor.

Asistăm, pe plan internaţional, la o îmbogăţire continuă a legislaţiei, din ce în ce mai cuprinzătoare, emanînd de la foruri reprezentative cum sînt O.N.U. şi toate organizaţiile din statutele sale, fără a mai aminti de prevederile din sfera comercială şi de alte numeroase domenii cu implicaţii internaţionale. De curînd, am citit că specialiştii s-au preocupat pînă şi de reglementarea juridică a aştrilor cereşti, inclusiv vecina noastră, abia vizitată de om, Luna, luînd-o astfel înaintea multora dintre cei care ar fi avut un cuvînt de spus, o dată cu prezenţa pămîntenilor acolo. Nimic nu ne apare, prin urmare, exagerat atunci cînd propunem iniţierea unui cod al sportului.

De fapt, chiar în prezent există un material de bază reprezentat de înseşi regulamentele diverselor discipline, ca şi de modalitatea de organizare a multiplelor federaţii internaţionale, a Comitetului Olimpic Internaţional, ca şi a altor foruri sportive de pe continentele cunoscute şi a celor naţionale, bineînţeles.

Desigur, s-ar putea crede că ceea ce s-a realizat pînă acum, ca structură şi legislaţie sportivă, reprezintă, dacă nu perfecţiunea însăşi, cel puţin utilul maximal. Nu împărtăşim acest punct de vedere, deoarece practicarea sporturilor s-a dezvoltat extraordinar atît pe aria geografică (amintim doar apariţia, de dată relativ recentă, a reprezentanţilor Africii negre în marile competiţii) cît şi pe cea a fiecărei naţiuni în parte, creînd nu numai probleme noi, ci chiar noi discipline pentru care vechile prevederi, comune altor sporturi, se dovedesc incomode corsete. Credem, dimpotrivă, că implicaţiile rezultînd din colaborarea dintre industrie şi sport (pentru a alege, de asemeni, tot un singur aspect) au născut conflicte acute cum este cel din lumea schiului alpin, în care, după cum se ştie, se interzice — de către forul olimpic — publicitatea prin intermediul sportivilor, în opoziţie cu federaţia de specialitate care nu vede lezată moralitatea, dar simte, în schimb, că poate pierde ajutorul, de importanţă vitală, al industriei producătoare de schiuri şi materiale destinate sporturilor alpine de iarnă. În momentul *în care o altă ramură a industriei pune în circulaţie produse de genul* celor considerate doping şi forurile sportive, sprijinite de cele medicale, cercetează şi pedepsesc folosirea lor, vedem născîndu-se nişte raporturi de natură a fi reglementate prin norme juridice, cu atît mai mult cu cît, adeseori, folosirea substanţelor incriminate s-a soldat cu decesul unor sportivi, iar alteori cu serioase amenzi ori excluderi din concurs, afectînd, de asemeni, interese materiale. Cînd un fotbalist este negociat prin intermediul banului şi la plafoane concurînd investiţii de proporţii industriale, ne aflăm în prezenţa unor fenomene nu numai comerciale dar şi umane de o anumită esenţă, puţin onorabilă pentru secolul zborurilor interplanetare, amintind mai degrabă epoci triste ale evoluţiei speţei pe Terra. Ştim că pentru fiecare dintre exemplele evocate se pot găsi şi contraargumente, cum ar fi, pentru vînzările şi cumpărările de jucători, contractele. Dar acestea nu intră oare tot în sfera juridică, pînă la punctul în care ele concurează, fie chiar şi la adăpostul unor acte scrise, demnitatea umană, care se cere şi ea, cel puţin în egală măsură cu unele interese, apărată prin legi?

Venind mai aproape însă de realităţile zilei şi desigur influenţaţi de unele triste exemple petrecute în lumea fotbalului nostru, ne gîndim dacă nu cumva o reglementare mai strictă, cu implicaţii trecînd şi dincolo de porţile stadioanelor, nu ar fi binevenită în sprijinul epurării unei atmosfere care se poate infesta altfel în mod periculos. Nu o dată am auzit rostindu-se o întrebare izvorîtă din cel mai autentic bun-simţ: ce ar păţi un cetăţean care l-ar schilodi pe un altul în stradă sau în ograda unuia dintre ei? Dar ce i se întîmplă «sportivului» care face aşa ceva? De ce pe un stadion să se poată lansa petarde şi aprinde focuri nocturne fără ca aceşti potenţiali incendiatori (şi la figurat, dar şi la propriu) să nu fie deranjaţi nici măcar printr-o sancţiune administrativă? De ce pentru o comportare nesportivă a unei echipe ori a unui jucător sau arbitru să se aştepte sancţiunea forurilor internaţionale ale disciplinelor respective şi de ce să nu acţioneze, pe baza unei legi unice, însăşi federaţia naţională a locului unde s-au produs iregularităţile?

Credem că un cod al sportului ar putea reglementa, atît pe plan naţional cît şi internaţional, normele desfăşurării vieţii stadioanelor, cu rigorile sale, în general cunoscute şi acceptate, dar adeseori încălcate.

Credem, de asemenea, că forul nostru sportiv, Consiliul Naţional pentru Educaţie Fizică şi Sport, şi-ar putea înscrie pe agenda preocupărilor sale studierea acestei propuneri, lansînd-o, dacă şi-o va apropia, şi în lumea internaţională a sportului. Sîntem conştienţi de dificultăţile inerente, dar ştim, totodată, că în ţara noastră sportul îşi are devotaţi prieteni, chiar printre oamenii de legi, mulţi dintre ei încă activi în arenă ca şi la «bară», şi cărora ar fi suficient să li se solicite concursul. Poate că unii dintre ei, citindu-ne, se vor adresa ei cei dintîi redacţiei

SCURTE SECVENȚE DIN MONOGRAFIA UNEI UZINE

Uzina **Electromotor**-Timișoara a fost creată în urma naționalizării fabricilor «Industria fierului S.A.R.» și «Britania», comasate la acea dată.

În 1948, profilul întreprinderii era destul de variat (mașini de morărit, pompe pentru fîntîni, piese turnate din fontă, motoare electrice de putere mijlocie, compresoare mici etc.), dar volumul producției globale era foarte scăzut: 1 140 000 lei, iar productivitatea muncii de 7 450 lei pe salariat.

Pornindu-se de la acest nivel scăzut al producției și de la suprafața slab utilată tehnic, au trebuit eforturi deosebite pentru a atinge actualul stadiu de dezvoltare al uzinei.

În perioada 1949-1969 au fost investite peste 100 milioane lei, fiind date în exploatare trei hale moderne de producție, utilate corespunzător, vechea fabrică transformîndu-se într-o uzină puternică a ramurii industriei electrotehnice, în care lucrează un colectiv de peste 2 600 salariați (cu o suprafață productivă de peste 10 000 mp și o productivitate a muncii pe salariat de peste 129 000 lei).

Procesul de producție pînă la sfîrșitul anului 1969 se va desfășura în condiții superioare de fabricație, cu instalații noi, moderne, și anume:

— linii de prelucrare a rotoarelor cu instalații automate cu mîini mecanice pentru încărcare și descărcare;

— linii de prelucrare a carcaselor, cu unități specializate;

— linii de montaj și bobinaj pe bandă cu tact;

— instalații de impregnare automatizată;

— instalație de vopsire pe transportor mecanizat cu uscare la cald;

— stand de probă pe bandă transportoare.

În asimilarea și punerea în fabricație de serie a noi produse, uzina **Electromotor**-Timișoara a jucat un rol de pionier de o deosebită importanță pentru dezvoltarea industriei electrotehnice în țara noastră.

Au fost asimilate și produse prin forțe proprii, pentru prima oară în țară:

— echipamentul electric auto și tractor (generator + releu);

— un sortiment variat de micromotoare, a căror fabricație a fost preluată în 1968 de Fabrica de mașini electrice din Pitești;

— sortimentul de mașini și aparate electrice de uz casnic (aspiratoare de praf, ventilatoare de masă, uscătoare de păr);

— motoarele electrice asincrone trifazate cu puteri de la 0,25 kW pînă la 1,1 kW (hala mică) și de la 4 kW la 37 kW (hala mare, nouă);

— servomotorul feroresonant și ampliconul — medaliat cu medalia de aur la Saloanele de invenții din Viena.

Realizate la un înalt nivel tehnic, motoarele electrice asincrone trifazate au fost și sînt exportate într-un mare număr de țări: U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă, R.D. Germană, R.F. a Germaniei, Franța, Italia, Belgia, Danemarca, Olanda, Pakistan, R.A.U., Liban, Israel etc.

În fiecare an produsele uzinei au fost prezentate la expoziții și tîrguri internaționale, unde s-au bucurat de o bună apreciere, fapt confirmat prin comenzile care au urmat.

În anul acesta, produsele uzinei vor fi expuse la: Tripoli, Leipzig, Milano, Hanovra, Budapesta, Tunis, Izmir, Viena, Alger, Salonic, Zagreb, Teheran, Sydney, Casablanca, Bruxelles.

Intrarea uzinei, cu o producție mereu crescîndă de la an la an, în circuitul comercial mondial confirmă bunul renume al mărcii uzinei **Electromotor**-Timișoara peste hotare, al prețuirii colectivului din această unitate a industriei electrotehnice.

PLACĂRA-ALBUM

Tricotaje – îmbrăcăminte și lenjerie pentru copii, într-un sortiment variat și de calitate superioară, produce

FABRICA DE TRICOTAJE

„1 iunie"

TIMIȘOARA

Spl. PENEȘ CURCANUL *nr. 6*

PUBLICITATE

În plină dezvoltare

FABRICA DE ÎNCĂLȚĂMINTE ȘI MASE PLASTICE

„VICTORIA"

(fostă „GUBAN") din TIMIȘOARA, Bulevardul Eroilor nr. 30-40,

a cunoscut în ultimii 17 ani o continuă dezvoltare, în sensul lărgirii și diversificării profilului producției. În prezent, cunoscuta întreprindere timișoreană cuprinde cinci mari unități (articole chimice; mase plastice; accesorii metalice și corpuri de iluminat; încălțăminte; spume poliuretanice), o secție de instrumente muzicale și un atelier de confecții din material plastic. Producția globală a întreprinderii întrece de 33 de ori pe cea a anului 1952. Nu mai puțin de 600 de sortimente intră în nomenclatorul fabricii VICTORIA, din care am aminti doar cîteva, devenite faimoase în țară și peste hotare: încălțămintea de lux pentru femei, corpurile de iluminat executate la un înalt nivel funcțional și estetic, instrumentele muzicale, modernele obiecte de larg consum din spume poliuretanice (saltele, burete, piese pentru tapițerie auto), o largă gamă de produse chimice pentru piele și încălțăminte, accesorii metalice pentru marochinărie, în sfîrșit, bijuterii și obiecte din metal aurit și argintat: broșe, brelocuri, lănțișoare, sfeșnice etc., etc.

PRESTIGIUL PRODUSELOR COLORTEX

Cunoscută deopotrivă de consumator ca și de întreprinderile cu care are legături, cooperativa de producție meșteșugărească COLORTEX din Timișoara și-a creat de-a lungul celor 19 ani de existență un bun renume. Ce produce COLORTEX? O gamă variată de produse din fire de bumbac: aţă de cusut și de brodat, tricotaje serie și fire pentru tricotat, lenjerie de pat; apoi, articole din mase plastice; în sfîrșit, prestări de servicii: curățat chimic, vopsit și spălat. COLORTEX cooperează strîns cu o seamă de întreprinderi, cărora le livrează fișe bipolare, filtre, plase metalice și alte multe și variate produse și semiproduse.

Dinamica dezvoltării întreprinderii de cooperație meșteșugărească COLORTEX poate fi rezumată prin cîteva cifre, a căror semnificație este cît se poate de grăitoare: valoarea producției-marfă a crescut în anul 1968 aproape de 12 ori față de 1950, în timp ce numărul de muncitori a crescut în aceeași perioadă de circa 6 ori; cîștigul mediu al cooperatorilor reprezenta în 1968 256% față de 1950, iar productivitatea muncii, 209%. Cîștigul mediu al celor 800 de cooperatori se ridică astăzi la 1 050 de lei lunar. O seamă de realizări social-culturale: club, dispensar, trimiteri în stațiuni de odihnă și tratament, cămin și creșă pentru copii, crearea unor condiții igienice de muncă etc., contribuie la sporirea continuă a nivelului de trai material și spiritual al cooperatorilor de la COLORTEX.

În fața colectivului întreprinderii stau importante sarcini de viitor, dintre care cităm: lărgirea cooperării cu o serie de întreprinderi și cooperative meșteșugărești în vederea diversificării profilului, construirea, din fondurile de investiții, a unei vopsitorii moderne care să dubleze capacitatea de producție în acest sector, sporirea cîștigului mediu al cooperatorilor cu 8%.

Bizuindu-se pe experiența dobîndită, pe succesele obținute în cei 19 ani de existență, cooperatorii de la COLORTEX au convingerea că planurile de viitor se vor transforma, la termenele prevăzute, în realități înfloritoare ale întreprinderii lor.

PUBLICITATE

SORTIMENTE BOGATE, REDUCERI DE PREȚURI PÎNĂ LA 30 LA SUTĂ.
Numai pînă la 30 august mai puteți beneficia de marile avantaje pe care vi le oferă
T Î R G U L D E V A R Ă

30% reducere +
100% calitate
= TÎRGUL DE VARĂ

— Confecții pentru femei, bărbați, adolescenți și copii.
— Articole de plajă.
— Încălțăminte de vară.
— Articole de lenjerie și galanterie.

PUBLICITATE

„MOR PENTRU NAȚIUNE“

de Gheorghe GHEORGHE

În dimineața zilei de 28 februarie 1785, pe o estradă special construită pe dealul numit «La Furci», în partea de răsărit a fortăreței Alba Iulia, călăul executa pe Horea și Cloșca în acompaniamentul sunetelor funebre ale unui pluton de toboșari. La supliciul eroilor asistau oficialitățile desemnate de împăratul Iosif al II-lea, un număr mare de soldați și ofițeri, precum și 2 515 de țărani aduși cu forța din 419 comune, situate pe malurile Mureșului. Înainte de a primi lovitura de grație, Horea ținea să rostească în fața mulțimii ultimele cuvinte: «Eu mor pentru națiune».

Cine erau acești martiri, care au sfîrșit *într-un mod atît de tragic* (tovarășul *lor* de luptă, Crișan, se sinucisese în temniță) și și-au înscris pe veci numele în cartea de aur a istoriei patriei?

Horea. Numele lui adevărat era Vasile Nicula Ursu. Născut în comuna Albac, în jurul anului 1730, dintr-o familie de iobagi, el a împărțit soarta grea a moților. Numele Horea nu era decît porecla populară ce i s-a dat mai tîrziu, ca unui pasionat cîntăreț de hore și doine. Despre viața lui, anterioară răscoalei, se cunosc puține lucruri. Se știe că era iobag, că s-a aflat temporar și pe moșia unui nobil din Ciucea, unde viitorul căpitan a lucrat la ridicarea bisericii din Sălaj. Pe una dintre bîrnele cioplite stă săpat de el: «lucrat Ursu». Izvoarele contemporane îl descriu pe Horea ca pe un bărbat cu mintea ageră și isteață, de statură mijlocie, supțu, cu păr castaniu și mustață roșiatică, avînd fața ovală. În timpul răscoalei umbla înconjurat de o gardă armată constituită din 30 de ostași, cei mai aleși din munții Abrudului. Era îmbrăcat într-o manta albă și purta fîntă pe umăr. Pe soția sa o chema Ilina. Horea avea doi copii: Ion, de 19 ani, care în timpul răscoalei a fost vicecăpitan, exilat mai tîrziu în Banat, și Luca, care a trăit pînă la adînci bătrînețe.

Cloșca. Iobag din Cărpeniș, vicecăpitan, cel mai credincios prieten al lui Horea, în vîrstă de 37 de ani. Numele lui adevărat era Ion Oargă, iar Cloșca era o poreclă. Îndrăzneț, capabil și așezat, Cloșca și-a cîștigat încrederea moților. Pe soția lui o chema Marina. Cloșca nu a avut copii.

Crișan. Soldat în tinerețe, iobag din Cărpeniș, vicecăpitan în timpul răscoalei, avea 52 de ani. Numele lui adevărat era Crișan Giurgiu. Izvoarele îl descriu ca pe un bărbat frumos, chipeș, hotărît, aspru și măreț. A fost căsătorit și a avut un fiu, pe nume Ion.

Nu vom evoca aci evoluția activității lui Horea, culminînd cu hotărîrea de a ridica la luptă pe iobagi, pentru a înfrînge legile asupririi în virtutea cărora «...român și iobag înseamnă una și aceeași, sclav supus arbitrarului și aruncat în pulbere». Lipsa de pămînt și inexistența instituțiilor juridice de natură să ofere cea mai mică protecție față de arbitrarul nobililor și funcționarilor, robotele, dijmele, zeciuiala, care se multiplicau după capriciile fiecărui nobil, sînt tot atîtea cauze ale izbucnirii răscoalei. După înfrîngerea iobagilor, procesul și martiriul

Dramaticul «film» al capturării, întemnițării și executării lui Horea și Cloșca — după stampe ale vremii.

celor trei căpitani constituiau ultimul act din drama de la 1784.

LA ADĂPOSTUL CODRILOR SECULARI

După ce Horea și-a dizolvat trupele și s-a retras în munți, autoritățile au pornit o adevărată ofensivă pentru prinderea șefilor răscoalei, recurgînd la tradiționala metodă a ofertei unui pumn de bani trădătorilor; de data aceasta s-a fixat un premiu de 300 de galbeni.

În acest scop, locotenent-colonel Kray, care avea mandat pentru arestarea lui Horea, Cloșca și Crișan, a cerut informații de la Antoniu Meltzer, «controlor de pădure», cu privire la drumurile și potecile din munți. Aplecat în fața hărții, Meltzer furnizează informațiile cerute, dar nu uită să avertizeze că «pe un teren atît de întins, fiecare tufă, fiecare scorbură, peșteră sau desiș pot foarte bine să adăpostească un fugar». Există un plan mai sigur — s-a adresat Meltzer lui Kray: cei ascunși să fie prinși de către gornici (pădurari), cărora să li se promită premii.

Dînd curs planului conceput în colaborare cu Kray, Meltzer a invitat la reședința sa din Abrud pe doi gornici domnești, instrumente dintr-un plan bine stabilit între locotenent-colonelul Kray și controlorul de pădure Meltzer, care după ce au discutat în amănunt planul și au primit autorizația de liberă circulație, s-au angajat să prindă pe cei trei căpitani, vii sau morți, antrenînd la fapta lor încă cinci trădători, unul dintre aceștia făcînd parte chiar din familia Nicula Concomitent s-a ordonat locotenenților Vaida și Jeney ca în fruntea unei companii de soldați să sprijine acțiunea.

În ziua de 25 decembrie 1784 a început urmărirea. Ce făceau în acest timp Horea și Cloșca? Retrași la adăpostul codrilor seculari din pădurea Scorușetului, în Munții Gilăului, cei doi căpitani mai făureau planuri pentru reînceperea răscoalei, o dată cu venirea primăverii: «Numai să vină primăvara — s-a adresat Horea credinciosului său căpitan — și să vă țineți de jurămîntul dat mie, căci singură stăpînicia voastră în credința dată, și pe mine și pe toată românimea o poate mîntui. Vor cunoaște toți românii că le-am voit binele și am voit să-i scap de un jug greu...»

Colindînd prin codrii Scorușetului, oamenii lui Kray au descoperit în dimineața zilei de 27 decembrie urme proaspete pe zăpada care căzuse în cursul nopții, și ele i-au condus pe trădători în inima pădurii tainice. Primul contact a fost luat cu Cristea Nicula, trimis de Horea pentru a face cercetări asupra itinerarului armatei. Cu promisiuni că nu i se va întîmpla nimic a fost întrebat despre locul unde se ascunde Horea. Dar credinciosul ostaș nu a trădat pe căpitanii săi. Grupul a continuat să înainteze, reușind să descopere pe Horea și Cloșca într-o scorbură de brad, în fața unui foc, nu departe de o colibă.

CE CONȚINEAU DOCUMENTELE ARSE?

«Horea îi primi ca pe amici», stă scris într-un raport al locotenent-colonelului Kray. Într-adevăr, pădurarii afirmînd că umblă după vînat pentru a executa un ordin al armatei, Horea și Cloșca, invitîndu-i să ia loc lîngă foc, au început să se intereseze despre situația iobagilor. În timpul acestui scurt dialog, Cloșca le destăinui că «în curînd îi vom scoate noi de aici pe soldați și îi vom pune pe fugă». Acestea erau ultimele cuvinte despre viitorul plan de bătălie, rostite în stare de libertate de către Cloșca. Apoi grupul s-a repezit asupra lor, i-a trîntit la pămînt și a început să-i lege. În toiul învălmășelii Horea a scos din sîn un pachet de hîrtii, aruncîndu-le în focul care le-a mistuit într-o clipă, ceea ce a dat naștere la multiple ipoteze despre conținutul documentelor.

Prinși și legați, cei doi căpitani au fost predați soldaților, iar la 1 ianuarie 1785, sub escorta unui grup de 70 soldați, avînd în frunte pe locotenentul Vaida, au fost transportați la Alba Iulia. Unele izvoare afirmă că în drumul de la Zlatna spre Alba Iulia, soldații ar fi pus pe capul lui Horea, ferecat în lanțuri și așezat într-un car, o coroană de hîrtie aurită, strigînd cu răutate și în batjocură: «Așa-i trebuie regelui». O zi mai tîrziu, cei doi căpitani, trecînd prin fața mulțimii care-i aștepta, au pătruns pe străzile vestitei cetăți, acolo unde cu 185 de ani în urmă Mihai Viteazul făurise, chiar dacă numai pentru puțin timp, idealul dintotdeauna al românilor. Horea și Cloșca au fost închiși în celule separate și păziți în permanență de două santinele: una în fața celulei și alta la ieșire.

Unde se găsea în acest timp cel de-al treilea căpitan? Crișan, care în toate momentele mai însemnate ale desfășurării răscoalei acționase independent, a fost sorocit să-și caute și în tristele împrejurări ale urmăririi drumuri de scăpare deosebite de ale celorlalți doi tovarăși ai săi. Pribegind tainic dintr-un sat în altul, el a reușit să se sustragă atenției urmăritorilor, derutîndu-i încă timp de o lună. Dar la 30 ianuarie, Crișan a fost prins în comuna Mogoș, tot datorită unor trădători, și predat locotenenților Noszdrovichy și Neustädter. Aceștia l-au transportat sub o escortă de 64 soldați, la Alba Iulia, unde a fost întemnițat la 1 februarie 1785.

«CA O ÎNSPĂIMÎNTĂTOARE PILDĂ POPORULUI DE RÎND»

Împăratul Iosif al II-lea a ținut să încredințeze cercetarea întregului complex de chestiuni privitor la răscoală unei comisii conduse de contele Anton Iankovics. Acesta își începuse cariera în Croația, ajungînd mai tîrziu (din 1780) la Curtea de casație din Buda pesta, de unde a fost trimis apoi la Timișoara, în calitate de comisar regal. Dispozițiile din 10 ianuarie 1785, date de împărat

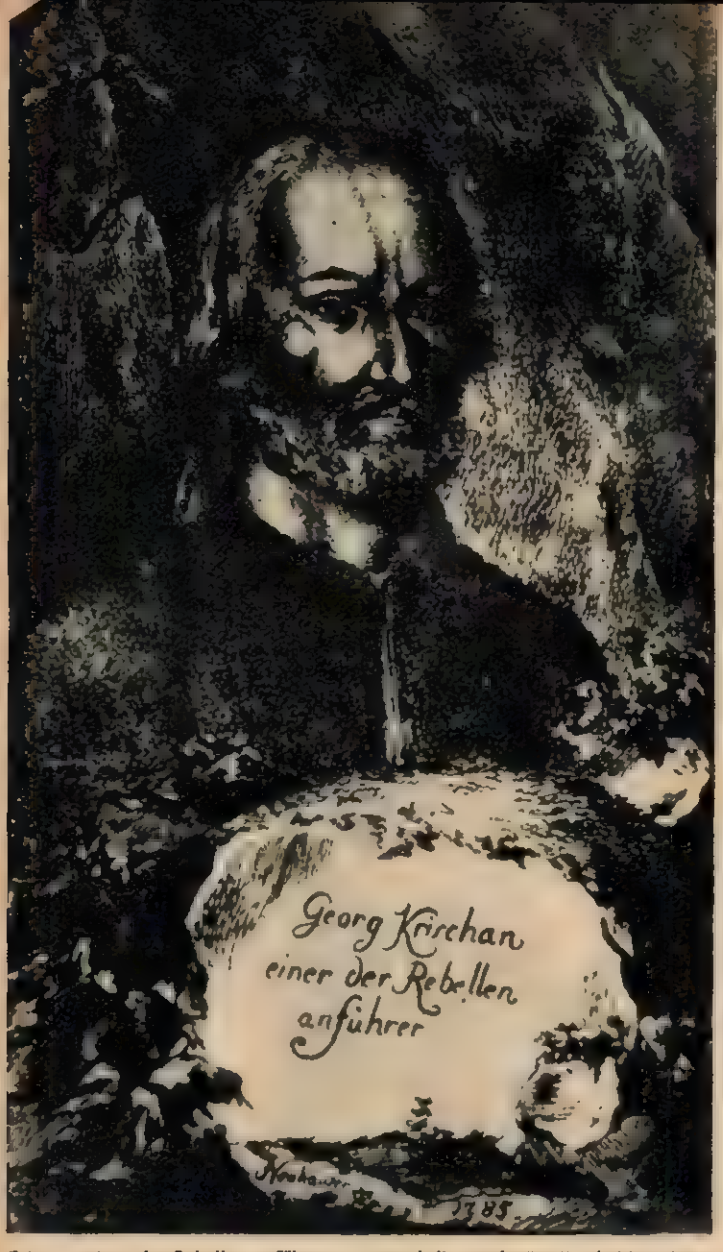

Crișan, «einer der Rebellen anführer» — «unul din conducătorii rebelilor», după cum îl caracterizează această gravură din 1785.

contelui Iankovics, sînt edificatoare pentru scopul urmărit de comisie: «Ca să se dea un exemplu răsunător, ei să fie purtați prin locurile unde au comis cele mai mari ticăloșii, pentru a fi arătați ca o înspăimîntătoare pildă poporului de rînd și complicilor lor amăgiți și apoi să fie executați într-un chip spectaculos, într-o localitate importantă, unde să se poată strînge cît mai mulți supuși și unde se găsesc cele mai înfierbîntate capete...».

La 5 februarie Horea și Cloșca au început drumul greu și umilitor, timp de două săptămîni, de la Alba Iulia pe stînga și pe dreapta Mureșului, pînă la Deva și înapoi, legați în lanțuri și arătați mulțimii îndurerate. Dispoziția dată pentru expunerea celor trei martiri umilinței publice venea în contradicție chiar și cu prevederile sumbre ale Codului terezian, care nu îngăduia astfel de acte premergătoare pedepselor.

Se spune că Horea aflase despre drumul ce trebuia să-l facă pentru a fi expus vederilor mulțimii. El credea că în timpul deplasării va fi eliberat de tovarășii lui sau va fi împușcat. Însă nici una dintre ipotezele lui Horea nu s-au adeverit, căpitanilor răscoalei fiindu-le rezervate execuții mult mai crude. Readuși în celulele din Alba Iulia, Cloșca s-a îmbolnăvit; calea durerii și a suferinței lăsase urme...

În seara zilei de 31 ianuarie 1785, fruntașul Alexandru Bota din regimentul Orosz a fost numit santinelă în fața celulei lui Horea. În acea noapte, primul căpitan a avut o discuție cu tînărul ostaș, din care lasă să se întrevadă gîndurile ce-l frămîntau în închisoare. În fața sentinței capitale, care părea de neînlăturat, Horea se dovedea curajos și sigur pe sine.

Au urmat apoi, timp de o lună de zile, interogatoriile cu scopul exclusiv de a descoperi și alți vinovați, pentru a spori numărul victimelor, deoarece pedeapsa era oricum hotărîtă dinainte chiar de către împărat. După cum rezultă din actele cercetării, lui Horea i s-au pus 118 întrebări, iar *lui Cloșca, 134, ambii fiind interogați în* cinci rînduri. Însă la toate cele cinci ședințe cei doi căpitani au refuzat să dea vreo lămurire esențială cu privire la desfășurarea răscoalei, stăruind de la început pînă la sfîrșit numai în răspunsuri negative sau evazive. Atitudinea lui Horea de constantă negare se crede că era consecința unui plan stabilit mai înainte între cei doi căpitani de a nu face nici o destăinuire anchetatorilor. Horea credea că o singură mărturisire ar fi atras după sine o altă recunoaștere și aceasta ar fi însemnat o denunțare succesivă a tuturor tovarășilor lui credincioși. Tăcerea căpitanului acoperea pe cei liberi!

Cel mai apropiat colaborator al lui Horea, executorul disciplinat al ordinelor acestuia și al cărui trecut de suferință l-a împărtășit, Cloșca, a continuat să rămînă dîrz, senin și ferm și în fața interogatorilor. Fidelitatea lui față de Horea, disprețul față de moarte nu s-au dezmințit prin vreo slăbiciune nici în fața comisiei de anchetă. În esență, răspunsurile lui Cloșca la întrebările contelui Iankovics nu se deosebeau de acelea date de primul căpitan.

Rămăsese o speranță, că al treilea căpitan, Crișan, va dezvălui secretele pe care Horea și Cloșca refuzau să le dea în vileag. Răspunsurile lui Crișan la cele 47 de întrebări, în două ședințe, nu epuizaseră fondul cercetării. Cînd comisia urma să-i pună întrebările decisive, ancheta a fost zădărnicită, deoarece la 13 februarie 1785 Crișan și-a curmat viața. Cei trei căpitani au dus astfel în mormînt o parte din secretul pe care comisia intenționa să-l smulgă. Contelui Iankovics nu-i rămînea altceva decît să raporteze la 3 martie 1785, din Alba Iulia, împăratului, referitor la interogatoriu că: «Horia et Kloska in negativis perseverant».

«ȘI ÎN MODUL ACESTA SĂ FIE TRECUȚI DIN VIAȚĂ LA MOARTE...»

Horea, Cloșca și Crișan au fost judecați și condamnați după Codul terezian în vigoare la acea dată. Codul dispunea că pedeapsa are funcția de «corecționalizare a infractorului, de a da satisfacție statului ofensat și de a produce repulsie și scîrbă în popor față de maltratări».

În accepțiunea Codului terezian, pedeapsa cu moartea era de două feluri: aspră și blîndă, explicîndu-se în amănunt modurile de executare a pedepsei capitale: arderea de viu (sau în situația că se admitea o «ușurare», prin decapitare anterioară arderii); prin îmbucătățirea în patru; frîngerea cu roata a condamnatului. Aici se face însă o precizare. Cînd instanța condamna la pedeapsa prin ardere de viu sau prin frîngerea «cu roata de jos în sus», în mod obligatoriu sentința trebuia comunicată instanței superioare, pentru a statua asupra definitivării pedepsei. În caz contrar era necesar să se introducă în dispozitivul sentinței stipulații de natură să reducă din chinurile execuției. Codul terezian mergea și mai departe cu elementele de agravare a modului de execuție, precizînd că se putea recurge la «tăierea unor fîșii de piele, tăierea limbii, smulgerea grumazului», înainte de executare. Oribilele pedepse erau prevăzute în art. 4 și 5 ale Codului penal terezian. Ele lasă să se întrevadă că normele legislației penale erau tributare concepțiilor întunecoase ale evului mediu.

La 24 februarie 1785, Horea și Cloșca au fost interogați pentru ultima dată. Două zile mai tîrziu, contele Iankovics pronunță sentința: «În procesul intentat contra lui Horea... Comisiunea aulică cesaro-crăiască... a luat în drept, în conformitate cu înaltele legi împărătești, următoarea hotărîre... În conformitate cu Codul penal terezian, art. 62, *despre turburări și tumulturi* și art. 90, despre tîlhării, să fie aduși pentru crimele acestea la îndătinatul loc de supliciu și acolo să li se frîngă cu roata toate membrele corpului, începînd de jos în sus, anume mai întîi lui Ion Cloșca, apoi lui Horea... și în modul acesta să fie trecuți din viață la moarte, iar corpurile lor să fie despicate și tălate în patru bucăți; capul și părțile corpului să fie așezate pe roate, pe marginea diferitelor drumuri... iar inimile și intestinele lor să fie îngropate aici la locul supliciului. Această sentință s-a pronunțat la 26 februarie 1785, pentru dînșii ca o pedeapsă binemeritată, iar pentru alții asemenea lor să le fie de exemplu și oroare».

Sentința nu face nici o mențione despre cauzele răscoalei, despre mobilul acțiunii celor trei căpitani. De asemenea, nici un fapt nu este reținut în apărarea conducătorilor răscoalei, ei fiind calificați ca scelerați și criminali.

Deși Crișan se omorîse în închisoare, comisia a considerat necesar să pronunțe și în contra lui o sentință: «Să fie tîrît la locul de supliciu, acolo gîdele să-i taie capul și să-i despice trupul în patru bucăți; capul să fie pus în țeapă în satul său Cărpeniș, iar cele patru bucăți ale trupului să se pună pe roate în Abrud, Bucium, Brad și Mihăileni».

LA LOCUL SUPLICIULUI

La 23 februarie 1785, contele Iankovics anunță în scris comitatele Hunedoara, Zarand, Alba Inferioară și Sibiu să trimită cîte trei țărani mai bătrîni și trei mai tineri, din fiecare comună, la Alba Iulia, pînă în noaptea de 27 februarie 1785. În dimineața zilei de 28 februarie, 2 515 de țărani, alături de mulțimea orășenilor din Alba Iulia, erau martori la îngrozitoarea execuție. La ora nouă și jumătate Horea și Cloșca au fost așezați separați pe cîte un car special, însoțiți de un escadron de cavalerie din Toscana, de trei sute de pedestrași încadrați într-un careu, în timp ce călărețiii ocupau cele două aripi. Apoi Horea și Cloșca au fost împărtășiți de preotul Nicolae Rațiu, care le-a scris și ultima voință: «Horea Vasilie, policra Nicula Ursu. Anii vieții sale 54. Muierea Ilina, feciori, Ion 14, Luca 6. La alte cele nu știe nimic. Oamenii care l-au prins: Matieș Nuț, Matieș Onu, frate-său Gheorghie, Trif Ștefan, a lui Neagu Andrei, doi feciori Simeon cu frate-său, îi iartă din toată inima», așa începe testamentul lui Horea. O frază simplă dar emoționantă. Deși îi iartă pe trădători, Horea lasă pentru posteritate numele acelora care și-au pătat onoarea și conștiința! În testamentul său, bravul căpitan caută să ascundă în fața lumii dezonoarea participării unui trădător din familia Nicula. George Nicula este omis. În același testament Horea încearcă să apere pe fiii săi de represiuni, dîndu-le o vîrstă mai mică decît în realitate. Grija părintească pentru soarta fiilor nu încetase nici în clipa morții...

Cel dintîi a fost executat Cloșca. Așezat pe banca de lemn, cu fața în sus, legat cu lanțuri groase de mîini și de picioare, «gîdele prinzînd cu amîndouă mîinile roata grea de lemn, prevăzută cu lame de metal ascuțite, a început să izbească fără milă». Loviturile grele au zdrobit corpul neînfricatului căpitan, de jos în sus, începînd cu fluierele picioarelor pînă la cap. În tot acest timp, Horea legat și ținut în picioare de doi ucenici ai călăului, era obligat să privească la groaznicul spectacol la care era supus cel mai credincios tovarăș al său.

A venit rîndul bravului căpitan. A înaintat cu curaj și cu tărie pentru a suferi același supliciu. Întins și legat pe bancă, lui Horea i s-a aplicat o singură lovitură în *fluierele picioarelor, primind apoi lovitura* de grație în piept, sfîrșindu-și viața «într-un suspin și mîne față de asupritori».

CEI TREIZECI DE... GALBENI

Oficialitățile din Transilvania au hotărît ca împărțirea premiilor pentru prinderea celor trei căpitani să se facă într-un cadru solemn, la Zlatna, și cu publicitate corespunzătoare. La 5 februarie 1785, într-un pavilion deschis din piața Zlatnei, ornamentat cu crengi de brad, a avut loc ceremonia în fața unei mari mulțimi de țărani aduși din satele învecinate. Trei farfurii de argint, pline cu galbeni, care reprezentau prețul sîngelui celor trei căpitani, erau așezate pe o masă în mijlocul pavilionului. În jurul lor erau depuse diplomele de eliberare din iobăgie a acelora care i-au prins pe Horea, Cloșca și Crișan.

S-au ținut cuvîntări ocazionale și apoi s-a procedat la împărțirea premiilor și a diplomelor. Armata a fost și ea recompensată. Locotenent-colonelul Kray a fost înaintat la gradul de colonel, locotenenții Vaida și Jeney avansați la gradul de căpitan și recompensați cu cîte 50 de galbeni, subofițerii au primit cîte 3 galbeni, iar soldații cîte 2 galbeni. Dar galbenii și medaliile atribuite într-un cadru atît de solemn nu puteau să șteargă dezonoarea trădării. Detestați de semenii lor, tradiția orală arată că cei șapte trădători au avut pînă la sfîrșitul vieții mustrări de conștiință. Mai mult decît atît, la 21 de ani de la moartea celor trei căpitani, aceștia au fost chemați în fața unei comisii, care i-a anunțat că împăratul nu-i putea elibera de plata taxelor și serviciilor iobăgești pentru pămîntul ce-l dețin, deoarece acesta era proprietatea statului și, în conformitate cu legea, nu se putea înstrăina. Se spune că unul din grupul celor șapte, la vîrsta de 70 de ani, ar fi declarat mustrat de conștiință: «Așa ne trebuie, între zmeii în ei de domni, dacă ne vîndurăm sîngele și nu-i lăsarăm să-i facă Horea tăt mac».

*

Horea, Cloșca și Crișan au intrat în legendă ca simbol al năzuințelor și al luptei iobagilor români din Transilvania, pentru afirmarea drepturilor naționale și sociale. Curajul, devotamentul și eroismul lor i-au situat de-a pururi în istoria patriei noastre, alături de marii înaintași, care și-au dat viața în numele aceluiași ideal. După moartea lor, faptele acestor trei martiri s-au transmis din generație în generație, ca un exemplu viu pentru posteritate.

varietăți

UMOR de peste hotare

CU ȘI FĂRĂ PERMIS

– Așadar, totuși...

– La așa ceva nu v-ați gîndit...

CHEI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2				■							■	
3						■				■		
4					■							
5								■				
6	■						■				■	
7				■								
8		■				■						■
9			■						■			
10	■				■					■		
11				■				■				
12							■					
13						■						

ORIZONTAL: 1) Posesorul unei chei marca... Sesam — Stau la cheie 2) Au chei pentru încărcatul și descărcatul mărfurilor — Bună de izolat. 3) A trage la chei — În broască — Liniște! 4) Mătușă — Încuietori cu rezonanță. 5) Suspendare — Cu chei în față. 6) Îi stă bine cu zgardă — Posesor al unei chei cu cifru. 7) Șireang — Ține la secret (fem.). 8) Simbolul radiului — Aur (pop.) — Oraș african. 9) Aici (pop.) — Anulează bemolul sau diezul de la chei — Cuvînt din cîntecele noastre populare. 10) Chei... pitorești (sing.) — Una dintre cheile succesului — Sorin Popescu. 11) Închide ușa la... cerdac — Fiecare cu cheia ei (pl.) — A alege. 12) Țin loc de chei — Nu-s chei (sing.). 13) Nu-i scundă — Cheile tăiate de rîul Hășdate în Munții Trascău.

VERTICAL: 1) În cui — Încuiați (fig.). 2) Încuietoare la etaj! — Are numai broaște fără chei — Fără rost. 3) Te încuie... (fem.) — Ruină (fig.). 4) Primește apele din Cheile Bicazului — Rîșca. 5) Orășel în Tibet — Observație (abrev.) — Acut! 6) Abrevație muzicală — Nume francez — Interjecție de bucurie. 7) Vocale — Plantă numită și trepădătoare — Cuști pentru lei! 8) În fața cheilor de pe portativ — Nelipsite de la orice chei. 9) Se varsă în Atlantic pe lîngă Porto — Joc cu cheie — Cupeu! 10) Comunică între ele prin ușă — Ține totul sub cheie. 11) Cheia meniajului — Posedă cîte o cheie de contact — Cereală. 12) Stradă... mică! — Autorul cărții pentru copii «Cheița de aur», o variantă a lui «Pinocchio». 13) Calitatea celui pe care nu-l poți... încuia — Trebuie ținuți sub cheie.

Marian PĂTRAȘCU

Dicționar: TINI, BNĂ, BREI, DURO.

Dezlegarea jocului «CULOARE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) MOLID — PICTOR. 2) APUS — ROSEAȚA. 3) CANAR — MARI — C. 4) LABIS — TUNEL. 5) TE — EMOȚII — DE. 6) O — ALBASTRU. 7) PARA — OL — IACI. 8) ARA — ALGE — SAB. 9) ZAPEZI — MIA — I. 10) EM — GU — MACRIS. 11) ITARI — IRISI. 12) TILL — PALETA.

ŞAPTE ZILE PE PĂMÎNT

MOSCOVA **Asociaţia sovietică a inventatorilor şi raţionalizatorilor a făcut cunoscut că, de la începutul acestui an, a primit circa 10 000 propuneri, dintre care o mare parte au şi fost aplicate în producţie.**

LONDRA **Marele business britanic sprijină financiar Partidul conservator. Revista «Economic Brief» relevă că 198 companii industriale, firme şi bănci au donat fondurilor acestui partid 750 000 lire sterline între sfîrşitul anului 1967 şi începutul anului 1968.**

NEW YORK **În cadrul programului viitoarelor explorări spaţiale, Institutul tehnologic din California a realizat un seismograf miniatural, care urmează să fie parașutat în 1973, pe Marte, de astronava «Viking».**

BONN **Cu începere de la 1 septembrie, cetăţenii vest-germani sînt din nou liberi să-şi rezolve problemele de onoare în dueluri cu arme albe, fără a mai fi pasibili de pedepse penale. Un articol de lege în acest sens a fost recent adoptat în Bundestag.**

BISSAU **Armata de eliberare din Guineea (Bissau) a nimicit, într-un răstimp de 12 luni, 19 puncte fortificate ale armatei colonialiste portugheze.**

VARŞOVIA **În cei 25 de ani de construcţie socialistă, în R.P. Polonă au luat fiinţă 13 mine noi, cele vechi au fost reconstruite şi modernizate. Extracţia de huilă a crescut de la 38,1 milioane tone în perioada antebelică, la 128,6 milioane tone în 1968, plasînd Polonia pe locul 3 în rîndul marilor producătoare de cărbune din Europa.**

PARIS **Succesele navigatorilor solitari Tabarly, Moitessier, Terlain par să fi influenţat — după cum remarca revista «Entreprise» — piaţa franceză a ambarcaţiilor de plăcere. Se apreciază că anul acesta exporturile vor creşte la 25% din totalul producţiei, faţă de 18% anul trecut.**

SOFIA **Schimburile comerciale între R.P. Bulgaria şi Suedia înregistrează o progresie spectaculoasă: în decursul ultimilor opt ani valoarea acestora a crescut de la 1,9 la 11,3 milioane dolari — deci de aproape 6 ori.**

SYDNEY **Consumarea băuturilor alcoolice în hotelurile statului australian New South Wales face obiectul unui neobişnuit referendum, ce se va desfăşura în luna septembrie. Principalii adversari: reprezentanţii clerului şi hotelierii.**

TOKYO **Peste 63% dintre persoanele interogate, în cadrul unui sondaj de opinie, pe tema energiei atomice au legat această noţiune de război. S-a constatat că aceştia sînt, în special, oameni mai în vîrstă, în timp ce tinerii s-au referit la perspectivele energiei nucleare în scopuri paşnice.**

ALGER **Un vast program de studiere a resurselor naturale şi a fenomenelor biologice, chimice, fizice etc. ale Mării Mediterane a fost elaborat de 24 de state — printre care Algeria, Marocul, Tunisia, R.A.U. şi Libanul — în colaborare cu U.N.E.S.C.O. şi F.A.O.**

În cadrul expoziţiei «Marionete din lumea întreagă», organizată la Praga cu prilejul celui de-al X-lea Congres al Uniunii internaţionale a marionetiştilor şi al celui de-al II-lea Festival al teatrelor amatoare de păpuşi, printre cele 19 ţări expozante s-a aflat şi România. În fotografie: unul dintre micii vizitatori în faţa marionetelor «Ionel», realizată de artistul plastic V. Prisăcaru de la teatrul din Bacău, şi «Camilla», realizată de Ivan Constantinescu de la Teatrul «Ţăndărică» din Bucureşti.

SUB AUSPICIILE LUI «HARVARD UNIVERSITY PRESS»

În Statele Unite a apărut o valoroasă lucrare de istorie dedicată ţării noastre. Este vorba de studiul «The Rumanian National Movement in Transylvania, 1780-1849» (Mişcarea naţională a românilor din Transilvania, 1780-1849), care a văzut lumina tiparului în seria «Harvard Historical Monographs», editată de Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts. Autorului acestei lucrări, ce însumează peste 300 de pagini, este Keith Hitchins, binecunoscut şi apreciat profesor de istorie de la Universitatea Illinois.

Aşa cum menţionează şi autorul în prefaţă, scopul acestui volum este de a pune la îndemîna celor interesaţi o analiză obiectivă a aspectelor economice, social-politice şi culturale din Transilvania, insistînd asupra modului în care gîndirea progresistă a intelectualilor vremii a influenţat mersul evenimentelor, precum şi asupra ecoului pe care evenimentele respective l-au găsit în literatura epocii. De altfel, unul dintre capitolele lucrării, cel *mai extins, este intitulat «România şi Iluminismul»* şi este dedicat activităţii reprezentanţilor Şcolii ardelene, argumentelor aduse de aceştia pentru a demonstra originea latină a poporului şi a limbii române. Pentru a fi şi mai convingător, Keith Hitchins face incursiuni în istorie şi istoria literaturii române, oprindu-se asupra lucrărilor cronicarilor moldoveni şi munteni care tratează această problemă. Sînt, de asemenea, analizate cauzele care au dus la izbucnirea revoluţiei de la 1848 în Transilvania, evenimentele ce au precedat-o, precum şi urmările ei.

Fără a abunda în date statistice care să-i îngreuneze lectura, lucrarea profesorului Hitchins are un caracter riguros ştiinţific, asigurat de ampla documentare pe care a studiat-o, precum şi de faptul că la elaborarea ei au contribuit indirect o serie de istorici români de prim rang, printre care acad. prof. Andrei Oţetea.

N. NICOARĂ

ULTIMII MOHICANI

Există în Anglia, în portul Dover, o societate care are următoarea deviză fundamentală: lumea trebuie convinsă că Pămîntul e plat ca... o plăcintă. De altfel şi numele arată clar despre ce este vorba — «*Societatea internaţională* a celor ce cred că Pămîntul este plat». Cei 80 de membri ai săi vor să se prezinte drept singurii incoruptibili consecvenţi într-un ocean de necredincioşi. În faţa exploziei progresului tehnico-ştiinţific, a explorărilor spaţiale şi lărgirii cunoştinţelor umane despre univers, ei nu reuşesc decît să apară drept ultimii necredincioşi care închid ochii în faţa adevărurilor evidente.

Hazliu şi ilustrativ este următorul episod, petrecut în ziua cînd primii pămînteni călcau pe Lună, cînd ziarele şi televizoarele erau pline de imagini ale Terrei văzute din punctul de observaţie lunar. Solicitat de ziarişti să-şi spună părerea, secretarul societăţii, Samuel Shenton, a declarat că explorarea cosmosului nu reuşeşte să zdruncine credinţa lor. «S-ar putea ca Luna să fie rotundă — spunea Shenton — dar Pămîntul este plat». Întrebat în legătură cu fotografiile făcute din apropierea Lunii, care arată că Pămîntul e rotund, Shenton a pretins că ele sînt false, că ar «simula rotunjimea Pămîntului, înşelînd omenirea».

Există nenumărate alte domenii în care oameni ca Shenton refuză să accepte evidenţa, preferînd realităţii universul prejudecăţilor de care nu vor să se despartă. Există însă o dificultate pentru ei, subliniată tot de Shenton, care se plîngea ziariştilor că societatea sa îmbătrîneşte la propriu şi la figurat, întrucît membrii săi înaintează tot mai mult în vîrstă şi tineri nu vin. «Pur şi simplu — constata el — nu putem atrage tineri». De ce? «Pentru că — declară Shenton — profesorii de discipline ştiinţifice îi înşală din leagăn».

Noroc că oamenii asociaţiei nu se pot apropia de leagănele noii generaţii. Cine ştie cîte lucruri plate ar mai apărea, în afara Pămîntului propriu-zis.

Nicolae LUPU

INDIA: DIVERGENŢELE ŞI IMPLICAŢIILE LOR

Scena politică indiană a înregistrat recent simptomele unei crize politice a cărei soluţionare se întrevede cu oarecare dificultate. Această nouă situaţie a demarat cu ocazia întrunirii de la Bangalore, unde între membrii partidului de guvernămînt, Congresul Naţional Indian, s-au manifestat numeroase divergenţe. Aceste fricţiuni s-au amplificat, avînd un ecou politic cu atît mai larg cu cît au fost dublate de demisiile unor personalităţi deţinînd posturi deosebit de importante: este vorba de cele ale preşedintelui interimar V. Giri şi vicepremierului Morarji Desai.

Aceste retrageri, în pofida tentativelor repetate de conciliere întreprinse de ministrul indian de interne M. Chavan, sînt apreciate ca o reacţie a celor doi demisionari în faţa încercărilor de reorganizare guvernamentală pe care caută să o efectueze primul ministru Indira Gandhi. Desai şi-a declarat nemulţumirea faţă de faptul că din atribuţiile sale curente i-a fost retras portofoliul finanţelor, iar V. Giri şi-a exprimat dezacordul faţă de desemnarea, la întrunirea de la Bangalore, a lui Sanjiva Reddy ca reprezentant al partidului Congresul Naţional Indian pentru viitoarele alegeri prezidenţiale. Chiar dacă

COMENTARIU

Înțelepciune și principialitate

de Silviu BRUCAN

În aceste zile de intensa activizare politică din preajma Congresului al X-lea al partidului se impun cu o deosebită pregnanță succesele pe plan extern ale României socialiste, ecoul extraordinar pe care-l au în țară și în lume ideile-forță promovate cu energie și vigoare bărbătească de partid și guvern în domeniul relațiilor internaționale.

Iar sectorul politic extern nu este de loc secundar în zilele noastre. Niciodată n-a apărut mai clară eroarea lui Jean-Jacques Rousseau cînd scria că ceea ce contează este doar politica internă, că dacă totul merge bine pe acest plan «guvernul poate să negocieze și să încheie orice tratate cu puteri străine»... Adevărul este că cele două laturi ale politicii — internă și externă — sînt indisolubil legate și nimeni nu mai susține astăzi că politica externă este o cantitate neglijabilă. Chiar dacă în fiecare țară mersul dezvoltării sociale este determinat în ultimă instanță de forțele interne, în lumea noastră de astăzi — lume a interdependențelor economice și tehnice, a interacțiunii multilaterale dintre națiuni și state, a mijloacelor de transport ultrarapide și a comunicațiilor instantanee, a armelor de distrugere care operează intercontinental — evoluția și rezultatul luptei sociale și politice în una sau alta dintre țări sînt influențate mai mult decît în orice epocă anterioară de raportul de forțe din lume, de starea relațiilor internaționale în ansamblu. «Există o legătură dialectică inseparabilă între activitatea internă și cea internațională a partidului nostru, între eforturile pentru edificarea socialismului în România și lupta sa pentru promovarea cauzei generale a socialismului, păcii și progresului social» — proclamă Tezele Congresului al X-lea.

Conștient de această realitate contemporană majoră și deprins de veacuri să privească lucid mediul extern, poporul român prețuiește în mod deosebit înțelepciunea, spiritul realist și clarvăzător care inspiră întreaga activitate a partidului pe plan internațional. Politica internaționalistă îndreptată spre dezvoltarea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, spre restabilirea unității mișcării comuniste internaționale și spre cimentarea solidarității cu toate forțele antiimperialiste se desfășoară simultan cu politica de dezvoltare a relațiilor cu toate țările indiferent de orînduirea lor social-politică, pe baza principiilor fundamentale — respectul independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne, egalitatea în drepturi și avantajul reciproc. Este fapt incontestabil că în publicistica mondială numele României socialiste a ajuns să fie simbolic legat de afirmarea acestor principii. Explicația acestui fenomen, care — sîntem convinși — va rămîne în istorie ca deschizător al unui întreg proces de clarificare și definire a noilor relații internaționale, trebuie căutată desigur și în veacurile mai vechi ale acestui popor, dar profilarea lui ca atare a căpătat temeiuri solide în actul de la 23 August 1944, în ritmurile de creștere economică constantă, care în statisticile O.N.U. au situat România ca «una dintre țările cu economia cea mai dinamică», în poziția — curajoasă și la momentul ei unică — adoptată de partid în problema refacerii unității comuniste, în consecvența și fermitatea cu care partidul și statul nostru au afirmat și apărat principiile și normele de relații interstatale care își croiesc drum, încet dar sigur, pe arena internațională.

Este de aceea perfect legitimă mîndria pe care o resimte cetățeanul României socialiste că țara sa și-a cucerit un prestigiu înalt, că inițiativele diplomatice și pozițiile adoptate de partid și guvern au un răsunet special în lume, că ele sînt urmărite și studiate atent în toate cancelariile. Inevitabil într-o lume atît de divizată și de contradictorie, ele sînt uneori greșit interpretate, publicitatea ce li se face nu este totdeauna motivată de cele mai bune intenții. Dar este de netăgăduit că vocea României socialiste răsună puternic și are un ecou deosebit în opinia publică internațională, performanță rară și destul de neobișnuită în categoria așa-numitelor țări mici și mijlocii.

divergențele dintre liderii partidului de guvernămînt par să se centreze pe ideea că acest partid trebuie să-și împrospăteze conducerea cu personaje noi și în stare să țină trena activității de stat și că în întreaga sa ierarhie trebuie să instaleze o disciplină severă (Desai a trebuit să predea portofoliul finanțelor ca urmare a refuzului său de a participa la reorganizarea bancară), actuala situație apărută pe scena politică indiană s-ar putea complica în viitorul apropiat. Ne referim la contextul politic mai general, al poziției partidului de guvernămînt în ansamblul tuturor partidelor indiene, dintre care forțele de stînga sînt în majoritate în unele state, iar în altele se află în coaliție cu alte grupări politice. Complicațiile survenite în interiorul partidului de guvernămînt sînt de natură să pună partidul Congresul Național Indian în situația de a nu-și mai putea echilibra, cu aceeași relativă comoditate de pînă acum, politica de coaliție, precum și cea de strictă majoritate dintr-o serie de state.

Deocamdată, fostul președinte interimar pare hotărît să nu cedeze partida și deși trebuie să învingă două mari dificultăți — boicotul unei părți a partidului de guvernămînt și «indiferența» manifestată față de el de către primul ministru — continuă să-și pregătească campania electorală. La 16 august, data alegerilor, Congresul Național Indian se va prezenta în fața alegătorilor cu un candidat susținut de Indira Gandhi (Reddy), cu un altul căzut în dizgrație, dar hotărît să lupte (Giri), în sfîrșit, cu poziția din interior a aripii de dreapta conduse de Desai, care a depus eforturi substanțiale ca proiectul de naționalizare bancară să nu intre în vigoare și să fie menținut pe mesele juriștilor. Față de aceste tendințe de tergiversare însă, forțele de stînga și democratice și-au exprimat dezacordul, cerînd ca hotărîrea primului ministru să fie pusă imediat în practică, iar naționalizarea să devină un fapt real.

Radu BUDEANU

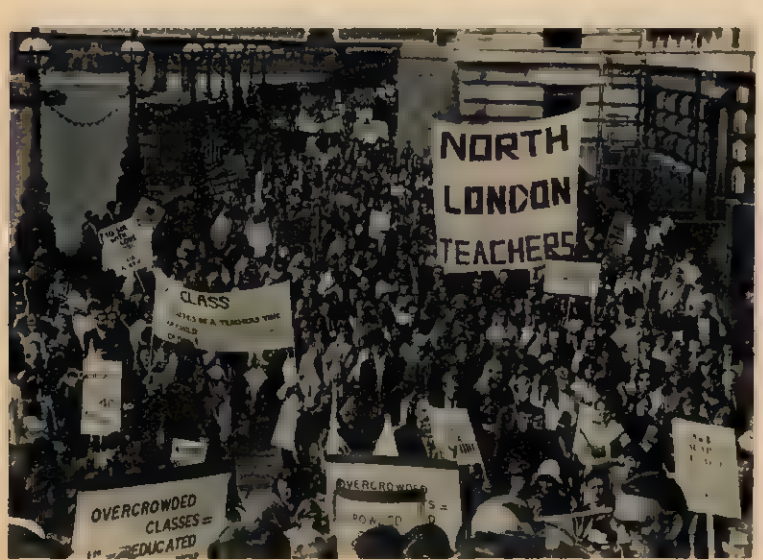

Printre manifestările revendicative ce au avut loc în ultima vreme în capitala britanică se înscriu greva și demonstrația mai multor mii de profesori, pentru o mai bună salarizare.

„MUSUAWARAH" ÎN IRIANUL DE VEST

Începută la 14 iulie, consultarea electorală («musuawarah») desfășurată pe teritoriul Irianului de vest și avînd drept scop menținerea sau nu în continuare a dependenței acestui teritoriu față de Indonezia urmează să se încheie în primele zile ale lunii august. Acest așa-numit «act al liberei alegeri» — organizat de autoritățile indoneziene în virtutea unui angajament luat în 1963, cînd fosta colonie olandeză a trecut sub controlul Indoneziei pe baza unui acord încheiat, sub auspiciile O.N.U., între Haga și Djakarta — a fost preconizat a dura trei săptămîni, pentru ca pronunțarea băștinașilor să se facă pe rînd în cele opt districte și ca la aceasta să poată participa reprezentanți ai autorităților indoneziene, un trimis special al O.N.U. și o serie de diplomați străini din Djakarta, invitați special de guvernul indonezian. În fapt n-a fost însă vorba de o consultare electorală în adevăratul înțeles al cuvîntului, ci de întruniri ale unor adunări consultative, un fel de colegiu electoral format în fiecare district din aproximativ 125 de persoane — șefi de triburi și conducători religioși, aleși de consiliile triburilor și, în cea mai mare parte, numiți de autoritățile indoneziene. Aceasta a constituit de altfel și obiecția principală adusă referendumului de către băștinași și îndeosebi de mișcarea «Papuașii liberi» — constituită în 1967 și potrivnică rămînerii Irianului de vest în componența statului indonezian — care a cerut aplicarea principiului «un om — un vot». Într-o serie de zone au avut loc chiar puternice demonstrații, soldate cu incidente între papuași și poliția indoneziană, a căror gravitate e ilustrată și de faptul că a fost necesară trimiterea a 500 parașutiști indonezieni. De altfel, agenția «France Presse», citînd surse informate, relata că «situația în partea occidentală a Irianului de vest, îndeosebi în sectorul Piani, este foarte încordată». Mișcarea «Papuașii liberi» a cerut înlăturarea controlului armatei asupra așa-numitului «act al liberei alegeri», iar conducătorii detașamentelor de gherilă ale respectivei mișcări care acționează în zona occidentală au declarat că nu vor accepta nici o încetare a focului înaintea plecării necondiționate a tuturor forțelor militare indoneziene din Irianul de vest. La Djakarta s-a argumentat că datorită condițiilor locale — terenul foarte accidentat și lipsa unor mijloace de comunicație — este imposibilă aplicarea principiului «un om—un vot», iar în ceea ce privește fondul problemei — că în actualul stadiu de rămînere în urmă pe planul dezvoltării economice «i-ar fi cu neputință Irianului de vest să supraviețuiască în mod independent». Aceasta pare să fie — potrivit unor observatori străini — și părerea multor conducători locali «față de care autoritățile indoneziene au manifestat multă bunăvoință» și căror autoritate va juca un rol important în această consultare. Iată de ce, încă înaintea încheierii consultării pe întregul teritoriu și în pofida situației încordate din zona occidentală a Irianului de vest, în capitala indoneziană se scontează ca certă pronunțarea celor opt adunări consultative în favoarea rămînerii acestui teritoriu în componența Indoneziei, rezultat ce urmează a fi anunțat de către președintele Suharto în cuvîntarea pe care o va rosti cu prilejul Zilei Independenței Indoneziei.

I. CIOARĂ

SE APROPIE „MOMENTUL ADEVĂRULUI"

Democrația creștină chiliană se apropie cu pași rapizi de momentul unui bilanț: președintele Eduardo Frei urmează să cedeze, în septembrie 1970, scaunul prezidențial unui nou președinte, care nu va trebui să fie în mod obligatoriu tot un democrat-creștin, deși potențial există șanse. Cele aproximativ paisprezece luni rămase pînă la «momentul adevărului» vor concentra între limitele lor o activitate intensă, axată pe o selecție a priorităților celor mai stringente. Apropierea toamnei viitoare, cu tot ceea ce implică ea pe planul vieții interne chiliene, a reprezentat o mobilizare generală de forțe, prilejuind totodată democrației creștine momente de criză pe care nu le-a depășit încă definitiv. Privită din această prismă, aprobarea unanimă de către partidul democrat-creștin a hotărîrii guvernului chilian de a naționaliza minele de cupru aparținînd companiei americane Ana-

(Continuare în pag. 44)

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

20 000 DE LEGHE SUB MĂRI

O leghe marină are 5 555 de metri, deci douăzeci de mii de leghe înseamnă 111 100 de km — mai mult de două ori și jumătate decît *brîul pămîntului*. Distanța aceasta enormă a fost străbătută cu închipuirea de Jules Verne, în anul 1870, cînd a scris cartea «20 000 de leghe sub mări». De la închipuire și pînă la realitate au *trecut nouăzeci de ani* — în 1960 submarinul atomic american «Triton» reușind să facă ocolul lumii pe sub apele mărilor și ale oceanelor. Voiajul, însumînd 67 000 de km, a fost *întreprins de Triton* (7 700 de tone, 183 de oameni la bord) în 84 de zile (iunie-august 1960), cu numai două ieșiri la suprafață.

Înaintea acestei *premiere oceanice*, un alt submarin, «Nautilus» (primul submarin atomic american), realizează o performanță mai uimitoare: trece, pe sub calota de gheață de la *Polul Nord*, din Atlantic în Pacific. Cursa totală a însumat peste 40 000 de km, dintre care 2 500 străbătuți numai sub gheață (în 96 de ore). Trecerea pe sub Polul Nord a fost marcată la data de 3 august 1958. Adîncimea apei în această parte a Oceanului Înghețat era de 4 500 de metri, iar grosimea gheții de 9 metri. Nemaipomenita excursie, la care au *participat 116 oameni*, a *durat*, numai în regiunea nordică, 11 zile (7 400 de km). «Nautilus» (3 180 de tone, 95 m lungime, costul — 55 000 000 de dolari) fusese lansat la 21 *ianuarie* 1954, și pînă să *ajungă* la cursa despre care este vorba navigase, pe sub apele globului, 120 000 de mile.

În fotografia 1: TRITON și harta drumului său *în jurul lumii*. Fotografia 2: NAUTILUS, la plecarea în primul drum.

Ion MUNTEANU

(Urmare din pag. 43)

conda este tocmai acea dovadă de sprijin pe care s-a decis s-o aducă P.D.C. acțiunilor cabinetului Frei. Unanimitatea realizată pe acest plan — în pofida unor deosebiri de vederi în alte domenii între diferite aripi ale partidului — este explicabilă, *știindu-se că exploatarea uriașelor rezerve* naționale de cupru de către firme străine se afla de mult în discuție — rezolvarea acestei situații fiind preconizată prin *lansarea cunoscutei formule*: «chilenizarea cuprului».

Președintele Frei a făcut lungi turnee, oprindu-se și vorbind muncitorilor din *minele de cupru* de la Chiquicamata (cea mai mare exploatare cupriferă din lume) și Antofagasta. «Sîntem proprietarii a 51 la sută din acțiunile minelor aparținînd *firmei* Anaconda. *În trei ani* va trebui să fim în stare a ne asigura toate cele 100 de procente»— a spus Eduardo Frei. Nu este vorba, în acest caz, de o naționalizare *imediată*, ca *în Peru*, ci de un *act* ce se va desăvîrși pe etape, într-o perioadă de trei ani. Asupra acestui punct nu există însă o unanimitate în interiorul partidului, exprimîndu-se *multe* cereri pentru o acțiune mai hotărîtă. Ministrul chilian al minelor, Alejandro Hales, a explicat în Parlament că formula adoptată de cabinetul Frei va *permite*, «*pe calea unui proces pașnic*, atingerea acelorași obiective ca în cazul unei exproprieri legislative».

Guvernul își justifică tactica prin dificultățile *administrării zăcămintelor* naționalizate. Pe de altă parte, se încearcă o acțiune care să nu stingherească în ansamblul ei politica de investiții străine

Anca VOICAN

MISTERUL NESSIE

În apele plumburii ale lacului a fost *instalat un sonar* — perdea detectoare de sunete care semnalează existența și mișcările oricărui corp solid. Un ochi electronic supraveghează permanent suprafața Loch Ness-ului. Un aparat fotografic agățat de un balon se declanșează din 20 în 20 de secunde. De opt ani, orice mișcare e urmărită prin binoclurile voluntarilor *ce stau de pază cîte* 10 ore în fiecare zi, pe soare, ger sau furtună, în șapte puncte fixe. De curînd, un submarin miniatural adus de dincolo de Atlantic îi răscolește adîncurile. Niciodată o expediție atît de serioasă — apreciază ziarele — nu s-a ocupat de fenomenul din lacul scoțian Ness, de problematicul monstru care *ar trăi în apele sale*. În Statele Unite a luat chiar ființă o organizație în bună regulă — «Loch Ness Investigation Bureau», ce coordonează toată această activitate.

Localnicii pretind, fiecare, să fi văzut monstrul cel puțin o dată. Din cele povestite de martorii oculari reiese că Nessie — așa l-au botezat scoțienii — măsoară vreo 12 metri, are un cap mic, un gît lung, cocoașă și... ochi albaștri. S-ar putea spune că «monstrul blînd», care n-a pricinuit niciodată nimănui vreun rău și care face azi parte din tezaurul de legende și povești cu fantome al Scoției, avînd o contribuție certă la farmecul romantic și atractivitatea turistică ale regiunii, e înconjurat de afecțiune și grijă. O lege, respectată și azi, îi protejează existența încă din 1938. Scoțienii nu sînt prea dornici ca misterul să fie risipit, ca cineva să fie în măsură să afirme într-o bună zi că Nessie e un animal din cutare sau cutare specie ori — cine știe — să dovedească negru pe alb că nu e decît un mit. De aceea nu sînt prea încîntați de prezența echipei trimise de «Loch Ness Investigation Bureau», care răscolește lacul cu submarinul ei dotat cu reflectoare, camere de luat vederi și harpon, cu sonarul și ochiul electronic, urmărind cu orice preț să-l identifice pe Nessie, să afle dacă e șarpe sau pește supradimensionat, uriaș mamifer marin, urmaș întîrziat al pleziozaurului ori anomalie zoologică și, în ultimă instanță, să-l treacă în rîndul lucrurilor cunoscute și lipsite de mister ale acestei lumi.

«Loch Ness Investigation Bureau» și-a propus să elucideze enigma încă vara aceasta, promițînd chiar telespectatorilor britanici imaginea monstrului înainte de sfîrșitul lunii august — bineînțeles dacă acest monstru există. Căci Nessie n-a putut fi niciodată capturat, n-a lăsat nici o urmă tangibilă a existenței sale, cu excepția unei fotografii neclare, argument folosit de sceptici ca să afirme că așazisele apariții, inclusiv cea surprinsă pe pelicula fotografică, s-ar datora unor fenomene specifice lacului scoțian, unor simple iluzii optice.

Cu toate că expediția de pe Loch Ness dispune de destule mijloace tehnico-științifice pentru a fi în măsură să-și ducă la bun sfîrșit opera de demitizare, monstrul s-a sustras pînă acum cu deplin succes tuturor cercetărilor. N-ar fi exclus ca apele tulburi ale Loch Ness-ului — cel mai adînc lac din Marea Britanie aproape 250 metri — să-și ascundă taina, învingînd toate mijloacele de investigație. În vara viitoare se va folosi în cazul acesta o armă în plus: un dispozitiv electronic care, instalat în fundul lacului, va produce unde sonore ce vor putea sili ființa, temătoare de zgomote — după cum s-ar fi constatat — să-și facă, în sfîrșit, o apariție indubitabilă la suprafață. De unde s-ar putea deduce că războiul împotriva monstrului nu se va sfîrși decît cu o certitudine.

Delia ȘTEFAN

Submarinul galben se cufundă în apele Loch Ness-ului. În colțul din dreapta sus: faimoasa fotografie a monstrului, realizată în 1934. «Prea puțin convingătoare» — afirmă scepticii.

CRONICA DE TREI SECUNDE

STUDII (I)

Aveam pașaportul în buzunar pentru San Diego. Biletele de avion. Biletele de tren. Biletele de trotinetă. O îngrozitoare indispoziție reumatică (combinată cu un guturai) m-a împiedicat să plec, ratînd primirea triumfală a primei femei care a traversat *Pacificul, într-un Ketch*, singură-singurică, singurică-cuc, mă rog, cît poate fi de singură o femeie, fie și pe ocean. Femeile nu pot fi singure. În cel mai rău caz, au gîndurile lor cu care pot popula soarele și luna, dar să nu complicăm — singurătatea d-nei Sharon Sites Adam e o problemă a d-lui Adam, soțul.

Pe mine m-ar fi interesat o unică problemă care e *modelul rochiei* cusute de d-na Adam, pe ocean, în timpul călătoriei de la Yokohama în California? Cu pliuri sau nu? Evazată sau...? brais? Sau simplă-simpluță? Și ce culoare? Știu că sute de ziariști se vor fi repezit să afle cum a trecut doamna prin cele 7 furtuni pacifice, anunțate domnului prin radio. Alte sute o vor fi chinuit cu întrebările legate de atacul rechinilor. Fleacuri, vorbe, n-am nici o încredere *în ce declară eroii* și mai ales eroinele despre rechini și furtuni. Femeile nu știu ce spun, femeile exagerează, mai ales cînd trec oceanul. Singura lor declarație valabilă, singurul lor adevăr este ultima rochie cusută. S-a studiat insuficient, s-au emis prea puține observații în ce privește legătura dintre fronseuri și rechini, decolteuri și cicloane, pliuri și singurătate. Aș fi putut aduce o contribuție esențială, aveam pașaportul pentru San Diego, dar afurisita asta de indispoziție reumatică...

STUDII (II)

Eșecul lui Thor Heyerdahl nu mă întristează — deși dînsul zice, ca orice artist, că n-a fost nici un eșec. El voia să aducă dovada că vechii egipteni treceau Atlanticul în bărci de papirus. Eșecul lui dovedește — cel puțin pentru mine — Atlanticul în bărci de papirus. E un eșec bun, necesar și progresist — așa cum ar fi fost și victoria sa. Fascinați de ideea că totul se poate, disprețuim nedrept și conformist demonstrațiile — fie ele și indirecte — în jurul a ceea ce nu se poate. Dar — în istoria omenirii — ceea ce nu se poate e, *implicit*, la fel de important ca ceea ce se poate. Cu ce drept ignorăm ceea ce nu se poate? Mai ales că ceea ce nu se poate e, implicit, la fel de îmbucurător ca tot ceea ce se poate. Dar dracul ne pune că nu facem mai niciodată explicit, implicitul. Mie, eșecul lui Heyerdahl îmi dă un mare elan în muncă. Lucrez acum la mai multe demonstrații: un studiu prin care dovedesc că vechii polinezieni nu puteau juca baschet cu vechii greci; un studiu prin care arăt irefutabil că Regele Soare nu s-a gîndit niciodată să cucerească Polul Sud; pun la punct un exercițiu prin care stabilesc că, mai spre zilele noastre, un tanc nu poate ținti exact într-o albină, pe cînd o albină poate ameți turela unui tanc; de asemenea, am în proiect un robot care nu poate dansa twist cu o fată frumoasă și nici tango cu o femeie senzuală. Ca și Heyerdahl, vă voi ține la curent cu tot ce voi păți.

UN ICAR MODERN, DAR CAM PĂROS...

Spectacolul are loc aproape zilnic, spre marea delectare a publicului de toate vîrstele, într-o grădină zoologică de pe litoralul Floridei. King Kong zboară. Zboară agățat de un zmeu și amerizează cu ajutorul schiurilor de apă. Sportiv multilateral și temerar, maimuțoiul ar vrea parcă să demonstreze că nu e doar un imitator al oamenilor, ci ar putea fi el însuși imitat.

CUM DEVII CAMPION DE ÎNOT?...

Walter Lilamond din Lyon, profesor diplomat de înot, a brevetat și pus la dispoziția amatorilor acest aparat, destinat celor dornici de a-și însuși măiestria înotului, în special celor de vîrstă fragedă. După cum lesne se poate observa, invenția este foarte puțin complicată. Ajung trei cauciucuri de automobil sau motocicletă, un cadru rigid de metal, și... pînă la titlul de campion nu mai rămîne decît un pas! Care trebuie totuși făcut!

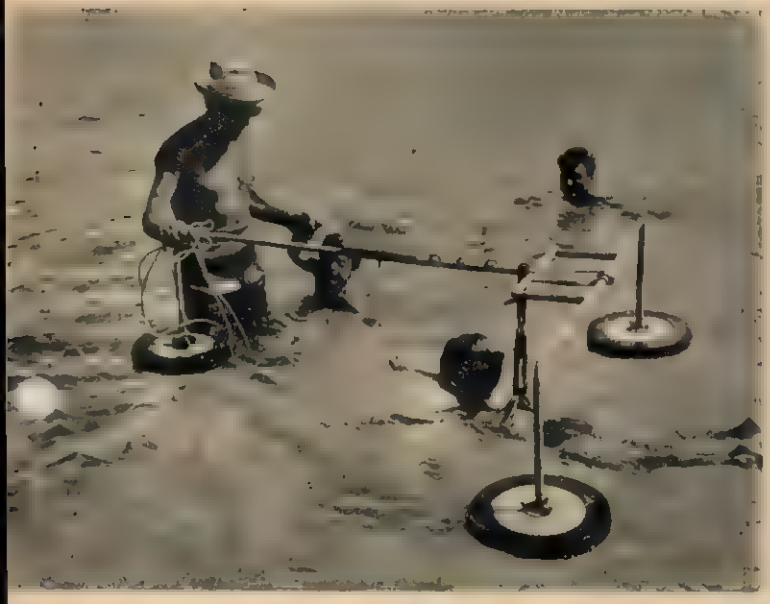

FIRST MAN ON THE MOON

POȘTA ARE GRIJI NOI...

Cu ce vom franca prima scrisoare spre și dinspre Lună? Acum, chestiunea nu se mai pune științifico-fantastic și nici măcar teoretic, ci — nemijlocit — practic. De altfel, a și fost rezolvată. Prima scrisoare spre și dinspre Lună va purta o marcă în valoare de 10 cenți, emisă într-un tiraj de 120 de milioane de exemplare. Frumos colorată în roșu, alb, albastru și cafeniu, noua marcă a poștei S.U.A., a cărei machetă v-o prezentăm alăturat, va fi pusă în vînzare în luna august.

VERNISAJ ÎN PIAȚA SPANIEI

Pe treptele vestitului complex urbanistic roman Piața Spaniei au loc frecvente expoziții de pictură, grafică etc., ale unor artiști nu dintre cei mai puțin cunoscuți. În imaginea de față: expoziția unei pictorițe la modă — Anna Salvatore.

ORFEU

ÎNSUȘI

n-ar fi ezitat să ia lecții de saxofon și de acordeon dacă ar fi avut la dispoziție instrumentele produse de

Cooperativa de instrumente muzicale «TIMIȘ» din Timișoara

— *Saxofonul SOLIST*, mult solicitat și la export.
— *Saxofonul POPULAR*, căruia i s-au adus recent o serie de perfecționări.
— *Acordeoane cu 12 basi și acordeoane cu registru cu 32, 40 și 48 de basi.*

Cooperativa «*TIMIȘ*» produce și alte instrumente muzicale, precum:
— *TARAGOTURI* din lemn.
— *MUZICUȚE* de gură din material plastic.
— *MĂTURICI* pentru tobe jaz.
— *TREPIEDE* nichelate pentru note muzicale.

De asemenea, lărgindu-și profilul, cooperativa «TIMIȘ» mai produce:
— *POMPE CENTRIFUGALE* cu și fără motor.
— *CANETE* simple și automate pentru industria textilă.
— *BURDUFURI* speciale pentru industria de mașini.
— *CĂRUCIOARE PENTRU COPII*, landouri și sport, cu scheletul și cutia landou pliabile.
— *ACCESORII* metalice și din materiale plastice pentru MAROCHINĂRIE, rame de poșete diferite modele, nasturi de celuloid pentru confecții.
— *JUCĂRII:* acordeoane-jucării cu 8 basi, mai multe modele de numărătoare pentru copii, leagăne de ușă din lemn etc.

Produsele cooperativei meșteșugărești «TIMIȘ» se bucură de o unanimă apreciere, datorită perfecționării necontenite a calităților lor. În ultimul timp, aceste produse au cunoscut noi îmbunătățiri. Astfel, acordeoanele de 12, 32 și 48 de basi au fost prevăzute cu clape discant din material plastic, iar aspectul lor exterior a fost schimbat prin linia mai modernă a cutiilor discant și a basilor. Un produs nou al cooperativei, beneficiind de la început de toate aceste calități, este acordeonul cu 40 de basi. De asemenea, au fost perfecționate pompele centrifugale de 1 țol cu motor, înlocuindu-se transmisia cu ajutorul curelei trapezoidale prin cuplarea directă a pompei la motorul electric.

Cereți la toate magazinele de specialitate produsele cooperativei meșteșugărești «TIMIȘ».

PUBLICITATE

MEMENTO

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (televiziune, muzică)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

• În Editura Academiei Republicii Socialiste România a apărut un masiv volum de **Noi contribuții documentare la biografia lui Mihai Eminescu** de Augustin Z.N. Pop. Autorul, a cărui rîvnă documentaristică ne e binecunoscută, dă la iveală și comentează peste 170 de acte și documente, deosebit de prețioase și revelatoare pentru «biografia în amănunt» a Luceafărului poeziei românești.

• Tot la aceeași editură, în ciclul «Economiști contemporani», a apărut cartea ilustrului economist francez François Perroux: **Tehnicile cantitative ale planificării.** În «sumarele» rînduri ale cuvîntului său introductiv, Costin Murgescu ne prezintă edificator **omul** François Perroux și «luxuriantul» său operă. Ediția românească a lucrării recent apărute e prevăzută și cu o prefață a autorului.

• De la un timp bate un vînt prielnic pentru reapariția și cunoașterea la justa și marea lui valoare a criticului Eugen Lovinescu. După cum se știe, I. Negoițescu ne-a dat, nu demult, o bine gîndită și organică selecție de «Texte critice» din opera părintelui Zburătorului, însoțită de un amplu și întru totul remarcabil studiu; Eugen Simion ne-a pregătit substanțiala surprinză a apariției, în zilele acestea, a primului volum de **Scrieri** din cele patru proiectate, serie care cuprinde o cuprinzătoare culegere din activitatea criticului, și, tot de curînd, se află în vitrinele librăriilor cartea **E. Lovinescu, artistul** de Ileana Vrancea (continuare ca modalitate și optică a lucrării F.Lovinescu, criticul literar, 1965), căreia, pe bună dreptate, putem să-i atribuim meritul de pionierat în deschiderea, cu lucidă dragoste, a reintegrării complexului fenomen lovinescian în circuitul actualității. Fie ca apropierea de scrisul lui E. Lovinescu să aducă în parcela criticii noastre actuale sporul de eleganță, probitate, devoțiune și claritate, enumerate fiind astfel doar cîteva dintre calitățile marelui înaintaș, ce ni se impun ca exemplare.

• Noi cărți de poezie intrate în librării: **Colind de primăvară** de Violeta Zamfirescu, **Viața și petrecerea** de Marius Robescu, **Sînge albastru** de Angela Marinescu, **Cenușa verde** de Mircea Vaida.

• Pentru zilele de vacanță, Editura științifică ne oferă: **Oameni și reni** de Farley Mowat (în românește de C. Papadopol-Calimah), **Zanzabuka** de Lewis Cotlow (în românește de Florin Ionescu), cărți a căror lectură e, în egală măsură, antrenantă și profitabilă.

• La Editura tineretului **Povestea vieții mele** (ediție prescurtată de H.CAndersen.) Traducere, cronologie și note de Teodora Popa-Mazilu.

cinema

• **Tinerețe fără bătrînețe.** Pe firul basmului lui Ispirescu și al altor frumuseți ale literaturii noastre populare, regizoarea Elisabeta Bostan închipuie o povestire cinematografică cu destin propriu. Filmul a fost distins la recentul Festival internațional cinematografic de la Moscova cu Premiul special al juriului în competiția filmelor pentru copii. Interpreți: Mihai Pălădescu, Emanoil Petruț, Carmen Stănescu, Mircea Breazu, Ana Szeles, Ion Tugearu, Nicolae Secăreanu, Nicolae Brancomir.

Ana Szeles

• **Bun pentru serviciul auxiliar.** Fețele nebănuite ale demnității și curajului, într-un film încărcat cu excesiv de multă duioșie și insistent apel la candoare. Regia Vladimir Rogovoi, Efim Sovel. Interpreți — Viktor Perevalov, Mihail Pugovkin, Liubov Rumeanțeva.

• Actori care trebuie văzuți: **Nino Manfredi** (Creola, ochii-ți ard ca flacăra), **Richard Harris, Monica Vitti** (Deșertul roșu), **Vlado Müller** (Acuzatul, Crăciun cu Elisabeta), **Ugo Tognazzi** (O chestiune de onoare), **James Mason** (Străin în casă).

• Maurice Ronet, pentru care anul 1969 este cît se poate de fructuos, va fi interpretul noului film al lui Robert Enrico (Aventurierii) «Un anotimp de dragoste». Scenariul aparține soției lui Enrico. De asemeni, ea va fi și partenera lui Ronet.

• După 11 ani, Maria Schell și Jean Marais sînt din nou parteneri în filmul lui André Charpach, «Provocarea». Prima lor întîlnire pe ecran datează din timpul «Nopților albe», filmul lui Visconti.

• În Editura Meridiane, două micromonografii: **Jean Gabin** de Silvia Cîncă și **Luchino Visconti** de Al. Racoviceanu. Remarcăm căldura cu care autoarea sus-amintită îl înconjură tot timpul pe marele Gabin și rigurozitatea interpretării universului viscontian de către Al.Racoviceanu.

disc

• **Istoria muzicii universale** (în exemple) poate fi considerată drept cea mai pasionantă apariție din ultimul timp din lumea discului de la noi. Realizată de compozitorul și eminentul muzicolog Zeno Vancea, folosind înregistrări exemplificatoare din colecția de discuri a U.N.E.S.C.O., ea vine să completeze un gol din discoteca melomanilor. Pornind de la vechile cîntece ale popoarelor Asiei, de la cîntecul antic grecesc și de la cel gregorian, continuînd cu cîntecul bizantin și cu colindul românesc, cu cîntecele trubadurilor, pînă la începuturile muzicii vocale din Anglia, Franța și Italia, cele treizeci de fragmente înregistrate pe disc constituie cel mai palpabil document auditiv al vechimii unei arte cu deosebită putere de penetrație (EXE-0234).

• Recitalul organistului ceh prof. **Jiri Reinberger** este un numerit prilej de a-i putea aprecia arta majoră a unui interpret de renume. «Preludiul și fuga în do minor», «Uverturile corale», «Preludiul și fuga în mi minor», «Preludiul coral» «Vater unser im Himmelreich» îl atestă pe Jiri Reinberger, datorită interpretări sale răscolitoare, ca pe un profund cunoscător al lui Johann Sebastian Bach (Supraphon — S.U.A.-10 489).

• Violonistul **Emil Kamilarov,** gingaș tălmăcitor al tainelor viorii, interpretează cîteva piese de strălucitoare virtuozitate «Sonata nr. 11» și «Capriccio nr. 1» de Niccolò Paganini, «Jota Navarra» de Pablo Sarasate, «Sonata pentru vioară solo nr. 6, op. 27» de Eugène Ysaye, «Poloneza în la major, op. 21» de Henrik Wieniawski și «Hora pe două parafraze bulgărești» de Pancio Vladigherov (Balkanton-0365).

muzică

• După cum am mai anunțat, Filarmonica de stat «George Enescu» își întrerupe vacanța pentru o seamă de manifestări artistice majore, prilejuite de evenimentele lui august. Pe primul plan, notăm concertul din 9 august de la Ateneu cu Simfonia a IX-a de Ludwig van Beethoven. Soliști (dintre care recunoaștem pe unii care și-au dobîndit un îndreptățit prestigiu în interpretarea capodoperei beethoveniene): **Emilia Petrescu, Martha Kessler, Cornel Fînățeanu, Constantin Dumitru.** Dirijează, **Mihai Brediceanu.**

Mihai Brediceanu

plastică

• **Ion Țînțaș** — pictură. Autentica vocație a lui Ion Țînțaș este aceea de cronicar al pădurii. Pictorul maramureșean o evocă romantic, cu o plăcere secretă, pînzele sale fiind mai mult decît niște simple peisaje, ci mai degrabă cufundări hedonice în lumea vegetală, calmă și odihnitoare pe care o relevă în culorile ei eterne, fugace, ca să rețină în culoare arginții luminii topiți în verdele și brunurile florei («Peisaj carpatin», «Pădure», «Cring» etc). Florile sînt prinse în încremenirea lor, decorativ. Cele cîteva compoziții și portrete nu mai au aceeași vibrație interioară, ele limitîndu-se la descrierea unui moment sau a unei figuri (Galeriile de artă, Mihai Vodă nr. 2).

• Cele cîteva zeci de imagini ale artiștilor fotografi polonezi, care ne sînt prezentate de Galeriile de artă fotografică, reprezintă în mare parte o cronică cotidiană a vieții poloneze, dar și o plimbare prin peisajul rural sau urban al țării. Remarcabilă este preocuparea pentru autenticul instantaneului («Bivuac»: K. Iarochowski, «Lansare la apă»: J. Uklejeroski etc.) și cîntarea momentelor expresive (N. Lach-Lachovicz «Maternitate») (str. Brezoianu nr. 23–25).

• 900 de autori expun circa 3 000 de lucrări în sălile din Bd. 1 Mai nr. 2. Această uriașă selecție reprezintă faza municipală a celei de-a V-a Bienale de artă plastică a artiștilor amatori și Expoziția națională de fotografie artistică.

teatru

Mariana Mihuț

• **25 de flăcări** se numește spectacolul pregătit de Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra» pentru manifestările sărbătorești prilejuite de aniversarea unui sfert de veac de la eliberare. Actori fruntași ai teatrului vor recita versuri din creația folclorică, vor cînta fragmente de proză și vor spune monologe. Vor fi evocate pagini din opera lui Eminescu, Bălcescu, Delavrancea, Arghezi, Labiș. Selecția textelor și conducerea artistică a spectacolului sînt susținute de actorii Gh. Ghițulescu și Victoria Deianu.

• **Pe 40 de metri lungime de undă,** frescă dramatică a luptei revoluționare duse de comuniști în ilegalitate, aparține lui S. Macovei și e scrisă într-un ritm alert, desfășurînd tablouri ilustrative, dezvăluind situații caracteristice, luminînd psihologii. Dinu Cernescu a revăzut spectacolul într-o viziune adaptată spațiului amplu al noii scene a Teatrului Giulești, cu o distribuție substanțial revizuită. Spectacolul trăiește prin dramatism autentic, printr-o vibrație care adaugă valorii textului pe linia portretului individual. Dintre numeroasele roluri remarcabile citîm pe cele interpretate de: Mariana Mihuț, Costel Gheorghiu, St. Mihăilescu-Brăila, Cornel Dumitraș, Iulian Necșulescu, Corado Negreanu, Sabin Făgărășanu, Ernest Maftei, S. Negrilă, I. Vilcu, Dan Tufaru. Scenografia: Sanda Mușatescu.

• Teatrul Național din București își deschide zilele acestea noua sa stagiune oferind publicului o serie de reprezentații estivale în sala Comedia, dotată cu plafon descoperit. **Cine ești tu?, Travesti, Idiotul, Becket** și **Castiliana** sînt cîteva dintre titlurile acestei interesante inițiative.

televiziune

O dată cu continuarea ciclurilor de emisiuni închinate evenimentelor lunii august — rubricile «Monografii contemporane» și «Pe panoul de onoare al întrecerii», reportaje, dezbateri, emisiuni culturale, folclorice etc. — cele două programe TV ale acestei săptămîni dedică substanțiale ore de emisie desfășurării însuși a marelui eveniment din viața politică a țării – Congresul al X-lea al P.C.R., ale cărui lucrări încep la 6 august. Telespectatorii vor fi informați zilnic și operativ prin relatări, cronici, ediții speciale ale telejurnalelor etc., despre lucrările Congresului. De asemenea, au fost incluse în programe o serie de emisiuni culturale omagiale: de teatru, film, muzică, coregrafie, folclor.

DUMINICĂ 3 AUGUST. «Ciocîrlia», cu cîțiva dintre soliștii care și-au legat numele de prestigiosul ansamblu: Angela Moldovan, Maria Ciobanu, Ion Cristoreanu, Marin Chiser ș.a., ne oferă o jumătate de oră de autentic cîntec și dans popular românesc (19.00) • În ciclul **Zilele dramaturgiei românești** — cunoscuta comedie satirică a lui Al. Mirodan «Șeful sectorului suflete» (20.25) • Pe programul II putem vedea (sau revedea) filmul lui Virgil Calotescu «Subteranul» (20.25).

LUNI 4 AUGUST. Emisiunea cu titlul evocator **Convorbiri literare** a invitat pe Aurel Baranga, Radu Popescu, Nicolae Ciobanu la o discuție, cu un caracter oarecum de sinteză, pe tema «Realitatea socialistă — izvor nesecat de inspirație pentru scriitori». În aceeași emisie, Al. Balaci se va referi la «Cartea românească în librăriile și bibliotecile lumii» (22.45).

MARȚI 5 AUGUST. «Setea», filmul lui Mircea Drăgan după cunoscutul roman al lui Titus Popovici, din nou pe micul ecran (20.00).

MIERCURI 6 AUGUST. **Te cînt partid** — corul RTV (dirijor Aurel Grigoraș) prezintă un program de cîntece patriotice de Radu Paladi, Gh. Dumitrescu, Ion Chirescu, Mircea Neagu (19.00) • O trecere în revistă a succeselor coregrafiei românești peste hotare cu participarea cîtorva dintre cei mai autorizați exponenți ai ei: Magdalena Popa, Ileana Iliescu, Alexa Mezincescu, Valentina Massini, Sergiu Ștefanschi, Amatto Checiulescu, Marinel Stefănescu și alții (21.15).

JOI 7 AUGUST. Operetă românească: arii din cîteva cunoscute lucrări ale genului, de Filaret Barbu, Gherase Dendrino, Nicolae Chirculescu, Ion Hartulary-Darclée, Aurel Giroveanu (23.00).

VINERI 8 AUGUST. «Sanjuro», filmul unui mare cineast contemporan — japonezul Akira Kurosawa (20.00) • Tîrziu în noapte — reîntîlnire cu cîteva melodii marca «Mamaia 1969» (23.10).

SÎMBĂTĂ 9 AUGUST. Iarăși Louis de Funès? Iarăși! În «Oscar» unde apare alături de Claude Riche și Agathe Natanson (17.55) • **Recitalul de simbătă seară** ne este oferit de trei tineri interpreți români, laureați ai unor recente manifestări muzicale de prestigiu de peste hotare: violonista Silvia Marcovici și basii Mihai Panghe și Lucian Marinescu (20.25).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 31, etapa din 3 august 1969

I. Lemnarul Odorhei-Metrom	1
II. Colorom-Tractorul	x
III. Unirea Cristur-Oltul Sf. Gh.	1
IV. Victoria Călan-Metalul Hd.	2
V. A.S. Cugir-Aurul	x
VI. Minerul Ghelar-Mureșul Deva	1
VII. Gaz metan-Metalul Copșa	1
VIII. C.S.M Sibiu-A S.A.Sibiu	1
IX. Petrolul Pl.-Chemie Leipzig	1
X. Constructorul B.M.-Someșul S.M.	1
XI. Minerul B.M.-Topitorul B.M.	1
XII. «U» Craiova-Sao Paulo	x
XIII. Avîntul Reghin-Soda	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

Prezentarea artistică: V. OLAC
Coperta noastră:
FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33.

ÎNTR-O AMBIANȚĂ PLĂCUTĂ

Folosiți buna dispoziție a unei reuniuni pentru cîteva instantanee fotografice reușite.
Cu filmul negativ ORWOCOLOR-NC 16 sînteți la înălțime în astfel de situații, deoarece acesta vă permite fotografieri la lumină diurnă și artificială, fără filtru. Vă rămîne să alegeți între diapozitive în culori vii sau fotografii cu glanz, color sau alb/negru.
Un avantaj pentru toți participanții la reuniune. Fiecare participant are posibilitatea să obțină o fotografie pentru albumul său.
ORWO — marcă brevetată și înregistrată în 130 de țări.
Filmele ORWO **sînt produse de calitate superioară ale industriei fotochimice din Republica Democrată Germană.**

BUCURIA DVS. FOTOGRAFIA ORWO

ORWO Film

VEB FILMFABRIK WOLFEN • REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ

PUBLICITATE

33
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 741
9 AUGUST 1969

«Partidul nostru porneşte de la concepţia că socialismul trebuie să fie societatea totalei împliniri a personalităţii umane, în care fiecare cetăţean să se simtă stăpîn pe destinul său, să poată gîndi şi acţiona nestingherit în folosul progresului societăţii».

(Din Raportul Comitetului Central prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Congresul al X-lea al P.C.R.)

CONGRESUL VICTORIILOR ŞI RĂSPUNDERILOR, CONGRESUL VIITORULUI

PENTRU ADEVĂR

de Eugen **MANDRIC**

Am trăit, în sala Congresului, momente înălţătoare, m-am simţit cuprins de tinereţe şi patetism, mi-am amintit, cu răscolire în suflet, ce simţeam în 1945 cînd predam marxism la un curs cu tineretul sătesc (de altminteri, tot ce ştiam atunci din Marx erau lozincile afişate pe pereţii judeţenei, aşa că trebuia să mai recurg şi la citate din Internaţionala), m-am gîndit la toate cîte am făcut, sau am primit sarcina să fac, sau am scris, la toată viaţa mea, cu cele bune şi cu cele rele, şi scriind acum aceste rînduri, confruntat acut cu propria mea conştiinţă, constat că a trecut, dacă nu o viaţă de om, cel puţin o tinereţe întreagă, în care am crezut numai şi numai în comunism, în care singura mea mîndrie nedezmînţită este că sînt comunist şi că, dacă ar fi să încep iarăşi, aş începe la fel, că idealurile au rămas la fel de pure cîştigînd în consistenţă, că dacă m-aş fi înşelat în tot restul vieţii mele îmi rămîne bogăţia copleşitoare de a fi crezut în partid.

Este firesc ca cititorul să aştepte, în aceste pagini, comentarii şi nu mărturisiri. Dar n-aş fi putut începe altminteri decît patetic, tocmai pentru că argumentele de lucru ale Congresului, analizele, cifrele şi opţiunile dezbătute, răspund, în concreteţea lor limpede, marilor întrebări ale vieţii noastre.

Iată, să discutăm cifre. Punctul de plecare al viitorului cincinal îl reprezintă un volum de producţie industrială cu 75 la sută mai mare decît al actualului plan cincinal. Iar în primii trei ani ai actualului cincinal, circa două treimi din sporul producţiei industriale a fost obţinut prin creşterea productivităţii muncii.

Am pornit, acum 25 de ani, de la o orînduire burgheză, care adăuga unei desăvîrşite şi odioase mediocrităţi menţinerea unor puternice rămăşiţe feudale, să lichidăm exploatarea omului de către om. Cam în aceeaşi perioadă, în lume, în ţările puternic dezvoltate, deveneau tot mai evidente fenomenele care anunţau iminenţa revoluţiei tehnico-ştiinţifice al cărei contemporani sîntem.

Eram o ţară liberă, cu vaste resurse, dar sărăcită nu numai de război, ci de lungii ani în care clasele exploatatoare nu fuseseră în stare să organizeze progresul societăţii în pas cu lumea modernă.

Liberi şi săraci, asta sună frumos, dar rămîne o prostie rotundă. Inteligenţa unei naţiuni, independenţa ei, dreptul ei la cuvînt sînt în raport de dependenţă directă cu producţia de bunuri materiale şi spirituale.

Spiritul clarvăzător, consecvenţa inflexibilă cu care partidul nostru comunist a condus ţara în ritmuri înalte de dezvoltare accelerată a industriei, a agriculturii, a întregii economii, ne situează astăzi într-o poziţie demnă de talentul şi sufletul acestui popor şi de secolul în care trăim.

După Congresul al IX-lea, efortul de organizare superioară, ştiinţifică, preponderen ideii, a iniţiativei, au dat noi dimensiuni dezvoltării noastre: productivitatea, eficienţa sporită, analiza ştiinţific-critică, au devenit la noi permanenţe. Şi iată că numai creşterea productivităţii ne oferă două treimi din sporuri, chiar dacă, în aceeaşi perioadă, au intrat în producţie 700 noi capacităţi şi obiective industriale importante. Asta nu se mai cheamă efort, ci civilizaţie, pentru că sîntem pe drumul convertirii cantităţii în calitate.

Vom menţine şi în viitor o rată a acumulărilor ridicată: 28-30 la sută. Aceasta înseamnă a alege realist şi inflexibil între aparenţă şi esenţă, pe bază de calcule exacte. Şi pe baza a mai mult decît un calcul: în această opţiune se oglindeşte simţul istoriei şi patriotismul responsabil care caracterizează conducerea partidului nostru. Concordanţă armonioasă între forţele de producţie şi relaţiile de producţie, dezvoltarea ştiinţei şi culturii, a pregătirii cadrelor şi a învăţămîntului, împlinirea fiecăruia dintre noi, ca individ, creşterea nivelului nostru de trai, independenţa noastră, civilizaţia noastră, într-un cuvînt socialismul, în România, totul este legat de astfel de rezolvări curajoase, pentru a căror realizare sîntem gata să dăm tot ce avem mai bun în noi.

Am ascultat şi apoi am citit Raportul Comitetului Central, prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, această strălucită sinteză între analiza nivelului la care ne aflăm şi direcţiile de dezvoltare de care viitorul acestei ţări este structural legat, vibrînd de emoţie — precum mărturiseam la începutul acestor rînduri — şi acumulînd profunde satisfacţii intelectuale. Aş vrea, în acest prim dialog cu cititorul, să mai subliniez, tot timpul confruntat cu idealurile comuniste, ideile generoase sub raportul bogăţiei teoretice şi al importanţei lor hotărîtoare pentru viaţa noastră, privind perfecţionarea relaţiilor socialiste de producţie, a orînduirii noastre socialiste şi de stat, cuprinse în Raport.

Organele de conducere ale statului ca emanaţie a maselor, întărirea în continuare a controlului opiniei publice asupra activităţii de conducere a statului, la toate nivelurile, legile ţării deasupra oricărei posibilităţi de arbitrariu, perspectiva schimbării funcţiilor statului, a ponderii acestora, determinate de modificările ce apar în dezvoltarea societăţii, toate acestea sînt, la noi, nu visurile din tinereţe, ci realităţi pe cale de desăvîrşire.

Expunînd acest capitol deosebit de complex al Raportului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu îmi părea — şi sînt convins că era — înflăcărat de cea mai intimă şi mai pasionată convingere.

Pentru această flacără interioară care luminează adevărurile, şi cînd Congresul dezbate problemele noastre interne, şi cînd reafirmă partidul nostru ca detaşament activ al mişcării comuniste internaţionale, aş vrea să-mi fie îngăduit, aici, să-i mulţumesc din adîncul inimii tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

Patru oameni, patru zîmbete; se pare că unitatea de sentimente și de vederi este o trăsătură a delegaților la Congres, chiar și în răstimpul pauzelor.

Aplauze și urale, exprimînd înflăcărat unitatea și coeziunea rîndurilor partidului.

DISCUTÎND CU CONGRESIȘTII

Bărbați și femei, tineri primiți de curînd în partid, comuniști maturi și veterani ai mișcării muncitorești purtînd în ei ecoul anilor de început, români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități, au primit mandatul partidului, întregului popor, să judece și să cîntărească tot ce am înfăptuit în cei patru ani care au trecut de la Congresul IX, să hotărască — răspundere de rezonanță istorică — tot ce trebuie făcut și cum, pentru a ridica România socialistă tot mai sus, spre mîndria, fericirea și bunăstarea tuturor celor ce muncesc.

Te plimbi printre ei, în pauzele Congresului, printre acești bărbați și aceste femei, și te simți înfiorat la gîndul că acum, aici, în jurul tău, este reprezentată în tot ce are mai bun, mai valoros și mai responsabil națiunea noastră socialistă. Spre cîțiva dintre acești reprezentanți ai partidului, ai poporului întreg, s-au îndreptat și reporterii noștri.

Ing. CORNEL CAZACU, director general al Întreprinderii de construcții și montaj siderurgice-Galați:

— Am primit mandatul comuniștilor de pe șantier să asigur Congresul că sarcinile ce ne revin în viitorul cincinal vor fi îndeplinite întocmai. Și acestea nu sînt mici. Precizez că ele înseamnă 3 la sută din volumul total de investiții pe țară. Angajamentul nostru are la bază hărnicia, priceperea, entuziasmul muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor de pe șantier, concretizate în realizările cu care am întîmpinat Congresul. Vreau să precizez că angajamentele luate în cinstea acestui eveniment au fost depășite integral. Cele 55 de milioane realizate peste plan au fost obținute în marea lor majoritate din creșterea productivității muncii. Angajamentul a fost de 35 milioane, și el este realizat în exclusivitate numai pe seama creșterii productivității muncii.

Am primit totodată mandatul să exprim prin votul meu aprobarea unanimă a comuniștilor, a tuturor salariaților întreprinderii noastre, față de conținutul Documentelor supuse dezbaterii, să susțin și să votez realegerea tovarășului Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului. Fac aceasta pentru că noi toți vedem în tovarășul Ceaușescu eminentul om politic revoluționarul de elită a cărui viață se împletește organic cu o lungă perioadă din istoria partidului, cu destinele poporului, cu drumul său străbătut de eroism, dinspre anii luptei împotriva asupritorilor și nedreptăților sociale către anii marilor victorii socialiste ale patriei. Voi face acest lucru și pentru că conducătorul nostru și-a găsit timp să ne ajute direct, personal, pentru a putea astăzi raporta Congresului realizările mari pe care le avem.

Aș vrea totodată să vă mărturisesc că sînt profund impresionat de ampla analiză a tuturor laturilor vieții social-economice ale țării, pe care a făcut-o secretarul general al C.C. al P.C.R. în Raportul expus la Congres. Este un document vast, cuprinzător, admirabil. L-am ascultat cu bucurie dar și cu maturitatea gravă pe care și-o reclamă acele părți ale Raportului, care, din perspectiva certă a izbînzilor obținute, prezentau neajunsurile, minusurile pe care le mai avem. Și m-am simțit și mai mobilizat de chemarea adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu de a lua măsuri hotărîte pentru înlăturarea cauzelor subiective a căror perpetuare ar putea aduce prejudicii valorificării depline a potențialului uman și material al țării, cînd ne-a cerut să facem totul pentru o mai adîncă ancorare în problemele vieții, ale producției, pentru asigurarea unui indice superior de eficiență, a unei maxime răspunderi a fiecăruia la locul său de muncă.

IACOB WEIDENBACH, brigadier zootehnic în cooperativa agricolă de producție din Liebling. Are 31 de ani, 6 ani vechime în partid și un renume de om

hotărît, pasionat, căruia îi place ca fiecare treabă să fie făcută bine și la timp. Sînt calități care, neîndoielnic, au contribuit ca sectorul pe care-l conduce să se numere printre cele fruntașe din județ.

— Că de la noi din cooperativă un comunist este delegat la Congres, este o cinste dar și o mare obligație. Noi, comuniștii din Liebling, așa am gîndit: români și germani, să muncim și mai bine pentru ca partea care ne revine nouă din tot ceea ce hotărăște Congresul să fie realizată întocmai. Și așa vom face. Obiectivele propuse de partid pentru dezvoltarea în viitor a agriculturii, noi le găsim bine gîndite și posibil să fie realizate. Sînt toate condițiile pentru aceasta. Sigur însă că se cere muncă, se cere efort, se cere o mai bună gospodărire și a pămîntului, și a fondurilor. Noi toate acestea le vom face și în viitor. Ne-a întărit și mai mult în această hotărîre Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, bogatul bilanț de realizări pe care le-a făcut, amploarea sarcinilor imediate și de perspectivă pe care ni le pune în față. Vă spun, cu toată sinceritatea, că mă simt mîndru de acest bilanț care reflectă rezultatul muncii, eforturilor noastre, ale tuturor cetățenilor, români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități, care, conduși de partid, am reușit să ridicăm patria noastră socialistă pe culmile de azi.

Prof. emerită AURORA STAVRACHE:

— Dacă însăși apariția și dezvoltarea materialismului dialectic și istoric sînt legate de progresul general al științei, este firesc să asistăm astăzi în condițiile unei adevărate revoluții în lanț a cunoașterii, gîndirii, tehnicii, la îmbogățirea practicii sociale și a științelor care i se dedică. De aceea am fost entuziasmată de înalta ținută științifică a Raportului cu privire la activitatea partidului, strălucit exemplu de aplicare și dezvoltare a învățămintelor general valabile ale filozofiei marxist-leniniste la condițiile contemporane ale țării noastre.

Încerc un sentiment de satisfacție dar și de răspundere față de consacrarea explicită a rolului științei ca forță de producție. «Știința — afirmă tovarășul Nicolae Ceaușescu — este o latură inseparabilă a producției materiale, a progresului economic și social al țării noastre».

Rolul nostru, al intelectualilor, nu se poate rezuma, desigur, la simpla acceptare a importanței și răspunderii muncii noastre, dar nici exclusiv la creșterea aportului în cercetarea științifică propriu-zisă. Capitolul consacrat științei din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu tratează sarcinile acesteia într-o dublă interdependență: cu practica și cu învățămîntul.

Au fost subliniate încă o dată la acest impresionant colocviu al partidului cu țara principiile de dezvoltare și modernizare ale învățămîntului. Reține în mod deosebit aceste cuvinte rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu: «O importanță de prim ordin pentru realizarea marilor obiective de progres economic și social al țării noastre are asigurarea formării și calificării cadrelor de oameni ai muncii, de toate categoriile, a noi contingente de specialiști și tehnicieni».

Partidul ne atrage atenția că în domeniul învățămîntului se impun transformări nu *numai organizatorice, dar și de mentalitate*. Rolul școlii nu mai poate fi acela de îndopare a elevilor cu date, nume, teorii, legi, volumul acestora fiind enorm și în continuă schimbare. Ei trebuie să deprindă de timpuriu, pe lîngă cunoștințele cele mai importante, un stil de muncă modern, capacitatea de a se informa operativ, obișnuința de a studia cu continuitate, întreaga viață, și — mai ales — ardoarea curiozității nelimitate.

Congresul nostru, al unui partid caracterizat prin unitate, este el însuși un moment de înaltă și convingătoare expresie a unității. Cu acest sentiment mă voi întoarce în mijlocul comuniștilor care m-au delegat, al tuturor tovarășilor mei de muncă și viață, pentru a ne aduce aportul, în același front monolit, la înfăptuirea mărețului program trasat de partid. E programul progresului, bunăstării, fericirii tuturor, datoria noastră patriotică și internaționalistă.

IURIE CONSTANTIN, doctorand în economie, prim-secretar al Comitetului municipal P.C.R.-Botoșani:

Tovarășul Ion Gheorghe Maurer prezentînd Raportul asupra Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. privind planul cincinal pe anii 1971-1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976-1980.

Sala Palatului Republicii Socialiste România, unde bate, în aceste zile, inima țării.

Tovarășul Virgil Trofin prezentînd Raportul privind modificările ce se propun a fi aduse Statutului Partidului Comunist Român.

Muncitori, țărani, intelectuali, activiști de partid și de stat, tineri și virstnici, români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități: componența marelui forum al comuniștilor este o garanție că interesele cele mai diferite ale poporului vor fi cît mai corespunzător și competent slujite.

Atenție, mîndrie, sentiment al responsabilității: partidul apreciază că tineretul are un rol mereu mai important în cele mai diferite domenii ale vieții sociale.

— Sînt mîndru că particip la acest Congres al partidului, sînt mîndru că fac parte dintre delegații chemați să se pronunțe prin votul lor asupra unor documente de o asemenea valoare teoretică și însemnătate practică, asupra unei asemenea sinteze de gîndire marxistă, cum este Raportul prezentat de secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Momentele de întrunire a partidului în forul suprem sînt, prin natura lor, file de istorie. În mod special însă, îmi permit să apreciez că ținuta științifică, viziunea realistă și stăpînirea practicii care caracterizează Raportul prezentat asupra activității P.C.R. au creat condițiile ca lucrările Congresului să fie și la înălțimea valorii sale jubiliare.

Această valoare nu este — și nici nu ar putea fi — rezultatul vreunei abilități politice ori vreunor artificii oratorice. Este valoarea unei analize care pornește de la legile general valabile ale materialismului dialectic și istoric, căutîndu-le, cu rigurozitate științifică și obiectivitate, căile de aplicare concretă la condițiile țării noastre. Temeinicia unei asemenea analize mi se pare că rezidă în faptul că ea pornește de la general spre particular și nu caută să explice în mod artificial, ori să eticheteze, un fenomen sau altul. Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu nu se limitează doar să schițeze obiectivele practice ale politicii partidului nostru ci, după cum arătam, expune și fundamentarea teoretică a acestor obiective.

În contextul contemporan, față de sarcinile și amploarea mișcării comuniste și muncitorești internaționale, mișcărilor de eliberare națională și pentru progres social, în condițiile în care viața politică a fiecărui stat este tot mai legată de viața politică mondială, capitolul din raport care a înfățișat Congresului principiile și rezultatele politicii externe a partidului și statului are o însemnătate deosebită. Îmi amintesc cît de frecvent a fost întreruptă lectura acestui capitol de aplauzele celor prezenți, îmi amintesc căldura cu care eu însumi am aplaudat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, politica dusă de Comitetul Central. Se poate spune că încă din acele momente delegații și-au dat adeziunea lor, care e de fapt adeziunea unui întreg partid, a unui întreg popor.

Mă voi întoarce la locul unde îmi exercit munca încredințată de partid, cu dorința de a duce cu mine spiritul Congresului. În ce mă privește, voi stărui să fiu la înălțimea acelor calități de pregătire, competență ideologică, intransigență morală, pe care partidul le pretinde fără excepție de la toți membrii săi, de la toți cetățenii.

IGNAT EMILIA — ajutor de maistru la Întreprinderea integrată de lînă-Constanța:

— Particip pentru prima dată la un Congres al partidului și-mi vine foarte greu să exprim tot ceea ce simt. Cînd am fost aleasă în conferința județeană de partid, aproape că nu-mi venea să cred: eu voi fi unul din cei chemați să votez, deci să hotărăsc documente de vitală importanță pentru țară, pentru partid? O mare, o foarte mare răspundere! Comuniștii, tovarășii mei de muncă, m-au investit cu această răspundere, cerîndu-mi să exprim prin votul meu adeziunea lor totală la politica internă și externă a partidului, voința lor ca în fruntea partidului să fie reales tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și lucrul acesta am să-l fac din toată inima.

Am ascultat Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu o atenție deosebită. El reprezintă un bogat bilanț al realizărilor noastre în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea. Este totodată prefigurată în el țara, așa cum va arăta ea mîine. Și aceasta ne întărește hotărîrea de a ne face și mai bine datoria, fiecare la locul nostru de muncă. Ascultînd Raportul, am simțit că sînt chemată, în calitatea mea de comunistă, de cetățeană a țării, la o uriașă răspundere pentru tot ce ne înconjură, pentru tot ce gîndim, pentru tot ce plănuim și pentru munca de fiecare zi. Avem cu toții, în această privință, exemplul, pilda cea mai strălucită, în munca neobosită, clarvăzătoare, pătrunsă de simțul istoriei și de răspundere față de popor a conducerii partidului nostru, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu.

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

EREN'69

SENSURI

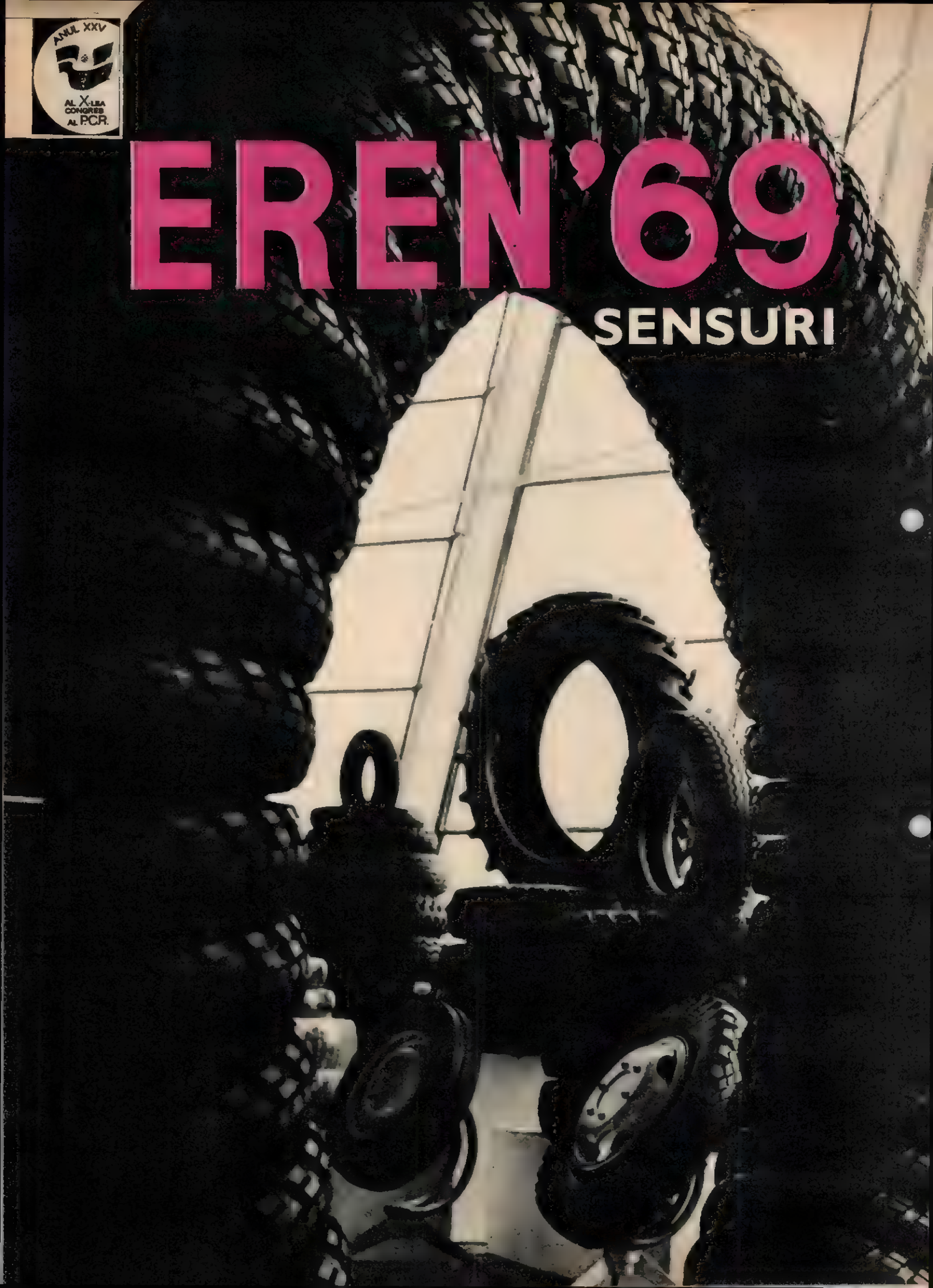

Să ne întoarcem și să privim înapoi, cale de 25 de ani. Să ne solicităm amintirile. Sau, dacă vîrsta nu ne dă posibilitatea să le avem, să ne întrebăm părinții ori frații mai mari. Sau să cercetăm documentele de prin biblioteci. Colecțiile din ziare, fotografiile, cronicile, operele beletristice, actele statistice, în sfîrșit, tot ce înseamnă izvoarele de informare ale epocii. Ca să ne reconstituim pe retină și pe scoarță, în privire și în gîndire, imaginea țării — în general, dar pro causa mai ales cea economică — așa cum arăta în august 1944. Îndemn la un remember dureros, însă absolut necesar.

O țară guvernată egoist, potrivit doar intereselor private ale unei minorități înstărite a populației și — de parcă atît n-ar fi fost destul — o țară rănită și dărîmată de un război cumplit. În esență, atunci, asta era situația noastră. Trăiam un mare impas, în primul rînd de ordin economic, de-a dreptul sinistru. Și totuși, în pofida acestui context, o nouă forță socială, cu o nouă gîndire filozofică și politică, și-a asumat fantastica sarcină de a reorganiza viața pămîntului românesc: partidul comuniștilor.

Iar pentru economie — pentru că dezvoltarea ei o urmărim — întîiul fapt inițiat de această nouă forță a fost acel decisiv 11 iunie 1948 — ziua primului pas spre o economie națională unitară.

Mi-am permis să reamintesc timpuri și realități atît de cunoscute, atît de întipărite în memoria noastră, numai și numai fiindcă mi s-a părut că acesta este — obligator — punctul de la care trebuie plecat atunci cînd intrăm prin porțile Expoziției realizărilor economiei naționale — ediția 1969.

Vreau să spun că expoziția constituie înainte de toate răspunsul sintetizat, răspunsul în fapt, dat de comuniști, după 25 de ani, angajamentului de la început.

A-ți asuma o răspundere față de poporul tău, iar după un răstimp — de o întindere suficientă pentru a permite niște concluzii serioase — a te supune singur judecății lui, iată o cale cinstită, singura de altfel prin care se poate obține investitura deplină de încredere.

La congresul actual, potrivit tradiției, partidul a început printr-un raport de activitate făcut poporului, făcut națiunii. O expoziție a realizărilor economiei naționale constituie o completare a acestui raport, o ilustrare a capitolelor din textul său, privitoare la bilanțul economiei.

Unul și același fapt poate avea o multitudine de sensuri. E.R.E.N. poate fi privită din punct de vedere al organizării expoziționale în sine, ori din punct de vedere estetic, ori strict informațional, ori al propagandei comerciale ș.a.m.d. Ceea ce mi s-a părut important însă a fost să descopăr sensul ei esențial.

Frescele tradiționale în care voievozii noștri sînt înfățișați ținînd în palma dreaptă, ridicată la nivelul umărului, realizarea lor de seamă, m-au ajutat să găsesc răspunsul: economia noastră națională este ctitoria Partidului Comunist Român.

I. NICOLAIE

Fotografii de E. IAROVICI

(Continuare în pag 14)

Un exponat care sintetizează una din principalele trăsături comune ale industriei românești 1969: forța.

Un produs cu care Fabrica de mașini-unelte și agregate-București se poate lăuda: strungul carusel cu traversă fixă și comandă-program.

Mulțumită I.O.R.-București, privirile noastre devin din ce în ce mai pătrunzătoare.

Producție cu tradiție pentru beneficiari mai vechi, dar și pentru unul nou: «Dacia-1 100».

Fotografii de Traian PROSAN

CONGRESUL VICTORIILOR ȘI RĂSPUNDERILOR, CONGRESUL VIITORULUI

◀ Două generații, aceleași idealuri.

În timpul desfășurării Congresului, ceasuri de profunde satisfacții, de gînduri înălțătoare și de încordată muncă: analiza și hotărîrile Congresului angajează viitorul țării întregi. ▶

Lucrările Congresului X au fost urmărite și comentate de peste 200 de ziariști din zeci de țări ale lumii.

▲ **În pantele dealurilor s-au tăiat străzi, s-au nivelat platforme, s-au construit case familiale. Şi astfel a început să se nască noul oraş.**

Cu un an în urmă păşeam pe străzile acestui orăşel dunărean, cu cheiuri pitoreşti şi cu case bătrîne al căror ani nici memoria nu îi mai reţine, oraş cu atmosferă calmă şi cu oameni care nu se grăbesc. Trandafirii de pe faleză *picoteau în soare*, cîţiva turişti se fotografiau în părculeţul din faţa primăriei, iar vînzătoarea de la chioşcul de răcoritoare îşi omora timpul citind un roman poliţist. Totul părea a fi imuabil, etern, la Orşova. Dar încă de pe atunci se prevestea sosirea apelor în toamna *anului 1969*... Pe *hărţile edililor* prezenţa lor era semnalată de liniile sinuoase ale cotelor.

Am venit din nou să întîmpin apele. E un moment memorabil, dacă nu chiar istoric, să vezi cum, încet şi tenace, palmă cu palmă, un fluviu pătrunde cuceritor *într-un oraş*. Dar apele încă nu veniseră, însă în totul şi în toate se presimţea sosirea lor iminentă. Oraşul se muta, sau mai bine-zis aproape că se mutase. Vechile case pe care le cunoşteam nu mai erau, străzile de odinioară dormeau pustii în soare şi o echipă de cineaşti filma în acest decor un episod de război...

Vechea Orşovă se întindea de-a lungul Dunării şi a Cernei, pe o fîşie lungă de 3,5 km. Oamenii s-au aşezat în această vatră de milenii, la poalele acestor dealuri, unde clima este dulce, primitoare, şi izotermele blînde. Analiştii vorbesc de o veche aşezare Dierna, apoi de o cetate romană puternic întărită, ultima părăsită de către legiunile Romei care se întorceau din temerara şi lunga lor aventură din ţinuturile Daciei. Apoi tot bătrînele anale amintesc de *scurtul popas* pe care *l*-au făcut aici cavalerii ioaniţi după retragerea lor de la Ierusalim, de distrugerea aşezării de către turci în 1522 şi de construirea unei noi cetăţi, avanpost înaintat al imperiului semilunii pe pămîntul Europei, dar şi punct de control al navigaţiei pe cel mai mare fluviu al continentului. Zeci de călători din evuri mai moderne vorbesc despre el în

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

S-A NĂSCUT UN ORAȘ

de C. BOZBICI

În vechea Orșovă casele cu mai multe niveluri puteau fi numărate pe degete. În spiritul timpului, noul oraș tinde spre înălțimi.

memorialele lor de călătorie. Francezul Salbery îl descrie ca pe o îngrămădire de căsuțe scunde în jurul unei biserici, abatele Griselini narează tragicul exod al locuitorilor lui spre păduri, fugind din calea ciumei... Blocada napoleoniană aduce Orșovei cîțiva ani de aur, o epocă trecătoare, cînd orașul este unul dintre cele mai importante centre de contrabandă de mărfuri între Austria și Turcia. Și tot documentele ne amintesc că aici a luat ființă încă din 1760 o școală românească...

Dar orașul acesta nu mai există. El a migrat pe dealurile care îl înconjurau, și locuitorii lor, foarte curînd, arătînd oglinda superbă a unui lac de acumulare, vor povesti copiilor că acolo, sub apele verzi, a fost odată orașul bunicilor și străbunicilor. Vor vorbi, fără îndoială, și de fidelitatea și dragostea lor față de aceste locuri, povestindu-le că atunci cînd au fost întrebați dacă vor să se strămute în alte orașe ale țării ei au optat pentru același peisaj, pentru același pămînt, pentru Dunărea de care n-au vrut să se despartă. Și ce efort uriaș a cerut această strămutare în care mulți oameni au cărat cărămidă cu cărămidă vechea lor casă, și smochinii, și migdalii din grădini, și chiar grădinile lor cu flori, puțin mai sus, de unde priveliștea Dunării e încîntătoare.

Și astfel s-a născut acest oraș nou și pitoresc totodată, cu străzi întregi tăiate în coasta dealurilor de-a lungul cărora se înșiruie case familiale, blocuri moderne și edificii comerciale și sociale. Un oraș care prinde strălucire în aceste zile ale celui de-al X-lea Congres al partidului, la fel ca multe altele de pe cuprinsul țării. Dar poate nu atît de prezent ar trebui amintit, ci mai degrabă de viitorul, nu prea îndepărtat. Pentru că — așa cum se subliniază în Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea al partidului: «În atenția partidului și statului va sta și în perioada următoare dezvoltarea economică și socială armonioasă a județelor

S-A NĂSCUT UN ORAȘ

și localităților în vederea creșterii nivelului de viață al oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării».

Dar oglinda noii Orșove n-ar fi întru totul fidelă dacă n-am vorbi de industria ei, care și ea migrează spre noi platforme, prilej de ample și radicale modernizări. Vechea întreprindere minieră și-a și inaugurat noile unități de producție. Țesătoria «Cazanele» și-a implantat și ea o hală de fabricație în noul oraș, integrîndu-se în mod armonios în spațiul natural. Noua construcție, avînd comasate mai multe funcțiuni, asigură o ocupare mai judicioasă a spațiului și reprezintă o soluție mai economică. Adăugîndu-se la aceasta dotările cu războaie automate, calculele economice prevăd o creștere a producției țesătoriei cu 381,9%, a productivității muncii cu 179,4% și a productivității pe salariat cu 249,9%. Este ceea ce se preconizează și în Directivele Congresului al X-lea al P.C.R.: «În realizarea investițiilor, un obiectiv principal trebuie să-l constituie sporirea eficienței lor economice... La dezvoltarea ramurilor și creșterea producției vor trebui avute în vedere, în mai mare măsură, posibilitățile de reutilare și extindere a întreprinderilor existente, de completare a acestora cu mașinile și echipamentele necesare valorificării întregului lor potențial productiv».

Dintotdeauna însă orșovenii au fost vaporeni sau strîns legați, prin activitatea lor, de navigația pe Dunăre. Atelierele navale care nu au amploarea celor de la Tr. Severin, Giurgiu sau Brăila, dar care au dus greul unor reparații în ultimii 20 de ani, se mută și ele. «În viitorul apropiat vom fi o întreprindere modernă — ne spune directorul A.N.O., Stelian Rașca. Spațiile de producție vor fi centralizate. Vom dispune de o cală pe care se va putea ridica orice navă fluvială de orice tip și mărime. Mai trebuie precizat că și la orice cotă de apă. Sublinierea e necesară deoarece, cum bine este știut, noi sîntem legați acum de anotimp și de nivelul de apă. Dacă adăugăm că capacitatea de staționare a navelor pe această cală va fi de 2-3 mai mare, adică vor putea staționa 12 vase, aveți imaginea a ceea ce vor reprezenta într-un viitor apropiat Atelierele navale din Orșova».

▪

Privită de pe platforma noii gări, Orșova de azi e o prezență încîntătoare. Și mă gîndesc că atunci cînd apele lacului de acumulare vor urca pînă la cotele stabilite, cînd copacii tineri abia plantați vor completa pasajul acesta, cînd oglinda apelor va nuanța culorile, va fi o adevărată plăcere s contempli acest oraș care s-a născut în acești ani de înflorire multilaterală a patriei.

În lunile acestei toamne primele valuri ale apelor lacului de acumulare vor urca spre cotele prevăzute, inundînd o parte din vechiul oraș. Cum exigențele tehnicii cer ca terenul să fie complet curățat, întregul oraș va fi demolat în etape. Iată două fotografii, cu caracter documentar: vechea Orșovă, în vara anului 1969, în plină demolare.

F *varietăți*

UMOR de peste hotare

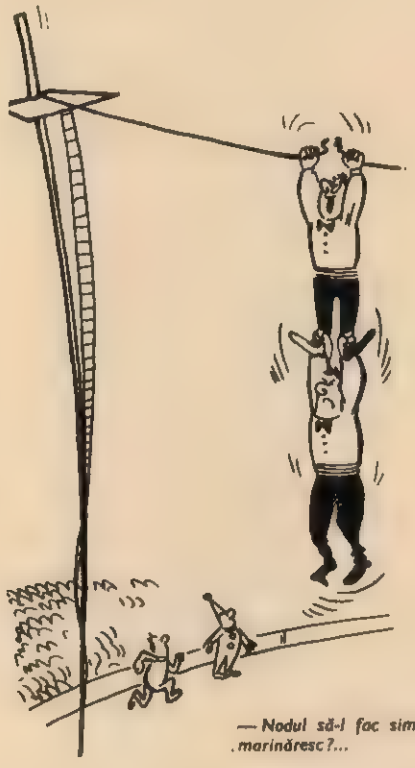

— Nodul să-l fac simplu sau .marinăresc?...

— Așa mi-ai spus: să caut o bancă undeva într-un loc mai liniștit...

— Duminică ai să fii liberă? — De unde vrei să știu? Azi e abia marți...

VARĂ CAPRICIOASĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										■
3				■						
4								■		
5				■					■	
6			■			■				
7					■					
8				■					■	
9	■						■			
10			■					■		
11					■					

ORIZONTAL: 1) Refugiu răcoros pe timpul verii — Urme trecătoare pe nisipul înfierbîntat. 2) Dispozitive pentru sărituri spectaculoase în apă. 3) Străbuna... nisipului — Băuturi răcoritoare de sezon. 4) Ca o ploaie după o zi toridă — Înăuntru! 5) Acuzare — Coliba răcoroasă a laponilor. 6) Aici (pop.) — Își petrec vara la munte (pl.) — Timp nefavorabil. 7) Cu «chei» vestite în Bucegi (neart.) — Aduce răcoare pe țărmul mării. 8) Ulei (pop.) — Scaldă. 9) Momentul înălțării maxime a soarelui deasupra orizontului, cam în jurul orei 12 — ... Paulo. 10) Distanțat — Din sumara costumație de strand — În mijlocul verii! 11) Intră în vacanța mare la începutul verii (pl.) — Arși de soare.

VERTICAL: 1) Duș ...pe bulevardele înfierbîntate ale marilor orașe. 2) Un soare torid — Cald la centru! 3) Contra căldurii (pl.). 4) Stațiune balneoclimaterică în Bărăganul dogoritor — Riu în Siberia. 5) Nicu Badea — În formă! — Pronume palindromic (pop). 6) Ploaie... acasă (pl.) — Petrecere. 7) Iulie — Piscină. 8) Stropii răcoroși din duș! — Cupe! 9) Zeu babilonian — Baie... cu chei! 10) După plecarea... soarelui (pl.) — Miros specific — Ozonat în zona muntoasă. 11) Se răcoresc făcînd sport în apă.

Dumitru IACOBESCU

Dicționar: **AIM, ANU.**

Dezlegarea jocului «CHEI», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) ALIBABA — DIEZI. 2) GARI — NEBUNA — S. 3) ACOSTA — ARC — ST. 4) TANTI — BROASTE. 5) ATIRNARE — PORT. 6) T — CIINE — SEF — I. 7) LAT — DISCRETE. 8) RA — AOR — CAIRO. 9) ICE — BECAR — ILA. 10) G — PAS — ARTA — SP. 11) IVAR — UȘI — VOTA. 12) ZAVOARE — PAROS. 13) INALTA — TURZII.

(Urmare din pag. 7)

Harta metalurgiei — firește, realizată în metal — cuprinzînd cele 26 de combinate, uzine și fabrici ale acestui sector industrial.

EREN'69

Una dintre «reprezentantele» Uzinei mecanice din Cugir, la expoziție: mașina de frezat.

Deci, cam de felul acestora au fost orizonturile trecutului. De cele ale prezentului ne putem face o idee dacă recapitulăm înfăptuirile principale în ale mineritului, în Valea Jiului, în ultimul sfert de veac. Investiții de 6,5 miliarde lei pentru mărirea capacității de producție și modernizarea uzinelor vechi (mecanizarea tăierii, încărcării, transportului și extracției cărbunelui; introducerea susținerii metalice a fronturilor de lucru; utilarea superioară în vederea unui bun aeraj și a degazării), pentru deschiderea unor noi exploatări (Uricani, Paroșeni), pentru punerea în evidență de alte cîmpuri miniere, care urmează să producă în viitorul cincinal (Livezeni, Bărbăteni); transformarea localităților miniere subcivilizate în orașe moderne; înființarea în Petroșeni a unui institut de mine care în 20 de ani de activitate pedagogică a pus la îndemîna exploatărilor carbonifere subterane ale țării aproape 3 000 de specialiști de înaltă calificare, efectuînd totodată numeroase teme de cercetare științifică (70 doar în 1969) menite să perfecționeze continuu industria minieră, să faciliteze condițiile de muncă în subteran

Despre viața propriu-zisă actuală a minerilor, în loc de orice descriere sau de cifre, am preferat să vă dăm cîteva instantanee fotografice pentru a aprecia dumneavoastră singuri orizontul real al vieții lor de azi, orizont social, economic, cultural, familial

Practic — cu mai multă sau mai puțină discreție — am urmărit pas cu pas, de-a lungul a două zile, pe Ion Lițcanu, tînăr miner din Uricani, care ni s-a părut că reprezintă tipic noua generație de ortaci ai Văii Jiului.

Dar, înainte de a trece la fotografii, pentru a nu rămîne datori celui de-al treilea timp posibil, vă invit să răsfoim împreună proiectul de Directive ale Congresului al X-lea al P.C.R., pentru a ne da seama care sînt orizonturile miniere viitoare ale Văii Jiului.

În anul 1975 extracția de cărbune va trebui să atingă un nivel de 36-38 milioane tone, total din care centralei cărbunelui, Petroșeni, îi revine un procent de realizare de 31 la sută. Un accent deosebit se va pune pe creșterea producției de cărbune cocsificabil, în scopul asigurării în proporție mărită a fabricării cocsului necesar siderurgiei, din resurse interne

Acest spor de producție se va realiza prin dezvoltarea minelor din vestul Văii Jiului — Lupeni și Uricani — dar și prin darea în exploatare a cîmpului minier Bărbăteni, care se și află de altfel în curs de deschidere.

În 1975 producția unită a minelor Lupeni, Uricani și Bărbăteni va fi de 3 200 000 tone, cu alte cuvinte, un ritm mediu anual de creștere de 5,5% și un spor de 35% față de rezultatele anului 1968.

Sînt perspective satisfăcătoare și entuziasmante pentru ziua de azi. Mă întreb însă, peste 5, peste 10 ani, cînd ele vor fi intrate în realitatea noastră cotidiană, spre ce noi orizonturi vom alerga?

La Lupeni se lucrează intens la finisarea monumentului minerilor căzuți în luptele sociale din 1929. Legenda lui Manole s-a repetat, intrînd în istorie. În temeliile Lupenilor '69 rămîne zidit sacrificiul lor.

spectacol pe glob

Frumoasa vedetă a ecranului, Marie Laforet, a urcat pentru prima dată pe o scenă pentru a juca în piesa lui J. Audiberty «La Hobereaute» — în cadrul Festivalului din cartierul Le Marais (Paris), Hôtel de Sully. Cronicile despre faptul că textul lui Audiberty a suportat — în direcția de scenă a lui Georges Vitaly — o montare în care noile tehnici ale mizanscenei i-au alterat «clasicismul» comparabil cu cel al lui Claudel sau Giraudoux.

«Así que pasen cinco anos», una din piesele mai puțin cunoscute ale scriitorului F.G. Lorca, a fost pusă în scenă la Créteil (Val-de-Marne) de către regizorul Jean Negroni. Această lucrare («legendă a timpului» — Lorca) deține o ușoară tentă suprarealistă poate pentru că Lorca a încercat, și aici, să împace dualismul său (clasic-romantic) prin unele soluții moderne. Întreaga lui operă degajă o poezie profund originală, esențialmente spaniolă, romantică și realistă, tristă și ironică, înclinată spre fatalism și tulburătoare lirică Prezența unor elemente suprarealiste ține doar de fructificarea unei acuități a expresiei ei literare.

Teatrul din Goetheplatz (Bremen — R.F. a Germaniei), condus de Kurt Hübner și Peter Zadek, și-a creat un binemeritat prestigiu în lumea iubitorilor de teatru, deoarece, în cadrul unui repertoriu extrem de diversificat (piese clasice, de actualitate, comedii muzicale), ei încurajează o reinterpretare a textului dramatic sau liric potrivit unei receptivități artistice care uimește, uneori plină de finețe și subtilitate, alteori dură, iconoclastă. În acest spirit a montat tînărul regizor Hans Neuenfels piesa «Galileo Galilei» de B. Brecht.

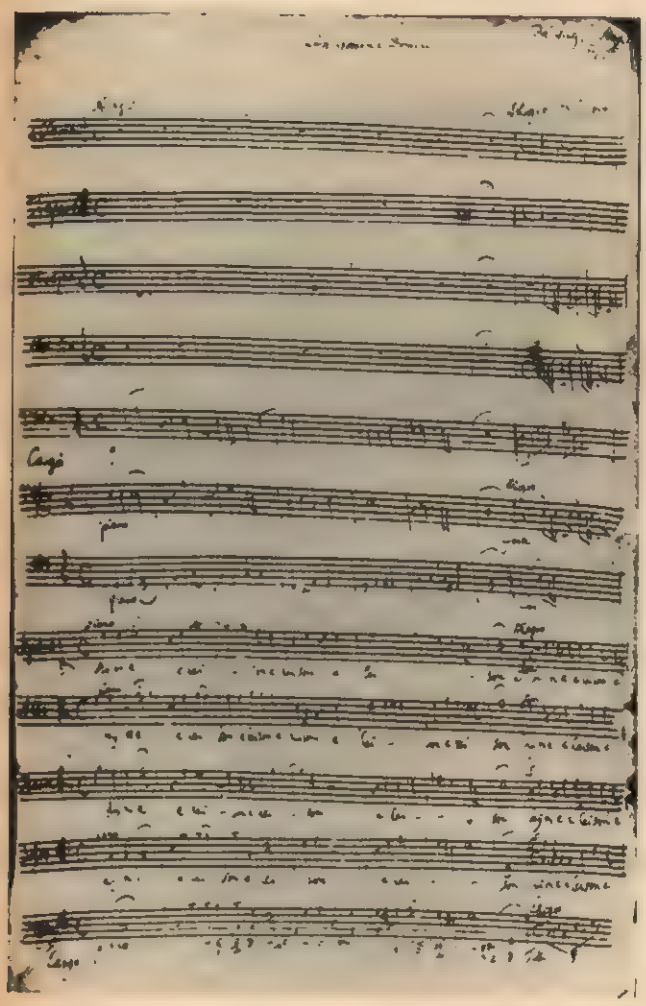

UN HAYDN INEDIT

S-au împlinit recent 160 de ani de la moartea lui Joseph Haydn, ctitorul celebrei școli muzicale vieneze. Prodigioasa operă componistică lăsată de cel care a contribuit în cea mai mare măsură la cristalizarea simfonismului clasic, a sonatei, a cvartetului și a altor forme ale muzicii de cameră numără sute și zeci de lucrări în aproape toate genurile de creație. Inventarul unui atare patrimoniu a mai putut suferi unele adăugiri cu timpul, dar e mult de cînd surpriza apariției unui manuscris inedit nu s-a mai produs. ...Și totuși! La București a ieșit la iveală în acest îndepărtat an comemorativ un manuscris necunoscut, necatalogat și neștiut de nici unul dintre editorii și comentatorii lui Haydn, iar textul muzical descoperit este datat și semnat propriu de Joseph Haydn. Prețiosul manuscris, alcătuit din 10 file, reprezintă un fragment din prima parte a unei lucrări intitulate «*Missa Cellensis, in honorem beatissimae Virginis Mariae*». După datare: 1766, este o lucrare de tinerețe.

Achiziționat de Biblioteca centrală de stat, manuscrisul haydnian a fost supus unor minuțioase expertize grafologice care i-au confirmat autenticitatea, ulterior atestată și de reputați specialiști din Austria și R.F. a Germaniei. Vestea descoperirii în România a acestui prețios manuscris s-a răspîndit rapid peste hotare, cercurile muzicale interesîndu-se și cerînd amănunte la București.

MOȘ GERILĂ SE GRĂBEȘTE

Buletinul meteorologic anunță: la Londra s-a înregistrat în timpul zilei de azi o temperatură de 86°F (adică 40°C). În aceeași zi, Moș Gerilă, cu obișnuitul lui veșmînt de decembrie, la braț cu tînăra Nicola Gyers, îmbrăcată (?!?) ca în iulie, se îndrepta grăbit spre Leicester Square pentru a participa ca prezentator la o expoziție anticipată de daruri pentru cei mici.

DANSAȚI CU NOI!

Din toate colțurile frumoasei lor țări s-au adunat tinere și tineri suedezi la marele concurs tradițional de dans. Un adevărat maraton coregrafic, dacă ținem seama că regula concursului impune parcurgerea — în pas de dans — a unei distanțe de 400 metri pe asfalt, apoi 400 metri pe iarbă și din nou 400 metri pe asfalt.

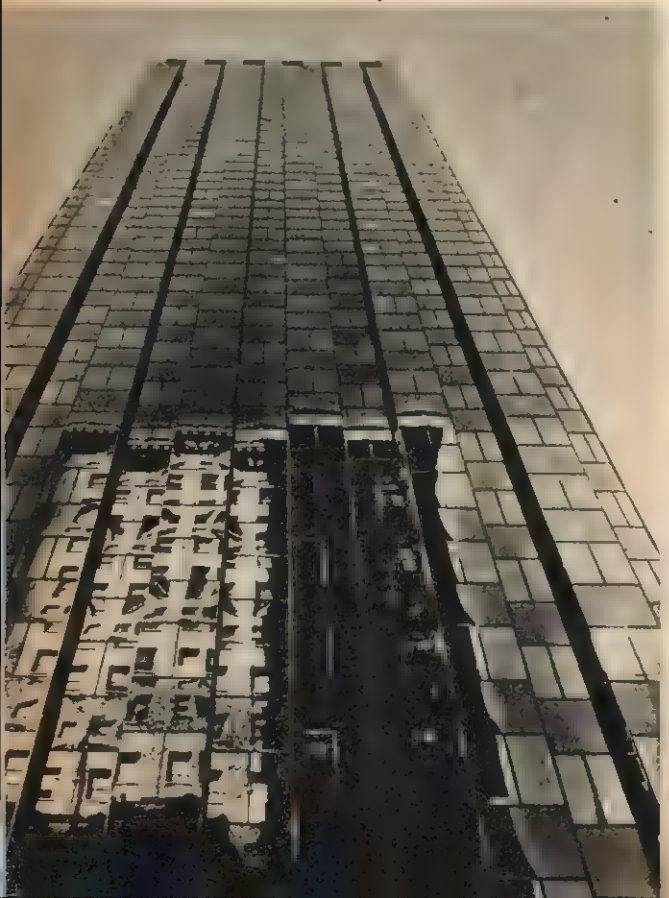

FANTASMAGORIE URBANISTICĂ

O imagine unică din San Francisco. O dată pe zi, și anume în jurul orei 15, razele soarelui cad în așa fel încît cele două clădiri — un bloc imens albastru, acoperit cu sticlă, și o clădire veche a orașului — privite dintr-un anumit unghi par fantasmagoric suprapuse.

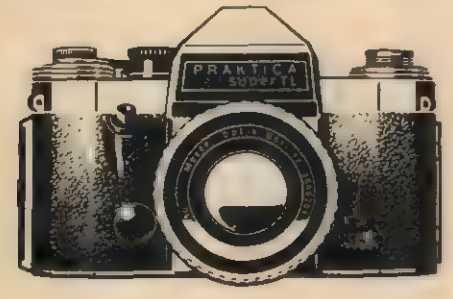

La o întrebare clară, un răspuns precis! Fotografii făcute cu PRAKTICA super TL, un aparat dotat cu renumitul sistem de fotocelulă internă PENTACON, care măsoară prin divizor și concentrator de lumină. Precizia stabilirii timpului de expunere prin obiectiv, precum și toate avantajele unui veritabil aparat reflex monoobiectiv garantează un maximum de claritate — garantează fotografii cu claritate reflex.

- Un veritabil aparat reflex monoobiectiv cu film 24 × 36 mm.
- Fotocelulă internă cu divizor și concentrator de lumină.
- Obturator cu perdea, cu timpi de expunere de la 1 la 1/500 secunde și B.
- Lentilă Fresnell cu rețea microprismatică și zonă centrală circulară mată.
- Obiective interșanjabile.
- Accesorii universale.

PRAKTICA super TL

pentru claritatea imaginilor

Kombinat VEB PENTACON DRESDEN

REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ

de Valeriu CRISTEA

Pompiliu CONSTANTINESCU:

SCRIERI, 3

A ieșit recent de sub tipar volumul 3 (literele F-M) din seria *Scrierilor* lui Pompiliu Constantinescu, eveniment editorial și literar de primă importanță. Retopind materia cărților apărute în timpul vieții autorului, la care adaugă articole rămase în periodice și inedite, actuala ediție îngrijită de Victor Felea reprezintă un catalog al scriitorilor intrați în raza de observare a criticului care semna cronica literară în *Vremea* și în alte reviste. Căci Pompiliu Constantinescu aceasta a fost în primul rînd: un cronicar literar, cel mai mare cronicar literar al nostru. Din postul său de observație, în care a stat neclintit peste douăzeci de ani, îndurînd cu eroism truda (și uneori mizeria) unei munci umile de vameș al literaturii, el a cuprins cu ochii un vast teritoriu, înregistrînd infiltrația noilor valori printre atîtea cazuri de contrabandă. Cu o regularitate de metronom, criticul a semnalat neobosit nume, opere, generații, tendințe, drastic și pedepsitor uneori, entuziast și încurajator alteori, întotdeauna însă prob și de bunăcredință, instalat în obiectivitate ca în propria sa natură, definitiv, irevocabil. Ce noroc pentru literatura noastră că, într-una din cele mai importante perioade ale ei, i-a fost dat să treacă prin fața ochilor unui astfel de om.

Pompiliu Constantinescu a fost cenușăreasa generației sale, a treia socotind de la Maiorescu, indiscutabil cea mai strălucită. Poate că tocmai de aceea se îndreaptă spre el astăzi atît de puternică simpatia noastră. În vreme ce, atrași de sinteză, pisc și universalitate, confrații săi își făceau o impresionantă intrare în lume, scăpînd din toate podoabele lor, el a trebuit să separe grîul de neghină, rămînînd modest în umbră. Nu că nu ar fi avut și el sărbătorile sale în unghiul percepției lui cădeau uneori și mari scriitori. Dar vocația sa a fost munca asiduă ingrată, încă o dată spun, umilă, de apropiere și apropriere a tot ceea ce hazardul unui moment de istorie literară îi putea pune sub ochi. Scrînd critică, Pompiliu Constantinescu schimbă mereu altitudinea. El știe să rămînă la nevoie, fără blazări paralizante, mult timp în zone joase, dar și să urce un pisc. De la înălțimea lui coboară *apoi, poate cu regret dar neșovăitor, pentru că* toate cotele trebuie măsurate. Pompiliu Constantinescu aduce în critică spiritul aplicat, seriozitatea, un fond de gravitate pe suprafața căreia umorul, cînd se încearcă, nu face cute, urbanitatea în stil, caracterul disociativ al judecăților, onestitatea, obiectivitatea pe care iritările de moment o fac să strălucească mai puternic, în sfîrșit, și *mai ales lipsa oricărei forme de vanitate*, fenomen excepțional în lumea literelor și a criticii, unde adeseori opera nu e decît un fundal pentru parada personalității. Un mare critic e un mare caracter — cine ilustrează mai *convingător la noi* acest adevăr decît *Pompiliu* Constantinescu? Critica sa e floarea darurilor sufletești.

Reeditarea *cronicilor* lui Pompiliu Constantinescu poate pune punct unei discuții sterile, unei false polemici. Anumite voci infatuate susțin perisabilitatea inevitabilă a oricărei producții jurnalistice (mai corect ar fi să i se spună: jurnaliere), proclamă superioritatea absolută a «cărții», a «operei» față de foileton. Secretul rezistenței în timp rezidă însă, după părerea noastră, mai degrabă în personalitatea criticului decît în tiparul în care se afirmă, și de aceea în unele *cazuri frunza paginii rămîne perenă, în vreme* ce tomurile îngălbenesc. Un soclu de cărți nu este *în sine* o garanție de durabilitate, căci se poate repede surpa, e drept cu ceva zgomot. Decisivă în problema posterității literare e calitatea celui care scrie, un foiletonist de talent fiind în mod sigur superior unui autor de opere moarte. Prin fraza densă, solidă, trasată cu decizie, în care cuvintele au o pondere metalică, tăind în materia informă a impresiilor linii drepte și ferme, ceea ce putea să pară o producție de foiletoane flotante devine la Pompiliu Constantinescu un monument cu adevărat trainic de critică literară

Răpit de moarte înainte de vreme, în miezul acelei maturități care e însăși vîrsta criticii dar la care el ajunsese, presimțindu-și parcă sfîrșitul, cu mult înainte, Pompiliu Constantinescu rămîne pentru noi una dintre figurile cele mai luminoase ale literaturii române, un mare critic dintr-o mare generație.

de Pop SIMION

CETATEA DIN VIS

Revăd exact. Ziua se numea douăzecișiopt iulie unamienouăsutecincizecișinouă (era canicula) și omul acela avea chef de vorbă. Tocmai părăsise o meserie străbună (plutăritul) și se aruncase în alta, necunoscută, în care ucenicea (operator chimist); zicea că-i pornit la drum lung, că are planuri mari în această «meserie pe viață», că vrea să-și lege numele de vrăjitoria chimică de la Săvinești, că vorba «relon» (pe atunci nouă) va fi întoarsă pe zece fețe, să i se scoată zece înțelesuri, să ajungă pentru zece viitoare valuri omenești din Moldova (l-am oprit, îmi părea guraliv). Ce fețe? Care înțelesuri și care valuri omenești? Pe mine altceva-altceva mă interesa, de ce schimbase respectivul pluta cu necunoscutul? Mi-a răspuns ceva ce m-a transportat într-o hilară neverosimilitate; zicea că tot ceea ce vedeam în jur nu-i o noutate, pentru că el *a văzut* cetatea de la Săvinești încă în anul de grație 1944, că lui i s-*a arătat* în amănunțime

— Poate în vis

— Nu în vis, a protestat omul. Într-o împrejurare cu plutele. Ceva real.

Era noapte neagră și pogora cu pluta pe Bistrița; riul era umflat, furtuna puternică, ploua ca din cofă. N-au rezistat legăturile, și evantaiul plutei s-a stricat; buștenii de brad s-au răsfirat ca chibriturile. Plutașul a pescuit ce a putut din năvala de ape, ajutat de «dălcăuș» (băiatul însoțitor), apoi s-a uitat în jur, să știe în ce loc se află; erau undeva între Roznov și Săvinești. «Să știi, dălcăușule, că în ăst loc se va ridica un palat de mînăstire», a zis omul; o credință a plutașilor spune că acolo unde ți se rup legăturile și ți se aruncă buștenii la mal se va înălța un mîndru lăcaș, o zidire mare. Uzi pînă la suflet, abia scăpați din furtuna văratică, rupți de disperata luptă cu puhoiul și buștenii scăpați la vale, cei doi s-au tolănit pe țărm, în plin cîmp, învelindu-se cu snopi de măturică și cu cerul negru ca păcatul; chinuitul somn fu cu vise, plutașul revăzu cumplita realitate a eșuării plutei la dimensiunile dilatate ale fantasmelor care îl învălătuciră, în culori tari și cu rezonanțe fantastice. Fapt e că *semnul* prinse a-i roi în subconștient; cetatea de vis i se arătă în plină măreție, auzea loviturile de bardă ale meșterilor suiți pe acoperiș să aștearnă șiță, simțea zvonul fetelor împletind cununi de sînziene pe care să le urce în căpriorii nemaivăzutei zidiri. L-a trezit căldura solară, care-i foarte insistentă după văraticele descărcări pluvioase; întîiul gest a fost să-l smulgă din somn pe «dălcăuș», să știe dacă și visul acestuia fusese vizitat de lucruri similare. Nu, băiatul dormise buștean

— Ajunsesem de rîsul lumii (mărturisea pățitul); țăpinarii nu-mi mai spuneau pe nume și prenume, îmi ziceau Costică Palat. Am locuit ani în șir în glumele lor groase și nerușinate, pînă cînd — uite, na! — ceea ce mi s-a *arătat* atunci, demult, la timp de furtună, în cumplita vară a lui '44, s-a împlinit cu vîrf și îndesat; dreptu-i că nu s-o ridicat chiar-chiar palatul de mînăstire, adică cetatea din vis, așa cum am *văzut-o* eu, dar palat se cheamă și ăsta, palat al muncii, pe care îl caută toți poporenii din partea asta a Moldovei, că ne scoate din nevoi și din înapoiere. Cum să mai fi stat pe gînduri? Mi-am plasat acțiunile în industrie

— Cum, bădie?

— Trecînd de la proprietatea agricolă, de la starea de.. moșier, la aceea de industriaș

Nu mai transcriu dialogul; cîrligul discuției noastre este acesta: plutașul Costică Tofan din Săvinești stăpînea o «avere» de 90 de ari de pămînt care pica în perimetrul unde se amplasa uzina Urmează o dulce tîrguială moldovenească; ce aveți cu moșioara?; am pe dînsa ovăz, popușoi și fasulă; nu ați putea să mutați fabrica mai încolo?; dacă-i pe vîndutelea, atunci *tractez* cu statul; cum, ce?, să stabilim condiții; eu dau terenul, iar el, statul, zidește, aduce mașini; carevasăzică, sînt un *asociat*

Cînd l-am întîlnit acum zece ani, la fine de iulie, omul era «industriaș» în bună regulă, își plasase «acțiunile» într-unul din sectoarele-cheie ale noii uzine: filatura de mătase artificială. Era operator practicant; năzuia să devină în scurt timp tehnician chimist de prima mînă. L-am întrebat:

— Mai ai vreun *semn?*

— Am destule, dar tac mîlc; să nu mă ia careva pe panta misticismului. Uite, de-o pildă, ieri mi s-au încurcat firele în automat; mă aplec să văd și, ce să vezi?, îmi cade înlăuntrul mașinii prostul ăsta de comănac (omul mai purta pălăria cerată, cu boruri largi, de plutaș). Am scos comănacul învăscut într-un încîlciș al firelor de mătasă. Mi-am zis: cîte fire pe comănac, pe atîția plutași îi trage ața spre uzină. Ceasurile erau zece, carevasăzică, *semnul* s-ar împlini în circa zece ani. De ai drum mai dă atunci pe la mine

E sorocul. Mă gîndesc la «industriaș». Oare cum îi merg «acțiunile»? Vara asta e prielnică rememorărilor. Celebrăm vîrsta de argint a țării libere; în ea se cuprind oameni, destine, cetăți, vise. N-am voit altceva decît să sugerăm, într-o picătură de cernează, o dimensiune a întregului; adică omul, destinul, cetatea și visul.

Teatrul «Maxim Gorki» din Vladivostok, sosit în turneu la Moscova, a susținut cîteva spectacole care fac o excelentă recomandare colectivului său artistic. De la înființare — 1931 — și pînă azi, teatrul din Extremul Orient sovietic a montat numeroase lucrări de valoare ale dramaturgiei naționale și universale. Bineînțeles, autorul cel mai iubit rămîne scriitorul M. Gorki. Vă oferim în prim-plan pe actorul C. Zima, care a jucat — la Moscova — în piesa «Pîine» de V. Kirșona.

Medalie de aur pentru dansatorii francezi la concursul de la Moscova. Medaliații fac parte din ansamblul Operei din Paris și se numesc Francesco Zumbo — titular al unui premiu al Conservatorului — și Patrice Bart, care a fost desemnată prima dansatoare a anului 1968. Cei doi laureați au dansat pas de deux din «Lacul lebedelor» (Prokofiev), alături de un alt pas de deux pe coregrafia lui Maurice Béjart. F. Zumbo și Patrice Bart au fost singurii străini care au primit acest premiu o dată cu un cuplu de balerini sovietici.

Vera Kirova, artistă emerită, primă balerină la Opera din Sofia, surprinsă într-una din aplaudatele sale apariții în fața spectatorilor. Reputata artistă s-a apropiat de dans încă din copilărie, de la vîrsta de 8 ani. De atunci și pînă astăzi, exersînd cu tenacitate, ea a reușit să intre în posesia unui stil elevat, capabil să redea mișcării expresia ei plastică cea mai pertinentă. Tema muzicală constituie pentru Kirova prilejul unei reflecții din care ea își extrage cu sensibilitate și finețe întregul ansamblu al modalităților artistice.

de Emanuel VALERIU

NEDUMERIRI

În această vară, doi compatrioți, Ion Țiriac și Ilie Năstase, au *reușit să impună atenției opiniei publice mondiale sportul românesc*, prin calificarea lor în faza semifinală a uneia dintre cele mai prestigioase competiții de tenis: Cupa «Davis».

De-a lungul unui sezon, capricios nu numai în ceea ce privește clima dar și rezultatele din chiar întrecerea citată, am fost martorii favorizați ai ascensiunii celor doi jucători, pe tabloul respectiv ai Saltatierei de argint (din care, probabil, nimeni dintre cei care și-o dispută n-a ajuns vreodată să guste măcar o foaie clorofilată).

Într-adevăr, ne văzusem constrînși să aflăm despre isprăvile bravilor cavaleri români ai rachetei mai mult din relatările presei și mai puțin prin contact direct. O dată recunoscută, valoarea lor internațională ni-i răpea pe așii născuți printre noi, dăruindu-i publicului străin al celebrelor terenuri de pe Coasta de Azur, Wimbledon, din India sau de pe litoralul Caraibelor. Acasă, prin forța împrejurărilor, ei apăreau foarte rar, de obicei între două avioane, onorînd campionatul național sau disputînd vreun amical neinteresant pentru palmaresul lor. Dacă ultimul sezon a fost generos prin programarea meciurilor la București, nu trebuie uitat că fără victoriile consecutive ale lui Țiriac și Năstase șansa acordată de sorți publicului nu s-ar fi împlinit niciodată. Dar cuplul de aur al tenisului românesc a făcut vid în jurul său urcînd, cu o siguranță impresionantă, spre prim-planul întrecerii, avînd acum un singur obstacol înaintea cinstei de a se număra printre finaliști: echipa Angliei, recent învingătoare a reprezentativei Braziliei.

În acest punct de interferență a valorii cu confirmarea sa internațională doresc să zăbovim o clipă, atît cît va fi necesar pentru o subliniere imperios necesară și care nu se va dilua prin repetiție: punctul atins chiar pînă acum de Țiriac și de Năstase este unic în istoria românească a sportului alb, și tot ceea ce se va întîmpla de-aici înainte trebuie considerat sub fasciculul de lumină sau umbre al ineditului, compus din numeroase cristale de incertitudini. Alte sporturi și-au cucerit în anii din urmă propriile lor capacități de prestigiu internațional ce pot echivala cu izbînda de azi a tenismenilor. Pentru rugbiști — prima victorie în fața echipei Franței, pentru voleibaliști — finala Cupei campionilor Europei opunînd două formații românești, pentru fotbaliști — draw-ul de pe Wembley, pentru Ionel Drîmbă și Lia Manoliu — medaliile de aur ale Olimpiadei, iată cu ce anume ar corespunde, într-o ierarhie sportivă supremă, drumul pe care s-au angajat, cu succes pînă acum, Ion Țiriac și Ilie Năstase. Cei dintîi, aflat în răscrucea maturității sale depline, sub raport tehnic și vital, a evoluat lucid și plin de inițiativă în toate partidele (inclusiv în cele de dublu) dînd, în sfîrșit, măsura integrală a excepționalelor sale calități native dar și cea a acumulărilor care le-au perfecționat, aici — la noi și la el acasă — în prezența publicului său fidel și solidar cu întreaga carieră a tenacelui Țiri.

Partenerul său, Ilie Năstase, căruia ursitoarele i-au risipit parcă în așternut talentul, imaginația și aventura celui mai neașteptat gest pe care el îl preferă și-l alege, a întregit peisajul de vigoare creionat de Ion Țiriac prin jocul fanteziei sale sclipitoare, prin destinderea cu care execută adevărate travalii fizice, făcînd ca peste cîmpul încordat al luptei sportive să plutească, întocmai unui zîmbet pe un chip preocupat, sprinteneala încîntătoarelor sale soluții, respinse poate de manuale și canoane tehnice, dar care lui i se potrivesc de minune, iar nouă ne smulg, dintre palme, aplauzele.

Așa am ajuns în fața celui din urmă prag al finalei, dincolo de care seniorii mondiali ai rachetei, jucătorii din Statele Unite ale Americii, așteaptă să-și cunoască challengerii.

Punctul de răscruce ar putea fi trecut, pentru că în sport combatanții *acced în teren cu aceeași șansă în fața oarbei Victorii*. Cel puțin teoretic, deoarece, cel puțin în cazul tenismenilor români, ei o vor face în condiții inegale. După cum se știe, jucătorii insulari evoluează nu pe zgură ci pe gazon, ceea ce înseamnă altă viteză a săriturii mingii, unghiuri de întîlnire profund schimbate, deplasare și plasare în teren cu totul alta decît pe terenurile roșii. Nu vreau să predispun la scuze prealabile, fiindcă Țiriac și Năstase se vor bate, sînt sigur. Dar doresc să-mi exprim o dublă nedumerire: cea dintîi privind poziția forurilor internaționale în fața situației create și potrivit căreia ea acceptă ca, pentru aceeași competiție, să se folosească mai multe feluri de terenuri. Nu știu dacă cititorii noștri au avut timpul sau răbdarea să parcurgă cronica săptămînii trecute în care puneam în discuție crearea unui Cod al sporturilor și iată că ne și aflăm în prezența unui fapt care justifică încă o dată necesitatea existenței sale. Pe de altă parte însă, nedumerirea noastră este provocată de neglijența forurilor sportive autohtone care, de ani de zile și în ciuda unor recomandări ale presei de specialitate, ca și ale unor tehnicieni, nu s-au decis să creeze, măcar la București și măcar pentru componenții lotului reprezentativ, terenuri de asfalt și de iarbă. Nu ar fi primul caz în care jucătorii unei echipe naționale ar avea un avantaj în plus față de ceilalți, în schimb nu i-am pune noi înșine într-o stare de dezechilibru, încă din start, față de unii adversari. Chiar și fără valori de talia lui Ion Țiriac și Ilie Năstase asemenea amenajări se impun să existe, de vreme ce F.I.L.T. programează meciuri oficiale pe diverse terenuri în întreceri la care țara noastră participă. Știm că cei doi au posibilitatea unor acomodări prealabile de cîteva zile pînă la întîlnirea cu formația Angliei, dar intervalul ne apare cu totul insuficient.

Dorindu-le jucătorilor români succes în confruntarea viitoare, stăruim, din acest loc, pentru remedierea situației semnalate, nu numai întru risipirea nedumeririi noastre ci, mai ales, pentru spulberarea surprinderii celor care se minunează în fața succeselor lui Țiriac și Năstase justificînd absența unui petic de gazon sau asfalt pentru tenis prin neașteptata lor calificare sau — și mai trist — printr-o dezolantă mentalitate de genul: «Cine știe cînd o să mai ajungem să jucăm noi cu ăștia!»

«Fiul risipitor» («The Prodigal Son» — 1929), baletul lui G.M. Balanchine montat la Teatrul regal danez cu Fleming Flindt în rolul titular și Anna Laerkesen în rolul sirenei. Balanchine, dansator și scenograf, a fost unul din «elevii» marelui Diaghilev, cu care a colaborat în cadrul «Baletelor Ruse» («Triumful lui Neptun» — 1926, «Pisica» — 1927 etc.). Stilul operelor sale se caracterizează printr-o mare expresivitate poetică și lirică

Serghei Prokofiev, cunoscutul autor al baletului «Romeo și Julieta», și-a impus încă o dată autoritatea artistică prin intermediul operei «Die Liebe zu drei Orangen» («Dragoste pentru trei portocale») montată la Opera comică din Berlin. Regia, aparținînd lui Walter Felsenstein, a minuit o distribuție de prestigiu, în cadrul căreia s-au impus de departe Friederike Wolff Apelt (Clarisa—stînga) și D. Brebenell (Leander—dreapta).

Teatrul de balet olandez. Willy de la Bije și Nils Christe în baletul «Cercurile» de Tetley. Protagoniștii au susținut și baletul «Sargasso» de același compozitor. Ambele opere au fost prezentate recent la Londra în repertoriul pentru stagiunea teatrului Sadler Wells.

de H. DONA

Numeroși cititori (și printre ei *Gh. Tudose* din Iași, *V. Mercea* din Timișoara, *P. Varlam* din București, *Daniela Roik* din Sibiu, *N. Tărtăcuță* din Bîrlad ș.a.) ne-au scris pentru a-și exprima satisfacția de a fi găsit în revista noastră multe fotografii și multe amănunte inedite cu privire la debarcarea primilor oameni pe Lună. Le mulțumim și îi asigurăm că și în numerele viitoare vom continua să ne ocupăm de marea aventură cosmică. Cu aceasta răspundem și cititorului din Lugoj cu semnătură indescifrabilă, care se temea (de ce?) că nu vom acorda lui Apollo-11 spațiul corespunzător. Mulțumim de asemeni cititorului *Tiberiu Vlad* din Constanța și îl rugăm să ne trimită cît mai urgent materialele pe care le posedă în legătură cu cei trei cosmonauți.

În continuare, mulți cititori ne adresează scrisori conținînd sugestii cu privire la îmbunătățirea revistei noastre. Probabil că pornesc de la sentimentul pe care-l împărtășim și noi că, chiar dacă s-au realizat unele progrese, mai este suficient loc pentru mai bine. Uneori însă asemenea sugestii nu sînt îndeajuns de realiste. Astfel, cititoarea *Emma Penescu* din București ne trasează un program de dilatare a rubricilor care ne-ar duce la o substanțială creștere a numărului de pagini. Am mai spus-o și o repetăm: nu avem încă toate condițiile pentru o asemenea dezvoltare. Iar atunci cînd vom avea mai multe pagini (într-un viitor pe care-l sperăm apropiat), vom putea poate să abordăm și direcții noi, domenii de care n-am avut încă ocazia să ne ocupăm cumsecade. În nici un caz însă nu vom introduce — așa cum ne cere cititoarea noastră — suplimente ample cuprinzînd programul amănunțit de radio și televiziune (pentru aceasta există o publicație cu un tiraj de masă) sau programul teatrelor și cinematografelor din București (există și în această privință o publicație specializată, iar 88% dintre cititorii noștri nu locuiesc în București). De asemeni, nu vom *mări* spațiul acordat cinematografului pînă la o pagină, pentru că și acum consacrăm acestui sector două sau trei pagini săptămînal. Vom continua, probabil, să fim modești și în ce privește publicarea de literatură; nu vrem să facem concurență neloială celor peste 20 de reviste literare care apar la noi în țară. Într-un cuvînt, ne gîndim ca dezvoltarea viitoare a «Flăcării» să se facă pe linia accentuării profilului ei, și nu a îndepărtării de acest profil. Celelalte propuneri ale tovarășei Penescu ni se par judicioase și vom ține seama de ele.

Cititorul *Cristea Repede* din București se plînge că schimbăm prea des «genericul» revistei. Ce o fi acest generic nu știm (subsemnatul, care e de vreo douăzeci de ani dascăl de ziaristică la universitatea bucureșteană, trebuie să mărturisească, rușinat, că printre miile de termeni gazetărești cu care s-a întîlnit nu l-a găsit și pe cel de «generic de revistă»); poate titlul revistei, sumarul numărului (pe care, de altfel, nu-l publicăm), caseta tehnică... În orice caz, toate lucrurile pe lumea asta se schimbă și e firesc deci să se schimbe din cînd în cînd (nu prea des, aici cititorul nostru are dreptate) și elementele aspectului grafic al revistei. Cu o singură condiție: să se schimbe în bine. Exemplul de constanță machetatorică pe care ni l-ar oferi revista pariziană «Paris-Match» nu ni se pare convingător; nu credem că deconspirăm un secret profesional anunțînd că încă în cursul acestui an «Paris-Match», care are de făcut față unor serioase dificultăți, își va schimba în bună măsură înfățișarea.

Uneori, pentru citirea scrisorilor trebuie să posezi nervi de oțel și inimă sănătoasă. Altfel, se pot întîmpla accidente. Vă închipuiți cît de tulburați am fost (mai ales cei care sîntem de loc din dulce tîrgul Ieșilor) citind următorul început de scrisoare: «Vă scriu cu speranța că veți ajuta pe toți cetățenii din țară pentru ca cele petrecute sîmbătă și duminică la Iași să nu se mai repete și în alte orașe». Ce catastrofă s-o fi întîmplat, de «toți cetățenii din țară» să se afle în pericol? S-a dărîmat turnul Goliei? S-au prăpădit viile de la Bucium? S-a construit un bloc-turn pe Sărărie? Noroc că ne-am liniștit citind urmarea: deși era anunțat pe un afiș, Dan Spătaru n-a participat la un concert dat de Casa de cultură a studenților. Și pentru atîta lucru, *Iolanda Drugescu* (studentă la filozofie!), care scrie atît de frumos și atît de inimos, să se necăjească într-o asemenea măsură? De ce să nu luăm mai bine exemplu de la Armstrong și Aldrin care, în împrejurări cel puțin tot atît de dificile, au dat dovadă de atîta calm? Deși, dacă ne gîndim bine, cine știe? Cum ar fi reacționat Armstrong dacă în momentul cînd cobora de pe scara modulului lunar ar fi aflat că va fi privat pentru o seară de posibilitatea de a-l asculta pe Dan Spătaru? Doamne ferește!

confecții încălțăminte articole de plajă

mari reduceri de prețuri

25-30%

TÎRGUL DE VARĂ

pînă la - 30 AUGUST

COMPLETAȚI-VĂ GARDEROBA PENTRU VACANȚĂ CU CONFECȚII DE SEZON, ARTICOLE DE LENJERIE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE DE VARĂ, ARTICOLE PENTRU LITORAL ȘI STRAND, ALE CĂROR PREȚURI CURENTE SÎNT REDUSE CU 25-30%.

NU UITAȚI, NUMAI PÎNĂ LA 30 AUGUST!

PUBLICITATE

ACTORI ȘI ROLURI

▲ **Sylva Koscina și Elke Sommer,**

Richard Johnson și Steve Carlson sînt interpreții filmului de aventuri «Mai periculoase decît bărbatul», realizat de Ralph Thomas în studiourile Pinewood.

▼

Foto: RANK ORGANISATION

film

TREI REGIZORI ÎȘI PREZINTĂ NOILE LOR FILME

IGOR SATROV: „ÎNTRE BĂRBAȚI"

«Eroii filmului meu sînt băieți între 14 și 15 ani — spune regizorul. Deși mai sînt încă niște copii în multe privințe, sînt totuși suficient de mari pentru a fi interesați de problemele adulților. Iată de ce «cei mari» — mame, tați, profesori — izbutesc atît de greu să-i înțeleagă pînă la capăt și să le explice ceea ce scapă puterii lor de înțelegere.

Filmul se numește «Între bărbați», pentru că dialogul «între bărbați» este totdeauna direct, sincer, deschis. Un astfel de dialog vrem și noi să purtăm cu viitorii spectatori, mici și mari. Să le vorbim de ceea ce este esențial în raporturile umane, să le spunem că mîncluna și liniștea de convenință alunecă ușor în trădare. Să le vorbim de responsabilitatea fiecărui pas și a fiecărui act. Întrucît destinele celor mici și ale celor mari sînt strîns legate în acest film, atît pentru mine cît și pentru colaboratorii mei nu au existat situații principale și secundare. Totul a fost esențial. Ne-am hotărît să facem un film de o mare sobrietate, fără floricele de regie sau de imagine, să lucrăm într-un stil de cronică de familie».

Protagoniștii sînt copii. Alături de ei apar actorii Vasili Sukșin și Ninel Mișkova.

WAJDA: „VÎNĂTOAREA DE MUȘTE"

Cineastul tragicelor contradicții, cel care a urmărit cu luciditate necruțătoare destinele unei întregi generații greu încercate

(Continuare în pag. 26)

Vremea noastră transformă mitul lui Pygmalion. Nu trebuie să ne speriem, pare să spună autorul VÎNĂTORII DE MUȘTE, dar nici să nu rămînem indiferenți.

SFÎRȘITUL PREOTULUI — o parabolă cu multiple înțelesuri.

(«Generația», «Canalul», «Cenușă și diamant») mărturisește că dorea de mult să glumească într-un film. Drept care, după ce-a terminat acel tulburător și derutant «Totul de vînzare» (pe care-l vom vedea în curînd pe ecrane), fără să-și îngăduie nici un răgaz, a pornit la realizarea unei comedii amărui — «Vînătoarea de muște». «Într-un fel — spune Wajda — filmul este un mit al lui Pygmalion, inversat și interpretat în cheie comică. Excesul de zel al unor femei care vor să domine bărbatul și să-l ducă de mînă — fenomen în plină creștere astăzi — mi s-a părut că merită atenție. Fără să trag niște concluzii amenințătoare sau catastrofale, între un zîmbet și altul am aruncat și cîteva semne de întrebare. Și pentru bărbați, și pentru femei».

Scenariul aparține scriitorului varșovian Janusz Glowaki, autorul unui cunoscut volum de schițe intitulat «Centrifuga nonsensului». În rolurile principale apar excelentul interpret al bălatului din «Cuțitul în apă», Zygmunt Malanowicz, și Malgorzata Braunek pe care admiratorii o răsfață cu numele de «Catherine Deneuve a Poloniei»

EWALD SCHORM: „SFÎRȘITUL PREOTULUI"

Regizorul ceh Ewald Schorm, din a cărui filmografie amintim «Curaj pentru fiecare zi», «Întoarcerea fiului risipitor», «Prietenele», a terminat un film pe care criticii s-au și grăbit să-l categorisească drept «o farsă tragicomică despre lupta dintre bine și rău». Cineastul a atras atenția asupra unui eventual pericol al înțelegerilor simplificatoare dacă «binele și răul vor fi separate precum chimicalele într-un laborator». După propria-i destăinuire, filmul se structurează ca o «parabolă despre dragoste, nerecunoștință, indiferență, cruzime». Scriitorul Josef Skvorecky, autorul scenariului, a ținut să adauge că n-ar fi greșit dacă filmul ar fi interpretat și ca «o fabulă modernă, cu un sfîrșit tragicomic: sfîrșitul unui om cumsecade — al unui preot în aparență escroc — care a trebuit să moară».

După părerea aceluiași critici, imaginea poartă însemnele unei stilizări ce amintește de atmosfera apocaliptică a pictorului olandez Jeronimus Bosch. Scenaristul a precizat că, pur și simplu, și el și regizorul iubesc suprarealismul: «Firește, sînt realist — a spus Skvorecky — dar am vrut și eu o dată să mă odihnesc prin suprarealism».

TOTUL DE VÎNZARE, film pe care-l vom vedea în curînd pe ecrane, este un monument pe care Wajda l-a ridicat în memoria lui Cybulski.

de Felicia ANTIP

PREZENTATORUL

Întîmplarea a făcut ca, săptămîna trecută, atît dialogul televiziunii cu spectatorii cît și cronica noastră să abordeze — e drept, din unghiuri diferite — aceeași problemă: rolul prezentatorului. Sîntem de acord cu toții că prezentatorul are o importanță covîrșitoare, uneori chiar determinantă, pentru succesul emisiunilor vorbite și că au mai rămas multe de făcut pînă la crearea unui grup compact de realizatori-prezentatori de calibrul dorit.

Tot ceea ce ne-a spus Tudor Vornicu era adevărat și convingător. El vorbea însă de parcă s-ar fi aflat de partea astălaltă a ecranului, printre noi, telespectatorii și telecronicarii, și ar fi vrut să-i convingă pe cei răspunzători de faptele și intențiile televiziunii că este imperios necesar să trateze problema cu cea mai mare seriozitate. Nu numai o dată în rubrica de față s-au adus aceleași argumente: că la televiziunile cu experiență mai îndelungată cele mai îndrăgite vedete sînt unii dintre prezentatori și că emisiunile organizate de ei dețin recordul popularității, că prezentatori de această talie nu se găsesc pe toate drumurile etc. Numai exemplele de peste hotare erau, poate, altele.

De la directorul programelor noastre ne-am fi așteptat însă să aflăm ce se întreprinde pentru depistarea și formarea prezentatorilor pe care ni-i dorim cu toții. Cu riscul de a repeta ceea ce am mai scris — risc de neocolit atîta timp cît realități comentate cîndva rămîn neschimbate — țin să subliniez cît este de nefiresc ca un Cristian Topescu să rămînă un fel de fenomen singular. Am impresia că talentele potențiale nu sînt căutate totdeauna acolo unde este cel mai plauzibil să se afle: printre personalitățile competente din domeniul la care se referă seria respectivă de emisiuni. Între zece oameni pe deplin stăpîni pe o specialitate dată și în măsură să vorbească liber despre diversele ei aspecte, nu se poate să nu se găsească vreo trei-patru care să aibă și darul de «a trece ecranul» și cel puțin unul dispus să-și asume obligațiile aferente. Evident, contactul cu asemenea colaboratori se poate vădi mai dificil, mai pretențios. Este necesar să li se acorde mînă liberă pentru întocmirea emisiunilor și pentru alegerea celor ce urmează să participe la ele, să nu fie «îndrumați» și controlați birocratic de redactori al căror orizont, prin forța lucrurilor, este mai limitat decît al lor într-un domeniu concret sau altul

Mulțimea de figuri tinere, îndeobște talegenice dar deocamdată șterse, care apar în ultima vreme în postura de prezentatori, ne face să presupunem că televiziunea preferă altă metodă. De aici, situații ca cele semnalate în cronica precedentă: prezentatori depășiți de departe de personalitatea invitaților lor. E adevărat că omul nu poate învăța să înoate decît înotînd, dar exercițiile «la vedere» nu sînt totdeauna un spectacol agreabil.

Pe de altă parte, în loc să concentreze atenția ei și a noastră asupra cîtorva colaboratori pe care să dorească să-i impună, televiziunea pare a fi ales metoda diluării, a împărțirii răspunderii de prezentator. Pentru a da un singur exemplu, la «Reflector», pe lîngă cei doi redactori inițiali apar acum o serie de figuri noi. Este de la sine înțeles că Florin Brătescu și Mircea Giosan n-ar fi putut face față singuri volumului de muncă necesitat de cele două emisiuni săptămînale. Aceasta nu înseamnă însă că cei care îi ajută trebuie să apară obligatoriu pe micul ecran cot la cot cu ei. Televiziune fără vedete nu se poate. Și vedeta presupune oameni care lucrează pentru ea, din umbră. Raymond Cartier semnează în «Paris Match» reportaje bazate pe «anchete» efectuate de vreo douăzeci de colaboratori semianonimi. Dar lumea citește reportajele în primul rînd pentru că sînt semnate de Raymond Cartier. Păstrăm, firește, proporțiile, dar la urma urmei pînă cînd va mai trebui să «păstrăm proporțiile»?

Ucenicia poate fi făcută în redacție, eventual și pe post de crainic, dar nu în rolul copleșitor de complex al prezentatorului. Acesta — și la televiziunea noastră — este cu atît mai valoros cu cît are mai multe de spus. Cred — rezervele pe care le-am formulat în alte rînduri se refereau la «cusururi» care pot fi numai ale unei personalități — că cel mai bun prezentator «în reprezentație» al televiziunii noastre este Ion Mustață. Cunoștințe vaste, prezență de spirit, umor, prestanță, acestea sînt calități pe care prezentatorul trebuie să le aducă de acasă, nu se dobîndesc prin repetiții și altele asemenea.

ÎNTREPRINDEREA DE MATERIALE IZOLATOARE ȘI DE FINISAJ

TURDA

str. Horticulturii nr. 10, tel. 1120

PRODUCE:

— cartoane și pînză asfaltată;
— covoare din policlorură de vinil pe suport textil, în culori și modele diferite;
— tapete lavabile și semilavabile, în culori și modele diferite;
— benzi de protecție pe bază de policlorură de vinil pentru izolarea conductelor ingrupate

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● În Uniunea Sovietică trăiesc actualmente peste 21 700 centenari care, la un loc, ar însuma o vîrstă superioară cifrei de 2 170 000 ani.

● O campanie originală pentru stîrpirea insectelor a fost inițiată de autoritățile localității Bogra (Pakistan). În acest oraș se oferă o rupie (circa 4 lei) fiecărui cetățean care aduce 70 gr de muște sau țînțari vinați.

● «Explicațiile reprezintă o metodă educativă superioară bătăii» — arăta W.V. Trott, profesor de psihologie din Toronto, în timpul unei conferințe despre pedagogie. «Eu — afirma dînsul în continuare — nu mi-am bătut niciodată copiii și totuși ei mă ascultă».

— «Te ascultă pentru că-i bat eu» — răsună o voce din sală. Era cea a soției sale, mama copiilor în cauză.

● Pe lîngă Universitatea Longhborough (Anglia) s-a înființat o catedră pentru studiul folosirii timpului liber. Absolvenții acestui curs vor căpăta titlul de «Master of Science in Recreation Management».

● Ministerul Comunicațiilor din R.F. a Germaniei a dispus plantarea de arbori de-a lungul tuturor autostrăzilor. Celor ce s-au opus afirmînd că această măsură ar fi periculoasă pentru circulație li s-a răspuns că este evident că nu arborii se ciocnesc de mașini ci, dimpotrivă, șoferii imprudenți sînt cei ce proiectează mașinile în arbori.

● După 165 de ani, în catedrala Notre-Dame a răsunat din nou melodia cîntată cu prilejul încoronării lui Napoleon I. Libretul, al cărui autor a fost considerat multă vreme anonim, a fost regăsit. Este semnat de Paisiello.

TURIȘTI!

Știați că în ROMÂNIA orașul Ploiești se găsește aproximativ la jumătatea distanței dintre ECUATOR și POLUL NORD, PARALELA 45°?

În străvechiul și totuși modernul oraș al petroliștilor — PLOIEȘTI — vizitați cîteva unități de alimentație publică inedite, printre care:

— Complexul turistic «BERBEC»: hotel, restaurant, bar, grădină de vară de primul rang.

— Motelul restaurant «PARALELA 45», unitate tradițională situată pe șoseaua București-Ploiești-Brașov, la 20 km de orașul Ploiești.

Confort, agrement, specialități culinare și vinuri românești.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

MOSCOVA A fost aprobat proiectul construirii unui complex de institute de cercetare științifică la Tomsk — vechi centru de știință siberian (în prezent: 6 institute de învățămînt superior, 10 institute de cercetare științifică).

BRUXELLES Cu prilejul împlinirii a 400 de ani de la moartea marelui pictor flamand Pieter Breughel cel Bătrîn, în Belgia au început manifestările consacrate anului Breughel — conferințe, expoziții, serbări folclorice.

BELGRAD Agenția «Taniug» informează că, potrivit unor date preliminare, în acest an va fi realizată o producție de grîu de 5 000 000 tone, cu 182 000 tone superioară celei din 1967 — an-vîrf în R.S.F. Iugoslavia în această privință.

LONDRA Firma «Player's» colaborează cu concernul chimic I.C.I. în scopul creării unor țigări în care tutunul să fie înlocuit prin celuloză. Avantaj cert — noile țigări nu vor intra sub rigorile impozitului pe tutun.

PARIS Analiza electronică a textelor cuvîntărilor fostului președinte De Gaulle a dezvăluit o remarcabilă bogăție lexicală — 4 000 cuvinte în 6 000 variante — întrecînd cu 1 000 cuvinte vocabularul folosit de Racine. Cuvîntul cel mai frecvent «Franța» (765 ori), cel mai rar, «dracul» (2 ori).

SOFIA După contractul cu compania franceză Heurtey pentru realizarea unei mari părți a instalațiilor combinatului siderurgic de la Kremikovți — 212,5 milioane franci — R.P. Bulgaria a încheiat două noi contracte, totalizînd 48 milioane franci, cu companiile franceze «Berliet», pentru livrarea a 500 camioane și tractoare, și «Frangéco» pentru remorci de camioane.

NEW YORK În primele șase luni ale acestui an, industria constructoare de automobile a S.U.A. a produs mai mult, dar a vîndut mai puțin decît anul trecut; «Ford» a înregistrat o scădere a vînzărilor de 15% față de aceeași perioadă a anului trecut, «Chrysler» — de 7% și General Motors — de 1%

COTONOU Revista «Jeune Afrique» anunță apropiata intrare în faza de exploatare a petrolului descoperit în largul coastelor dahomeyene de către «Union Oil Company of California» — căreia i-a fost concesionată prospectarea și exploatarea zăcămintelor.

BONN Kurt Gayer — specialist în demoscopie — afirmă că locuitorii R.F.G. sînt «cei mai des chestionați oameni din lume». Cinci mari institute și 50 întreprinderi mai mici de sondare a opiniei publice chestionează circa 5 000 oameni în fiecare lună.

SEUL După cum constată agenția de știri sud-coreeană «Tonian», salariul muncitorilor din această țară este de două ori mai mic decît minimul necesar traiului.

ROMA A fost elaborat proiectul unui metro ce urmează să treacă pe sub 177 dintre canalele Veneției. Planul, considerat perfect realizabil tehnic, reprezintă unica soluție a problemei transportului în orașul din lagună.

UN SIMPTOM ?

Cînd, după primul război mondial, era abandonat sistemul etalon-aur și se puneau bazele noului sistem etalon-aur-valută, în care alături de aur se folosesc pentru efectuarea tranzacțiilor internaționale precum și ca rezerve monetare două valute — dolarul și lira — a fost nevoie, bineînțeles, să se stabilească o relație între acestea și aur. Raportul este foarte cunoscut: 35 dolari uncia. Menținerea intactă a acestui raport era considerată condiția sine qua non a stabilității întregului sistem monetar. Numai că, ulterior, prețurile tuturor celorlalte mărfuri au urmat o cu totul altă evoluție — au crescut permanent. O singură excepție: aurul, al cărui preț a fost menținut în mod forțat. Faptul a avut cel puțin următoarele consecințe: ca urmare a creșterii prețurilor, monedele occidentale s-au depreciat (a scăzut puterea lor de cumpărare); producerea aurului a devenit nerentabilă, de vreme ce pe acesta se obține relativ o cantitate din ce în ce mai mică de valută; aurul a fost «scos», practic, din funcția sa specială de marfă a cărei valoare folosea pentru exprimarea valorii tuturor celorlalte mărfuri.

Principalii dezavantajați: producătorii de aur — în primul rînd Republica Sud-Africană, cel mai mare dintre aceștia (75% din producția de aur a lumii capitaliste). Aceasta, pentru o aceeași cantitate de aur extrasă își vede cîștigurile relativ din ce în ce mai scăzute. De aceea, anul trecut, cînd criza dolarului a cunoscut nivelul de tensiune maxim, cînd speculatorii preferau pentru siguranță aurul dolarilor și cînd, deci, s-a pus cu acuitate problema reevaluării prețului aurului (în sensul creșterii lui), R.S.A. a încercat prin toate mijloacele să forțeze adoptarea unei asemenea măsuri. Astfel ea a refuzat să vîndă aur pe piața liberă pentru ca, prin scăderea ofertei de metal galben, să determine o sporire vertiginoasă a prețului acestuia pe piața liberă și, deci, să evidențieze necesitatea creșterii prețului oficial al aurului. Evident, dezavantajate potențial de o asemenea eventualitate, S.U.A. au trecut imediat la contramăsuri determinînd băncile centrale să nu mai cumpere aur sud-african nou extras. R.S.A. s-a văzut tot mai mult în fața unor stocări imense de aur, ce i-au afectat activitatea economică (penurie de mijloace de plată) — aurul constituind un principal produs al exportului sud-african. Între timp centrul de greutate al confruntărilor monetare occidentale s-a deplasat spre anumite valute (în special francul francez și marca vest-germană) și speculațiile privind aurul au trecut pe plan secundar. În aceste condiții și ținînd cont, bineînțeles, de dificultățile economice pe care nevînzarea aurului le-a antrenat pe plan intern, R.S.A. a încercat, în ultimul timp, să rela — pe căi licite sau ilicite — vînzarea aurului. În acest sens s-au inițiat recent negocieri directe cu S.U.A. Acestea au propus R.S.A. să vîndă aur pe piața liberă, asigurînd-o în schimb că, în cazul în care oferta de metal galben va determina scăderea prețului acestuia sub limita de 35 dolari, Fondul Monetar Internațional îi va garanta acest plafon, cumpărînd el însuși aur la un asemenea preț. Primită cu răceală, propunerea americană pare totuși că va fi acceptată. A pierdut R.S.A. speranța unei eventuale reevaluări a prețului aurului? Să fie acesta un simptom al faptului că o asemenea măsură este exclusă dintre posibilitățile de reformă ale sistemului monetar occidental? S-ar părea că, pentru moment, răspunsul este afirmativ, avînd în vedere ratificarea recentă a așa-numitelor «drepturi speciale de tragere» la FMI — de fapt, monede de cont menite să servească drept lichidități internaționale suplimentare.

Ilie ȘERBĂNESCU

Una din încăperile confortabile dar pe care cei trei aselenauți sînt, desigur, dornici să le părăsească cît mai curînd — ceea ce de altfel se va și petrece probabil la sfîrșitul acestei săptămîni, cînd urmează să ia sfîrșit perioada de carantină. Pînă atunci primii pămînteni care au pus piciorul pe Lună, în afara programului de cercetări, și-au petrecut timpul citind, cum a fost surprins în imaginea de față Neil Armstrong, sau discutînd, cum fac Michael Collins (stînga) și Edwin Aldrin.

CRONICA DE TREI SECUNDE

TITLURI SCURTE

După cum se anunță, «New York Times» și-a recunoscut eroarea săvîrșită la 13 ianuarie 1920 cînd și-a bătut joc de ideea lui R.H. Goddard, privitoare la posibilitatea unei rachete de a funcționa în vid. Erata ziarului, exprimarea regretelor sună frumos, nobil, numai că mă îndoiesc de eficacitatea gestului. Poate pare formal, dar oamenii nu dau importanță decît ideilor și cifrelor rotunde. «New York Times» trebuia să publice erata exact în ziua de 13 ianuarie 1970, la 50 de ani rotunzi după afirmațiile sale nefericite. «50 de ani de cînd am rîs de un om care afirma că o rachetă poate zbura în vid»... — așa ar fi sunat titlul și oamenii ar fi băgat bine la cap evenimentul și semnificația lui, emoționați ca ori de cîte ori sînt presați de aniversările rotunde. «100 ani de cînd a fost fluierată opera «Carmen» de Bizet»... — ar trebui titrat în 1975, «Comemorarea a 150 ani de la huiduirea lui Antonioni», «Două secole de la înjurarea teatrului lui Ionesco»... — iată cîteva exemple utopice din artă, ca să nu intrăm în politică, unde s-ar găsi cele mai voluptoase comemorări ale unor erori tragice. Lumea însă exprimă scuzele și regretele, repede, fără solemnitate și numai în cazuri gogonate. Ar fi necesar ca marile foruri umaniste ale lumii să stabilească comemorări rotunde ale erorilor săvîrșite de oameni față de mulți dintre cei sărbătoriți azi cu surle și fanfare. Ar fi mai ales necesar să se aniverseze solemn eratele — în 2069 «New York Times» să publice un articol «100 de ani de la scuzele adresate lui R.H. Goddard». Ar fi necesar...

ADJUD

Cît p-aci să-mi pierd o noapte ascultînd trei oameni deștepți la TV, hotărîți să găsească o definiție a reportajului. Ce e reportajul? Cu ce se prepară? Cu ce se mănîncă? În 1969 se știe ce e nuvela, ce e romanul, ce e sonata, dar nu se știe ce e specia asta, disprețuită ca ultima sclavă de pe latifundiile literaturii. O săptămînă mai tîrziu trei oameni plecau pe Lună. Timp de 400 000 de kilometri, ei au relatat celor de pe Pămînt exact ce văd, exact ce simt printre stele, ce mănîncă, cum dorm, ce-i doare exact și ce nu-i doare exact. Cînd au pus piciorul pe Lună, s-a făcut tăcere, douăzeci minute, cît un poem, cît un roman — apoi au început să spună exact ce văd, ce simt, cum e cînd, cum e dacă, ce se întîmplă cu. Ei făceau reportaj, nu versuri, nu nuvele inefabile, nu romane abisale. Primul om pe Lună a fost reporter. Prima rostire omenească, primul gest literar pe alt astru a fost un reportaj. Marii poeți l-au ascultat smeriți, în genunchi. Prozatorii superbi au încremenit. Noi, reporterii, lipsiți de o definiție, sîntem prea umili și umiliți ca să mai găsim puterea de a mai sări pînă în Lună, de bucurie, și «vioi» cum sîntem, «superficiali», dezinvolți ș.a.m.d., trăim triumful luînd de la administrație bilete de tren (clasa a II-a) pînă la Adjud și diurna respectivă.

Radu COSAȘU

COMENTARIU

Problematică indiană

de Silviu BRUCAN

Viața politică indiană cunoaște în prezent o perioadă extrem de agitată. Două evenimente majore au aprins focurile bengale: naționalizarea celor 14 bănci cu capital indian și alegerile prezidențiale de la 16 august.

Partidul Congresul Național Indian, făurit de Gandhi și Nehru în perioada luptei de eliberare anticolonială și avînd deci o compoziție socială eterogenă, a înregistrat serioase convulsiuni interne după moartea lui Nehru. De atunci, unitatea partidului care a dominat timp de două decenii politica indiană s-a menținut printr-un joc de echilibru foarte subtil. Desemnarea ca premier a Indirei Gandhi, reprezentînd centrul-stînga, a fost contrabalansată de sacrificarea unor lideri de stînga în frunte cu Krishna Menon, după care a urmat o activizare a aripii de dreapta, condusă de Desai. Alegerile din 1967 au marcat însă scăderi sensibile de voturi pentru C.N.I., iar alegerile parțiale din februarie 1969 s-au încheiat cu pierderea controlului într-o serie de state importante. De aceea recenta măsură — naționalizarea a 14 bănci comerciale — inițiată de guvernul Indirei Gandhi avea pe lîngă scopul mărturisit de a propulsa economia — în special creditele agricole — și pe acela de a recupera sprijinul popular. De data aceasta a fost necesar să fie sacrificat liderul aripii de dreapta, Desai, demis din postul de ministru de finanțe. Imediat, potrivit jocului echilibrului de forțe, Indira Gandhi a socotit util să retragă sprijinul acordat lui Giri pentru alegerile prezidențiale și să se pronunțe pentru candidatura lui Sanjiva Reddy, susținut de aripa de dreapta. În felul acesta a fost salvată unitatea partidului, iar Giri a devenit candidatul prezidențial sprijinit de comuniști și socialiști.

Din păcate, deși reacția populară entuziastă față de naționalizarea băncilor a evidențiat cum nu se poate mai clar direcția în care masele indiene ar dori să evolueze lucrurile, forțele politice de stînga sînt prea divizate pentru a putea capta și direcționa acest curent popular. Comuniștii au cucerit poziții dominante în Bengalul de vest și în Kerala și nu pot capitaliza pe plan politic procesul de radicalizare a maselor, iar partidul socialist unificat și partidul socialist popular, în pofida denumirilor adjectivale pe care și le-au agățat de coadă, sînt frămîntate de lupte interne între grupulețe neputincioase și lideri ambițioși. Se confirmă astfel și pe plan asiatic cît de simțitor pot fi deformate și deservite aspirațiile unor clase sociale de structuri politice care devin scop în sine sau sînt manipulate din exterior.

Cît privește partidele de dreapta — Swatantra și Jan Sangh — deși puse în defensivă de naționalizarea băncilor, nu pot fi de loc subapreciate. Primul se manifestă ca reprezentant al marii burghezii și al vechilor rajahi feudali și bravează pînă la a susține politica americană în Vietnam; el deține 42 locuri în Camera populară și exercită o influență distinctă în viața politică. Jan Sangh este mai demagogic, diversionist și operează fără prea multe scrupule cu instrumentele perfide ale incitației religioase, de castă și limbă, pentru care găsește teren imens în sînul celor patru sute de milioane de indieni care formează unul din cele mai complexe conglomerate etnico-religioase întrunite într-un stat centralizat. Succesele obținute într-o serie de state locale au convins reacțiunea că Jan Sangh-poate fi folosit ca antidot politic împotriva forțelor democratice de stînga.

Desigur, politica externă a Indiei este dictată de o serie de imperative constante și nu poate suferi modificări de la o zi la alta. Aceasta nu înseamnă însă că o eventuală înclinare a balanței politice interne n-ar putea să afecteze orientarea ei. De mulți ani forțele de dreapta se străduiesc să imprime o politică prooccidentală, favorabilă imperialismului. Ziarul londonez «Times» apreciază că «India se află în fața unei perioade de instabilitate politică». Chiar dacă aprecierea venită acum după naționalizarea băncilor (care la Londra a produs teama că ar putea crea un curent și pentru naționalizări de capital străin) este făcută cu oarecare năduf, ea conține un grăunte de adevăr. Dar instabilitatea politică nu este totdeauna un fenomen negativ. Dacă ea va duce la o activizare politică a maselor și la o grupare a forțelor de stînga, efectul poate fi pozitiv.

RALIU — SUB AUSPICIILE ONU

În sesiunea sa anuală din 1959, Comisia ONU pentru Asia și Extremul Orient (ECAFE) a hotărît să organizeze construirea unei rețele de autostrăzi al cărei țel ambițios îl constituia legarea tuturor țărilor sud-asiatice, din Turcia pînă în Japonia. Costul proiectului a fost evaluat la vremea respectivă la aproximativ 300 milioane dolari. Ulterior, comisia a decis să extindă, pînă la 34 000 mile, rețeaua rutieră stabilită inițial, ceea ce a dus la o sporire de aproape zece ori a cheltuielilor. Astăzi, la zece ani de la luarea marii hotărîri, construirea — pe urmele drumurilor utilizate cu mii de ani în urmă de caravane — autostrăzilor principale a fost încheiată. Sarcina nu a fost de loc ușoară. Cîteva din dificilele probleme puse constructorilor au fost traversarea deșertului iranian Luk și a celui indian Rajasthan, a masivelor muntoase Hezarajat din Afganistan și a regiunilor mlăștinoase din statul indian Bengal. A fost necesară construirea de poduri peste sute de rîuri.

În urmă cu trei ani, cînd devenise clar că marea autostradă va fi realizată pînă la sfîrșitul deceniului, reprezentantul australian în ECAFE a propus organizarea, în 1970, a unui raliu Paris-Saigon, pentru a se atrage atenția lumii întregi asupra acestei importante acțiuni. Propunerea a fost aprobată, dar s-a hotărît organizarea, mai întîi, a unei curse automobilistice de probă între Vientiane și Singapore, pe o distanță de 3 300 km. Raliul a avut loc în aprilie trecut și s-a încheiat cu victoria unei mașini «Mercedes Benz». Participarea a fost pitorească, printre cele 178 de automobile care au luat startul aflîndu-se o mașină «Lagonda 1926», un autobus și două autocamioane.

Războiul din Vietnam și frontierele închise ale Birmaniei au obligat ECAFE să modifice traseul inițial al marelui raliu. În noua variantă, acesta va avea ca punct de plecare Londra, va trece prin Kabul (Afganistan), Katmandu (Nepal) și Calcutta, pentru a atinge, în cele din urmă, prin transbordare, arhipelagul japonez. Punctul terminus va fi Osaka (după o trecere prealabilă prin Tokyo), unde concurenții vor constitui un punct de atracție la expoziția mondială. Raliul a fost programat în această perioadă pentru a coincide, pe de altă parte, cu aniversarea a 25 de ani de existență a ONU.

În ineditul său rol de organizatoare de curse automobilistice, organizația mondială nu precupețește nici un efort pentru reușita acțiunii. A fost deja creată o companie care va oferi participanților la competiție transportul gratuit pe ruta Calcutta-Tokyo și retur.

O problemă dificil de rezolvat va fi însă finanțarea concurenților pe restul traseului. Se apreciază că va fi necesară o sumă de aproximativ 50 000 dolari pentru pregătirea unor echipe din trei automobile și organizarea serviciilor de reparații de-a lungul parcursului. Dacă există perspectiva ca aceste dificultăți să fie depășite cu ajutorul reclamei (companiile petroliere și cele producătoare de anvelope s-au arătat de obicei interesate în astfel de acțiuni, oferind asistență gratuită), problema timpului pare mai greu de rezolvat; nu multe persoane își pot permite luxul unui voiaj Londra-Osaka și retur, părăsindu-și ocupațiile obișnuite timp de aproximativ două luni.

Organizatorii apreciază însă că toate aceste impedimente vor fi înlăturate pînă în momentul dării startului, în primăvara anului viitor, cu atît mai mult cu cît interesul pentru întreprinderile de acest gen, care au avut ca punct de plecare celebra cursă din 1907 Pekin-Paris, organizată de ziarul «Le Matin», devine pe zi ce trece tot mai mare. Cursa Londra-Sydney de anul trecut și proiectul unei alte întreceri de anvergură, Londra-Ciudad de Mexico, ce ar urma să aibă loc anul viitor, ne fac martorii unei adevărate vogi a raliurilor-gigant.

Constantin ȚINTEA

PE CE BAZĂ?

Șefii celor trei principale partide din Anglia — laburist, conservator și liberal — respectiv domnii Wilson, Heath și Thorpe, și-au spus cuvîntul la un recent dineu la Guildhall asupra intrării Angliei în Piața comună. Ziarele engleze au constatat că, pentru un moment rar în viața politică a țării, cei trei exponenți politici sînt de acord, sînt unanimi și, mai mult, exprimă acest lucru în public. Faptul a fost considerat atît de remarcabil încît ziarul «Times» și-a intitulat editorialul: «Unitate la Guildhall». Numai că reporterii ziarelor engleze au constatat că această poziție comună are o bază destul de șubredă. Pentru că, dacă cei trei lideri politici sînt unanimi în a preconiza intrarea în Piața comună, nu același lucru se poate spune despre cercurile largi ale opiniei publice engleze. Altfel nu s-ar putea explica de ce oratorii care au luat cuvîntul la Guildhall au ajuns la concluzia că intrarea în comunitatea economică vest-europeană trebuie să fie precedată de «un lung proces de educare a publicului britanic în sensul acceptării schimbărilor care vor decurge din calitatea de membri ai comunității». În editorialul său «Times» scrie textual:

«Desigur, foarte mulți oameni au îndoieli în legătură cu această aventură — nu în privința ei ca atare ci mai ales în privința prețului care trebuie plătit pentru calitatea de membru și a consecințelor politice ale acestui pas. Îndoielile lor trebuie să capete un răspuns...» Nu se poate spune că discursurile de la Guildhall l-au furnizat.

Nicolae LUPU

«Albatros» este denumirea primului «hotel plutitor» praghez amplasat la cheiul Vltavei, în orașul vechi, și putînd găzdui 180 persoane care au la dispoziție un restaurant, un bar și o terasă descoperită.

Paralel cu retragerea — fără incidente — a trupelor salvadoriene de pe teritoriul Hondurasului, s-au înapoiat în Salvador, cu autocamioanele Crucii roșii, și o serie de refugiați din timpul recentelor evenimente.

ARHIVĂ FOTO

ÎNTRE MARILE OCEANE

Se căuta un drum mai scurt între Oceanul Atlantic și Oceanul Pacific. Specialiștii îl găsiseră de mult, însă realizarea lui părea foarte dificilă. Trebuia tăiat un canal pe fîșia cea mai îngustă de pămînt dintre cele două Americi, și asta costa cel puțin un miliard de franci. Totuși o societate, special constituită, înfruntă riscul și începu lucrările în anul 1881. În fruntea ei se afla francezul Ferdinand de Lesseps, realizatorul celuilalt mare drum maritim artificial — Canalul de Suez. Împotriva tenacității constructorilor apărură însă neprevăzutele: febra galbenă și malaria — făcînd ravagii printre muncitori — și corupția financiară, care operă nestăvilită, timp de șapte ani. Lucrările au fost întrerupte în 1888 și societatea lichidată, în urma ei rămînînd un faliment colosal și o expresie, *panama*, ca indicativ al viitoarelor afaceri oneroase din lume.

În 1904, S.U.A. încheie un tratat cu statul Panama, și reia lucrările. 10 ani mai tîrziu, la 3 august 1944, marele canal este gata și prin el trec, experimental, primele vapoare din Atlantic în Pacific. La 15 august are loc solemnitatea inaugurării oficiale. În total s-a lucrat la această uriașă construcție 17 ani (1881—1888 și 1904—1914). Canalul, navigabil, are 79,6 km lungime și 90—300 metri lățime. Adîncimea — 14 metri. Traficul anual actual — 50 000 000 tone. Dar în prezent se desfășoară intens cercetări în vederea «tăierii» unui al doilea drum între oceane.

În fotografie: un aspect al canalului, la una dintre cele cinci ecluze.

Ion MUNTEANU

VIZITA PREȘEDINTELUI S.U.A. ÎN ROMÂNIA

Încadrîndu-se în contextul politicii externe promovate de statul nostru, politică ce urmărește cu perseverență realizarea unui climat de destindere, pace și colaborare în lume, vizita oficială făcută în țara noastră de președintele S.U.A., Richard Nixon, la invitația președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, poate fi caracterizată ca o întîlnire utilă, rodnică pentru dezvoltarea relațiilor româno-americane, pentru menținerea și consolidarea păcii în lume. Convorbirile la cel mai înalt nivel, prilejuite de această vizită, primirea făcută de populația Bucureștiului înalților oaspeți au dat expresie sentimentelor de stimă reciprocă ale celor două popoare, oglindind totodată tradiționala ospitalitate a poporului român, dornic să trăiască în pace și înțelegere cu toate popoarele lumii.

În timpul convorbirilor oficiale româno-americane (foto 1).
La sosire, pe aeroportul Otopeni (foto 2).
Aspect din timpul vizitei la Muzeul satului (foto 3).
Vizitînd Piața Obor (foto 4).

MEMENTO

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (televiziune, muzică)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● La Editura tineretului (colecția «Lyceum») a apărut o culegere din nuvelistica lui Eugen Barbu. Prefață și tabel cronologic de istoricul și criticul literar Al. Piru. Recitite, narațiunile își păstrează prospețimea și nota de interesant inițiale

● La Editura Meridiane semnalăm apariția cărții **Semnificația artei** de Herbert Read, poet, prozator, eseist, critic literar și de artă, de al cărui nume, așa cum afirmă Theodor Enescu în Prefață, «e indestructibil legată biruința artei moderne în Anglia». În românește de D. Mazilu.

● Tot la aceeași editură au apărut, elegant tipărite, ghidurile **20 de zone turistice din România. Prin Oltenia subcarpatică, București de la A la Z.**

● Cu mirarea proprie poetului dar și cu referințe de ordin artistic, literar, sociologic impuse omului de cultură de locurile traversate, Veronica Porumbacu ne comunică alert notațiile sale de călătorie în cartea **Drumuri și zile** (Editura tineretului).

● Sub egida Casei creației populare și a Muzeului de istorie ale județului Prahova, prof. N.I. Simache, pasionat muzeograf (a contribuit la înființarea cîtorva muzee în țară) și entuziast al frumosului de sorginte populară, a făcut să apară cartea-album **Ștergarul prahovean**, în care evidențiază, prin text și imagine, virtuțile artistice ale acestor obiecte nu numai de uz casnic, dar și de podoabă.

● În număr dublu (7—8), revista **Magazin istoric** (una din puținele noastre publicații lunare cu apariție promptă) conține un sumar pe cît de variat pe atît de interesant, prilejuit de cel de-al X-lea Congres al P.C.R. și de împlinirea a unui sfert de veac de la eliberarea patriei. Un număr care ne reține atenția pagină cu pagină și care datorită, mai ales, materialului documentar și memorialistic referitor la cele două mari evenimente din acest August e menit a fi păstrat în biblioteca fiecăruia.

● Remarcabil pentru sugestiile conținute, articolul lui Ion Caraion: «Diversitate de stiluri sau lipsă de stil?», apărut în revista **Lupta de clasă** (7). Autorul pledează, printre altele, pentru diversificarea publicațiilor literare prin prezența unui «stil» al fiecăreia, care să «tindă a-și aduna în pagini pe reprezentanții cei mai indicați ai acelui stil». Sperăm ca notațiile poetului să-și găsească binevenitul ecou, nu numai teoretic, ci și practic.

cinema

● **Șoproanul roșu.** O temă îndrăgită de cineastul Jiri Hanibal, tainica și candida comunicare dintre cei mici și cei virstnici, revine și în acest film ce țintește vizibil rezervele noastre de sentimentalism. Interpreți — Bohus Zaharski, David Schneider, Darek Vostrel, Jana Stepenkova.

● **Vîrsta ingrată.** În registru duos-comic, regizorul francez Gil Grangier notează nu atît meandrele vîrstei ingrate cît dificultatea aparentă a înțelegerii dintre generații. Rolurile principale sînt susținute cu brio de Jean Gabin, Fernandel, Marie Dubois și Frank Fernandel.

● Pe ecrane se află o selecție de filme românești care au cîștigat, la vremea lor, adeziunea tinere-

Marie Dubois

tului: **Diminețile unui băiat cuminte, Gaudeamus igitur, Ultima noapte a copilăriei.**

● În cinstea Congresului al X-lea al P.C.R. și a celei de-a 25-a aniversări a eliberării patriei, Comitetul municipal U.T.C. împreună cu Întreprinderea cinematografică a municipiului București organizează un concurs pe teme cinematografice: **Lupta tineretului român pentru independența națională și libertatea socială oglindită în filme.** Tinerii cinefili cîștigători își vor primi răsplata cunoștințelor în ziua de 31 august, la cinematograful «Luceafărul».

● Geraldine Chaplin și Charlton Heston sînt parteneri în filmul **Hawaiienii.**

● Jean Delannoy a hotărît să facă un remake după **Legenda dragostei** (l'Eternel retour). Încă nu se știe cine vor fi interpreții capabili să moștenească rolurile susținute cîndva de Jean Marais și Madeleine Sologne. Se pomenește insistent doar numele Catherinei Deneuve.

disc

● Discul intitulat **Muzica populară bănățeană** vine să întregească seria marilor imprimări dedicate folclorului din regiunile patriei noastre. Cele patrusprezece piese bănățene prezentate se bucură de interpretarea unor cunoscuți soliști de muzică populară: Achim Nica, Florentina Vlad, Tiberiu Ceia, Raveca Săndulescu, Florentin Iosif, Dumitru Constantin și Ana Pacatiuș. Orchestrele George Vancu, Stan Simion-Bănățeanu, Orchestra de muzică populară din Caransebeș (dirijată de Nicolae Pereanu) și Orchestra de muzică populară a Radiotelevizîunii române asigură cu brio acompaniamentul (EPE-0403)

● Ne-am îngăduit să transmitem casei noastre de discuri sugestia de-a reuni, într-un album, toate discurile închinate folclorului regiunilor țării. Am crede c-ar fi nespus de nimerit ca la acest album să se anexeze și o cuprinzătoare și științifică prezentare care să informeze publicul larg, amator de folclor, despre tot ce-ar putea să-l intereseze în legătură cu originile, evoluția și starea actuală a acestui neprețuit tezaur al poporului nostru.

● **Udo Jürgens**, solistul pe care l-am auzit și l-am văzut cu toții, este protagonistul recentei imprimări a Electrecordului, realizată după o bandă «Montana» — München. Discorecitalul pe care-l avem în față cuprinde, printre altele, cunoscutele melodii: «Was wirklich zahlt auf dieser Welt», «Regen in der Nacht», «Ich glaube» și «Matador». Acompaniamentul este susținut de orchestra Alain Goraguer. Înregistrarea, deosebit de reușită din punct de vedere tehnic, a avut norocul să primească și o izbutită presare în atelierele casei noastre de discuri (EDD-1233).

muzică

● Cel de al doilea concert din cadrul stagiunii extraordinare a Filarmonicii dedicate lui August '69 va fi dirijat de **Mircea Basarab** și cuprinde trei creații originale contemporane: Uvertura de concert de Gheorghe Draga, Concertul pentru pian și orchestra de **Valentin Gheorghiu** (solist compozitorul) și Simfonia a VI-a — primă audiție — de Wilhelm Berger (16 august, sala Ateneu).

Valentin Gheorghiu

teatru

● Privind proiectele viitoarei stagiuni, consemnăm cu satisfacție o apropiere mai călduroasă spre piesele reprezentative ale dramaturgiei noastre contemporane. Horia Lovinescu, autorul piesei **Al 4-lea anotimp**, dedicată marelui eveniment sărbătoresc de la 23 August, a fost programată la Teatrul Național din București (unde va vedea lumina rampei în regia lui Mihai Berechet), ca și la Teatrul Național din Craiova, la teatrele din Timișoara, Sibiu, Bîrlad, Brașov, Galați, Satu Mare, Piatra Neamț (unde va fi montată de regizorul bucureștean D.D. Neicanu).

● Paul Anghel este de asemeni unul dintre autorii prezenți la acest final de stagiune estival. Început de stagiune de toamnă. La Teatrul Național din București, ca și la Teatrul Național din Cluj se află în repertoriu **Săptămîna patimilor** (frescă istorică într-o interesantă viziune contemporană inspirată din viața lui Ștefan cel Mare), iar **Viteazul** (Mihai Viteazul) la Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra» (în regia lui Valeriu Moisescu), la Teatrul din Ploiești (regia lui Emil Mandric), la Satu Mare (în regia Marietei Sadova) etc.

Al. Giugaru

● Iubitorii teatrului lui Alecsandri se vor întîlni în curînd pe scena Teatrului Național din București cu o «Coană Chirița» în adaptarea lui Tudor Musatescu, în versiunea scenică a lui Horea Popescu. Dintr-o distribuție de zile mari fac parte: Silvia Popovici, Florin Piersic, Al. Giugaru, Coca Andronescu, Dem Rădulescu, Coana Chirița — de astă dată nu în travesti Draga Olteanu

plastică

● Etapa finală a celei de-a **V-a Expoziții bienale a artiștilor amatori** s-a deschis la Ateneul român. Ea este sinteza unei ample selecții care s-a operat în cele 256 expoziții din prima etapă, care au cuprins circa 15 000 de lucrări și din etapa județeană a bienalei. Reprezentativă prin amploarea ei dar și prin activitatea socială a expozanților, bienala atestă marele potențial de forțe creatoare și în același timp neîncetata înflorire a artei practicate de mișcarea artiștilor amatori

● **Ioan Untch** — grafică. După o activitate aproape anonimă, cu harnic ilustrator de cărți școlare, Ioan Untch prezintă publicului bucureștean prima sa expoziție personală. O serie de 14 gravuri în lemn sînt variații pe teme op-art în alb-negru. Darurile de desenator ale artistului se relevă însă în seriile de ilustrații la «Michael Kohlhaas» de Kleist și la «Insulele de aur și argint» de R. Bărbulescu, unde prin tehnicile miniaturii medievale artistul recreează cu finețe și fantezie atmosfera unor epoci legendare (Galeriile de artă, Bd. Magheru, 20)

● La galeriile de artă fotografică din str. Brezoianu, 60 de imagini alb-negru și color, aparținînd membrilor P.S.A. (Societatea fotografică din America), prezintă o privire în cotidianul vieții americane cu aspectele ei pitorești.

● Pentru un tablou de Ghirlandaio (1449-1494) — «Sf. Petru martir» — s-a plătit recent 100 de milioane de lire italiene. Opera face parte dintr-un triptic, celelalte două panouri aflîndu-se astăzi unul la Budapesta și altul la Munchen. Tabloul a aparținut, printre alții, fratelui lui Napoleon, Lucian Bonaparte, regelui Franței Louis Philippe și prinților Ruspoli, Talleyrand, Périgord, a căror colecție a fost scoasă la licitație. De remarcat că statul italian a interzis scoaterea tabloului din țară

televiziune

În săptămîna 10—16 august vor continua cronicile și relatările zilnice legate de CONGRESUL AL X-LEA AL P.C.R.

Programelor închinate aniversării jubiliare a eliberării li se adaugă, între altele, reportaje de la Pavilionul E.R.E.N. (Expoziția realizărilor economiei naționale), precum și un Preludiu la primul «Festival și Concurs internațional de folclor — România 1969».

«Zilele dramaturgiei românești» programează pe micul ecran nu mai puțin de patru remarcabile spectacole: «Vara imposibilei iubiri» de D.R. Popescu, «Passacaglia» de Titus Popovici, «Facerea lumii» după Eugen Barbu și «Petru Rareș» de Horia Lovinescu.

Se cuvine să menționăm și un eveniment din lumea sportului — începerea unei noi ediții a Campionatului divizionar A de fotbal — oglindit în programul TV al săptămînii.

DUMINICĂ 10 AUGUST. Ciclul **Mari ansambluri** continuă cu orchestra de muzică populară «Barbu Lăutaru» care beneficiază de concursul unor soliști de vîrf precum Ioana Radu, Maria Lătărețu, Ion Cristoreanu (19.00) ● Pe cît de neașteptată, pe atît de plăcută reîntîlnirea cu Susan Hampshire (neuitata Fleur din «Forsyte Saga») în filmul «O poveste ca în filme». Partenerul ei, o altă surpriză: Cliff Richard (20.20) ● O emisiune închinată compozitorului Gheorghe Dumitrescu și creației sale inspirate din glorioase file ale istoriei poporului nostru (22.50)

LUNI 11 AUGUST. Ateneul tineretului consacră una din serile sale generației născute în anul Eliberării (18.15) ● O nouă ediție **Steaua fără nume** (20.00)

MARȚI 12 AUGUST. O dezbatere despre realizările științei românești (18.45)

MIERCURI 13 AUGUST. Dintre oaspeții emisiunii **Convorbiri literare** notăm pe: Eugen Jebeleanu, Cezar Baltag, Dumitru Micu, Dan Laurențiu, Ștefan Augustin Doinaș (22.30).

JOI 14 AUGUST. «Literatura și actualitatea construcției socialiste» — o **Masă rotundă** la care vor lua loc Serban Cioculescu, Mihai Beniuc și Constantin Crișan (19.00) ● «Sciors» — cunoscuta peliculă a marelui regizor sovietic Alexandr Dovjenko (20.15).

VINERI 15 AUGUST. *Filmul* maghiar «Dragostea este interzisă», o acidă comedie satirică inspirată din viața oamenilor de pe un șantier (20.00).

SÎMBĂTĂ 16 AUGUST. Fotbal. În prima etapă a campionatului, Dinamo-Jiul (17.00) ● **Muzică românească de cameră** cu soprana Elisabeta Necuice-Cartiș, pianista Mariana Parnica, violonista Lucia Rogulski și violoncelistul Alfons Capitanovici (20.30).

Susan Hampshire

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 32, etapa din 10 august 1969

I. Farul-Sao Paulo	x
II. «U» Cv.-Chemie Leipzig	1
III. Oltul Sf. Gh.-Metrom	1
IV Colorom-Lemnarul Odorhei	x
V. Tractorul Bv.-Unirea Cristur	1
VI. Mureșul Deva-Metalul Hd.	x
VII. A.S. Cugir-Victoria Călan	1
VIII. Aurul-Minerul Ghelar	1
IX. Metalul Copșa Mică-A.S.A. Sibiu	1
X. C.S.M. Sibiu-Gaz metan	1
XI. Someșul S.M.-Topitorul B.M.	1
XII. Constructorul B.M.-Minerul B.M	1
XIII. Gloria Bistrița-Avîntul Reghin	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

Prezentarea artistică: Coperta noastră:

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17 60 10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

34
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 742
16 AUGUST 1969

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

CONGRESUL VICTORIILOR

Delegații la Congres au ales prin vot secret Comitetul Central al Partidului.

Într-un spirit de înaltă răspundere, de grijă profundă *față de interesele partidului și poporului, față de cauza socialismului*, timp de șapte zile, cel mai înalt for al partidului, Congresul, a făcut bilanțul cuprinzător al activității desfășurate de comuniștii români, de muncitori, țărani și intelectuali, de toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru construirea socialismului în patria noastră.

Însușindu-și pe deplin aprecierile Raportului Comitetului Central *cu privire la căile evoluției în continuare* a societății noastre socialiste, la modul de soluționare a problemelor economice și sociale specifice actualei etape prin care trece țara noastră, cel de-al X-lea Congres al P.C.R. *a adoptat liniile directoare, interne și externe*, expuse în Raport, adoptînd astfel programul dezvoltării multilaterale a României socialiste în următorii zece ani. Congresul partidului a stabilit că țelul fundamental *al întregii noastre activități viitoare îl constituie* extinderea și modernizarea bazei tehnico-materiale, perfecționarea relațiilor socialiste de producție, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Dovada cea mai grăitoare a unității indestructibile a partidului, a întregului nostru popor — expresia hotărîrii nestrămutate a națiunii noastre socialiste de a înfăptui neabătut hotărîrile Congresului al X-lea — a *constituit-o aprobarea unanimă a Raportului* Comitetului Central și a proiectului de Directive, a direcțiilor principale de viitor ale politicii interne și externe ale României.

Sala Palatului vibrează impetuos de aplauzele și uralele celor prezenți, de acord întru totul cu hotărîrile Congresului.

DE AZI ȘI DE MÎINE

Mulțimea adunată în fața Palatului ascultă cu însuflețire cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu, ales, prin voința fierbinte a comuniștilor și a întregului popor, secretar general al partidului.

«Spiritul critic și autocritic care s-a manifestat atît în plenul Congresului cît și în secțiuni — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — oglindește combativitatea partidului nostru, a cadrelor sale, hotărîrea activului de partid de a acționa cu toată fermitatea pentru lichidarea lipsurilor care mai dăinuie în munca noastră, pentru îndeplinirea în cele mai bune condițiuni a marilor sarcini trasate de Congres».

Congresul al X-lea al partidului nostru a marcat o etapă nouă, calitativ superioară, a dezvoltării partidului nostru, a activității de construcție socialistă în România. Spiritul care a domnit în Congres, dezbaterile care au avut loc, au constituit un înalt exemplu de felul cum trebuie să muncească fiecare la locul său de muncă pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de partid.

Spiritul înnoitor, gîndirea originală, abordarea curajoasă, clarvăzătoare și profund marxist-leninistă a problemelor teoretice ridicate de contemporaneitate, înalta exigență comunistă, trăsături caracteristice ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru care secretarul general al partidului se bucură de prețuirea unanimă și dragostea caldă a întregului partid, a întregului popor, s-au reliefat cu pregnanță în cursul lucrărilor Congresului, contribuind într-o măsură hotărîtoare la determinarea stilului de lucru al Congresului.

Într-o atmosferă de puternic entuziasm și într-o deplină unanimitate, în spiritul propunerii făcute de toate conferințele organizațiilor județene de partid, de toate organizațiile partidului, însușindu-și concluziile adoptate de toate secțiunile Congresului, exprimînd voința fierbinte a tuturor comuniștilor și a întregului popor, Congresul a ales în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, fiul cel mai iubit al poporului român.

Hotărîrile adoptate în unanimitate, alegerea în unanimitate de către Congres a organelor conducătoare de partid au constituit o dovadă a unității de fier a partidului nostru, chezășia îndeplinirii cu succes a tuturor sarcinilor și hotărîrilor care s-au adoptat la Congres.

Cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român a constituit o puternică afirmare a rolului de forță politică conducătoare pe care partidul îl îndeplinește cu succes în societatea noastră socialistă, a constituit o încununare deosebit de expresivă a marilor succese obținute de poporul român sub conducerea partidului comunist, în lupta pentru transformarea revoluționară a societății noastre, pentru triumful socialismului în România.

FLACĂRA

certitudinea viitorului

Vor trece anii, vom păși pe magistralele comunismului, dar în mintea și inimile noastre vom păstra mereu vii, mereu proaspete, imaginile de neuitat ale acestei veri de aur, în care culegem nu numai roadele pătrarului de veac, de națiune liberă și înfloritoare, ci ne și fixăm coordonatele de MÎINE, care, pentru fiecare dintre noi, vor însemna un plus de frumusețe, de bunăstare.

Bucurîndu-mă de osebita cinstire de a fi printre cei 1915 delegați la forul suprem al comuniștilor români — Congresul al X-lea al partidului — am avut certitudinea că sub cupola sălii Palatului se desfășoară panoramic o uriașă planșetă, pe care gîndirea cutezătoare și mîna încercată a marelui arhitect — P.C.R. — prefigurează contururile a ceea ce numim atît de simbolic edificiul României socialiste.

Cu cîtă pasiune și precizie, cu cît umanism și clarviziune comunistă a înfățișat tovarășul Nicolae Ceaușescu tabloul României socialiste pentru anii care vin. Am deslușit din cuvintele Raportului Comitetului Central cel mai tulburător poem închinat muncii și luptei de viitor a poporului nostru.

Ascultîndu-l pe secretarul general al partidului am trăit cu tărie sentimentul mîndriei patriotice pentru faptul că destinele țării sînt conduse de un asemenea partid, că în fruntea sa se află, prin voința tuturor comuniștilor, a întregii națiuni, fiul cel mai iubit al poporului nostru.

Vreme de șapte zile, comuniștii români au înnobilat și mai mult caracele înțelepciunii partidului, a poporului nostru, au așezat în văzul și-n auzul națiunii, a lumii întregi, temelii de granit ale dezvoltării României socialiste în deceniul următor.

Și au făcut-o cu acea responsabilitate matură pentru destinele patriei, ale socialismului, caracteristică partidului nostru. Cu acel simț combativ și acea logică de fier care înlătură compromisurile și autoliniștirea, conferind astfel Documentelor adoptate într-o impresionantă umanitate trăsătura esențială de a fi emanația voinței și gîndirii colective. Arăta tovarășul Ceaușescu în cuvîntul rostit la încheierea Congresului: «Putem spune fără greș că actualul Congres al partidului marchează o etapă nouă, calitativ superioară, a dezvoltării partidului nostru, a activității de construcție socialistă în România».

Știm prea bine că drumul ce-l vom străbate nu va fi întru totul neted, că vom avea de biruit multe greutăți, că va trebui să ducem bătălii împotriva inerției și rutinei unora. Dar cu atît mai mare va fi bucuria izbînzii, cu atît mai de prețuit gîndirea novatoare, întrupate din înțelepciunea și forța partidului.

Cartografii vor avea destul de lucru pentru a înscrie pe harta economică a țării noile cetăți ale metalului și luminii, ale polimerilor și aurului verde, căci industria va fi și pe mai departe cheia de boltă a politicii economice a partidului și statului.

Sub influența celor trei elemente — apa canalelor de irigație, mașinile și îngrășămintele chimice — ogoarele vor fi și mai rodnice.

Știința, artele și învățămîntul se vor înscrie și mai spectaculos în viața cea de toate zilele.

Spunea un delegat la Congres, în cuvîntul său, că istoricul eveniment la care întreaga suflare românească s-a simțit angajată din plin marchează «numărătoarea inversă» dinaintea startului României spre noi înălțimi sub soare, spre piscurile tot mai înalte ale civilizației și progresului.

Datele fundamentale ale acestui măreț și cutezător act, deschizător de luminoase perspective, le avem în mintea și în inimile noastre.

Stă în puterea fiecărui muncitor, țăran, intelectual de a transforma cuvintele în fapt palpabil. Aceasta înseamnă înainte de toate muncă ridicată la parametri superiori, eforturi înzecite, hotărîre de neabătut de a înfăptui politica internă și externă a partidului.

Toți ca unul, fii ai acestui pămînt, vor să răspundă apelului ce le-a fost adresat de către Congres, unindu-și și mai mult rîndurile în jurul partidului, al Comitetului său Central în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru a asigura progresul neîntrerupt al patriei, succesul operei de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Viitorul de aur al patriei, ziua ei strălucită de mîine, începe AZI.

Ion MĂRGINEANU

Tovarășul Nicolae Ceaușescu în mijlocul participanților la Congres.

Un grup de veterani ai mișcării muncitorești și revoluționare din țara noastră într-o pauză a lucrărilor Congresului.

cărbune pentru temelii

Nu numai pentru națiunea română, ci și pentru mine, ca cetățean al patriei, Congresul al X-lea al P.C.R. a însemnat o dată importantă. Desigur, n-am să pot uita niciodată faptul că am participat, alături de ceilalți delegați, la dezbateri profunde, esențiale, la prezentarea unui program care va asigura României deceniului următor apropierea de nivelul țărilor cu economie avansată. Perspectivele deschise de Congres sînt emoționante, mărețe, adevărate salturi în civilizația țării noastre.

Nouă, lucrătorilor din industria minieră, ramură de bază a economiei, de dezvoltarea căreia depind și alte sectoare de activitate, ne revin sarcini multiple, diversificate, anevoioase uneori, dar pentru care încredințăm partidul, Comitetul său Central, că depunem garanția îndeplinirii.

În Raportul prezentat, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că un obiectiv de însemnătate deosebită al cincinalului viitor este dezvoltarea și diversificarea bazei energetice, folosirea ei mai rațională.

Cu abnegația care-i caracterizează, însuflețiți de amplul program de dezvoltare a României socialiste, colectivele de muncitori de la Rovinari, întreprindere tînără dar deja impusă prin realizările sale, vor face totul, alături de ceilalți lucrători din ramură, ca extracția de cărbune să atingă un nivel de 36-38 milioane tone în anul 1975, așa cum prevăd Directivele Congresului. Vrem să răspundem îndemnului fierbinte și exemplului personal al secretarului general al partidului nostru, cu fapte. La temeliile socialismului multilateral dezvoltat, noi aducem convingerile noastre, speranțele noastre, și le întărim cu ce știm noi să producem: cărbune, adică energie!

Ion JESCU
director întreprinderea minieră
Rovinari—Gorj

încredere

Am ascultat cu adîncă emoție și legitimă mîndrie cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la înalta tribună a celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Raportul realizează o strălucită și temeinică analiză a drumului parcurs dintre cele două congrese, anticipînd emoționant evoluția destinului colectiv al poporului nostru.

Tabloul viguros al statului socialist s-a născut și a prins împlinire sub ochii noștri.

Raportul oferă pentru noi toți un vast program mobilizator, o prefigurare exactă a viitorului prin imensa bogăție de idei și de sugestii, prin conturarea vastului tablou al României de mîine. Faptul că în fruntea partidului, în fruntea acestui popor, votul unanim al comuniștilor și dragostea tuturor l-au desemnat pe tovarășul Ceaușescu, ne însuflețește și ne conferă o încredere caldă, omenește necesară marilor înfăptuiri.

Evident, obiectivele cincinalului viitor cer și din partea oamenilor muncii de la sate eforturi sporite. «Este necesar să arătăm că mai avem multe de făcut pentru a spune că am realizat o agricultură modernă, multilateral dezvoltată» — a subliniat în cadrul Raportului tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Reîntoarsă acasă, împreună cu toți membrii cooperativei agricole de producție din satul nostru, voi căuta, ca prin munca noastră, să contribuim la dezvoltarea agriculturii de mîine, a agriculturii României viitorului.

Maria ZIDARU
Erou al muncii socialiste, C.A.P. Păulești—județul Satu Mare

responsabilități

Sînt în viață momente care se înscriu în biografia noastră intimă fără putință de a mai fi șterse vreodată. Sînt acele momente, cînd tu, omul simplu pînă ieri, și poate și după aceea, anonim, preocupat de munca ta zilnică, de problemele ei mai mari sau mai mici, te trezești deodată pe acea culme de răscruce istorică, în care reprezentanții cei mai valoroși ai poporului tău au fost chemați să gîndească și să hotărască cum trebuie să arate fața de mîine a țării, ce trebuie și cum trebuie făcut pentru bunăstarea și fericirea ta.

Și am simțit cît de mare și adevărată a fost bucuria celor aleși delegați, a celor propuși pentru a fi invitați să ia parte la acest forum al partidului, al țării, care este Congresul al X-lea.

Și m-am bucurat că printre aceștia am întîlnit cunoștințe, mai vechi și mai noi, despre viața și munca cărora am scris, undeva tresărind în mine și acea mîndrie, puțin egoistă, că nu am greșit, și că zilele și nopțile de alergătură și apoi alte zile și alte nopți de trudă pentru a găsi cuvîntul care să exprime adevărul și-au găsit astăzi, acum și aici, recompensa supremă.

Am discutat cu unii, pe alții i-am auzit vorbind de la înalta tribună a Congresului, și i-am găsit din nou uniți prin acea trăsătură comună — înaltul sentiment al responsabilității. Și este firesc să fie așa, pentru că sînt membrii aceluiași partid — Partidul Comunist Român.

Niciodată, în istoria sa zbuciumată, poporul nostru nu a avut în fruntea sa un detașament de avangardă care să posede într-un asemenea grad înalt simțul istoriei, cum este partidul comunist. Și o astfel de supremă calitate se exprimă practic și prin sentimentul unei înalte și atotcuprinzătoare responsabilități.

Rezultă aceasta din cuvîntul zecilor și sutelor de mii de oameni care au participat în zilele premergătoare Congresului la dezbaterea documentelor, din adeziunea unanimă a întregului popor față de conținutul documentelor elaborate de Congres, din munca avîntată, conștientă, făcută cu brațele sau cu mintea, pentru ca tot ceea ce a preconizat partidul să devină faptă; rezultă aceasta, exprimată în gradul cel mai înalt, din Raportul Comitetului Central al Partidului, prezentat în fața Congresului de tovarășul Nicolae Ceaușescu, document care cuprinde o amplă sinteză a experienței acumulate de popor în edificarea României socialiste, a modului de a gîndi și a acționa a partidului nostru, o analiză profundă a politicii sale interne și externe; rezultă aceasta din activitatea neobosită a Comitetului nostru Central, din întreaga viață și muncă a secretarului general al partidului, care întruchipează, așa cum atît de impresionant a fost caracterizat în Congres, «profilul comunistului uman, exigent, dar drept, receptiv la efluviile inteligenței și înțelepciunii, el însuși un clocotitor dinam de idei originale, de esență revoluționară, pasionat pînă la incandescență pentru idealul căruia și-a închinat viața, marxist-leninist în fibrele intime ale spiritului».

Și sentimentul acestei responsabilități pentru destinele țării îl trăim cu toții, pentru că noi toți la un loc ne numim PARTIDUL.

Petru ISPAS

un glas din baia mare

În uzina în care lucrez, una dintre cele mai mari și mai vechi întreprinderi băimărene (împlinește în curînd 150 de ani de existență), Congresul al X-lea a fost salutat cu o deosebită satisfacție întrucît toate problemele puse în discuție corespund în întregime năzuințelor întregului nostru popor. Încă de la începutul anului, pentru a cinsti cel de-al X-lea Congres al partidului, colectivul nostru s-a străduit să obțină realizări deosebite în muncă. În felul acesta în zilele cînd la București înaltul forum al partidului punea temelia viitoarei dezvoltări economice a patriei și lua hotărîri menite să dea o nouă strălucire țării, noi am putut raporta că am realizat de la începutul anului și pînă în prezent produse peste plan în valoare de 48 de milioane lei. Tot în cinstea Congresului am obținut o economie peste plan în valoare de aproape 4 milioane lei, iar productivitatea muncii a crescut cu 9,5%. Două sectoare importante ale uzinei noastre, cel care fabrică acid sulfuric și cel care produce oxigen, au salutat Congresul livrînd suplimentar produse în valoare de 206 000 lei. În zilele Congresului colectivul nostru și-a mai luat angajamentul de a depăși pînă la sfîrșitul anului actualele realizări peste plan la producția globală și marfă cu încă 12 milioane lei. Personal, subscriu din toată inima la realizarea mărețului program care ne stă în față în viitorul cincinal. Exigență în muncă, folosirea cît mai judicioasă a timpului și a materialelor, urmărirea eficienței economice, îndrumarea științifică a colectivului din secția în care lucrez — iată obiectivele pe care le voi urmări clipă de clipă, conștient fiind că în felul acesta contribui la marea operă de dezvoltare în continuare a patriei, ale cărei jaloane s-au pus la cel de-al X-lea Congres.

Ioan CHERECHEȘ
maistru principal, secretar al comitetului de partid al uzinei metalo-chimice «1 Mai» din Baia Mare

perspective matematice

Oricine a citit, oricine a ascultat — și am avut prilejul și de a citi și de a asculta — Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu a

(Continuare în pag. 6)

Într-o pauză a Congresului, tovarășul Nicolae Ceaușescu se întreține cu membrii delegației Partidului Comunist din Spania, condusă de tovarășa Dolores Ibarruri.

(Urmare din pag. 5)

fost impresionat de cît de des, în acest raport, apare cuvîntul știință și adjectivul științific. Este pentru omul de știință o perspectivă frumoasă care se deschide în cincinalul viitor, perspectivă în care el va putea continua și dezvolta activitatea pe care o duce de 25 de ani. Fiindcă această îmbinare între Congresul partidului de astăzi, care dă directive pentru activitatea viitoare, și sărbătorirea a 25 de ani de la eliberare, în care facem bilanțul trecutului, este în fond un mod științific de a se lucra. Vedem, cercetăm, analizăm trecutul ca, din ceea ce am reușit să facem, din ceea ce n-am reușit să facem, să tragem concluzii asupra felului cum trebuie să facem în viitor. Știința s-a dezvoltat foarte mult în ultimii 25 de ani și se va dezvolta încă și mai mult în viitorii ani. Dezvoltarea aceasta a fost posibilă fiindcă Partidul Comunist Român a avut în tot timpul grijă de dezvoltarea științei și va continua să o aibă. Cîteva cifre care sînt interesante le putem da. De exemplu, numărul cărților de matematică de autori români dar editate în edituri străine era de un volum la trei ani și jumătate în toată perioada dintre 1910 și pînă în 1945. Dacă ne uităm la graficul apariților, constatăm o anume regularitate impresionantă și în același timp putem constata că acesta este ritmul dezvoltării științei, de admirat totuși, deși lent, dinainte de eliberare. Cam de prin 1956 și pînă azi creșterea este atît de puternică încît acum un an, în 1968 — ultimul în care am putut avea statistica pe un an întreg — numărul volumelor de autori români editate de edituri străine e de șapte ori mai mare decît înainte de război. Să nu uităm că există o întreagă perioadă între 1945 și 1956 cînd nu s-a editat nimic. De ce? Fiindcă a fost război? Incontestabil. Fiindcă a fost război rece? Incontestabil. Dar și fiindcă fenomenele sociale au nevoie de un anume timp pînă cînd își fac efectele bune, legile bune. De exemplu, reorganizarea universităților, reorganizarea muncii în Academie, din 1949, nu este vizibilă pe statistici, ca efecte, decît începînd din 1956 și uneori chiar din 1962. În munca aceasta științifică e nevoie de un anume timp, timp cît oamenii învață, timp cît oamenii se maturizează. Perspectivele în acest cadru, perspectivele care se deschid sînt imense. Mă gîndesc mai mult la matematică, fiindcă aceasta este disciplina în care mă ocup. Preocupările de economie matematică, utilizarea calculatoarelor în economia țării, în conducerea problemelor economice, în rezolvarea problemelor de producție, în conducerea întreprinderilor, iată un domeniu care deschide largi perspective. Despre calculatoare singurii profesori care vor putea să fie sînt matematicienii. Matematicienii au de învățat pe alții: mii de ingineri, de economiști și de matematicieni. Avem nevoie de o generație întreagă de profesori pentru utilizarea calculatoarelor, și Centrul de calcul al Universității din București a și început, încă de anul trecut, încă de acum 12 ani, să lucreze în perspectivele utilizării calculatoarelor. Perspective atît de clar puse în Directive, încît ele stîrnesc entuziasmul de nedescris al tuturor matematicienilor.

Acad. Grigore MOISIL

muncă, muncă, numai muncă!

De la începutul lucrărilor Congresului, am simțit permanent o mare emoție și o neasemuită bucurie pentru încrederea ce mi-a fost acordată de către comuniștii județului Covasna de a-i reprezenta în cel mai înalt forum al țării, al nostru, al tuturor.

Deși nu pot spune că m-am născut o dată cu țara noastră nouă, consider totuși că acești minunați 25 de ani au fost anii în care am crescut și m-am format în spiritul dragostei de muncă, de patrie, de partidul nostru drag, astfel încît cei 31 de ani ai mei se împletesc cu vîrsta patriei. Întreaga evoluție a societății a pus în fața femeilor mari răspunderi profesionale, civice și politice, și în același timp ne-a dat satisfacția că partidul nostru, conducerea sa, are grijă de noi, ne apreciază munca, ne recunoaște drepturile și ne sprijină activitatea. Ce poate fi mai edificator decît faptul că astăzi, noi, femeile din această țară, sîntem bune muncitoare în uzină și pe ogoare, bune și răbdătoare cadre didactice, medici plini de pasiune, ingineri și cercetători. În activitatea pe care o desfășor îmi voi aduce nemijlocit aportul la aplicarea, la traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al X-lea al P.C.R., revenindu-mi sarcini importante și de o mare complexitate, deoarece organizarea științifică a producției este o latură eficientă a activității economice, o sursă principală de sporire a producției, aș zice o bună gospodărire a rezervelor noastre umane și materiale. Impulsionată de lucrările Congresului, de luminosul Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, înapoiată la locul de muncă, nu voi uita cuvintele secretarului general al partidului: «muncă, muncă, numai muncă»!

Ing. Ana TOMUȘ
director al cabinetului județean de organizarea producției și a muncii — județul Covasna

partea noastră de răspundere

Eveniment de o excepțională importanță în viața poporului român, Congresul partidului a generat și în cetatea noastră de foc o puternică efervescență tradusă în activitatea combinatului din Hunedoara, un elan și o dăruire demne de un asemenea eveniment.

Dezbaterea Documentelor de partid — publicate premergător Congresului — a scos la iveală cunoașterea exactă a etapei actuale de dezvoltare a țării noastre. Studiind din nou aceste documente, acum, după încheierea hotărîrilor Congresului, ne dăm seama o dată în plus de puternicul lor realism, de profunda cunoaștere a realităților societății noastre, ceea ce face ca încrederea poporului în partid să crească necontenit.

Siderurgiștii hunedoreni au întîmpinat Congresul partidului cu realizări frumoase, obținute prin intensificarea muncii. Planul a fost depășit cu 25 000 tone fontă, 18 000 tone oțel martin și electric și peste 5 000 tone laminate finite.

Valoarea producției-marfă vîndută și încasată realizată peste sarcinile de plan reprezintă 85 milioane lei iar beneficiile suplimentare depășesc cifra de 41 milioane lei.

Tot în cinstea Congresului oțelarii hunedoreni au elaborat prima șarjă la cuptorul electric nr. 1 de 50 tone, cu 15 zile înaintea termenului planificat.

Dezvoltarea viitoare a României socialiste pune în fața noastră sarcini de înaltă răspundere. Va trebui să asigurăm o îmbunătățire substanțială a utilizării capacităților de producție în laminare, să stabilim măsuri pentru reducerea în continuare a consumurilor specifice, să obținem o diversificare a sortimentelor de oțeluri aliate necesare pentru obținerea unor laminate.

Desigur, acestea sînt doar cîteva din sarcinile ce ne revin.

Ing. Costache TROTUȘ
director general la Centrala industrială-Hunedoara

Tovarășul Nicolae Ceaușescu în mijlocul mulțimii participanților la miting.

ROMÂNIA 1969

Duminică 10 august, ora 10. Zecile de mii de cetățeni ai Capitalei întîmpină cu ovații și urale pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți conducători de partid și de stat, pe delegații și invitații din toate județele țării, pe delegațiile de peste hotare participante la Congres, sosiți la inaugurarea Expoziției Realizărilor Economiei Naționale — România 1969.

Rodul inteligenței creatoare, al hărniciei, al pasiunii. România produce astăzi mașini la nivelul tehnicii moderne.

Flacăra publică în paginile sale centrale (16-17) fotografia membrilor C.C. al P.C.R. și ai Comisiei de revizie aleși de Congresul al X-lea.

Vizita făcută de către conducătorii partidului și statului cu prilejul inaugurării expoziției s-a transformat pe parcursul ei într-o veritabilă vizită de lucru, asemănătoare acelora întreprinse de către conducătorii noștri în toate colțurile țării.

«ROMÂNIA 1969»

de I. NICOLAIE
Fotografii de E. IAROVICI și Tr. PROSAN

Sub cerul liber, sondeze geologice și o mare instalație de foraj petrolier. Un șir de coloane masive, argintii, înalte de 20 de metri, dintr-acelea în care se petrec fantastice procese chimice. O încăpere cu pereții și plafonul din sare cristalină, plină cu obiecte decorative și de folosință — dar toate, absolut toate, din sare. Minereuri de uraniu și aur nativ, flori de mină, o întreagă colecție mineralogico-petrografică. O sferă-pavilion din material plastic în care muncesc «la vedere» — tăind metale sau executînd holograme — aparate moderne cu laser. Locomotive electrice, vagoane și grinzi de pod metalice. Autobasculante în funcțiune și un autoturism Dacia-1100 pe o platformă orizontală ce se învîrte în jurul unui ax vertical. Un pavilion dedicat exclusiv roadelor pămîntului. Trofee de vînătoare, trunchiuri de arbori seculari, vinuri premiate și acvarii cu păstrăvi, 38 de medalii de aur, bronz și argint, obținute la ultimele 5 olimpiade

S-ar putea continua tot așa, dar nu în condiții de articol de revistă cu întindere limitată, ci de volum-inventar cu număr de pagini la discreție

Și-apoi, nu descrierea a ceea ce se vede ne-am propus, ci pătrunderea în spatele creației, în culise

A edifica o expoziție nu mai este cam de

Rezultatele cu care se prezintă constructorii energeticieni la acest bilanț de sfert de veac pot fi cotate impresionante, fără rezerve.

mult o treabă de amatori bine intenționați și entuziaști. Se poate chiar vorbi de o știință a expoziției.

Lucrurile au devenit însă cu atît mai pretențioase, cu atît mai complicate, cu cît, de rîndul acesta, nu era vorba de o expoziție de însemnătate și amploare oarecare.

Expoziția a trebuit să fie concepută și acordată potrivit dimensiunilor, potrivit proporțiilor înfăptuirilor — economice, sociale și culturale — ale unei întregi națiuni de-a lungul a 25 de ani de existență creatoare liberă.

Și așa s-a deschis — mai precis, s-a redeschis, după mai puțin de patru ani — poate cel mai original șantier al țării.

Un șantier cu niște probleme foarte speciale. Și, bineînțeles, înainte de toate probleme de concepție, de proiectare.

Spuneam că dezvoltarea economiei, antrenînd firesc și o dezvoltare socială și culturală, trebuia să fie reflectată în expoziție fidel, în raporturi absolut exacte. Deci, imperativul de concepție nr. 1: crearea pentru realitatea 1969 a țării a unei uriașe oglinzi cu coeficientul de aberație zero.

Iată de ce proiectanții ei au hotărît organizarea a două zone expoziționale: prima, evident dominantă — destinată prezentării realizărilor stricte ale economiei naționale pe ansamblul lor, cît și pe ramuri — a fost amplasată pe teritoriul complexului central din Piața Scînteii; iar a doua, menită prezentării realizărilor în domeniile culturii, științei, învățămîntului, muncii, sănătății, sportului și turismului, a fost amplasată pe teritoriul din jurul pavilionului de pe malul lacului Herăstrău.

Două zone diferite și totuși legate între ele, atît prin noul pasaj-tunel de sub șoseaua Kiseleff, cît și printr-o ingenioasă serie de elemente compoziționale comune, avînd rostul să marcheze, și în acest fel, unitatea dintre structura și suprastructura societății românești socialiste.

Amploarea și diversitatea au fost următoarele mari surse de probleme ale șantierului EREN'69. Pentru că — pe scurt — trebuia organizat un teritoriu de 72 000 mp (dublu față de cel folosit în 1964), dintre care 35 000 mp acoperiți de pavilioane (19 000 mp, în 1964), în așa fel încît 55 000 de exponate, cu cele mai diferite caracteristici de utilitate, formă, culoare, dimensiuni etc., să-și găsească locul cel mai optim, pentru ca fiecare dintre ele în parte, pentru ca fiecare grupă de exponate, în sfîrșit pentru ca expoziția în totalul ei să răspundă, în cel mai înalt grad, unor multiple criterii: informaționale, propagandistice, comerciale, estetice, de specific național și altele.

Este locul să subliniez că înșeși pavilioanele, platformele, circuitul aleilor, construcțiile administrative cît și cele comerciale ale acestui orășel-vitrină spre lume a țării, reprezintă «exponate» în sine, demne de admirat. Îmi ajut afirmația doar cu unul dintre exemplele noi care se pot da: pavilionul cu cupolă susținută exclusiv pneumatic al Institutului de fizică atomică.

Dar pînă la urmă, dificultățile au fost depășite și această uriașă sinteză de timp, spațiu și creație, care este EREN '69, a oferit celor care au edificat-o și satisfacția reușitei.

Duminică 10 august, în prezența conducătorilor partidului și statului, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, în prezența reprezentanților partidelor care au luat parte la Congresul al X-lea al P.C.R., a delegaților și invitaților la congres din toate județele țării, a șefilor misiunilor diplomatice acreditați la București, a numeroși ziariști români și străini, precum și a unei imense și entuziaste mulțimi, a fost deschisă Expoziția Realizărilor Economiei Naționale — România 1969, expoziție închinată celei de-a 25-a aniversări a eliberării patriei.

Vizitarea expoziției mi-a adus în memorie o remarcă cuprinsă în Raportul Comitetului Central prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al X-lea al P.C.R.:

«Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, oamenii muncii din România, fără deosebire de naționalitate au demonstrat, prin munca lor plină de abnegație, ce operă măreață poate înfăptui un popor liber și stăpîn pe destinele sale».

În această ordine de idei, e obligatoriu să precizez raza sferei care îi cuprinde pe acei care au edificat expoziția. Căci această expoziție n-a fost ridicată doar de populația, și ea destul de numeroasă, a șantierului. Încă de la începutul anului, dacă nu chiar mai devreme, în toate întreprinderile și instituțiile — de cele mai variate feluri, de la cele economice pînă la cele sportive — a circulat o întrebare, o preocupare: «Cu ce ne prezentăm noi la expoziție pentru ca apoi, comparativ cu produsele, cu munca și realizările celorlalte unități ale țării, să rămînem cu fruntea sus?» S-a născut spontan o veritabilă întrecere socialistă pentru calitate. O întrecere la scară națională care duce inevitabil la o concluzie: EREN este — asemeni economiei noastre naționale — o construcție a întregii țări.

S-ar părea că acum — în continuare firească — ar trebui să pășesc la o prezentare, ori cam așa ceva, a expoziției, în starea ei finită. Și totuși mă opresc. Pentru că expoziția trebuie văzută!

Am închinat aceste coloane de cuvinte realizatorilor ei, tocmai pentru că opera lor finală trebuie văzută. Iar cele cîteva imagini din expoziție incluse în aceste pagini nu mă dezmint, fiindcă nici pe departe nu au pretenția să suplinească o vizitare a expoziției, ci, dimpotrivă, vă invită — asemeni vederilor din orașele, din locurile minunate ale lumii, trimise de către amicii bine intenționați — vă invită, spun, la o parcurgere și privire a ei nemediată.

Și apoi, să nu uităm că, pentru noi, EREN înseamnă, înainte de toate, un «cunoaște-te pe tine însuți!»

Fiindcă numai așa, cunoscîndu-ne posibilitățile reale, putem în chipul cel mai științific să ne dezbatem viitorul, să ne planificăm treptele de bunăstare și civilizație pe care le vom ridica în următorii cinci ani, în următorii zece ani.

▲ *Acest nou tip de avion românesc și-a efectuat primul său zbor atît de recent, încît, de dragul metaforei, dar fără să forțăm realitatea prea mult, putem spune că a decolat ca să aterizeze direct în spațiul ce i s-a rezervat în expoziție. De fapt, dind deoparte gluma, parametrii săi de utilitate sînt dintre cei mai mulțumitori.*

▶ *Blocurile moderne de locuințe din planul doi al fotografiei își găsesc explicația existenței în realizările și avantajele unei industrii dezvoltate. În prim-planul imaginii, un fragment din sectorul industriei de utilaje chimice.*

Standurile pavilionului Ministerului Industriei Alimentare frapează prin varietatea și bogăția produselor expuse, dar și prin felul în care sînt prezentate. Cooperarea dintre artiști și negustori a transformat ambalajul banal într-un exponat în sine, care face ca aceste produse «de-ale gurii» să fie și mai apetisante. ▼

Butucul cu paleți ai hidroagregatului de 178 MW pentru Hidrocentrala «Porțile de Fier», alături de autoturismul Dacia-1 100 — două dintre ultimele noastre realizări total diferite, dar ambele de prestigiu pentru industria noastră, pentru tehnicienii noștri

«ROMÂNIA 1969»

de **Ilie ZAHARIA**

Noua generație de cetățeni se arată foarte interesată de noile generații de mașini. Copiii de azi ne pregătesc pentru viitor mari surprize tehnico-economice. N-avem nimic împotrivă, vom fi niște pensionari care vom ști să aplaudăm.

Acumulare și consum

E un adevăr elementar, primar, că dezvoltarea economică nu este posibilă fără *acumulare*. Dacă vrem să asigurăm societății mai multe alimente, mai multă încălțăminte și îmbrăcăminte, mai multă mobilă, mai multe aparate de radio, televizoare, cărți, automobile și autobuze, în sfîrșit tot ce este necesar unei vieți civilizate și îmbelșugate, trebuie să construim fabrici noi și să le lărgim pe cele existente; trebuie să construim uzine și mașini care să echipeze fabricile de textile, mobilă etc., să echipeze agricultura cu utilajul necesar unei producții mecanice, trebuie să construim uzine siderurgice pentru producerea oțelului necesar fabricării mașinilor, și așa mai departe. Prin urmare, însuși mecanismul economic impune să se aloce o anumită parte din venitul național pentru acumulare, care este destinată în primul rînd producției pe o scară din ce în ce mai mare. Problema care se ridică este găsirea unei *proporții optime* între partea din venitul național destinată fondului de consum (salarii, pensii etc.) și cea destinată acumulării.

«*Experiența a demonstrat* — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Congresul al X-lea al Partidului nostru — *că țările care, în anumite perioade, au mers pe linia unor acumulări reduse, au întîmpinat, într-un timp scurt, dificultăți serioase, atît în activitatea economică cît și în nivelul de viață al poporului. Este ilustrativ, pentru raportul dintre acumulare și ridicarea nivelului de trai, următorul calcul: dacă vom menține și în viitor rata acumulării de 28-30 la sută, fondul de consum va fi în următorii zece ani cu 35-50 miliarde lei mai mare decît în cazul reducerii acumulării la un procent de 25 la sută*».

La începutul acestui an un economist, Niculae Alexe, a publicat în «Lupta de clasă» dinamica creșterii fondului de consum, în ipotezele că se alocă pentru acumulare 25% sau 30% din totalul venitului național, iar restul pentru consum. Iată, concentrate în cîteva cifre, la ce rezultate ajunge:

Acumulare	Creșterea fondului de consum în		
	anul 1	anul 5	anul 10
25%	8,2	48,1	119,1
30%	1,0	43,6	123,1

Prin urmare la o acumulare de 30%, în primul an creșterea fondului de consum este mică (1%), ea ajunge la 43,6% în anul al cincilea, iar peste zece ani nu numai că este mai mult decît dublă (123,1%), dar depășește pe cea care am avea-o dacă procentul de acumulare ar fi de 25%.

Este limpede deci că o cotă mai ridicată a acumulării determină un ritm mai rapid de dezvoltare a economiei, că acest ritm rapid duce la creșterea mai accelerată a venitului național și — pe această bază mai largă — fondul de consum al populației se amplifică.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

ORGOLIUL URII

Y se mîndrește cu dușmanii lui. E convins că numărul mare de *rivali*, reali și *imaginari*, pe care-i are, e cea mai bună dovadă a capacității lui. În orice caz, pînă una-alta, asta ar fi cam singura dovadă.

— Toată lumea mă urăște... ține să precizeze Y, foarte încîntat de dușmăniile pe care le are pe piață...

Cuvîntul «piață» e, totuși, cel mai propice. Dușmăniile lui Y sînt un adevărat capital etic și financiar, pe care are grijă să-l îmbogățească permanent.

— Toți mă invidiază...

Declarația lui Y, ca să fiu sincer, mă nedumerește. Nu prea văd pentru ce naiba ar putea fi invidiat Y. Pentru calitățile lui?! Nu prea sînt... Pentru situația lui?! E destul de șubredă... Pentru sănătatea lui? Și așa e pe drojdie... Pentru păcatele lui? Și ălea sînt mediocre, meschine și șterse... Pentru talentul cu care improvizează diverse distracții folosind ca materie primă bețele de chibrit? Sincer vorbind, nu văd în asta un motiv de invidie...

Cu toate astea, își etalează mereu inamiciții, ca o duduie rochiile aduse de la Paris.

— W se face galben de ciudă cînd mă vede.

— Z face alergie numai cînd aude de numele meu.

— V m-ar ucide cu mîna lui, dacă ar putea...

Stau și mă uimesc de acest șir de ură imaginară pe care Y a reușit să-l clădească ani și ani de zile... E foarte mîndru de ura pe care o stîrnește în jurul lui.

— Tuturora le stau ca un ghimpe în ochi!...

Dacă ar ști Y cît de mult îl iubim, cred că s-ar sinucide

UMOR FĂRĂ CUVINTE

literare

de G. DIMISIANU

E. LOVINESCU:

SCRIERI

Revenit de vreo cîțiva ani în cîmpul obișnuit de referințe al criticii noastre, după ce vreme destul de îndelungată fusese supus unui injust și cu totul improfitabil regim de ignorare, E. Lovinescu e tipărit din nou, act de cultură destinat să redea acestei importante personalități locul ce i se cuvine pe harta spiritualității românești din prima jumătate a veacului.

La nu mult timp după culegerea de *Texte critice* tipărită de I. Negoițescu în colecția *Lyceum*, pusă deci în primul rînd la dispoziția publicului școlar, apare la Editura pentru literatură ediția de *Scrieri*, alcătuită de criticul Eugen Simion, care semnează și cuprinzătorul studiu introductiv. Editorul proiectează să publice patru volume din *Scrierile* lui E. Lovinescu, avînd următoarea configurație: volumul I, deja apărut, cuprinde o largă selecțiune din cele zece volume de *Critice*, articole grupate pe autori și respectîndu-se criteriul cronologic astfel ca să putem avea o imagine în evoluție, un tablou dinamic al gîndirii critice lovinesciene. Evident că de o retipărire integrală, în acest cadru, a *Criticelor* nu putea fi vorba, știindu-se mulțimea de variante, de reveniri și revizuiri ale textelor la care Lovinescu a recurs, fapt ce ar fi complicat enorm, de bună-seamă, acțiunea editorului în această primă fază. El a preferat, așadar, cum însuși specifică, să ne dea «un Lovinescu nu integral, ci reprezentativ», să ne pună adică în contact în primul rînd cu acele texte care constituie principalele puncte de reper ale gîndirii lovinesciene. Astfel se explică prezența în ediție și a unor articole despre autori nu de prima linie, dar în care se formulează, măcar tangențial, probleme de principiu și de orientare generală, în care se fac referiri la diferitele curente literare ș.a.m.d.

Volumele II și III vor cuprinde *Memoriile* și *Aqua forte*, iar volumul IV: *Istoria literaturii române contemporane* (compendiul din 1937), autorul ediției asigurîndu-ne că aici retipărirea va fi integrală. Poziție justificată, fiindcă actul selectiv ar fi însemnat de astă dată o intervenție arbitrară, din moment ce autorul a gîndit unitar aceste opere și le-a dus la capăt în forma pe care o cunoaștem.

Așa cum este concepută această nouă ediție a *Scrierilor* lui E. Lovinescu ni se pare că reprezintă un pas important în acțiunea de refamiliarizare a publicului nostru cu creația marelui critic, urmînd bineînțeles ca ea să fie continuată cu reeditarea, ori în cadrul colecțiilor, ori în afara lor, și a celorlalte mari opere lovinesciene: *Istoria literaturii române contemporane* (cele șase volume), *Istoria civilizației române moderne* (volumele I-III), studiul în două volume dedicat lui *Titu Maiorescu* și, în fine, scrierile consacrate momentului *Junimii*, concepute și realizate în ultimii ani de viață. Acestea toate, desigur, ca momente premergătoare ale ediției complete de opere de care un mare critic al literaturii noastre cum este E. Lovinescu trebuie să beneficieze.

Studiul introductiv al lui Eugen Simion reface etapele evoluției critice lovinesciene marcînd toate momentele importante și discutîndu-le pe larg și nuanțat despre noțiunile de *modernism*, *sincronism*, *autonomia esteticului*, *mutația valorilor*, *relativism* sau *diferențiere*, noțiuni în jurul cărora Lovinescu și-a structurat acțiunea sa critică de patru decenii. Studiul tinde să înfăptuiască un portret ideologic și moral al criticului lăsînd tot timpul deschisă, în cursul demonstrației, o poartă de comunicare cu actualitatea literară imediată căreia implicit i se propune un contact fertilizator cu ideile lovinesciene. Este semnificativ faptul că unul dintre reprezentanții proeminenți ai criticii tinere s-a dedicat acțiunii de reintroducere a lui E. Lovinescu în planul marilor noastre valori de referință, semnificativ tocmai pentru că indică un patronaj spiritual pe care momentul îl cere cu deosebire. Acesta înseamnă spirit înalt de sacrificiu pentru cauza artei, echilibru și dreaptă cumpănire estetică, autoritate morală a criticii într-un climat de liberă competiție a valorilor pe care ea îl întreține prin prestigiul argumentului. Toate acestea sînt coordonate majore ale spiritului lovinescian, cum reiese și din caracterizarea, sinteză cu care E. Simion încheie studiul său: «Lovinescianismul e așadar un triumf al spiritului de moderație și echitate, al pasiunii pure pentru artă și al vocației pentru adevăr».

strada

de Pop SIMION

FIII

N-am crezut să mă pierd cu firea! Nu fleacul de vorbire mă sperie, amintirile nu-mi dau pace, le văz cum cad asupră-mi și mă învălătucesc ca paserile. În starea asta cum să mai ții cuvîntări? Ești topit, nu mai ești tu, iar oaspeții așteaptă să audă ceva din gura mea, își spun: «la să vedem ce zice staroste-le». Iar eu voi sta, ca muții cei mai muți, cum aș fi luat apă în gură. Că mă fac eu de rîs, treacă-meargă, dar ce o să zică bătrînii satului? Că pe ei îi reprezint, cuvîntul lor îl duc, dulceața vorbelor mele dinspre ei ar veni, de la bătrîni înspre fii și nepoți; dar de mă gîngăvesc? Nimeni nu te rabdă să te gîngăvești în numele său; gîngăvește-te pentru tine (dacă îți dă mîna), atît. N-ai cădere să strici numele și renumele altcuiva; n-ai cădere pentru că nu tu ai ridicat acest nume și renume. Cu atît mai mult că-i vorba de un întreg val de oameni, de bătrînii satului; nu mi-aș spăla rușinea cu întreaga lalomiță. M-au ales ca eu să le port cuvîntul (Doamne, ce mai strigau: «Ionel să fie! Ionel să cuvinteze în numele nostru!»); *am simțit o furnicătură, mîndria mă încălzea*, simțeam cum îmi arde trupul, parcă aș fi beut rachiu. Le-oi spune cîte în lună și în stele, mi-am zis în prima secundă, luat de valul bunei dispoziții, dar imediat m-am muiat ca o rufă. Știi tu de ce: moroienarul rămîne moroienar, fie că a plecat de un an din comună, ori de douăzeci. Firea lui nu se schimbă. E bănuitor, plin de orgoliu, necruțător în asprimea cu care te judecă. Cine știe cu ce ochi și cu ce minte revin azi în comună cei plecați; judecata lor țărănească a fost lărgită prin școli, s-au subțiat la minte, poate nu le mai plac vorbele care le-au plăcut odată, au alte pretenții (ca orășenii), mai știi? Așa stau și mă gîndesc, și mă frămînt; mă perpelesc ca pe cărbuni. Unde mai pui — ptiu! drace! — că se trezesc doi-trei deștepți în comună și îmi fac un text de vorbire (purtînd viza primăriei) pe care mi-l pun sub nas zicînd: iaca, na! nu-i lipsește nimic, are tot cercul de probleme, poftim de-l învață pe dinafară. Ba, pe naiba! Ce-s eu? Papagal? Sînt acolo cuvinte alese și juste (eu nu zic nu), însă pe unele nici nu le înțeleg; deci le-am spus (nu le fie cu supărare) dar nu le introduc în vorbirea mea. Mie îmi place să mă desfășor în lege. Dar cum? În ce mod? Cu ce minte și ce curaj? Invitații noștri formează (știu!) popor mult, e toată tinerimea plecată de la noi în ultimul sfert de veac. Sînt fiii satului. Revin la matcă. Unii isprăvirăcele patru clase primare în chiar vara anului eliberării. Poate cu ei ar trebui să încep. Dar cu ce spusă? Care să fie fraza? Mulți pun preț mare pe fraza primă. Dacă îi reușită, te ascultă; dacă nu, voie bună și n-am cuvinte!, se uită prin tine ca prin sticlă. N-aș vrea să pățesc astfel. Mai ales că toți au făcut școli, oho! și ce școli?! Mă ia cu frig cînd mă gîndesc la multele meserii pe care le stăpînesc în bună sănătate și pricepere. Unii-s medici (nu-mi dau seama cîți), alții, ingineri de tot felul (puzderie!), un lung șir de ofițeri în toate gradele (păcat că n-avem un general, asta ar pune capac la toate), profesori (în care îi prenumăr pe conferențiari și pe cei de la Academie), economiști, procurori, diplomați (totdeauna am zis că mintea celor din Moroieni e bună în diplomație!), farmaciști, maiștri fel de fel, oameni ai tehnicii. Cum să vorbești ca să te asculte toți? Cu ce vorbe? Cum meșteșugite? Poate să le zic simplu, direct: Bun venit, scumpi feciori! Voi sînteți fala noastră. Al care vă vorbește este Ionică Berbecea (mulți dintre voi n-aveți de unde să-l știți, că-i din alt val de oameni și are în spinare nouă ani din secolul celălalt, motiv pentru care a fost făcut staroste și pus să vă salute cu dragoste în numele bătrînimii). V-am chemat la vatră, mult iubiți fii ai satului, ca să cinstim cu voi, prin voi, pătrarul de veac, care v-a înșiesnit să vă luați zborul, atît de frumos și în stol atît de mare. Prin 1938 doar trei fii din Moroieni răzbiseră la carte și meserie dincolo de sat; azi sînteți peste o sută în toate profesiunile și în toate orașele țării unde, cu priceperea și talantul pe care le aveți, ajutați la înălțarea... Ce spui? Să merg pe struna asta? Nu lipsește cercul de probleme? Tu trebuie să-mi spui drept, fără ocol, că ești carne din carnea mea. De ce taci?

24 fotografii 6×6

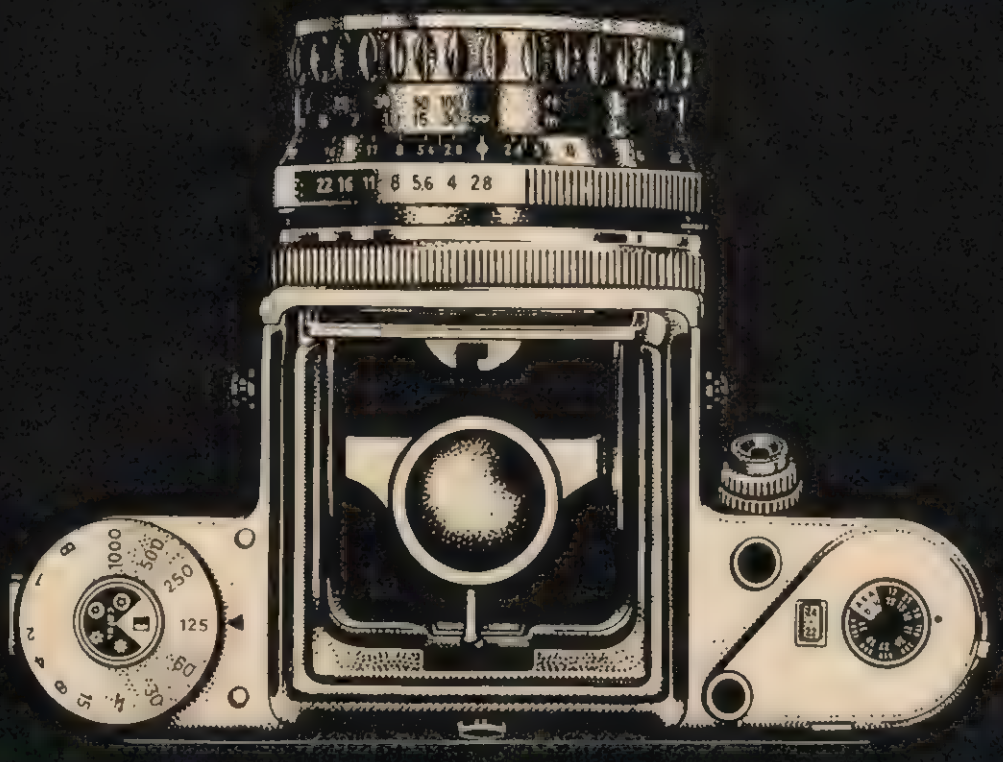

— una după alta, fără schimbarea rolfilmului, se pot face cu PENTACON SIX, un aparat de format mediu.
Vă sînt cunoscute avantajele: posibilitatea măririi la maximum a negativelor și marea densitate de culoare a diapozitivelor. Ceea ce vă mai oferă aparatul PENTACON SIX este o gamă de obiective și accesorii de o deosebită varietate pentru un veritabil aparat reflex monoobiectiv.
Astfel, PENTACON SIX este aparatul ideal nu numai pentru fotografii profesioniști ci și pentru fotografii amatori, ale căror lucrări vor satisface cele mai pretențioase cerințe.

PENTACON

PENTACON six

— Un veritabil aparat 6×6 reflex monoobiectiv.
— Pentru 24 imagini pe rolfilm 220 sau 12 imagini pe rolfilm 120.
— Obturator cu perdea de la 1 la 1/1000.
— Vizor interșanjabil (cameră de lumină, penta — prismă, lupă suplimentară).
— Obiective interșanjabile de la 50 la 1000 mm distanță focală (pînă la 300 mm cu diafragmă automată).
— Accesorii universale pentru orice domenii de activitate.
— **Actualmente și cu prismă TTL**

KOMBINAT VEB PENTACON — DRESDA
Republica Democrată Germană

... folosiți la acest aparat totdeauna filmul ORWO

ÎNTRE NORD ȘI SUD DE RIO GRANDE

de I. CIOARĂ

O tristă realitate a Americii Latine la sfîrșitul deceniului al 7-lea al secolului 20 — cartierele de cocioabe de la periferiile marilor orașe, ca aceste favelas din Rio de Janeiro.

Urmărindu-se acel fenomen cu nume de rezonanță spaniolă manifestat din plin îndeosebi pe meleagurile latino-americane, acel faimos «pronunciamento», despre care un ziar venezuelean amator de statistici afirma că s-ar fi repetat de aproximativ 80 de ori în numai ultimele trei decenii și jumătate, s-a putut ajunge chiar la o formulare a «tiparelor» sale. Acestea s-ar prezenta cam astfel: Orele de îngemănare a nopții cu zorii zilei... Ofițerul de gardă al unei mari cazărmi moțăie în scaunul său... Deodată, în fața lui apare generalul X, cu cizmele strălucitoare și pieptul plin de decorații. Ofițerului — care într-o poziție oscilantă de «drepți» încearcă să-și alunge somnul — generalul îi comunică ferma sa hotărîre de a prelua comanda regimentului, a întregii garnizoane, a armatei în totalitatea ei. Motivul? Cu același glas solemn, de circumstanță, generalul explică — mai mult sau mai puțin logic, dar asta n-are nici o importanță — de ce consideră interesele... țării în pericol și de ce e de datoria sa. Pentru Salvarea Patriei, să «se pronunțe»

.Iar cîteva ore mai tîrziu — cu o promptitudine suspectă, dar tocmai prin aceasta lesne de explicat — Departamentul de stat de la Washington dă recunoașterea și girul său noului regim... Aceasta ar fi, cum s-ar spune, «versiunea clasică» a pronunciamento-ului. Căci evenimente de dată foarte recentă par să îndreptățească afirmația că

PRONUNCIAMENTO-UL CUNOAȘTE ȘI O VERSIUNE MODERNĂ

Primele știri difuzate din Lima de agențiile de presă pe calea undelor, în zorii zilei de 4 octombrie 1968, erau sumare: tancuri «Sherman» încercuiseră în cursul nopții palatul Pizzaro — reședința prezidențială — pe care președintele peruvian Belaunde Terry l-a părăsit în grabă, pe o ușă dosnică, fără a mai avea măcar răgazul să-și încalțe pantofii. Apoi au venit și amănuntele, aflîndu-se astfel că lovitura de stat a fost determinată, în ultimă instanță, de scandalul izbucnit în legătură cu «dispariția» filei cu numărul 11 (singura ce conținea o clauză conformă intereselor țării) a contractului încheiat cu societatea nord-americană «International Petroleum Co». Unii comentatori au fost tentați în primele momente să afirme că «afacerea I.P.C.» și zarva în jurul ei n-ar constitui decît un pretext pentru autorii loviturii de stat, un mijloc de a-și asigura un sprijin rapid, foarte necesar mai ales în acele clipe, din partea opiniei publice, tot astfel cum Belaunde Terry își desfășurase campania electorală la vremea respectivă sub lozincile, ulterior evasiabandonate, ale reformei agrare și apărării intereselor naționale pe tărîm petrolier.

Dar iată că aici canoanele «clasice» ale pronunciamento-ului încep să cunoască modificări. Departamentul de stat nu s-a mai pripit, ca în alte dăți, cu recunoașterea noilor conducători. În schimb, aceștia au acționat cu promptitudine. La numai cinci zile de la lovitura de stat, la 9 octombrie, concomitent cu un discurs radiotelevizat al generalului Juan Velasco Alvarado, noul președinte al țării, care anunța faptul, 1 000 de soldați ai diviziei întîi, echipați ca de luptă, ocupau rafinăria de la Talara, iar alte cîteva mii, terenurile petrolifere de la Brea y Parinas. Și apoi... Ceea ce a urmat e destul de proaspăt pentru a nu mai trebui să fie reamintit în amănunt. Un lucru e cert însă: desfășurarea ulterioară a evenimentelor a dovedit specialiștilor în probleme latino-americane de la Washington că nu putea fi vorba de o «pronunțare» care să intre în vederile lor și căreia să-i vină în întîmpinare. De unde și sinuozitățile — pentru a folosi o expresie eufemistică — atitudinii americane: recunoașterea totuși, la relativ scurtă vreme, a noului regim peruvian, apoi sprijinul oficial acordat I.P.C., manifestat atît prin trimiterea la Lima a unui emisar special cît și prin amenințarea cu aplicarea amendamentului Hickenlooper,apoi încercarea oficialităților nord-americane de a se dezangaja din conflictul dintre statul peruvian și amintita companie și, în sfîrșit, «amînarea» aplicării amendamentului mai sus-citat — respectiv a sancțiunilor economice pe care le prevede — în pofida neajungerii la nici o soluție...

Această atitudine a S.U.A. își are explicația sa, care a scos de altfel afacerea peruviană din contextul relațiilor bilaterale. Căci, în condițiile în care s-a declanșat cvasisimultan cu preluarea puterii de către noua administrație, conflictul a atîntit asupra sa atenția opiniei publice și a comentatorilor, mai ales pentru că se urmărea nu numai reacția S.U.A. în fața mănușii aruncate de o mică țară ce-și apăra cu îndîrjire interesele, ci în special se căuta să se descifreze elementele noii orientări a politicii «marelui vecin din nord» în raporturile cu restul țărilor de dincolo de Rio Grande, în condiții cînd gestul peruvian a și început să facă prozeliți.

MAREA NECUNOSCUTĂ ȘI MICILE EXCEPȚII

Faptul că din discursurile rostite în timpul campaniei electorale de către Richard Nixon doar unul conținea referiri la politica S.U.A față de America Latină — evocîndu-se eșecul acelei «Alianțe pentru progres», lansate în 1961 de John Kennedy cu speranța că va contribui la «oxigenarea» relațiilor interamericane și ajungîndu-se la constatarea că «prăpastia de pe acum uriașă, care separă nordul de sudul continentului, nu încetează a se lărgi într-o cadență îngrijorătoare» — ca și lipsa abordării acestei teme din discursul inaugural al succesorului lui Lyndon Johnson au stîrnit curiozitatea observatorilor cu privire la tendințele relațiilor noii administrații cu țările cele mai apropiate S.U.A. din punct de vedere geografic, dar nu numai geografic. Și totuși această «mare necunoscută» din eșichierul diplomației americane își avea excepțiile ei. Încă înaintea numirii ca secretar adjunct la Departamentul de stat pentru America Latină — la 12 martie a.c. — a lui Charles Meyer («înainte de toate un om de afaceri» — au ținut să remarce comentatorii, referindu-se la funcția sa anterioară de vicepreședinte al unei mari rețele de magazine — «Sears Roebuck Co» — însărcinat cu implantarea firmei în țările Americii Latine, «misiune în care a reușit perfect») a fost anunțată hotărîrea Statelor Unite de a trimite un emisar special în America Latină. A fost chiar precizată și persoana aleasă — guvernatorul statului New York, Nelson Rockefeller. Și încă ceva. În ajunul acestui «turneu de lucru», luînd cuvîntul la Washington cu prilejul «Zilei panamericane» în fața Consiliului Organizației Statelor Americane, șeful executivului american sublinia, referindu-se la problemele «colaborării interamericane»,că acestea «sînt prea importante pentru ca noi să putem continua să recurgem la lozincile, la cuvintele, la gesturile din trecut... Noi trebuie să deschidem ochii, urechile, spiritele și inimile noastre...»

O «OPERAȚIE DE SEDUCȚIE»?

Rockefeller a ținut să precizeze că misiunea sa o constituie «informarea și explorarea» posibilităților de îmbunătățire a relațiilor S.U.A. cu America Latină. Dar cele patru etape ale periplului latino-american întreprins de guvernatorul New York-ului au cunoscut o agitată desfășurare. Să spicuim cîteva din elementele ce n-au lipsit din mai toate relatările corespondenților de presă din țările cuprinse în itinerarul lui Rockefeller

...Vizita la Ciudad de Guatemala a fost scurtată la numai 4 ore «din motive de securitate», iar «cortegiul automobilelor oficiale s-a deplasat sub o puternică gardă militară, fiind totodată supravegheat din aer cu ajutorul elicopterelor» (U.P.I.) ...La Quito (Ecuador), Rockefeller «a găsit un oraș aproape complet abandonat» (France Presse), străzile fiind populate mai mult de polițiști și soldați purtînd măști de gaze și avînd în mîini grenade cu gaze lacrimogene, gata pregătite pentru a fi aruncate împotriva demonstranților; tot aici, o bombă cu mare putere explozivă a fost descoperită în ultimul moment la hotelul unde urma să aibă loc o conferință de presă a guvernatorului Rockefeller... Sosit pe aeroportul din La Paz, Rockefeller nu l-a mai părăsit timp de 3 ore

la atît a fost redusă durata «escalei boliviene» a turneului — autorităților fiindu-le frică de reacțiile opiniei publice care s-au manifestat,de altfel în afară de demonstrații, prin atentatele împotriva clădirilor aparținînd societăților nord-americane... Aceeași exprimare explozivă a sentimentelor populației s-a petrecut la Montevideo, unde a fost incendiat localul filialei societății «General Motors» și unde autoritățile au hotărît închiderea școlilor și universităților de teama unei epidemii de... «gripă». Pentru ca imaginea să fie completă, mai trebuie amintite «puternicele demonstrații, de proporții gigantice, care au acompaniat fiecare escală» (U.P.I.), precum și corolarul acestora — represiunile polițienești, soldate cu moartea a peste 10 persoane și rănirea altor sute, nemaivorbind de arestări — ca și contramandarea «pentru moment» (expresie totuși destul de elastică) a vizitei în Peru, Chile și Venezuela, țări în care opinia publică este în mod special «sensibilizată» față de Statele Unite.

De ce aceste reacții? La starea de spirit generală din țările latino-americane față de «marele vecin din nord», desemnarea unui Rockefeller care, e drept, s-a ocupat de America Latină și cu misiuni politice (fiind în anii 1940-1944 însărcinat de președintele Roosevelt cu coordonarea politicii latino-americane a Washingtonului și în 1944-1945 secretar de stat adjunct pentru problemele acestei zone), dar mai ales ca reprezentant al «*big businessului*» n-a făcut decît să toarne gaz peste foc. «Președinte al lui Standard Oil — sublinia trimisul special al săptămînalului

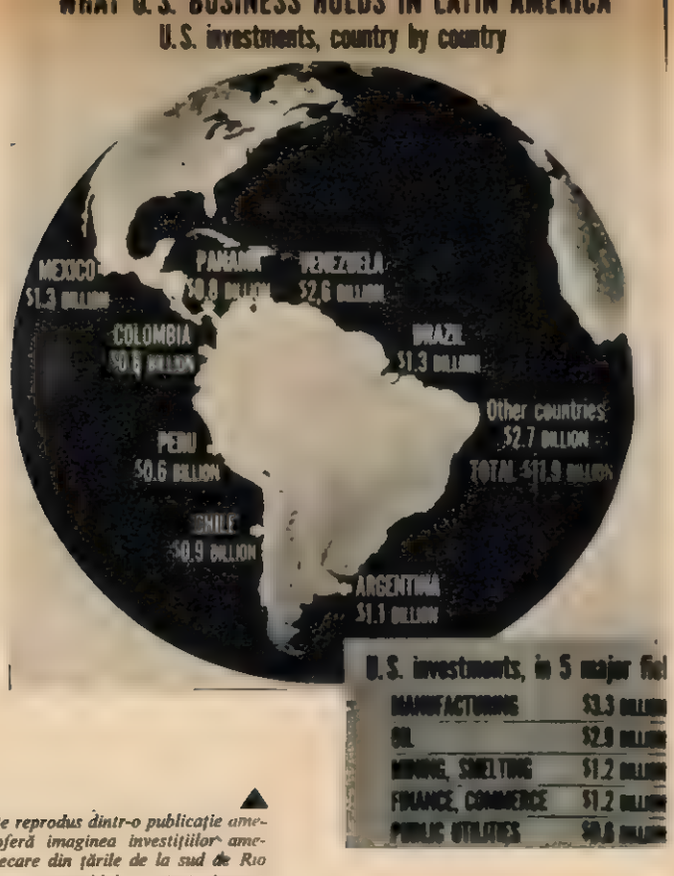

Graficul este reprodus dintr-o publicație americană și oferă imaginea investițiilor americane în fiecare din țările de la sud de Rio Grande și pe ansamblul a cinci domenii majore din respectivele țări. Într-o singură privință e mai discret: beneficiile obținute de pe urma acestor investiții.

parizian «L'Express» — domnul Rockefeller este simbolul trusturilor petroliere, cu alte cuvinte al puterii economice americane. Pe fondul antiamericanismului patologic (de care este răspunzătoare însăși politica S.U.A. față de America Latină, am adăuga noi — n.a.) doar singur numele său a dat foc unei dire de pulbere, înainte chiar ca el să pună piciorul în Columbia — prima etapă a turneului în America Latină».

Desigur, s-ar putea pune întrebarea: ce a determinat alegerea lui Rockefeller? — la care s-au și dat fel de fel de răspunsuri, printre care și cel spiritual, dar poate nu numai atît, al faimosului foiletonist american Art Buchwald, care, imaginînd un dialog cu un diplomat sud-american, Gonzales, pune în gura acestuia următoarea replică: «Senor, diferența dintre America de Nord și America de Sud este că în cele mai multe țări de pe continentul nostru noi îi aruncăm în închisoare sau îi exilăm pe cei din opoziție, în timp ce în țara voastră îi trimiteți în misiuni de bunăvoință...» Desigur însă că, dincolo de astfel de maliție, ceea ce a predominat în alegerea lui Rockefeller a fost calitatea sa de om de afaceri, versat în problemele latino-americane — ceea ce, alături de numirea lui Charles Meyer ca secretar la Departamentul de stat pentru problemele latino-americane, ca și de componența grupului celor peste 20 însoțitori ai lui Rockefeller, duce la formarea unei opinii asupra orientării pe care intenționează s-o dea noua administrație relațiilor cu sudul continentului «on a business basis» — sau, cum se exprima însuși Richard Nixon, «trebuie să punem accentul pe comerț și nu pe ajutor».

Întrebarea fundamentală este însă alta, de ce a fost organizat, în general, acest turneu? Printre observatorii latino-americani și chiar nord-americani, «misiunea Rockefeller» își găsește explicația, mai puțin ca «operație de seducție» — cum au încercat s-o prezinte unii — și mai mult ca dorința de a se cîștiga timp pentru clarificarea atitudinii de adoptat față de problemele fundamentale ale Americii Latine și raporturile interamericane.

Dar dacă era vorba de a afla «punctele de vedere și ideile» conducătorilor din țările de la sud de Rio Grande — cum a fost motivat inițial acest turneu cu «caracter informativ» — nu erau oare ele cunoscute la Washington?, întreabă comentatorii.

CINE PE CINE FINANȚEAZĂ?

O coincidență, care la prima impresie poate părea doar hazlie, a făcut ca, în zilele în care se cerea cu intensitate în Venezuela contramandarea vizitei lui Rockefeller, diverse organizații declarîndu-l «persona non grata», o bancă din Puerto la Cruz (filială a unei bănci nord-americane) să fie jefuită. La sosirea polițiștilor, aceștia au văzut cu stupefacție două cuvinte scrise cu litere de o șchioapă pe pereți: «Viva Rockefeller». Faptul răspîndindu-se cu repeziciune — ca de obicei în astfel de ocazii — a constituit în acele zile «fierbinți» un bun prilej de glume amare. Iată-i deci — se spunea — pe singurii profitori de pe urma «colaborării» cu big-businessul nord-american...

Căci, contrar aparențelor, realitatea e aceasta: «nu Statele Unite finanțează America Latină, ci America Latină — S.U.A.». Formularea aparține ministrului chilian al afacerilor externe, Gabriel Valdes, dar ea este rezultatul concluziilor la care au ajuns toți membrii Comisiei speciale latino-americane de coordonare întrunită recent la Viña del Mar (Chile). Pentru fiecare dolar investit între anii 1961 și 1968 — s-a demonstrat pe baza statisticilor oficiale prezentate la conferința economică și socială a Organizației Statelor Americane de la Port of Spain (Trinidad) — Statele Unite au obținut cinci. Datoriile externe ale țărilor sud-americane au crescut în această perioadă de la 10 la 20 miliarde dolari. Fără îndoială că toate acestea — și s-ar mai putea prezenta și alte cifre de aceeași natură — au drept corolar imediat grave repercusiuni sociale. Creșterea medie anuală a venitului național, de pildă, a fost în America Latină, între anii 1950 și 1960, de 2,1%; după 1960 nu s-a înregistrat decît 1,8%. De asemeni, dacă la începutul deceniului numărul latino-americanilor fără lucru era de 18 milioane, în prezent este de 23 milioane. Înapoierea agriculturii a determinat exodul unor largi mase spre orașe. Consecința? Proliferarea acestor excrescențe ale marilor orașe sud-americane — fie că se numesc favelas sau callampas, barriadas sau ranchos; la Rio de Janeiro 38% din populație «locuiește» astfel; la Lima — 21%; iar în Venezuela — 35% (date cuprinse într-un recent raport al Comisiei economice O.N.U. pentru America Latină). Iar cu ocazia primului seminar latino-american privind problemele alfabetizării s-a menționat că, în timp ce în țările dezvoltate venitul mediu pe cap de locuitor se ridică la aproximativ 6 000 dolari anual, în America Latină este de... 512 dolari, iar în țări ca Haiti, Republica Dominicană și Paraguay se cifrează între 85 și 272 dolari. În schimb, cheltuielile militare ale țărilor latino-americane au crescut cu peste 1,5 miliarde dolari între anii 1961 și 1967: în Peru cu 62%; în Paraguay cu 61%; în Brazilia cu 57%; în Columbia cu 45% etc. Cum poate prea ades obișnuim să spunem, cifrele sînt atît de elocvente încît nu mai au nevoie de comentarii...

6 000 CUVINTE SAU «CARTA REVENDICĂRILOR»

Paradoxal poate la prima vedere, această situație a făcut să devină fapt o veche năzuință a Statelor Unite.

...Dintr-un tot oarecum omogen, aflat sub jugul imperiului spaniol timp de trei secole, actualele țări latino-americane au pășit pe calea emancipării începînd din al doilea deceniu al veacului trecut, trecînd prin perioade agitate și transformîndu-se în 20 de state cu structuri caracteristice și probleme specifice. Asupra unora continuă să apese încă problemele generate de urmașii celor care au fost stăpînii acestor meleaguri — indienii. Altele au devenit «republici bananiere», dominate pînă la încătușare nu numai de capitalul american, ci și de generalii autohtoni aflați în slujba acestuia. De asemeni, în timp ce unele sînt dictaturi militare, altele cunosc regimuri mai liberale... E adevărat, continuă să constituie un numitor comun rămînerea în urmă pe plan economic — toate aceste țări putînd fi considerate state în curs de dezvoltare.

Aceasta, în mare măsură pentru că, după emanciparea de sub dominația spaniolă, respectivele țări au devenit teren de predilecție pentru marile monopoluri americane. Pentru ca acestea să-și desfășoare «activitatea» în cele mai bune condiții era indicat ca respectivele țări să fie constituite într-un fel de «tot» cu care să se poată manevra. Drept care au fost folosite cele mai diverse metode, de la elaborarea celebrei «doctrine Monroe» sau a «marii bîte» pînă la lozinca «bunei vecinătăți» lansate de Franklin D. Roosevelt, de la crearea în 1948 a Organizației Statelor Americane care să înlocuiască vechea uniune panamericană, — care a fost concepută mai mult ca o alianță militară avînd drept principală misiune «apărarea emisferei occidentale» — și pînă la cvasiutopica «Alianță pentru progres» lansată în 1961 de fostul președinte John Kennedy. Nici unul dintre aceste organisme, nici unul dintre așa-zisele programe ale S.U.A. pentru dezvoltarea Americii Latine n-a dat însă roadele scontate de cei mai optimiști dintre susținătorii lor sud-americani. În schimb, au condus pe nesimțite la împlinirea unui vechi deziderat american — în sens însă cu totul opus celui sperat. Se evidențiază astfel în vremea din urmă tendințe tot mai clare de realizare a unui front comun pe plan economic al țărilor latino-americane, dar opus tendințelor hegemonice ale Statelor Unite.

Cel mai semnificativ aspect al acestei ofensive comune manifestate «pentru prima oară în istoria panamericanismului» (precizează observatorii) îl constituie amintita întrunire de la Viña del Mar din 15-17 mai a.c. a Comisiei speciale de coordonare pentru America Latină — ținută fără Statele Unite — și înmînarea documentului acesteia (însumînd 6 000 de cuvinte și supranumit «Carta revendicărilor» de către ministrul de externe chilian președintelui Nixon, în prezența reprezentanților tuturor statelor latino-americane. Declarația făcută de ministrul chilian Gabriel Valdes cu acest prilej, că «interesele actuale ale dezvoltării Americii Latine nu sînt identice cu cele ale Statelor Unite» și că «aceste interese tind chiar să devină, progresiv, contradictorii» au sunat ca o oratie funebră pentru un anume tip de relații. Și dacă acesta n-a spus chiar dureros de hotărît lucrurilor pe nume, avea s-o facă, două zile mai tîrziu, tot în capitala americană, președintele Columbiei, condamnînd într-un discurs rostit la Clubul național al presei din Washington «atitudinea colonialistă și practicile de exploatare» și afirmînd net că «deținerea de către străini a mijloacelor de producție sau controlul exercitat de ei asupra acestora tind să deformeze personalitatea națiunii și să declanșeze reacții imprevizibile».

Aflată sub puternica impresie provocată de reacțiile neașteptat de ostile față de «turneul Rockefeller» ca și de pozițiile hotărîte ale statelor sud-americane, constituite ca niciodată pînă acum într-un solidar front comun împotriva politicii practicate față de ele de «marele vecin», administrația americană își manifestă acum intenția de «a

Precum se vede, «operațiunea seducție» a luat o întorsătură mai puțin dorită.

Asemenea imagini erau larg popularizate pe vremea cînd «Alianța pentru progres» nu devenise într-un mod atît de evident — pentru «beneficiarii» ei — «Alianța pentru regres».

începe un nou dialog» cu statele Americii Latine «pe baza documentului de la Viña del Mar». Cel puțin așa reiese din declarația făcută la recenta Conferință economică și socială interamericană de la Port of Spain (Trinidad) de secretarul de stat american pentru problemele sud-americane Charles Meyer ca și din afirmația făcută de guvernatorul Rockefeller că în cursul turneului său a cules «informații valoroase despre noile tendințe semnificative» din America Latină, care să fie utile președintelui Nixon și că «se impun cu necesitate schimbări urgente în politica noastră» latino-americană. Se speră că aceasta nu a constituit doar o modalitate de a duce la temperarea viilor critici care s-au făcut auzite și acolo, ci este o încercare sinceră de a se veni în întîmpinarea chemării statelor de la sud de Rio Grande, «de a se defini de urgență o nouă politică de colaborare în cadrul emisferei occidentale». Poziția S.U.A. pe acest plan se va descifra cu ușurință din concluziile raportului pe care guvernatorul Rockefeller urmează să-l prezinte pînă la sfîrșitul lunii august, ca și din concluziile «comisiei ad-hoc» create de șeful administrației americane pentru a «studia în amănunțime» documentul adoptat la Viña del Mar.

În funcție de aceasta se va vedea dacă Rio Grande del Norte va deveni o punte de legătură sau va rămîne o adîncă prăpastie.

AL X -L

A CONGRES

FOLCLOR-ROMÂNIA 1969»

de Sanda FAUR

Ce-ar fi ca într-o dimineață caldă de duminică, să zicem, grăbindu-vă să prindeți un autobuz din Piața Romană, să vi se ivească în cale, exact acolo, în capul bulevardului, în chip de arc triumfal, o imensă poartă maramureșeană cioplită în lemn? Și ce-ar mai fi ca, abia dezmeticiți din această surpriză, să năvălească în calea dv. niște nuntași veseli, veniți tocmai din Năsăud, cu cîțiva colăcari pe cai și un stegar în fruntea lor, cu un mire și o mireasă îmbujorați de sfioșenie, și mai apoi, tot călări, ciobani și băcițe cu toată stîna după ei, cu socăcița cea pricepută la bucate, cu prunci purcați în leagăne pe spate, cu cimpoieri și cobzari pe urmele lor? Mai încolo, din dreptul marilor biocuri ar fi să țîșnească alte grupuri de săteni care să vă facă, în plină vară, urarea de An nou a plugușorului, înghițată de glasul răgușit al buhaiului și de țăcănitul caprei, iar în Piața Universității să vă anunțe sosirea vreo 25 de buciumași și tulnicărese din Alba, urcați prin balcoanele și pe la ferestrele caselor din preajmă; pentru ca apoi vreo două sute de călușari din patru generații — de la cei de-o șchioapă la cei cu mustață albă — sosiți din Argeș, din Olt, din Teleorman, să umple cu zborul lor toată strada, cît vezi cu ochii... Aici, pe terasa Casei Centrale a Armatei, ar fi să vă aștepte o orchestră populară de vreo două sute de instrumentiști, condusă de Ionel Budișteanu, iar în Piața Palatului, după ce trec dubașii din Hunedoara, să vi se ofere pîine și sare, cununa cu spice și buzduganul de grîu, semnal al unei uriașe «hore a belșugului» în care să se prindă cei 2 000-3 000 de oameni aflați de față, printre care, mai știți, chiar și dv...

Ce-ar fi? Firește, nu visul unei dimineți de vară, nu deconspirarea vreunui scenariu fantezist pe cale de a fi filmat, ci marele spectacol folcloric din dimineața lui 31 august — de care ați aflat, poate, din presă și pînă acum unele detalii — acea amplă paradă a costumului popular care va marca ziua a 6-a a Festivalului și Concursului internațional de folclor «România 1969».

Ziua a șasea, dar nu cea premergătoare *în curînd, pe străzile Bucureștiului veți putea întîlni asemenea chipeși nuntași călări.*

În capul veselei petreceri, un flăcău de-o șchioapă purtînd steagul nunții.

Și iată și mirii din Oaș...

odihnei: pentru că de-a doua zi chiar începe momentul științific cel mai substanțial al festivalului, acea sesiune consacrată temei «Creația populară și contemporaneitatea», la care s-au anunțat cu comunicări 30 de personalități din 13 țări și peste 120 de de cercetători români. Precum se vede, între 24 august — cînd vor începe festivalul și concursul — și ultima lor zi, 3 septembrie, nu ne vom putea ține, cum se zice, numai de cîntec și joc. Deși, trebuie spus că organizarea acestei prestigioase manifestări artistice la care vom avea participanți de pe patru continente, și care se va repeta de acum înainte la fiecare trei ani, a presupus realmente răscolirea tuturor forțelor creatoare din țară, selectarea acelor formații folclorice, acelor creatori și interpreți populari în măsură să reprezinte esențe ale folclorului nostru, atît de viguros și proaspăt încă, să aducă imagini ale spiritualității poporului român, ale efervescentei sale fantezii artistice, ale pitorescilor sale obiceiuri legate de ocupațiile, de sărbătorile, de viața satului nostru. De fapt, aceasta a și fost intenția festivalului și a concursului internațional: posibilitatea cunoașterii reciproce — mai adînci — a creației populare tradiționale și contemporane, cunoașterea însemnînd înțelegere, comunicare, prietenie, adică una dintre năzuințele cele mai vii ale omenirii, astăzi.

■

La ora actuală pregătirile noastre, ale gazdelor, sînt gata, ceea ce înseamnă că se apropie momentul cînd, o dată cu autocarele ce vor aduce în București — dar și în alte orașe ale țării: Brașov, Constanța, Pitești, Ploiești, Sibiu, Mangalia, Buzău etc. — sute și mii de artiști populari se vor dezlănțui marile emoții: ale concurenților (țara noastră va participa, conform regulamentului, cu un ansamblu alcătuit din 35 persoane și cu un grup folcloric din maximum 15), ale participanților la festival, la concursul de costume, la Ziua folclorului românesc, a cîntecului popular românesc, la Cenaclul culegătorilor de folclor, la marea Expoziție internațională de artă populară, la... Am răsfoit — pentru a vă oferi cu anticipație, în paginile ce urmează, imaginea cîtorva din momentele festivalului — un adevărat tom ce prevedea totul în amănunțime, de la «șuba înfundată» pe care o va purta la parada costumelor o bătrînă din Hațeg, la ciupagul, zadiile vinete și broboada cu plete ale nevestei din Săliciu-Alba, de la desfășurarea pe care o va avea Tînjaua maramureșeană la cea a Drăgaicelor din Buzău, de la jocurile românești ce vor fi predate prin parcuri și săli străinilor doritori să le învețe, la căruțele cu păpușari ce vor străbate aleile parcului Herăstrău, de la discurile cu muzică populară ce vor apărea în acele zile, la concursul de ghicitori, snoave și strigături. Să ne oprim doar asupra cîtorva din aceste momente — practic este imposibil să epuizezi informațiile privind festivalul, fără a reedita tomul de care pomeneam.

■

Concursul e concurs. Acolo tensiunea e maximă, emoțiile, incandescente. Iese perechea de dansatori din Chimiteinic, intră cei doi călușari. Termină solistul «universal» — care cîntă la fluier, caval, cimpoi, ocarină, frunză, solz etc. — intră perechea de dans codrenesc sau tulnicarul, sau cele 10 perechi de dansatori ai ansamblului. Să-i lăsăm mai mult sau mai puțin liniștiți, în sala de concurs, urmăriți de judecata exigentă a juriului internațional, să-i lăsăm cu emoțiile lor — ale noastre nu au cum să le fie de folos — și să ieșim pentru jumătate de ceas la aer, la plimbare, pe aleile parcului Herăstrău. Putem poposi pe o bancă a Teatrului de vară — aici se produc, în duminica aceasta, cele mai renumite formații profesioniste și de amatori de la noi din țară, aici își arată harul și formații din străinătate; putem să ne oprim la estrada de amatori, unde îi vom putea asculta cîntînd pe tulnicarii și cimpoierii noștri, pe fluieraș sau frunzari, pe cei ce cîntă la ocarină, coajă de arțar sau nai... Dar v-aș propune să o luați încet prin parc, prin aleile sale, acolo unde ne-am învățat să ne îmbătăm cu mirosul trandafirilor și să privim apele lacului, dar va trebui, pentru astăzi, să renunțăm la obiceiurile noastre citadine. Dintr-o dată ne vom afla proiectați în plin univers rustic: la stînga, o alee s-a transformat într-o autentică uliță oșenească, la dreapta, ne credem de-adevăratelea într-un sat bihorean, mai încolo, o poartă și un pridvor ne vor face să ne simțim în plin sat vîlcean: într-un cazan adus de-acasă, fierbe, pe loc, aici, în parc bucureștean, faimoasa țuică de Vîlcea, mai încolo, la o stînă ciobănească, ți se oferă să guști din mîncărurile bucătăriei de Vaideeni, dincoace e înscenat obiceiul locului, «Oșteteleul», dincolo, la «colțul mîinilor de aur», îi poți vedea lucrînd la roată pe însuși Stelian Ogrezeanu, celebrul ceramist din Horezu, sau îi poți urmări pe Dumitru Tărtăreanu sculptînd furci ori pe Elena Bojan țesînd frumoasele ei covoare.

Faci doi pași, și din Vîlcea te pomenești direct printre măștile maramureșene, sau ești poftit la o nuntă ardelenească, ori invitat să joci inelul, firuțul, vama veche — știute jocuri distractive populare. Și dacă vi s-a făcut foame după atîta plimbare, vă așteaptă «Ca la mama acasă», ori «Hanul Ancuței», sau «La trei sarmale», cu tot felul de ospățuri țărănești — de la cîrnăciorii oltenești la poalele-n brîu, de la balmoș la mămăliguța cu pastramă.

Nu prea departe, în biblioteca parcului, îți poți găsi un loc de umbră, ca să-i asculți pe cei mai renumiți baladieri din țară, ori pe povestitorii de snoave și ghicitori; și-ți poți termina după-amiaza văzînd cum din «mîinile de aur» ale meșterilor populari, aduși aici din toate colțurile țării, ies minunatele înfloriturl de pe cojoace, stîlpi de porți maramureșene, lingurile brodate în lemn, blidele și oalele scăldate în strălucirea smalțurilor.

În ceasurile unei singure duminici, geografia va accepta să-și piardă dimensiunile reale, timpul să-și condenseze substanța, iar miracolul făuririi unei arte milenare să apară în fața noastră în concentrate simbolice, să ne fie restituit în imagini-cheie, în ceasurile unei singure duminici de august, petrecute în parcul Herăstrău...

Un post-scriptum la această invitație duminicală: cine va dori să facă o plimbare cu vaporașul pe Herăstrău va trebui să albă asupra sa buletinul de populație: cu «vaporașul oltenilor» se vor putea plimba numai oltenii, cu cel al moldovenilor, numai moldovenii, cu cel al muntenilor... și așa mai departe.

De fiecare dată, pe fiecare vaporaș, numai muzică populară din regiunea respectivă.. Dacă ți se face dor de-un «Trandafir de la Moldova» și tu ești cumva dobrogean, cred că trebuie făcut un memoriu scris și bine parafat... Pînă la ediția următoare a festivalului se poate rezolva...

■

...Și, între timp, pe podiumul circular din arena Circului de stat, o revărsare de culori, sunete și lumini, o amețitoare perindare de costume și podoabe, de ceremonii și datini: concursul celor mai frumoase costume, aducînd în competiție obiecte de artă vestimentară de pe cele mai diverse meridiane ale globului. Timp de trei ore și jumătate, mini-jupele și pantalonii, fustele din piele și puloverele colante vor cădea în dizgrație și cei de față vor putea din nou constata cum arta autentică nu cunoaște — nici măcar în domeniul vestimentației — moarte, cum moda vine și pleacă, dar zborul ei nu poate atinge nici măcar cu o aripă gestul creator al țărăncii care și-a țesut singură marama sau și-a brodat ia, a țăranului care și-a ghintuit singur chimirul de piele. Afară, în capul Aleii Circului, o fanfară sătească îi întîmpină pe oaspeți, în timp ce mîna uriașă a unui pictor nevăzut a pictat, pe toate balcoanele din jur, un joc de fantastice geometrii policrome — folosind minunatele noastre covoare populare. Zece minute pentru fiecare țară, zece minute în care, după vrere, fiecare țară își va putea prezenta costumele în perechi, individual sau în grup, defilînd sau dansînd în sunetele muzicii populare de acasă, după care, pe loc, rezultatele date de juriul internațional...

■

Să notăm acum, pentru cei interesați cîteva titluri din cele 150 de teme propuse spre dezbatere în cadrul sesiunii științifice: dr. D'Arcy Hayman, Franța, va prezenta — din partea UNESCO — raportul «Creația populară în societatea contemporană»; Ion Vlăduțiu și Nicolae Nistor: «Tendințe actuale ale dezvoltării creației populare în România»; H.W. Nicolaisen va avea o comunicare despre folclorul scoțian, B. Dahlgren Iordan, despre artizanii din Mexic, Bagra Gheorghieva, despre arhitectura tradițională bulgărească, Raoul Montand, despre folclorul marocan contemporan, Toma Sazdov, despre cel iugoslav. Timp de trei zile, specialiști renumiți din toată lumea vor discuta despre tinerețea fără bătrînețe a creației populare, căutînd în folclor reflexele vieții contemporane, implicațiile sale sociale și etice, influențele și determinările reciproce ale artei culte și ale celei populare.

■

Să nu încheiem această modestă prefață a marelui festival fără a aminti că iubitorului și colecționarului de artă populară i se va oferi, în acele zile de sfîrșit sărbătoresc de vară, și posibilitatea de a se plimba printr-o mare Expoziție internațională de artă populară, organizată în zonele de parc din jurul Muzeului satului și totodată de a se afla într-un adevărat tîrg al meșteșugarilor, unde va putea achiziționa obiecte de artă, făurite chiar sub ochii lui, de către mari meșteri populari, veniți de acasă, aici, cu toate uneltele artei lor...

Așadar, pe curînd, la București — dar și în alte zece orașe din țară — mare sărbătoare a artei noastre populare...

spectacol pe glob

Celebrul specialist al dansului popular rus, Igor Moiseev, revine cu «Baletul tînăr» la baletul clasic. Prima senzație pe care ți-o dă «Baletul tînăr» e aceea că el exprimă limpede tendința lui Moiseev și a întregului colectiv nou creat de a «întinerи» repertoriul. Reproducem o scenă din baletul «Spartacus» de A. Haciaturian, interpretată de A. Filipov și N. Iubov.

O experiență africană în domeniul teatrului a avut loc de curînd la Dakar (Senegal). Paralel cu producții artistice autohtone (L'os de Mor Lam și L'Exil d'Albouri), la Teatrul Daniela Sorano, construit în plin centrul Dakarului, au văzut lumina rampei piese clasice ale literaturii europene, ca de pildă «Revizorul» de Gogol și «Macbeth» de Shakespeare. În rolul lui Macbeth a jucat actrița Doura Mané.

Compagnie du Lucernaire a prezentat recent la Paris piesa «Petrole» («creație colectivă»), a cărei tehnică poartă amprenta artei promovate de Grotowski și de Living Theater — aceste două vîrfuri ale avangardei actuale.

sport

de **Emanuel VALERIU**

AL 52-LEA

Parcă nu-mi vine a crede... Parcă pînă mai ieri, fusese al 50-lea... Și totuși, este din nou timpul să se dea startul unui campionat proaspăt, cu participanți senatoriali dar și cu debutanți animați, în secret, cel puțin, de ambiția ancorării, pe o perioadă cît mai lungă, în acest port al veșnicelor speranțe, reprezentat de campionatul primei divizii de fotbal a țării. De data aceasta «debutantul» la gloria statistică a soccerului nostru nu-mi prilejuiește, prin ediția actuală ajunsă la cea de-a 52-a sa repetare, nici un element formal de care să mă pot folosi pentru a-mi consolida cronica. Cifra nu este nici rotundă, nici jubiliară, nici fatidică, nici norocoasă (cel puțin pînă la această oră). Antecedentele competiției n-au stat sub semnul senzaționalului nici în privința transferărilor, atît de comentate mai înainte de a se fi produs. Nimeni, din cei considerați «mari», nu s-a desprins de vatră, de locul călduț pe care și l-a creat pînă acum la clubul x sau y; din străinătate nu ne-au sosit antrenori, iar în privința jucătorilor de peste hotare nu dețin informații din care să reiasă că vreunul și-ar fi manifestat dorința de a evolua într-o formație din cele 13 orașe reprezentate în divizia A, măcar pentru a obține o diplomă de absolvire a unei facultăți ori pentru a profita de binefacerile litoralului ori — de ce nu? — pentru delicilile imateriale ale licorilor stoarse bobului de strugure copt sub soarele nostru.

Dimpotrivă, în loc să atragă, noul campionat respinge ori, cel puțin, îi îndepărtează pe unii de aria sa. Ne-am mai despărțit de cîțiva jucători îndrăgiți de public și de un antrenor fără ca reciproca să se fi produs, îngăduindu-ne să facem cunoștința unor personaje noi în vechiul spectacol al campionatului de fotbal.

Ziarul de specialitate a avut ideea de a prezenta cititorilor săi pe cele 16 competitoare în... halat și papuci, cum se spunea mai demult, ori de cîte ori se voia dezvăluită intimitatea cuiva. Trecînd peste amar, amuzantul amănunt că unele formații, ajunse în Divizie, nu au ori nu vor să li se cunoască scutul și blazonul sub care vor lupta (vezi A.S.A.-Tg. Mureș, Steagul roșu-Brașov și C.F.R.-Cluj), m-aș opri, mai curînd, asupra unei rubrici pe care o consider instructivă. Cea a promovărilor, achizițiilor și plecărilor, pigmentată, în cîteva cazuri, cu un condiment delicios numit «reveniri». Ce putem constata? Că 35 de nume noi au fost promovate în loturile primelor garnituri, ceea ce ar da o medie de 2 oameni de fiecare echipă (mai exact doi virgulă și ceva, aproape tot de doi, dar cum ne referim la oameni, tare îmi displace să-i ciopîrțesc numai de dragul exactității aritmetice).

Rubrica «achizițiilor» este mai substanțială, ea însumînd 52 de nume, care dau o medie de 3 jucători pentru fiecare formație (și, după virgula de rigoare, cifra doi pe care o anulăm din motivele explicate anterior). Procedînd însă la o confruntare directă a volumului «promovărilor» cu cel al «achizițiilor» vedem că cel din urmă îl depășește cu 17 jucători pe cel dintîi, ceea ce ne îndreptățește concluzia că atenția principală s-a acordat nu adevăratei împrospătări a efectivelor de sportivi ci mai curînd consolidării lor, într-un înțeles foarte restrîns al noțiunii. Cea mai activă, la capitolul achizițiilor, s-a dovedit a fi Steagul roșu-Brașov (opt fotbaliști aduși), fapt care denotă o anumită orientare a conducerii clubului. Pe vremuri, aceeași echipă promova, succesiv, de la cea mai de jos treaptă a valorii fotbalistice la cea mai înaltă, cam cu același lot. Chestiune de optică, ce să-i faci! Am sentimentul că procedînd astfel, acolo la Brașov, un om, Silviu Ploeșteanu, moare pentru a doua oară...

Rubrica «plecărilor» este și ea bine susținută prin 43 de nume, recordul revenind unei formații fruntașe în fotbalul nostru: Steaua-București, care reține la magazie 7 tricouri roș-albastre lăsate de tot atîția titulari. N-au promovat nici un om: A.S.A.-Tg. Mureș, Steagul roșu, Universitatea-Craiova, Universitatea-Cluj, Petrolul-Ploiești. Curiozitatea este reprezentată aci de faptul că cluburile studențești (dintre care cel de la Cluj a cîștigat — culmea! — campionatul național al juniorilor) nu au lăsat să treacă prin sita valorilor nici un tînăr. Probabil însă că explicații există. Tot așa cum și realitatea de fapt există...

În fine, am înregistrat, de data aceasta cu nostalgică satisfacție, retragerea din activitate a unor fotbaliști, nu pentru că și-au lăsat locurile libere ci pentru că fostele lor cluburi s-au îngrijit, în general, să asigure o oarecare regie spre a sublinia evenimentul în mod public. Unii mai au rezerve (nu știm de ce natură, dar au) manifestînd capricii, dacă nu chiar neseriozitate sau indiferență față de oamenii care au apărat mulți ani culorile clubului (vezi Petrolul-Ploiești care dă publicității știrea sărbătoririi retragerii lui Sfetcu și Pahonțu fără a o mai onora). Tot la acest club — simplă coincidență? — înregistrăm două retrageri — fără a o mai menționa și pe cea a lui Dridea — și nici o promovare, deși în club se puteau cel mai lesne pregăti urmașii celor doi (trei cu Dridea) excelenți internaționali. Se pare că ploieștenii și-au uitat «matca», vechiul club Juventus-București, renumit, mai ales, pentru seriozitatea și preocuparea manifestate față de sportivii săi într-o vreme în care acest comportament constituia o excepție în fotbalul nostru.

În fine, asta este situația și ea se cere consemnată ca atare pentru că azi se va da startul în cel de-al 52-lea campionat al țării și nimic nu mai poate schimba cadrul în care se va produce evenimentul.

Și totuși parcă ceva l-ar putea defini ca pe o competiție memorabilă și peste ani: va coincide el cu calificarea națională românești pentru Campionatul mondial din Mexic? Acestei întrebări eu i-aș opune alta: se gîndesc oare la ipoteza exprimată jucătorii, antrenorii și conducătorii cluburilor de fotbal sau nici măcar nu îndrăznesc s-o facă?

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Exemplul marilor aventuri se dovedește contagios. Dacă încă n-am primit (timpul nu e pierdut!) vreo propunere a unuia dintre cititorii noștri care dorește să facă o călătorie pe Lună, numărul celor care intenționează, pînă una-alta, să întreprindă turul bătrînei noastre planete a crescut simțitor în ultimul timp. Recent, am primit o astfel de scrisoare de la studentul medicinist **Viorel Comănescu** din Timișoara, care ne cere și unele sfaturi. Mărturisim cinstit că sîntem mai capabili să-l lămurim cum se face un volaj în Lună decît o călătorie într-un IMS în jurul Pămîntului. Credem că cel mai nimerit ar fi ca cititorul nostru să se adreseze Biroului de turism al tineretului (eventual direct la sediul central). Nu se poate ca din partea unei instituții de tineret să nu găsească înțelegere.

Cititoarea **Ildiko-Marta Szalay** din Hunedoara ne sugerează organizarea unei anchete privind timpul liber al tinerilor. Trebuie să amintim că o asemenea anchetă, intitulată «Ce faceți după ora 3», a mai apărut în coloanele noastre, timp de cîteva luni, cu cîțiva ani în urmă și, după ecourile primite, s-a bucurat de succes. Credem și noi că este momentul de a relua această temă, în contextul condițiilor și exigențelor de azi. Ne permitem însă de pe acum să facem apel la concursul cititorilor noștri, tineri și mai puțin tineri, pentru a ne ajuta în cuprinderea unei problematici atît de vaste și atît de complexe. Dar vom reveni la timpul cuvenit..

De obicei, diferitele sesizări și reclamații care ne sosesc la redacție sînt îndrumate de către noi spre rezolvare direct organelor sau instituțiilor în drept, fără a ne mai referi la ele și în această rubrică. De data aceasta trebuie însă să facem o excepție, fiind vorba de un caz cît se poate de dureros. După cum ne relatează cititoarea **Virgilia Costin** din comuna Cujmir, județul Mehedinți, mai multe absolvente ale liceului din comuna lor n-au putut lua parte la înmormîntarea unei prietene și foste colege, deoarece telegrama expediată «fulger» de părinții decedatei din comuna Giubega, județul Dolj, a sosit la Cujmir abia după 24 de ore, cînd era de-acum prea tîrziu. «Oare tovarășii de la oficiile P.T.T.R. în cauză nu au suflet?» — ne întreabă cititoarea noastră. Pînă la suflet — care pentru mulți constituie un lux — să ne mulțumim să cerem funcționarilor în cauză (și altora ca ei) cel puțin îndeplinirea datoriei. Deoarece nu e singurul caz de neglijență semnalat pe rețeaua P.T.T.R., așteptăm răspunsul pe care ni-l va trimite conducerea ministerului.

Hotărît, nu ne putem permite nici o greșeală. Există, după cum am constatat, cititori care citesc «Flacăra» cu mai mare atenție decît cei care o fac. Ceea ce e foarte bine. Chiar dacă sîntem nevoiți să consemnăm aici că cititorul **Otto Cotovschi** din Pascani, jud. Iași, are dreptate: într-adevăr, arhiducele Franz Ferdinand, în momentul în care a fost asasinat la Sarajevo, la 28 iunie 1914, se găsea într-un automobil și nu într-o trăsura, cum a apărut în «Flacăra». Iată ce se cheamă să subapreciezi progresul tehnic.

În schimb, cititorul **Radu Toma,** din Piatra Neamț, nu are dreptate. Combinatul chimic polonez la care se referă se cheamă așa cum a apărut în «Flacăra». Probabil că d-sa a găsit într-o publicație numele stîlcit de către vreun puritan îngrozit de semnificația a două silabe din numele incriminat. Cam așa se întîmplă și cu un cunoscut și frumos port iugoslav, răsbotezat în românește, de aceeași spaimă puritană.

Mulțumim cititorului **Ghiță D. Procopie** din Rîmnicu Vîlcea pentru materialul privitor la orașul domniei-sale. Din păcate, nu publicăm studii monografice ci, mai degrabă, reportaje. În treacăt, ne permitem să semnalăm și o greșeală. Nu credem că Matei Basarab a putut să acorde un privilegiu pescarilor rîmniceni în 1330, din mai multe motive, între care și acela că a trăit cu 300 ani mai tîrziu.

Versurile pe care ni le-a trimis cititoarea **Dănuța Petrișor** din București nu ni se par publicabile. Autoarea mai are mult de învățat și de lucrat pentru a-și structura universul poetic, pentru a stăpîni și mlădia limbajul. Dar undeva, dincolo de toate stîngăciile, avem impresia că se găsește un fir de talent care nu trebuie neglijat. Prietena noastră are ceva de spus. O sfătuim să persevereze.

ROMÂNIA SE PREGĂTEȘTE SĂ PRODUCĂ

PRIMII KILOWAȚI DE ENERGIE ELECTRICĂ DIN IZVOR NUCLEAR

Anchetă de Adrian COSTA

Într-o dimineață,într-o casă din Alamogordo, o fetiță oarbă din naștere a strigat: «Văd o lumină!»

Erau orele 5 și 11 minute, în ziua de 16 iulie 1945. La aproximativ 80 de kilometri de casa fetiței oarbe, în deșertul din New Mexico, explodase prima bombă atomică. După spusele unui martor ocular al experienței, întreaga regiune a fost scăldată într-o lumină halucinantă, mult mai puternică decît cea a soarelui la amiază.

Această lumină halucinantă, care a vestit unei lumi pe atunci zguduită de cel de-al doilea război mondial că se vor petrece evenimente de-a dreptul uimitoare, a fost și o mare dezmințire. «Știu că Rutherford, părintele fizicii atomice, era ferm convins de imposibilitatea de a elibera și utiliza energia nucleară — declară un contemporan al marelui savant de la începutul acestui secol. În această privință era foarte sigur că așa stau lucrurile».

În aproximativ o jumătate de secol, energia nucleară a străbătut însă drumul amețitor de la o modestă dar emoționantă experiență de laborator, probabil... fără efecte practice, la o problemă științifică și industrială de interes arzător pentru omenire. În afară de mari citadele ale fizicii, acest drum a trecut nu numai pe la Alamogordo, ci și pe la Hiroshima și Nagasaki. A fost — din păcate — nevoie de o lumină halucinantă, necontrolată, ucigătoare pentru a atinge clipa în care puterea nucleului atomic,drămuită cu chibzuială, cu știință, să devină folositoare omului.

De la apariția pe cer a primei «ciuperci atomice» au trecut aproape două decenii și jumătate, timp în care energia nucleară a intrat și pe un făgaș pașnic.

Pe planul cercetării științifice a fenomenelor nucleare, România s-a înscris mai demult în emulația internațională. De cîțiva ani, ea a cunoscut și primele aplicații practice — industriale, biologice, medicale etc. — ale acestui instrument multilateral care este nucleul atomic. Acum, la ordinea zilei se află utilizarea industrială a energiei nucleare prin construirea de centrale nucleare-electrice. Nu va trece mult, și, într-o seară, întorcînd comutatorul, vom primi lumină «atomică». Și căldura și forța vor fi, în proporție tot mai mare, din izvor nuclear.

«Partidul și guvernul — **sublinia tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în Raportul prezentat la Congresul al X-lea al P.C.R.** — *au elaborat un program special care prevede trecerea la folosirea energiei nucleare pentru dezvoltarea energeticii naționale și la extinderea aplicațiilor izotopilor, radiațiilor și altor tehnici bazate pe energia nucleară în economie și în alte domenii ale vieții sociale».*

Pentru a ajunge aici a fost nevoie de desfășurarea unei alte energii — aceea a oamenilor de știință, a proiectanților, a economiștilor. Spre lauda României socialiste, ei au făcut cu succes pregătirile trebuitoare pentru producerea primilor kilowați de energie electro-nucleară.

Cum s-au desfășurat aceste pregătiri? Cum va continua activitatea începută?

Pentru prima oară, «Flacăra» oferă un tablou complet al acestei pasionante aventuri științifice și tehnice.

Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. subliniază rolul preponderent pe care-l va îndeplini știința în anii următori, în dezvoltarea economică și socială a țării noastre. Printre noile domenii cu implicații adînci se află, fără îndoială, fizica nucleară, cu toate aplicațiile ei de mare eficiență productivă, între care producția de electricitate cu ajutorul energiei nucleare are un rol esențial astăzi.

Un prim program nuclear național a fost pregătit de curînd de către Comitetul pentru energia nucleară, în colaborare cu 18 departamente și instituții centrale, program a cărui importanță este subliniată atît în Raportul prezentat de tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu la Congresul al X-lea al P.C.R., cît și în Directivele Congresului.

Introducerea energiei nucleare în circuitul economic național va conduce la echilibrarea balanței de energie, la economisirea combustibililor clasici și va da un nou avînt cercetărilor de profil și celorlalte aplicații ale tehnicilor nucleare.

Faptul că Institutul de fizică atomică al Comitetului pentru energia nucleară, precum și alte institute de cercetare și proiectare au fost gata să preia de îndată sarcinile importante ce decurg pentru ele din programul nuclear național se datorește creării de către acestea, în anii trecuți, a unui portofoliu de rezultate ale cercetării care să poată fi utilizat imediat ce va fi nevoie.

Despre aceste rezultate, precum și despre alte cercetări aflate acum în desfășurare, veți afla din ancheta publicată astăzi de revista «Flacăra».

Acad. Horia HULUBEI
președintele Comitetului pentru energia nucleară

Dr. ing. Constantin HAIDUC, șeful Sectorului de energetică nucleară al Institutului de energetică:

ENERGETICA NUCLEARĂ IMPUNE UN EFORT ȘTIINȚIFIC COMPLEX

În cadrul înfăptuirii programului nuclear național, centralele nucleare-electrice vor produce, în 1980, între 13 și 17 miliarde de kWh. Această cifră, luată în sine, poate că nu spune prea mult. Semnificația ei este însă mare. Ea reprezintă 15,7-19,7 la sută din totalul producției de energie electrică a țării. Vom înțelege importanța acestui procent dacă vom avea în vedere, de pildă, că în Anglia, țară în care energetica nucleară a cunoscut o mare dezvoltare, energia electrică obținută cu ajutorul combustibililor nucleari nu depășește 12 la sută din totalul producției de energie electrică. Iată de ce este justificată aprecierea că realizarea programului nuclear național va situa România printre țările cu pondere mare a energeticii nucleare în balanța energetică.

După anul 1980, puterea instalată în centralele nucleare electrice va crește și mai mult grație introducerii reactorilor rapizi-reproducători, cei mai avansați reactori nucleari energetici. În acest fel, se poate prevedea că în anul 2000 va fi posibil să se asigure — de altfel acesta este ritmul de dezvoltare a energeticii nucleare întrevederat pe plan mondial — 50 la sută din energia

(Continuare în pag. 22)

(Urmare din pag. 21)

electrică și căldura necesare țării din resurse nucleare.

Necesitatea permanentă ca energetica să se dezvolte înaintea altor ramuri ale economiei a generat cerința de a pronostica, cu cît mai mult timp înainte, creșterea consumului de energie. Firește, energia de origine nucleară nu face excepție de la această regulă, astfel încît studiile și cercetările științifice în domeniul energeticii nucleare au început, în țara noastră, la Institutul de energetică al Academiei, încă în urmă cu 11 ani. În 1960 a avut loc prima sesiune de comunicări științifice în această specialitate.

E de la sine înțeles că înfăptuirea unei asemenea sarcini, cum este producerea de electricitate cu ajutorul energiei smulse nucleului atomic, implică un efort complex, mai ales dacă avem în vedere vîrsta tînără a acestei științe.

Prima întrebare la care am fost chemați să răspundem a fost aceea privitoare la tipul optim de centrală nucleară-electrică pentru condițiile țării noastre. În acest scop a fost elaborată metoda de determinare a tipului optim, care înlesnește alegerea celor mai adecvați reactori cu neutroni termici și rapizi-neproducători.

Ce înseamnă tipul optim de reactor?

Cînd vorbim despre reactorii cu neutroni termici, ei reprezintă acel reactor care, înainte de toate, poate să utilizeze în chip optim uraniul, adică să producă o cantitate maximă de energie electrică dintr-o cantitate de uraniu dată. De asemenea, el trebuie să dea o producție cît mai mare de plutoniu — combustibilul necesar pentru a pune în funcțiune celălalt tip de reactori — cei rapizi-reproducători — cei care urmează a fi folosiți, după cum se știe, într-o etapă ulterioară. Acești reactori produc și ei plutoniu în cantitate mai mare decît consumă, de unde și denumirea de «reproducători». Acest surplus poate fi folosit pentru punerea în funcțiune a altor reactori de același fel. Utilizarea combinată a celor două tipuri de reactori face posibilă obținerea unei maxime producții de energie electrică și, concomitent, lărgirea resurselor de combustibili nucleari.

Multă lume are impresia că dacă știința a reușit să deslușească enigmele nucleului atomic și să-l «pună la treabă» nu e nimic mai simplu decît să apăsăm pe un buton și... să se facă lumină. Iar, de vreme ce, așa cum s-a spus, nucleul atomic reprezintă o sursă extrem de bogată de energie, această energie e și foarte ieftină — potrivit principiului valabil de cele mai multe ori: ce e mult e și ieftin.

De data aceasta lucrurile nu stau tocmai așa. Electricitatea obținută în centralele nucleare-electrice este, în unele cazuri, mai scumpă decît cea pe care o furnizează centralele «clasice». Perspectiva epuizării vechilor combustibili obligă însă pe oamenii de știință să persevereze în direcția utilizării combustibililor nucleari. Și așa, adevărul enunțat mai sus a devenit și el relativ. În ce ne privește, am reușit — datorită unei metode proprii de analiză — să demonstrăm că anumite tipuri de centrale nucleare-electrice sînt mai economice decît centralele termoelectrice care funcționează cu lignit, iar în anumite cazuri, chiar și decît cele care ard păcură.

În economia energetică a unei țări și, evident, a întregii lumi, problema surselor de energie nu se poate pune în chip exclusivist. Cine crede că într-o bună zi, mai mult sau mai puțin îndepărtată, toate centralele «clasice» își vor întrerupe activitatea din lipsă de combustibil, iar unica sursă va fi cea nucleară, fără îndoială, greșește. În foarte multe domenii s-a văzut că soluțiile complexe, mixte, sînt cele viabile. Același lucru se petrece și în domeniul nostru. Urmărind să obținem ceea ce în limbaj de specialitate numim optimizarea schemelor centralelor nucleare-electrice, am ajuns la formula centralei electrice combinate care reprezintă un cuplu: centrală nucleară-electrică — centrală termoelectrică. Principalul avantaj al acestei împerecheri rezidă în ridicarea substanțială a randamentului acesteia. Această formulă, concepută în laboratoarele Institutului de energetică cu destul timp înainte ca țara noastră să dispună de centrale nucleare, a devenit cunoscută, pe căile obișnuite, și în străinătate, iar acum, instituții științifice din alte țări continuă cercetările noastre în acest domeniu.

Arătam mai sus că producerea de energie electrică din surse nucleare implică un efort științific complex. Această afirmație capătă o semnificație mai clară chiar dacă ne vom mulțumi să arătăm că, în ce privește colectivul nostru, acest efort comportă, în afară de ceea ce am amintit, studiul proceselor termice și hidrodinamice din reactorii nucleari, al altor procese complicate, alegerea tipului de combustibil nuclear care convine cel mai bine nevoilor noastre etc. Aș vrea să menționez în mod deosebit elaborarea — în cadrul altor lucrări similare — a unor modele matematice pentru conducerea proceselor din centralele nucleare cu ajutorul calculatoarelor electronice. Căci — să nu uităm — energetica nucleară și electronica merg mînă în mînă. Ele vor contribui într-un efort convergent la înfăptuirea obiectivelor pe care Congresul al X-lea al P.C.R. le-a fixat României socialiste pentru anii ce vin.

Cu toate acestea nu avem de-a face cu un conglomerat, ci cu un ansamblu bine sudat de domenii de cercetare care dispune de metodici adecvate, specifice și are un scop precis: realizarea unei soluții optime pentru reactorii nucleari, fie ei reactori energetici pentru centrale nucleare, fie reactori de cercetare și producție de radioizotopi. Aceasta presupune o cunoaștere mai avansată a comportării neutronilor și a unor procese fundamentale care au loc în reactor. Activitatea desfășurată în aceste domenii noi ne-a oferit posibilitatea de a pune la punct cîteva metode de cercetare noi care ne-au condus la rezultate interesante, apreciate și de specialiști din alte țări.

Un alt domeniu de cercetare este cel al comportării dinamice a reactorilor. Lucrările noastre au fost dirijate aici către cunoașterea proceselor care influențează stabilitatea reactorilor în special la răcirea cu două faze apă-abur și către punerea la punct a unor dispozitive de automatizare a reactorilor.

Construcția unor ansambluri așa-numite subcritice, pentru necesități didactice, constituie de asemenea o preocupare a secției și sperăm că în anul viitor un asemenea mic reactor realizat la noi să fie în funcțiune. El va servi la formarea viitorilor ingineri care se pregătesc pentru a lucra în centralele nucleare.

Toate rezultatele pe care le-am obținut pînă acum ne dau posibilitatea de a fi pregătiți pentru a trece la îndeplinirea programului de cercetări necesare dezvoltării energeticii nucleare, așa cum se prevede în Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. În acest scop se impune o dezvoltare a cercetărilor noastre la nivelul cerut de un asemenea program. În anii care vin, va fi construit un nou reactor de cercetare, iar laboratoarele pentru studiul reactorilor termici și rapizi vor fi extinse.

Utilizînd aceste posibilități sîntem convinși că vom putea îmbunătăți economicitatea funcționării reactorilor nucleari din centralele care se vor construi la noi în țară și vom putea ajuta industria noastră constructoare de mașini să fabrice o parte cît mai mare de echipament special pentru centralele nucleare.

Dr. ing. Ionel PURICA, șeful Secției de fizică și tehnică a reactorilor de la Institutul de fizică atomică:

REACTORII NUCLEARI SÎNT UN VAST DOMENIU DE CERCETARE

Introducerea în energetica țării noastre pînă în 1980, a unor centrale nucleare va fi făcută în condiții în care să se utilizeze la maximum potențialul industrial și resursele naturale ale României. Construcția de echipamente specifice reactorilor nucleari de putere și utilizarea unor materiale fabricate pornind de la minereurile și materia primă din țara noastră justifică și impun dezvoltarea unui program strîns de cercetări și formare de cadre.

Deși reactorii nucleari au devenit instalații industriale, există încă o serie de probleme care necesită un efort de cercetare susținut. Acestea aparțin domeniului fizicii reactorilor nucleari; pentru rezolvarea lor este necesară, în același timp, împingerea granițelor cunoașterii noastre în probleme fundamentale de fizică și ameliorarea modelelor de calcul, pentru a putea ajunge la soluții optime.

Iată un exemplu. Fizica reactorilor necesită cunoașterea cît mai precisă a caracteristicilor nucleare ale materialelor utilizate în reactori și totodată soluția așa-numitei ecuații Boltzmann, care descrie comportarea neutronilor în reactor. Or, pentru nici una dintre aceste probleme nu avem astăzi soluții satisfăcătoare.

Pe de altă parte, continuă să rămînă deschise problemele legate de arderea optimă a combustibilului nuclear — Uraniu 235, Plutoniu 239 și izotopii săi, Uraniu 233 — care, pe lîngă altele privind comportarea neutronilor și structura reactorului, necesită o bună cunoaștere a proceselor dinamice de lungă durată și a rezistenței la radiații a materialelor. Evident, pentru nespecialiști toate aceste lucruri nu sînt ușor de înțeles. Pentru a le putea totuși judeca cît de sumar este de ajuns să avem în vedere ceea ce am arătat mai sus și anume faptul că fenomenele nucleare nu sînt pe deplin cunoscute — aș spune chiar că în acest lanț mai lipsesc încă multe verigi. În plus, a traduce în practică ceea ce, în mod curent, este definit ca «punerea energiei nucleare în serviciul omului» se lovește de foarte variate dificultăți care nu sînt, toate, de ordin nuclear. Una dintre aceste dificultăți — pe care am enunțat-o mai sus — privește rezistența materialelor la condițiile de exploatare a energiei nucleare. Pentru moment, tehnica nu a creat materiale perfecte din acest punct de vedere.

Secția de fizică și tehnica reactorilor de la Institutul de fizică atomică și-a orientat cercetările în special în aceste domenii. Secția constituie, alături de alte metode, un mijloc important pentru cercetarea proceselor termice care au loc în reactorii nucleari.

În laboratoarele sectorului de energetică nucleară ale Institutului de energetică, televiziunea cu filmare ultrarapidă

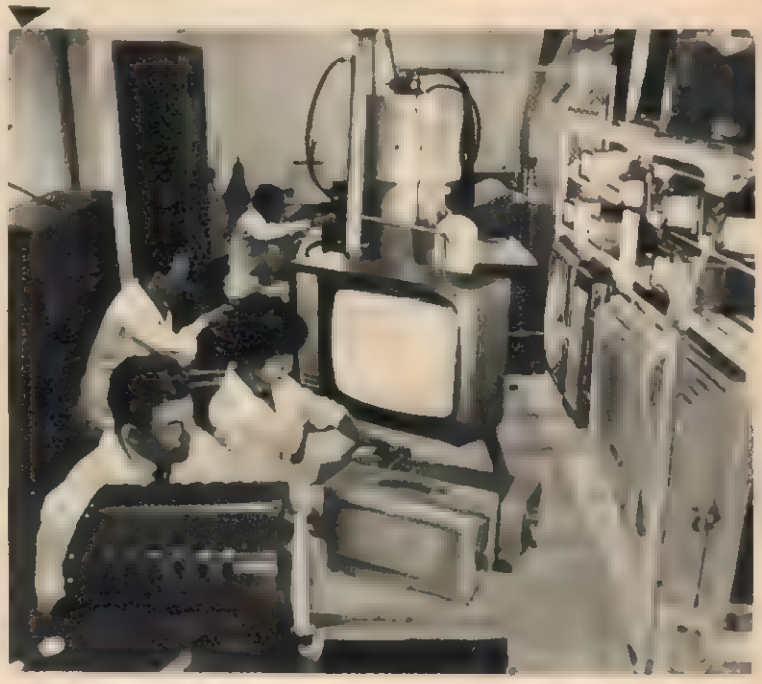

Urmărind acest proces de «fierbere» pe elemente de combustibil nuclear, un ochi atent și — mai ales — expert poate trage concluzii esențiale pentru funcționarea viitorilor reactori.

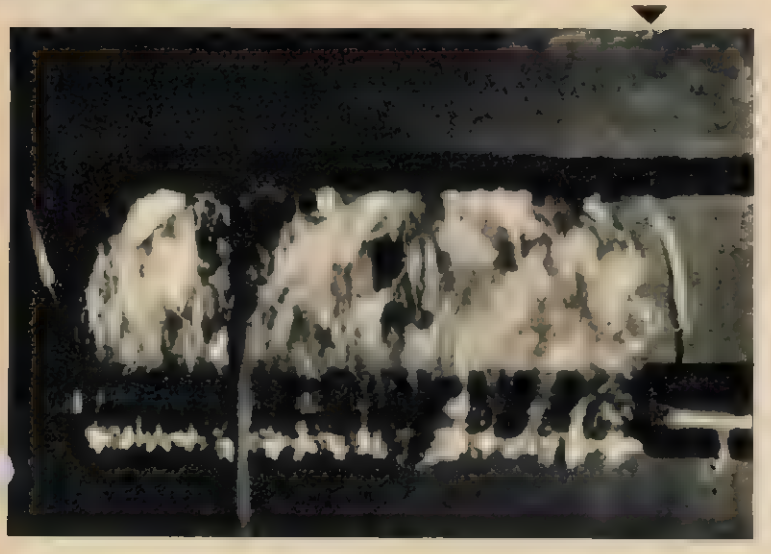

Observații, analize, măsurători, calcule, care durează ani de-a rîndul. Utilizarea controlată a energiei nucleare nu este lucrul cel mai simplu din lume...

Uraniul — principalul personaj — surprins în intimitatea structurii sale, grație unor mijloace tehnice care la începutul acestui secol nu erau nici măcar bănuite.

Conf. dr. ing. Vasile NIȚU, directorul Institutului de studii și proiectări energetice:

SOLUȚII PRACTICE, INEDITE

Construirea unei centrale nucleare electrice are implicații mai profunde decît aceea a unei centrale electrice «clasice», iar durata construcției unei astfel de centrale este aproape dublă față de cea a unei centrale electrice «clasice» de aceeași putere. Din aceste cauze este firesc ca ea să fie încadrată într-un program național nuclear care să țină cont de toate condițiile tehnico-economice. Asemenea programe se eșalonează pe perioade de mai mulți ani și implică luarea în considerare a tuturor factorilor și elementelor care concură la realizarea lor.

Unul dintre obiectivele principale ale programului nostru național nuclear îl formează construirea de centrale nucleare-electrice, a unei fabrici de elemente combustibile, a echipamentelor și a uzinelor producătoare de materiale care contribuie la construcția centralelor nucleare-electrice.

Realizarea unor asemenea centrale implică preocupări complexe de cercetare, concepție, proiectare, construcții-montaj și exploatare — toate bine coordonate în vederea scopului propus.

Încă de la apariția în străinătate a primelor centrale nucleare-electrice, în institutul nostru a fost creat un nucleu de specialitate în vederea studierii problemelor legate de concepția, proiectarea, construcția, montarea și exploatarea lor. Noua grupă a început să studieze problemele acestei surse de energie atît de promițătoare.

Studiile făcute în această perioadă, cînd nici pe plan mondial nu se conturaseră unele linii de dezvoltare certe pentru energetica nucleară, s-au îndreptat spre căutarea direcțiilor optime de dezvoltare pe care ar trebui să o ia energetica nucleară în țara noastră. S-au studiat de asemenea diversele tipuri de reactoare care prezentau mai mult interes din punctul de vedere al necesităților țării noastre...

Ulterior grupa de studiu s-a transformat într-un atelier — un colectiv mai mare format din ingineri, fizicieni și chimiști care au început să abordeze aceste probleme și mai aprofundat. Atelierul nou format a căutat să ducă mai departe munca începută, executînd studii și proiecte în domeniul energeticii nucleare. A fost cercetată o largă literatură de specialitate și, într-o acțiune coordonată cu alte foruri de specialitate, s-a desfășurat un efort multilateral pentru a se stabili calea cea mai bună de dezvoltare pe care s-o urmeze energetica nucleară în România.

Activitatea acestui atelier s-a dovedit fructuoasă, iar lucrările întocmite în acest domeniu sînt foarte numeroase. Ele au constat din studii privind diferitele tipuri de reactoare, studii de amplasament, de optimizare, studii de metodologie de calcul și alte studii cu caracter special.

Chiar și o sumară trecere în revistă a cîtorva preocupări din această arie largă poate să ilustreze complexitatea problemelor care se cer rezolvate. Iată primul grup de lucrări, cele privitoare la studiul tipurilor de reactoare. Ele comportă, între altele, analiza tehnico-economică a acestora, stabilirea caracteristicilor instalațiilor, probleme de măsură, control și reglaje, securitatea în exploatarea și protecția biologică, metode de tratare și depozitare a deșeurilor radioactive și altele.

Este ușor de constatat că asemenea probleme au un pronunțat caracter inedit atunci cînd se cer soluții practice, aplicabile în condițiile concrete ale României.

Studiile de amplasament — ținînd seama de condițiile generale ale țării noastre și de necesitatea încadrării în sistemul energetic național — care formează o altă categorie de lucrări, beneficiază, fără îndoială, într-o anumită măsură, de experiența generală pe care institutul nostru a acumulat-o în decurs de două decenii. Alte grupe de lucrări însă nu pot avea acest avantaj pentru că studiază un teren nou, ca de pildă stabilirea caracteristicilor instalațiilor primului nostru reactor energetic sau a particularităților lui constructive.

E de la sine înțeles că noutatea, dificultățile întîmpinate și rezolvate au constituit în același timp un factor motor și o sursă de experiență prețioasă. Îmbogățit cu acest patrimoniu, atelierul de proiectare urmează să se dezvolte, pentru a deveni un sector complex care urmează să preia toate problemele de proiectare pentru construcția centralelor nucleare-electrice românești, în mod progresiv, începînd cu cea dintîi unitate. Deschiderea șantierului acesteia, atunci cînd va avea loc, va găsi un «pachet» voluminos de studii și proiecte care va permite realizarea ansamblului de lucrări, din momentul începerii execuției pînă la furnizarea primilor kilowați/oră sistemului energetic național.

RAPID
UTIL
CONFORTABIL
PRACTIC

Gospodine, cumpărați cu încredere produsele întreprinderii «1 septembrie» Satu Mare:

- Reșoul de gătit cu gaze cu 3 ochiuri
- Mașina de gătit cu gaze cu 3 și 4 ochiuri
- Mașina de gătit emailată «Menaj»

PUBLICITATE

Nufărul

ÎNTREPRINDEREA

„NUFĂRUL"

spălătorie și curățătorie chimică, București 7 — Bd. Păcii nr. 187, telefon 31 36 68

Înzestrată cu utilaj modern, întreprinderea NUFĂRUL asigură cele mai bune condiții de spălare și curățare chimică a obiectelor de lenjerie și îmbrăcăminte.

53 sucursale — centre de predare-primire — în toate sectoarele Capitalei.

Centre cu regim special (curățătorii și spălătorii rapide):

— Str. Luterană 2 — sect. 7 (spălătorie).
— Calea Moșilor 160 — sect. 3 (curățătorie)
— Drumul Taberei — complex — sect. 6 (curățătorie și spălătorie)
— Calea Rahovei 2 — sect. 2 (curățătorie)
— Str. Negustori — sect. 3 (curățătorie)
— Str. Căuzași 16 — sect. 4 (spălătorie).

Centre cu regim normal:

SECTORUL 1: str. C.A. Rosetti 26; str. Mendeleev 6; str. Vlădescu 52; Piața Dorobanți 6; str. Aviator Știlpeanu 2; str. Batiștei 5.

SECTORUL 2: str. Galați 26-28; Șoseaua Colentina 34; str. Mihail Eminescu 115; Șoseaua Ștefan cel Mare 56; str. Viitor 194

SECTORUL 3: Bd. Muncii 102; Bd. Republicii 57; Bd. Gh. Dimitrov 93; str. Traian 114; Bd. Hristo Botev 18.

SECTORUL 4: Calea Moșilor 88; Calea Văcărești 36; Calea Călărași 134; Bd. G. Coșbuc 4; Calea Dudești 135; Calea Dudești 30; Calea Călărași 238; str. Smîrdan 43 (vopsitorie).

SECTORUL 5: Calea Văcărești 163; Complexul 1 Berceni-Sud; Complexul Giurgiului; Calea Șerban-Vodă 235; Bd. G. Coșbuc 60; str. Bibescu-Vodă 24; str. Gramont 2; Calea Șerban-Vodă 264.

SECTORUL 6: str. Brezoianu 9; Șoseaua Panduri 6; str. Apolodor 2; Piața Kogălniceanu 6; Complexul D.I-Militari; str. Carol Davila 3; Calea Rahovei 191; str. Izvor 65-73.

SECTORUL 7: str. Berzei 44

SECTORUL 8: Bd. 1 Mai 95; Bd. Bucureștii Noi bloc 2; Calea Griviței 198-200; str. Buzești 48; Calea Griviței 76; Bd. 1 Mai 53.

«NUFĂRUL» dispune de un local nou, modern, adecvat activității întreprinderii, construit nu de mult pe platforma industrială Militari din zona de sud-vest a Capitalei.

Agregate complexe de înaltă tehnicitate — iată mașinile cu care se efectuează operațiile de curățare chimică a obiectelor de îmbrăcăminte...

...în același timp, ochii atenți ai lucrătoarelor examinează centimetru cu centimetru obiectele trecute prin mașinile de curățat, astfel ca nici o pată, cît de mică, să nu mai persiste.

„NUFĂRUL" VĂ SFĂTUIEȘTE

ÎNDEPĂRTAREA PETELOR de pe obiectele de îmbrăcăminte și lenjerie — mai ales de pe cele confecționate din țesături ori tricotaje din fibre și fire sintetice sau din amestecuri conținînd asemenea fibre și fire — necesită cunoștințe speciale. Încercările de îndepărtare a petelor făcute de către persoane necalificate duc de cele mai multe ori la deteriorarea țesăturilor sau a coloranților în zona respectivă — defecțiuni ce se dovedesc a fi, în majoritatea cazurilor, de neremediat. De aci un prim sfat: *nu încercați să îndepărtați prin mijloacele obișnuite petele de pe țesături ori tricotaje ce au în componența lor fibre sau fire sintetice! Adresați-vă, pentru asemenea operațiuni, sucursalelor întreprinderii specializate «NUFĂRUL», care dispun de utilajul cel mai modern, materialele cele mai adecvate și cadrele cele mai calificate în acest domeniu.*

NEÎNDEPĂRTATE LA TIMP, diversele pete de pe țesături se fixează, sub influența luminii sau a căldurii, devenind foarte greu, dacă nu chiar imposibil, a mai fi îndepărtate. Ca atare: *dați la curățat obiectele de îmbrăcăminte și lenjerie imediat ce ați constatat că s-au pătat.*

CHIAR NEPĂTATE ÎN MOD VIZIBIL, obiectele de îmbrăcăminte și lenjerie trebuie să fie curățate cel puțin o dată la sase luni, atît pentru îndepărtarea murdăriei îmbibate în țesătură, cît și pentru înviorarea culorilor și păstrarea rezistenței materialelor din care sînt confecționate. Purtarea îndelungată a unor confecții fără curățirea lor, duce la îmbibarea țesăturilor cu fire de praf și diferite particule de reziduuri aflate în atmosferă sau preluate de pe obiectele cu care venim în contact, a căror îndepărtare necesită intervenții mai insistente ce duc la uzarea prematură a respectivelor obiecte.

EVITAȚI atingerea părților vizibile ale obiectelor de îmbrăcăminte și lenjerie cu: *apă de toaletă, apă de colonie, parfumuri, loțiuni, medicamente.* De cele mai multe ori acestea fac pete, se fixează, devenind rezistente la majoritatea soluțiilor de curățare întrebuințate.

MUCEGAIUL este un dușman al îmbrăcămintei. *Evitați depozitarea obiectelor de îmbrăcăminte sau lenjerie umezite.* Înainte de a le depozita în șifoniere sau cufere, înainte de a le împături sau împacheta, obiectele umezite trebuie să fie bine uscate.

CĂLCATUL țesăturilor din fibre și fire sintetice (sau al celor ce conțin amestecuri cu asemenea fibre și fire) necesită o atenție deosebită. Fiind termoplastice, aceste fibre încep să se topească la o temperatură nu prea înaltă, pe țesătura sau tricotajul respectiv apărînd în acest caz pete albe-gri, în unele cazuri, de culoare închisă, în altele. La curățire, părțile ce au pete albe-gri cedează, țesăturile rupîndu-se în locurile respective, iar părțile cu pete de culoare închisă se dovedesc refractare la orice încercări de îndepărtare cu substanțele curățitoare. Ca atare: *călcați cu atenție obiectele din fibre și fire sintetice, folosind un fier nu prea încins.*

PUBLICITATE

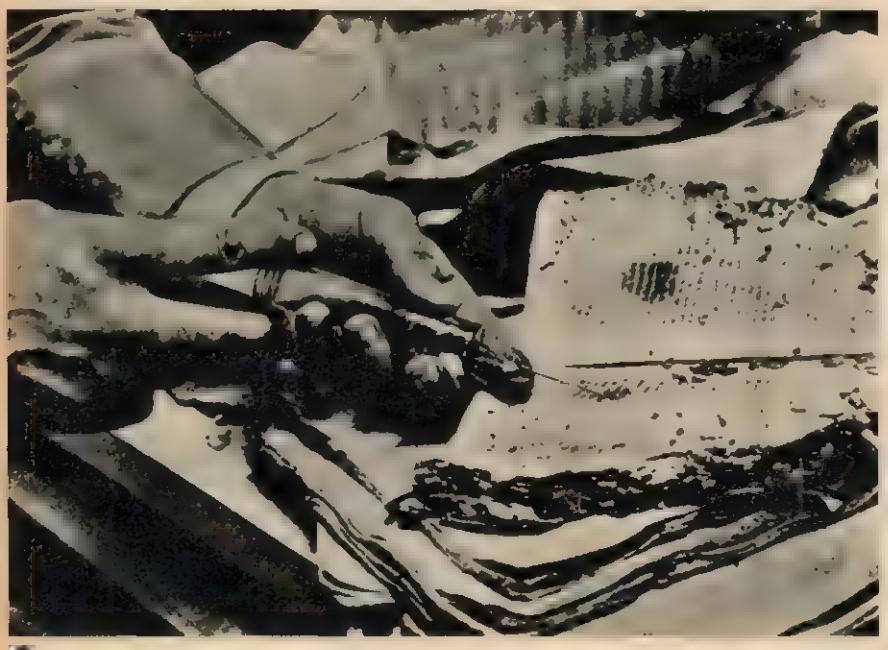

CONTRA ÎMBĂTRÎNIRII

Injecții cu vitamine administrate manuscriselor vechi pentru curarisirea unor forme acute de avitaminoză, iată un tratament nu tocmai obișnuit.

Acest procedeu, unic în felul său, prezintă avantajul de a opri descompunerea hîrtiei, fenomen care se produce prin pierderea proteinelor și substanțelor zaharoase care în mod normal se găsesc în fibrele naturale.

Noul tratament, descoperit de biochimistul Mario Pinzuti, este aplicat pentru restaurarea și conservarea cărților și manuscriselor vechi, extrem de prețioase, aflate în biblioteca Vaticanului.

DAR DACĂ?...

Ce nadă o fi aruncat frumoasa pescăriță Barbara Mann din Fort Lauerdale (Florida) de a făcut să umușteo aceste două splendide exemplare oceanice? Sau poate, deprinzînd meseria de pescar, Barbara noastră a început prin a învăța să mintă?...

PICTEAZĂ DUPĂ NATURĂ ȘI EXPUNE ÎN NATURĂ

Priviți acest panou sprijinit pe doi stîlpi: în partea lui inferioară vedem reproducerea în culori a unui colț de natură. Pictura a fost însă executată pe un material transparent, care în partea de sus a rămas liber lăsînd să se vadă, ca o completare a motivului pictat, un colț de cer natural. Senzația privitorului este într-adevăr deosebită în fața acestei combinații de imitare a naturii și natura însăși.

ANTITRIȘAT

După zece ani de studii și experimente, Otto Weber din Hamburg a pus la punct o invenție epocală: mașina de amestecat cărțile de joc.

S-a terminat cu trișorii, adio cărți măsluite, de-acum putem dormi liniștiți: una dintre problemele capitale ale vieții a fost definitiv și irevocabil rezolvată!

UMOR de Nell COBAR

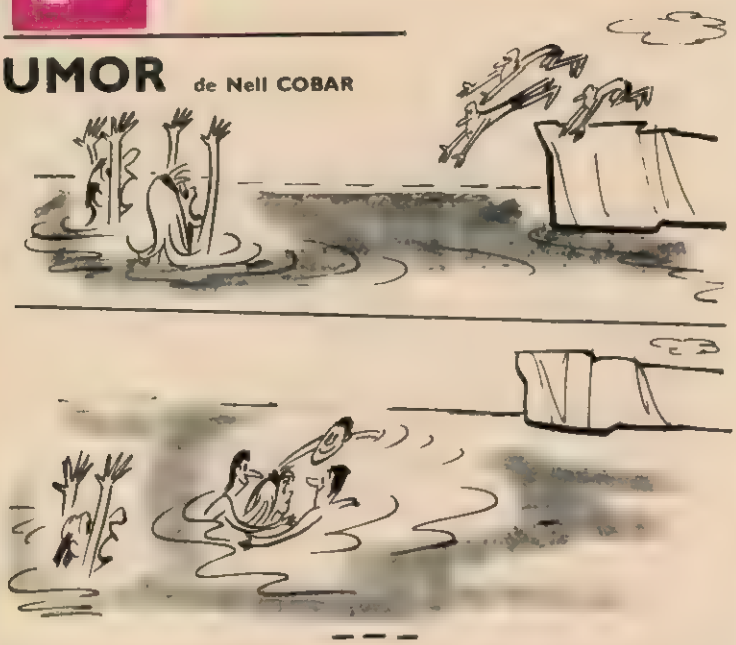

— ...Iar m-a criticat ieri șefu': cică nu-mi place terenul!...
— Ehei, nu-și cunoaște oamenii!!...

Soțul gelos: — Toată lumea, mii-nile la ochi!

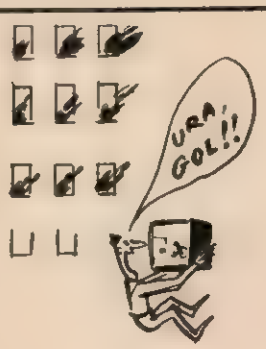

Pasiune... sportivă!

Apropo de mare!...

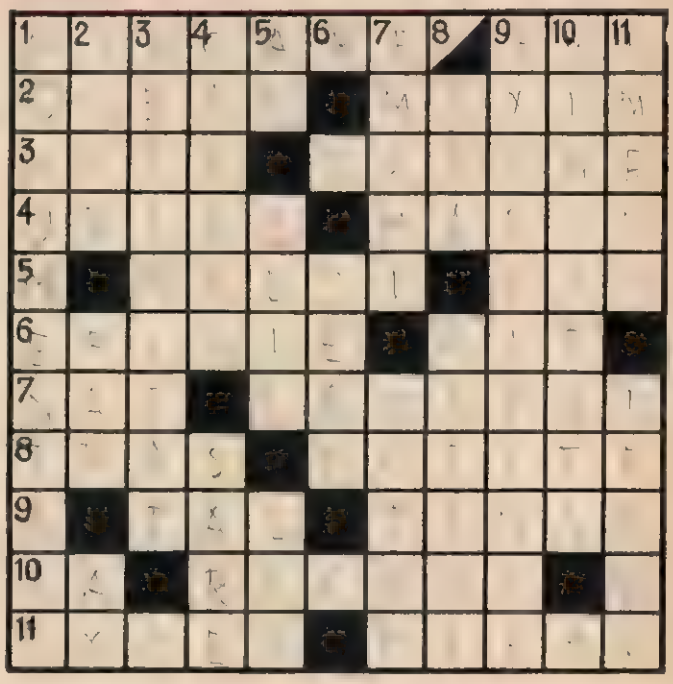

PE VALURI:
1) Micii, de pildă — Face de două ori mai mic. 2) Mare... mare — Cît se poate de mare. 3) Mare... pe verticală (reg.) — De la Marea Albă (fem.pl.). 4) Foarte mare — De-al mării. 5) A face plase pentru pești — Profund! 6) Figura unuia «mare»... pe bani — Nelipsit la împărțire. 7) Om (pop.) — A ajunge mare! 8) Năvod scos din mare — Însemnare. 9) Mai mare... la «Vraja mării» — Mare, dar nu copt. 10) A face... o baie — De la mic la mare! 11) În prea mare măsură — A trece ca vîntul și valurile.

ÎN ADÎNC:
1) Măreție. 2) Prăbușit în mare — «Steaua mării» — Osie. 3) Mare, fără margini. 4) Mare pe mare — Intră în apa mării. 5) Mai mare ca luna — Mare în Arabia — Mare... fricos. 6) Merge înainte și după val! 7) În Constanța, la moschee (pl.) — Apă... mare. 8) Marea și ghiolurile — Nici cai, nici măgari. 9) Mult prea mare (fem. pl.). 10) Iată și una mică. 11) Iarăși mare — Cu nopți mari (pl.).

Ion CARAIMAN

Dezlegarea jocului «VARĂ CAPRICIOASĂ», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) STRAND — PAȘI. 2) TRAMBULINE. 3) ROCA — SUCURI. 4) OPORTUNA — IN. 5) PIRA — RATA — O. 6) ICI — URIT. 7) TATAR — BRIZA. 8) OLOI — BAIE — T. 9) A — AMIAZ — SAC. 10) RAR — SLIP — ER. 11) ELEVI — NEGRI.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

PARIS **Din surse informate s-a aflat că, nu departe de capitala franceză, într-un loc ținut secret, au fost reluate tratativele între 5 reprezentanți ai firmei franceze «Citroën» și 2 ai firmei italiene «Fiat» pentru încheierea unui acord de asociere a celor două puternice grupuri din industria constructoare de automobile vest-europeană — acord ce nu fusese aprobat de generalul De Gaulle.**

ATENA **Nici călugării de pe muntele Athos n-au scăpat atenției autorităților grecești. Printr-un recent decret toate hotărîrile acestei «republici monahale» vor trebui supuse unui guvernator care are drept de veto și de asemeni exercită controlul asupra tuturor bunurilor mobile și imobile ale călugărilor.**

MOSCOVA **În apropierea Moscovei urmează să se construiască cea mai mare seră din Uniunea Sovietică — 54 ha de teren acoperit — unde umiditatea și temperatura vor fi reglate automat. O dată cu sera va răsări și o mică localitate cu o populație de 9 000 de persoane.**

BONN **Cu cei 3 976 km de autostrăzi, R.F.G. ocupă primul loc în Europa în acest domeniu, urmată de Italia, cu 2 669 km. Se presupune că în 1979 rețelele de autostrăzi ale celor două țări vor fi de 7 500 km și respectiv 6 000 km, iar lungimea totală a autostrăzilor europene de 27 000 km.**

ROMA **Autoritățile italiene au fost sesizate că în cadrul «comisiei muncii» a Pieței comune un deputat democrat-creștin din R.F.G., Joseph Müller, a atras atenția asupra faptului că în regiunile meridionale ale Italiei și îndeosebi în Sicilia este folosită munca copiilor — foarte adesea pînă la 14 ore pe zi. La Palermo, de pildă, sînt înregistrați 8 500 muncitori sub 15 ani.**

LONDRA **Este în curs de organizare o «fabrică a tehnocraților vest-europeni de mîine», cum este denumit «Institutul internațional de tehnologie» avînd drept obiectiv formarea de viitori manageri. În această școală superioară postuniversitară de perfecționare — creată din inițiativa guvernelor olandez, vest-german, italian și englez — cursurile vor avea o durată de doi ani și materiile fundamentale vor fi analiza matematică, cercetarea operativă, tehnica decizională.**

SAIGON **Guvernanții sud-vietnamezi au fixat prețul pentru acceptarea «dezescaladării» americane; ei revendică drept «absolut indispensabilă» suma de 6,2 miliarde dolari care să fie acordată de S.U.A. pentru așa-zisa întărire a armatei regimului de la Saigon.**

LUSAKA **Primul recensămînt general al populației Zambiei după proclamarea independenței țării se va desfășura între 22 și 30 august. Totodată urmează să se stabilească fondul locativ existent în țară, mai ales în mediul rural.**

BERNA **Elveția continuă să se afle pe primul loc printre producătorii de ceasornice — 71,6% din întreaga producție mondială în 1968. În același an valoarea exporturilor de ceasornice elvețiene a atins cifra de 2,3 miliarde franci.**

SANTA MONICA **Compania «Marine Resource Consultants Inc» din această localitate californiană intenționează să caute zăcăminte petrolifere sub calota polară nordică cu ajutorul a două submarine.**

Între realizările industriei românești — tot mai cunoscute și apreciate dincolo de hotarele țării — se numără și tipurile de autovehicule «M-461» și «Bucegi-113», special construite pentru a face față terenurilor accidentate. Imaginea de mai sus reprodusă din ziarul «Horoya», din Guineea, redă un aspect din timpul probelor lui «M-461» la Kaporo, relevîndu-se calitățile tehnice deosebite ale mașinii.

DEVALORIZAREA FRANCULUI

Neașteptata hotărîre a guvernului francez de a devaloriza francul a produs reacții dintre cele mai diferite în cercurile guvernamentale, de afaceri sau printre specialiștii din Occident dar, în general, uimirea nu a fost ascunsă. O asemenea hotărîre putea apărea necesară în timpul zguduirilor monetare din noiembrie anul trecut sau din mai anul acesta, cînd presiunile asupra francului fuseseră foarte puternice. Într-o astfel de împrejurare, în noiembrie 1968, cînd toți observatorii prevedeau ca sigură devalorizarea — avînd în vedere situația economiei franceze, refuzul vest-german de a revaloriza marca și presiunile pe care guvernul de la Bonn le făcea asupra Parisului spre a-l determina să procedeze la o asemenea măsură — generalul De Gaulle a replicat,desigur, în primul rînd, din motive politice cu un *nu* categoric. Se pare că motive de aceeași natură au stat și la baza actualei decizii a guvernului francez. Hotărîrea a venit într-un moment de acalmie pe piața monetară occidentală, cînd, de altfel, și presiunile vest-germanilor, ocupați cu propria campanie electorală, practic nu se resimțeau; astfel devalorizarea a apărut ca urmare a unei voințe a guvernului francez și nu a unor presiuni din afară, de orice natură ar fi fost acestea. Nu trebuie ignorată nici împrejurarea actuală cînd speculațiile pe piețele occidentale cunosc un grad mai redus de intensitate, fapt care a evitat posibilitatea unor «evadări» masive din francul francez către alte valute occidentale.

Din punct de vedere economic însă, devalorizarea francului se impunea. După cum se știe, paritatea unei monede — ce exprimă, de fapt, o **putere de cumpărare** — reflectă relația dintre situația unei economii pe plan intern și poziția ei față de exterior. Astfel, pentru a simplifica pe cît posibil lucrurile, dacă pe plan intern evoluția prețurilor este mult diferită de cea de pe piețele externe, apar diferențe între puterea de cumpărare internă și cea externă a unei monede. Or, pe piața franceză prețurile au crescut într-o proporție mult mai mare față de cele de pe alte piețe occidentale (de exemplu de pe cea vest-germană), ceea ce a însemnat o depreciere mai mare a monedei franceze față de alte valute, în special marca. În consecință, puterile de cumpărare ale celor două valute — pentru a ne referi numai la ele — erau mult diferite de relația pe care o exprima cursul oficial. Ca atare, marca apărea subevaluată și francul **supraevaluat**. În același timp deficitul ridicat al balanței de plăți franceze — urmare a unei mai reduse competitivități externe a produselor franceze — cît și

Turiștii străini sosiți pe aeroportul din capitala Franței după anunțarea devalorizării francului au căpătat în schimbul valutei lor cu 12,75% mai mulți franci.

pierderile masive de devize ale Băncii Franței forțau devalorizarea.

O asemenea măsură poate, în cazul în care este susținută cu măsuri eficiente de îmbunătățire a situației economice, să aibă efecte pozitive mai ales asupra balanței de plăți, căci ea duce la «ieftinirea» produselor în exterior și deci, cel puțin pentru un anumit timp, la o competitivitate relativ mai ridicată a produselor franceze.

Implicațiile asupra sistemului monetar occidental pot fi însă foarte importante. Măsura franceză ar putea declanșa o reacție în lanț, lovind, în primul rînd, lira — și așa afectată serios în ultimul timp — determinînd deci o nouă recrudescență a zguduirilor sistemului monetar occidental.

Ilie ȘERBĂNESCU

CRONICA DE TREI SECUNDE

FERICIRE

Socotiți-mă cum vreți, spuneți-mi cum vă vine la gură: prăpăstios, stupid, ridicol, prost de-a binelea, ba chiar nostim, simpatic, de ce simpatic,chiar uman, uman și original, la urma urmei, na, inteligent — căci cine nu știe cum merge moara asta adjectivală de la «cretin» la «genius», dînd în comerț aceeași făină din care fiecare nu vrea să scoată mai mult de o pîine...? — socotiți-mă deci cum doriți, eu cred că în această epocă minunată în care nimănui nu-i mai e teamă de nimeni și nimic, merită să vă reții trei secunde ca să vă anunț că într-un sătuc francez din Isere, un băiat numit Patrick a fugit de-acasă de frică să nu i se facă o injecție: l-au căutat o zi întreagă și l-au găsit pe jumate leșinat, într-o groapă, la doar 800 de metri depărtare de casă. Nu voi spune: ferice de el — să lăsăm scriitorilor absisali analiza fericirii de a fi bolnav — dar voi spune: ferice de mine și de toți cei ce mă înțeleg în nostalgia după epoca în care fugeam de injecții, îngroziți ca de tanc sau cancer, azi. Ferice de mine și de toți acei care încă mai avem un ochi pentru a descoperi în ziarele epocii noastre știrea că un băiat a fugit de-acasă ca să scape de o injecție. Și, în sfîrșit, ferice de ziarele epocii noastre care pot pierde un cvadrat pentru a anunța, lîngă deplasările de pe sol pe Lună și de submarine pe pămînt, că Patrick Vandrielli a intrat în panică la gîndul că va fi înțepat cu un ac lung, lung de tot, mai lung decît țeava unui tun de 155.

HELVETUL GASPARD

După cum se anunță, helvetul Gaspard Holzgang și-a părăsit postul de pază la cetatea Vaticanului, dispărînd fără să lase adresă, urmă sau umită înștiințare. Secretariatul a anunțat poliția italiană să-l găsească nu pentru a-i tăia capul (ce era în capul lui încă nu se știe) ci ca să-i confiște actul de cetățean al Sfintei Cetăți. Pe baza acestui act, helvetul s-ar fi bucurat de mari privilegii în magazinele nesupuse vămilor. Altă sancțiune nu există. Regulamentul corpului de gardă nu prevede nici o pedeapsă pentru dezertare și din 1505 încoace nici un helvet nu a șters putina. E prima dezertare în 464 de ani. Domnilor și doamnelor, dați-mi voie să casc și să mă duc la culcare. Aceasta nu mai e o știre, ci un cîntec de leagăn insuportabil.

Radu COSAȘU

LONDRA

PRO ȘI CONTRA ADERĂRII

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

La recenta sa conferință anuală, cea mai mare organizație sindicală din Anglia, Sindicatul muncitorilor din transporturi și al muncitorilor necalificați — la care sînt afiliați peste 1 milion de muncitori și care are un vot hotărîtor atît în Congresul sindicatelor britanice (T.U.C.) cît și în Partidul Laburist — s-a pronunțat cu hotărîre împotriva intrării Angliei în Piața comună vest-europeană (C.E.E.). Respectivul sindicat a adoptat o rezoluție în care-și reafirmă împotrivirea față de aderarea la C.E.E. «fără garanții corespunzătoare pentru apărarea intereselor britanice fundamentale, inclusiv menținerea dreptului de a duce o politică externă independentă și de a ne organiza economia în vederea asigurării progresului social». Este cunoscut că tocmai aceste garanții nu pot fi și nu vor fi acordate de celelalte țări vest-europene.

Susținătorii aderării britanice la C.E.E. arată că aceasta ar constitui o uniune strict economică ce deschide posibilități noi de intensificare a comerțului.

Sindicatele își dau seama astăzi, într-o măsură mai mare decît cu prilejul dezbaterilor anterioare în jurul aderării Angliei la C.E.E., în ce măsură va fi amenințată capacitatea lor de a apăra și îmbunătăți nivelul de trai. Ele sînt conștiente că la lupta lor pentru menținerea nivelului de trai al muncitorilor, patronii vor răspunde că salariile mai ridicate i-ar împiedica de la concurența în interiorul C.E.E. și fără îndoială că guvernul, fie el laburist sau conservator, va încerca să-și impună politica de înghețare a salariilor. Există totodată o înțelegere din ce în ce mai mare a faptului că în prezent posibilitățile de comerț cu țările socialiste au crescut în raport cu situația existentă în momentul primelor tentative, nereușite, de aderare la C.E.E. Economia țărilor socialiste, în rapidă dezvoltare, prezintă mult mai multe elemente complementare pentru industria noastră decît cea a Europei occidentale, care este interesată în a vinde aceleași produse industriale ca și Anglia.

Totodată, a devenit limpede că intrarea în C.E.E ar da o lovitură zdrobitoare agriculturii noastre. Politica agricolă a C.E.E. se bazează pe o comunitate care-și impune propriile restricții, prețurile fiind menținute artificial prin retragerea surplusurilor de pe piață, plătindu-se agricultorilor un preț minim pentru produsele nedorite. Acum, Comisia europeană, organul executiv al C.E.E., a publicat un program intitulat «Agricultură 1980» care tratează obiectivele pentru deceniul următor. Programul declară fățiș că costul achiziționării de produse excedentare de la agricultori este prea ridicat, și astfel elaborează planuri pentru «realizarea unui echilibru între ofertă și cerere». Se intenționează să se procedeze astfel nu prin sporirea consumului, ci prin reducerea producției «Obiectivul principal — se spune în program — va fi de a încuraja pe fermieri să creeze întreprinderi agricole viabile». De fapt, este limpede că rezultatul va fi o acaparare de către fermierul mai bogat a vecinilor săi mai săraci. Raportul arată limpede că «Consiliul ministerial va confirma obiectivele acestui program care va fi obligatoriu pentru statele membre». Se așteaptă ca fiecare țară în parte să elaboreze o legislație națională pentru traducerea în viață a hotărîrilor.

Fermierii britanici s-au împotrivit aderării la C.E.E. iar aceste noi propuneri nu vor face decît să intensifice rezistența lor.

Poporul britanic începe să-și dea seama că C.E.E. este instrumentul monopolurilor capitaliste.

PRETORIA SFIDEAZĂ

«Ne aflăm în Africa de sud-vest de peste 50 de ani și nu intenționăm să părăsim niciodată acest teritoriu, pentru că sîntem hotărîți să apărăm această regiune, și grupările etnice care o populează, de orice agresiune externă» — a declarat zilele trecute, plin de sine, Hilgard Müller, ministrul de externe al regimului de la Pretoria. Șeful diplomației rasiștilor sud-africani a afirmat, nici mai mult nici mai puțin, că «nu ocupăm pe nimeni și nimic. Poporul din sud-vestul Africii stăpînește pe deplin teritoriul pe care locuiește și vedem prosperitatea sa numai sub protecția noastră». Mergînd chiar mai departe, Müller a declarat textual: «Elemente iresponsabile din cadrul Organizației Națiunilor Unite împing această organizație pe o cale periculoasă. Întrebarea care se pune este în interesul cui acționează. În ce ne privește — a afirmat fără să roșească ministrul rasist — noi servim interesele diverselor grupări ale populației sud-africane».

Precum se vede, regimul de la Pretoria, care nu a permis pînă în prezent nici unei misiuni a O.N.U. să pătrundă în acest teritoriu și să constate așa-zisa «bună stare și prosperitate» a populației băștinașe din Namibia, este hotărît să persiste în atitudinea de sfidare a legalității internaționale. Anexînd de facto Africa de sud-vest și transformînd-o într-un uriaș ghetou în care continuă să guverneze prin reprobatele practici rasiste, guvernul R.S.A. a izolat total de lumea exterioară acest teritoriu, încălcînd toate hotărîrile votate de O.N.U.

După cum se știe, rezoluția din 27 octombrie 1966 a Adunării Generale a O.N.U. a decis anularea mandatului R.S.A. asupra Africii de sud-vest; totodată, s-a stabilit crearea unei administrații noi, sub egida Națiunilor Unite, și anularea tuturor ingerințelor rasiste instaurate acolo de Pretoria.

În prezent, autoritățile rasiste acționează în vederea aplicării unui plan de a împărți Africa de sud-vest în diviziuni administrative în funcție de grupurile etnice, cu alte cuvinte de extindere a nefastei politici a bantustanelor — rezervații pentru populația africană — și de a aplica draconicele rînduieli ale apartheidului pe teritoriul sud-vest african, transformat într-o provincie a R.S.A.

Aceste acțiuni, destinate perpetuării dominației asupra teritoriilor Africii de sud-vest, nu pot însă stăvili afirmarea voinței de libertate a populației africane. «Nu vom da nici un pas înapoi de la țelul nostru de a ne elibera țara», a declarat recent unul dintre liderii organizației populare din Africa de sud-vest (SWAPO) care conduce lupta pentru independență a acestui teritoriu. Luptă pe care întreaga opinie publică mondială progresistă o privește cu simpatie și o sprijină. Fapt care se degajă și din dezbaterile din aceste zile în Consiliul de Securitate al O.N.U.

I. ALEXANDRESCU

IRLANDA: DIN NOU ÎNCORDARE

După o perioadă de relativ calm, conflictul dintre cele două principale comunități religioase — protestantă și catolică — din Irlanda de Nord a înregistrat recent noi accentuări, deși pentru observatorii politici desemnarea principalilor vinovați ai acestei situații este dificilă, pentru simplul motiv că ambele comunități se fac reciproc responsabile de deteriorarea relațiilor dintre ele. Protestanții afirmă cu hotărîre că, intrînd cu intenții pașnice în cartierul catolic, cu ocazia procesiunii Ordinului de Orania, au fost bruscați de catolici, în timp ce ultimii consideră procesiunea protestantă drept un act deliberat agresiv. Indiferent de stabilirea culpabilității pentru actualele dezordini, se pare că forțele speciale ale poliției nu au fost în stare decît să înregistreze, la fața locului, vitrine sparte, felinare dezrădăcinate și în general scenografia clasică a luptei de stradă. Incendiile și resturile de baricade au conferit Belfastului suspensul stării de război, căci, după cum afirmă martorii oculari, capitala Irlandei de Nord nu a mai prezentat o asemenea imagine de la ultimul război mondial.

Orașul nord-irlandez Belfast în timpul noii serii de incidente.

Natural, atari incidente nu au lăsat calme autoritățile, care, rapid întoarse din week-end, s-au întrunit în ședință comună pentru a discuta implicațiile conflictului și a lua măsurile necesare pentru restabilirea ordinii. Primul ministru irlandez, James Chichester Clark, a trebuit, la rîndu-i, să-și scurteze vacanța din Elveția, și a plecat la Londra unde a avut întrevederi cu premierul Wilson, în cursul cărora a fost evocată posibilitatea «în ultimă extremitate» de a se apela la soldații britanici încartiruiți în Irlanda de Nord pentru a fi folosiți ca «amortizor» în conflictul protestanto-catolic. Oricum, această vizită a premierului nord-irlandez în capitala britanică este apreciată de observatori ca oglindind o situație mult mai gravă decît părea.

De altfel se pare că tensiunea dintre protagoniști — protestanți și catolici — nu pare să se diminueze, în pofida măsurilor severe adoptate de autorități, ca și a faptului că planează amenințarea cu intervenția militarilor britanici. Este semnificativ în acest sens faptul că în relatările corespondenților de presă din Belfast catolicii și protestanții din cartierul Crumlin erau apreciați a fi «pe picior de război» și se semnala, de asemeni, ca un fenomen nou, exodul familiilor protestante din cartierele locuite în majoritate de catolici și viceversa, ca urmare a unor scrisori de amenințare trimise de elemente extremiste aparținînd ambelor tabere.

Radu BUDEANU

Deși a trecut aproape o lună de la accidentul de automobil al senatorului Edward Kennedy, în cursul căruia și-a pierdut viața fosta secretară a fratelui acestuia, Robert — Mary Jo Kopechne — fapt pentru care senatorul de Massachusetts a fost condamnat la două luni închisoare cu suspendarea pedepsei; deși, după ce-și anunțase intenția de a renunța la mandatul său, în urma numeroaselor luări de poziție în favoarea sa a revenit asupra acesteia, reocupîndu-și locul în Senat (iată-l în fotografie, asaltat de ziariști la sosirea la Cappitol Hill), noua «afacere Kennedy» pare să nu se fi încheiat, procurorul Edmund Denis de la parchetul din Boston cerînd o nouă anchetă judiciară asupra împrejurărilor în care s-a produs tragicul accident, anchetă care urmează să înceapă la 3 septembrie la Edgartown (Massachusetts).

ziua presei

de Mircea RĂDULESCU

La 15 august, ziariștii din România socialistă sărbătoresc Ziua presei, zi în care se împlinesc 38 de ani de la apariția în ilegalitate a ziarului «Scînteia», organ central al C.C. al P.C.R. În acest an, Ziua presei române se înscrie pe largile coordonate ale lucrărilor și hotărîrilor de însemnătate istorică ale Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român și ale manifestărilor prilejuite de cea de-a 25-a aniversare a eliberării de sub jugul fascist, 23 August 1944, eveniment crucial în istoria României.

În sfertul de veac care a trecut de la eliberare, presa comunistă din țara noastră a parcurs un drum în care s-au oglindit drumul de muncă și de luptă străbătut de întregul popor muncitor în făurirea noii sale orînduiri, lupta și eforturile pentru construcția și desăvîrșirea societății socialiste în țara noastră. În acești ani, și mai ales în ultima perioadă, presa din România a cunoscut un proces de creștere și diversificare, de îmbogățire a conținutului și a mijloacelor de expresie jurnalistică, importante transformări de structură și profil.

La baza conținutului activității lor de fiecare zi, jurnaliștii din țara noastră pun nesecatul izvor al vieții, forța imensă de dinamizare a întregii activități economice, politice, social-culturale generate de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, care a stabilit cu claritate — pentru o întreagă perioadă viitoare — direcțiile principale de dezvoltare continuă a economiei naționale, de perfecționare a orînduirii sociale și de stat, de întărire a rolului conducător al partidului, de dezvoltare a activității ideologice, de promovare consecventă a politicii externe a partidului în slujba socialismului și păcii.

Congresul al X-lea al P.C.R. a subliniat rolul deosebit pe care presa, radioul și televiziunea îl au în ansamblul activității ideologice, în promovarea ideilor înaintate, în informarea și formarea opiniei publice, în stimularea bogatelor resurse de hărnicie, pricepere și energie creatoare ale muncitorilor, țăranilor, intelectualilor în întreaga activitate. Subliniindu-se progresele vizibile făcute de presa noastră în ultimii ani, în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congres se arată: «În educația socialistă a maselor, în informarea și formarea socialistă a opiniei publice în direcțiile cerute de progresul societății noastre, presa și radioteleviziunea sînt chemate să joace un rol tot mai activ și eficient».

Prin grija partidului și guvernului, presa și radioteleviziunea din România posedă astăzi o importantă bază tehnică materială, care se dezvoltă și se perfecționează continuu. Un indiciu grăitor al dezvoltării și răspîndirii presei îl constituie sporirea continuă a tirajelor, apariția unor noi ziare și reviste. În România se tipăresc aproape 600 de publicații — cotidiane centrale și locale, reviste de cultură și de specialitate — într-un tiraj total de peste 10 milioane de exemplare la o apariție sau într-un tiraj global anual de 1 miliard 400 de milioane de exemplare. În anul trecut au fost create publicații cotidiane și săptămînale în toate județele; în prezent apar 54 de gazete județene (dintre care 40 de cotidiene) într-un tiraj total de circa 1 200 000 de exemplare la o apariție.

În concordanță cu politica națională marxist-leninistă a partidului și statului nostru, în România se editează numeroase ziare și reviste în limbile naționalităților conlocuitoare (maghiară, germană, sîrbă ș.a.), dintre care 18 sînt publicații de informare generală (10 cotidiane) și 23 — reviste periodice.

Caracterul profund democratic al presei noastre se exprimă nu numai prin tirajele în creștere și larga difuzare și audiență în rîndurile publicului, ci și prin aportul direct al cititorilor, al specialiștilor din toate domeniile la redactarea presei. Ca urmare a lărgirii democrației socialiste, dezbaterea publică — în coloanele ziarelor și revistelor, la radio și pe micul ecran — a celor mai importante probleme ale politicii partidului, ale dezvoltării țării a devenit în ultimii ani o metodă cu însemnate rezonanțe și rezultate practice. Un exemplu deosebit de grăitor îl reprezintă discutarea în presă a Tezelor C.C. al P.C.R. pentru Congresul al X-lea al partidului și a proiectului de Directive ale Congresului al X-lea al P.C.R. privind planul cincinal pe anii 1971-1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976-1980. Această dezbatere a oferit posibilitatea ca membrii de partid, toți cetățenii să-și exprime opiniile nu numai în diferite adunări, ci și în paginile presei, asupra activității partidului, a programului său de viitor.

Presa, radioul și televiziunea română, ziariștii din țara noastră consideră ca o datorie de onoare a lor aceea de a exprima și susține, prin mijloacele de care dispun, poziția consecventă, constructivă, pătrunsă de spirit internaționalist a Partidului Comunist Român — expusă cu deosebită claritate de tovarășul Nicolae Ceaușescu — în legătură cu politica și relațiile internaționale, cu problemele unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, ale întăririi coeziunii tuturor forțelor care luptă împotriva imperialismului. Printr-o informare corectă, prin relatarea și consemnarea cu simpatie a realizărilor obținute de popoarele și țările socialiste și forțele antiimperialiste din întreaga lume, prin oglindirea obiectivă a evenimentelor internaționale, presa noastră slujește cauza unității partidelor comuniste și muncitorești, a prieteniei și solidarității tuturor forțelor antiimperialiste.

Principiul suprem după care se călăuzește presa noastră este principiul conducerii de către partid. Educați în spiritul unor înalte calități politice, cetățenești — respectul pentru adevăr, pasiunea pentru ceea ce este nou și progresist, combativitatea și onestitatea profesională — ziariștii români și cei din rîndurile naționalităților conlocuitoare consideră drept principala lor îndatorire aceea de a sluji cu devotament și abnegație cauza partidului comunist, a poporului, a patriei socialiste.

Uniunea ziariștilor din Republica Socialistă România — organizație obștească și profesională de creație care face parte din Frontul Unității Socialiste, grupînd în rîndurile sale pe cei ce lucrează în domeniul mijloacelor de informare de masă din țara noastră — are ca principală menire o activitate din ce în ce mai susținută în sprijinul pregătirii politice temeinice, al perfecționării profesionale a ziariștilor, al extinderii metodelor gazetăriei moderne, astfel ca presa și radioteleviziunea să-și îndeplinească într-o mai mare măsură funcția politico-socială și educativă, să răspundă tot mai mult exigențelor publicului. Uniunea ziariștilor din țara noastră desfășoară o intensă activitate și pe plan internațional, promovînd cu consecvență colaborarea largă și schimbul de vederi cu gazetarii din toate țările în spiritul cunoașterii și colaborării reciproce.

Însuflețiți de înalta responsabilitate politico-cetățenească ce li revine, călăuziți de politica Partidului Comunist Român, presa din România socialistă își aduce și își va aduce și pe viitor contribuția la înaintarea țării în mod hotărît pe drumul făuririi societății socialiste, multilateral dezvoltate, va contribui la slujirea neabătută a cauzei nobile a socialismului și păcii în întreaga lume.

CONSTANTIN I. PARHON

S-a stins din viață, în urma unei boli îndelungate, academicianul prof. dr. Constantin I. Parhon, om de știință eminent, vechi militant al mișcării muncitorești și democratice din țara noastră.

Născut la 28 octombrie 1874 la Cîmpulung-Muscel, C.I. Parhon și-a desăvîrșit studiile prin absolvirea excelentă a Facultății de medicină din București, în anul 1897, unde este remarcat de profesorii de specialitate și mai ales de savantul Gheorghe Marinescu. Munca asiduă și realele sale calități îi oferă posibilitatea ca la vîrsta de 35 de ani să elaboreze primul tratat de endocrinologie din lume, fiind creatorul școlii noastre de endocrinologie și unul dintre fondatorii acestei științe pe plan internațional. Trei ani mai tîrziu, în 1912, este numit profesor de clinică neuropsihiatră la Facultatea de medicină din Iași și director al Spitalului de boli psihice de la Socola și, după o activitate meritorie desfășurată de-a lungul a 20 de ani, în 1933 profesorul Constantin I. Parhon devine titular al catedrei de endocrinologie a Facultății de medicină din București, după ce în anul 1928 fusese ales membru al Academiei Române.

Munca desfășurată în cadrul facultății și Institutului de endocrinologie inițiat și condus de el i-a adus o largă apreciere în țară și peste hotare, savantul român fiind ales membru al unui mare număr de academii și societăți străine; numeroase universități și institute de învățămînt superior de peste hotare i-au acordat titluri științifice.

Constantin I. Parhon oferă exemplul cel mai fericit de simbioză a muncii științifice cu devotamentul obștesc. Dăruit trup și suflet cauzei națiunii române, propășirii neamului din rîndul căruia s-a ridicat, doctorul Parhon la contact încă din tinerețe cu mișcarea muncitorească, cu ideile socialismului, devenind membru al Partidului Comunist Român o dată cu înființarea acestuia, în anul 1921, luptînd, în ciuda persecuțiilor, împotriva cercurilor reacționare, a fascismului, pentru democrație, libertate și independență națională.

A fost unul din fondatorii, în anul 1934, a asociației «Amicii U.R.S.S.», rămînînd pînă la sfîrșitul vieții președintele de onoare al A.R.L.U.S., militînd continuu pentru întărirea relațiilor de prietenie cu Uniunea Sovietică, în spiritul cauzei păcii și internaționalismului proletar.

După 23 August 1944, C.I. Parhon participă activ la zidirea noii orînduiri sociale, fiind președinte al primului Parlament democratic constituit în urma alegerilor din 1946 și apoi președinte al primului Prezidiu al Republicii Populare Române.

Țara noastră pierde prin dispariția lui C.I. Parhon pe unul dintre cei mai distinși și devotați fii ai săi.

MEMENTO

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (televiziune, muzică)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

Constatăm la Editura politică o vie și diversă activitate concretizată prin apariția a numeroase și valoroase cărți, dintre care semnalăm:

● Karl Marx — Friedrich Engels: **Opere**, vol. 30. Partea întîi a volumului cuprinde corespondența dintre Marx și Engels (ianuarie 1860 — septembrie 1864) iar partea a doua — scrisori ale lui Marx și Engels către diverse persoane (ianuarie 1860 — septembrie 1864). De asemenea sumarul mai conține un adaos, anexe, adnotări și diverși indici bibliografici.

● Din seria **Opere complete** de V.I. Lenin a apărut un nou volum, al 52-lea, care cuprinde «scrisori, bilete, telegrame, telefonograme scrise în perioada noiembrie 1920 — iunie 1921».

● Dumitru Ciumbrudean, caporal pe frontul primului război mondial și tînăr militant al mișcării muncitorești, își făcea zilnic însemnări despre viața sa ostășească că în carnetul pe care-l purta permanent cu el. Aceste însemnări sînt cuprinse în cartea **Jurnal de front al caporalului Dumitru Ciumbrudean**, revelatoare prin adevărurile conținute și emoționantă prin sufletul generos umanitar ce o străbate

● Meditații fertile în sugestii, aprecieri și concluzii, de loc simpliste și nenuanțate, asupra unor dezbateri fundamentale în estetică, precum acelea privind relațiile dintre conștiința artistică și cea morală, dintre etic și estetic, întîlnim în cartea lui Radu Sommer: **Autonomie și responsabilitate în artă.**

● Sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. și sub îngrijirea unui colectiv format din I. Popescu-Puțuri, N. Goldberger, A. Deac, N. Copoiu a fost întocmit, pe bază de documente și amintiri, volumul **În sprijinul Republicii Ungare a Sfaturilor (1919).** Cu capacitatea de atracție și interes deținută de memorial și document, culegerea ne vorbește despre «poziția profund internaționalistă a muncitorimii române, precum și a unor pături sociale, de solidarizare cu revoluția proletariatului ungar din 1919».

● O frumoasă inițiativă a editurii o aflăm în publicarea cărții **Știință și sinteză** care însumează expunerile și dezbaterile ce au avut loc în cadrul colocviului internațional organizat de UNESCO cu prilejul a 10 ani de la moartea lui Albert Einstein și a lui Pierre Teilhard de Chardin și împlinirii a 50 de ani de la apariția teoriei relativității generale. Textele datorate unor proeminente personalități ale gîndirii mondiale contemporane contribuie substanțial nu numai la cunoașterea celor două mari figuri, ci și la aceea a tendințelor ce se întretaie în complexul tablou al problematicii științifice contemporane. Cartea «Știință și sinteză» inaugurează o nouă colecție a editurii, intitulată Idei contemporane.

cinema

● **Fata din parc.** Lungul drum către maturitate al unor tineri dezorientați de ecuațiile vieții, altele decît cele din școală. Cînd drafan, cînd didacticist, filmul lui Stole Jankovici (studioul Avala Film — Belgrad) aruncă totuși cîteva întrebări neliniștitoare. În distribuție: Neda Arnerici, Gojko Drulovici, Liubu Tadici, Bata Zivojinovici, Miodrag Petrovici-Ckalja, Dragomir Felba.

Senta Berger

● Sherlock Holmes. Titlul spune totul! Ceea ce am mai putea adăuga noi este că în rolul titular îl vom reîntîlni pe Christopher Lee («Cîinele din Baskerville»), actor specializat în «polițiste» și — în vremea din urmă — în filme de groază. Regia: Terence Fisher. În alte roluri: Senta Berger, Hans Nielsen, Ivan Desny, Leon Asquin, Thorley Walters.

● Recomandăm cîteva noi documentare realizate de studioul «Al. Sahia», filme ce au meritul de a respecta «supunerea la obiect», filme cu o tematică diversă, oglindind multitudinea preocupărilor celor ce slujesc genul scurt: **Reclamația** (regia — Gabriel Barta, imaginea — Gheorghe Herschdörfer); **Statornicie** (regia — Mircea D Popescu, imaginea — Constantin Teodorescu); **Convergența** (scenariul și regia — Dona Barta, imaginea — Fr. Patakfalvi); **Memoria vieții** (regia — Constantin Budișteanu, imaginea — Claudiu Soltescu); **Metale neobișnuite** (regia — Doru Chesu; imaginea — Victor Popescu).

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Michelangelo Antonioni** (Deșertul roșu); **Federico Fellini** (La dolce vita); **Alain Resnais** (Anul trecut la Marienbad).

● Nu pierdeți aceste filme: **Șoponul roșu** (Jiri Hanibal), **Creola, ochii-ți ard ca flacăra** (Dino Risi) **Alexandru cel fericit** (Yves Robert) **Străin în casă** (Pierre Rouve)

● Actrița americană Sharon Tate a avut un sfîrșit mai cumplit decît în filmele imaginate de soțul ei, cineastul Roman Polanski; împreună cu încă patru persoane, a fost victima unui monstruos masacru petrecut într-o vilă din Los Angeles.

Sharon Tate

disc

● În semn de omagiu adus Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român și aniversării a 25 de ani de la eliberarea patriei, casa noastră de discuri a dat la iveală culegerea **Sub mîndre flamuri**, cuprinzînd cele mai reprezentative lucrări corale închinate partidului și țării: «Republică, măreață vatră» a lui I.D. Kirescu, «Ódă pămîntului» de Theodor Bratu, «Partidul, conștiință măreață» de Radu Palladi, «Pe drum de victorii» de I.D. Kirescu, «Noi te cîntăm în cîntece de slavă» de Emil Lerescu și altele (EXE-0438)

● Un alt emoționant omagiu adus partidului și eliberării patriei îl constituie discul: **Frumoase versuri spune țara...** În lectura autorilor, simțămintele exprimate sună tulburător prin autenticitatea izvorîtă din lipsa de profesionalism a recitări, prin glasul deschis, mișcat, neafectat al făuritorilor versurilor, de la Tudor Arghezi și Lucian Blaga pînă la tinerii poeți din generația de după 23 August (EXE-0439)

● Cele două simfonii înregistrate recent la «Electrecord» în interpretarea Orchestrei de cameră (fără dirijor) a RTV, sub îndrumarea concertmaestrului Radu Zvoriștеanu, formație de o reală valoare interpretativă, ne înfățișează pe cei doi mari clasici, **Joseph Haydn** (Simfonia nr. 45, în Fa diez minor «Despărțirea») și **W.A. Mozart** («Simfonia 29 în La major») (ECF-0406).

muzică

● În cadrul stagiunii «de August» a Filarmonicii vom asculta concertul coral «a capella» închinat creației corale românești contemporane și a înaintașilor noștri. Dirijează, V. **Pântea** (18 august, sala Ateneu).

● O altă manifestare a stagiunii: sala mică a Palatului va găzdui la 20 august un concert de muzică de cameră, de asemenea de compozitori români: Tiberiu Olah, Mihai Moldoveanu, Mihail Jora, Zeno Vancea, Tudor Ciortea, Pascal Bentoiu. Își dau concursul soliștii soprana **Emilia Petrescu**, clarinetistul **Aurelian Octav Popa**, pianiștii **Ștefan Gheorghiu, Nicolae Rădulescu** și **Nicolae Licaret**, violonistul **Valentin Gheorghiu.**

plastică

● La 81 de ani, pictorul **Dumitru Ghiață** este din nou prezent în galeriile bucureștene Împreună cu Aurelia Ghiață, cei doi artiști expun o selecție retrospectivă din lucrările lor în noua sală «Apollo» din Calea Victoriei. Aurelia Ghiață prezintă 16 tapiserii de o rară frumusețe, iar Dumitru Ghiață, 26 de pînze printre care remarcabilele «Țărani ardeleni» (1927), «Tîrg» (1942), «Flori de munte» (1957) etc.

● A treia expoziție republicană a cercurilor de fotoamatori s-a deschis la Galeriile de artă fotografică din strada Brezoianu. Ea însumează circa 170 de lucrări alb-negru, selecție restrînsă din lucrările prezentate la expozițiile județene, și prezintă imagini ale României contemporane.

● Desenator și caricaturist apreciat, **Adrian Lucaci** se prezintă într-o nouă postură, aceea de grafician preocupat de explorarea unor universuri vizuale inedite în care formele și semnul sînt menite să releve sensuri existențiale noi (Galeriile de artă, bd Magheru 20)

teatru

● O premieră în cinstea celei de-a 25-a aniversări a eliberării. La Bacău, un tînăr autor, Ion Ghelu Destelnica, și-a dedicat piesa sa **Depărtarea** acestui eveniment.

● Pentru teatre, vara a luat sfîrșit. Se pregătește noua stagiune. În curînd, gongul va răsuna, salutînd și el cea de-a 25-a stagiune teatrală de la 23 August.

● Întîlnim cu satisfacție în repertoriu și nume noi de autori, nume de tineri sau dramaturgi mai puțin cunoscuți. Ilie Păunescu va fi prezentat de către Teatrul Mic cu **Maria 714**, piesa dedicată zbuciumatei vieți a lui Brîncoveanu, iar Maria Fălădeș va debuta în Capitală la Teatrul «C.I. Nottara» cu **Ce scurtă e vara**, spirituală comedie lirică; Gh. Scripcă debutează și el la Teatrul «Ion Creangă» cu teoria **Roata morii**, iar la Naționalul tesean se va produce debutul ziaristului Mircea Radu Iacoban cu piesa **Două muzici — două** (tot aici se va juca un spectacol ce cuprinde și două piese într-un act de Sorana Coroamă). În sfîrșit, Gh. Tențulescu își va vedea reprezentată piesa **Plafonul** la Teatrul din Botoșani, iar Teatrul din Piatra Neamț notează și el în calendarul viitoarei stagiuni un debut absolut: **Ciubăr Vodă** de Laurențiu Fulfer.

● **Danton** de Camil Petrescu, care așteaptă de mulți ani să fie reprezentată (în ciuda faptului că mai multe teatre au anunțat-o, fapt rămas doar în planuri), va fi în sfîrșit jucată de Teatrul Național din București ca și de Teatrul Național din Cluj.

televiziune

Începînd cu tradiționala transmisie din dimineața zilei de 23 August (ora 8.00) de la PARADA MILITARĂ ȘI DEMONSTRAȚIA OAMENILOR MUNCII DIN CAPITALĂ ȘI DIN ȚARĂ CU PRILEJUL CELEI DE-A 25-A ANIVERSĂRI A ELIBERĂRII PATRIEI DE SUB JUGUL FASCIST, programul televizat al acestei săptămîni poartă, aproape în întregime, pecetea marii sărbători pe care o întîmpinăm cu toții. Rubricile de film («Tunelul», «Cartierul veseliei», «Columna», «La patru pași de infinit»), de teatru («Surorile Boga»), de muzică de toate genurile (Finala celui de-al IX-lea concurs al formațiilor și artiștilor amatori. Concertul coral «Din inimă îți cîntăm partid iubit», ciclul «Capodopere ale muzicii universale» — Simfonia I-a de George Enescu, folclor, muzică ușoară) sînt închinate creației românești. O seamă de reportaje între care citîm ciclul de transmisii de la Expoziția realizărilor economiei naționale — România 1969, monografii contemporane, coordonatele viitoare ale științei românești, documentarul TV «August» etc., toate acestea își propun să ne dea imagini de bilanțiere ale realizărilor cu care poporul nostru se înfățișează la cea de-a 25-a aniversare a eliberării sale.

Din restul programelor spicuim:

DUMINICĂ 17 AUGUST. Concertul unor distinși soliști ai Operei române: Elena Cernei, Marina Crilovici, Valentin Teodorian, Constantin Dumitru, Vasile Moldovan, Lucian Marinescu (21.30)

LUNI 18 AUGUST. Între metronom și cronometru afișează temele de concurs «Plimbare prin București» și «Romanul românesc contemporan» (20.00).

MARȚI 19 AUGUST. Scriitorul Zaharia Stancu în **Prim-plan** (22.00) ● Cîntă Jacqueline Midinette (22.55).

MIERCURI 20 AUGUST. Telecinemateca ne propune «Revista vedetelor». Cine credeți că dansează și cîntă în acest film? Iată-i: Bette Davis, Humphrey Bogart, Errol Flynn, Olivia de Haviland, Ann Sheridan, Ida Lupino (20.00) ● O. Crohmălniceanu, Alex. Ivasiuc, N. Ciobanu, Aurel Baranga, Valeriu Răpeanu sînt participanții unei noi ediții a emisiunii **Convorbiri literare** (22.55)

JOI 21 AUGUST. O interesantă temă programează emisiunea **Cronica ideilor**: «Expresia teoretică a societății românești contemporane» (19.00).

VINERI 22 AUGUST. Un reportaj de Ana Berteanu: «În țara celor 20 000 000» (20.00).

SÎMBĂTĂ 23 AUGUST. **Intervizitune**: «Cîntare României socialiste». Un spectacol muzical-coregrafic festiv cu o participare artistică selectă, în frunte cu Ion Voicu, Nicolae Herlea, Ion Dacian, corul «Madrigal» etc. (20.00).

Nicolae Herlea

pronosport

Pronosticul autrezorului TITUS OZON pentru Concursul pronosport nr. 33, etapa din 17 august 1969

I.	Chimia Sv.-Sp. stud.	1
II.	Metalul Tg.-Oțelul Gl.	x
III.	Știința Bc.-Progresul	x
IV.	Flacăra Moreni-Dunărea	1
V.	Portul C-ța-Ceahlăul	1
VI.	Poiana-Metrom	1
VII.	Ripensia-Minerul B.M.	1
VIII.	C.F.R.-Arad-C.S.M. Reșița	x
IX.	Olimpia Oradea-A.S. Cugir	1
X.	Metalul Hd.-Vagonul	1
XI.	Olimpia S.M.-Electroputere	x
XII.	Minerul Anina-Metalul Tr. Sev.	1
XIII	Gaz metan-C.F.R. Tim.	x

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

Prezentarea artistică: Vasile OLAC

Coperta noastră:
Expoziția Realizărilor Economiei Naționale — România 1969
Fotografie de E. IAROVICI

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

Marți 12 august 1969, orele 16. Mii de oameni ai muncii din Capitală s-au adunat în Piața Republicii pentru a lua cunoștință de hotărîrile Congresului, pentru a marca, și în acest fel, atașamentul față de politica partidului, aderiunea lor totală la acest moment hotărîtor din istoria contemporană a României.

Fotografie de Traian PROSAN

35
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 743
23 AUGUST 1969

TRĂIASCĂ A 25-A ANIVERSARE DE SUB

ZIUA ELIBERĂRII

S-au deschis azi porțile marii sărbători — sărbătoarea eroismului, sărbătoarea renașterii, sărbătoarea prezentului și viitorului nostru: Ziua Eliberării. Au trecut 25 de ani care încununează milenii de istorie. Să mulțumim astăzi, cînd 20 000 000 de inimi animă ființa noastră națională, comuniștilor care au ridicat cu bărbăție stindardul roșu al insurecției și au schimbat cursul istoriei. Să ne amintim de acel august al lui 1944, de țara însingerată și pustiită, de sufletul nostru de atunci cînd ne-am făcut din ură baricade și din nădejdi baionete. Să ne amintim de acești 25 de ani, de truda noastră vitează, de mîinile care au ridicat cetăți de oțel și case, care au scos din ape lumină și din pămînt bucate, de frunțile care au făcut tractoare și locomotive, care au dat știință celor care s-au născut DUPĂ, de buzele arse care ne-au cîntat munca și iubirile.

Să mulțumim din nou comuniștilor, carne din carnea noastră, suflet din sufletul nostru, care ne-au fost pildă, care ne-au dat încredere și putere și ne-au purtat pașii spre azi și spre orizonturile zilei de mîine; să mulțumim comuniștilor acum, la a 25-a aniversare a dobîndirii demnității noastre, pentru că ei au făcut să răsune în inima noastră vibranta chemare a înaltului For și îndemnul celui mai bun fiu al nostru.

La ceasul acesta al marilor împliniri înscriem adevărul momentului pe care-l trăim sintetizat atît de expresiv de secretarul general al partidului:

«Putem spune că Congresul nostru, ținut cu puține zile înainte de a 25-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist, constituie o încununare deosebit de expresivă a marilor succese obținute de poporul român, sub conducerea partidului comunist, în lupta pentru transformarea revoluționară a societății noastre și lichidarea pentru totdeauna a claselor exploatatoare, pentru triumful socialismului în România».

Bucuria noastră plenară este astăzi cimentată de răspunderea deplină asupra destinului nostru. Iar destinul nostru se numește socialism și se va numi comunism.

Acum cînd țara întreagă va ieși cu flori și drapele să sărbătorească un sfert de veac de libertate și muncă, cînd ne vom strînge mîinile pentru tot ce am făcut și vom face, primiți din toată inima, stimați cititori, și urările de bine și fericire pe care vi le adresează, trăind o dată cu voi bucuria, lucrătorii revistei

FLACĂRA

La uzina «Republica» din Capitală a fost dat în folosință de curînd un nou reductor cu comenzi mecanizate și automatizate. Printre performanțele tehnico-funcționale ale agregatului se remarcă faptul că țevile produse au un cîmp de toleranță restrîns, ceea ce face ca toate standardele să poată fi cu rigurozitate respectate. În clișeu: aspect de la noul reductor aiungitor.

ÎN MARAMUREȘ — LA A 25-A ANIVERSARE A ELIBERĂRII

Cum se prezintă Maramureșul la 25 de ani de la eliberare? O expoziție reprezentativă deschisă în aceste zile la Baia Mare ilustrează magnifica dezvoltare a județului într-un pătrar de veac. Peste o mie de exponate din cele mai diverse ramuri ale producției; zeci de grafice care-și înalță săgeata la cele mai înalte cote. Maramureșul, altădată ținut cu o economie atît de înapoiată și cu o populație atît de crunt oprimată de orînduirea capitalistă, este azi în plină înflorire. Iată cîteva cifre care exprimă realitățile: anul acesta, de pildă, în 25 de zile, Combinatul minier din Baia Mare dă, prin cele 11 unități ale sale, tot atîtea produse cîte dădea în întregul an 1948. La uzina centrală de preparare a minereurilor — una din marile și modernele unități ale combinatului, realizare a ultimului deceniu — colectivul, așa cum am fost informați la fața locului, cinstește apropiata sărbătoare a eliberării patriei de sub jugul fascist, lucrînd și dînd produse în contul lunii septembrie, depășindu-și astfel sarcinile cu peste 12%.

Județul Maramureș livrează azi economiei naționale peste 64% din producția metalelor neferoase; 13,3% din cea a lemnului și a produselor lemnoase, 9% din volumul produselor alimentare. Uzinele U.M.M.U.M., create acum un sfert de secol, produc azi utilaje miniere cunoscute pretutindeni în lume. Producția acestor ramuri va crește în acest an cu 20% față de 1969, iar în cincinal, întrucît va beneficia de fonduri de dezvoltare de 8 ori mai mari decît cele din 1969. Tot în Maramureș: la Combinatul chimic din Baia Mare, o adevărată cetate a chimiei, se fabrică acum de peste zece ori mai mult acid sulfuric, de peste 25 ori mai mult oxid de plumb și de 41 ori mai mult cupru ca în primii ani de după eliberare. Această grandioasă evoluție a fost posibilă grație unor importante investiții făcute de stat.

În altă parte a județului Maramureș, la Sighetul Marmației, o mare și modernă fabrică de mobilă produce azi pentru export aproape de patru ori mai mult decît în 1965. În anul 1949, totalul producției industriei locale județene însuma anual 4 000 000 lei; azi se ridică la 280 000 000 lei. În ceea ce privește nivelul de trai al populației maramureșene, așa cum sîntem informați, cifra la care se va urca pînă la sfîrșitul acestui an valoarea mărfurilor livrate prin comerțul socialist va fi de peste 1 miliard lei — aproape de 2,5 ori mai mult decît în 1960. Și va continua să crească. Istoricele hotăriri ale celui de-al X-lea Congres al partidului vor ridica mai departe Maramureșul, țară veche cu oameni fără pereche — cum i se spune din vremuri străvechi — la noi dimensiuni, o dată cu celelalte județe și orașe ale țării.

F. URSEANU

AGENDA CULTURALĂ

Niciodată ca în zilele premergătoare aniversării zilei eliberării agenda manifestărilor cultural-artistice închinate marii sărbători naționale a poporului român n-a fost atît de bogată, atît de variată. Din noianul lor desprindem doar cîteva dintre cele mai semnificative, programate în București, în aceste zile, fiindu-ne imposibil să consemnăm nenumăratele manifestări de pe întreg cuprinsul țării.

• Două pavilioane din Parcul Herăstrău adăpostesc expozițiile: «București la a 25-a aniversare a eliberării patriei» și «Arheologia bucureșteană în anii puterii populare».

• La Ateneul Român s-a deschis Expoziția republicană de artă plastică a artiștilor amatori, precedată, într-o altă sală publică, de Expoziția artiștilor fotoamatori.

• Faza finală a celui de-al IX-lea Concurs al formațiilor artistice de amatori de la orașe și sate s-a desfășurat timp de 10 zile pe scenele a trei teatre bucureștene, spectacolul de gală și atribuirea premiilor avînd loc la Sala Palatului, de unde interviziunea l-a preluat și pentru rețeaua televiziunilor țărilor socialiste.

• În sala de marmură a Casei Scînteii s-a deschis cea de-a V-a Expoziție bienală de artă populară a creatorilor populari.

• Orchestra simfonică și corul Filarmonicii «George Enescu», orchestra simfonică a Radioteleviziunii și reprezentanți de frunte ai artei noastre interpretative au susținut în aceste zile concerte festive, oferind iubitorilor muzicii românești o amplă selecție de lucrări din creația compozitorilor înaintași și a contemporanilor.

• La Opera Română, Teatrul Național și principalele teatre bucureștene a continuat microstagiunea special închinată aniversării a 25-a a eliberării.

• În tot cursul acestei săptămîni la cinematograful «Republica» se desfășoară «Zilele filmului românesc».

• O întîlnire cu participanți la «Insurecția națională din august 1944» a avut loc la Muzeul de istorie a municipiului București, iar la Ateneul Român un simpozion consacrat aceluiași eveniment istoric. Amintirea unor momente memorabile din zilele insurecției a fost evocată și în cadrul unei manifestări de la Muzeul de artă populară «Dr. Minovici».

• La sala mică a Palatului a avut loc simpozionul «Știința românească, sursă inepuizabilă pentru progresul general al țării», iar la Casa prieteniei româno-sovietice simpozionul

A ELIBERĂRII PATRIEI NOASTRE JUGUL FASCIST

EFICIENȚA ECONOMICĂ — OBLIGAȚIE A ORGANELOR FINANCIAR-BANCARE

România socialistă cunoaște, în prezent, o efervescență politică fără precedent, datorită marilor evenimente ale acestui an — cel de-al X-lea Congres al P.C.R. și împlinirea a 25 de ani de la insurecția armată din 23 August 1944, zi care a marcat începutul unei noi ere în istoria României.

În acest sfert de secol au avut loc prefaceri radicale în întreaga viață social-economică a țării, un progres continuu și rapid în toate domeniile economiei și culturii, drept rezultat al activității creatoare a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, sub conducerea înțeleaptă a partidului. Victoria socialismului în țara noastră este rezultatul politicii științifice a Partidului Comunist Român care a aplicat ferm și neabătut legile generale marxist-leniniste ale construcției socialiste la condițiile concrete ale țării noastre.

În acest an ziua de 23 August este sărbătorită sub semnul celui de-al X-lea Congres al partidului care marchează o etapă nouă, calitativ superioară a dezvoltării partidului nostru, a activității de construcție socialistă în România. Sărbătorirea celei de-a 25-a aniversări a eliberării are loc în condițiile entuziasmului și hotărîrii întregului nostru popor de a transpune în viață mărețele sarcini stabilite de marele for al partidului. Din dezbaterile care au avut loc la congres a reieșit necesitatea perfecționării controlului financiar-bancar, a coordonării mai bune a acestuia de către organele centrale, a accentuării rolului preventiv al controlului și sporirii contribuției sale la întărirea disciplinei de plan și financiare, la folosirea cu maximă eficiență a fondurilor materiale și bănești din economie.

În această lumină prevederile referitoare la sistemul financiar-bancar ridică noi sarcini de o deosebită importanță și răspundere în fața tuturor lucrătorilor din instituțiile financiare și de credit, derivînd din însuși conținutul muncii și rolul organelor financiar-bancare.

Un obiectiv important în munca organelor financiar-bancare este urmărirea creșterii permanente a eficienței economice drept bază a întregii activități economice. În această privință, prin acțiunile organizate pînă în prezent, și care vor continua în viitor, s-a constatat că în economia noastră există încă importante rezerve care pot și trebuie să fie valorificate.

Sub conducerea partidului nostru comunist, conștient de importanța vremurilor în care trăim, de contribuția care trebuie s-o aducă întregul popor muncitor pentru desăvîrșirea construcției socialismului în țara noastră, colectivul Băncii Naționale nu va precupeți nici un efort pentru îndeplinirea îndatoririlor ce îi revin din Hotărîrile Congresului al X-lea, participînd în acest mod la înflorirea patriei noastre Republica Socialistă România.

Vasile MALINSCHI
Guvernatorul Băncii Naționale

ÎNFLORIREA ȘTIINȚEI — GARANȚIA PROGRESULUI

Au trecut 25 de ani de la eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, 25 de ani de cînd poporul nostru, condus de Partidul Comunist, a început să-și construiască liber viitorul cu propriile sale mîini. Pentru mine, ca om de știință, care lucrez de peste 4 decenii în munca de cercetare, anii de după eliberare mi-au dat posibilități la care nici nu îndrăzneam să aspir în trecut. Pot spune că acești 25 de ani au fost cei mai fructuoși din viața mea.

După eliberare, datorită îndrumării atente și cu sprijinul permanent al conducerii de partid și de stat, noi, oamenii de știință, descătușați de opreliștile și de indiferența vechii orînduiri, am putut să muncim în așa fel încît să obținem rezultate într-adevăr pe măsura capacităților noastre. În domeniul științelor naturii și pentru a face ca știința românească să se afirme din ce în ce mai mult în știința universală cu rezultate valoroase, mi-am adus și eu partea mea de contribuție. Totodată vreau să reamintesc — cu acest prilej sărbătoresc — în calitatea mea de profesor și educator, că eliberarea țării de sub jugul fascist a dus la o înflorire nemaicunoscută în trecut a învățămîntului superior din întreaga țară și bineînțeles la noi, la Cluj. Instituția noastră universitară modestă pînă în 1944, avînd doar 4 facultăți și aproape 2 000 de studenți, am putut-o reorganiza și dezvolta cu ajutorul partidului și al statului ajungînd astăzi la 8 facultăți cu peste 10 000 de studenți. Acest progres este cu atît mai important pentru că noi am putut schimba în bine însuși conținutul învățămîntului, cu unul nou avînd la bază gîndirea marxist-leninistă, știința cea mai înaintată a materialismului dialectic și istoric, știință cu un adînc umanism socialist care a valorificat în mod just patriotismul socialist, internaționalismul, fapt ce a determinat ca miile de absolvenți care au părăsit sălile noastre de cursuri și laboratoarele noastre de la diferite facultăți să devină ei înșiși lucrători și profesori în acest spirit nou; spirit care asigură ca și ei, la locurile lor de muncă, să contribuie la ridicarea nivelului cultural și spiritual al oamenilor muncii, la făurirea societății noastre socialiste în toate domeniile de activitate subliniate cu atîta claritate la Congresul al X-lea al P.C.R.

În anul acesta sărbătorirea a 25 de ani de la eliberare are loc în condițiile și perspectivele noi stabilite de istoricul Congres al X-lea al Partidului Comunist Român. Mai mult ca oricînd ne simțim obligați de a intensifica și a îmbunătăți munca noastră pentru ca în acest fel să contribuim și mai mult cu rezultate și mai corespunzătoare, în spiritul documentelor elaborate de Congres, la opera de făurire a socialismului în anii cincinalului următor.

Acad. prof. dr. Ștefan PĂTERFI
Universitatea Babeș-Bolyai

ARTA MEȘTERILOR POPULARI

Prezentă în variate forme la jubileul eliberării, arta populară ne-a dat o nouă întîlnire în ambianța atît de adecvată a Muzeului satului. Ce reprezintă în acest context sărbătoresc Expoziția «Meșteșugurile artistice populare», care rămîne deschisă pînă la sfîrșitul anului?

Ne răspunde conf. univ. dr. Gh. Focșa, directorul muzeului:

— Creațiile populare multilaterale pe care ni le-au lăsat moștenire generațiile anterioare înglobează străduința a sute de mii de talente. După canoane, tehnici, modalități și concepții diferite de la un sat la altul, de la un județ la altul, și în același timp cu similitudini care-i dau caracterul unitar în întreaga țară, meșteri populari au realizat de-a lungul veacurilor, cu migală și muncă îndelungată, cu fantezie creatoare și talent, o mare diversitate de forme artistice. Adăpostul, îmbrăcămintea, uneltele de muncă, țesăturile de zi și cele decorative, podoabele, instrumentele muzicale, ca și toate gîndurile și sentimentele, chintesența tuturor experiențelor vieții, sintetizate și formulate în forme artistice, în imagini poetice, s-au perfecționat, cizelat și transmis prin contactul viu de la o generație la alta, constituind un tezaur cultural și artistic inestimabil.

Artizanilor care trăiesc azi în satele noastre le revine rolul de a continua procesul tradițional al creațiilor populare, uzînd și de posibilitățile moderne, incontestabil mai avantajoase, de a îmbogăți patrimoniul creațiilor populare valoroase și de a asigura integrarea acestor forme de artă în viața contemporană.

Cu aceste gînduri am organizat expoziția consacrată «Meșteșugurilor artistice populare». Sînt expuse aici 400 de opere de artă populară, multe exemplare fiind unicate aparținînd patrimoniului nostru muzeal, care pun în relief marea diversitate și frumusețe a creațiilor artistice populare. O ilustrație vie a iscusinței talentaților creatori anonimi o veți găsi în cadrul acestei expoziții în prezența, în grupe de cîte cinci, a unora dintre cei mai buni meșteri populari din diferite sate ale țării, care se vor succeda treptat pentru a înfățișa, sub ochii vizitatorilor, procesul muncii, tehnica și materialele din care s-au născut asemenea opere de artă. Cernat din Sugag, Sofonea din Drăguș, Victor Ogrezeanu sau Mischiu din Horezu, Maria Drăghici din Dumitra-Alba, Maria Spiridon din Sibiu și mulți alții vor lucra cu acul, cu briceagul sau cu dalta, în lemn, în blănuri sau în țesături, exprimînd prin forme armonioase și decor migălos, integrat cu dibăcie și rafinament, pentru a demonstra vizitatorilor români și străini — din ce în ce mai numeroși: peste 5 000 într-o singură zi de august — talentul și măiestria pe care le-au moștenit din tată-n fiu.

Expoziția de la Muzeul satului este o fericită prefață la Tîrgul de artă populară care a și început să funcționeze în vecinătatea sa imediată, ca una dintre manifestările importante ale primului Festival și Concurs internațional de folclor «România '69», a cărui deschidere festivă va avea loc la 26 august.

Claudiu MIHAIL

VOM CONSTRUI 37 000 DE TRACTOARE

Niciodată sărbătorirea zilei eliberării nu ne-a dat un sentiment de satisfacție și de împlinire ca în acest an. Niciodată pentru că acum, în 1969, aniversarea a 25-a a eliberării are loc în condițiile emulației generale a poporului nostru hotărît de a traduce în viață istoricele documente ale celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Uzinei noastre, unitate importantă a industriei constructoare de mașini, îi revin pentru perioada următoare acestui 23 August sarcini deosebit de importante. Din ele menționez numai faptul că față de 27 500 tractoare cît trebuia să producem în actualul cincinal, în același termen pe porțile uzinei vor ieși 36 000—37 000 de tractoare. Această majorare de sarcini este o consecință logică a ritmului de sporire a producției pe care a cunoscut-o uzina noastră în ultimii ani, este o consecință a studierii științifice a posibilităților și rezervelor pe care le avem. De altfel în decursul scurtei sale istorii, noi am produs nu numai o cantitate din ce în ce mai mare de tractoare, ci însăși producția respectivă a cunoscut o diversificare continuă. Dacă în 1963 fabricam un singur tip de tractor, spre finele anului 1969, datorită indicațiilor și sarcinilor de diversificare a producției primite din partea conducerii de partid și de stat, vom ajunge să producem 12 tipuri de tractoare, iar în viitorii ani, 16. Aceste tipuri de bază vor fi la rîndul lor uzinate în diferite variante determinate de cererile beneficiarilor interni și externi. Ca o precizare în urma dezbaterilor care au avut loc la Congresul al X-lea vom axa producția mai mult pe tractoare industriale, în ideea de a dota industria cu tractoare de mare productivitate. Așa cum s-a arătat și în telegrama Comitetului de partid al uzinei noastre trimisă, în numele întregului nostru colectiv de muncă, secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu: *«Acum, cînd documentele istorice ale celui de-al X-lea Congres, care ne vor servi ca îndreptar în deceniul următor, au fost adoptate în unanimitate, este rîndul nostru să facem dovada entuziasmului, tenacității și hotărîrii în îndeplinirea exemplară și cu înalt simț patriotic a măreților Directive. Iată de ce noi, cei peste 3 000 comuniști din uzina noastră, întregul colectiv ne angajăm solemn să nu precupețim nici un efort pentru îndeplinirea măreților sarcini ce ne revin din Directivele Congresului al X-lea al Partidului, să militățm neobosiți pentru înfăptuirea politicii partidului nostru, politica întregului popor».*

Vasile Alexandru SZECHEL
director general al uzinei «Tractorul»
-Brașov

VICTORIA INSURECȚIEI DIN AUGUST 1944

de Ion ARDELEANU

Sfîrșitul întunecatei epoci a dictaturii militaro-fasciste și totodată începutul noului drum al României, marcat de insurecția victorioasă de acum 25 de ani, reliefează rolul hotărîtor al Partidului Comunist Român în pregătirea și înfăptuirea memorabilului act de la 23 August 1944.

În istoria de veacuri a poporului român nu au fost cunoscute atîtea momente de tensiune, de participare a celor mai largi categorii sociale la viața politică a țării ca în anii celui de-al doilea război mondial.

Manifestările hitlerismului, presiunile exercitate asupra popoarelor europene, amestecul și intervenția în alte țări au produs mari frămîntări în România. Marea majoritate a poporului român vedea în cel de-al treilea Reich continuatorul militarismului german care cotropise teritoriul țării în timpul primului război mondial. Instaurarea în septembrie 1940 a dictaturii militaro-fasciste, invazia trupelor naziste în țară, răpirea ultimelor libertăți pe care — deși ciuntite — le avuseseră în perioada interbelică, au accentuat nemulțumirile maselor.

«Este meritul istoric al Partidului Comunist Român — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la cel de-al X-lea Congres al partidului — că, în aceste grave împrejurări, a reușit să găsească calea pentru colaborarea cu toate forțele antifasciste în vederea răsturnării dictaturii militaro-fasciste».

Patrioții, fiii cei mai buni ai poporului român — comuniști, socialiști, antifasciști, democrați — contopiți cu interesele naționale ale întregului popor, s-au ridicat cu hotărîre împotriva dictaturii militaro-fasciste, subjugării de către Germania nazistă, împotriva împingerii României în război alături de Germania hitleristă, au dat glas frămîntărilor și aspirațiilor uriașei majorități a populației țării, trecînd la organizarea rezistenței antifasciste și a luptei maselor pentru răsturnarea regimului antonescian. În rezoluția sa asupra războiului antisovietic publicată în iulie 1941, în Platforma-program din septembrie 1941, și în multe alte materiale, Partidul Comunist a elaborat tactica de luptă pentru noile condiții în care se afla țara, stabilind obiective și sarcini concrete ale luptei.

Lupta antifascistă a îmbrăcat forme dintre cele mai diverse. Acțiunile maselor populare împotriva războiului hitlerist se împleteau foarte adesea, în marile centre industriale, cu acțiunile revendicative eco-

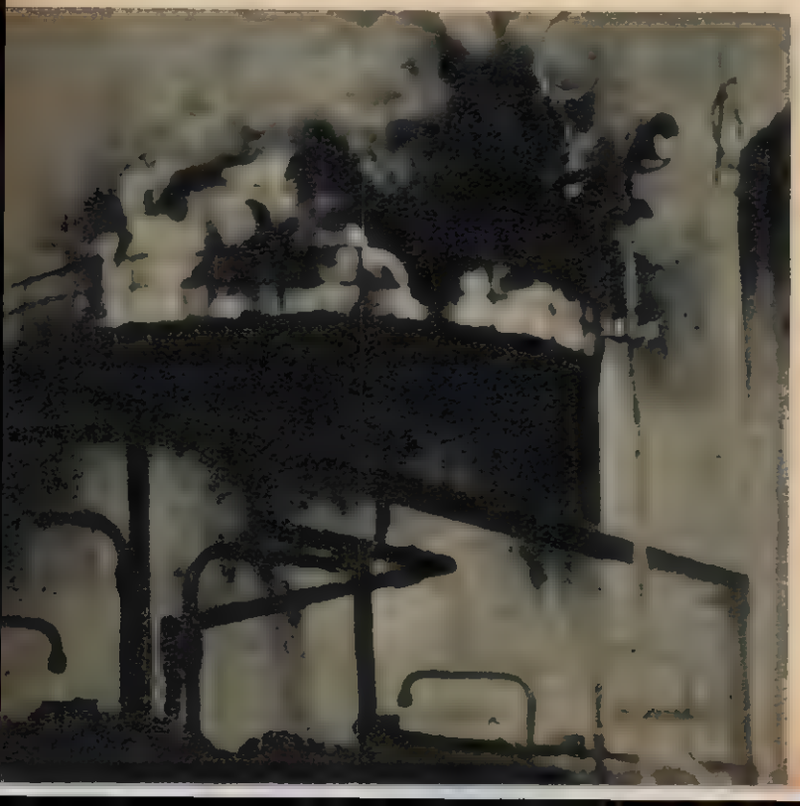

Cisternă de petrol incendiată de grupuri de patrioți români — iulie 1944.

Formație de luptă patriotică în asaltul unui punct de rezistență hitlerist.

În zorii zilei, formații de luptă și unități militare au dezlănțuit atacul împotriva obiectivelor militare hitleriste din București și zonele apropiate, precum și în toate locurile din țară unde erau concentrate sau încercau să treacă trupele hitleriste.

În zilele de 28-29 august eram stăpînii deplini ai Capitalei.

nomice ale clasei muncitoare, cu diferite acțiuni de nemulțumiri și împotriviri ale țărănimii.

Ura mereu crescîndă a maselor populare față de dictatura militaro-fascistă s-a manifestat puternic în rîndurile armatei. Numeroși ostași refuzau să plece pe front, sporea necontenit numărul celor care dezertau de pe front. Starea de spirit antihitleristă ce se dezvolta în rîndurile armatei române producea o puternică îngrijorare căpeteniilor fasciste. Ostilitatea militarilor români față de războiul hitlerist antisovietic s-a resimțit și în rîndul cadrelor superioare ale armatei. Cadre de comandă din armată, generali și ofițeri patrioți își manifestau deschis împotrivirea față de hitleriști și de dictatura antonesciană. Totodată, Partidul Comunist desfășoară o activitate intensă în rîndul armatei, întărește legăturile cu numeroase cadre de generali și ofițeri patrioți.

În numeroase scrisori, memorii și proteste adresate guvernului antonescian, oameni politici, personalități ale culturii românești iau poziție împotriva războiului hitlerist și a ocupației germane. În aprilie 1944, 66 de oameni de știință — membri ai Academiei Române, profesori universitari din București, Iași, Cluj au cerut scoaterea țării din cumplitul dezastru ce amenința ființa poporului român.

Victoriile coaliției antifasciste împotriva Germaniei hitleriste și îndeosebi succesele armatelor sovietice care au dus tot greul războiului au dus la slăbirea fascismului, au însuflețit lupta poporului român de eliberare de sub jugul fascist. Hotărîtor în acele momente era unirea forțelor patriotice, antihitleriste, într-un front comun.

Un prim succes, în această direcție, l-a constituit crearea în vara anului 1943 a Frontului Patriotic Antihitlerist care reunea Partidul Comunist, Frontul Plugarilor, Uniunea patrioților, Uniunea oamenilor muncii maghiari din România, organizații ale Partidului social-democrat, Partidul socialist-țărănesc.

În aprilie 1944 mișcarea de rezistență și lupta poporului pentru răsturnarea dictaturii fasciste ca urmare a discuțiilor fructuoase dintre reprezentanții P.C.R. și P.S.D. a obținut un succes important în direcția realizării unității muncitorești. Făurirea Frontului Unic Muncitoresc dintre P.C.R.

(Continuare în pag. 16)

TRAIASCA 23 AUGUST

LA PREZENTU-ȚI MARE, MARE VIITOR

Cel de-al X-lea Congres al partidului ne-a prezentat o nouă geografie în timp a României socialiste. Să ne străduim să fim mereu la înălțimea rezultatelor prezente, mai presus decît ele, fiindcă opera prefigurată în marele sfat al țării nu se poate întemeia decît pe o adeziune a răspunderii, a faptelor.

Cornel CAZAN
director general al Întreprinderii de construcții și montaj siderurgice — Galați

În cei 25 de ani de viață liberă, poporul român, condus cu clarviziune și iscusință de partidul său comunist, a transpus în viață idealul de libertate națională și socială.

Acad. Raluca RIPAN

M-am deprins ca în acești 25 de ani, de fiecare dată cînd ne-am aflat în fața unor evenimente politice de mare însemnătate pentru drumul acestei țări și al acestui popor, să trăiesc din plin clocotul lor, să pun și eu umărul, să particip la realizarea hotărîrilor partidului și statului nostru.

Aneta ION
muncitoare pensionară, mamă eroină

Ultimul sfert de veac al existenței noastre ne întărește și mai mult credința că un popor, oricît ar fi el de mic, își poate construi singur, fericit, viitorul, atunci cînd în fruntea lui se găsește un conducător înțelept și încercat.

Victor TULBURE, scriitor

Numai lupta îndelungată, stăruitoare și îndîrjită a celor mai înaintați fii ai poporului, în frunte cu comuniștii, a izbutit să impună noua realitate pe toate planurile — politic, economic și social-cultural.

Prof. ing. Suzana GÎDEA
președinta Consiliului Național al Femeilor

ÎMPLINIREA UNUI STRĂVECHI GÎND

«Un partid care va asculta în permanență glasul poporului, care va căuta să îndeplinească năzuințele poporului este de neînfrînt. Și noi spunem cu toată tăria că Partidul Comunist Român este un asemenea partid și va continua să fie un asemenea partid».

NICOLAE CEAUȘESCU

Sîntem martorii, creatorii și beneficiarii celui mai strălucit, tulburător și pasionant capitol din istoria națională a poporului român. Socialismul, orînduirea dreptății, echității și democrației plenare, era civilizației prospere și a demnității umane, s-a născut și a prins împlinire sub ochii noștri.

23 August 1944 — 23 August 1969, un sfert de veac de la intrarea ireversibilă a României în evul său socialist, 25 de ani de cînd activitatea Partidului Comunist Român a devenit rezultanta matematică a aspirațiilor, năzuințelor și visurilor noastre, gîndul, crezul și opțiunea unui întreg popor. Am ales făgașul rațiunii, cucerindu-ne libertatea cu arma în mînă, am înfăptuit revoluția și construcția socialistă, alegîndu-ne drept conducători pe cei mai buni dintre cei buni. Am înfăptuit marile progrese din economie, politica de investiții în industrie, perfecționarea agriculturii, succesele remarcabile din învățămînt, eflorescența științei, artei și literaturii într-o luptă continuă cu inerția și necunoscutul, printr-o cercetare temeinică și multilaterală a fenomenului social, prin fructificarea experienței și inițiativei maselor, prin neîncetata confruntare dintre teorie și practică, motorul și miezul dialectic al întregii noastre deveniri. «Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la cel de-al X-lea Congres al Partidului, oamenii muncii din România, fără deosebire de naționalitate, au demonstrat, prin munca lor plină de abnegație, ce operă măreață poate înfăptui un popor liber și stăpîn pe destinele sale».

Cele două mari evenimente ale lunii august, Congresul al X-lea al Partidului și jubileul eliberării patriei noastre se impun inimii și cugetului nostru nu numai prin solemnitatea momentului sau prin larga și vibranta retrospectivă a trecutului național. Ultimul sfert de veac românesc reprezintă pentru noi toți, și înainte de orice, evocare, sinteză și interpretare a drumului parcurs, un tablou atotcuprinzător al epocii de reînnoire istorică, o prospectare lucidă și realistă a ceea ce va însemna pentru România viitorului, o istorie făurită metodic și conștient, prin armele rațiunii,ale științei și practicii sociale.

Am înfăptuit revoluția și construcția socialismului, corelînd și integrînd, firesc și logic, un fenomen al dezvoltării sociale în istoria națională a poporului nostru, prin fructificarea maximă a tradițiilor revoluționare preexistente, împlinind un gînd străvechi despre o Românie a libertății și progresului multilateral, visată și anticipată de atîtea generații de patrioți înflăcărați. Expulzarea claselor exploatatoare de la conducerea statului și economiei naționale a descătușat vigoarea unei întregi națiuni, potențîndu-i valorile, descătușîndu-i energia, desferecînd talentul, hărnicia și spiritul de abnegație. Declinul și epuizarea capacității istorice a vechilor clase, victoria revoluției proletare, procesul de formare al unității socialiste, sub conducerea clasei muncitoare și a Partidului Comunist Român, reprezintă continuarea și desăvîrșirea triumfală a luptei seculare a poporului nostru pentru libertate socială și națională, pentru progres material și spiritual, pentru echitate în raporturile sociale, pentru dobîndirea unei poziții demne în viața internațională. Am văzut cu ochii noștri redescoperirea României prin marea capacitate a comuniștilor de a transforma în fapte vocația și puterea unui întreg popor, prin ridicarea la scara realității a celor mai nobile virtuți ale socialismului, eliberarea omului, eliberarea de exploatare, tutelă și spaima războiului.

Am ajuns să pășim cu fruntea sus, să devenim noi înșine, să ne bucurăm de roadele și farmecul acestei țări «frumoase ca o grădină». O țară cum nu e alta prin varietatea și armonia reliefului, prin marea zestre a bogățiilor naturale, prin înțelepciunea, omenia și hărnicia tuturor celor care au prins vreodată trup și suflare din lutul ei. Așa au văzut-o și o proslăvesc din veacuri toți cei care și-au unit sufletul cu destinul ei, au legănat-o în balade și doine, l-au udat țărîna cu sînge și lacrimi. Frumoasă ca o grădină a fost România dintotdeauna și lucrul acesta l-au știut prea bine strămoșii noștri îndepărtați care vindeau celor sosiți de peste mări și țări grîu, blănuri și poame. De aceeași faimă s-a bucurat mai cu seamă în anii ultimului veac, cînd știința a descoperit în străfundurile subsolului românesc marile cimitire subcarpatice, unde zvîrcolirile geologice au încătușat în cărbune, petrol și gaz metan energii incomensurabile.

. Cîți s-au bucurat de bogățiile și frumusețile sale? Cei care ar putea să ne povestească s-au stins de mult în colbul ei. Au pierit de veacuri și vajnicii războinici daci care au sorbit zeamă de mătrăgună pe crenelurile Sarmizegetusei și oștenii lui Mircea și Ștefan Voievod, cei care au frînt pe pămîntul României puterea semilunei. S-au stins de mult și moții lui Horea, care, coborînd din munții lor cu aur, au cerut mălai și dreptate, și pandurii lui Tudor și flămînzii de la 1907 care, sfîrtecați de obuzele stăpînirii, au mușcat pămîntul mănos al cîmpiei românești.

O împlinire tîrzie, la capătul a două milenii de suferințe și privațiuni, dar grandoarea și elocvența ultimelor cuceriri asimilează și sintetizează într-un chip magistral întreaga zestre de valori acumulată de veacuri, dînd o înaltă strălucire și semnificație însușirilor tradiționale ale poporului român: omenia, stima și respectul pentru ființa și crezul altor popoare, opțiunea lui totală pentru un climat de pace și progres, hărnicia, curajul și înaltul său patriotism, ospitalitatea și voința de întrajutorare, de colaborare frățească cu vecinii săi direcți, cu toate popoarele globului.

E ceea ce am dorit și am simțit dintotdeauna, e ceea ce a săvîrșit România zilelor prezente, o țară cu un remarcabil prestigiu internațional, înconjurată cu admirație, prețuire și îndreptățită speranță pentru promptitudinea, justețea și înțelepciunea politicii sale interne și internaționale.

ORIZONT '69

«Partidul nostru pornește de la concepția că socialismul trebuie să fie societatea totalei împliniri a personalității umane, în care fiecare cetățean să se simtă stăpîn pe destinul său, să poată gîndi și acționa nestingherit în folosul progresului societății».

NICOLAE CEAUȘESCU

Sîntem un popor de 20 milioane locuitori, cu o vîrstă mediană de 30-31 de ani, din care aproximativ 42 la sută reprezintă procentul celor născuți după 23 August 1944.

Cutezanța și virtuțile ultimului sfert de veac românesc rămîn indisolubil legate de activitatea fecundă desfășurată de partid în anii revoluției și construcției socialiste. Pentru întreaga suflare a României, partidul reprezintă astăzi autoritatea supremă, forța socială și politică cea mai înaintată, tezaurul înțelepciunii colective, trup din trupul clasei muncitoare, al țărănimii și intelectualității poporului nostru. Pentru întîia oară în istoria României îndrumările-cheie ale unui partid de guvernămînt au devenit propriile noastre opțiuni, pentru prima dată oamenii muncii s-au putut convinge că aspirațiile, viața de fiecare zi și remarcabilele succese ale patriei se realizează într-o concordanță strictă cu programul elaborat de partid, că toate transformările prin care a trecut țara sînt o reflectare a justeții politicii partidului nostru, a caracterului ei realist, științific.

După un pătrar de veac de la eliberarea patriei de sub jugul fascist, victoria relațiilor de producție socialiste, noua structură de clasă din care au dispărut definitiv clasele exploatatoare, realizarea deplinei egalități în drepturi a tuturor cetățenilor țării, unitatea social-politică a poporului conturează fizionomia României contemporane, ambianța favorabilă pentru desfășurarea largă a forțelor sociale și politice ale întregii națiuni.

La temelia acestui grandios edificiu al socialismului, partidul a materializat axioma civilizației contemporane: crearea unei economii stabile și prospere, bazată pe o consecventă politică de industrializare a patriei, principala garanție a progresului material și avangarda independenței și suveranității naționale. Evoluția ascendentă a economiei, culturii, concepțiilor și formelor de viață moderne au constituit principala garanție pentru securitatea internă și externă a României, într-o epocă în care imperialismul impune în raporturile internaționale practicile arbitrariului, prevalării forței asupra dreptului. O țară lipsită de dinamism și forță în domeniul economiei naționale, în rezolvarea promptă și lucidă a problemelor dezvoltării sale interne, nu se poate aștepta decît la un loc modest în viața internațională a

(Continuare în pag. 8)

Alături de toți oamenii muncii din țara noastră, susțin cu toată tăria politica externă a partidului nostru, politică îndreptată spre asigurarea triumfului socialismului și păcii în lume.

Ion BIRO
maistru la centrala electrică, județul Mureș

Nu poți să nu vibrezi de emoție, de adînc și înălțător sentiment de recunoștință față de partid, pentru imaginea de deosebită forță și frumusețe pe care o propune țării viitorul ei.

Acad. E. MACOVSCHI

Îmi alătur glasul și inima ce bate de 74 de ani, pentru bucuria trăirii zilelor acestora, milioanelor de muncitori ai țării și urez partidului noi victorii, noi realizări, noi împliniri ale visului nostru de aur: comunismul.

George CALBOREANU, artist al poporului

A folosi în cel mai înalt grad condițiile de muncă și de viață puse cu generozitate de partid și de stat pentru ca noi să dobîndim o temeinică pregătire de specialist, corelîndu-le cu un perseverent efort personal de asimilare a cunoștințelor în anii de învățătură — iată misiunea noastră, a studenților, condiția noastră de a fi.

Ion VOICU
student, Institutul politehnic-București

Acest sfert de secol care s-a scurs de la 23 August salvator și al cărui bilanț înălțător s-a făcut la cel de-al X-lea Congres al comuniștilor români, stă mărturie vie a justeții unei politici, a măreției unei perseverențe, a trăiniciei unei orînduiri în care cei ce trudesc cu brațele și cu mintea au făurit-o ca un fundament de granit și pentru totdeauna.

Prof. univ. dr. ing. Valter ROMAN

LA PREZENTU-ȚI MARE, MARE VIITOR

În comparație cu 1938 puterea industrială a patriei a fost multiplicată de 14 ori.

popoarelor actuale, știut fiind că înapoierea nu generează respect și nici garanții pentru independența de stat.

Epopeea marilor construcții ale socialismului este îndeobște cunoscută cititorilor noștri. În răstimpul a două decenii și jumătate, o țară înapoiată din punct de vedere economic, cu un profil predominant agrar, și-a construit la ea acasă o industrie puternică, dinamică, competitivă. În cele mai înalte domenii de activitate poporul nostru a pornit practic de la zero, punînd bazele, creînd tradiție și renume unor meserii necunoscute. Vreme de 25 de ani preocuparea majoră a tuturor comuniștilor români,a întregului popor, a constituit-o continua dezvoltare și repartizare a forțelor de producție pe teritoriul țării, dezvoltarea armonioasă a tuturor localităților și zonelor din România.

În prezent ne mîndrim cu peste 100 de zone industriale, care participă în proporție de 53,6 la sută la crearea venitului național. Presupunînd că s-ar fi dezvoltat în ritmurile antebelice, industria românească ar fi avut nevoie de un interval de 3-4 ori mai lung pentru obținerea unei asemenea creșteri. Într-o perioadă relativ scurtă am creat o puternică industrie siderurgică și constructoare de mașini, am desferecat potențialul hidroenergetic al apelor, am realizat o amplă valorificare a petrolului și gazului metan prin spectaculoasa explozie a petrochimiei naționale, am dăruit un nou destin și o nouă prețuire bogățiilor subteranului și vegetației forestiere. Elocvent în acest sens este faptul că ritmurile cele mai înalte au fost realizate în ramurile industriale, care asigură valorificarea superioară a materiilor prime și exercită o funcție esențială în ridicarea nivelului tehnic al economiei — energia electrică și termică, metalurgia, construcția de mașini și chimia — ale căror obiective stabilite prin planul cincinal pentru perioada 1966-1968 au fost îndeplinite și depășite. Concomitent s-a accentuat ritmul de creștere al bunurilor de larg consum — în special în perioada ultimilor ani — ceea ce dovedește preocuparea sporită a partidului nostru pentru lichidarea rămînerii în urmă a acestui sector industrial.

Ne mîndrim deopotrivă cu importantele succese dobîndite prin socializarea agriculturii. Înfrățirea miilor de parcele izolate într-un singur ogor a dat posibilitatea valorificării fondului funciar prin direcționarea unor importante investiții în domeniul mecanizării, chimizării și pentru extinderea irigațiilor. Întreaga știință agricolă, convertită *în practica zilnică*, a demonstrat *marea superioritate* a agriculturii socialiste, singura capabilă să aplice cuceririle științei într-o politică agrară coerentă și cu eficiență maximă.

Ne mîndrim cu virtuțile și puternica ascensiune a științei și *culturii* românești, cu înflorirea artei și literaturii noastre.

O grandioasă frescă a civilizației contemporane, un puternic demaraj cu ample propulsări în toate compartimentele vieții noastre, o consonanță intimă între partid și popor, caracterizată pregnant prin concordanța deplină dintre teorie și practică, prin aplicarea creatoare la condițiile concrete ale României a principiilor și legilor generale ale socialismului științific

Scopul prim și ultim al politicii partidului nostru, rațiunea întregii sale activități: creșterea gradului de civilizație, bunăstare și prosperitate a României socialiste.

VIITORUL, O CERTITUDINE

«Considerăm că dispunem de tot ceea ce este necesar pentru traducerea în viață a acestui program însuflețitor; avem o bază de pornire tehnico-materială dezvoltată; avem un partid puternic, unit, înarmat cu învățătura marxist-leninistă, strîns legat de mase; sîntem un popor harnic, dîrz, înzestrat cu calități deosebite, devotat trup și suflet cauzei socialismului».

NICOLAE CEAUȘESCU

Pentru noi toți este astăzi limpede ca lumina zilei că multe succese dobîndite prin talentul, hărnicia și puterea novatoare a unui întreg popor, precum și vasta și lucida prospectare a viitorului reprezintă rodul politicii marxist-leniniste a partidului nostru, a creșterii rolului său conducător în întreaga viață a societății noastre. Un adevăr inexorabil, confirmat și reafirmat cu tărie la cel de-al X-lea Congres al partidului, în înaltul forum al comuniștilor români, aici unde, după spusele unui scriitor, cei mai buni dintre cei mai buni își exercită prerogativele solemne în haina de lucru.

Succesele viitorului rămân fapte certe. Ele se vor naște pe trunchiul solid al prezentului, prin destoinicia unui popor harnic, a unei națiuni care și-a demonstrat din plin virtuțile, sub îndrumarea unui partid încercat, în fruntea căruia se află înțeleptul său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru partid.

Cuvîntarea secretarului general al partidului, documentele dezbătute și aprobate în cadrul celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român conturează cu limpezime dimensiunile viitorului. Numeroasele cifre anticipative care vorbesc despre viziunile grandioase pe care le condiționează, încărcate de căldura elementelor de viață, constituie, deopotrivă, înaripări romantice îmbinate cu simțul preciziei și al rigorii matematice. Un întreg popor, prezent în Sala Congresului prin reprezentanții săi de frunte, a luat act de sine, cu o nestrămutată seție de adevăr, cu întreaga sa capacitate de dăruire, descoperind contururile viitorului într-o totală adeziune pentru procesul dinamic al viitorului, al unei societăți fără precedent.

«Pornind de la cercetarea laborioasă a realităților — a arătat tovarășul Ion Gheorghe Maurer în Raportul asupra Directivelor Congresului al X-lea — de la cerințele etapei pe care o parcurge în prezent țara noastră, Comitetul Central a conturat cu claritate, pentru fiecare domeniu al construcției socialiste, fără excep-

(Continuare în pag. 10)

În anii socialismului, prin grija partidului, a tovarășului Ceaușescu personal, Găeștiul își conturează astăzi un tot mai pregnant profil industrial.

PENTRU UN LOC PRESTIGIOS ÎN ECONOMIA MONDIALĂ

Industria noastră s-a dezvoltat într-un ritm a cărui elocvență mărturie este faptul că producția globală a crescut în 1968 de circa 14 ori față de 1938. Presupunînd că s-ar fi dezvoltat în ritmurile antebelice, industriei românești i-ar fi fost necesar un interval de trei-patru ori mai lung pentru obținerea unei asemenea creșteri. Și mai accentuate sînt ritmurile de dezvoltare ale ramurilor hotărîtoare pentru progresul tehnic. Producția de energie electrică și tehnică, de exemplu, a sporit în 1968 de 18 ori față de 1950, cea a metalurgiei feroase de 9,4 ori, a construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor de 20 ori, a chimiei de 36 ori. În România producția industrială se dublează la aproximativ 5 ani, ceea ce înseamnă un interval de aproximativ 2-3 ori mai scurt ca în principalele țări. Iată un tabel care ni se pare semnificativ în această privință.

RITM ANUAL DE CREȘTERE 1961-1968 — PROCENTE

România	13,2
Japonia	13,2
Italia	7,4
Canada	6,5
S.U.A.	5,5
Franța	4,7
R.F. a Germaniei	4,7

Iată și aceste rezultate semnificative, desprinse din cîteva compartimente ale economiei naționale.

PIATRA UNGHIULARĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

În prezent industria construcțiilor de mașini deține circa 23,3 % din producția industrială a țării. Ea se impune prin larga gamă de mașini, utilaje, instalații și agregate de cele mai *moderne tipuri și cu performanțe tehnico-economice ridicate*. În cele 200 de mari întreprinderi cu 193 000 muncitori și o producție de 10 ori mai mare decît în 1938, producem utilaje pentru industriile metalurgică, chimică și petrolieră, autoturisme și autocamioane, locomotive-diesel și electrice, ambarcații maritime și fluviale.

Numai în anul 1968, aproape 4 000 000 locuitori ai țării s-au mutat în 111 700 locuințe noi. În prezent se poate spune că mai mult de un sfert din populația urbană a României trăiește în case noi.

ție, obiectivele de atins, căile și mijloacele care duc spre ele, a stabilit forme și metode mai eficiente de organizare și conducere și, ceea ce este deosebit de important, a îndrumat și sprijinit sistematic *munca pentru realizarea scopurilor* propuse».

Creșterea în continuare a forțelor de producție în vederea creării unei economii avansate, a unei industrii și agriculturi moderne, dezvoltarea susținută a științei învățămîntului și culturii, creșterea bunăstării materiale și spirituale a tuturor celor ce muncesc, perfecționarea continuă a relațiilor de producție, a organizării societății, dezvoltarea democrației sociale — toate acestea vor apropia România de țările cu cea mai puternică dezvoltare economică.

Etapa nouă în care intră dezvoltarea economică a României nu va fi marcată numai de creșteri cantitative considerabil mai mari decît în perioadele anterioare, ci, în primul rînd, de perfecționarea structurii industriei noastre, bazată pe prioritatea acordată ramurilor de bază care condiționează înzestrarea tehnică a economiei și valorificarea ei superioară. Construcțiile de mașini, metalurgia, chimia și energia electrică vor avea în 1975, laolaltă, o pondere de 54 % în producția industrială globală, față de numai 40 % în 1965. Repartizarea teritorială va sta și pe viitor în atenția politicii economice a partidului și statului nostru, luîndu-se de fiecare dată în seamă nu numai considerente legate de eficiența noilor investiții și obiective, dar și criterii sociale de mare complexitate.

Privite dintr-un alt unghi de vedere, miliardele investite în dezvoltarea producției materiale constituie baza cea mai sigură pentru sporirea volumului absolut al fondului de consum. Așa cum s-a arătat la Congres, dacă în locul unui procent de 70-72 %, destinat fondului de consum, s-ar prevede un procent de 75 %, rezultatul ar fi că volumul absolut al fondului de consum în următorul deceniu ar fi cu 35-50 miliarde mai mic, ca urmare a creșterii apreciabil mai lente a venitului național al țării.

Întemeindu-și politica nu pe vorbe ci pe fapte, confruntînd în permanență realul cu idealul, partidul nostru va desfășura în continuare o largă activitate economico-socială, de descătușare a energiilor, de organizare și planificare judicioase, lărgind și aprofundînd democrația socialistă, dezvoltînd accesul maselor la știință și cultură. Chezășia biruinței: înțelepciunea Partidului Comunist Român. Garanția succesului: talentul și hărnicia unui popor liber, pentru care munca a devenit scopul și rațiunea întregii sale existențe.

La capătul acestui impresionant drum, țelul prim și ultim al socialismului, prezent în gîndurile și activitatea partidului nostru de la 23 August 1944 și pînă în zilele prezentului: îmbunătățirea condițiilor de viață ale poporului nostru, creșterea gradului de civilizație și bunăstare a națiunii noastre, țelul suprem al politicii partidului nostru, rațiunea întregii sale activități, obiectivul central al construcției *socialismului*.

LA PREZENTU-TI MARE, MARE VIITOR

MAGISTRALELE LUMINII

Pentru a se putea asigura creşterea consumului de putere şi energie electrică a fost necesară o dezvoltare corespunzătoare a instalaţiilor de producere a energiei electrice. Faţă de anul 1938 s-au obţinut realizări impresionante: de la 500 MW putere instalată şi 72 kWh pe locuitor, s-a ajuns la sfîrşitul anului 1968 la aproape 5 700 MW putere instalată şi circa 1 500 kWh pe locuitor, ceea ce arată că şi în viitor ritmul de creştere a producţiei de energie electrică trebuie să se menţină ridicat.

CETĂŢILE CHIMIEI

Ritmul mediu anual de creştere a producţiei industriei chimice a fost în anii 1966-1968 de 20 % faţă de 18,5 % cît s-a prevăzut pentru acesti trei ani. S-a reuşit, astfel, ca producţia anului 1968 să fie cu 75 %mai mare decît cea realizată în anul 1965. Prin depăşirea sarcinilor de plan, la sfîrşitul anului trecut s-a obţinut un plus de producţie globală de peste 900 milioane lei, precum şi beneficii suplimentare de circa 270 milioane lei.

LARGA AMPLITUDINE A INDUSTRIEI UŞOARE

La sfîrşitul anului 1970 valoarea producţiei globale ce se va realiza în întreprinderile aparţinînd de Ministerul Industriei Uşoare va atinge peste 39 miliarde lei, care reprezintă, faţă de anul 1965, o creştere de 68,4%, comparativ cu 57,6 % prevăzut în planul cincinal. Faţă de prevederile pe intreaga perioadă a cincinalului se va obţine un volum suplimentar de producţie de circa 12 miliarde lei, depăşindu-se angajamentele luate cu circa 1 miliard lei.

DESŢELENIREA OGOARELOR

Cifrele statistice oglindesc realitatea palpabilă că statul a pus la dispoziţia cooperativelor agricole, prin intermediul întreprinderilor de mecanizare a agriculturii 66 700 de tractoare, 45 800 de semănători mecanice, 33 800 combine de recoltat păioase, numeroase alte maşini şi utilaje agricole. Cooperativele agricole folosesc în prezent cu peste 11 000 tractoare mai mult decît în anul 1965. Suprafaţa arabilă care revine, în medie, pe un tractor era de circa 100 ha în anul trecut, faţă de 1 165 ha în 1950. În cooperativele agricole revin, în medie, 100 ha cereale păioase la o semănătoare, iar o combină de cereale revine la 70 ha de grîu.

EFLORESCENŢA ŞTIINŢEI

O retrospectivă sumară asupra evoluţiei cercetării ştiinţifice reliefează faptul că, datorită atenţiei de care s-a bucurat din partea partidului şi guvernului, ştiinţa românească a înregistrat în ultimul sfert de veac succese importante. Au fost înfiinţate peste 200 de unităţi noi de cercetare aplicativă şi fundamentală, numărul cadrelor de cercetare cunoscînd an de an o puternică creştere.

SCOPUL PRIM ŞI ULTIM AL POLITICII PARTIDULUI NOSTRU

Ritmul înalt de creştere a producţiei industriei s-a transmis şi creşterii venitului naţional, care a sporit de 5,2 ori în 1968 faţă de 1950. Şi în privinţa acestui indicator ritmul mediu anual de creştere realizat în România este unul din cele mai înalte.

În anul 1955 s-au cheltuit pentru finanţarea acţiunilor social-culturale (învăţămînt, cultură şi artă, ştiinţă, sănătate, sport, asistenţă socială, pensii, ajutor de stat pentru copii, asigurări sociale etc.) 6,9 miliarde lei, în anul 1960 s-au cheltuit 14,2 miliarde lei, în anul 1965 22,4 miliarde lei, iar în anul 1968 s-a ajuns la 30,7 miliarde lei.

Construcţia de locuinţe a atins în ultimii ani o amploare fără precedent în istoria ţării. Aceasta a permis schimbarea completă a înfăţişării majorităţii oraşelor, apariţia unor noi şi numeroase cartiere moderne şi chiar oraşe întregi. Numai în anul 1968 aproape 400 000 locuitori ai ţării s-au mutat în 111 700 locuinţe noi, din care circa 52 300 apartamente construite din fondurile statului. În prezent se poate spune că practic mai mult de un sfert din populaţia urbană a ţării trăieşte în case noi.

Pe firmamentul energiei româneşti, o stea de mărimea întîi. viitoarea centrală electrică de la Porţile de Fier.

DUNĂRE, DUNĂRE...

de Petre ANGHEL

În locurile acelea, Dunărea pare obosită, învechită. E îmbătrînită și se încovoaie cu cîteva ceasuri înaintea vărsării în întinderea numită de cronicari Marea cea Mare. Stînca e dușmană, înrăită, încăpățînată. Apele bat, o macină puțin cîte puțin, și ea continuă să se opună. Din adîncuri, de unde nu te aștepți își scoate dinți colțoși, gata să spintece. În vîrfurile dealurilor de alături apele cerului și vînturile n-au putut încă să doboare două siluete. Oamenii locului au născut legenda bătrînului însoțit de nevasta care și-a pierdut oile. Au rămas ca o mărturie a trăiniciei pietrei, trupurile lor întărite, cocoțate în vîrf. Anii și miile de ani au trecut peste ei fără să-i clintească. Totul pare ca-n ziua dintîi. Șirurile de ploi continuă să curgă nestingherite, aidoma ca-n veacurile trecute și să se prăvale în Dunăre...

omul adevărat al acestor ani în care totul este cu putință.

...Mai marii mei, strămoșii neamului, oameni dibaci de felul lor, au bănuit că aici stînca e trainică și că Dunărea poate renunța la răutate și au zidit ca o mărturie a geniului lor, Podul lui Traian. Nu caut mărturii prin hrisoave, dar știu precis că mai tîrziu Mihai Voievod Viteazul spinteca Dunărea călare, trecînd dincolo pentru răfuiala cu cei ce furau rodul acestui pămînt, al lui și al nostru pentru și dintotdeauna.

...În locurile acestea natura n-a fost blîndă și nici darnică. Pămîntul mai e încă destul de văduvit de verdeața adevărată, vitele nu pot coborî și urca decît cu anevoie plugul după ele. De aceea oamenii acestor locuri au învățat să îngenuncheze piatra și să tocească pămîntul mai tare ca gresia.

În vechime, un învățat avea nevoie de un punct fix de sprijin ca să ridice în aer pămîntul. Celor de aici le-a trebuit o logică și ea s-a ivit în nevoia de lumină a țării și atunci au dislocat și preparat un volum de 2 050 000 mc agregate.

Cineva — în mîna căruia erau strînse vigoarea și rațiunea unui întreg popor — a stabilit că bătrînului fluviu îi stă mai bine, ba chiar că ar fi infinit mai folositor, dacă și-ar schimba făgașul. Atunci au pornit a se naște Porțile de Fier, nume ce a rămas simbolic mai ales pentru tăria oamenilor, fiindcă tăria pietrei despre care era vorba cînd s-a plămădit numirea s-a arătat mai înceată, mai slabă decît ei. Iar botezul acestui nou drum, numit ecluză, a fost ridicat la rangul de sărbătoare și cinstit cum se cuvine fiindcă se trecea un examen de primă însemnătate, în urma căruia natura a rămas definitiv îngenuncheată.

Prin cuvinte nemaiauzite Dunărea a primit comenzi și s-a supus. Sîntem deci la Porțile de Fier, duminică 3 august 1969. Inginerul șef al beneficiarului, Dedu Stelian, a dat raportul arătînd că obiectivul e gata să intre în funcțiune. Totul era sigur avînd certitudinea faptului bine gîndit, calculat și probat dinainte. «Începeți pregătirea pentru coborîrea porții din sasul amonte»... Sincronizarea a fost perfectă, nu s-au produs nici cel puțin deviațiile stabilite. Muncitorii tehnicieni au depășit însăși tehnica. Mai bine decît se așteptau, deși erau siguri de ei și se așteptau la foarte mult. Poarta a coborît la nivelul necesar trecerii vaselor. Simbolic au început să sune sirenele vestind noul itinerar. Ca într-o veritabilă strigare peste vreme și lume se anunță în limbajul prelung al marinei că Dunărea începe o eră nouă...

(Continuare în pag. 14)

O constelație de lumini, avanpremiera stelei de primă mărime înălțată la Porțile de Fier. Potențialul viitoarei hidrocentrale va egala prin cele 5 miliarde kWh ale sale întreaga producție de energie electrică a țării din anul 1957.

Mai impunătoare și mai trainică decît propria-i țăietură în stîncă, noua poartă a Dunării așteaptă vasele.

Fotografie de
Arcadie OSMULICHIEVICI

În clipele următoare vasul «Dacia», pe puntea căruia se aflau muncitorii fruntași, pe bună dreptate cei mai buni dintre cei buni, era așteptat cu însuflețire la linia de sosire. Cei urcați pe canaturile porții și cei de pe vas așteptau cu încordare acest moment. Urmat de «Porțile de Fier» — vas de studii prezent de la început pe șantier — de vasul «Orșova» și de vasul iugoslav «Pena», «Dacia» a rupt panglica inaugurală în timp ce asistența, într-o revărsare de entuziasm, scanda «R.S.R.», «P.C.R.»

Examenul, primul mare examen al constructorilor de la Porțile de Fier, a fost trecut cu succes. În locul primejdiilor de navigație, al dunelor și stîncilor, al transbordărilor de șlepuri al locomotivelor ce trăgeau agale de pe mal vasele ajunse aici, a apărut turnul de comandă — creierul electronic al navigației — de unde prin radio și televiziune va fi dirijată circulația. În locul unui drum îngust prin care vasele se strecurau anevoie și riscant, a apărut această ecluză de 310 metri și cu o lățime de 34 metri în care egalizarea apei între cele două sasuri se face în șase minute. Pentru acest salt spectaculos au fost necesari 750 000 metri cubi betoane, 1 200 000 metri cubi excavație, montîndu-se peste 8 000 tone echipament. Dacă mai adăugăm efortul de zi cu zi al acestor muncitori ne putem face o imagine despre ceea ce înseamnă aici forța constructorilor, energia lor creatoare.

Operații complicate vor fi conduse de acum înainte numai de doi operatori. S-a creat astfel posibilitatea ca în timp de 24 de ore să se facă 60-70 de ecluzări, numeroase vase putînd trece cu ușurință într-o parte și alta, curenții fiind înlăturați datorită celor două porți. Viteza de transport pe Dunăre va crește de patru ori. Acest succes este — așa cum arăta inginerul Nicolae Mănescu, director general al grupului de șantiere I.C.H. — garanția pregătirii cu seriozitate și certitudine a examenului următor: închiderea Dunării. Prima etapă de închidere a fluviului s-a terminat cu 14 zile înainte de termenul stabilit. Acesta a fost salutul constructorilor adresat congresului al X-lea al Partidului.

...Închiderea ecluzei cu două zile mai devreme și în condiții tehnice ireproșabile este însăși rezultatul cooperării strînse, a corelărilor dintre constructori și montori. Pe nevăzute aici și-au spus cuvîntul și *harnicele colective de muncitori de pe* șantierele de la Galați și Brăila, de la uzina constructoare din Reșița care au livrat cu operativitate și la un nivel tehnic superior utilajele necesare. În felul acesta constructorii de la Porțile de Fier își realizaseră planul cu 20 de zile înainte de termen, reușind să-și mențină avansul cîștigat după primul semestru al anului, cînd la construcții-montaj obținuseră un procent de 72% din planul total. S-au montat astfel peste plan mai mult de 500 tone echipament hidromecanic, iar angajamentul anual de a se realiza peste plan echipament în valoare de 7,4 milioane lei — așa cum arăta inginerul Nicolae Decuseară, șeful șantierului energomontaj — a fost îndeplinit de pe acum integral.

O sincronizare perfectă există atît în cadrul lucrărilor fiecărui șantier cît și între diversele obiective. Lucrările de la podul fix se află într-un stadiu avansat, aproape de încheiere. S-a terminat recent montarea grinzilor peste piloni. E lesne de închipuit dibăcia celor de aici, din moment ce o grindă care cere operațiuni de manevrare și fixare cîntărește aproape 20 de tone. Montarea platformei podului se apropie de sfîrșit.

Inginerul Laurențiu Turcan, șeful punctului de lucru pod fix pentru închiderea apei și-a făcut stagiul de după facultate aici, dacă astfel se poate numi competența cu care a fost asigurată construcția celui mai temerar obiectiv de pe șantier. Deși numai de 27 de ani, apropiat mie ca vîrstă, mi-a impus pe nesimțite sfială. Etalon al promoțiilor de ingineri pregătiți de universitățile noastre, posesorul de pe acum al unei experiențe ieșite din comun, figura bronzată a inginerului îmi era însă familiară din presă și de la televiziune, și am văzut în el certitudinea generațiilor instruite și maturizate în acești ani, plini de fapte măreț, ai României noi.

În acordul simfoniei de la Dunăre se înscrie și drumul național 6, construit de Întreprinderea de construcții Porțile de Fier care se înalță pe stîlpi deasupra liniei de cale ferată. Cîteva caracteristici ale sale ne pot face comentariul inutil: 26 de viaducte cu o lungime de 3,3 km; din cei 16,5 km — lungimea totală — s-au asfaltat deja 10. La viaductul Moșu, unde se continuă lucrările, s-au adus îmbunătățiri substanțiale proiectului, determinate de necesitățile practice existente. Constructorii au dat asigurarea că noua arteră națională va fi terminată cu 20 de zile înainte de ter-

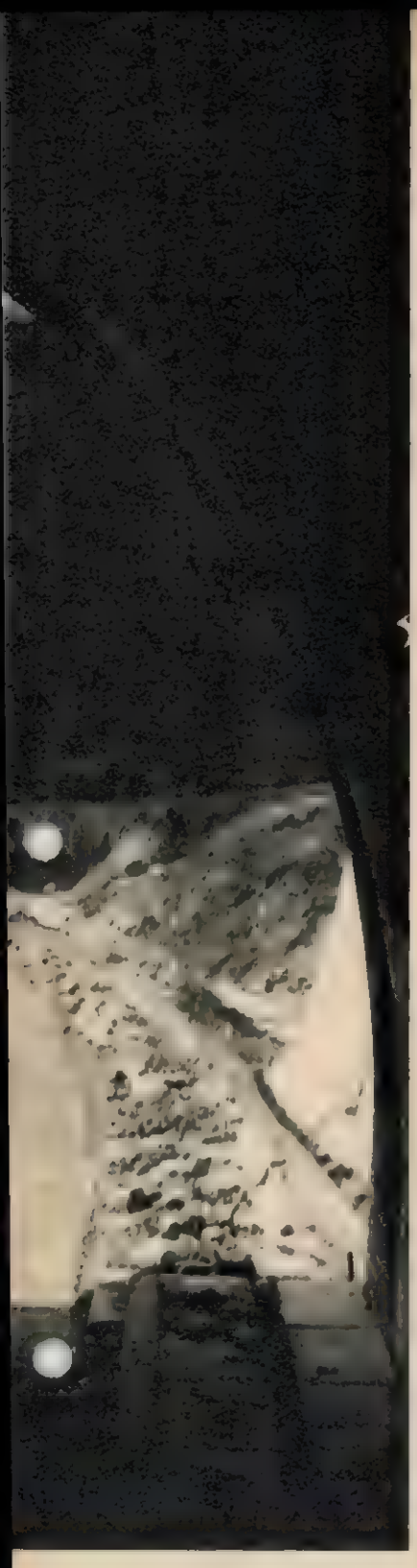

men. D.N. 6 și linia ferată terminată anul trecut au cerut eforturi spectaculoase Amîndouă însumează 56 poduri și viaducte, peste 100 podețe, 9 tuneluri, 20 km ziduri de sprijin...

Spintecînd stînca, nivelînd cu excavatoarele sau ancorați pe înălțimi, acești constructori, fără să știe poate pe de-a întregul, sînt eroii unei epopei măreț Vechiul cîntec «Dunăre. Dunăre — drum fără pulbere» trebuie reactualizat. Pe fosta albie a Dunării muncitorii au mers ca în palmă punînd temelia diverselor obiective. Schimbările de dealuri și munți dintr-un loc în altul au înlocuit vechiul peisaj. O nouă hartă pe care topografii o vor însemna simbolic cu o stea așteptată să fie făurită. Cei 2 930 000 mc dragaje au întunecat pentru un moment culoarea apei... Dunărea, cea fără pulbere, din cimentul adus de pe insula Golu și din apa propriei ființe s-a îmbogățit acum cu o ecluză, cel mai nou și cel mai fabulos drum prin care a trecut vreodată. Drumul ei e drumul spre înainte și spre lumină. Devenite în final din nou fără pulbere și vărsate în mare, apele ei vor duce lumii mărturia acestei minuni înfăptuite în anul 25 pe meleagurile noastre.

Drumul apei, drumul de fier, drumul de piatră, componente ale magistralei viitorului.

Pe aici vor trece excursioniștii. Privirile lor vor întîmpina Dunărea subjugată de puterea omului.

Roata luminii. Omul își perfectează propria-i dibăcie strunind iureșul năvalnic și concentrat al luminii.

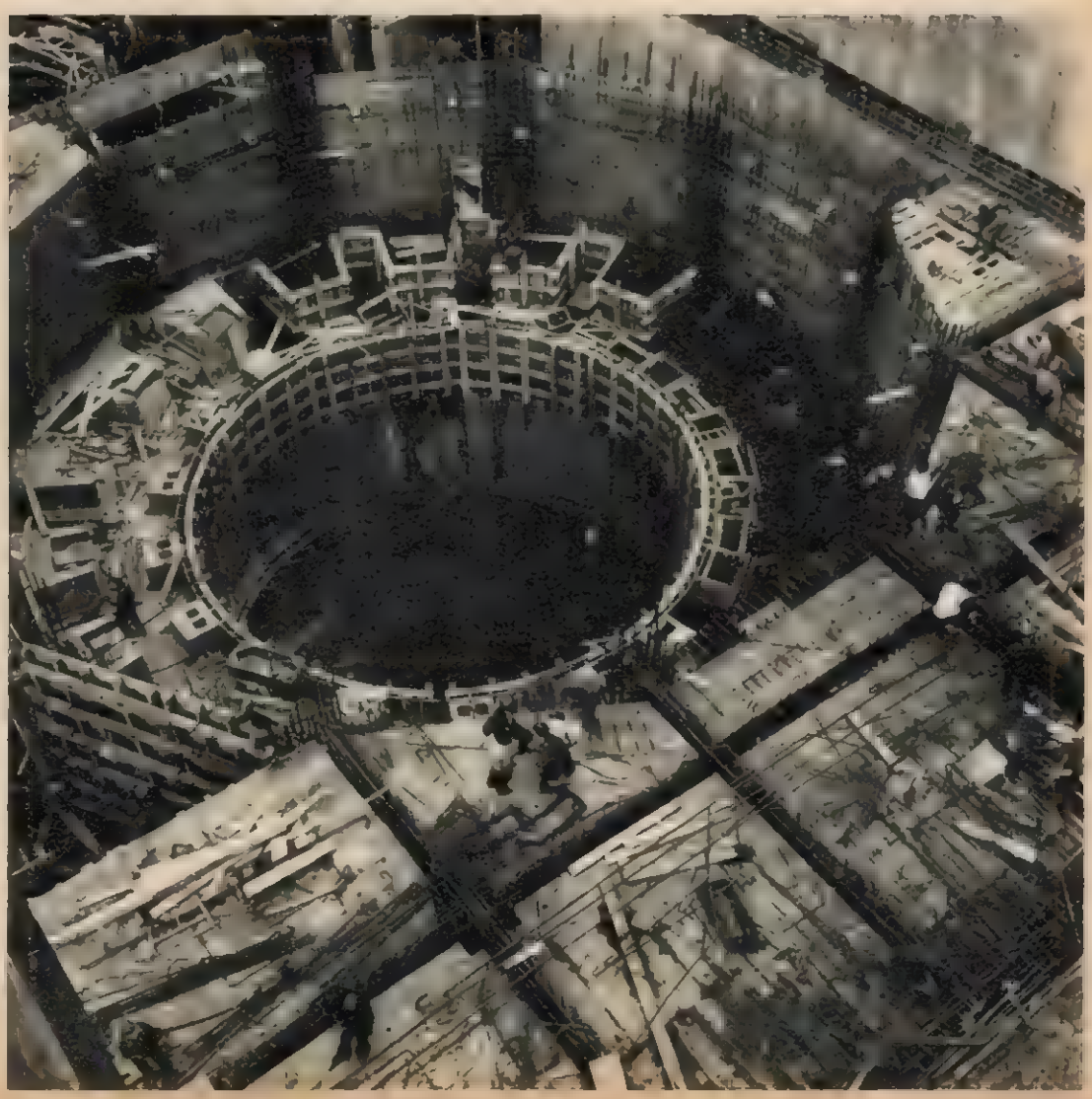

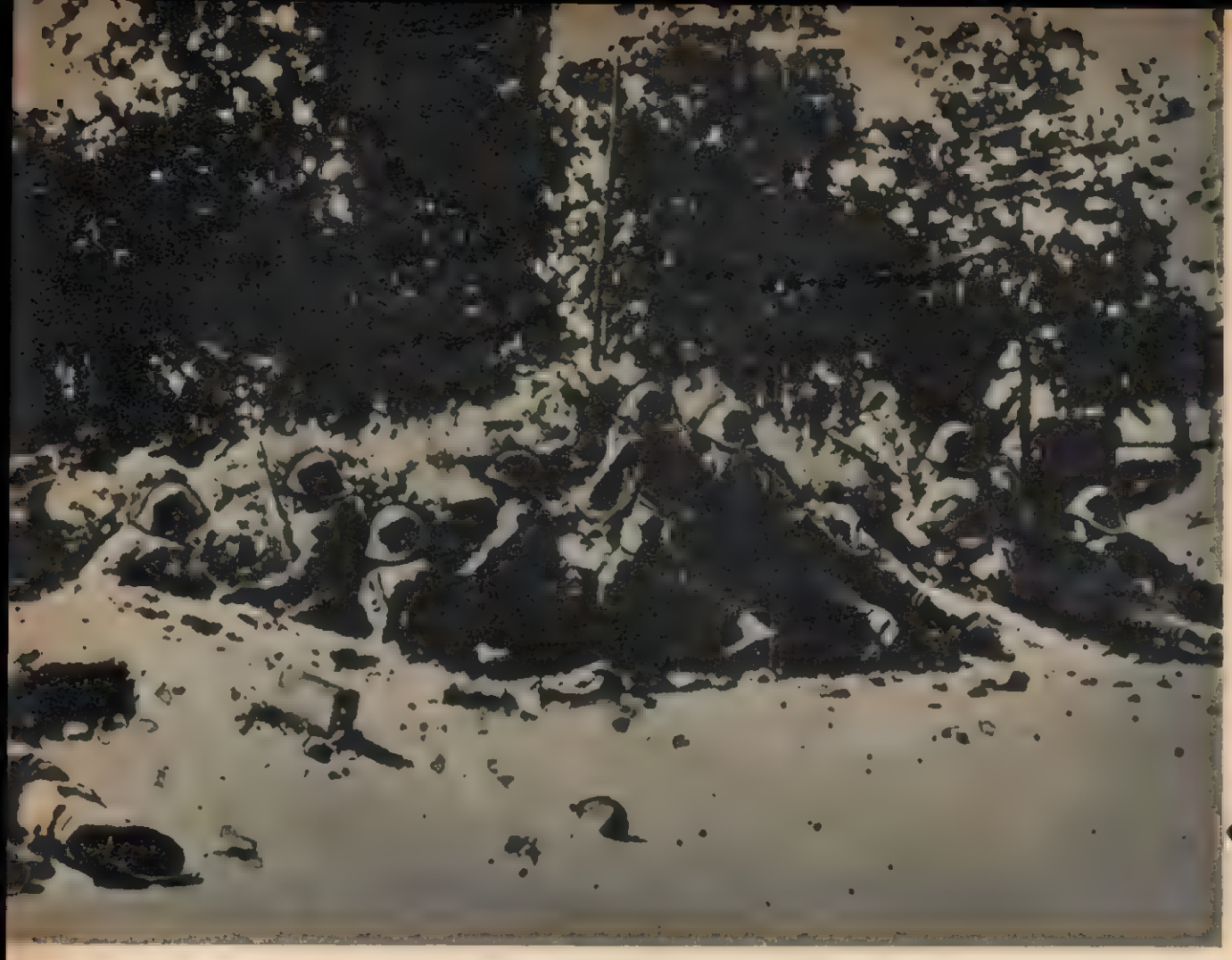

Ostași români în timpul luptelor de la misiunea germană a aerului, azi sediul Consiliului popular al jud. Ilfov.

(Urmare din pag. 5)

și P.S.D. a avut o importanță deosebită deoarece a întărit rolul conducător al proletariatului în mișcarea de rezistență din România, a exercitat o puternică influență asupra celorlalte clase și grupări politice, grăbind, astfel, procesul de unire a tuturor forțelor, în vederea răsturnării regimului fascist.

La începutul lunii iunie 1944 s-a făurit Blocul Național Democrat, la care participau P.C.R., P.S.D., P.N.Ț. și P.N.L. Crearea Blocului Național Democrat a marcat o nouă etapă în lupta antihitleristă. În iunie 1944 s-a constituit un comitet militar care avea sarcina să se ocupe, sub directa conducere a Partidului Comunist, de pregătirea armatei în vederea insurecției. Sub conducerea nemijlocită a P.C.R. a fost elaborat un plan de operații care pornea de la măsuri cu caracter strategic operativ, pînă la cele tactice, de amănunt.

Concepția planului era ca acțiunea insurecțională să înceapă la București, concomitent cu una la Ploiești, precum și în celelalte regiuni ale țării. În cadrul pregătirilor făcute în București, au fost precizate obiectivele hitleriste și instituțiile militare și civile antonesciene care trebuiau să fie blocate și atacate. Au fost stabilite forțele — subunități militare și formațiuni de luptă patriotice constituite din muncitori înarmați — necesare pentru cucerirea diferitelor obiective.

Partidul Comunist a ținut seama în declanșarea insurecției de condițiile militare favorabile create ca urmare a puternicelor acțiuni ofensive ale Armatei Sovietice, de succesele celorlalte forțe ale coaliției antihitleriste.

În întreaga țară efervescența maselor mergea cu pași repezi spre punctul culminant, guvernul fascist era izolat, aparatul de stat intrase în descompunere, vîrfurile claselor dominante erau împinse de panică și derută. Lupta împotriva fascismului, luptă în care erau antrenate toate popoarele lumii înregistra ca un detașament principal pe acela al maselor din România.

În aceste condiții, în ziua de 23 August 1944, mișcarea de rezistență din România a îmbrăcat cea mai înaltă formă a sa — insurecția armată antifascistă. În conformitate cu planul elaborat de P.C.R., guvernul Antonescu a fost arestat în palatul regal, capetele fasciste fiind apoi transportate de o formațiune patriotică de luptă la o casă conspirativă a partidului comunist. Au fost ocupate principalele instituții guvernamentale și blocate obiectivele hitleriste. România a ieșit din războiul hitlerist și s-a alăturat coaliției antifasciste.

Întorcînd armele împotriva Germaniei hitleriste, armata română, împreună cu formațiunile de luptă patriotice, a trecut la lichidarea trupelor germano-fasciste din interiorul țării. Pînă la 26 august 1944 au fost nimicite toate rezistențele hitleriste din București, iar pînă la 28 august — trupele germane din împrejurimi. Au fost eliberate regiunile centrale, de sud-vest și sud-est ale țării.

Insurecția armată din august 1944 a constituit cotitura hotărîtoare în dezvoltarea rezistenței antifasciste din România. Înfăptuirea ei victorioasă a făcut ca lupta antifascistă a întregului popor să se ridice pe o treaptă calitativ superioară. După 23 August 1944, ea a luat aspectul participării armatei române, cu toate forțele ei, la războiul împotriva Germaniei hitleriste, luptei maselor pentru lichidarea rămășițelor fasciste, mobilizării tuturor eforturilor pentru sprijinirea frontului antihitlerist.

Victoria insurecției armate în România, organizată și condusă de P.C.R. în colaborare cu celelalte forțe politice din țară, a avut un larg ecou internațional. În cursul nopții de 23—24 august 1944, în zilele următoare, posturile de radio, presa din U.R.S.S., Bulgaria, Ungaria, Grecia, Turcia, Franța, Marea Britanie, Suedia au salutat ieșirea României din axă.

Fiecare minut al zilelor de 23—28 august 1944 a înscris în istoria memorabilă a eliberării patriei zdrobirea dictaturii militaro-fasciste, a marcat intrarea României în coaliția antihitleristă. Insurecția armată din august 1944 a deschis poporului român calea eliberării naționale, a înfăptuirii înaltelor sale idealuri de libertate și dreptate socială, a victoriei revoluției populare și trecerii la construirea orînduirii socialiste.

Teatrul Național din București distrus de bombardamentul hitleriștilor din 24 august 1944.

VICTORIA INSURECȚIEI DIN AUGUST 1944

Militari germani făcuți prizonieri în august 1944, escortați de soldați români.

Primirea fierbinte făcută de populația Capitalei eliberate unităților armatei sovietice în București — 30 august 1944.

O ȚARĂ A OMULUI

Desenul pe care-l reproducem, redă un aspect din București, aparține unuia din numeroșii vizitatori și admiratori ai meleagurilor românești — artistul și muzicianul englez Charles King. Rezumîndu-și impresiile, el spunea: «Întîlnirile pe care le-am avut cu diverși oameni, toți amabili, doritori să-și arate măiestria lor, au înfrumusețat șederea mea în România, această țară care posedă atîția muzicieni de prim rang».

Dorința manifestată pe diferite meridiane și paralele de a cunoaște literatura română — ca oglindă a vieții și aspirațiilor poporului nostru — are ca ecou apariția unor numere întregi ale diferitelor publicații închinate lucrărilor prozatorilor și poeților români — cum este și această adevărată antologie cuprinsă într-un număr al revistei cubaneze «Union».

Vara, pe bulevardele Bucureștiului, poți auzi vorbindu-se numeroase limbi ale pămîntului. De ce vin oamenii să ne vadă, să respire același aer cu noi, să se uite adînc în ochii noștri, să ne întrebe, mai ales să-și răspundă?...

Trăim cu toții pe ceea ce a fost denumit pămînt al oamenilor. Fiecare om se naște într-o patrie. Dar cine nu știe: pe acest pămînt nu toate țările sînt ale oamenilor...

Statisticile ne arată că din punct de vedere al numărului de locuitori, România se află acum pe locul 29 în lume, pe locul 9 în Europa. Dar care e locul pe care-l ocupă în inimile oamenilor cei 20 000 000 de români acum în cel de-al 25-lea an al libertății lor? Nu o dată acesta e primul loc...

Undeva, departe, în Mexic, a fost amenajat un Muzeu al Culturilor. Desigur, România nu putea lipsi de aici. Ceramica, crestăturile în lemn, țesăturile, fotografiile vestigiilor de arhitectură, dar și graficele care arată cum am lichidat analfabetismul, cîte cărți tipărim, cîți studenți avem — toate ne dau dreptul la un loc în cultura lumii. Dar ce fel de loc? Organizatorii Muzeului din Ciudad de Mexico au răspuns cum nu se poate mai elocvent la această întrebare: cea dintîi țară căreia i-a fost rezervată în exclusivitate o sală permanentă în Muzeul Culturilor a fost România. Țara și-a cîștigat un loc de cinste în lume, înainte de toate fiindcă oamenii au cîștigat țara pentru ei. Pe pămîntul oamenilor, România a devenit un loc al omului...

Neagră — această necunoscută», «De la așezările dacice la cetăți și castele», «Dacă Bucureștiul ar povesti...», «Orașele universitare și orașele noi ale României de azi...»

Marcel CHACHIGNON — ziarist francez

EFORTURI DEMNE DE PREȚUIRE

«Eforturile României, îndreptate spre rezolvarea problemelor securității europene, în interesul comunității socialiste a tuturor popoarelor Europei sînt demne după părerea noastră de o foarte înaltă prețuire».

Prof. Dimitri Gheorghievici TOMAȘEVSKI, de la Institutul de economie mondială și relații internaționale — Moscova

FEȚE DESCHISE, OPTIMISTE...

«În timpul vizitei în România am avut prilejul să văd «Danubiana» — o importantă uzină de anvelope — «Fabrica de mașini-unelte și agregate», precum și Uzina de tractoare din Brașov. Ca unul care provine din industrie am putut să apreciez înaltul grad de tehnicitate al uzinelor dv. Există în aceste uzine obiceiul ca mașinile cu care sînt echipate să poarte înscrise pe ele anul în care au fost montate. M-a impresionat să constat că majoritatea mașinilor cu care se lucrează sînt noi, sau foarte noi, ceea ce constituie un puternic atu în mîinile muncitorilor și tehnicienilor pentru obținerea unui randament bun al unei calități superioare. M-a impresionat de asemenea faptul că în uzinele dv. se acordă o mare atenție proiectării, creării de produse tot mai competitive.

Trebuie să spun că înainte de a veni în țara dv. am citit mult despre România și realizările ei. Dar desigur una e să citești și alta e să vezi cu ochii tăi. Iar ceea ce a fost deosebit de plăcut pentru mine au fost fețele deschise, optimiste, pline de încredere în viitor ale muncitorilor, tehnicienilor, cadrelor de conducere...»

Knud THOMSEN — ministrul comerțului al Danemarcei

SUPLEȚE ȘI REALISM

«Rolul României în crearea unui climat nou a fost primordial. Ea a demonstrat că nici o asociație de state nu se închistează în atitudini imuabile, dar că — aidoma oricărei formule vii — ea poate da dovadă de suplețe și să abordeze problemele lumii ținînd seama de realitățile profunde».

Dr. Camille ABOUSSOUN, președintele Comisiei naționale libaneze pentru UNESCO

UN POPOR ÎNZESTRAT CU TALENTE

«Clădirea Conservatorului din București m-a surprins prin somptuozitatea și varietatea sa. E o plăcere — cred — atît pentru profesori, cît și pentru studenți să conlucreze într-un asemenea climat. Concertul la care am asistat aci mi-a întărit convingerea că poporul român este într-adevăr înzestrat pentru muzică. Am ascultat cîțiva tineri violoniști despre care pot afirma că sînt în adevăr talente autentice... Conservatorul dispune de toate mijloacele pentru a deveni un focar de înaltă cultură muzicală».

Yehudi MENUHIN

OMENIA LA EA ACASĂ

«Am fost de mai multe ori în România. Anii 1960-1961 i-am petrecut în țara dv. făcînd studii în domeniul istoriei — ca și perioada 1965-1966.

Interesat în special de istoria Transilvaniei am făcut cercetări aprofundate la secția de manuscrise și documente a Bibliotecii Academiei Române din București, precum și în arhivele din Cluj, Oradea sau Sibiu. Am mers cu studiile pînă în epoca dacă și daco-romană din istoria Transilvaniei vizitînd în acest scop o seamă de așezări rurale și cetăți dacice. Toate acestea mi-au permis să constat — cu sprijinul unor documente de netăgăduit — vestigiile unor civilizații vechi și împămîntenite precum și latinitatea limbii române. Ca atare, cunoscînd limba română literară (pe care am învățat-o tocmai ca urmare a interesului pentru istoria României) m-am înțeles perfect cu localnicii și n-am sesizat nici o diferență lingvistică esențială între Muntenia, Transilvania și Moldova. Din acest punct de vedere unitatea limbii române este impresionantă...

ISTORIE VECHE, ISTORIE NOUĂ...

«În decursul ultimelor luni s-a putut vedea în vitrinele librăriilor pariziene un mare număr de lucrări — traduceri sau studii — închinate României. Așa e, de pildă, numărul special al revistei «Les cahiers de l'histoire» consacrat în întregime istoriei României...

J. Campbelle, autor al unei cărți despre România, prezintă pentru parizieni cincisprezece evocări cu proiecții și audiții de dansuri. Cîteva titluri sînt suficiente pentru a ilustra varietatea temelor tratate: «Marea

Menuhin la Conservatorul din București.

Afișul Sălii României în Muzeul Culturilor din Ciudad de Mexico.

În timpul vizitelor mele în România am adunat pe lîngă date științifice și impresii ca să le zic așa «turistice».

Peste tot pe unde am trecut am întîlnit aceiași oameni optimiști, iubitori de natură, aceeași bunăvoință și ospitalitate proprii tuturor românilor...

Revin de fiecare dată cu plăcere la dv., căci pasiunea studiului îmi este completată mereu cu imagini cuceritoare și descoperirea unui popor care merită toată stima».

Keith HITCHINS — conf. dr. la «University of Illinois» Champaign — S.U.A.

COMPARAȚIILE SE IMPUN...

«Am fost în România acum 30 de ani, într-o excursie cu un grup de tineri, și am găsit atunci o țară frumoasă, un peisaj armonios asemănător celui din Franța. Am venit din nou. Nu doresc (și nici nu sînt în măsură) să fac vreo comparație cu voiajul meu de acum 30 de ani. Ceea ce pot să spun este că am călătorit pe traseul București-Brașov și vizitarea acestor 2 importante orașe m-a convins că în România se petrec azi mari transformări economice și sociale (mai ales industriale). Oamenii mi-au făcut o impresie agreabilă și reține, ca o caracteristică, marea lor sete de informare».

Prof. André BASDEVANT — Paris

VALORI CARE APARȚIN LUMII ÎNTREGI

«Am venit în România exclusiv pentru a cunoaște arhitectura rurală care, de la distanță, prin intermediul tipăriturilor, mi se părea deosebit de interesantă. Dar ornamentația văzută amănunțit la fața locului, este o minune a imaginației poporului român. După părerea mea e una din cele mai importante creații din lume, de o diversitate inepuizabilă, dar unitară în același timp, prin stil.

Cu prilejul călătoriei am descoperit și o altă comoară a artei populare românești — tapiseria. M-au mișcat pur și simplu covoarele pe care le-am văzut în casele țăranilor pînă la cele din colecția Muzeului de artă populară din București...

Prețuiesc atît de mult această artă încît consider că ar merita din plin să existe un palat care să găzduiască într-o expoziție permanentă, aceste valori care aparțin lumii întregi...»

Samuel FEIJÓO — vicepreședinte al Uniunii naționale a scriitorilor și artiștilor din Cuba

REALIZĂRI IMPRESIONANTE

«Am mai vizitat România în urmă cu un deceniu. Acum, la a doua vizită, sînt impresionat de ce ați înfăptuit între timp. Poporul dv. construiește și își dezvoltă orînduirea cu mare încredere. Am vizitat uzine bine organizate și eficiente cum ar fi cea de tractoare din Brașov sau Fabrica de confecții din București — unități care exportă o parte considerabilă din producția lor. Am admirat de asemenea modernele cartiere de locuit, cu bulevarde largi... Magazinele sînt bine aprovizionate cu bunuri de consum și pretutindeni — chiar în cătune — poți să zărești puzderia antenelor de televizoare.

Există de asemenea o viață culturală bogată care nu se limitează la un cerc îngust de intelectuali.

Este prezent, în tot locul, un sentiment general de încredere în politica statului, iar conducătorii sînt sprijiniți din toată inima de popor».

Rjosuka HONDA — vicepreședinte al Congresului japonez al zariștilor

MULȚUMIRI PENTRU ZÎMBETE ȘI FLORI

«Mă aflam pentru prima oară în noul orășel studențesc Grozăvești, construit,după cum am aflat mai tîrziu,în numai 6 luni și 4 zile. Aici locuiesc 2 500 de studenți în condiții în care altădată nici nu s-ar fi putut visa. Totul este pus la dispoziția lor: de la camerele confortabile pînă la vastele biblioteci și cantinele de tipul cel mai modern. Nu-i de mirare că printre ei am găsit și compatrioți de-ai mei. I-am invidiat în mod sincer pentru tot ceea ce le oferă o țară socialistă soră, pentru anile universitare și profesorii specialiști, pentru zîmbetele prietenilor și florile orașului studențesc».

Dimităr TOCEV — redactor șef al revistei «Bulgaria»

SOARELE ÎN CASELE MUNCITORILOR

«Am regăsit un Iași înfrumusețat, un Iași mai viol, cu o industrie care, dezvoltîndu-se neîncetat, a scos orașul din toropeală...Am regăsit un Iași în care cartierele insalubre au dispărut, un Iași cu locuințe noi, confortabile, în care pătrunde aerul și soarele,cu edificii ce sînt atribuite muncitorilor».

Prof. Jean THIBAUDET — Dijon, Franța

O CARACTERISTICĂ A ROMÂNILOR: INTERNAȚIONALISMUL

«Trăsăturile caracteristice poporului român — atitudinea lui prietenoasă, bunătatea, ospitalitatea, talentul lui de a-și orîndui viața, le-am văzut pretutindeni unde am fost în cursul vizitei mele: la Craiova, la Turnu Severin, la Timișoara, la Sibiu... Pretutindeni am fost primiți foarte bine, cu prietenie — acel sentiment sacru care înfrumusețează viața omului și — firește — viața fiecărui popor. Acest sentiment sacru l-am încercat realmente în cadrul întîlnirilor noastre. Am impresia că românului îi plac oamenii, că îl îndrăgește pe om indiferent de naționalitate. Această concepție largă despre viață, acest internaționalism constituie o trăsătură caracteristică a poporului român.

Ceea ce am putut vedea în diferite orașe este nou, nou în construcții: pretutindeni am văzut șantiere — simbol al României socialiste. În cadrul unei întîlniri cineva mi-a spus că o trăsătură caracteristică a românului este aceea că dacă și-a pus ceva în gînd — trebuie să-și atingă țelul. Este un lucru foarte bun. El demonstrează că dacă un popor a pășit pe drumul marilor realizări, după ce și-a dobîndit libertatea, va înfăptui într-adevăr ce dorește — dovadă în acest sens fiind toate cele văzute de noi...»

G.M. BORIAN — scriitor, prim-adjunct al ministrului culturii al R.S.S. Armene

LA CEASUL MARII SĂRBĂTORI:

OMAGII DE ARTĂ

Pagini realizate de Sanda FAUR

Irina Răchițeanu și regizorul Ion Cojar pregătind transcripția scenică a versurilor «de dragoste, de viață și de moarte».

de dragoste, de viață și de moarte...

Experiența «one man-show»-ului continuă — cu toate poticnelile, incertitudinile ori chiar rateurile formulei — să fascineze. Temerarii scenei se vor mereu singuri, pe corăbii de vise ori papirus, înfruntînd valurile publicului și dificultățile genului, luptînd tenace să țină în mîna lor cîrma atenției celor din sală, vrînd să redea cuvîntului ce e al cuvîntului: funcția primordială. Acum, Irina Răchițeanu e cea care a pornit să călătorească singură prin universul fabulos al versului popular, pregătindu-și tot singură și vîslele, și merindea spiritului, și nava: dintr-un uriaș material folcloric, adunat, selectat de-a lungul anilor. Puse unul lîngă altul, versurile acestea de «dragoste, de viață și de moarte», atingînd deci toate zonele marilor trăiri și toate etapele fundamentale ale vieții, desenează traiectoria spirituală a vieții unei femei, fondul dramatic al actriței determinînd de fapt însăși selecția și structura de poem tragic al viitorului spectacol.

Pe Irina Răchițeanu o vom putea asculta istorisind în vers biografia afectivă a femeii pe scena Teatrului Mic. La fel de deschis ca și pînă acum tuturor gesturilor de artă îndrăznețe și de substanță, oferindu-le ca și pînă acum generoasă găzduire, Teatrul Mic a primit cu brațe larg deschise și ideea, și textul, și pe marea actriță a Naționalului, noul director al teatrului — Ion Cojar — colaborînd în calitate de regizor la realizarea viitorului spectacol.

La ora actuală repetițiile au atins ceasurile incandescente. Pe scena nudă în care se plimbă doar luminile și actrița în rochie lungă, neagră, purtînd năframă albă sau neagră pe cap, Irina Răchițeanu reface, împreună cu Cojar, acel drum anevoios al cunoașterii umane, acea golgotă pe care o urcă sufletul femeii de la dor la dragostea împlinită, de la voluptatea calmă a maternității la durerea iubirii trădate, iar de aici la suferința încercată în fața ultimei ipostaze a vieții — moartea. Ca totul să se încheie cu marea înțelegere, cu înțelepciunea omului din popor: «Cît de mare jalea-ar crește/ cîntecu' o potolește./ fluieratu-o domolește,/ omu' uită și trăiește!»

Ați ascultat-o vreodată pe Irina Răchițeanu recitînd «Miorița»? Dacă ați trăit acele momente de înfrigurată emoție artistică, știți bine cum va arăta acel ceas de poezie ce ne așteaptă, peste puțină vreme, la rampa Teatrului Mic.

Angela Moldovan

zborul înalt al „ciocîrliei"

...O ascultăm iar pe Angela Moldovan cîntînd cu fragedul ei glas mulat în dulce accent moldovenesc, gustăm din nou verva sonoră a Aureliei Fătu-Rădugu sau a lui Ion Cristoreanu, ne scăldăm iarăşi ochiul în revărsarea frenetică de culori şi mişcări ale dansurilor populare, sîntem iar faţă în faţă cu de mult ştiuta măiestrie a «Ciocîrliei»; şi totuşi simţămîntul cel mai puternic, în faţa proaspetei premiere a ansamblului — «Te cîntăm, străvechi pămînt» — este de înnoire, de noutate. Să recunoaştem că este poate cel mai dificil efect pe care-l poate obţine un spectacol mozaicat de folclor, cu legile sale fixe, cu tiparele la care îl sileşte însuşi genul, cu obligatoria alternanţă de momente corale şi solistice, de dansuri şi versuri. Un uriaş penel a pictat, de astă dată, pe scenă (în cadrul scenografic rafinat al Elenei Simirad-Munteanu) frescа plină de mişcare a unei zile din viaţa satului românesc, invitîndu-ne la o călătorie prin cele mai pregnante zone folclorice ale ţării, oprindu-se la o «Petrecere moldovenească», oferindu-ne un «Poem căluşăresc» sau o «Suită bihoreană», chemîndu-ne la horele ameţitoare ale «Ciuleandrei».

Regizorul Barbu Dumitrescu a topit întreaga substanţă de artă a spectacolului (pornind de la ideea libretului lui Angel Circstea şi Mircea Block) într-o materie unică şi fluidă, dansurile se întrepătrund cu melodiile orchestrei şi ale corului, totul se mişcă în scenă dezinvolt, artiştii se amestecă cu dansatorii şi cu instrumentiştii tarafului, soliştii intervin cu cîntecul lor ca la o şezătoare. Şi toată această nobilă materie artistică, îmbibată de muzica lui Const. Arvinte şi Gh. Zamfir (muzică interpretînd în modalităţi originale motivele folclorice, dar apropiindu-se cu deplin respect de sursele autentice) se adună în jurul ideii sărbătoreşti a spectacolului, cea enunţată în titlu şi în prima piesă interpretată — poemul vocal simfonic în stil popular «Te cîntăm, străvechi pămînt»: spectacolul «Ciocîrliei» a fost, de altfel, primul gest artistic omagial din lunga serie la care am fost invitaţi în această vară a marilor sărbători. Un gest de artă pregătit laborios şi îndelungat, cu o înaltă răspundere faţă de valorificarea creaţiei populare. Ce a impresionat, de pildă, în dansurile maeştrilor Tamara Cap şi Gavrilă Ciobanu (ca şi a celorlalţi cîţiva creatori, proveniţi din chiar rîndurile ansamblului) a fost tocmai ţinuta elevată a transfigurării folclorului, eleganţa şi personalitatea punctului de vedere a concepţiei lor. Ca să nu mai vorbim de interpretarea coregrafică care, la «Ciocîrlia», este întotdeauna de o acurateţe remarcabilă.

«Te cîntăm, străvechi pămînt» îşi începe acum lunga sa călătorie pe meleagurile ţării, va trece poate şi dincolo de graniţele ei, va trăi, desigur, o viaţă îndelungată şi fiorul acesta de patriotism, această autentică vibraţie artistică îşi vor păstra mereu suflul fierbinte şi proaspăt.

„pe-un picior de plai"

Poezia, devenită tot mai des, în ultima vreme, preţioasă materie primă a unor reprezentaţii urcate pe scenă şi dovedindu-şi de fiecare dată nebănuita forţă de seducţie asupra spectatorilor, a fost din nou invitată, zilele acestea, la rampă. De astă dată, cu rosturi omagiale, alcătuindu-se în spectacole sărbătoreşti, precum montajul «Pe-un picior de plai» al Teatrului «C.I. Nottara», oferit în serile acestui al douăzeci şi cincilea august liber. Al. Ciprian a alcătuit un scenariu în care cuvîntul, sunetul şi lumina au fost supuse unei idei unice, de un evident patetism: cea a evocării prin versuri — unele de foarte largă circulaţie, altele mai puţin cunoscute — a continuităţii prin veacuri, al luptei poporului, al luptei cu inerţia — cum spunea un vers al lui Labiş — al luptei pentru înaintare, pentru idealurile comuniste. Treizeci de actori ai teatrului — dacă nu şi mai mulţi — vin şi recită în faţa noastră, recită singuri, în dialog, iar uneori după formula de verificată eficienţă retorică a corului vorbit, versuri din lirica poeţilor noştri de la Eminescu la Labiş, alţii vin şi ne citesc pagini din Bălcescu şi Sadoveanu. Şi totul se adună, ca un miez fierbinte de gînduri, printre faldurile roşii şi tricolore, printre sunetele muzicii lui Enescu, într-un ceas de poezie densă şi nobilă...

Lucia Mureşan şi Al. Repan, cuplul de recitatori ce conduce mersul întregului montaj literar-muzical «Pe-un picior de plai».

LA CEASUL MARII SĂRBĂTORI:

OMAGII DE ARTĂ

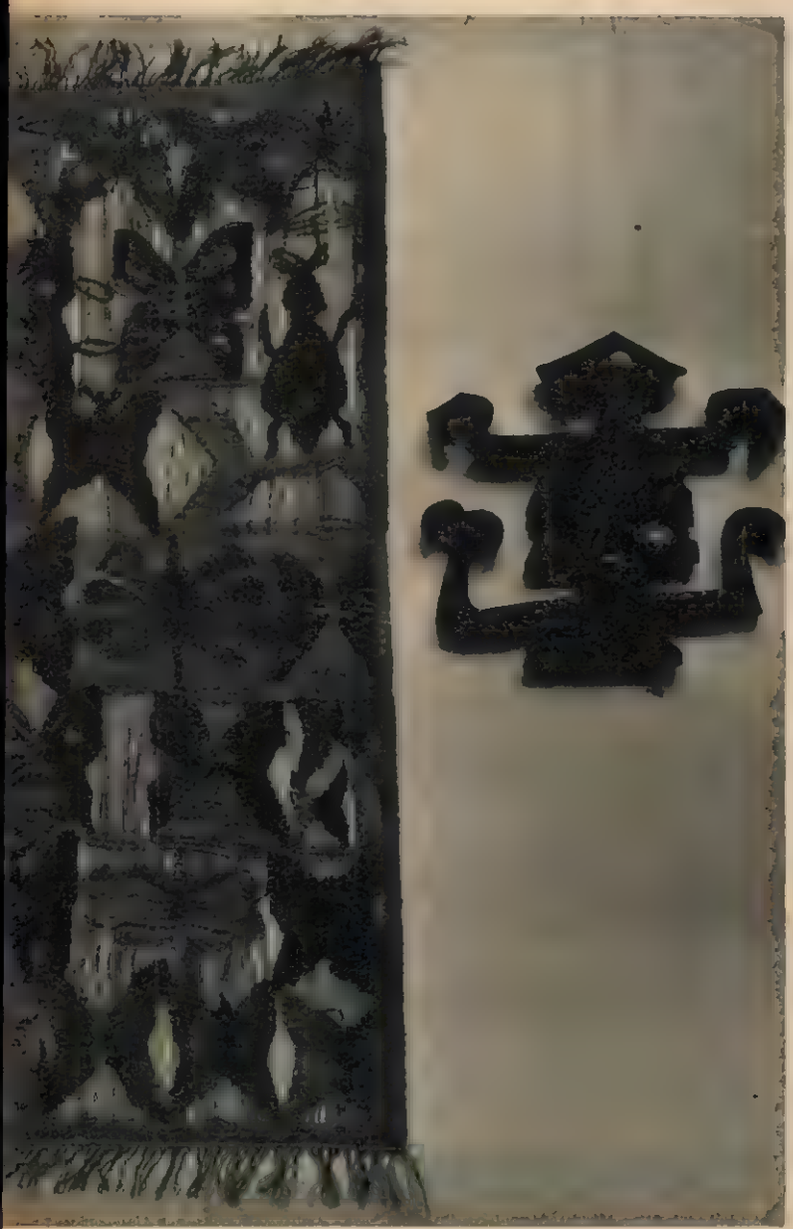

Două din lucrările de artă decorativă ale Mariei Rogozeanu.

direct, acel spor de frumusețe la care rîvnim, în fond, cu toții, dar pentru a cărui receptare nu avem, poate, întreg antrenamentul estetic necesar. S-a spus deseori, dar nu s-a trecut decît arareori la faptă. Și tocmai de aceea semnalăm cu satisfacție, din avalanșa de gesturi omagiale din această vară sărbătorească, unul modest în aparență dar de semnificații deosebite: în holurile noului reconstruitului hotel «Union» au fost invitați să-și expună lucrările — de grafică, tapiserie, ceramică — și avînd o pregnantă amprentă națională, doi artiști de talent: Maria Rogozeanu și Nicu Russu. Nu știu exact cîți vizitatori a putut avea, zilnic, această expoziție, nu știu cîți și-au acordat aici răgazul unei contemplări reculese, cert este că expoziția aceasta — demnă de a fi fost găzduită în orice mare sală bucureșteană — a «trecut rampa» cu mult mai multă forță și eficiență decît obișnuitele manifestări similare. Nicu Russu a adus aici o serie de lucrări în tempera, inspirate din fabuloasa mitologie a basmului popular, lucrări în care izbucnește impetuoasă o imaginație cu frăgezimi și candori, o fantezie hrănită cu lumina și culorile cerului nostru, cu Feți-frumoși și stihiile pămîntului, o fantezie tulburătoare a căror transcripție grafică a cerut un efort de elaborare, o răbdare, o aplicație spre gestul grafic meticulos, pe care cu greu o putea presupune năvala unei asemenea invenții plastice. Pornind de la aceeași inspirație folclorică dar fiind chemată spre alte zone ale creației plastice, Maria Rogozeanu a expus cîteva tapiserii din fibre de tei, de un rafinament și o eleganță cromatică, de o savoare a compoziției remarcabile, alături de cîteva picturi pe sticlă și cîteva lucrări de teracotă — în care singure volumele și formele, lipsite deliberat de ajutorul smalțurilor, vorbesc despre originalitatea gîndirii plastice a autoarei.

Succesul de care s-a bucurat această expoziție ne face să așteptăm încrezători și următoarele inițiative similare. Din partea acelorași foruri care răspund de găzduirea musafirilor Bucureștiului, dar, fără îndoială, și din partea altora.

„pe 40 m lungime de undă"

— Am citit pe afișele Giuleștiului că sîntem reînvitați la un spectacol mai vechi al dumitale, Dinu Cernescu, un spectacol care ne-a plăcut la vremea sa. E vorba de piesa lui Simion Macovei «Pe 40 m lungime de undă».

— De fapt, nu e chiar spectacolul de atunci: am lucrat din nou, insistent, asupra lui, textul a suferit și el unele schimbări, distribuția a fost împrospătată.

— Presupun că substanța nobilă a piesei — e vorba aici de lupta în ilegalitate a partidului — ajută acesteia să-și păstreze valorile spectaculare. Reprezentarea ei poate avea deci un caracter festiv, în zilele acestui august sărbătoresc...

— E un gest de credință, mai ales. Piesa aceasta încearcă să fie un poem despre luptă, iubire și moarte și eu am dorit ca acest poem să fie spus pe scenă cît mai simplu și emoționant, am vrut să-i găsesc tonalitatea specifică — care este, de fapt, sinceritatea — am dorit să pot împleti tensiunea dramatică a situațiilor cu incantația poetică subterană a textului.

— Și ați reluat cuplul central de interpreți — Mariana Mihuț și Cornel Dumitraș?

— Da, l-am reluat, și mă bizui mult pe ei: mai ales în sublinierea unei idei generoase a piesei, cea a preluării mesajului umanist de la o generație de comuniști la următoarea. «Următoarea» fiind chiar generația noastră...

«Pe 40 m lungime de undă», pe scena Giuleștiului.

arta în cetate

S-a spus — și nu o singură dată — că în comunicarea ce se stabilește între public și faptul de artă, circuitul ar trebui să se petreacă și în sens invers, că artele plastice, de pildă, s-ar cuveni să mai părăsească sălile de muzeu și expoziții și să iasă în cetate, să se amestece în vălmășagul vieții cotidiene, să-i confere acesteia, în mod

„electrecordul", față în față cu gusturile publicului

«Electrecordul» e o instituție harnică, care are grijă — pe cît se poate — de gusturile tuturor, le pune pe disc cîntece de pahar și șlagăre ale zilei, imprimă cvartete de Beethoven, cîntece de masă și mari spectacole de teatru, scoate mai bine de patru milioane de discuri anual, trimite parte din ele în 28 de țări.

Acum, în zilele acestui august sărbătoresc, «Electrecordul» ne oferă discul cel mai de succes — după cum se prevede — al primei jumătăți a anului: discul lui Ion Dolănescu, un băiat de prin Argeș, care pînă pe la 16 ani stătuse cu oile prin munți cîntîndu-și să-i treacă de urît, făcîndu-și singur și melodiile, și cuvintele. Discul cîntărețului amator este cotat, la ora actuală, best-seller-ul sezonului, așa cum a fost și discul — recent premiat la Festivalul de la Constanța — al lui Gică Petrescu, așa cum va fi, desigur, și discul ce ne va aduce cîteva din șlagărele premiate la același festival. Firește însă că înainte de a se supune servituților comerciale, activitatea «Electrecordului» se înscrie în zona superioară a actelor cu eficiență educativă; și nu putem decît sublinia permanența gesturilor de difuzare a culturii muzicale românești, a creației compozitorilor noștri din diferite generații, de diferite stiluri, pe care «Electrecordul» le-a repetat și în aceste zile: o mapă nouă, cu o reproducere după un superb Luchian pe copertă, recomandă discul Sigismund Toduță, un altul ne oferă — prin interpretarea clarinetistului Aurelian Octav Popa — muzică de Tiberiu Olah, Alex. Hrisanide, Costin Miereanu și alții. Și tot extrem de prețioasă ni se pare și apariția primului disc cu caiet «Din istoria muzicii universale» (vor apărea cu totul 16 asemenea caiete, în ritmul de 3-4 pe an), cu ajutorul cărora melomanii în fașă își vor putea face în mod *sistematic o cultură muzicală* temeinică, acest prim caiet introducîndu-l în universul celor dintîi alcătuiri muzicale ale omului.

În vitrine putem vedea la această oră și cele două discuri omagiale scoase chiar în ultimele zile, în cinstea Congresului al X-lea și a aniversării eliberării. E vorba de un disc «Sub mîndre flamuri» ce ne oferă cîteva excelente cîntece de masă, dintre care unele («România, țara mea de dor» și «Noi te cîntăm în cîntece de slavă») sînt deținătoare ale recentelor premii oferite de C.S.C.A. Celălalt e un disc de poezii («Frumoase versuri spune țara»),în care îi putem asculta pe Blaga și Arghezi, pe M.R. Paraschivescu și Jebeleanu, pe Nichita Stănescu și Ana Blandiana, și pe mulți alții — și nu putem să nu remarcăm, din nou, ce comori ne ajută «Electrecordul» să păstrăm, la fiecare dintre noi acasă, prin intermediul discului, comori neprețuite de sensibilitate și gîndire, comunicate prin voci răscolitoare, de neuitat.

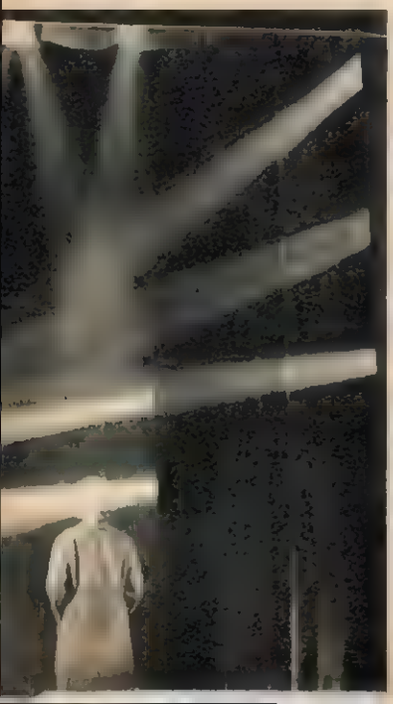

ÎNTREPRINDEREA DE MATERIALE IZOLATOARE
BERCENI PLOIEȘTI

Telefon 1.34.00 — 1.34.01 —

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ:

— VATĂ MINERALĂ ÎN VRAC
— ÎMPÎSLITURĂ DIN VATĂ MINERALĂ
pentru construcții și instalații frigorifice
— SALTELE DIN VATĂ MINERALĂ
- pe carton ondulat
- pe rabiț cu stuf
- pe plasă de sîrmă
- pe hîrtie bitumată

— PLĂCI DIN VATĂ MINERALĂ
- pentru izolații fonice
- pentru amortizarea zgomotelor din impact
- pentru izolații termice

— PLĂCI AUTOPORTANTE DIN VATĂ MINERALĂ
— COCHILII DIN VATĂ MINERALĂ
— ȘNUR DIN VATĂ MINERALĂ

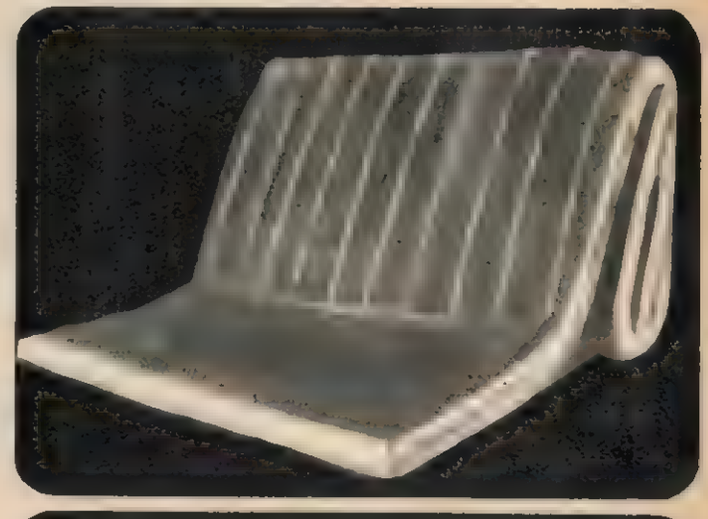

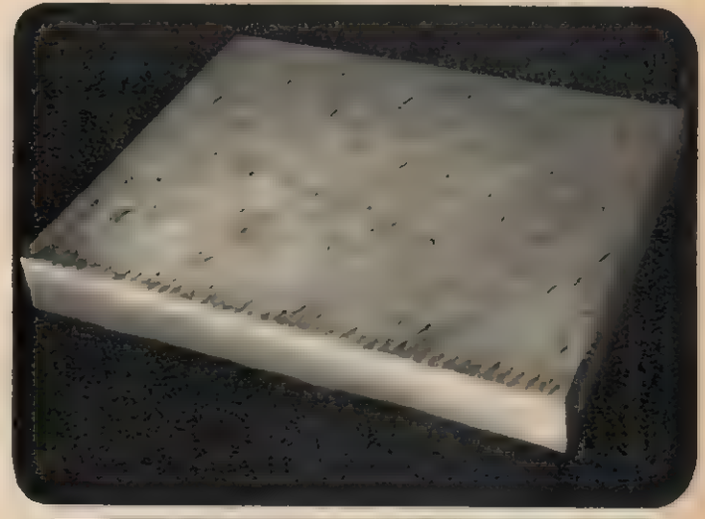

Ce înțelegem prin «scharf»?
Claritatea imaginilor obținute cu aparatele fotografice ale firmei PENTACON, dotate cu sistem reflex. Dacă puneți preț pe calitatea fotografiilor, atunci trebuie să fiți foarte exigent în alegerea aparatului dv. PRAKTICA NOVA I reunește precizia cu perfecțiunea tehnică. Este ușor de mînuit. O gamă largă de accesorii vă deschide drumul către numeroase domenii fotografice.

— un veritabil aparat reflex monoobiectiv 24×36 mm;
— obturator cu perdea de la 1 secundă la 1/500 secunde și B;
— introducerea automată a filmului sistem PL;
— lentilă Fresnell cu un cîmp de vizare luminos, fără eroare de paralaxă;
— obiective interșanjabile;
— accesorii universale;
— PRAKTICA NOVA I B are exponometru fotoelectric încorporat.

PRAKTICA super TL

pentru claritatea imaginilor

Kombinat VEB PENTACON DRESDEN

REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ

tv

de Felicia ANTIP

ÎN DIRECT

Atenția acordată de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român rolului pe care este chemată să-l joace televiziunea în formarea opiniei publice se explică, în primul rînd, prin imensa, incomparabila ei putere de pătrundere și de influențare. Valoarea fiecărui lucru admirabil pe care îl face se înmulțește cu cifra milioanelor de telespectatori. O emisiune izbutită aduce bucurie spirituală unei mase uriașe de oameni. Un eșec, o emisiune — fie ea informativă, artistică sau de orice alt fel — incropită în grabă sau de către oameni fără chemarea, pregătirea sau dorința de a spune ceva esențial în fața unui public tinzînd să se confunde cu întreaga țară, aduce prejudicii la o scară fără comparație cu ceea ce se poate întîmpla în alte domenii ale suprastructurii.

În Raportul Comitetului Central prezentat de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** se subliniază: **«O anumită rămînere în urmă manifestă radioteleviziunea noastră atît în ce privește varietatea preocupărilor, cît și calitatea programelor; folosind cu mai multă pricepere mijloacele și posibilitățile specifice pe care le are, televiziunea — urmărită azi în România de milioane de cetățeni — trebuie să devină o tribună de dezbatere captivantă a problemelor economice, politice, sociale și etice care preocupă societatea noastră, o scenă de prim rang a celei mai valoroase arte și culturi naționale și universale, un instrument de masă pentru perfecționarea multilaterală a omului, pentru formarea conștiinței socialiste a tuturor cetățenilor patriei noastre».**

În acest spirit și cu această obligatorie exigență este necesar să fie analizate și apreciate programele televiziunii. Pentru a începe însă cu ceea ce este îndeobște bun, meritoriu, în pas cu succesele unor televiziuni mai vechi și mai experimentate, să relevăm deocamdată că transmisiile în direct, mijlocirea participării simultane a telespectatorilor la evenimentele de seamă, constituie partea cea mai tare a televiziunii române.

O scurtă absență m-a împiedicat să trăiesc, alături de majoritatea imensă a cetățenilor țării noastre, noaptea aceea a miracolelor în care toți așteptau să vadă și să audă, și au văzut și auzit, ceva nemaivăzut și nemaiauzit: oameni umblînd pe Lună. Cea mai elementară corectitudine profesională interzice telecronicarului să-și exprime părerea despre emisiuni la care n-a fost de față. De aceea voi scrie doar despre ceea ce am cunoscut direct: uluirea, entuziasmul general față de dubla minune tehnică: victoria cosmonauticii egalată de cea a telecomunicațiilor. Televiziunea noastră a fost, se spune, la înălțimea momentului, prelulnd emisiunile lunare cu aceeași acuratețe cu care știe să transmită, atunci cînd este cazul, pentru uzul societăților de televiziune de pe alte meleaguri, filmul evenimentelor care au loc în țara noastră. Dacă părerile despre comentariile care au însoțit, din studioul nostru, episoadele descălecării pe Lună, au fost împărțite, un colaborator nou al televiziunii, doctorul Bacalu — pare-se un pediatru poliglot și de o ținută intelectuală deosebită — a întrunit unanimitatea aprecierilor elogioase. Vom mai avea prilejul să vă întîlnim pe micul ecran, nu-i așa, doctore Bacalu?

Sala Congresului partidului a fost deschisă ca să încapă în ea întreaga țară. Înainte de Congres, nenumărate emisiuni au încercat — unele au și izbutit — să reflecte emoția, așteptarea încordată și bucuroasă, pregătirile comuniștilor și ale tuturor oamenilor muncii în vederea importantului eveniment. Printre emisiunile care își propuneau să prezinte pe candidații la Congres, una s-a distins în mod categoric. Se chema, cred, «Drumul» și înfățișa pe gospodarul unei comune fruntașe din părțile Neamțului. Autorii filmului au urmat, fără să-l proclame, principiul de lucru formulat în altă emisiune, cea despre tinerii de la «Alro»: «Să lăsăm deoparte tentația spectaculosului în favoarea firescului». A fost o emisiune cu oameni și cu fapte, nu una cu imagini și cu vorbe. A fost, cu alte cuvinte, o emisiune de adevărată și convingătoare dezbatere politică, de o valoare incomparabilă cu cea a filmelor de tip «Drumul soarelui», succesiunea lîncedă, întîmplătoare, vag estetizantă de cadre poetice, dansuri, melodii și multă, multă declamație fiind nu exaltantă ci, dimpotrivă, adormitoare.

Nu totul se poate transmite în direct. Dar tot ce vedem pe micul ecran în orele comunicărilor, ale informării despre realitățile noastre trebuie să fie viu, autentic, simplu, cu alte cuvinte, direct.

sport

de Emanuel VALERIU

OLIMPIADA ROMÂNEASCĂ

Ne-am obișnuit, cu ani în urmă, să dăm frîu liber imaginației și dorințelor și — după două decenii și jumătate — la clipa bilanțurilor, constatăm, cu mărturisită satisfacție, că multe dintre ele ni s-au îndeplinit. Referința aceasta poate fi foarte generală și poate să includă numeroase domenii ale activității societății românești, dar noi o vom restrînge la sport, fenomen care ne preocupă și ne reține atenția, cu precădere. Desigur, nu vom încerca să-l tratăm izolat, după ce, în decursul atîtor ani, ne-am străduit să-l corelăm cu cît mai numeroase aspecte ale vieții sociale, fără a ocoli nici economia, nici științele concrete, nici etica, psihologia și sociologia, dar acum ne propunem a fixa sportul în centrul vastei arii în care se manifestă el, pentru că — la fel ca oricare dintre componentele vieții noi românești — și el se află la o zi festivă.

Nu o vom serba prin rezumări de glorioase rezultate, prin gruparea succeselor naționale și internaționale — inclusiv recorduri și titluri europene, mondiale și olimpice — nu vom face loc nici coloanelor de cifre vorbind, oricui, despre dinamica unei dezvoltări evidente și nici măcar nu vom insera numele acelor sportivi care ar onora și cel mai pretențios palmares de pe glob. De altfel, nu recurgem la asemenea mijloace nu din zgîrcenie, ci fiindcă, după părerea noastră, sportul românesc nu mai are azi nevoie de recomandări nici unde în lume și, cu atît mai puțin, la el acasă. Iată, credem a fi suficient un singur, foarte recent și extrem de concludent exemplu: comportarea lui Ion Țiriac și Ilie Năstase, în Cupa Davis pentru a etalona încărcătura de valoare a mișcării sportive autohtone, tot astfel cum am putea alege alte argumente din listele de întrecere din cadrul europenelor de caiac-canoe disputate în U.R.S.S., pe lacul Himki, mai zilele trecute.

Astăzi, gîndul nostru, înfrumusețat de recunoștința tuturor celor care au sădit la edificarea noului sport românesc dar și de a acelor (mai mulți decît s-ar putea închipui) care beneficiază de binefacerile proliferării nemaiîntîlnite pînă acum a exercițiului fizic organizat sau nu, își îngăduie o îndrăzneală, proiectată în viitor: Olimpiada românească!

Este, deopotrivă, o dorință dar și o pledoarie și, desigur, nu sîntem singurii pe care ideea organizării unei Olimpiade în țara noastră îi animă. La prima vedere, travaliul punerii pe picioare a unei asemenea competiții poate dezarma chiar firile mai puțin șovăitoare. Dar, dacă știm că în țara noastră se produc astăzi mașini și piese de mare finețe și precizie, că pe Dunăre se naște o sursă de prim ordin, pe plan mondial, de energie electrică, că regiuni întregi — cum sînt Valea Trotușului și cea a Lotrului—suferă transformări opozabile naturii însăși, tot astfel cum ritmul de creștere a industriei noastre naționale s-a situat în ultimele perioade pe primul loc în lume, dacă acestor răzlețe exemple le adăugăm cîteva criterii sociale și demografice, realizăm tocmai cadrul cel mai convingător că România poate deveni, oricînd, o gazdă onorabilă a unei ediții olimpice, de vară sau de iarnă. Desigur, pentru cea dintîi, București deține — cu bazele sale sportive și capacitățile sale de găzduire și organizare — exclusivitatea față de alte orașe românești, iar pentru cea secundă Brașovul — dar și Sinaia — pot concura la onoarea unei Olimpiade albe. Sîntem, înainte de toate, de acord că o astfel de manifestare nu aparține exclusiv sportului, ci unei națiuni în ansamblul său, fapt evidențiat, de peste trei decenii, tot mai pregnant. Roma, Tokyo, Grenoble, Ciudad de Mexico, în trecutul nu prea îndepărtat, Saporo și Münchenul, în viitorul imediat, au demonstrat și vor demonstra, celor sceptici acest adevăr: noi cartiere de locuințe (satele olimpice, pretutindeni) modernizări edilitare multiple (metro la München, casă de cultură la Grenoble, autostrăzi în Mexic, tren suspendat la Tokyo), marile expoziții internaționale (pictură, fotografii, desene de copii), congrese și simpozioane de medicină și psihologie, competiții de artă, festivaluri internaționale de folclor etc.

Istoricul Congres al P.C.R., de la începutul acestei luni, a aruncat noi și îndrăznețe punți spre viitorul luminos al poporului nostru, prefigurînd profilul viguros al economiei noastre socialiste și pe cel moral al cetățeanului român, locul de onoare al țării, în concernul internațional, activizînd, o dată în plus, entuziasmul creator al poporului, confirmîndu-i pe îndrăzneții care au crezut și cred în capacitățile dovedite, și ascunse încă în bună parte, ale națiunii conduse cu fermitate de partidul său reprezentativ.

Iată de ce, credem că azi, în prag de sărbătoare, complimentul cel mai fierbinte și sincer pe care mișcarea sportivă românească îl poate face celor care au sprijinit-o și îndrumat-o spre piscurile atinse este acela de a-și propune găzduirea unei olimpiade! Mexicul a obținut această onoare fără a avea, pe plan sportiv, o carte de vizită impresionantă și nici măcar — la acea oră — garanția unei capacități organizatorice verificate. Țara noastră a găzduit numeroase competiții internaționale, campionate europene și mondiale, tehnicienii săi s-au impus pretutindeni în lume, sportivii ne-au onorat tricolorul. O Românie mai bogată, cum va fi, o Românie mai onorată pentru prestigiul său mondial, cum vom avea, o Românie desăvîrșită în socialism, cum o construim, poate și trebuie să aibă la activul său și nimbul olimpic pe care îl merită, printre altele și grație talentaților săi sportivi. Pentru așa ceva însă candidaturile se cer depuse de pe acum...

spectacol pe glob

Absolvenții școlii superioare de artă dramatică pe lîngă Teatrul «E. Vahtangov» continuă mă tria interpretativă a predecesorilor, profesori octori ai scenei clasice ruse. Absolvenții și dat măsura pregătirii lor în cadrul spectacol cu «Edgar se însoară» — vodevil de E. Labic

«Ruinele» castelului Couzan, situat într-un pe montan de o frumusețe tulburătoare, au găzd spectacolul cu piesa «Pacea» de Aristofan. Re aparține lui Marcel Marechal. «Pacea» constit o condamnare a belicismului, o piesă scrisă c libertate învecinată cu extravaganța fantez Mizanscena spectacolului de la Couzan servește fiecare din momentele sale bucuria și voința u vieți pașnice ca o satisfacție generoasă a nevo omenești, aceleași în toate timpurile.

«La Sarrana» piesa lui José Herrera Petere a oferită publicului prin intermediul scenei d Teatrul Carouge (Geneva). Un spectacol col animat, plin de inventivitate, dar în care plas gestuală și corporală deține o expresivitate trucitva forțată. Autorul, M. José Herrera Pe este un poet spaniol republican care trăiește exil la Geneva.

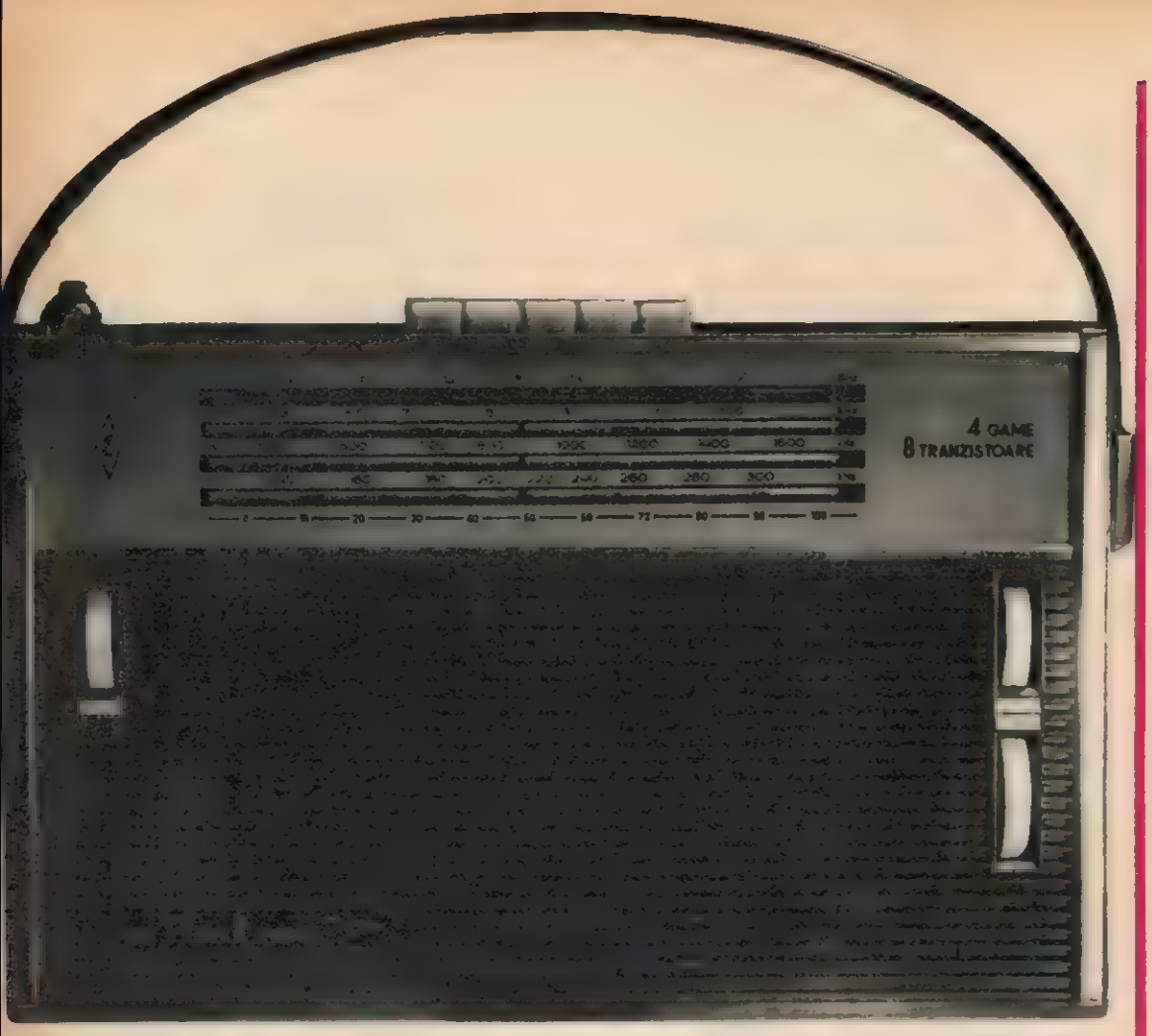

„ÎN DIRECT“ DE UNDE S-A PRODUS „MIRAJUL“

„Radio București... Știri din țară... Uzinele ELECTRONICA, produc noul tip de radioreceptor transistorizat «ALBATROS» precum și noul televizor «MIRAJ». Audiția clară, imaginea excelentă, precum și aspectul modern al prezentării, sînt doar cîteva din calitățile care recomandă noile produse“.

Întîmplător, informația o ascultam chiar prin intermediul unuia din produsele realizate la uzina citată, radioreceptorul cu tuburi «DARCLÉE 4». De fapt uzina bucureșteană — singura din țară care fabrică aceste moderne mijloace de transmitere rapidă a informațiilor din lumea întreagă — mai produce o bogată gamă de radioreceptoare, televizoare, precum și o serie de subansamble și componente.

Vocea de aur a Mariei Tănase — «doamna cîntecului românesc» — o putem asculta și la radio «DARCLÉE 5», dar și la picupul acestuia precum și la radioreceptorul cu tuburi «CARMEN 4».

La radioreceptorul transistorizat «MAMAIA» vocea lui Tom Jones o auzi atît de clară, încît ai impresia că te afli în sala unde concertează vestitul cîntăreț englez.

O seamă de produse, precum radioreceptoarele «Simonetta», «Rezonanța», «Carmen», «Mamaia», «Gold Star», sînt exportate în Anglia, Belgia, Elveția, Franța, R.F. a Germaniei, Israel.

S-a spulberat de mult ideea că la «Electronica» s-ar face numai montajul, aparatura și piesele fiind străine. Pentru cei care încă nu știu lucrul acesta, trebuie spus că realizarea producției de serie a aparatelor este făcută pe schemele realizate de inginerii și tehnicienii români ai serviciilor de concepție, în laboratoarele uzinei.

Locul central în nomenclatorul produselor de aici îl ocupă însă televizoarele. «VENUS 3», «VENUS 4», «MIRAJ» — sînt numele celor mai recente modele de televizoare produse la «Electronica», care vădesc perfecționarea continuă a schemei electrice a acestor produse și modernizarea întregului aparataj. E suficient să amintim inovația inginerului Adrian Savin care constă în fabricarea unui singur sistem de comutator valabil pentru aparatele radio și televizoare, inovație care aduce uzinei anual beneficii în valoare de aproape 400 000 lei.

— La ce dată e înregistrat actul de naștere al televizorului românesc?

Ne răspunde ing. Doina Frunză:

— Iulie 1961. În acel an, pe poarta uzinei au ieșit 14 127 televizoare. Anul acesta cifra de plan înregistrează 220 000 bucăți.

— Care sînt criteriile de selecție a prototipurilor care urmează să apară pe piață?

— În fiecare an, la contractări, se prezintă o gamă întreagă de variante ale aceluiași produs, urmînd ca beneficiarul să aleagă modelul care crede că ar întruni calitățile acceptate de marea majoritate a cumpărătorilor.

— O soluție interesantă și, sper, eficientă.

— Pe care noi ne străduim mereu să o păstrăm în actualitate.

■

Era la 21 iulie '69, ora 4,56 dimineața.

Electrizați, milioane de ochi urmăreau la acea oră matinală, pe micul ecran, fenomenalul mesaj pe care doi fii ai Terrei îl aduceau Selenei.

Bucuria de a fi urmărit această fantastică realitate o datoram unui adevărat „MIRAJ”.

Emil CIULEI

varietăți

DIN ÎNDEPĂRTATE VREMURI ...

E mult de atunci: aproape 300 de ani. Pe vremea aceea breasla măcelarilor din Baia Mare își păstra arhiva și avutul într-o ladă din lemn, care, așa cum e lucrată, constituie o adevărată operă de artă. O vedeți în fotografie. Învingînd vitregia anilor, lada s-a păstrat intactă pînă în zilele noastre și se găsește acum la Muzeul de istorie din Baia Mare. Măiestria cu care a fost executată de meșterii anonimi ai vremii dovedește înalta pricepere în sculptura lemnului a maramureșenilor — artă care s-a perpetuat pînă în zilele noastre.

MOBILIER TIP FANTOMAS

Ai putea să juri că e sala de ședință gata pregătită pentru consiliul de administrație al «Societății fantomelor ieșite la pensie»! Cu riscul de a nu fi crezuți, susținem că este vorba doar de mobilierul (e drept, cam neobișnuit!) pe care-l folosește un mic local de pe unul din bulevardele pa-

MAI MULTĂ POEZIE NICI CĂ SE POATE...

«Ochii tăi ca florile» a încetat să mai fie o simplă figură de stil. Ne-o dovedește fotografia de față care ne înfățișează niște ochi cu petale din flori de-adevăratelea și sepale din păr de gene, tot de-adevăratelea. Invenția aparține casei «Eylure» din Londra. Amatorilor sau amatoarelor le putem da și adresa: Grosvenor Street W. 1, precum și prețul: 5 lire sterline. Nu-i scump!

CASCADOAREA

Ce nedreaptă poate fi soarta cu unii oameni! Iată de pildă pe această frumușică fată în vîrstă de 24 de ani, pe numele ei Cyd Child. Cine a auzit pînă acum de ea și cine își amintește să-i fi văzut vreodată chipul? Nimeni, sau aproape nimeni. Și cu toate astea pe Cyd Child au admirat-o de nenumărate ori milioane de spectatori și telespectatori. Probabil că și dumneavoastră, care ați urmărit episoadele serialului de televiziune «Răzbunătorii». Cyd Child nu este altcineva decît maestra de judo și temerara cascadoare care s-a aruncat nu o dată cu automobilul în prăpastie, înlocuitoarea, în secvențele primejdioase, a actriței Linda Thorsen din «Răzbunătorii» și a multor alte staruri de cinema și televiziune.

În aceste zile Cyd e în vacanță. Se odihnește în casa părintească, pe un bac de pe Tamisa. Și ca să nu-și piardă forma — așa cum vedeți — se mai

FLACĂRA-ALBUM

[illegible] actriţa americană [illegible] prima ei apariţie în filmul lui [illegible] Lumet, «Grupul», a stîrnit va[illegible] admiraţie. Ne-am convins că o [illegible] din plin, după ce-am văzut-o [illegible] în care vin peştii» şi «A trăi pentru a trăi».

CÎND BĂTRÎNII SE JOACĂ

Ludwig Huppmann, pensionar din Nürnberg (Republica Federală a Germaniei) nu știe ce înseamnă plictiseală. El e de părere că pensionarii au nevoie de o ocupație continuă. Pasiunea lui constă în imitarea la scară redusă a locomotivelor, trenurilor de persoane și marfarelor. Circa 40 de asemenea modele se află în colecția sa particulară. Drept material pentru creațiile sale, Huppmann folosește tinicheaua obținută de la cutii vechi de conserve. Specialiști ai căilor ferate vest-germane și-au exprimat în numeroase rînduri aprecierea pentru interesantele construcții ale lui Huppmann.

Pentru a nu fi luați prin surprindere de cuceririle științifice în domeniul călătoriilor cosmice, creatorii caselor de modă și-au luat măsurile de precauție necesare: s-au grăbit să proiecteze și să realizeze uniformele stewardeselor care vor deservi navele cosmice în drum spre planeta Marte.
Interesant e că au și stabilit cînd vor fi folosite: 1992!
Le vor confirma oare optimismul oamenii de știință?

NU CĂLCAȚI PE COVOR!

Un vechi și deosebit de frumos obicei popular, care se manifestă în majoritatea orașelor și satelor din Catalonia, constă în transformarea caldarîmului străzilor în adevărate covoare confecționate din flori.
Iată o stradă din orășelul Sidges, la care nu știi ce să admiri mai întîi; măiestria desăvîrșită a florarilor sau respectul pe care îl manifestă față de acest covor superb unanimitatea pietonilor.

CU BANII ĂȘTIA ...

Muzeul de istorie naturală din New York s-a îmbogățit recent cu un nou exponat: o balenă albastră. Dar o balenă care n-a fost pescuită ci... construită, din fibre de sticlă și poliuretan. De proporții gigantice, exponatul a costat nu mai puțin de 300 000 de dolari.

nou

VERMUT PERLANT

întrunește deopotrivă însușirile unui VERMUT de calitate — gust specific, aromă, dulceață — ca și ale unei admirabile BĂUTURI RĂCORITOARE — datorită acidului citric și bioxidului de carbon ce intră în compoziția sa.

VERMUT PERLANT SEC
VERMUT PERLANT DULCE
sticla de 350 g lei 4,75

MIA

literare

de Lucian RAICU

Mihai BENIUC:

POEZII (1938 - 1968)

Masivul volum apărut la Editura pentru literatură, însumînd aproape șapte sute de pagini, oferă privelișteа impunătoare a operei unuia dintre cei mai importanți poeți români ai ultimelor decenii, operă inegală, de un relief abrupt, suferind de abundență și prolixitate, dar dominată pînă la urmă, în ceea ce are cu adevărat reprezentativ, de atîtea zone înalte, care sînt numeroasele sale piese memorabile, rezistente la acțiunea distructivă a timpului. De la neuitatele *Cîntece de pierzanie* (1938) poezia lui Mihai Beniuc s-a cristalizat, sub puterea conjugată a seismelor sociale, a idealurilor mesianice și a unei sensibilități personale de o acuitate ieșită din comun, în jurul cîtorva motive și obsesii fundamentale: datoria artistului în fața colectivității din care s-a ivit, răspunderea cuvîntului scris, ardoarea trăirilor totale, setea de nemărginire, repulsia de filistinism și comoditate, perspectiva stingerii individuale — toate acestea încorporate versului de o atît de specifică tonalitate, ușor de recunoscut prin felul inimitabil al «spunerii» de o sinceritate răscolitoare, cu ample ecouri — și imediate, și durabile — în conștiința cititorului sau ascultătorului de poezie. Mihai Beniuc face versuri din existența sa deplină, din ființa sa adînc și neconvențional angajată, din orgoliile și umilințele sale trăite pînă la capăt și la vederea oricui vrea să le cunoască, din elanuri și deznădejdi, prăbușiri și ridicări, din «crizele» sale suportate cu demnitate, din răzvrătiri și acceptări, dragoste și dezgust, moarte și viață. Starea caracteristică poeziei sale este încordarea, tensiunea, conflictul, o mare neliniște provocată de obsesia stagnării, de senzația de a nu-și fi găsit «locul» în lume și totodată de o nestinsă aspirație la plenitudine, pe spirala voinței patetice, chinuitoare, de infinit și desăvîrșire. Încă în *Cîntece de pierzanie* el o luase «fără drum în sus», ars de dorința de a se cunoaște «din serie», de a fi de-a dreptul «cu Dumnezeu la cot».

Acest sentiment dramatic, neliniștitor, această neîmpăcare cu «seria» și cu ceea ce e dat și comun, această îndărătnică nesupunere veșnic orgolioasă și-au găsit nu o dată în poezia sa formulări percutante, de multă vreme în memoria tuturor:

«La Sebiș ori în altă parte/ Mereu același dor de ducă,/ Mă chinuie mereu, mă arde./ Nu sînt acasă nicăieri./ La Cluj vreau satul și pădurea,/ Mă simt la mine doar Aiurea/ Și azi îmi pare rău de ieri./ Visez necontenit un Mîine/ Ce n-aș vrea să se facă Azi/ O țară fără de popas,/ Un drum care fugind rămîne».

De altfel, această notă caracteristică a poeziei lui Beniuc a fost pusă puternic în valoare în comentariul pe care G. Călinescu i-l consacra încă în 1945: «Versurile memorabile sînt acelea în care poetul arată o insațietate lirică infinită, nesăturată nici măcar cu prestigiul lui Eminescu». Criticul decupa din text, spre a ilustra această aptitudine pentru infinit, știutele strofe:

«Pe Eminescu noi, poeții tineri,/ Zadarnic încercăm, nu-l vom ajunge/ Cîntecele lui fără seamăn/ Sînt pentru noi miraj de neatins// Dar Eminescu nu cuprinse tot în stihurile lui dumnezeiești./ Durerea românească-i mult mai mare/ Și n-o cuprinde toată nici un cîntec».

Emblema spiritului însetat de absoluturi, a sufletului cuprins de patima înfăptuirilor integrale, reapare de nenumărate ori în lirica lui Mihai Beniuc. De fiecare dată, în apropierea acestor zone, poetul știe să nimerească, fără dificultate, tonul exact.Ca de exemplu într-una din capodoperele maturității sale, *Cristofor Columb*, în care vibrează tăria unei obsesii urmărite cu tenacitate, încordarea mersului pe o singură direcție, resimțită cu toată ființa ca necesară, esențială:

«În deșertul undelor amare/ Vasul nu-i, desigur, lucru mare,/ Nu e mare, n-are cum să fie,/ Vasu-i doar o șubredă cutie,/ O galeră, o galeră numai'/ Rîde și-o batjocorește spuma./ Zic rechinii: Ăsta e Columb,/ Vrea ceva ca aurul mai scump./ Zic balene: Ăsta-i Cristofor,/ Vrea un țărm bogat, cuprinzător./ Și s-amuză spuma jucăușe: Are s-ajungă în cătușe!/ Dar Columb, *cu pînzele-n vînt,/ Vede-n somn pămînt, pămînt*

spectacol pe glob

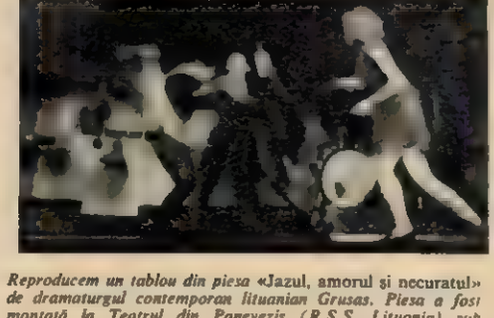

Reproducem un tablou din piesa «Jazul, amorul și necuratul» de dramaturgul contemporan lituanian Grusas. Piesa a fost montată la Teatrul din Panevezis (R.S.S. Lituania) sub direcția lui Jouzas Miltinis. Premiera se înscrie într-un repertoriu în care, dincolo de adevărul și veracitatea amănuntului cotidian, apar probleme de ordin mai general. Ele pot fi definite pe scurt: afirmarea demnității omului.

«Dyonisos în '69» *adaptare... «revăzută și corijată» după «Bacantele» de Euripide, de către regizorul Richard Schesner, director al Grupului de performanță din New York. Spectacolul, care a avut loc într-un garaj aproape de Washington Square, are prea puține puncte comune cu omonimul său antic. Și aici, ca și în alte spectacole, se pleacă de la teatru, dar se aruncă în joc ceva neteatral un amestec de țipete, dansuri și cîntece, capabile să traumatizeze un spectator normal, cu adevărat un teatru de... performanțe.*

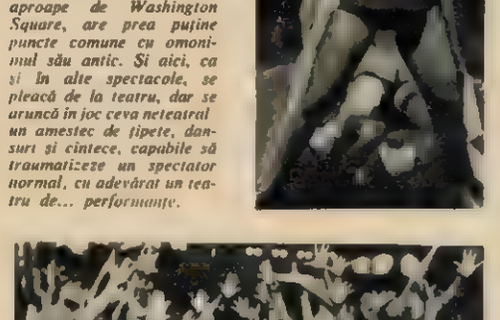

«Hair», *comedie muzicală după libretul lui G. Ragni și J. Rado, muzica — G.M. Dermol. Teatrul din Porte Saint-Martin (Paris) găzduiește această adaptare a lui J. Lanzmann după o tragedie hippy, alcătuită din muzică (puternic ritmată, nervoasă), dansuri frenetice, texti declamat etc. Spectacolul se pare că a plăcut, mai ales datorită aluziilor pe care le conține la adresa războiului din Vietnam, a drogurilor, a situației indienilor americani s.a*

Marika Kilius și Hans Jurgen Baumler în«Albă ca Zăpada și cei 7 pitici»,binecunoscuta poveste a fraților Grimm, montată pe diverse teatre «de iarnă» din R.F. a Germaniei. Protagoniștii sînt foști campioni ai lumii la patinaj artistic. Se înțelege, astfel, că spectacolele se desfășoară pe gheață. Dialogurile, căci ne aflăm totuși în fața unei adaptări scenice, sînt simple, iar melodiile care conduc pașii de dans ai balerinilor aparțin filmului de desen animat creat, pe aceeași temă, de W. Disney Spectatorii au impresia că actorii vorbesc și cîntă cu adevărat nesesizînd perfecta sincronizare a jocului pe «scenă» cu transmisia prin megafoane a teatrului și a muzicii înregistrate pe benzi de magnetofon.

economice

de Ilie ZAHARIA

CÎTEVA CONCLUZII

Cîteva reflecții pe marginea Congresului al X-lea, cîteva dintre concluziile pe care le-am tras ascultînd intervențiile delegaților la acest Congres:

S-a făcut simțită, plutea în aer, se degaja din cuvintele exprimate, că am intrat, că **sîntem** într-un nou stadiu, într-o nouă etapă, cînd dezvoltarea **intensivă** a economiei a luat locul celei **extensive.** Astăzi nu se pune pe primul plan numai ideea: să producem **mai mult,** ci **mai bine,** mai eficient, mai rentabil, mai competitiv.

Exigența calității și a costului redus, **compararea permanentă** cu nivelul tehnic și cu cheltuielile de producție din țările cele mai avansate sub acest raport, presupune un nou **stil de muncă,** o nouă concepție de conducere a întreprinderilor și a economiei și deci o politică de cadre conform acestor exigențe.

Știm cu toții că «omul sfințește locul», că «omul este cel mai prețios capital», că trebuie pus «omul potrivit la locul potrivit». Dar a ști și a repeta mereu aceste cuvinte înțelepte nu este totuna cu a acționa în vederea aplicării lor consecvente. În această privință vreau să ridic două probleme:

1. «Omul potrivit» la un moment dat, care împinge înainte secția, întreprinderea sau sectorul economic pe care îl conduce, poate deveni cu timpul nepotrivit, poate fi **depășit** de noile probleme tehnice, științifice, de organizare etc., pe care le ridică dezvoltarea vertiginoasă a economiei. A fi la zi cu tot ce este nou sub raport tehnico-științific în domeniul respectiv de activitate impune o **reciclare,** o perfecționare, cîteodată aproape chiar o recalificare **periodică.** Un mare statistician american constata că metodele statistice de cercetare au ajuns să se schimbe cam la cinci ani ; ar fi deci necesară reciclarea cincinală a acestor specialiști și trecerea în fondul de istorie a statisticii a celor mai multe lucrări de statistică teoretică. Credeți oare că numai statistica suferă o astfel de transformare? Dar electronica, dar metalurgia,dar chimia, dar organizarea întreprinderilor? Chiar și matematica, această disciplină milenară, a suferit în ultimele decenii transformări cu adevărat revoluționare. Academicianul Moisil, al cărui foști elevi sînt în vîrstă de aproape o jumătate de veac și care sub aspectul curiozității intelectuale este cel mai tînăr dintre toți, scria recent:

«Astăzi, tineretul nostru face Teoria categoriilor, Lingvistica matematică, Teoria spectrală, Plasticitatea dinamică și alte lucruri... Azi se poate constata că nu poate fi tăgăduit rolul matematicienilor, al institutelor și facultăților de matematică în introducerea în țara noastră a calculatoarelor electronice, a metodelor matematice în economie și lingvistică, prezența lor în progresele statisticii, controlului statistic al fabricației, comenzilor automate și automatelor discrete...

În institutele de matematică ale Academiei se învață că, după cum înaintașii noștri se ocupau de matematica vremii lor, matematicienii de azi trebuie să se ocupe de matematica vremii de azi și a vremilor de mîine».

Întocmai ca în matematică, și mai mult poate în alte domenii decît aci, **reciclarea a devenit o necesitate generală pentru toate cadrele noastre,** dacă vrem să facem față cu succes cerințelor înalte ale acestei ultimi treimi de secol măreț.

2. A doua problemă pe care vreau s-o ridic este cea a **selecționării cadrelor.** Experiența pe care ne-a dat-o practica și pe care dezbaterile Congresului au relevat-o este aceea că cel mai bun criteriu de selecționare a cadrelor îl constituie priceperea profesională și calitățile moral-politice, adică seriozitatea și atașamentul omului la construcția noii societăți. Alegerea și promovarea cadrelor nu este și nu poate fi opera unui funcționar al serviciului de personal, chiar dacă acesta este șeful serviciului. Ea trebuie să fie bazată pe o cunoaștere aprofundată — bazată și pe teste psihologice și tehnice — a candidatului, **de către colectivul de conducere.** Șeful serviciului de personal al unei centrale industriale ar trebui să fie el însuși un specialist în adevăratul înțeles al cuvîntului: un **psiholog** cu studii superioare și cu experiență de cunoaștere a reacțiilor umane în diferite condiții Prea mare este răspunderea pe care o are astăzi un **cadru** pentru a fi angajat sau promovat numai pe baza unor referințe scrise, anexate la dosar.

În sfîrșit, o concluzie între multe altele, pe care am tras-o din dezbaterile Congresului este **exigența,** marea exigență față de toți cei care concură la realizarea operei pe care o construim, indiferent de locul ce-l ocupă în ierarhia social-politică, chiar mai multă față de cei care sînt în posturile de comandă.

TRAIECTORIA PĂMÎNTEANĂ A UNUI PĂIANJEN COSMIC

de L. NIȚESCU

După «debarcarea» primilor pămînteni pe satelitul terestru a mai rămas un pas important de făcut pentru cercetarea aprofundată a spațiului cosmic din jurul Pămîntului: lansarea de mari laboratoare orbitale cu echipaj la bord. Iată, în desenul din stînga, unul din proiectele MORL (Manned Orbital Research Laboratory) destinat unui echipaj de 6 pînă la 9 persoane. Laboratorul s-ar menține pe orbită timp de cinci ani. Evident, echipele de cercetători s-ar schimba de mai multe ori în acest răstimp.

După ce orice mare aventură tehnică și științifică reușește, sîntem înclinați să credem că ideea ei de bază, de cele mai multe ori simplă, a cunoscut — de la nașterea în capul inventatorului aidoma Minervei în teasta lui Iupiter și pînă la realizare — un drum lin. Și cum ar fi putut fi altfel de vreme ce însuși... succesul final i-a confirmat valabilitatea? Numai că la început de drum reușita este doar posibilitate, și cele mai evidente lucruri nu sînt de loc evidente... Nici ideea «rendez-vous»-ului pe orbită circumlunară și a utilizării a două «nave» în loc de una pentru a efectua traseul Pămînt-Lună-Pămînt, astăzi familiară sutelor de milioane de oameni de la 3 la 100 de ani, care au urmărit misiunea «Apollo-11», nu a avut o soartă mai bună. Iar omul care a sugerat prima oară această metodă a fost taxat drept «mincinos».

Ziarul «New York Times» dezvăluie o serie de amănunte interesante — unele dintre ele probabil necunoscute pînă în prezent marelui public — care pun în lumină o traiectorie de loc mai puțin fascinantă decît cea a navei «Apollo» și a faimosului «păianjen» — modulul lunar, căci este vorba de strania traiectorie a unei idei îndrăznețe.

SPECIALIȘTII ÎN FAȚA UNEI «BLESTEMĂȚII MECANICE»

Pare ciudat astăzi, dar acum opt ani majoritatea specialiștilor americani angajați în cercetări cosmice erau în favoarea aselenizării prin «tir direct» asupra Lunii, cu alte cuvinte ei propuneau să se zboare direct de la Pămînt la Lună. În adevăr, aceasta părea calea cea mai logică inginerilor și tehnicienilor NASA, care prin natura experienței lor de pînă atunci erau mai familiarizați cu avioanele decît cu rachetele. În fond, de ce nu s-ar putea ca oamenii să zboare spre Lună «fără escală», să alunizeze și apoi să revină pe Pămînt în aceeași rachetă?

Însă după ce de la idee s-a trecut la calcule, s-a constatat că planul era nerealizabil. O astfel de rachetă ar fi trebuit să aibă la bază o circumferință de aproape 20 de metri și să dispună de o forță de propulsie de circa 10 milioane de kilograme-forță (kgf) doar la prima treaptă (motoarele primei trepte a complexului «Saturn-Apollo-11» au generat «doar» 3 400 000 kgf). Greutatea și dimensiunea unui asemenea gigant spațial capabil să întreprindă călătoria Pămînt-Lună-Pămînt ar fi trebuit să fie de-a dreptul monstruoase. S-a calculat că înălțimea cabinei de comandă ar fi trebuit să depășească 30 de metri.

Caldwell Johnson, care în acea perioadă deținea o funcție de mare răspundere la NASA, își aduce aminte de dilema în care se aflau constructorii. El declară: «Să presupunem că am fi construit acest gigant de 30 de metri și el s-ar fi aflat în fața noastră stînd liniștit pe «coadă». Dar noi nici nu știam măcar ce greutate putea să suporte solul lunar! Probabil că o asemenea blestemăție mecanică nici n-ar fi putut aseleniza».

UN GIGANT... PREA ÎNALT

Să admitem însă că racheta ar fi ajuns în cele din urmă cu bine pe Lună. Cum ar fi putut să coboare astronauții din cabina lor pînă la solul lunar, 30 de metri mai jos? Și cum ar fi putut ei asigura verificarea tehnică a uriașei mașini pentru ca să se asigure că ea poate să facă și drumul de întoarcere spre Pămînt?

Specialiștii programului «Apollo» au renunțat atunci la alternativa «tir direct» și și-au îndreptat atenția spre tehnica «întîlnirii» pe o orbită circumterestră. În această alternativă astronauții, rachetele și combustibilul ar fi fost lansate în două reprize de pe Pămînt, iar complexul ar fi fost asamblat pe orbită. Nava propriu-zisă ar fi fost conectată cu o rachetă-rezervor care ar fi conținut o sută de tone oxigen lichid. După ce cele două corpuri constitutive s-ar fi unit, ele s-ar fi îndreptat de pe orbita circumterestră spre Lună.

Marele avantaj al acestei metode consta în aceea că nu necesita un motor cu o forță de propulsie de 10 milioane kgf pentru a se desprinde de pe Pămînt, ceea ce ar fi reprezentat o enormă economie de timp și de bani și în același timp ar fi evitat numeroase complicații tehnice.

Dar și această metodă avea scăderile sale. Într-adevăr, rămînea nerezolvată problema aselenizării pe un teren necunoscut a unui gigant metalic de 30 de metri. «Iată de ce — spune unul din oamenii de știință care lucrau atunci la NASA, asupra acestei probleme — ne-am hotărît să ne concentrăm eforturile asupra reducerii înălțimii rachetei».

«A FOST PENTRU MINE CA O LOVITURĂ DE TRĂSNET»

În timp ce se studiau aceste probleme a apărut planul «LOR» (lunar orbital rendez-vous). Este interesant de remarcat că această idee aparține unui inginer care nu deținea pe atunci o funcție de conducere în corpul specialiștilor spațiali. Este vorba de John Houbolt, care s-a gîndit la această soluție în timp ce asista la o discuție asupra tehnicilor întîlnirilor spațiale. «A fost pentru mine ca o lovitură de trăsnet — își amintește el. Mi-a venit așa, dintr-o dată, și mi-am dat seama că era singura modalitate de a se ajunge pe Lună.».

Nu insistăm asupra detaliilor tehnice ale proiectului lui Houbolt, ele sînt binecunoscute de sute de milioane de oameni, căci stau la baza misiunii «Apollo- 11». Merită însă să amintim calea sinuoasă pe care a urmat-o ideea lui Houbolt pînă la realizare.

«NU CRED UN CUVÎNT DIN CE SPUI»

La începutul începutului nici unul din colegii săi, specialiști de mare valoare, nu i-a acceptat propunerea. La această neîncredere a contribuit și o eroare a inginerului. În discuțiile cu colegii săi, Houbolt vorbea de un modul de aselenizare care nu ar fi cîntărit mai mult de 4 000 de kilograme. Or, refăcînd calculele lui Houbolt, specialiștii au ajuns la o cifră de trei ori mai mare. Unul din ingineri i-a strigat atunci în față lui Houbolt: «Minți! Cifrele tale mint! Nu cred nici un cuvînt din ce spui!» Aceste vorbe nu trebuiau luate ad litteram și nu constituiau o insultă personală la adresa lui Houbolt, ci exprimau — firește, într-o formă mai puțin protocolară — lipsa de înțelegere față de o idee îndrăzneață.

Adevărul este că majoritatea specialiștilor se temeau de un «rendez-vous» lunar. George Low, care a condus operațiile de asamblare a navei Apollo, își aduce aminte: «Ne temeam atunci de o întîlnire pe o orbită circumlunară, la sute de mii de kilometri depărtare de Pămînt și deci fără posibilitatea de ghidaj care ar fi existat pe o orbită apropiată, circumterestră. Și apoi, o asemenea întîlnire nu fusese niciodată înfăptuită. Totul părea prematur».

Houbolt nu a abandonat însă lupta și la sfîrșitul anului 1961 a trimis o scrisoare de nouă pagini directorului general adjunct al NASA, Seamans. Scrisoarea începea astfel: «Ca o voce în deșert...» Introducerea spunea totul.

Houbolt a avut noroc că s-a adresat tocmai lui Seamans, fiindcă acesta era unul din puținii specialiști care la acea dată înțelegea realmente ce înseamnă un «rendez-vous» spațial. Tot o întîmplare fericită a făcut ca Seamans să transmită scrisoarea lui Joseph Shea, pe atunci director adjunct al secției «Systems Engineering» la NASA. Ca și Seamans, Shea provenea din industria electronică și se ocupase personal de probleme de «rendez-vous» spațial.

Shea a început să recruteze «prozeliți» pentru noul plan, și unul dintre primii a fost George Low de la centrul spațial din Houston. Low își aduce aminte: «Partea cea mai ciudată a proiectului LOR era că la prima vedere părea tocmai calea ce *nu* trebuie urmată. Cu cît însă îl studiai mai îndeaproape, cu atît îți dădeai mai bine seama că era singura cale!»

WERNHER VON BRAUN ESTE SCEPTIC

Cea mai înverșunată împotrivire o arătau însă Wernher von Braun și consilierul științific al președintelui Kennedy, dr. Jerome Wiesner, care era convins că un «rendez-vous» spațial la asemenea distanțe ar fi prea riscant.

Problema «costumelor cosmice» este încă departe de a fi rezolvată. În combinezoanele spațiale de tipul celor purtate de Armstrong și Aldrin, atît timp cît astronautul stă în poziție verticală și cu mîinile pe lîngă corp, presiunea interioară este uniformă. Imediat însă ce încearcă să facă o mișcare sau să-și încline corpul, în articulațiile costumului apar schimbări de presiune care necesită eforturi considerabile pentru a putea fi învinse. S-a spus, mai în glumă, mai în serios, că în aceste costume cosmonauții sînt un fel de cavaleri în armuri, căzuți de pe cai.
Iată de ce croitorii cosmici pregătesc noi «modele» «Combinezoane lunare» pentru viitoarele zboruri «Apollo», și — pentru călătorii mai depărtate (în fotografiile alăturate). Noile costume asigură o mobilitate surprinzătoare (93% din cea a corpului gol) și pot fi îmbrăcate într-un minut și 45 de secunde. Experiențele continuă.

TRAIECTORIA PĂMÎNTEANĂ A UNUI PĂIANJEN COSMIC

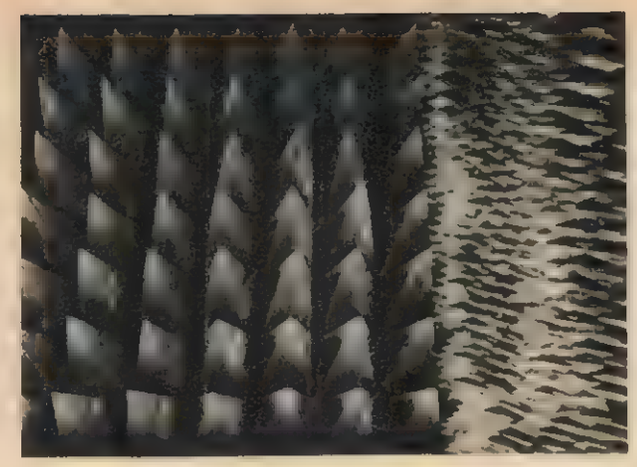

În această încăpere de la centrul spațial de la Houston se efectuează experiențe cu antenele navelor cosmice Prismele din material plastic absorb ecourile undelor radio.

S-a organizat o întîlnire cu Von Braun, în cursul căreia acestuia i s-a explicat pe larg «frumusețile» «rendez-vous»-ului lunar. Echipamentul ar putea fi gata cu un an înaintea celui destinat pentru întîlnirea pe o orbită circumterestră, iar șansele de succes sporeau fiindcă era nevoie de o singură lansare de pe Pămînt și nu de două, cît ar fi necesitat «rendez-vous»-ul pe o orbită circumterestră.

Von Braun a surprins pe toată lumea. El a oftat adînc și a exclamat: «Bine! Probabil că aveți dreptate» În consecință, singurul care rămînea «în arenă» imposibil de convins era dr. Wiesner.

După o întrevedere cu Wiesner, James Webb, șeful NASA, i-a spus lui Shea: «Jerry varsă foc pe nări. El crede că proiectul «LOR» este cea mai mare greșeală din lume. Riscăm viețile astronauților, riscăm totul. Du-te și convinge-l».

Shea a plecat degrabă la Casa Albă, unde l-a găsit pe Wiesner într-o stare de surescitare extremă. S-a întreținut două ore cu el, dar fără succes.

«MAREA CRIZELOR» NU ESTE NUMAI ÎN LUNĂ

Lunile treceau și aprobarea lui Wiesner tot nu venea. La 11 septembrie 1961 furia sa împotriva deciziei NASA s-a făcut simțită în public. Președintele Kennedy vizita instalațiile centrului de rachete condus de Von Braun, la Huntsville, Alabama. Von Braun i-a explicat cum funcționează racheta «Saturn-5» și apoi a trecut la problema «rendez-vous»-ului lunar. Wiesner a clătinat capul și a exclamat: «Ideea asta nu face doi bani!» Președintele Kennedy a încercat să aplaneze lucrurile cu o glumă și a plecat.

Abia după cîteva luni dr. Wiesner a acceptat, mai mult de nevoie, planul. El spune astăzi: „La urma urmei nu poți să obligi pe oameni să facă ceea ce ei nu vor să facă. După ce am discutat și răsdiscutat lucrurile, ne-am convins că ei nu puteau fi clintiți de la hotărîrea de a merge înainte cu planul «LOR»".

Următoarea mare criză în programul «Apollo» s-a declanșat cu cinci ani mai tîrziu, mult timp după ce nava spațială menită să transporte pe primii oameni pe Lună fusese construită. Astronauții Grissom, Chaffee și White se antrenau pe sol în nava «Apollo». Deodată a răsunat o voce în sistemul de intercomunicații: «Foc în aparat!» Un minut mai tîrziu cei trei astronauți mureau carbonizați.

Incendiul a costat viața a trei oameni, a făcut necesar să se cheltuiască în plus o sută zece milioane dolari pentru un sistem de securitate mai perfecționat și a amînat realizarea întregului proiect cu cel puțin un an.

Von Braun a rămas pînă la capăt oarecum sceptic în ceea ce privește posibilitatea de realizare rapidă a programului «Apollo». El a declarat odată că speră că aselenizarea va putea avea loc la cel de-al zecilea zbor «Apollo» cu echipaj la bord. După cum se știe, el a greșit cu această prezicere. Mai bine zis, a greșit cu 50 la sută. Al cincilea zbor în programul Om pe Lună a fost cel întreprins de «Apollo-11».

Parcă ar fi... stafii la paradă. Este vorba, de fapt, de straniul efect pe care-l creează foile de aluminiu și dakron — «stofele» costumelor cosmice.

CEL MAI IEFTIN „COMBUSTIBIL" DIN UNIVERS: FORȚA GRAVITAȚIEI

Poate pare de necrezut, însă nu este nevoie de a dispune de considerabil mai multă energie pentru a te îndrepta de pe Pămînt spre Marte sau spre Venus, decît spre Lună. Pentru aceasta se impune doar o singură condiție: utilizarea cît mai judicioasă a forțelor de gravitație ale diverselor corpuri cerești întîlnite în cale și care pot furniza astfel un «combustibil» de un fel deosebit și... cu totul gratuit.

Mai mult, o rachetă zburînd în apropierea planetei Iupiter și folosind cîmpul gravitațional al planetei în chip de «praștie cosmică» poate să se îndrepte, practic fără cheltuială de energie suplimentară, spre limitele sistemului solar și să se piardă în cosmos.

Firește, acestea sînt, pentru un moment, simple speculații, întrucît nimeni nu-și propune să lanseze o rachetă spre alte lumi. Există însă planuri mai realiste și mai apropiate. Tehnicienii NASA plănuiesc ca în 1978, profitînd de o conjuncție favorabilă între planete, să lanseze o stație cosmică automată spre Iupiter, Saturn, Uranus, Neptun și Pluton.

Omul — și nu o stație automată — va putea depăși oare limitele sistemului solar? Din datele existente actualmente s-a demonstrat că aceasră călătorie nu va putea fi niciodată întreprinsă. Distanțele sînt prea mari... Și totuși nu avem motiv real de mîhnire. De atîtea ori datele cele mai precise, legile științifice cele mai fundamentate s-au dovedit a fi simple aproximații și uneori pur și simplu inexacte.

Oare la începutul secolului XIX nu s-a demonstrat că omul nu va putea suporta niciodată călătoria pe drumul de fier?... Iar cel care a făcut această afirmație nu era un ageamiu, ci unul din cei mai mari fizicieni ai Franței: François Arago.

Un alt exemplu. În anul 1903 un mare astronom, Simon Newcomb, a «demonstrat» că un corp mai greu decît aerul nu poate zbura. Firește, Newcomb nu era un ignorant, ci poseda solide cunoștințe tehnice și științifice, însă — și în aceasta consta greșeala lui — el se baza doar pe datele privind mijloacele tehnologice cunoscute *la ora aceea*. Îi lipsea imaginația... Calitate ce nu poate fi negată cunoscutului om de știință Arthur Clarke, «inventatorul» satelitului de telecomunicații geostaționar. Într-un recent articol el afirma că prezența oxigenului liber în atmosfera planetei Venus, revelat de sondele spațiale sovietice, indică, după toate aparențele, existența unei activități biologice. În același timp savantul își exprima convingerea că Iupiter s-ar putea dovedi — în ciuda părerii altor specialiști — a fi principalul centru de viață din sistemul solar. Un argument: anul acesta s-au descoperit nori de materie organică deplasîndu-se în spațiul cosmic.

Încă puțină răbdare și curiozitatea noastră va fi satisfăcută...

F *varietăți*

UMOR de Adrian ANDRONIC

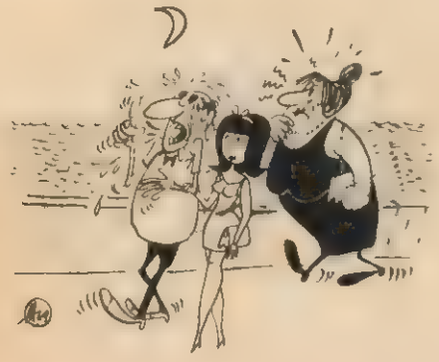

— Adevăratul motiv, domnișoară, pentru care v-am dat întîlnire astă-seară pe faleză este că voiam să vă vorbesc despre soția mea. Să vă spun că este o femeie excepțional de înțelegătoare, frumoasă, inteligentă și harnică!!!

— Și-acum, în cor după mine, fraților: «Cînd pisica nu-i acasă, șoarecii joacă pe masă. Tra la, la, tra la, la!!!»

— Șeful meu de serviciu se-ndreaptă spre noi... E mai bine ca de-acum încolo să-mi spui «tată»!!!

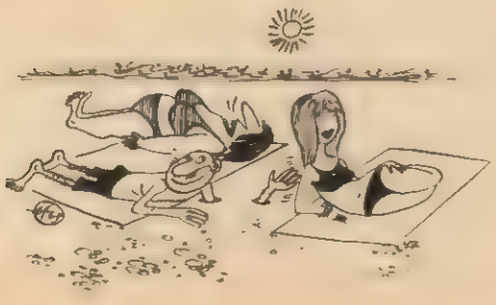

— Cum, Doamne, poți să stai ore în șir nemișcat în soarele ăsta arzător, zău că nu te-nțeleg!!!

ESTIVALĂ

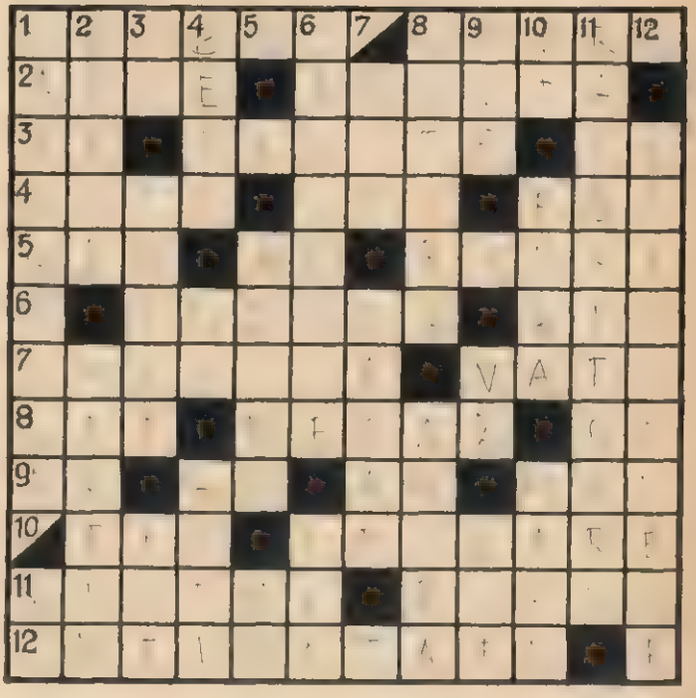

ORIZONTAL: 1) Autorul volumului «Jurnalul unui pierde-vară» — Refugiu pe caniculă. 2) Cîntecul estival al.. grînelor — Căldură mare, dom'le! 3) Sfîrșit de vară! — Greutăți în spate — În jur de un ceas! 4) Acestea (pop.) — Localitate în Brazilia — Visul unei nopți de iarnă... 5)... și visul unei nopți de vară — Suliță — Ape. 6) A răbda — Te încălzește și chiar te încinge. 7) Călduroasă — Unitate în electricitate. 8) Mare — Năduf (fig.) — Suflet de poet! 9) Cure! — George Constantinescu — În largul mării! — Luna florilor. 10) Diminutiv feminin — Pușă pe foc. 11) A arde total — Arde la limbă. 12) Căldură familială.

VERTICAL: 1) A scris «Căldură mare» — Notă muzicală. 2) Urbe — Fie vară, fie iarnă, el mormăie. 3) Șei! — Ales — Acesta. 4) Răcoritoare — Nota bene — A face mîncare. 5) Mult sub linia de plutire — În lume! 6) În luna lui Cuptor (pl.) — Copii. 7) Ceremonie — Un pescar fără undiță. 8) Cînd uiți să pleci de la plajă... — Se desfășoară în zbor. 9) Zece sute — Pe la sfîrșitul alfabetului — Drum pentru o dușcă. 10) Bețe — Se spune că e sănătoasă — Genți. 11) Salvatoare în zile toride. 12) Aprindere (fig.)

Liviu PINTILIE

Dicționar: ITU.

Dezlegarea jocului «APROPO DE MARE!», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) MÎNCĂRI — EMI. 2) OCEAN — MAXIM. 3) NALT — LAPONE. 4) URIAS — MARIN. 5) M — MREJI — BAS. 6) EFIGIE — CIT. 7) NAT — CAPATUL. 8) TRAS — NOTARE. 9) A — TAL — TINAR. 10) LA — RAPORT — N. 11) EXCES — PIERI.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ROMA Potrivit datelor oficiale, în 1968 au emigrat din regiunile sudice ale Italiei, datorită înapoierii economice a acestora, 242 884 persoane dintre care 99 631 în afara țării. Aceste date — se afirmă — sînt însă inferioare realității, deoarece mulți locuitori ai provinciilor meridionale le părăsesc fără a-și oficializa situația.

TRIPOLI În baza unei legi adoptate anul trecut, reprezentanțele tuturor firmelor străine în Libia vor trebui să-și sisteze activitatea cu începere de la 31 august.

TOKYO O noutate în domeniul electronicii japoneze — televizorul plat realizat de inginerii corporației «Mitsubisi Electric». «Televizorul electroluminescent» — care, lipsit de tub electronic, poate fi agățat de perete ca un ecran — va fi prezentat la Expoziția universală de la Osaka.

STOCKHOLM Micile ființe canine din capitala suedeză n-au a se plînge de lipsă de grijă: autoritățile municipale au aprobat de curînd proiectul de creare a cinci toalete și a patru locuri de recreare special afectate lor.

DJAKARTA Autoritățile indoneziene au restituit în ultima vreme unor companii britanice 57 întreprinderi naționalizate în trecut și se duc tratative în vederea înapoierii, de asemeni, a 42 plantații.

ALGER Directorii muzeelor din diferite țări africane, întruniți în capitala Algeriei cu prilejul Festivalului cultural panafrican, au hotărît crearea Asociației muzeelor africane.

BUDAPESTA Ungaria deține recordul în ce privește numărul relativ al femeilor medic. Încă în 1960 — relevă agenția MTI — femeile constituiau în R.P. Ungară 21,5% din numărul total al medicilor, față de 18,1% în Austria, 15,9% în Anglia, 14,4% în Franța și 6,7% în S.U.A. Femeile ungare dețin de asemenea întîietatea în ce privește deținerea funcției de judecător.

LONDRA «City»-ul — centrul financiar și comercial vechi de 1000 de ani al capitalei britanice — este asaltat de băncile americane. Mai mult de două duzini de bănci americane s-au instalat aici, iar strada Morgate, situată în apropierea Băncii Angliei, a căpătat semnificativa denumire de «Yankee Alley» — aici aflîndu-se sediile a 10 mari instituții bancare din S.U.A. începînd cu First National City Bank of New York.

SAN MARINO Reînnoirea «Marelui Consiliu» — parlamentul acestei vechi republici datînd din secolul 11 și cuprinzînd pe o suprafață de 61 kmp 20 000 locuitori — va avea loc, printr-un scrutin, la 7 septembrie, cînd alegătorii vor trebui să se pronunțe pentru încredințarea treburilor publice unei administrații democrat-creștine (aflată la putere din 1957) sau unei coaliții democratice (comuniști și socialiști).

TEHERAN În urma aplicării acordului încheiat între guvernul iranian și Consorțiul petrolier internațional (acord ce prevede o sporire a producției petroliere cu 16,8%) Iranul a ocupat locul întîi între țările Orientului Mijlociu și Apropiat în ce privește extracția petrolului — afirmă ziarul «Keyhan International» — înregistrîndu-se în primul semestru o producție medie zilnică de 3 222 600 barile.

MOSCOVA 40 000 de nave numără flota piscicolă industrială a U.R.S.S.; multe dintre aceste nave sînt adevărate uzine de prelucrare plutitoare, unde întregul proces este mecanizat și automatizat.

În perspectiva dezvoltării traficului aerian — care în 1980 se apreciază a fi în capitala franceză de 30 milioane pasageri — la 25 km de Paris se va construi un al treilea aeroport. În fotografie: macheta uneia din cele cinci clădiri ale noului aeroport ce va fi dat în folosință în 1973.

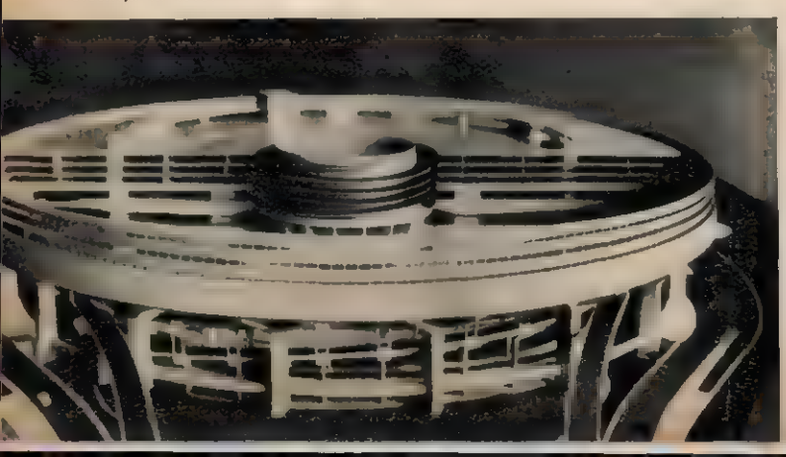

Numeroase manifestări sînt consacrate, în aceste zile, în diferite țări ale globului, celei de-a 25-a aniversări a eliberării României. Fotografia de față redă un aspect de la Expoziția de grafică contemporană românească deschisă la Galeriile de artă din capitala R.P. Ungare.

Cu victoriile de prestigiu mondial ale lui Țiriac și Năstase pe Wimbledon — acest sanctuar al tenisului mondial — «românii au surprins și au zguduit lumea tenisului», cum scria «Sunday Times». Iată-i pe Ilie Năstase în partida care a calificat România pentru întîlnirea finală din cadrul «Cupei Davis» ce va avea loc la Cleveland (19-21 septembrie) cu echipa S.U.A.

ZAMBIA: ÎN INTERESUL NAȚIONAL

«A sosit timpul, a sosit de mult timpul ca, așa după cum puterea politică a Zambiei se află în mîinile zambienilor, și economia Zambiei să treacă în mîinile zambienilor» — declara cu cîtăva vreme în urmă, în cursul unei entuziaste manifestații populare, președintele Kenneth Kaunda. Această frază poate că sintetizează în modul cel mai pregnant dorința tînărului stat african de a pune capăt pentru totdeauna amestecului străin în economia țării, hotărîrea sa de a crea o industrie națională proprie.

În acest context se înscriu și măsurile luate zilele trecute la Lusaka în vederea asigurării controlului statului asupra minelor de cupru. Luînd cuvîntul în cadrul unei reuniuni a Partidului Național Unificat al Independenței, președintele Kaunda a cerut societăților miniere străine «The Anglo-American Corporation of South-Africa» și «The Roan Selection Trust» să cedeze statului zambian 51 la sută din acțiunile pe care le dețin asupra minelor de cupru.

Prinsă în «centura de aramă» — faimosul Copperbelt care străbate platoul Africii Centrale, la sud de Ecuator — Zambia, care și-a cucerit independența în octombrie 1964, desfășoară o activitate intensă pentru dezvoltarea economiei și culturii naționale. Crearea economiei — programul de «zambianizare» — se desfășoară potrivit prevederilor primului plan de dezvoltare națională a țării (pe perioada 1966-1970), accentul punîndu-se pe dezvoltarea industriei miniere, care rămîne activitatea economică de bază a țării. Zambia se numără printre primii furnizori ai pieței mondiale de cupru, producția ei anuală depășind 700 000 de tone, iar veniturile realizate de pe urma exportului cuprului reprezentînd peste 50 la sută din produsul intern net.

Dar cuprul extras din subsolul statului zambian nu aparține poporului său; el este însușit de marile trusturi britanice, americane și sud-africane prin intermediul a două firme gigantice «The Roan Selection Trust» și «The Anglo-American Corporation of South-Africa». Prima este dominată de societatea «American Metal Climax», care deține 46 la sută din capital. A doua este legată de cuprul sud-african avînd drept acționari pe Harry Oppenhei-

COMENTARIU

Marea realizare

de Silviu BRUCAN

23 August 1969 este prilej de analiză, bilanț și perspectivă atît pe planul operei de reconstrucție socialistă a economiei și culturii, cît și pe planul activității internaționale a României. Și, după cum dimensiunea reală a înfăptuirilor pe primul plan nu poate fi măsurată decît pe fondul «eminamente agrar» al țării de acum 25 de ani, tot așa poziția de azi a României socialiste pe arena internațională trebuie privită în raport cu postura externă în care se afla sub vechiul regim.

Fără pretenția de a epuiza problema și de a consuma istoria vremii, să menționăm doar că momente de vîrf ca programul de austeritate impus țării de consilierii financiari străini în 1932-1933, Dictatul de la Viena și măsurile de colonizare a economiei noastre, tîrîrea țării în războiul tîlhăresc al Germaniei hitleriste ilustrau măsura în care deciziile majore privind soarta României erau luate, cel puțin parțial, în afara hotarelor ei. Pentru istoric sarcina este de a cerceta care dintre metropolele epocii a constituit în fiecare caz sursa acelor decizii sau modul în care România era manipulată în jocul de interese ale marilor puteri și în delimitarea arbitrară a sferelor de influență. Astăzi, la aniversarea sărbătorească a unui pătrar de veac, marea realizare a României socialiste, devenită un fel de simbol al noilor relații internaționale încă în stare născîndă, rezidă în aceea că deciziile majore privind politica internă și externă a țării sînt adoptate la București.

Oricine a urmărit în aceste zile presa internațională a putut constata ecoul imens și aproape unic pentru o țară de 20 de milioane de suflete pe care l-a găsit în cele mai îndepărtate colțuri ale globului afirmarea acestei realități la Congresul al X-lea al partidului. Realizarea este cu atît mai prețioasă cu cît este specific comunistă: ea conține implicit incriminarea țarelor și racilelor vechiului tip de relații internaționale construite pe dominația țărilor puternice asupra celor slabe, pe imixtiuni în treburile interne ale altor state și practici de dictat, pe tendințe de hegemonie și poziții de mare putere, cu întreaga recuzită de represalii, șantaj și intimidare folosită împotriva statelor mici și mijlocii. Cine dacă nu țările socialiste au misiunea de a proclama că relațiile internaționale trebuie așezate pe baza respectării principiilor independenței, suveranității naționale, ale deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc?

Pentru a avea răsunetul cuvenit, afirmarea acestor idei trebuia să aibă reazimul faptelor și al consecvenței, autoritatea morală a concordanței între vorbe și fapte, ceea ce — după cum se știe — nu este lucru ușor în viața internațională. Faptele au început o dată cu istoricul act de la 23 August 1944, răsturnare cu mari implicații politice și militare și care, împreună cu contribuția armatelor române la înfrîngerea Germaniei hitleriste, constituia o cerință de onoare pentru noua față cu care România apărea în lume. Cot la cot cu celelalte țări socialiste și tot mai pregnant pe măsura creșterii numărului lor pe multe continente, România socialistă și-a cucerit noul statut internațional. De la înlăturarea piedicii discriminatorii puse în fața porților O.N.U. și pînă la alegerea reprezentantului ei ca președinte al Adunării Generale, România a parcurs un drum în care fiecare metru trebuia să fie cucerit cu dîrzenie și curaj.

Într-o lume în care interdependența strînsă dintre state în domeniul economic, tehnic, financiar sau militar este prea des invocată pentru a decreta suveranitatea drept noțiune «perimată», iar după unii «utopică», cu scopul nemărturisit de a desființa o barieră devenită supărătoare, partidul nostru a demonstrat mereu că a recunoaște imperativul interdependenței *ca fenomen contemporan real, nu înseamnă a admite* dependența *și că înfăptuirea conviețuirii pașnice impune în mod invariabil respect desăvîrșit pentru principiile fundamentale ale relațiilor internaționale. Este una din cele mai mari realizări ale României socialiste la sfertul ei de veac*

mer, firma britanică «Tanganyika Concessions» și «The British South-Africa Company». Cu un an înainte de obținerea independenței Zambiei profiturile brute ale acestora totalizau 37 milioane lire sterline, iar 17 milioane reveneau lui «The Roan Selections Trust». În anii care au trecut de atunci veniturile nete ale acestor trusturi s-au ridicat la sume considerabile.

Prin măsurile adoptate pînă acum guvernul zambian a căutat să reducă influența politică și economică a societăților miniere și a introdus un control de stat, mai ales asupra desfacerii cuprului. Un proiect guvernamental prevede africanizarea în decursul următorilor cîțiva ani a personalului administrativ în toate întreprinderile textile precum și în cele aparținînd «centurii cuprului».

Redevențele vărsate de companiile miniere rămîn pentru moment principala sursă de venituri a țării. Un conflict cu aceste companii, o întrerupere a extragerii minereului ar însemna compromiterea tuturor planurilor de dezvoltare a Zambiei. Tocmai de aceea, observatorii de la Lusaka apreciază că negocierile care vor începe în curînd cu companiile străine vor fi, după toate probabilitățile, îndelungate și dificile.

I. ALEXANDRESCU

CÎNTECUL LEBEDEI

Nguyen Van Thieu, președintele «ales» prin aranjarea momentului electoral la Saigon, în urmă cu doi ani, se vede obligat în prezent să depună eforturi substanțiale pentru a nu-și pierde fotoliul prezidențial. Pericolul provine în primul rînd din partea Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud care obține succese remarcabile pe front, dezvoltîndu-și în același timp influența politică și determinînd o largă opoziție împotriva regimului Thieu, dar chiar și din partea colegilor de guvernămînt ai președintelui, care au început să-și facă din ce în ce mai marcat sesizate dezacordurile, mai de nuanță sau mai de esență, după cum propriile lor fotolii se află sau nu contaminate de avitaminoza politică a «președintelui».

Semnele nervozității prezidențiale devin publice cu o frecvență pe care numai nenumăratele sale gafe o scutesc de monotonie. Derutat de succesele militare și politice ale forțelor patriotice din Vietnamul de sud, Thieu încearcă să salveze o cauză de mult pierdută, vîslind împotriva curentului firesc al evenimentelor și menținîndu-și — cu o rigoare devenită celebră — adversarii în închisori. Este cazul, printre mulți alții, al rivalului său cu înclinații de stînga, Dzu, precum și a binecunoscutului conducător budist Thich Thieu Minh. Ridicat pe un depozit amalgamat de tendințe politice pe care el însuși l-a denumit «baza puterii sale» — Frontul Național Social Democrat, sumă de șase partide fracționiste în permanent conflict — Thieu este lipsit în fond de o reală bază a puterii. În plus el este conștient că o eventuală retragere a trupelor S.U.A. din zonă l-ar aduce rapid și concludent o foarte lungă vacanță politică, vacanță la a cărei pregătire participă de altfel, încă de pe acum, colegul său, generalul Ky, vacanță care, evident, nu va rezolva în nici un fel șansele de supraviețuire ale unui asemenea tip de

administrație. Firește, nu de pe pozițiile dreptei urmează stabilirea unei linii politice realiste în guvernul saigonez ci numai de pe pozițiile progresiste și revoluționare ale reprezentanților poporului. În afara lui Ky, lider al dreptei ultrareacționare și rival de conjunctură al lui Thieu, Duong Van Minh, șeful grupării care încearcă găsirea unei soluții de pace, reprezintă un alt braț al cleștelui politic care îl strînge pe Thieu. Recent, «președintele» a declarat că în cei doi ani de cînd se află la putere ceea ce a obținut «au fost numai peri albi». Cu alte cuvinte «nu mai pot, dar nu demisionez», fapt puțin important întrucît timpul lucrează efectiv nu pentru demisia sa, ci pentru înlăturarea de pe arena politică sud-vietnameză a întregii administrații, al cărei cîntec de lebădă este compus din intrigi și contraintrigi, procese de intenții, scandaluri financiare, mituirea înalților funcționari și escapade ministeriale nocturne. Iar unul din efectele cheie al dezintegrării acestui regim poate fi considerată recunoașterea oficială a imensului număr de dezertări din armata saigoneză.

Radu BUDEANU

În regiunile eliberate din Vietnamul de sud s-au creat centre medicale pentru populația civilă, dispensare, maternități etc.

Noul val de incidente violente care au opus cele două comunități — catolică și protestantă — la Belfast, Londonderry etc. (Irlanda de Nord) s-au soldat cu numeroase victime (aproximativ 10 morți și peste 200 răniți) și imense pagube materiale. În fotografie: la Londonderry în timpul incidentelor

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ FOTO

LONDRA— AUGUST 1940

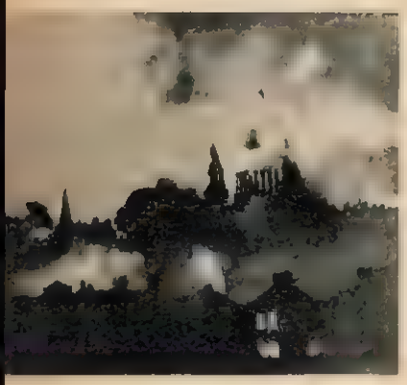

«Dacă noi sucombăm, întreaga lume, tot ce am cunoscut și am iubit, se va scufunda în întunericul unei noi ere primitive...» — spunea, în parlamentul britanic, Winston Churchill la 16 august 1940, cînd Londra intrase în a doua săptămînă a patimilor sale. Hitleriștii începuseră ceea ce au denumit «faza decisivă a războiului» — preludiul mult visatei debarcări în Anglia. Pentru aceasta aveau la dispoziție 2 500 de avioane și Hitler era sigur că prin acțiunea dezlănțuită va înfrînge rezistența englezilor. Trebuia distrusă, integral, «cea mai mare țintă militară din lume» — Londra — care ocupa o suprafață de 2 000 de km² și adăpostea opt milioane de locuitori. În vremea aceea, armata engleză dispunea doar de 550 de avioane, deci unu contra cinci. Între 12 și 24 august raidurile germane se făceau numai ziua, apoi au început catastrofalele bombardamente de noapte. După zece luni — în mai 1941 — «faza decisivă» se dovedise nu un preludiu al debarcării, ci începutul sfîrșitului forței germane. Londra publică bilanțul dezastrului: 48 073 de morți și 63 757 de imobile complet distruse. De partea cealaltă: 2 375 de avioane pierdute și încă o iluzie nazistă spulberată. Aceasta a fost una din cele mai mari victorii defensive din istoria celui de-al doilea război mondial.

Ion MUNTEANU

CĂLĂTORULUI ÎI ȘADE BINE CU DRUMUL

Turismul internațional, este știut, joacă un rol din ce în ce mai mare în evoluția economică. Dar și reciproca pare să devină valabilă, pentru că la rîndul său situația economică acționează direct în sensul dezvoltării sau reducerii turismului. O statistică recentă arată că, în 1968, țările vest-europene au realizat de pe urma celor peste 80 milioane turiști venituri în valoare de 8,1 miliarde dolari. Dar anul 1969 riscă, prin lanțul devalorizărilor și altor măsuri economice,să nu mai înregistreze asemenea performanțe. După devalorizarea francului, «Le Monde» constata: «Tranzacțiile pe bază de franci au fost în general suspendate și rare au fost în Europa ghișeele de schimb care să accepte franci. Mulți turiști francezi care nu și-au putut schimba banii au fost nevoiți să-și scurteze vacanțele în străinătate, întrucît resursele lor în devize s-au micșorat».

Un ziarist francez aflat în străinătate își consemna astfel sentimentelestîrnite în asemenea momente delicate din viața unui turist: «Este o experiență penibilă să te găsești peste hotare în momentul unei devalorizări a monedei naționale. Totul se micșorează — bancnotele, proiectele, bacșișurile. Te simți dintr-o dată mai mic decît ceilalți călători».

Statisticile prevăd în general o stagnare în industria turistică, atribuită, după cum constată «Le Nouveau Journal», «încetinirii expansiunii economice în special în R.F. a Germaniei și Anglia și introducerii restricțiilor la devize».

Și totuși cei ce cîștigă de pe urma turismului nu-și pierd optimismul. Căci doar așa se poate explica de ce, în ciuda handicapurilor menționate, investițiile în bazele turistice, mijloace noi de transport, ating recorduri fără precedent. Se așteaptă pare-se noi clienți.

Nicolae LUPU

FĂRĂ VACANȚĂ

Mulți comentatori occidentali de specialitate mai înclinau să creadă acum două săptămîni că, în sfîrșit, și zbuciumata piață monetară occidentală a intrat în vacanța de vară. În ce privește punctul ei terminus, acesta fusese fixat cu precizie — 28 septembrie, ziua alegerilor generale din R.F.G. De ce acest lucru?

Se știe că principalul «personaj» în jurul căruia s-au purtat, în ultimul timp, cele mai importante confruntări interoccidentale a fost marca vest-germană. Aceasta, față de alte valute occidentale (lira, francul), și-a întărit pozițiile, ca urmare printre altele a unei creșteri mai reduse a prețurilor pe piața vest-germană în raport cu *cea de pe alte piețe din Occident*. Faptul a însemnat o *depreciere* comparativ mai mică a monedei vest-germane și, față de cursul oficial al acesteia rămas neschimbat, o putere de cumpărare relativ mai mare a mărcii, o competitivitate externă mai ridicată a mărfurilor vest-germane și o posibilitate de expansiune economică. Și, astfel, în timp ce comerțul exterior vest-*german a înregistrat excedente sporite*, cei ai partenerilor a cunoscut situații deficitare. S-au adăugat deplasările masive ale capitalurilor speculative către piața vest-germană, ceea ce a accentuat dezechilibrele balanțelor de plăți ale principalelor țări occidentale. În aceste condiții, importante presiuni au fost făcute de către unele capitale occidentale asupra Bonnului spre a-l determina să revalorizeze marca. Guvernul de la Bonn, după cum se știe, a refuzat să revalorizeze marca, excluzînd orice discuție în acest sens pe timpul campaniei electorale.

Astfel, se părea că partenerii occidentali ai R.F.G. *se «resemnaseră» să aștepte* pînă la 28 septembrie pentru a-și reîncepe, probabil cu și mai mare putere, presiunile asupra Bonnului spre a-l determina să procedeze la revalorizarea mărcii. Dar, devalorizarea francului a atițat focul disputelor înainte ca acesta să apuce să se fi stins. Teoretic, vest-germanii au scăpat de o grijă: o parte din ceea ce trebuia să *se realizeze prin revalorizarea mărcii se* realizează indirect prin devalorizarea francului (se stimulează exporturile unui important partener, se îngrădesc exporturile către acesta). Deci potențial o sursă de echilibrare a balanței de plăți, dar aceasta numai din punctul francez de vedere, căci, de exemplu, englezii se văd astfel și mai dezavantajați (se adaugă pier*derile datorate devalorizării francului*). De altfel, reacțiile la bursă «notează» faptul: lira înregistrează cotații în scădere. De aceea, o eventuală cădere a lirei — ceea ce ar putea crea noi și importante presiuni asupra dolarului — îi poate determina pe englezi și americani să-și intensifice cererile pe lîngă guvernul de la Bonn, pentru a obține revalorizarea mărcii. Acesta — deși nu în unanimitate — respinge în continuare ideea.

Eruptive sau în aparentă acalmie, confruntările monetare occidentale nu par să cunoască vacanța.

Ilie ȘERBĂNESCU

RACHETE SAU... HOMARI?

Mica comunitate a pescarilor din insulele North Uist, Benbecula și South Uist — arhipelagul Hebridelor — este confruntată în ultimele săptămîni cu o problemă gravă: venitul lor anual de aproximativ 135 000 lire sterline, obținut din pescuitul homarilor, riscă să fie diminuat masiv. Motivul? Regiunea în care se găsesc homarii — atît de rîvniți de amatorii de delicatese — a fost inclusă în poligonul în care armata britanică experimentează noua rachetă sol-aer teleghidată «Rapier». De acum pînă în anul 1974, au anunțat reprezentanții bazei de rachete din South Uist, tragerile experimentale vor avea loc 40 de săptămîni pe an. Ceea ce înseamnă că în majoritatea timpului și în special în lunile de vară, *vitale pentru prinderea homarilor*, accesul pescarilor în respectiva zonă este practic interzis.

Protestele pescarilor și ale familiilor lor — pentru care prinderea homarilor este principala resursă de venituri — au determinat ministerul apărării britanic să încerce să ajungă la o înțelegere cu locuitorii celor trei insule. La 9 august o delegație de 70 de pescari *a fost primită de reprezentanți* ai armatei, care au anunțat că sînt gata să facă o concesie; în lunile de vară, tragerile de rachete să aibă loc nu înainte de ora 11 și să se termine pînă la orele 17, pentru ca ambarcațiile pescarilor să poată ieși în zori în zonele primejdioase și să aibă vreme să se înapoieze înaintea experimentărilor cu racheta «Rapier».

Dar pescarii *nu au acceptat această* propunere și, după trei ore de discuții înfocate, Ewan McLoughlan, unul dintre liderii lor, a arătat că el și ceilalți tovarăși ai săi vor pleca la pescuitul de homari chiar și dacă vor avea loc lansări de rachete. Un conducător al bisericii locale — reverendul J. Morrison — a anunțat că și el va însoți prima barcă ce se va avînta în larg *în perioada exploziilor, pentru a-și exprima* astfel solidaritatea cu revendicările comunității de pescari ai insulelor.

În fața acestor atitudini ferme, un purtător de cuvînt al armatei a comunicat că va fi din nou studiată întreaga chestiune.

U. VĂLUREANU

Palermo. Aspect din timpul unei recente demonstrații a micilor cultivatori și păstorilor sicilieni în sprijinul revendicărilor lor privind desfacerea produselor pe piață și ridicarea unor interdicții de păstorit.

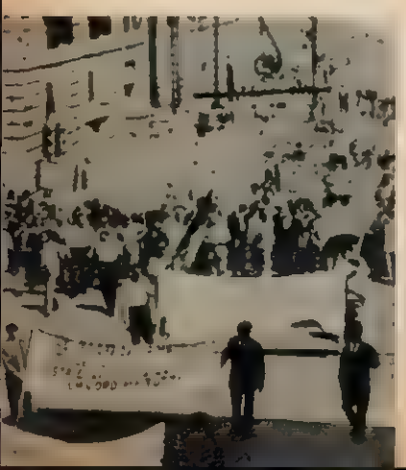

CRONICA DE TREI SECUNDE

CITAT 7/8/69

Apariția și evoluția vieții pe pămînt «implică întîlnirea, din întîmplare, a actor elemente favorabile și excepționale încît existența lor pe altă planetă poate apărea cu totul improbabilă. În realitate însă, această imposibilitate ține de faptul că noi gîndim «logic» pornind de la propriile noastre date temporospațiale, singurele pe care spiritul nostru le poate concepe cu o oarecare ușurință. Dar, în problema vieții aiurea, trebuie să ne desprindem de orice antropocentrism și să gîndim în «timpi geologici» (miliarde de ani) și în «spații cosmice» (miliarde de sisteme solare). Aceste noi condiții fac zadarnic orice calcul al probabilităților. O evoluție desfășurată la întîmplare timp de miliarde de ani și pe miliarde de corpuri cerești trebuie să ofere un număr de alternative aproape infinit, încît orice eventualitate realizată o dată (condițiile vieții terestre) ar trebui cu oarecare siguranță să fie regăsită încă o dată sau de cîteva ori»... (Jacques Ruffié, directorul centrului de hemotipologie din Toulouse — în «Le Monde» din 7 august 1969).

TELEGRAME—7/8/69

La 7 august 1969, San Salvadorul a făcut o primire triumfală celor 10 000 de soldați care s-au întors din luptele cu hondurasienii. Defilarea a avut loc pe stadionul «Flor Blanca», unde s-a disputat la 15 iunie meciul de fotbal din care a izbucnit conflictul armat. Președintele Hernandez a declarat că pierderile salvadoriene se cifrează la 6 ofițeri, 84 soldați uciși și 223 de răniți. În aceeași zi, pompierii din Sarpsborg (Norvegia) dezleagă misterul unor incendii forestiere: păsări și păsărele s-au așezat pe linii de înaltă tensiune electrică și au luat foc; căzînd, cu penele în flăcări, ele au incendiat iarba și copacii. Tot la 7 august a murit într-un atac de cord compozitorul Joseph Kosma, cel care a compus «Les feuilles mortes». În aceeași zi, de la Pasadena se transmitea că «Mariner 7» a detectat în atmosfera planetei Marte amoniac și metan, gaze favorabile apariției vieții.

SINTEZA ZILEI DE 7/8/69

Gîndind în timpi geologici și în spații cosmice, străduindu-mă să mă desprind de orice antropocentrism, sintetizez:

— există eventualitatea ca și pe alte planete să se joace fotbal;

— dar și pe alte planete s-ar putea ca într-un meci de fotbal să izbucnească un război?

— există eventualitatea ca și pe alte planete să crească păsări, păsărele și păduri;

— dar și pe alte planete păsărelele ar putea incendia pădurile? pe scurt:

— și pe alte planete s-ar putea inventa cîntece în care «la mer efface sur le sable les pas des amants désunis»...!

Radu COSAȘU

MEMENTO

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (televiziune, muzică)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

• La Editura politică, sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., a apărut volumul *Documente din istoria mișcării muncitorești din România* (1893—1900). Paginile masivului volum dau cititorilor o imagine vie și directă a mișcării revoluționare muncitorești de la sfîrșitul veacului al XIX-lea și atestă, cu puterea de nedezmințit a documentului, lupta clasei muncitoare pentru făurirea unui partid al ei, menit s-o conducă pe drumul înaltelor sale aspirații. Culegerea a fost întocmită sub coordonarea lui Ion Popescu-Puțuri și dr. Augustin Deac.

• În lucrarea *Aplicarea consecventă a principiilor centralismului democratic*, autorul ei, Miu Dobrescu, întreprinde o sinteză clar ordonată și edificatoare a datelor teoretice și a cerințelor practice ce țin de tema studiată (Editura politică).

• În colecția Biblioteca organizării și conducerii științifice a aceleiași edituri a apărut cartea *Structuri organizatorice ale întreprinderii moderne* de Ioniță Olteanu.

• Analizînd diverse concepții asupra ideii de progres, Constantin Borgeanu în *Eseu despre progres* ajunge la concluzia că în epoca noastră, cînd în raza cercetării științifice intră nu numai natura, ci și fenomenele sociale și, cînd în cadrul ei acționează forța unor idealuri care o vor ridica pe «noi culmi», această idee exprimă sinteza dialectică dintre lege și imperativ, dintre necesar și ideal... Meditațiile lui Constantin Borgeanu asupra noțiunii de progres impresionează plăcut prin limpezimea expunerii și logica strînsă a demonstrației, lectorul beneficiind și de cunoașterea unei bogate bibliografii folosite de autor (Editura politică).

• Volumul antologic de *Versuri* al lui Ștefan Cucu însumează ciclurile «Trec păsări în amurg» (1929), «Nopți provinciale» (1931), «Anotimpuri» (1934), «Zodiac» (1935), «Popas în țara Mioriței» (1936—1944), «Întîlnire cu țara» (1944—1968). La momentele de lirism autentic enunțate de criticul Al. Săndulescu în Prefață, mai adăugam și poemele frumos realizate de inspirație civică și patriotică. În ansamblu, cartea ne oferă retrospectiva lirică a unui poet sensibil, meditativ și elegiac (Editura pentru literatură).

• La Editura didactică și pedagogică a apărut *Din istoria pedagogiei românești, IV*.

• La Editura pentru literatură, Mihai Gafița semnează lucrarea monografică *Duiliu Zamfirescu*.

• Cu apariția numărului 4, revista *Secolul 20* împlinește 100 de luni de existență. Numărul 100, care marchează acest moment aniversativ prin articolul (bilanț și program) semnat de Dan Hăulică, e dedicat lui Dostoievski. Acest titan al prozei mondiale e prezentat substanțial și multilateral, textele de exegeză purtînd girul unor reprezentativi scriitori și critici din țară și de peste hotare.

cinema

• *Baladă pentru Măriuca*. Eroismul fără vîrstă, eroismul pentru toate vîrstele, într-un film ce-și apropie cu căldură universul generos al copilăriei. Regia: Constantin Neagu și Titel Constantinescu. În rolurile principale: Brîndușa Hudescu, Ion Caramitru, N. N. Matei, Gelu Zaharia, Sabina Mușatescu.

Audrey Hepburn

• *My Fair Lady*. În sfîrșit!! Să vezi și să nu crezi. Mult făgăduitul film al lui Cukor pe ecranele noastre! Să ne bucurăm așa cum trebuie de această întîlnire de zile mari cu una din capodoperele *musical*-ului, de această revărsare de fantezie, grație și umor, sever supravegheată de marele magician al spectacolului care este George Cukor. În rolurile principale — excelenții Audrey Hepburn și Rex Harrison. Filmul a fost distins în 1964 cu nici mai mult nici mai puțin de 8 Oscaruri (cel mai bun film, cea mai bună regie, cea mai bună interpretare masculină, cele mai bune costume, cea mai bună muzică, cea mai bună imagine etc.).

• *O noapte furtunoasă*, exemplara ecranizare a lui Jean Georgescu, aflată în reluare pe ecranele noastre, ne stîrnește și acum aceeași constantă admirație.

• Ecranul Grădinei Expoziția (Piața Scînteii) găzduiește cîteva din noile filme ale studioului Alexandru Sahia, creații închinate marilor sărbători ale poporului nostru: *România — orizont '69*, *România inedită*, *De la străbuni la strănepoți*, *Bilanț în plin mars*, *Lumina de la Lotru*.

• Mari actori pe ecranele noastre: *Jean Gabin*, *Fernandel* («Virsta ingrată»), *Yves Montand*, *Annie Girardot* («A trăi pentru a trăi»), *Peter O'Toole*, *Tom Courtenay*, *Philippe Noiret* («Noaptea generalilor»), *Richard Burton*, *Alec Guiness* («Comedianții»), *Nino Manfredi*, *Ugo Tognazzi* («Creola, ochii-ți ard ca flacăra»).

disc

• Capodopera lui Igor Stravinski, *Petruşka* (scene burlone în patru tablouri), deși scrisă în 1911 la Paris, într-o fertilă colaborare cu marii maeștri ai baletului modern (S. Diaghilev și Mihail Fokin), sună și-acum foarte contemporan. Emoționantă, interpretarea dată de reputatul conducător de orchestră K. Ivanov, la pupitrul Orchestrei de stat a U.R.S.S. (Melodia — D. 010609-10).

• Selecțiunile din *Carmen*, celebra operă a lui Georges Bizet, înregistrate la Leipzig, ne prilejuiesc ascultarea unor voci mai puțin cunoscute, dar de mare clasă Rolf Aprech — Don José, Robert Lauhofer — Escamillo, Soña Cervefia — Carmen, Corul de copii al Radiodifuziunii din Leipzig, corul aceleiași instituții, ca și orchestra simfonică dirijată de Herbert Kegel, realizează o interpretare fidelă tradiției operei lirice franceze, prin stilul cantabil și dramatism (Eterna 820 639)

• Concertul pentru orchestră nr. 25 *Wasser Musik* de Georg Friedrich Händel, în interpretarea orchestrei Concertgebouw din Amsterdam, dirijată de Eduard van Beimun, cunoscută și remarcabilă figură a lumii muzicale contemporane, constituie o fericită surpriză pentru discofili, prin calitatea deosebită a execuției (Eterna — 820 130).

muzică

• Între 26 august și 4 septembrie *Festivalul internațional de folclor*, eveniment cultural de vaste proporții cu participarea (în afara numeroaselor formații românești) a 19 ansambluri folclorice din 16 țări reprezentînd Europa, Asia și Africa. La 26 august ora 19, pe Stadionul Republicii, deschiderea festivă a marilor manifestări ale artei populare românești și străine.

• *Festivalul internațional de muzică ușoară de la Sopot* (Polonia) care — ajuns la cea de-a 9-a ediție — se bucură de binemeritatul prestigiu al unei manifestări tradiționale, începe astăzi. Iată și numele reprezentanților noștri: Jean Păunescu, participant la concurs, Anda Călugăreanu concurentă la «Ziua discului». În jurii: H. Mălineanu (concurs) și Theodor Cartiș (Ziua discului).

plastică

• 250 de artiști expun în Sala Dalles în cadrul expoziției de artă plastică închinată celei de-a 25-a aniversări a eliberării României.

• Pavilionul B din Parcul Herăstrău găzduiește o expoziție arheologică, rezultat al cercetărilor de-a lungul ultimilor ani pe diversele șantiere bucureștene. Un prilej de rememorări istorice, dar și o călătorie pasionantă în eternul secolelor ce s-au scurs.

• *Ada Ioanid* — artă decorativă. 13 obiecte decorative din lemn, lucrate cu pasiunea și măiestria artizanului popular, dar dimensionate într-un spirit modern, artista acordîndu-le atribute funcționale («Panou decorativ», «Lampadar» etc.). Culoarea intervine uneori ca să potențeze expresivitatea personajelor născute în fibrele lemnului («Ursitoarele» etc.). (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

• Considerat a fi unul dintre cei mai valoroși freschiști, *Gheorghe Vinătoru* (n. 1908) este și un sensibil pictor de șevalet. Pe lîngă numeroasele fresce monumentale din bisericile Olteniei, Transilvaniei, Munteniei (ultima din Ierusalim — 1968) artistul a proiesat de-a lungul a patru decenii portretul compozițional, peisajul, natura statică, florile, cu sensibilitate și lirism. Succinta, dar analitica prefață pe care i-o dedică D. Dancu, însoțește albumul editat de «Meridiane».

• Așezată la margini de păduri seculare mănăstirea *Sihăstria* are o poveste dramatică, care începe o dată cu întemeierea, în 1655, a primului așezămînt al schitului. Distrusa și de nenumărate ori, de atîtea ori renăscută ea va primi strălucire abia în ultimele decenii cînd meșteri iscusiți ca frații Resmeriță vor sculpta o admirabilă catapeteasmă, iar I. Protcencu o va înzestra cu nenumărate picturi. O amplă prezentare a mănăstirii, semnată de I. Bălan, a apărut în Editura «Meridiane».

teatru

• Teatrul «Barbu Delavrancea» a înfățișat publicului un *Montaj literar-artistic* compus de N. Oancea în cinstea celei de-a 25-a aniversări a eliberării. Tînăra regizoare Olimpia Arghir a realizat un spectacol ingenios, cu ritm de un patos reținut în scenografia simplă, elevată a Olgăi Mujiu. Interpretează Adina Atanasiu-Poenaru, Sanda Maria Dandu, Dominic Stanca, Sorina Gheorghiu, Eugen Petrescu Angela Macri etc.

• *Birtic* — reluarea unui vechi succes de acum cîteva decenii se joacă în adaptarea lui Tudor Mușatescu și Sică Alexandrescu la Teatrul «C. Tănase». Joacă, evident, Birlic, care-și datorește numele său piesei, într-o distribuție copioasă cu Al. Giugaru, N. Gărdescu, Vasilica Tastaman, Silvia Dumitrescu-Timică, Valeria Nancy, Petru Asan și cîțiva tineri actori, noi achiziții ale teatrului: Cristina Stamate, Dan Ivănescu și Iulian Voicu. O surpriză: într-un rol de proză apare cunoscutul cîntăreț Ștefănescu-Goangă.

• Teatrul românesc peste hotare. La Varșovia se află zilele acestea un grup de interpreți ai teatrelor de revistă, operetă și folclor, înfățișînd mai multe spectacole de varietăți atît în capitala R.P. Polone, cît și în alte orașe. În distribuție: Horia Șerbănescu, Nicu Constantin, Al. Lulescu, Mihaela Mihai, R. Zolla, Sergiu Cioiu etc.

• Pentru zilele culturii românești se deplasează la Moscova un colectiv al Teatrului de estradă «Ion Vasilescu», teatru ce-și continuă o activitate ascendent artistică.

Vasilica Tastaman

televiziune

Evenimentul central al vieții noastre cultural-artistice din acest sfîrșit de august — FESTIVALUL ȘI CONCURSUL INTERNAȚIONAL DE FOLCLOR — ROMÂNIA '69 — se oglindește, firesc, în numeroase ore de transmisie «în direct» ale programului televizat. În rest, mai figurează cîteva spectacole de teatru și unul sau două filme relevabile dar, în ansamblu, pentru o întreagă săptămînă, numărul transmisiilor de atractivitate ni se pare cam redus.

Vă recomandăm:

DUMINICĂ 24 AUGUST. Un meci care ar putea constitui un *spectacol fotbalistic* de primă calitate: Steaua-U.T.A. (17.00) • Cîțiva dintre eroii emisiunii «Steaua

Maria Cornescu

fără nume» nu mai sînt fără nume și ca atare vor apărea într-o emisiune nouă — *Steaua speranțelor* (20.30) • Trei ecranizări după trei proze clasice au fost întrunite într-un *Trinom cinematografic*: «Doi vecini» de Tudor Arghezi; «Profesorul de literatură» de A.P. Cehov; «Omul care a corupt Hadleyburgul» de Mark Twain (20.30).

LUNI 25 AUGUST Emisiunea concurs *Între metronom și cronometru* a programat temele «I.L. Caragiale» și «Van Gogh» (20.00).

MARȚI 26 AUGUST. *Seară de teatru:* «Kathleen» de Michael Sayers, cu actori ai teatrului bucureștean «Barbu Delavrancea» (21 00).

MIERCURI 27 AUGUST. O altă reprogramare: «Sanjuro», *filmul* marelui cineast japonez Kurosawa, cu un interpret nu mai puțin de prestigiu — Toshiro Mifune (20.30).

JOI 28 AUGUST. O nouă *Seară de teatru*. «Cîntecul lebedei» de Cehov, cu Emil Botta în rolul principal (21.00) • «Sărbătoare la castel», un film *muzical-coregrafic* realizat de studiourile TV. Cîntă Magda Ianculescu, Teodora Lucaciu, Marina Crilovici, Dan Iordăchescu, Valentin Teodorian și dansează: Alexa Mezincescu, Valentina Massini, Rodica Simion, Ion Turcaru, Dan Moise, Ion Alexe (22 40).

VINERI 29 AUGUST. *Filmul* lui Henri Colpi «Absență îndelungată» poate fi văzut și, eventual, chiar revăzut. E cu Alida Valli și Georges Wilson (20.30).

SÎMBĂTĂ 30 AUGUST. Un film reportaj din seria — în general, izbutită — *Monografii contemporane*: «Oameni de 14 carate» (21.30) • Prin *Interviziune*, de la Sofia — o seară de operetă (22.00).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru Concursul pronosport nr. 34 din 24 august 1969

I.	Steaua-U.T.A.	x
II.	Vagonul-Olimpia	1
III.	«U» Cluj-Dinamo B.	x
IV.	Farul-Poli	1
V.	Crișul-«U» Cv.	1
VI.	Jiul-C.F.R.	1
VII.	A.S.A.-F.C. Argeș	1
VIII.	Dinamo Bc.-Steagul roșu	1
IX.	Oțelul Gl.-Metalul B.	x
X.	Ceahlăul-Polit. Gl.	1
XI.	Dunărea-Chimia Sv.	x
XII.	C.S.M. Reșița-Ripensia	1
XIII.	A.S. Cugir-C.S.M. Sibiu	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI 41 505

Prezentarea

casa noastră prin casa de economii

36
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 744
30 AUGUST 1969

PARADA UNUI SFERT DE BIRUINȚE SOCI

Trecerea unui sfert de secol de la eliberarea patriei de sub jugul fascist a prilejuit o grandioasă și impresionantă manifestare a dragostei de țară, de strîngere a întregului popor în jurul partidului și guvernului.

Ca și celelalte orașe ale țării, Bucureștiul a strălucit în dimineața zilei de 23 August prin impunătoarea demonstrație a oamenilor muncii. Aproape 300 000 de participanți au ovaționat cu entuziasm pe secretarul general al partidului și pe ceilalți conducători de partid și de stat; au salutat delegațiile de peste hotare venite pentru a participa la aniversarea eliberării. Marea manifestare a fost deschisă, potrivit tradiției, de parada militară, prin fața tribunei defilînd ostași ai armatei noastre, infanteriști, tanchiști sau trupe de rachete, în timp ce văzduhul era străpuns de păsările de oțel cu o viteză mai mare decît a sunetului — cu toții legați prin toată ființa lor de pămîntul străbun pe care-l au în pază, aducînd la această sărbătoare hotărîrea nestrămutată de a fi oricînd la datorie. Urmează apoi detașamentele gărzilor patriotice — muncitori și intelectuali — gata în orice clipă să apere cuceririle revoluționare ale poporului.

Sentimentele trăite de tineretul țării, născut — așa cum îi place să-și spună — «o dată cu țara», în aceste zile de deosebit entuziasm sînt sintetizate într-o frază înscrisă pe pancartă: «Tineretul este gata să răspundă prin muncă la chemările partidului». Lucrătorii din uzine și de pe ogoare — reprezentanți ai marilor șantiere care schimbă din temelii fața țării — intelectuali din diferite sfere de activitate au fost prezenți în Piața Aviatorilor în care simbolice spre a-și sărbători biruințele socialiste.

Cea de-a 25-a aniversare a eliberării României sărbătorindu-se la scurt timp după Congresul al X-lea al P.C.R., a fost un prilej al marilor bilanțuri și chezășie a viitoarelor succese, de legămînt solemn că întregul popor va servi cu credință și devotament interesele supreme ale națiunii noastre socialiste.

DE VEAC
ALISTE

Tribuna centrală în timpul paradei militare și demonstrației oamenilor muncii din Capitală.

Un «Da» spus din tot sufletul, o aprobare și o adeziune emoționante față de Partidul Comunist Român.

PARADA UNUI SFERT DE VEAC DE BIRUINȚE SOCIALISTE

Bucurie și încredere în destinul patriei.

Trec tanchiștii...

Un grup de tinere fete, membre ale gărzilor patriotice, defilează prin fața tribunelor într-o aliniere perfectă.

Grație,
suplețe,
forță,
optimism:
atributele dintotdeauna
ale sportivilor,
ale tineretului nostru.

Veghind
la cuceririle
revoluționare
ale poporului...

O revărsare
primăvăratică
în acest miez
de vară:
pionierii...

ACEST AUGUST ÎNNOITOR

de Petre ANGHEL

August 1969. Delegații națiunii aprobă raportul Congresului. Sînt greu de stabilit, *din complexitatea problemelor dezbătute* în acest loc de înaltă responsabilitate, *priorităților*. Esențial ni se pare a fi spiritul de înnoire existent mereu și pretutindeni. Comuniștii și-au dat mîna și au arătat că drumului spre propășire și înălțare a țării fiecare membru al societății trebuie să-i aducă aportul. România poate și trebuie să ajungă în cel mai scurt timp la un stadiu de dezvoltare economică, care să asigure un nivel de trai superior.

Semnificativ ni se pare și un alt aspect. La mitingul recent din orașul Cluj, secretarul general al partidului sublinia necesitatea *elementului valoare în promovarea* oamenilor.

La Congresul al X-lea s-a stabilit ca parte componentă a viitorului național efortul înzecit al tuturor locuitorilor. Reținem: nimic nu e mai important decît eficiența muncii. Restul e necesar, dar adiacent.

De aceea sînt sigur că România anului 25, în urma Congresului, trăiește o epocă istorică, efervescentă, la capătul căreia *ne așteaptă succesele mari, prestigiul* și bunăstarea.

Semnificativ ni se pare faptul că la Congres a fost ales în unanimitate ca secretar general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate politică cunoscută — în țară și peste hotare — ca reprezentînd cel mai fidel spiritul poporului român, al națiunii sale, luptător comunist în teorie și fapt. Semnificativă ni se pare unitatea la care s-a ajuns între partid și popor. Întreaga noastră activitate se derulează în sensul acestei unități organice. O expresie vie am întîlnit-o *și într-o recentă vizită, parcurgînd rîndurile*, aparent aride, unui foarte obișnuit raport. E drept, era scris în zilele Congresului de către Comitetul de partid *al uzinelor* «Steagul roșu»-Brașov care raporta succesele colectivelor de muncitori. Iată cîteva fragmente: «Din totalul de 1 313 autocamioane ce reprezintă planul lunii august, s-au livrat pînă la data de 11 august 1969 un număr de 936 autocamioane. Rezultatele bune s-au obținut la secția turnătorie de oțel, unde echipa de polizatori a realizat o depășire de 128%, precum și la echipa de probe, de presiune și sudori, unde s-a *realizat o depășire de 150%...*»

Am trecut prin turnătoria de fontă, în care munca își recapătă adevăratul aspect de tensiune și creație. După cîteva minute fruntea mi se umpluse de sudoare și simțeam în brațele și atenția muncitorilor de alături că se cer eforturi constante și mari. De aceea am rămas surprins aflînd că la această turnătorie s-au turnat într-o singură zi 73 tone piese bune față de 70 cît reprezenta planul zilei. În timpul desfășurării *lucrărilor Congresului* media zilnică de livrare peste plan a fost de 3 tone piese bune.

Într-o altă secție — la capotaj — s-au montat într-o singură zi a Congresului opt cabine în plus. Deîndată ce lucrările marelui forum al comuniștilor s-au încheiat, muncitorii au prins a înfăptui lucruri absolut meritorii dar obișnuite pentru ei. De aceea semnificativ mi s-a părut efortul acesta modest, pagină din marea carte a epopeii moderne. Îndemnul comuniștilor la cel de-al X-lea Congres a și început să dea roade. Secția 630 turnătorie de fontă *continuă* pe mai departe succesele. La data de 13 august s-au turnat 82 tone lichid față de 72 planul zilei, depășirile continuînd *și în zilele următoare. În ziua* de 14 *august*, față de 70 tone piese bune s-au livrat 74 tone. Numai la reperul chiulasă s-au livrat 425 bucăți în loc de 350 planul zilnic. La secția 590 mecanică fină lucrările au mai puțină grandoare dar mult mai multă finețe. Aici efortul se materializează în atenție. Rezultatele sînt însă la aceeași înălțime: la reperul inel filetat, într-o singură zi, în loc de 300 piese s-au livrat 418, numărul reperelor cap bielă fiind mărit într-o singură zi cu 200 de bucăți. De fapt, *la multe* dintre repere secția și-a îndeplinit planul pe 15 zile mult mai devreme.

La capătul celălalt al Brașovului, la uzina «Tractorul», la secția tratamente termice, de exemplu, planul se realizează zilnic în proporție de 101%, planul din 16 august fiind realizat în proporție de 110%. La atelierul de automate și linia 5 și 6 axe sarcina de plan este întrecută în fiecare zi. La reperul ax intermediar, strungarii Petcu Nicolae și Tiss Viorel și rectificatorii Bere Florian sau Gojman Gheorghe sînt adevărate exemple. Echipele conduse de *strungarii Antal Ludovic* și Cristea Gheorghe lucrează deja cu un mare avans.

...Dacă va schimba întreprinderea sau orașul, reporterul nu va putea înlocui însă și termenii elogioși care trebuie să-i însoțească relatările. Faptele vorbesc de la sine: după ce s-a livrat la export un volum de producție valorînd 5 839 000 lei, la uzina «Balanța»-Sibiu se lucrează la finisarea unui prim lot format din trei mașini de canelat necesare industriei textile. Acest produs realizat recent de uzină înlocuiește cu succes utilajul similar care era *importat. În ceea ce privește livrările*, iată pilde concludente de ceea ce înseamnă aici promptitudine: deși termenul de predare era 30 VIII 1969, Uzina de fibre sintetice-Săvinești a primit deja o basculă semiautomată de 200 kilograme, iar întreprinderii «Argeșana»-Pitești i s-au trimis două bascule semiautomate de 100 kilograme. Colectivele de muncitori de la «Mecanica»-Sibiu — uzină a cărei emblemă a pătruns pînă acum în 40 de țări de pe patru continente — au depășit sarcinile la producția marfă și încasată cu 2 100 000 lei, entuziasmul creator al acestor muncitori a permis ca pînă la 23 August să obțină peste 24 tone economii de metal.

Întreprinderea «Electromontaj»-Sibiu a pus în funcțiune înainte de termen transformatorul de 40 MVA necesar primului cuptor electric de la Combinatul siderurgic-Hunedoara. Zilele acestea se muncește intens pentru asigurarea punerii în funcțiune al celui de-al doilea transformator de 40 MVA, necesar pentru al doilea cuptor electric. Șantierul din Craiova al *întreprinderii* «Electromontaj» a pus în funcțiune înainte de termen linii și stații de transformare în carierele Beterega, *Girla, Tismana, din zona* carboniferă Motru, fapt ce a îngăduit intrarea în funcțiune a excavatorului-gigant. Mobilizați de hotărîrile Congresului, harnicii muncitori de aici lucrează intens la execuția liniei de 400 kv — Porțile de Fier-Slatina. Șantierul

(Continuare în pag. 23)

Brașov. Numele se confundă cu hărnicia constructorilor, vizibilă pe toate șoselele țării. O singură cifră e concludentă: zilnic 9 mașini peste plan.

Drumul spre lumină al aurului negru trece inevitabil prin aceste coloane. Mobilizați de perspectivele deschise de Congresul al X-lea, succesele petroliștilor sînt impresionante: 250 milioane lei producție suplimentară doar în județul Prahova.

Adeziunea la hotărîrile Congresului la Hunedoara se concretizează în aceste zile prin cea de-a 20 000-a t de oțel peste plan.

ÎNTÎLNIRI LA TEHERAN

Peste puține zile va începe vizita oficială de prietenie pe care președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu — împreună cu soția — o va face în Iran, la invitația șahinșahului Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr. Vizita șefului statului român va marca un moment deosebit în evoluția ascendentă a relațiilor de colaborare, prietenești, dintre cele două țări, relații așezate pe principiile independenței, suveranității, egalității, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

de **Cristian POPIȘTEANU** — *Fotografii de* **Ion HANANEL**

Există o frapantă asemuire între comparația care se face adesea între operele literare și transpunerile lor cinematografice și descrierile călătoriilor și omologul lor real. Mai întotdeauna cînd *soseşti la faţa locului* descoperi de fapt altceva. Așa s-a întîmplat și în drumurile pe care le-am străbătut pe teritoriul iranian.

Poarta pe care am pătruns în această țară de legendă și tradiție a fost Teheranul. Mai precis, aeroportul internațional Mehrabad. Și deși drumurile m-au purtat la Isfahan, orașul care a văzut gloria șahului Abbas cel Mare, la Persepolis, *imperiala* și *grandioasa* capitală a străvechilor apoteoze — Darius, Xerxe, Cyrus — la Siraz, capitala trandafirului și poeziei lui Saadi, la Abadan, cetatea rafinăriilor ultramoderne, totuși Teheranul mi-a rămas cel mai pe de-a-ntregul încrustat în *memorie*.

Drapele românești și iraniene fluturînd pe bulevardele Teheranului.

Drumurile Teheranului sînt astăzi drumurile unei metropole. Confraților care văzuseră mai înainte capitala iraniană îi lăudau moscheile și palatele, complexele de construcții moderne, zecile de bulevarde, frenetica viață comercială a bazarului, noile industrii. Ei bine, toate acestea văzute de aproape îți conturează efigia metropolei, a celei de azi și a celei în devenire. Pentru că marea mîndrie a locuitorilor Teheranului este să-ți vorbească despre dezvoltarea orașului de la poalele Elbrusului. După cum mîndria arheologilor și istoricilor este să-ți desfășoare firul vieții acestei așezări apărute pentru întîia dată acum 750 de ani sub denumirea TEHRAN. Doctorul Ezat Negahban, directorul Muzeului de arheologie, mi-a spus că ea a apărut o dată cu orașul Ray, capitala regatului de răsărit al mezilor. Tot despre TEHERAN mi s-a spus că înseamnă în traducere «Loc cald», desigur cu referire la clima sa călduroasă, care-l face mai acceptabil doar în mai și septembrie. În istoria orașului se întîlnesc zbuciumate perioade de lupte și invazii străine, rivalități interdinastice, ca și epoci de umbră. Abia după primul război mondial Teheranul a devenit cu adevărat o capitală

Am văzut la Teheran zeci de minuni ale artei monumentelor, între care Palatul Golestan (construit în ultimii ani ai secolului al 18-lea) este o adevărată bijuterie. Nu departe de Teheran se mai găsesc ruinele datînd de 3 000 de ani ale vechii capitale Ray. Dar toată cronica de marmură și piatră scrisă în monumente nu servește decît ca fundal actualei ascensiuni a capitalei, care-și dezvoltă *industriile de tutun și textile*, de autovehicule și de materiale de construcții, universitățile și imprimeriile, viața culturală-artistică. Am văzut noua sală a operei Rudaki, ornamentată cu vechi motive persane, am văzut clădirile moderne ale facultăților de istorie și literatura, de medicină și drept. Am vorbit cu profesorul Safa, vechi simpatizant al țării noastre, care mi-a spus că adevărata tinerețe a Teheranului va începe atunci cînd noile generații vor păși la muncă. De pe acum studenții sînt pregătiți pentru a-și asuma sarcinile slujirii poporului pe drumul dezvoltării moderne a țării.

Oricine sosește la Teheran va avea desigur mii de impresii despre un aspect sau altul al vieții. Dar viziunea de ansamblu va fi aceea a unei vieți trepidante, a unei vieți în care se disting fără greutate semnele progresului, începînd de la prezența, pe străzile atît de vii și pitorești, a femeilor fără ancestralul văl și pînă la motivele industriale, stilizate bineînțeles, țesute pe magnificele covoare, dintre care am văzut mii și mii pe care sînt desenate adevărate istorii ale artelor și iscusințelor celor care de secole se dedică acestui meșteșug.

Principesa Ashraf Pahlavi, sora șahinșahului, mi-a vorbit despre activitatea organismelor de femei. «Noi facem totul — spunea Ashraf Pahlavi — pentru emanciparea femeii iraniene, deoarece altfel nu vom putea asigura înaintarea țării pe calea progresului. Dreptul de vot ca și desființarea servituților care țineau femeia într-o condiție de inferioritate sînt doar primii pași. Educația și calificarea socială sînt de asemenea măsurile necesare pentru a repune femeia iraniană în drepturile ei legitime, umane».

Din întîlnirile și întrevederile cu premierul Amir Abbas Hoveida — statornic prieten al României, care și-a mărturisit întreaga stimă și considerație față de politica constructivă, de înțelegere între popoare, a țării noastre, și mi-a vorbit cu deosebit respect despre convorbirile avute cu șeful statului român, Nicolae Ceaușescu, precum și cu primul-ministru Ion Gheorghe Maurer — am căpătat o vedere de perspectivă asupra problematicii economice iraniene, pe care o reproduc:

«Țelul nostru principal — îmi spunea premierul iranian — este ca în anii celui de-al patrulea plan cincinal, în curs de realizare, să ajutăm națiunea iraniană să construiască un stat cu o economie modernă. Cel de-al treilea plan cincinal ne-a oferit rezultate pozitive. Ritmul general de creștere a industriei globale a fost de 11 la sută pe an. Această foarte rapidă avansare în domeniul industriei — ca de altfel și în cel al agriculturii — a creat, pe de-o parte, un anumit echilibru al economiei noastre, iar pe de altă parte, noi posibilități de dezvoltare. Dacă-mi îngăduiți, voi compara economia națională a țării mele cu un avion. După cum știți, un avion trece prin cîteva operații pregătitoare înainte de a decola. Noi apreciem că, datorită bunelor rezultate ale celui de-al treilea cincinal, am ajuns pe pistă. Acum, cel de-al patrulea cincinal ne va permite să decolăm. Sperăm să ne putem lua zborul și să ridicăm economia națională a țării, fără primejdia vreunui dezechilibru, la altitudini cît mai mari. Vă voi da doar două cifre. Noi dorim să obținem în noul plan un ritm de creștere industrial de 15 la sută pe an, iar în domeniul agriculturii să sporim producția cu 5 la sută anual. Sperăm să ne putem îndeplini proiectele în așa fel încît la sfîrșitul noului plan (care va atrage *investiții de 12 miliarde de dolari*) să avem încheiată construirea unei infrastructuri economice moderne. Prioritățile acestui foarte important plan de dezvoltare a Iranului sînt industria și agricultura. După realizarea sa sperăm să ne putem concentra eforturi speciale în direcția industriei grele și să ne preocupăm, de asemenea, de bunurile de consum. Vreau să vă destăinui că planul nostru a fost calificat ca «temerar». Anumiți prieteni din Occident au spus chiar că el este un plan prea ambițios. Da, *obiectivele planului sînt* ambiția noastră. A le realiza va fi mîndria noastră. Noi considerăm că nimic nu este imposibil în această direcție, dacă există hotărîrea de a ne realiza planurile. Munca încordată și ferma decizie a poporului de a merge pe calea progresului sînt chezășiile noastre principale

Aș dori să adaug că în noul plan vor fi acordate mijloace suplimentare și o atenție specială educației naționale, care, după cum știți, constituie, de asemenea, o preocupare constantă a *șahinșahului și a guvernului*. Un capitol care nu va fi neglijat este cel al întăririi apărării țării; este o îndatorire față de poporul nostru, aceea de a-i asigura liniștea. Ceea ce așteptăm de la acest plan este să ne ajute pentru a înainta mai rapid pe drumul consolidării statului modern iranian.

Cred — a încheiat premierul Hoveida — că pentru o țară, pentru un popor care aspiră la dezvoltare, este esențial să fie el însuși în lumea contemporană».

O vizită la Ministerul Afacerilor Externe al *Iranului mi-a prilejuit cunoașterea opiniilor* titularului acestui minister, Ardeshir Zahedi, despre o serie de teme ale actualității.

Subiectul relațiilor bilaterale dintre Iran și Republica Socialistă România a prilejuit ministrului Zahedi o nouă exprimare a bunelor sentimente și opinii despre țara noastră, despre politica dusă de guvernul roman pe plan internațional, despre numeroasele contacte dintre cele două state. Iată cîteva dintre aprecierile domniei-sale

«*Relațiile de stimă reciprocă* și prietenie dintre România și Iran au devenit cu mult mai strînse după vizita pe care șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr a făcut-o în România. Trebuie să știți că suveranul nostru își amintește deseori de această vizită. Faptul esențial în relațiile dintre țările noastre este buna înțelegere pe care o avem unii pentru ceilalți și, pe această bază, ansamblul relațiilor se dezvoltă armonios și ascendent. Un cuvînt despre cooperarea pe plan economic care a început să se *dezvolte între țările noastre*. Ea este de bun augur și are toate șansele să ne apropie și mai mult. Comisiile ministeriale se întrunesc cu regularitate, fie la Teheran, fie la București, schimburile comerciale se lărgesc, cooperarea tehnico-științifică și de producție se adîncește. Deși relațiile noastre bilaterale sînt de pe acum bune în toate domeniile, în cel economic cît și în cel politic, eu sper că ele pot deveni și mai strînse în viitor. Nu am nici o îndoială că așa va fi».

■

După ce te-ai întîlnit cu istoria și prezentul iranian, după ce ai avut posibilitatea de a afla cum își scrutează acest popor viitorul — cu încredere în muncă — părăsești Teheranul cu sentimente de sinceră prețuire și admirație, urînd acestor oameni, atît de pasionați de dezvoltarea patriei lor, buna și vechea vorbă românească: Noroc!

Frumoasele femei iraniene reintră pe făgașul condiției umane.

Gloria străvechii istorii persane răzbește și astăzi dintre ruinele capitalei imperiului lui Darius, Xerxe, Cyrus — Persepolis.

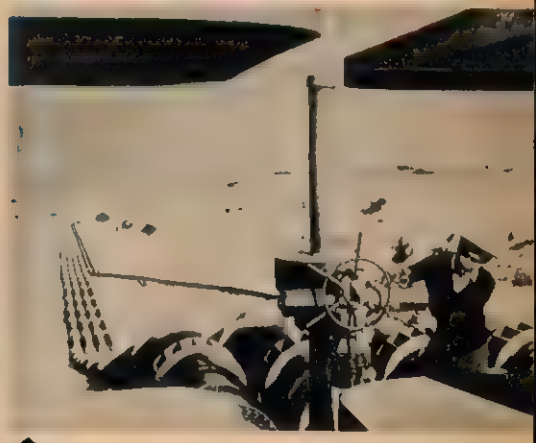

Cea mai nouă cetate a petrolului iranian — avuție principală a economiei țării. La rafinăriile de pe insula El Kharg, aparataj ultramodern mînuit de tehnicieni iranieni.

literare

de Valeriu CRISTEA

Ion Bănuță:
PANORAMA TEMPLULUI MEU

Poezie de concepție, de viziune, de invenție metaforică, de strictețe lexicală, de tonalitate... Producțiile lui Ion Bănuță nu se încadrează în nici una din ele, trebuind, pentru a le defini, să operăm o nouă delimitare. Lirismul provine aici din plăcerea nebună de a versifica, dintr-o încredere naivă, totală, în virtuțile poeziei de a resuscita lumea prin simplă numire. Autorul descoperă uneltele poetice și le manipulează frenetic, uluit că ele îi ascultă și se dezlănțuie. Dar cum să le oprești? Ion Bănuță e ucenicul vrăjitor al liricii contemporane. Introdus în laboratorul mirific al poeziei, el are revelația instrumentelor, pe care le atinge, le încearcă, pornind virtejul simfonic al lirismului său, haotic și hazardat. Cu încîntarea amatorului, el descoperă un joc nou, necunoscut înainte, în care intră cu trup și suflet, *jucîndu-l* pînă la ultima suflare, ca pe-o ciuleandră.

Ion Bănuță resimte un adevărat deliciu al versificației pure, voluptatea cascadelor de cuvinte rimate: «Pustiul se oprește/ în mine, în dește/ în carne, în oase/ în ape nămoloase/ în cap, în trunchi/ în genunchi/ în soare/ în picioare/ în ochi/ în de deochi/ în dinți/ în sfinți/ în gînduri/ în scînduri./ Gol nebun/ alun/ oracol.../ Spectacol». Jocurile de cuvinte decid nu numai structura imaginilor ci și sensul unor poeme, cozile sunătoare ale versurilor producînd uneori adevărate efecte suprarealiste. De un satanism naiv, sarcastic și hohotitor, cu ample desfășurări în planul cosmic, «panoramele» lui Ion Bănuță deschid o zare largă spre toate colțurile lumii, văzută în varietatea aspectelor ei. Unei frenezii a versificării îi corespunde o frenezie a însumării elementelor printr-o tehnică a enumerării, ca în această caracteristică **Panoramă în amalgam: «Strîmb cocor de ambră, praf și telegraf/ bivol de alabastru, iale epitaf/ clopot, stîrv, pădure, salbă, rugăciuni/ mănăstire; smoală, club și căpcăuni/ un lion în verde, o lioană-n mov/ un țăran în smoching dinspre Cîrcinov/ un zefir, un crivăț, cruce, un pervers/ Dumnezeu și Diavol, un învers în vers/ zeu și impostură, Cana Galilei/ nuntă, lacuri, nimfe, liliac în stei/ orizont și hrubă, chin, uciși, strămoși/ un nisip fierbinte, plins de albatroși/ papagali și faimă, Statu-quo în vis/ grangur în carcasă, faimă, nou Narcis/ luminări și stambă, doliu și petrol/ ac de gămălie, infinit și gol/ un Gauguin de aur, un Toulouse-Lautrec/ circiumă de broaște, larmă și berbec, chin de lemn și săbii, sînge de creștin/ mosc din Nord, din suduri, smîrc și rozmarin/ dor în sfinți, în mine — în păgîni dorinți —/ flamuri de lalele, vînt din pocăinți...» etc.**

Versificator dezlănțuit, poet adeseori, ca în acest fermecător distih, de dureroase rezonanțe: «Lebădă cu gîtul lung/ la candoare cum s-ajung?», Ion Bănuță este o figură originală în peisajul liric contemporan.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

IMPIETATE

E vară. Restaurantul — altfel celebru — e gol... Ospătarii discută probleme de metafizică... Sînt un om timid, am impresia că prezența mea le îngreunează discuția. N-aș vrea ca din cauza mea ospătarii să nu cunoască dialogurile lui Platon. Nu mi-aș ierta asta niciodată... În fond, omul se poate sătura și cu o bucată de pîine... Mă simt puțin vinovat. Ospătarii aceștia filozofează, caută adevărul, încearcă să distingă esența, și eu să le trîntesc în față că vreau să mănînc un mușchi de vacă...

Totuși, nu vreau să mă arăt mai bun decît sînt. *Deschid ușa ceva mai larg, caut să* tatonez terenul... Poate că le trece cheful de abstracții și atunci îmi dau de mîncare... Sînt primit c-un reproș blînd, aproape elegant, care degajă o imensă superioritate intelectuală. Nu mă simt într-un restaurant, ci într-o catedrală, pășesc cu sfințenie. Mă simt ridicol, ca un spectator care intră în timpul unui concert de Bach... *Aștept să fiu pedepsit.* Aș vrea să plec, dar mă simt paralizat.

Pînă la urmă, un ospătar se retrage din dezbaterea de idei și se îndreaptă spre mine.

— Domnul, ce dorește?!

Era atîta ironie în această întrebare rostită cu blîndețe și eleganță, încît n-am știut imediat ce să-i răspund. Pînă la urmă am ajuns la concluzia că, totuși, e destul de normal să mănînc într-un restaurant, n-are rost să mă duc pentru asta la biblioteca centrală...

— Aș vrea să mănînc...

— Aici? — mă săgetează ospătarul.

— Aici...

Atunci veni lîngă mine al doilea ospătar.

— De ce neapărat aici?!... La doi pași aveți un alt restaurant, la fel de bun... Nu trebuie să vă supărați!...

— Vă rog să mă scuzați — am mormăit eu, plecînd în grabă din restaurantul care se preschimbase în catedrală.

economice

de Ilie ZAHARIA

RENTABILIZAREA

Toată lumea este de acord că producția trebuie să fie rentabilă, că este inadmisibil să vinzi mărfurile la un preț care să nu acopere nici măcar cheltuielile de producție. Și pentru că există un număr de produse *în această situație*, adică nerentabile, prima, imediata și comoda idee a unor conducători de întreprinderi a fost să propună *corectarea prețurilor*, sau mai direct spus, majorarea lor.

Rentabilizarea produselor poate fi realizată pe două căi: pe cea arătată mai sus și *pe calea reducerii prețului de cost*. Fără îndoială că această din urmă cale este singura justă, singura cu adevărat economică. Dar apare citeodată următoarea situație, pe care un conducător de întreprindere mi-a relatat-o în felul următor:

În momentul de față pentru fiecare produs important (zahăr, ulei, făină, aparate de radio, tractoare etc.) prețul este *unic* pe economie, bazat pe cheltuielile de producție *medii ale ramurii*. Există fabrici de ulei sau de zahăr moderne, la care prețul de cost este sub media ramuri și care aduc beneficii importante; există și fabrici cu utilaj învechit, la care cheltuielile de producție sînt ridicate (peste medie), iar la prețul unic de vînzare întreprinderile pierd. Toate eforturile de scădere a costurilor la aceste fabrici pînă la *limita celor medii ale ramurii, pe baza cărora s-au stabilit prețurile de vînzare rentabile*, n-au dat rezultate. Ori închidem fabrica — dacă nu vrem să continuăm o producție în pierdere — or, dacă se consideră necesară și producția acestor fabrici vechi, cu costuri mari, să se majoreze în mod corespunzător și prețurile.

Ce s-ar întîmpla dacă s-ar majora prețurile la întreprinderile nerentabile? Menținîndu-le pe cele existente la toate celelalte întreprinderi, am avea pe piață, în locul unui preț unic, două sau mai multe prețuri. Cine ar plăti, de exemplu, un kg de zahăr mai scump, cînd găsește *la prețul existent* zahăr de aceeași calitate? În aceste condiții desigur că mărirea prețurilor la întreprinderile nerentabile n-ar face decît să le agraveze situația, deoarece ar rămîne cu marfa nevîndută. Să se urce atunci prețul unic pînă la nivelul în care cea mai învechită și mai prost organizată întreprindere ar fi rentabilă? Această «soluție» n-ar face decît să mărească artificial și fără efort propriu beneficiile întreprinderilor deja rentabile, pe seama cumpărătorilor, *care ar plăti mai mult*.

Eu sînt de acord că acolo unde — din cauze care *nu depind* de conducerea întreprinderii — unele mărfuri se produc în pierdere, această pierdere trebuie recunoscută și *acoperită*, cît vreme este necesară producția mărfurilor respective. Dar cred că nu modificarea — respectiv majorarea — prețurilor trebuie să fie calea de acoperire a pierderilor. Pe această cale *dispare* din atenția conducătorilor ramurii și ai economiei, precum și din atenția organelor politice și sindicale care se preocupă de bunul mers al întreprinderilor, situația necorespunzătoare existentă. Prețul nerentabil, prețul în pierdere, este cel mai bun și cel mai puternic *semnal* asupra măsurilor urgente sau de durată ce trebuie luate pentru asanarea fabricii deficitare. Prefer să se plătească *un anumit timp* de la buget o diferență, concentrîndu-se în acest fel atenția asupra unei situații intolerabile, decît să se cocoloșească o deficiență prin mijlocirea unei majorări de preț *nerentabile pentru economia națională*.

UMOR

de M. STĂNESCU

De la eprubete la instalația industrială

În termeni tehnici, «pilot» e denumirea unei stații de experimentare a unui nou produs ce urmează a fi asimilat în producție. Cu alte cuvinte, stația-pilot e treapta dintre eprubetă și instalația industrială. Uzina chimică Dudești — ICECHIM — dispune de circa 10 asemenea stații-pilot care certifică, la proporții mărite, rezultatele obținute în laborator, dînd astfel cale liberă viitoarelor produse care urmează să fie realizate aici sau la alte obiective chimice din țară.

Producerea acidului fluorhidric — tehnic și reactiv — este rezultatul căutărilor și experiențelor făcute de cercetătorii uzinei în laboratoare și stații-pilot. Astăzi acest produs utilizat în industria petrolieră sau în cea a sticlei constituie unul din sortimentele de bază ale uzinei.

Aici, la ICECHIM, s-a descoperit într-o eprubetă un brevet. Schimbătorii de ioni, marca DACTION, destinați instalațiilor de dedurizare a apei, au necesitat luni de zile de experiență, observații, remedieri. Finalizare victorioasă, înscrisă într-un brevet: DUDEȘTI- ICECHIM —ROMÂNIA

Pînă în anul 1967 cuvîntul «Lifrom» nu era cunoscut. Dar ce este Lifromul? Denumirea aparține noului lichid de frînă, românesc, produs calitativ superior, concurînd alături de cel realizat de cele mai perfecționate firme străine.

Inginerul Adrian Budu, directorul uzinei, ne vorbește despre nașterea Lifromului:

— E rodul activității unui colectiv de cercetători din uzină, în frunte cu ing. Paul Szabo, care — după obținerea rezultatelor în stația-pilot — au proiectat și urmărit executarea unei instalații de producție care la ora actuală acoperă necesarul întregii țări. Îndeplinind normele standardizate «S.A.E.», lichidul de frînă a fost brevetat ca invenție românească, astfel că la ora actuală *Lifromul* este folosit la autovehiculele de orice gen, iar produsul străin analog a fost șters de pe lista de import. Concomitent cu aceasta, beneficiile uzinei au crescut

De altfel sitele moleculare tip A-4 A (Dusimo), fabricate din caolin indigen, site destinate separării selective și uscării înaintate a lichidelor și gazelor, schimbului de ioni și proceselor catalitice, sînt înregistrate tot ca brevet românesc.

ICECHIM este singura uzină din țară care dispune de o instalație universală destinată experimentării unor substanțe chimice — insecticide și fungicide. În colaborare cu specialiștii institutelor de cercetări și proiectări, s-au definitivat două produse a căror eficiență a fost dovedită. E vorba de izotriazodon, erbicid care, împrăștiat pe culturile de porumb, dă posibilitatea dezvoltării acestuia liber, nepermițînd creșterea nici unei buruieni sau altor plante străine. De remarcat faptul că în acest fel prășitul porumbului nu mai e necesar. Al doilea produs — fosfotoxul — este un insecticid care are rolul de a stîrpi insectele dăunătoare diferitelor culturi.

Sulfatiazolul și sulfamida albă, care sînt destinate industriei farmaceutice, constituie produsele principale ale exportului uzinei. Acestea sînt trimise în Anglia, Belgia, India, Iran, Elveția, Franța, R.F. a Germaniei, Olanda, Italia, Pakistan etc. Ele încununează nobila operă de studiu și cercetare a savantului român academician profesor C.D. Nenițescu.

Emil CIULEI

PUBLICITATE

SCHIȚE PENTRU VIITOARE BIOGRAFII

de Cornel BOZBICI — Fotografie de E. IAROVICI

MEVA... Un cuvînt care poate încă multora nu spune mare lucru. O pereche de litere care însă semnifică foarte mult. În primul rînd, pentru că o dată cu acest cuvînt o uzină a căpătat o personalitate distinctă. În al doilea rînd, pentru că ea dăruiește un simbol unui județ. MEVA, sau rostit integral «Mehedinți-vagoane» este marca fabricii din Turnu-Severin. «Ieșind cu produsele noastre pe piața internațională — ne spune directorul uzinei, tov. Vasile Bacalu — aveam nevoie de o marcă, un cuvînt sintetic și magic dacă vreți, care să fie reținut ușor...»

La Turnu-Severin vagoanele se fabrică de foarte puțini ani. Va fi și aici peste cîtăva vreme sărbătorit un centenar, și el va aduce aminte localnicilor că în urmă cu o sută de ani au luat ființă modestele ateliere de reparat material rulant: vagoane și locomotive. Căile ferate erau la începuturile lor și în fața Severinului era marea pantă de la Balota care măcina energiile mașinilor. Dar de la reparații curente la fabricarea de vagoane în condițiile unei tehnologii avansate e un adevărat salt istoric.

În viitorul cincinal calea ferată va fi dotată cu 58 000-60 000 vagoane-marfă (în echivalent, 2 osii), preconizează Directivele celui de-al X-lea Congres. Aceste cifre interesează direct colectivul uzinei severinene. Ele au fost dezbătute cu seriozitate și profunzime, și colectivul este preocupat de promovarea tehnologiilor avansate, de organizarea rațională și științifică a producției.

...Cu ani în urmă un băiețel pirpiriu se plimba prin cala șantierului naval din Severin. Nici nu bănuia ce zi însemnată va fi aceasta pentru viitorul lui. Băiatul s-a oprit și a privit timp îndelungat un aparat de defectoscopie cu raze roentgen care urmărea cu fasciculele sale, ca un detectiv nevăzut, defectele sudurii. I s-a părut un lucru minunat această cercetare a structurilor nevăzute ale metalului și, după cum singur o recunoaște, l-a impresionat. Momentul s-a înregistrat în memorie și cînd, proaspăt student al Facultății de mecanică din Timișoara, a trebuit să opteze pentru specializare într-o secție, a ales... sudura. Azi inginerul Ion Hîrșova e la MEVA. Vîrsta lui e alta, dar interesul și pasiunea secretă și creatoare pentru descoperirile tehnologiei i-au rămas, adăugind, de-a lungul anilor, o nouă coordonată a caracterului său: perseverența. «Știți — îmi povestește — cînd am introdus dispozitivul grindă rulantă pentru sudarea automată a acoperișului de vagon, primele încercări au fost un fiasco. Obțineam o sudură neuniformă. Nu mă simțeam prea bine în fața acestei nereușite. La o ședință de producție cineva își exprima îndoiala în eficacitatea dispozitivului. Trebuie ori nu trebuie să introducem o tehnologie modernă, eficace, de mare productivitate? — mi-am zis. Trebuie, în ciuda oricărui scepticism. Atunci? Am tăcut. Nu-mi rămînea decît să demonstrez contrariul. Și timpul a fost de partea mea». Azi, din patru vagoane pe schimb trei se sudează automat... Îmi plac oamenii pasionați și tenaci ca Hîrșova. El vin în întîmpinarea acelui deziderat pe care l-a relevat în Raportul său la cel de-al X-lea Congres tovarășul Nicolae Ceaușescu, atunci cînd vorbea de ritmurile înalte înregistrate de economia românească și de productivitatea muncii: «Importanța excepțională a acestei probleme pentru economia noastră face necesar ca și în viitor, în fiecare ramură industrială, să se ia măsuri *pentru introducerea tehnicii și tehnologiei avansate*, pentru extinderea automatizării și mecanizării proceselor de producție, pregătirea și perfecționarea calificării forței de muncă, fundamentarea științifică a normelor, folosirea completă și productivă a timpului de lucru și întărirea disciplinei în fiecare secție și loc de muncă».

*

Cu totul întîmplător aflu că inginerul Viorel Pașca n-a dormit cîteva nopți. E o întîmplare absolut banală, oricui i se poate întîmpla, dar insomnia să ți-o provoace locomotivele cu aburi e într-adevăr un caz mai aparte. Și asta pentru că locomotivele cu aburi încep să dispară treptat din trafic. Bătrînele doamne care se îndreaptă spre purgatoriul cuptoarelor de topit metal duc cu ele o întreagă epocă. Și de aici un șir întreg de probleme tehnice. Pe scurt: parcul de vagoane trebuie adaptat tracțiunii diesel-electrice. Deci vagoanele trebuie înzestrate cu cuple automate și, implicit, șasiul consolidat.

— De ultima problemă ne-am ocupat noi — îmi istorisește inginerul Pașca. Uniunea internațională a căilor ferate a elaborat un cod în care a stabilit condițiile pe care trebuie să le îndeplinească vagoanele înzestrate cu cuple automate. Ținînd seama de acestea, noi am conceput o metodă proprie de reconsolidare a șasiului.

Aceasta ar fi doar introducerea în lunga și anevoioasa bătălie pe care doi ingineri — Viorel Pașca și Lucian Popescu — au dus-o pentru profilarea și întregirea unei metode care astăzi e un patent. Un moment le stăruie și astăzi în amintirea celor doi ingineri și ni-l relatează, acum, cu detașare, dar la timpul lui a fost chinuitor de dramatic: prima probă. Vagonul, pus să verifice șasiul consolidat și calculele inginerești la o forță de 200 tone, e făcut armonică...

— N-am putut dormi cîteva nopți... Uneori ne-am gîndit să renunțăm. Și totuși era o datorie a noastră, dacă vreți chiar o mîndrie, un certificat al capacității noastre tehnice. Abia la a treia probă am avut rezultatele scontate. N-au mai apărut deformații și eforturile n-au depășit «linia de curgere» a materialului.

La MEVA există un cadru adecvat, o atmosferă care stimulează inițiativele. Există acea responsabilitate socială care animă întregul colectiv, există conștiința îndatoririi. Ea e promovată de comuniști. Directorul uzinei îmi dădea de înțeles acest lucru cînd îmi spunea: «Am mai mulți Megani, unul mai bun decît altul» ...Meganii sînt în uzina severineană o legendă. Ei au venit cu ani în urmă, rînd pe rînd, din satul Zăgaia. Unii dintre ei au lucrat ca simpli zilieri, apoi au promovat, calificîndu-se și străduindu-se să învețe tehnica nouă, dar și arta de a conduce și stimula oamenii.

Comunistul Ion Megan, maistru la secția de debitare, este un «creier» cu vocația organizării și, într-un fel, unul din oamenii de șoc ai uzinei, prezent acolo unde lucrurile sînt mai fierbinți.

— Se făcea foarte multă risipă de tablă — îmi spune. Maiștrii de schimb lucrau cam după bunul plac. Unde e organizarea superioară a producției — m-am întrebat — unde e normarea științifică a muncii despre care vorbim mereu? Unii își cîștigă respectul colectivului în care lucrează punînd la punct o tehnologie mai avansată decît cea precedentă, alții, prin cercetări mai mult sau mai puțin uimitoare. Domeniul nostru e mai modest. Noi nu ne ocupăm de fapte spectaculoase dar avem aceeași datorie: să gîndim, să căutăm. Ceea ce am și făcut. Am accelerat producția secției devansînd-o față de celelalte și, cînd am avut un oarecare avans, am trecut la organizare. Am grupat oamenii după gradul lor de pregătire profesională, am defalcat planul pe brigăzi, pe oameni, pe mașini. Am împărțit materialele pe schimburi, pe sortimente...

Ascult o lungă și detaliată descriere, aproape un curs de organizare a unei secții, și simt uimit (acesta e cuvîntul) de energia risipită pentru a ordona un mecanism în care sînt angrenați zeci de oameni. Dacă stau să mă gîndesc, aș îndrăzni să spun că Megan a concurat într-un fel de mașină electronică de programare. E posibil? Se vede că da.

Despre celălalt Megan — Iulian — care nu e decît șef de echipă, se spune că niciodată de-a lungul anilor nu l-a prins vreun trimestru cu planul neîndeplinit. Un muncitor exemplar, plin de suflet și cu o înaltă conștiință a datoriei. Ca de altfel mulți alții. Dar ceea ce a impresionat colectivul a fost cu totul altceva. Trimis în Cuba să monteze vagoanele exportate de uzină, Iulian Megan a învățat spaniola într-un timp record, singur, după un manual.

— Poate n-aș fi învățat dacă n-aș fi avut de purtat discuții telefonice. Nu prea complicate, dar, oricum, conversații care se refereau la detalii. Apoi, să fiu sincer, era și imboldul mîndriei naționale. Cum reprezinți țara, Iuliene? — îmi ziceam...

*

Acestea sînt doar sumare detalii selectate din biografia unor oameni. Dar fiecare dintre acestea converg către un adevăr palpabil și incontestabil: socialismul a creat condiții minunate pentru manifestarea plenară, nestingherită, a personalității umane. El a pus în valoare energii și capacități creatoare, a deschis drum liber îndrăznelilor, a dinamizat aspirații latente. A împlinit destine.

La Turnu-Severin vagoanele se fabrică de foarte puțini ani. Dar există o atmosferă care stimulează inițiativele, există acea responsabilitate socială care animă întregul colectiv. Dovadă sînt rezultatele muncii: vagoanele fabricate aici sînt de o calitate competitivă pe piața internațională.

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Numeroși cititori ne-au adresat urări și felicitări cu prilejul zilei de 23 August. Le mulțumim din toată inima și, la rîndul nostru, le urăm fericire și sănătate, precum și îndeplinirea tuturor dorințelor (inclusiv aceea de a citi o «Flacără» mult îmbunătățită față de starea actuală).

Cititoarea **Elise Zaharia-Pichler** din Arad ne-a trimis versuri și o proză inspirate din ecoul profund pe care l-a trezit în conștiința domniei-sale Congresul al X-lea al partidului. Am apreciat noblețea sentimentelor exprimate, chiar dacă realizarea literară este stîngace. În ce privește Vietnamul, cititoarea noastră, care cunoaște și sprijină poziția clară a guvernului român, știe că țara noastră acordă eroicului popor vietnamez un larg ajutor politic, moral și material, incomparabil mai eficace decît orice inițiativă particulară de felul aceleia la care se referă.

Cititorul **Valerian Panțiru** din Mediaș se interesează dacă vom marca într-un fel sau altul împlinirea a treizeci de ani de la izbucnirea celui de-al doilea război mondial. Sperăm să-i putem îndeplini dorința (care e și a altor cititori). Îi mulțumim și pentru datele trimise, dar ținem să precizăm că după cele mai autorizate estimațiuni numărul morților din cel de-al doilea război mondial se ridică nu la 30 000 000, ci la 55 293 500. În ordine, cele mai mari pierderi le-au suferit: Uniunea Sovietică, circa 20 milioane, Germania, 7,35 milioane, Polonia, 6 milioane și Japonia 1,7 milioane.

Avem impresia că vreo cîțiva cititori n-au prea înțeles suava ironie cu care prietenul nostru Radu Cosașu a însăilat într-o «cronică de trei secunde» unele reflecții prilejuite de expediția transatlantică a lui Thor Heyerdahl pe corabia «Ra». De unde proteste și scrisori în apărarea temerarului om de știință norvegian. O acțiune foarte simpatică dar, din păcate, inutilă. În redacția «Flăcării» și printre colaboratorii ei nu se găsește nici un adversar al lui Heyerdahl, ci numai admiratori. Dar, fără a impieta asupra unui eventual răspuns al tovarășului Cosașu, mi-aș permite și eu o observație, mai ales în legătură cu cele afirmate într-o scrisoare de cititorul **Neculai Bălașa** din Botoșani. D-sa scrie că expediția «Ra» dovedește «categoric că vechii egipteni au ajuns pe coastele Americii». Să nu fim atît de categorici! Expediția lui Heyerdahl, chiar dacă ar fi reușit integral (și nu ne îndoim că la o reluare a încercării ea va fi încununată de succes), n-ar fi dovedit **categoric** decît un singur lucru: că un vas construit și echipat așa cum știm noi că erau construite și echipate corăbiile vechilor egipteni (nu putem pretinde o cunoaștere completă) a putut să străbată în 1969 distanța dintre Maroc și Marea Caraibilor. Că egiptenii au făcut sau nu acest drum, nu putem afirma categoric (sau avem nevoie de alte probe, arheologice). Căci între călătoria de azi și cea de acum 4 000 de ani există diferențe care nu pot fi anulate. Nu ne referim la condițiile tehnice; Heyerdahl s-a străduit să le facă cît mai conforme modelului străvechi. Ne gîndim mai cu seamă la condițiile psihologice; între eventualii navigatori antici porniți spre necunoscut, într-o lume de mistere și spaime, și călătorii de pe «Ra» '69 există o deosebire esențială. Aceștia din urmă știau unde se duc, cunoșteau nu numai fiecare milă pe care trebuiau s-o străbată, ci și o multitudine de informații geografice, astronomice, fizice, biologice, tehnice etc., ignorate de cei vechi, și, în sfîrșit, erau în permanent contact cu lumea exterioară (prin radio) și aveau certitudinea că sînt protejați și vor fi salvați în caz de pericol. Amintim toate acestea nu pentru a diminua meritele celor care, ca Heyerdahl, încearcă să facă «istorie experimentală», ci pentru a sfătui pe cititorul nostru să evite tentația unor identificări pripite între fapte, totuși, deosebite.

Cititorul **Dorel Diamant** ne sugerează introducerea unor rubrici permanente destinate filateliștilor, pescarilor, vînătorilor, într-un cuvînt tuturor celor care au cîte un «hobby». După cum se știe, noi publicăm și acum, sporadic, scurte materiale pe aceste teme. Despre rubrici permanente nu poate fi vorba înainte de creșterea substanțială a numărului de pagini. Deci, e nevoie de puțintică răbdare.

Nu răbdare, ci modestie trebuie să urăm cititorului **Gioni Andronescu** din Cugir, jud. Alba, care ne solicită, nici mai mult nici mai puțin, decît să-i publicăm fotografia pe copertă. De ce? Prin ce a devenit tînărul Gioni vestit sau măcar cunoscut, prin ce s-a impus el în atenția opiniei publice? Dacă primim un răspuns convingător, sîntem gata să ne reconsiderăm poziția.

PLOUĂ PESTE SATUL LUI PETROVIĆ

de **Rodica LIPATTI**

Totul la Alexandar Petrović — celebrul *Saşa* al cinematografului iugoslav — respiră siguranţă. De la statura masivă, privirea pătrunzătoare, mersul potolit, deşi nu lipsit de agilitate, pînă la felul în care îşi face filmele. Sau poate este doar un semn al voinţei de a izbuti. A realizat pînă acum cinci filme — noi n-am văzut decît *Ţiganii fericiţi* — şi cu fiecare film critica iugoslavă i-a aplicat o altă etichetă.

— *Deşi fiecare din ele este cu totul diferit de celelalte, s-a încercat mereu o clasificare, o situare a mea în limitele unui gen sau al unei problematici. Am început prin a face un film — sau poate două, dacă mă gîndesc bine! — despre mediul orăşenesc. Imediat s-a conchis că m-am născut spre a fi «urban». Evident, a urmat şi analiza stilului meu: eram profund influenţat de cineaştii străini. M-am apucat de un film despre război: s-a decretat că mi-am găsit în sfîrşit menirea. «Ţiganii» mi i-aţi văzut, acţiunea se petrece în mare parte la periferia Belgradului, totuşi deveniserm regizorul vieţii la ţară. Mi-au dat însă o idee, şi singurul film cu adevărat «sătesc» este «Plouă peste satul meu». Deocamdată ne-am oprit cu toţii, critici şi autor, la acest gen. Sînt deci, acum, un cineast care se ocupă de ţăran.*

— Şi de ţigani...

— *Vedeţi, aşa începe. Nu sînt excesiv preocupat de viaţa gitanilor, dar mărturisesc că o cunosc destul de bine. Mi-am început meseria ca documentarist şi, colindînd ţara după subiecte, am întîlnit şi ţigani. Şi cum îmi iubesc toate personajele — altfel nu se poate trăi — i-am îndrăgit foarte tare şi pe ei. Îmi place muzica lor, cred că sînt muzicanţii care exprimă cel mai bine, cel mai exact stările sufleteşti ale oamenilor simpli. De aceea cîntecele lor străbat ca un laitmotiv şi ultimul meu film.*

Plouă peste satul meu, care a fost încununat cu premiul III, *Arena de bronz*, la al 16-lea Festival naţional de la Pola, din această vară, este povestea porcarului Trişa (interpretat de actorul cehoslovac Ivan Paluch), căsătorit fără voia lui cu nebuna satului şi îndrăgostit nebuneşte de învăţătoarea Reza (Annie Girardot). O rapsodie cîmpenească pe tema dragostei nebune şi a nebuniei molipsitoare, un film liric şi violent, emoţionant şi pitoresc. Un pamflet în acorduri de cobză lăutărească, îndreptat cu furie împotriva inechităţilor lumii şi cu o duioasă înţelegere faţă de slăbiciunile noastre, bieţi muritori ai pămîntului, care încă n-am apucat să atingem Luna decît în proporţie de trei la trei miliarde. Am vrut să ştiu dacă Alexandar Petrović are obsesii de care ar vrea să scape trecînd povara lor pe umerii filmelor sale.

— *N-am decît o singură grijă, să spun adevărului pe nume. Sau probabil că asta înseamnă să vrei totul, dar altfel nu se poate. Nu poţi duce un dialog cu şi despre oameni decît repetînd la infinit aceleaşi veşnice şi arhicunoscute lucruri, pe care nu le ştim niciodată îndeajuns. Mă căznesc însă, aşa cum mă pricep, să le dau o valoare poetică care să-mi fie proprie.*

Am vorbit despre tema morţii în filmele sale. Despre moartea aceea ciudată, şocantă chiar pentru unii, din «Ţiganii fericiţi»: în mormanul de fulgi de gîscă. Şi în «Plouă peste satul meu» se moare anapoda: înainte de a fi lînşat de ţărani, porcarul Trişa este legat de mîini şi de picioare de funiile clopotelor din biserică şi zbaterea lui naşte o grotescă şi sfîşietoare melopee, de parcă nefericitul osîndit şi-ar tîngui singur bocetul de înmormîntare.

— *Moartea este evenimentul cel mai însemnat din existenţa noastră, iar eu o cinstesc. Dacă te atingi de ea trebuie s-o tratezi aşa cum merită. Cu sfiiciune şi respect. Cu fantezie. Cu artă.*

Saşa Petrović este astăzi — fără îndoială, pentru că «a cunoscut şi ţigani fericiţi» — unul dintre cei mai reputaţi regizori din ţara vecină; cel mai «înţeles», în tot cazul. Şi unul dintre cei mai iubiţi de public. Faţă de filmele tinerilor cineaşti iugoslavi, *Plouă peste satul meu* poate fi socotit aşezat, cuminte, cu o problematică aparent mai puţin specioasă, fiindcă e transpusă într-un limbaj cinematografic universal.

— *Nu trebuie să-ţi transmiţi ideile — dacă vrei să aibă o audienţă cît mai largă, şi mai ales dacă dezbaţi probleme mai particulare, caracteristice locurilor tale — într-o manieră prea directă, pentru că rişti să nu te faci înţeles. Este necesară o transfigurare artistică. Care este sensul cinematografului dacă nu să tălmăcească ideile într-un limbaj internaţional, unde în loc de cuvinte se folosesc imagini? Şi cui îi revine sarcina de a face ca orice temă să devină interesantă, dacă nu realizatorului?*

Nu i-am pus clasica întrebare ce are de gînd să facă în viitor. Avea aerul prea detaşat de toate, prea indiferent la noi, cei dinafară, şi prea atent la el, cel dinăuntru, ca să sper în alt răspuns decît o ridicare din umeri. O să ne spună, poate, la anul.

telegrame

• *Toamna lui 1969 nu-i îngăduie Simonei Signoret nici o clipă de odihnă. Actriţa participă — ca interpretă principală — la realizarea, nici mai mult nici mai puţin, decît a patru filme:* Americanul *de Mario Bozzuffi*, Alger — *cei uitaţi de Guy Gilles*, Roz şi negru *de Claude Lelouch şi* Mărturisirea *de Costa Gavras.*

• *Fostul asistent al lui Gualtiero Jacopetti (autorul lui «Mondo Cane»), Paolo Cavara, care s-a remarcat cu doi ani în urmă drept un cineast cu personalitate (presa a vorbit mult despre necruţătorul său* Ochiul sălbatic*) lucrează în momentul de faţă un film ce «denunţă războiul şi violenţa în general», după cum îl caracterizează el însuşi. Titlul:* Captura. *În rolurile principale — Nicoletta Machiavelli şi David Mc Callus.*

• *Pentru prima dată Claudia Cardinale şi Catherine Spaak vor apărea în duo pe ecran. Este vorba de comedia lui Marcello Fondato* Sigur, foarte sigur, deşi probabil.

• *Peter O'Toole nu s-a ţinut de cuvînt. Cu cîteva luni în urmă anunţase solemn că se va retrage pentru un timp din cinematografie, întrucît are de gînd să ocupe o catedră universitară şi să scrie un eseu despre Shakespeare. Cei care-l cunosc bine pe marele actor irlandez ne-au sfătuit să nu-l luăm în serios, şi se vede că au avut dreptate. Peter O'Toole se pregăteşte pentru noi filme, dintre care cel mai recent este o ecranizare a vieţii scriitorului S. Maugham. Parteneri — Audrey Hepburn şi Rex Harrison.*

• *Cinematograful continuă să acapareze celebrităţi aparţinînd altor arte. După ce Pasolini a făcut din Maria Callas o Medee foarte discutabilă, Franco Zeffirelli l-a solicitat pe balerinul Rudolf Nureev să-l interpreteze pe înaintaşul său, Nijinski, într-un film biografic.*

• *În noua ecranizare după* Julius Cezar, *pe care o realizează în momentul de faţă cineastul Stewart Buges, Sir John Geilgud este protagonist. Cu 16 ani în urmă, într-o altă adaptare a piesei lui Shakespeare, marele actor englez a fost Cassius. Acum, în acest rol îl vom întîlni pe Richard Johnson. Partitura lui Marc Antoniu este deţinută de Charlton Heston, iar în trecuta ecranizare apărea Marlon Brando. Glorii peste glorii!*

• *Raquel Welch, Tony Curtis şi Charles Bronson sînt* Patrioţii *îndoielnici în filmul cu acelaşi titlu, ale cărui turnări Peter Collinson le-a început, nu demult, în Turcia.*

• *O veste bună pentru cei ce se închină «Sfîntului». Roger Moore a semnat un nou contract — de data aceasta cu televiziunea americană — pentru un foileton TV: «După ce te-ai obişnuit cu extraordinarul ritm de muncă pe care ţi-l cere realizarea unui serial, să faci cinema este, prin comparaţie, un fel de odihnă». Roger Moore ştie să-şi întreţină legenda.*

Medeea — Maria Callas — în viziunea lui Pier Paolo Pasolini.

Raquel Welch.

Nicoletta Machiavelli.

RACHETA CUTEZĂTORILOR

UN VEHICUL DE NEÎNLOCUIT ÎN COSMOS: RACHETA
UN VEHICUL DE NEÎNLOCUIT PENTRU FIECARE ELEV: „RACHETA CUTEZĂTORILOR"

Compartimentele rachetei: astronautică, cibernetică, electronică, biologie, modelism, foto, auto... De fapt, nici un domeniu al științei și tehnicii nu este ocolit de această originală rachetă.

▪

Citiți de asemenea, în fiecare număr, rubricile:
Galeria cosmonauților (biografiile cuceritorilor cosmosului).
Orizont 2000 (cele mai îndrăznețe anticipații).
Hronicul invențiilor (o palpitantă istorie a științelor).

▪

Alte rubrici permanente prezintă:
Ultimele noutăți tehnico-științifice.
Sfaturi practice.
Construcții.
Modelism.
Numeroase concursuri cu premii, printre care binecunoscutul «Minitehnicus».
Revista apare lunar în 24 de pagini bogat ilustrate în culori, cu prețul de 1,50 lei. De vînzare la toate chioșcurile de difuzare a presei și debitele O.C.L. Abonamentele se fac la oficiile poștale sau direct de către factorii poștali.

Deci o nouă publicație:
«Racheta cutezătorilor»

PUBLICITATE

moda '70

MAREA BĂTĂLIE ÎN DANTELE

S-a dus liniștea în falnicul imperiu al modei. Mobilizarea generală a fost anunțată pe cartonașe cu marginile aurite, podiumurile transformate în cîmpuri de bătălie, munițiile de catifele, voaluri și tweed-uri sînt gata pregătite și, în aburii fierbinți, parfumați, pe care le exală, pe timp de vară, sălile de prezentare tixite și trupurile frumoaselor manechine înfășurate în blănurile, pantalonii și tunicile militare de la iarnă, s-a declanșat marea bătălie în dantele. Moda '70 își vede făptura sfîșiată cu cruzime între frați, și creatorii sînt gata, ca părintele vitreg din judecata lui Solomon, să o taie cu ferăstrăul pe din două și să-și ia fiecare partea ce i se cuvine: una, pentru a fi îmbrăcată cu cea mai mini-mini-jupă cu putință, cealaltă, pentru a purta o pudică fustă tip Mata Hari, ce mîngîie hăt, departe, tocmai glezna. Nu ridicați nepăsători din umeri și nu amintiți că disputa dintre mini și maxi e veche, că zarurile au fost de mult aruncate în favoarea genunchilor dezgoliți și că macro-fusta a murit în scutecele colecțiilor din anu trecut... Lungimea, acest găunos măr al discordiei, a adus azi la Paris, față în față, două armate în fruntea cărora se află generali încercați: de o parte Yves Saint-Laurent — avînd de-a dreapta sa pe Dior și de-a stînga pe Cardin — de cealaltă, Courrèges, cu întreaga și puternica sa cavalerie de suporteri. Pînă acum a mai mers cum a mai mers, dar acum s-a terminat. Căci nu mai e vorba doar de fluctuațiile barometrice ale tivului, ci de însuși *tipul de siluetă*, de *tipul de femeie* pe care vor să-l lanseze pentru '70 marii croitori parizieni. Creînd din nou femeia, precum odinioară bunicul Adam, ei vor să o fasoneze nu dintr-o fărîmă de coastă, ci din kilometri de stofă și dantele și fiecare din acești dumnezei ai șifoanelor privește în altă direcție și soarbe învățătură din alte biblii: Saint-Laurent face o grațioasă și romantică piruetă înapoi, răsfoind albumele cu fotografii îngălbenite din tinerețea mamei, pe cînd tocmai se logodise, luînd de acolo tot ce se poate lua. Courrèges privește încăpățînat înainte, face «couture future» — moda viitorului — îmbrăcînd fetele ca pe niște cosmonaute ce-și pregătesc pe curînd voiajul în alte galaxii. Într-un singur punct marile spirite se întîlnesc totuși, în continuare: recreînd femeia, ei nu-i mai dau acesteia voie la nici o rotunjime și-i ordonă să aibă minimum 15 kg sub greutatea numită, pînă nu demult, normală. Altfel, degeaba stilul cosmonaut, degeaba stilul «burlan de sobă» tip 1935... Un kilogram în plus, și ești condamnată fără drept de apel să fii total demodată!

*

Îmbrăcat sportiv, în întregime în alb și cu tenișii în picioare, cu figura lui prelungă și cu îngrata sa chelie în plină ascensiune, Courrèges declară că a vrut, în colecția sa de

(Continuare în pag. 18)

Pentru seară,
dantela groasă,
catifeaua și voalul
acceptă să se convertească
și în rochii elegante,
nu numai în pijamale de gală.

Pielea
— sau imitația de piele —
continuă să-și păstreze
locul favorit
și în moda anului viitor.
Mai ales
în zona modei
ce-și zice cosmonaută.

O interpretare înțeleaptă,
așezată,
a șlagărului modei '70:
pantalonul
purtat cu o manta lungă
(nu chiar pînă la 35 cm
deasupra solului,
ci doar pînă
la jumătatea gambei!).

Pardesiul
a căpătat formă
de tunică și,
desigur,
din nou
pantalon
în loc de fustă.
Rochia a murit,
trăiască pantalonul!

Și totuși, să nu ne mințim,
rochia nu va dispărea
prea ușor
din garderoba noastră.
Pînă una alta,
moda '70 mai dă sugestii
și în acest domeniu:
o rochie albă
și niște fine nervuri roșii
pe bust și la guler,
purtată cu o centură lată
din lac roșu

Și iată pantalonul
în versiunea sa excentrică,
de seară,
purtat cu o rochie
lungă și îngustă
ale cărei șlițuri adînci
dau libertate mișcărilor.

de Sanda FAUR
Fotografii de Tony VRYONAKIS — Paris

moda '70

«Moda viitorului» (și viitorul începe întotdeauna mîine) așa cum o vede Courrèges:
colanți albi din tricot, peste care, la nevoie,
la frig ori la petrecere, mai adaugi o jachetă groasă,
o fustă puțintel mai mare ca o frunză de viță de vie
în formă pătrată,
și o bluziță — în chip de rochie de seară.

(Urmare din pag. 16)

iarnă, să «urmărească linia trupului exact așa cum este ea», să «elibereze femeia» și să facă «din haine o a doua piele» și recunoaște că, de la cei 40 000 franci capital avuți în 1961, a ajuns în 1969 la 11 milioane: «Am fost copiat de alții, fără să fi cîștigat ceva de pe urma lor... Ei și? Ce-ați fi vrut să fac cu un miliard în plus? Nu pot mînca mai mult de un ou la masă. Banii te sărăcesc. Sînt o piedică». Și astfel împiedicat și sărăcit de cele 11 milioane franci noi, Courrèges nu mai vrea să întoarcă din nou moda pe dos, vrea să rămînă consecvent cu sine însuși, acceptă denumirea de conservator și se hotărăște să... dezgolească mai departe femeile. Cu o condiție: să le acopere tot mai în întregime. Paradoxul s-a rezolvat îmbrăcînd manechinele, din cap pînă în picioare, în niște colanți albi de balerină și peste care se atașează, la nevoie, o bluziță din voal presărată cu sfere aurite (în chip de rochie de seară), o tunică scurtă (în chip de mantou), un pătrățel de stofă — asdoma celor purtate de membrii triburilor africane (în chip de fustă). La 15 septembrie «rochiile» Courrèges se vor găsi, pentru amatoarele de aventuri selenare, în cele două boutique-uri ale sale; carnetul lui e plin de comenzile americanilor, milioanele se pregătesc să facă pui (deși Courrèges tot un singur ou e hotărît să consume la micul dejun), și moda e tot mai nebună, nebună, nebună!

Moda prezentului, așa cum o vede Yves Saint-Laurent (în chip de Mata Hari) și Dior (în chip de mămică în dulcii ani ai tinereții ei).

Eșarfe fluturînde, pălării cu boruri largi, fuste lungi și mantale ample — oare așa ne vom îmbrăca în 1970?

Dar cine suspină după o picătură de mister feminin, acela trebuie să treacă pe baricadele unde comandă Yves Saint-Laurent. Pe el se poate baza omul că nu o să se repeadă, cu capul înainte și cu ochii legați, direct și exclusiv la rochia ridicată doar cu 35 cm deasupra solului. Ca să nu sperie și să îndepărteze cu totul pe suporterele minimului, el propune mai întîi un soi de cardigan scurt cam de trei palme de la talie în jos, purtat cu cizme lungi — peste care se aruncă o strașnică manta militară acoperind tot ce descoperise rochia. În faza a doua, ansamblurile de jerseu sau tweed coboară înțelepțește pînă la genunchi, acoperindu-i frumușel și dovedindu-se cumsecade cu toate siluetele și cu toate vîrstele nefragede. Ca, deodată, tivul să coboare brusc, ca mercurul cînd se anunță vremea rece, și la orizont să se ivească femeia de vis a anului 1970: îmbrăcată în mantou sau taioare cu fuste lungi și înguste, în stilul lansat de Yves Saint-Laurent, stilul «burlan de sobă», ori «țigaretă», stilul «cînd-era-mama-tînără-și-elegantă», stilul anilor 1935, sau oricum vă place să-l numiți. Firește, nu trebuie să ne speriem că nu o să putem păși sau urca în autobuz cu asemenea fuste: Goma propune să fie debutonate pînă foarte sus, Dior le evazează și le încheie cu fermoare, Cardin le prinde în discuri de vinil ușor de descheiat, Philippe Venet dă de jur împrejur mantourilor o amploare plină de virtejuri amețitoare.

Și să nu uităm, dacă rochia se pare că a fost condamnată la moarte, pantalonul a intrat definitiv în garderoba feminină (ce o să facem dacă bărbații o să ne solicite într-o zi, precum scoțienii, dreptul la fustă?!). Pantaloni de seară — din catifele și mătăsuri, pantaloni de zi — din stofe și jerseuri, pantaloni colanți, pantaloni marinărești, pantaloni uni, pantaloni imprimați, pantaloni pretutindeni, pantaloni oricînd. Oricît de aprig e războiul dantelelor și lungimilor, în acest punct beligeranții au încheiat un armistițiu și au dictat împreună același ordin de zi.

Și iată cum, anul acesta, revoluționar e Yves Saint-Laurent, cel care privește, romantios, înapoi, pentru că moda lunară a și intrat nițel în desuetudine (de cînd omul a pășit pe Selene și a văzut cum stă treaba cu moda pe acolo), pe cînd de la moda bunicii a trecut suficient timp ca s-o putem uita. Cine va învinge în acest război al frufru-urilor, încă nu se știe. Dar parcă ceva mă face să cred că cei ce se ascund, de-fapt, după talia zveltă a modei și după capriciile ei, și după farmecele ei, cei care fabrică kilometrajele de țesături și munții de rochii, cei care finanțează de fapt moda, simt nevoia să vîndă și ei ceva mai mult de un metru pentru una rochie... Tronul reginei minijupelor, Mary Quant, începe să se clatine. Alți pretendenți la tron își revendică drepturile.

Totul e dacă noii veniți o să-și afle susținătoarele. Pentru că, să nu uităm, pentru a arăta misterioase și seducătoare ca Mata Hari, cu pălăria cloș trasă peste ochi și eșarfa aruncată în jurul gîtului, trenînd languros după noi fusta și mantoul, va trebui să ne desființăm nițel garderoba și să dăm pe o rochie cît pe două înainte. Dar cînd e vorba de modă, poți oare să spui vreodată un *nu* definitiv și irevocabil?

de Felicia ANTIP

TELEVIZIUNEA ȘI VIAȚA SOCIETĂȚII

«Întrucît redacția de actualități a cerut un spațiu de emisie mai mare...» Așa a fost mereu în ultimele săptămîni Redacția cerea un spațiu mai pe măsura acestui August de două ori festiv. Și televiziunea, în ipostaza ei de mijloc perfect de comunicare, ne introducea în inima acestei actualități, ne asigura simultaneitatea trăirii, ștergea distanțele. Să-i felicităm, deci, din nou, pe colegii din redacția de actualități, dar mai cu seamă, să le mulțumim pentru sentimentul participării directe pe care, datorită eforturilor lor încununate de succes, l-am avut, pe drept cuvînt, cu toții.

Ce se întîmplă însă atunci cînd evenimentul politic nu se impune, zi de zi, în pagina întîi, cînd televiziunea trebuie să se implice singură în procesul de creștere a societății noastre, să-și programeze pe cont propriu rolul de oglindă și de ghid al conștiințelor? Au fost și în această direcție unele succese — rubrica de față le-a consemnat și aplaudat mai pe toate — dar ele aveau un caracter oarecum întîmplător, neorganic, nu vădeau urmărirea consecventă, pe termen lung, a unui program precis. Două mi se par a fi condițiile fundamentale ale reușitei.

Prima este cunoașterea temeinică, înțelegerea adîncă a dinamicii societății socialiste, capacitatea de a distinge în toate domeniile ceea ce este esențial și preocupă sau trebuie să preocupe cercurile cele mai largi de telespectatori. Astăzi, sarcina este înlesnită de existența materialelor Congresului al X-lea al partidului, program de acțiune cuprinzător, vast, aprofundat. Este însă de la sine înțeles că dezbaterea nu poate fi organizată, ca un curs de universitate populară, pe baza unei scheme stabilite la început de an. Toată arta constă în a sesiza pulsul actualității și a interveni prompt, competent, ori de cîte ori apare o nouă problemă de interes general. Un singur exemplu: sesiunea de vară a examenelor de admitere în învățămîntul superior s-a soldat cu rezultate puțin obișnuite: mulți candidați, mai puține locuri și, în special în facultățile tehnice, extrem de puțini declarați admiși. Au fost exigențele prea mari, ca reacție la situația de anul trecut, cînd s-au dovedit a fi prea scăzute? Erau absolvenții liceelor insuficient pregătiți pe scară de masă? Există discrepanțe între programa analitică liceală și materia cerută la examenele de admitere? «Scînteia tineretului» a analizat problema amplu și documentat, a formulat sugestii pentru a se preveni repetarea unor asemenea situații. Un articol de ziar nu poate avea însă audiența și ecoul unei dezbateri televizate. Să ne închipuim că ar fi fost invitați în studio membri ai comisiilor de examinare, candidați care au reușit și candidați care n-au reușit, profesorii lor din liceu și profesorii universitari sub a căror îndrumare ar urma să învețe mai departe, și că un bun cunoscător al întregii problematici i-ar fi determinat să-și spună părerile deschis, pînă la capăt...

A doua condiție fundamentală a reușitei este capacitatea de a face televiziune. Poți să te pricepi să scrii un articol de ziar, să ții sau să organizezi o conferință, un ciclu de conferințe, un simpozion etc., dar să fii lipsit de știința sau darul de a solicita și captiva atenția telespectatorilor. Un ciclu de emisiuni care începe pe o notă searbădă, plicticoasă, «de serviciu», cum se obișnuiește a se spune, nu numai că nu va fi urmărit cu înfrigurare, dar va putea să acrediteze ideea greșită că tema dezbătută — și nu doar realizarea — este neinteresantă. Prea multe dintre emisiunile vorbite dau impresia că au fost concepute înainte de inventarea televiziunii, înainte de a se fi experimentat, în toată lumea, forme atrăgătoare, emoționante, convingătoare, de prezentare a faptelor și a ideilor contemporane. Rețete? Sînt consemnate de mult în tomurile care sintetizează această experiență. Diletantismul este intolerabil într-un domeniu atît de avansat al tehnicii comunicării. Cu bune intenții dar fără un talent autentic, dezvoltat prin studiu aplicat, nu se poate face nimic în televiziune.

Există, la televiziune, tendința de a abandona în mod inexplicabil idei bune, de a o lua mereu de la capăt, ceea ce dă o impresie de tatonare nesigură, de improvizație. Se anunță cu surle și trîmbițe rubrici noi care nu mai apar niciodată sau își schimbă titlul de trei ori înainte de premieră și încă o dată sau de două ori după aceea. De ce a degenerat și a fost lăsată pe planul al doilea o emisiune de maxim interes social ca «Transfocatorul»? De ce a dispărut emisiunea «Față în față»? Sînt întrebări aparent fără un răspuns satisfăcător. Mai mult despre implicațiile acestei probleme, în cronica de săptămîna viitoare.

de Emanuel VALERIU

COINCIDENȚE

În acest august, în care s-au îngemănat cîteva evenimente istorice pentru poporul român, fiecare dintre noi a încercat să împlinească, prin propriul suflu de muncă și entuziasm, ampla respirație socialistă a țării. Cu mult înainte ca fila calendarului să arate ziua anume a eliberării, în care demonstranții aveau să-și etaleze, cu decentă mîndrie, succesele obținute, acestea fuseseră deja înregistrate și făcute publice.

Sportul a fost prezent, la marea oră a coincidențelor acestei veri, demonstrînd, astfel, că el nu se mai află într-un perimetru excentric fenomenului social actual, ci în însăși inima acestuia. Desigur, coincidența marilor evenimente istorice la care ne-am referit, cu superbele performanțe sportive înregistrate recent de purtătorii culorilor reprezentative românești, este mai întîi o chestiune de program competițional. Într-adevăr, ultima lună i-a găsit pe sportivii români în încleștarea unor întreceri de mare prestigiu, printre care Cupa Davis, la tenis, campionatele europene de tir și caiac-canoe, campionatul mondial de ciclism. Dacă același program ar fi fost luat în considerație cu 20 de ani în urmă, el nu ne-ar fi putut emoționa de fel, pentru că, în nici una dintre aceste ramuri, țara noastră nu avea valori de talie continentală sau mondială, iar caiacul și canoea nici nu fuseseră adoptate ca sporturi la noi. Și așa, putem afirma că agenda la zi nu-i chema, cel puțin teoretic, pe cei mai bine cotați sportivi români în întrecere. Dar imprevizibilul, unul din izvoarele de farmec ale competiției fizice, avea să ne producă mari satisfacții. Dintre ele, calificarea lui Ion Țiriac și Ilie Năstase în finala Cupei Davis la tenis, prin înfrîngerea Angliei pe gazonul neprietenos al Wimbledonului, ni se pare, de departe, cea mai importantă afirmare a sportului românesc din ultimele decenii, de o valoare vecină aurului olimpic. Am mai scris despre ea, dar credem că sursa de satisfacții și implicații izvorînd din succesul celor doi compatrioți rămîne încă bogată și se recomandă atenției tuturor. Nu ne putem reține să nu amintim că, acum 25 de ani, cei mai valoroși jucători români de tenis plecau de-acasă spre a se putea realiza pe plan internațional, pierzîndu-și în curînd urmele în lumea largă, în ciuda calităților pe care le aveau. Pe-atunci, și încă și mai tîrziu ceva, sportul alb fusese decretat, de niște nepricepuți cocoțați în funcții «de răspundere», drept o disciplină aristocratică. La fel se întîmpla și cu scrima, în ambele situații ignorîndu-se aspectul educativ al celor două discipline, faptul că cei chemați să le practice erau fiii oamenilor simpli și nu ai bogătașilor care dispăreau din peisajul noii societăți românești în construcție.

Cît de greu s-a obținut reechilibrarea acestor ramuri sportive știu cei ce-au activat în scopul respectiv, dar cel mai semnificativ fapt — după părerea noastră — este acela că la trecerea a două decenii și jumătate România, prin sportivii săi , este campioană a lumii la floretă, campioană olimpică (Ionel Drîmbă) și prima finalistă din estul Europei în Cupa Davis!

Să fie doar o coincidență? Tot ce se poate, deși frecvența unor performanțe în tenis și scrimă (am mai putea adăuga aci și tirul, poate chiar și rugbi-ul, de asemeni suspectate la timpul amintit drept sporturi non grata) ne îndreptățește să le considerăm dincolo de raza întîmplătorului. Ne însuflețește, mai curînd, ideea de asociere a succeselor din tenis și scrimă cu deosebitul și multiplul talent al tineretului nostru pentru toate disciplinele fizice și pe acela de a afirma că aceste trăsături s-au putut manifesta plenar în ultimii ani tocmai ca o consecință a condițiilor concrete create practicării lor, dar și modului onest, nedemagogic, de a le considera. Ar fi fost o injustețe de a lipsi tineretul nostru de un nou cîmp de manifestare a talentului său divers și ne-am fi privat astfel de marea bucurie de azi. Nu poate fi doar o coincidență, lipsită de semnificații mai adînci, calificarea băieților noștri în finala Cupei Davis și nici unul din succesele cele mai recente obținute de sportivii români. În același timp însă, respectînd integral adevărul, dorim să arătăm că performanța lui Ion Țiriac și Ilie Năstase se cere apreciată într-un dublu raport: acela al condițiilor ce le-au fost create lor, dar și din acela al legăturii existente între valoarea lor tehnică și valoarea de ansamblu a tenisului românesc. Acest al doilea element al raportului nostru nu ne poate satisface și de aceea îl menționăm, dorind să ne facem auziți și înțeleși: tenisul se impune a fi mai intens susținut ca pînă acum, și începutul trebuie făcut cu lărgirea și diversificarea bazei sale materiale, înțelegînd prin aceasta și echipamentul necesar, rachete și mingi. Totodată susținem amenajarea, poate prin extindere, a unei arene destinate tenisului, cu o capacitate de 10 000 de locuri. Dorim ca între prestigiul de azi al tenisului nostru și baza sa reală să se stabilească coincidența necesară.

Cu ultima capodoperă a lui Alban Berg — Lulu — Opera comică din Paris a oferit spectacolul cel mai bun al acestui sezon. Distribuția a fost dominată de Jacques Doucet (Dr. Schon) și Joan Carroll (Lulu). Joan Carroll, actriță de origine americană stabilită în R.F.G. de aproape 10 ani, a interpretat personajul Lulu — rolul ei preferat — de numeroase ori, în mai multe țări și în mai multe limbi

«Kleine Komoedie», cel mai mare teatru de buleyard din München, a prezentat publicului în decursul unei existențe de 22 de ani pe cei mai buni comedieni de limbă germană, între alții: Heinz Ruhmann, Luise Ulrich, Carl Heinz Schroth, Hilde Krahl, Grete Weiser ș.a., pentru a cita numai cîteva stele dirijate de către regizorul Gerhard Matzner. În fotografie: Wega Jahnke și Alois Maria Giani în piesa The Diary of Adam and Eve *de Joyce Rayburn.*

În 1964 a fost inaugurat Teatrul centrului cultural de la Hammamet (Tunis), condus de R. Allio, o sinteză arhitecturală a scenei antice cu cea elisabetană. În acest sezon, Teatrul din Hammamet a prezentat piesa Une tempête — *improvizație liberă asupra unei teme shakespeariene («Furtuna»), montată de M. Berto. Spectacolul se desfășoară pe un platou de filmare, asemeni unor succesiuni de imagini luate în timpul turnării.*

Timp de 20 de ani, Festivalul de la Avignon a durat cîte 15 zile. Ediția 1969, a 23-a, se va prelungi cu încă 15 zile — în total o lună de reprezentații — ceea ce amintește de marile serbări ale antichității grecești. Anul acesta curtea de onoare a Palatului papilor din Avignon a fost rezervată lui Maurice Béjart pentru baletul său Romeo și Julieta *pe muzica lui Berlioz, prilej de aniversare a centenarului morții compozitorului francez.*

De vorbă cu prof. dr. Mihai BĂCESCU
membru corespondent al Academiei,
despre

VIAȚA ÎN ADÎNCURILE MĂRII NEGRE

Directivele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român prevăd dezvoltarea cercetărilor de oceanografie și elaborarea unui program complex pentru cercetarea resurselor din Marea Neagră, cooperînd-se în acest domeniu cu alte țări. Care este stadiul actual al cercetărilor? Ce perspective deschid ele?

Sursă de hrană și totodată cale fără pulbere, marea a constituit dintotdeauna o lume de miraj, de taine. Pescuitul și navigația se înscriu printre cele mai vechi meserii ale oamenilor, iar legendele ce ne vin din vremuri depărtate vorbesc despre visurile — și poate încercările — oamenilor de a cunoaște lumea mirifică a adîncurilor marine. Astăzi, explorarea «continentului albastru» se realizează cu mijloacele științei, legendarilor viteji ce coborau în lumea de basm–a rusalcelor luîndu-le locul nu mai puțin temerarii acvanauți, scafandri, oceanografi.

TRADIȚIA ÎNCEPE CU RACOVIȚĂ

Atrași de mirajul mării, dar mai ales de necesitatea de a-i folosi bogățiile, biologii români au pornit să studieze lumea tăcerii încă din secolul trecut, școala românească de hidrobiologie avînd astăzi o valoroasă tradiție. Se știe că marele savant Emil Racoviță a fost nu numai creatorul biospeologiei (știință care se ocupă de formele de viață din peșteri), ci și primul care a studiat biologia apelor Antarcticii. De altfel, el a condus vreme îndelungată laboratorul de biologie marină de la Banyuls-sur-Mer (Franța).

Studiul sistematic al apelor românești și în special al Mării Negre l-a început Grigore Antipa, autorul volumelor «Fauna ihtiologică a României» (1909), «Pescăria și pescuitul în România» (1916), «Marea Neagră» (1940). Antipa a înființat, în 1932, Stațiunea de cercetări piscicole de la Constanța și a fost primul care a studiat sturionii și clupeidele (scrumbiile) din Marea Neagră. Contemporan cu el, Ion Borcea și-a dedicat ultimii ani ai vieții studierii peștilor din Marea Neagră, ocupîndu-se în special de migrația acestora de-a lungul litoralului românesc. El a fost primul biolog român care a investigat fauna de fund a acestei mări, lăsînd și o serie de lucrări deosebit de valoroase despre fauna relictă (de origine pintocaspică) aflată în limanele Mării Negre și în cele din interior. Activitatea lui a fost încununată prin fondarea, în 1926, a Stațiunii de cercetări marine de la Agigea.

LIMITELE VIEȚII ÎN MAREA NEAGRĂ

Cercetarea biologiei Mării Negre a luat însă un avînt deosebit în ultimii 25 de ani, după ce Academia, în colaborare cu Ministerul Industriei Alimentare și cu Ministerul Învățămîntului, a preluat coordonarea studiului amănunțit al Mării Negre sub toate aspectele ei. L-am rugat pe cunoscutul savant oceanograf prof. dr. Mihai Băcescu, membru corespondent al Academiei, șeful secției de hidrobiologie al Academiei, să ne vorbească despre aceste cercetări.

Prof. M. Băcescu a răspuns cu amabilitate la solicitarea noastră. Discuția s-a desfășurat într-un cadru care invită cumva de la sine la o asemenea temă — în cabinetul său de director al celui mai mare muzeu de științe naturale din țară, muzeu ce poartă numele lui Grigore Antipa. Biroul — pe jumătate laborator — este plin de «trofee» culese din adîncuri de mare. Prevenind întrebarea la care ne îndemnau numeroasele vietăți cu forme ciudate ce le admiram, gazda noastră ținu să precizeze:

— Sînt culese de mine și de alți cercetători. Majoritatea provine din Marea Neagră, altele sînt aduse de pe meridiane mult mai depărtate.

Lîngă microscop, cîteva lamele pe care — ne spune interlocutorul nostru — se află niște animale aproape invizibile cu ochiul liber, dar pe care cercetătorii le-au depistat din apele ce udă țărmul românesc. Ajungem astfel la subiectul propriu-zis al convorbirii noastre.

— Cînd a început investigația sistematică a sectorului românesc al Mării Negre?

— În 1954. Atunci s-a trecut la studiul cantitativ al faunei de fund de pe întreaga platformă continentală românească.

— Ce se înțelege prin «platformă continentală»?

— Pragul ce mărginește continentele pînă la adîncimea de două sute de metri. Numai pe platforma continentală — care în partea celor aproximativ 240 km ai litoralului nostru e foarte lată — se desfășoară întreaga viață a acestei mări.

— Deși Marea Neagră are o adîncime medie de 1 270 m! Cum se explică acest fapt?

— Sînt mai mulți factori cărora li se datorează situația amintită. Cel mai important este absența în această mare a unei circulații verticale, ceea ce face ca oxigenul să nu pătrundă la adîncimi mai mari. În consecință, acolo domină hidrogenul sulfurat, rezultat din descompunerea organismelor moarte ce cad la fund și putrezesc. Dar să revenim la cele spuse anterior. O dată cu investigațiile începute acum cincisprezece ani s-au pus bazele unui amplu studiu cantitativ și dinamic al faunei de fund și al tuturor organismelor planctonice din sectorul românesc al Mării Negre. Astfel, pentru întîia oară s-a putut aprecia în mod științific productivitatea **întregului sector marin românesc.** Mă refer, firește, la producția de fitoplancton și zooplancton, la cea a florei și faunei de fund, precum și a peștilor.

DARNICA PAJIȘTE A MĂRII

— La ce concluzie ați ajuns în urma studiului efectuat? Deoarece în aceste cercetări era cointeresat și Ministerul Industriei Alimentare, probabil că aveți rezultate care interesează economia noastră piscicolă...

— Concluziile la care a ajuns colectivul nostru de cercetători sînt optimiste: sectorul marin românesc are o bază de hrană mult mai mare decît

Micul dar agerul vas «Marea Neagră» — laboratorul plutitor al cercetătorilor români care studiază viața în apele ce scaldă țărmul românesc.

cantitatea pe care o consumă în mod obișnuit peștii. Mă refer în primul rînd la fitoplancton. El reprezintă o enormă «pajiște» compusă din minuscule plante plutitoare care acoperă suprafața mării, ajungînd în adîncime cam pînă la 50 m. Sub acțiunea soarelui și a sărurilor din apă, ele sintetizează proteinele necesare hranei peștilor. S-a calculat că această imensă «pajiște» produce anual 1 268 000 tone de fitoplancton, ceea ce reprezintă o bază primară suficientă pentru a hrăni de patru-cinci ori mai mulți pești decît se prind în cel mai bun an de pescuit! «Recolte»le de fitoplancton i se adaugă cele nouă milioane de tone pe care le produce anual zooplanctonul folositor. El poate constitui ușor hrana a 30 000-40 000 tone de pește valoros.

— Prin urmare, perspective cît se poate de îmbucurătoare pentru pescari...

— Desigur, și noi am făcut o serie de recomandări pentru a se aduce îmbunătățiri în acest domeniu. Totodată, colectivul nostru a mai stabilit și prima hartă a răspîndirii cantitative a vieții pe fundul mării în sectorul românesc, cu toate asociațiile animale și vegetale de acolo. Pe această hartă sînt trecute și rezultatele unor cercetări speciale cu privire la flora și fauna măruntă a fundurilor de mare, adică la microbentos*) și, mai ales, la imensele întinderi nămoloase și nisipoase din adîncuri. Studiind microbentosul noi am găsit o întreagă lume, nebănuită, de alge unicelulare care trăiesc pe fundurile de nisip cele mai mobile. Sînt acolo cantități imense de asemenea viețuitoare — sute de milioane pe fiecare metru pătrat! Aceste alge — a căror existență nici nu era bănuită la noi — sintetizează și ele, ca și fitoplanctonul, proteine cu care se hrănesc animalele de pe fund, atît cele mici, cît și sturionii și alți pești.

*) Bentos: totalitatea organismelor animale și vegetale ce trăiesc pe fundul mărilor și al celorlalte ape.

Cîteva din exemplarele faunei subacvatice a Mării Negre, a căror apariție în știință se datorează cercetătorilor români.

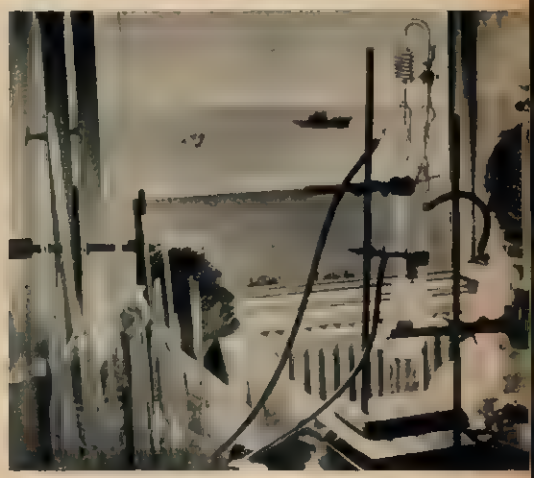

Pătrunderea în intimitatea biologiei Mării Negre urmărește nu numai scopuri științifice, ci și un însemnat obiectiv economic: mai buna organizare a pescuitului, utilizarea mai rațională și mai eficace a acestui uriaș rezervor de hrană care este marea. În fotografie: Stațiunea maritimă de cercetări și proiectări piscicole din Constanța.

(Continuare în pag. 22)

VIAȚA ÎN ADÎNCURILE MĂRII NEGRE

Pe un vas de cercetări științifice scoaterea traulerului (care a cules viețuitoare de pe fundul platformei continentale) este o operație dificilă și de răspundere.

(Urmare din pag. 21)

NECUNOSCUTELE ADÎNCURILOR

— Deci, acesta e misterul peștilor care mănîncă nisip și mîl?

— Da. Firește, deși înghit nisip sau mîl, ei se hrănesc de fapt cu bacteriile, microalgele și animalele mărunte care trăiesc în aceste sedimente. Vreau să remarc că *microfitobentosul* joacă pe fundul platformei continentale a mării același rol pe care fitoplanctonul îl are la suprafața ei.

— Aceste alge erau complet necunoscute?

— Înainte de 1954 se cunoșteau doar 15 specii. Acum, cercetările noastre au scos la iveală existența în apele românești a încă aproape 500 de specii de alge monocelulare. Despre unele dintre ele se credea că nu trăiesc în Marea Neagră, iar altele s-au dovedit chiar complet necunoscute în știință.

— Probabil că cercetările ce le întreprindeți împreună cu colaboratorii dv. au adus științei și alte noutăți.

— Bineînțeles. Studiul amănunțit al Mării Negre s-a soldat, între altele, cu descrierea a zeci de specii de animale complet noi pentru știință. Printre acestea se numără cinci noi lățăuși (amfipode), cîteva izopode, numeroase mizide (un soi de creveți mici, pînă la 4 cm lungime — n.r.) și alți crustacei. De altfel, s-au adîncit cercetările privitoare la fauna relictă în domeniul crustaceilor, descoperindu-se douăzeci de specii și chiar genuri noi numai în grupul copepodelor. Acestora li se adaugă multe specii, pînă de curînd necunoscute, de nematode și nemerți (grupe de viermi care trăiesc pe fundul mării — n.r.) etc. S-au stabilit, de asemenea, o serie de date biologice noi relative la viața moluștelor de nisip, în special a *corbulei*.

— Tocmai această din urmă problemă a constituit, mi se pare, tema lucrării pentru care dv. și cîțiva colaboratori ați fost distinși cu premiul Academiei.

— Este exact.

— Ce ați mai publicat relativ la biologia Mării Negre?

— Cercetările amintite întreprinse de colectivul Academiei pe care îl conduc au făcut obiectul a numeroase lucrări. Am să citez numai cele trei volume de «Ecologie marină», cărora li se adaugă cîteva sute de articole privind fauna de fund a Mării Negre în sectorul românesc, apărute în revistele de specialitate.

DIN MAREA NEAGRĂ... ÎN JGHEABUL PERU

— Știm că aceste studii v-au adus dv. și altor hidrobiologi români un merituos prestigiu internațional. Mai știm că unii dintre cercetătorii noștri au fost invitați să ia parte la importante expediții internaționale, *continuînd* astfel tradiția începută de Emil Racoviță. Acum cîțiva ani acad. Eugen Pora din Cluj a participat la una din expedițiile navei oceanografice sovietice «Viteaz». Mai recent, dv. ați luat parte la cercetările întreprinse de un vas-laborator american. Vreți să ne vorbiți despre participarea dv. la această expediție?

— Într-adevăr, în 1965 am lucrat timp de patruzeci de zile pe vasul-laborator american «Anton Bruun», care a cercetat fauna adîncurilor de-a lungul coastei peruviene, în așa-numitul «Jgheab Peru». Animalele au fost capturate de la o adîncime de 4 000-6 500 m! Eu m-am ocupat în special de crustacei, asistînd direct la capturarea și trierea lor. 70 la sută dintre crustaceii găsiți erau necunoscuți, revenindu-mi astfel cinstea de a-i descrie pentru *întîia* oară. Aș vrea să arăt însă că și alți specialiști români au fost chemați să lucreze un timp peste hotare. Astfel, Marian Gomoiu a participat, în 1967, la expediția unui alt vas-laborator american, în Marea Sargaselor, iar în 1968, Geza Müller a contribuit la cercetarea faunei Mării Nordului, lucrînd la o stațiune marină din R.F. a Germaniei.

— La care trebuie adăugat că nu demult și dv. ați fost din nou solicitat, de astă dată în Cuba, unde timp de două luni ați făcut o serie de cercetări importante.

— E adevărat, m-am ocupat acolo de unele interesante asociații de crustacei din spongieri, însă o bună parte a materialului strîns atunci se află încă în studiu. Cîteva dintre aceste viețăți le vedeți chiar aci în laboratorul meu.

Referindu-se la colaborarea hidrobiologilor noștri cu colegii de peste hotare, prof. M. Băcescu ne-a spus în continuare:

— De altfel și în ceea ce privește studierea biologiei Mării Negre conlucrăm cu specialiști din alte țări, respectiv din Uniunea Sovietică și Bulgaria. Între altele, în cadrul unui studiu efectuat în comun cercetăm influența apelor Dunării asupra biologiei acestei mări. Rezultatele investigațiilor efectuate de fiecare dintre participanți au fost expuse într-un simpozion ce a avut loc la Constanța. Pentru 1970 este prevăzut un alt simpozion, unde se vor comunica concluziile cercetărilor din ultimul deceniu. Apoi, cercetătorii noștri participă și la elaborarea unei ample lucrări intitulate «Determinatorul nevertebratelor din Marea Neagră», din care a și apărut primul volum sub auspiciile Academiei de științe a R.S.S. Ucrainene. Nouă ne-a revenit sarcina de a redacta capitolele privitoare la tanaide, nemerți, misside, rotifere, kinorinci și tintinoide.

IMPORTANTE ȚELURI PRACTICE, ECONOMICE

Toate aceste cercetări — **ne-a spus *în continuare prof.* M. Băcescu** — pe lîngă faptul că îmbogățesc cunoștințele referitoare la biologia Mării Negre, au, desigur, și importante țeluri practice, economice. Ele urmăresc, în ultimă instanță, organizarea mai științifică a activității de pescuit, utilizarea mai eficace dar și mai rațională a acestui uriaș rezervor de hrană care este marea. Cercetările noastre cu privire la minusculele nevertebrate din apele Mării Negre, de pildă, au drept scop și găsirea modalităților de aclimatizare de noi viețăți de acest fel, care au valoare nutritivă, pentru a spori astfel hrana peștilor și, deci, producția de pește. În paralel, se cercetează posibilitatea de a adapta la condițiile specifice ale bazinului pontic o serie de pești din alte mări, foarte valoroși ca hrană pentru populație, și care, după cum arată studiile noastre, se pot dezvolta bine în apele ce udă țărmul nostru.

În afară de aceasta, rezultatul investigațiilor cu privire la bentos le transmitem Comitetului de Stat al Apelor care le remite — împreună cu alte date *hidrologice* — Centrului internațional de colectare a datelor oceanografice de la Moscova. Datele amintite sînt adăugate celor venite din toate țările, prelucrate prin metode moderne și apoi, *prin intermediul Comisiei oceanografice* interguvernamentale pentru evidența vieții marine, sînt aduse la cunoștința celor care, în întreaga lume, se ocupă de pescuit. Firește, aceste date oferă o serie de *indicații folositoare* industriei pescuitului.

Și pentru că veni vorba: după cum se știe, țara noastră a ieșit «în largul oceanului» cu traulere care pescuiesc pe meridiane depărtate. Activitatea hidrobiologilor noștri de cercetare și a biologiei altor bazine maritime decît cel al Mării Negre atestă prezența României nu numai în activitatea de exploatare, ci și în cea de cercetare științifică a oceanului mondial. Este contribuția pe care o aduce țara noastră la cunoașterea imensului «continent albastru».

Dan LĂZĂRESCU

ACEST AUGUST ÎNNOITOR

Însuflețiți de hotărîrile marelui forum al comuniștilor, la Deva o serie de obiective au fost terminate înainte de termenele prevăzute. În curînd impunătorul coș de evacuarea gazelor, din imaginea noastră, va fi «umbrit» de cel de-al doilea (de 220 m) — aflat în construcție — care va fi cel mai înalt din țară.

(Urmare din pag. 6)

de stații de la Porțile de Fier este de asemenea în fază de organizare.

...Tovarășul inginer Mihai Vicol, director general al Combinatului de îngrășăminte azotoase din Piatra Neamț, ne mărturisea: «Sarcinile trasate de Congres au întrunit adeziunea unanimă a colectivului nostru de muncă, care în cinstea celei de-a 25-a aniversări a eliberării patriei a adăugat realizărilor de pînă acum noi succese. Este locul să amintim, și o facem cu mîndrie, că în atmosfera de puternic avînt, de profund optimism creată de Congres, noi am obținut peste plan, încă din primele zile care au urmat acestui istoric eveniment, 540 tone azotat de amoniu, 140 tone amoniac și 35 tone uree».

Pentru muncitorii Fabricii de mașini-unelte și agregate-București mobilul adevărat care impulsionează întreaga activitate a uzinei, izvorul din care se nasc idei și inițiative noi îl constituie tot Congresul partidului, hotărîrile sale care deschid noi și impresionante orizonturi pentru propășirea patriei noastre socialiste. «Înțelegînd amploarea și însemnătatea prevederilor Congresului, întregul nostru colectiv — ne declara inginerul Nicolae Popa, secretarul Comitetului de partid al fabricii — este preocupat să rezolve de pe acum unele probleme de care depinde însăși soarta sarcinilor care ne revin pentru perioada viitorului cincinal. Ne străduim, între altele, să creăm condiții pentru ca noua secție de mașini de rectificat să fie dotată cu mașini ultramoderne și cu cadre valoroase, capabile să rezolve problemele de mare finețe pe care le ridică fabricația unor asemenea produse. De altfel, diversificarea și sporirea producției de mașini a devenit o cauză a întregului colectiv. Noi socotim că asimilînd în acest an și în 1970 primele mașini de concepție românească, între care mașina de alezat și frezat AF-100, strungul Carusel cu traversă fixă SC-1 600, vom crea perspective ca încă de la începutul noului cincinal să le includem în fabricația de serie».

Voind să aflăm starea de spirit din aceste zile istorice și în alte sectoare, ne-am adresat inginerului Gheorghe Aldea, director general al Institutului de cercetări foraj-extracție din Cîmpina cu întrebarea: ce însemnătate are pentru dv. Congresul al X-lea?

— Lucrările celui de-al X-lea Congres al P.C.R., Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu reprezintă pentru colectivul institutului nostru o sursă nesecată de idei mobilizatoare care, transpuse în practică, vor face ca cercetarea să satisfacă într-o măsură sporită cerințele populației, ale edificării socialismului. Dezbătînd sarcinile industriei extractive, Congresul a stabilit necesitatea obținerii unor cantități sporite de materii prime pentru asigurarea balanței energetice a țării. În acest context, cercetătorii din industria extractivă de țiței și gaze și-au propus să perfecționeze actualele metode și să elaboreze altele noi pentru creșterea cu cel puțin 5—20 la sută a coeficienților de recuperare a țițeiului din zăcăminte, să stabilească debitele potențiale de țiței ale sondelor.

— Ce întreprindeți în acest sens?

— Dînd o înaltă apreciere planurilor de cercetare pentru economia națională cum sînt forajul sondelor la mare adîncime, forajul marin pentru cercetarea și descoperirea unor noi rezerve de țiței și gaze, am trecut încă de pe acum la o analiză profundă a acestor probleme, la elaborarea unui studiu premergător rezolvării complexe a forajului.

Analiza profund științifică și realistă pe care Congresul al X-lea al partidului a făcut-o în toate domeniile vieții ne determină să gîndim și să privim la rezolvarea sarcinilor noastre în același mod realist. Astfel, convinși că cercetarea va putea să devanseze, prin rezultatele ei, cerințele producției numai dacă va dispune de cadre bine pregătite, noi vom extinde și vom perfecționa programul de pregătire al cercetărilor și vom trece, împreună cu Ministerul Petrolului, la inițierea cursurilor de perfecționare a cadrelor de conducere din industria extractivă de țiței și gaze.

Colectivul Uzinei de fibre sintetice-Săvinești își manifestă concret adeziunea față de hotărîrile Congresului al X-lea, adeziune care se face simțită în măsurile pentru perfecționarea organizării producției și a muncii, pentru ridicarea eficienței întregii activități economice care va sta la baza îndeplinirii planului de producție din anul viitor. «Lucrările Congresului au stimulat activitatea pe multiple planuri în uzina noastră — declara inginerul Valeriu Momanu, directorul tehnic al uzinei. După cum este cunoscut, noi construim o instalație pentru fibre de melana, cu o capacitate de 10 000 tone pe an, al cărei proiect a fost elaborat de IPROSIN—București, după o tehnologie stabilită în uzina noastră. În aceste zile am putea vorbi despre o adevărată efervescență pentru scurtarea termenului de execuție și pentru inaugurarea acestei capacități. Sperăm ca în cîteva zile să anunțăm intrarea în probe tehnologice a uneia din cele patru secții de fabricație în construcție.

O deosebită importanță se acordă muncii de cercetare, domeniu în care uzina noastră a obținut rezultate remarcabile. Aș aminti, între altele, rezultatele obținute în direcția îmbunătățirii termostabilității la rețele-cord, înlocuirea unor produși din import, elaborarea unei tehnologii de recuperare a acrilonitrilului de la sinteza acestuia și altele».

În aceste zile în toate colțurile țării, în întreprinderi de importanță națională sau de o mai mică însemnătate, se face simțit același suflu entuziasmat al oamenilor ce au început deja să muncească mai mult și mai bine. Mai mult ca oricînd, fiecare e conștient de necesitatea eforturilor sale. Cine iubește această țară și acest popor trebuie să-și materializeze dragostea în munca de zi cu zi. În felul acesta România se va ridica pe culmile nebănuite ale progresului și bunăstării materiale. Ca o concluzie, Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. precizează: «Ridicarea continuă a bunăstării poporului — țelul suprem al întregii activități a partidului și statului nostru».

Munca însuflețită care te întîmpină pretutindeni e chezășia sigură a culmilor pe care le vom atinge în viitorul cel mai apropiat. În felul acesta Congresul al X-lea va fi în istoria partidului și a României socialiste o piatră de hotar.

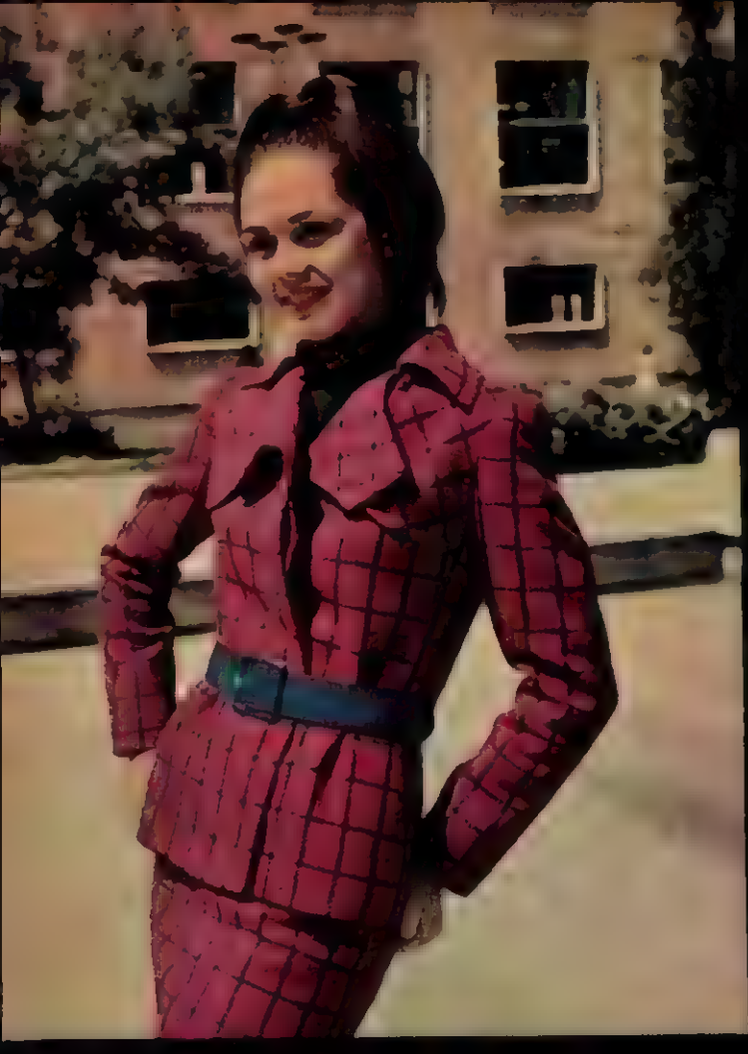

bun gust

eleganță

rochii de stofă

taioare

taioare

eleganță

bun gust

ÎNDREPTĂȚITĂ SATISFACȚIE ȘI IMBOLD ÎN MUNCĂ

În cadrul Expoziției realizărilor economiei naționale, ROMÂNIA 1969, cooperația de consum din țara noastră — parte integrantă a economiei — este prezentă sub multilaterale aspecte.

Pentru informarea cititorilor noștri asupra participării cooperației de consum la acest grandios tablou al României socialiste am solicitat unele informații tovarășului **Gh. Fețeanu**, directorul direcției organizării și tehnicii comerțului din Centrocoop.

Red.: În ce mod sînt prezentate în expoziție rezultatele obținute de cooperația de consum în anii puterii populare?

Gh.F.: Mai întîi, o scurtă precizare. Ținînd seama de activitatea multilaterală a cooperației de consum, s-au căutat maniere noi de prezentare, care să evidențieze într-o formă pe cît de succintă — proprie unei expoziții — pe atît de sugestivă stadiul și perspectiva dezvoltării ei viitoare.

Important este faptul că, în cadrul expoziției, cooperația de consum este prezentă cu un stand reprezentativ și unul expozițional, cu două chioșcuri cu vînzare (artizanat și respectiv plante medicinale), cu zece căsuțe-camping și un han realizat în stil tradițional.

Red.: Ce elemente mai esențiale sînt ilustrate?

Gh.F.: La standul principal, amenajat în cadrul unui nou pavilion construit pe teritoriul expoziției, se prezintă într-o manieră diferită aspecte care să ilustreze fiecare sector de activitate al cooperației de consum, comerț, alimentație publică, deservire turistică și cazare, prestări de servicii, producție, valorificarea produselor animale și a plantelor medicinale, precum și activitatea de pregătire a cadrelor, structura organizatorică etc. Desigur că un loc important s-a acordat prezentării rețelei comerciale. Numai în anii 1960—1968 au fost organizate 3 700 magazine și unități de alimentație publică plasate în construcții noi, moderne, cu suprafețe comerciale sporite. Prin investițiile realizate în prezent, în patru din cinci comune din țară funcționează o unitate nou construită. Suprafața comercială utilă realizată în acești ani este de peste 500 000 mp

În expoziție, dezvoltarea rețelei comerciale este ilustrată prin grosfoto-uri, grafice și îndeosebi prin machete, adevărate magazine miniaturale. Sînt prezentate machetele unor magazine realizate pe bază de proiecte tip și unicate, precum și o serie de machete de magazine tip, nou proiectate, cu soluții constructive și funcționale îmbunătățite.

Activitatea de alimentație publică și turism este evidențiată prin grafice, grosfoto-uri și un număr mare de machete de unități de alimentație publică, complexe turistice și de cazare, minibutete, căsuțe-camping, reprezentînd atît unitățile existente cît și cele ce urmează a se realiza pe bază de noi proiecte, îmbunătățite.

Activitatea de prestări este ilustrată cu aspecte ale unităților de bază și o machetă de complex de deservire. De asemenea, au fost expuse, direct, o serie de obiecte de artizanat realizate de unitățile cooperației de consum. În ce privește activitatea de producție, sînt prezentate, printre altele, un număr de 16 machete de utilaj comercial, dintre cele mai uzuale și cu parametri superiori. Prin forme variate și ingenioase de prezentare (grosfoto-uri, mulaje, petriuri etc.) s-au evidențiat rezultatele obținute în sectorul contractărilor și achizițiilor de produse animale și de plante medicinale.

Desfășurat pe o suprafață de circa 300 mp, standul cooperației de consum reprezintă o sinteză a tot ceea ce este mai caracteristic în domeniul activității sale economice.

În pavilionul central, alături de reprezentarea giganților industriei grele din țara noastră, cooperația de consum prezintă o serie de exponate de utilaj comercial produse de întreprinderea cu acest profil din București.

Red.: Ați pomenit și de un han..., de o «unitate de alimentație publică» de pe vremea cînd o asemenea terminologie nu se născuse încă...

Gh.F.: Pentru a oferi publicului vizitator prilejul de a lua contact direct cu unele realizări ale cooperației de consum, pe teritoriul expoziției, pe una din aleile principale, alături de sectorul energetic, s-a construit un han în stil tradițional. Soluțiile constructive ingenioase, axate pe elementele de folclor, dă acestei unități o notă atractivă, oferind un popas agreabil vizitatorilor expoziției. Deservirea

la acest han este asigurată prin grija Uniunii județene a cooperativelor de consum-Prahova.

Alături de acest han s-au amplasat 10 căsuțe-camping, realizate de întreprinderile de producție din județele: Maramureș, Bistrița-Năsăud, Suceava, Prahova și municipiul București, reprezentînd astfel tipurile principale de căsuțe realizate de cooperația de consum în multe locuri de interes turistic din țară. Căsuțele sînt vizitabile, oferind astfel — celor ce n-au avut încă prilejul — posibilitatea de a cunoaște condițiile de confort în astfel de obiective de cazare pentru turiști.

Alături de căsuțe sînt amplasate două chioșcuri în stil rustic (tip Ilișești și Vatra Moldoviței). Într-unul din chioșcuri se vînd produse și artizanat realizate de unitățile de prestări ale cooperației de consum, iar în celălalt se desfac diferite produse din plante medicinale.

Prin amplasarea realizată, hanul, căsuțele și chioșcurile formează un ansamblu care dă impresia unui sat atractiv, așezat în mijlocul unui modern oraș.

Toate aceste obiective prin care cooperația de consum este prezentă la această mare manifestare a realizărilor economiei românești, arată, într-o formă sugestivă, că în anii puterii populare, cu sprijinul permanent și îndrumarea prețioasă primite din partea partidului și guvernului, activitatea cooperației de consum a cunoscut o impetuoasă și multilaterală dezvoltare.

Vizita conducătorilor de partid și de stat, a delegaților și invitaților din toate județele țării, a delegaților de peste hotare participante la Congresul X al partidului, la obiectivele cooperației de consum din cadrul expoziției și aprecierile făcute cu acest prilej constituie o îndreptățită satisfacție și imbold în muncă pentru noi realizări, pentru toți lucrătorii și membrii organizațiilor cooperației de consum din țara noastră

PUBLICITATE

EXPOZIȚIA „ROMÂNIA—1969“ OGLINDITĂ ÎN FILATELIE

Expoziția realizărilor economiei naționale ROMÂNIA-1969 formează subiectul unei emisiuni filatelice ce a fost pregătită de către Direcția generală a poștelor.

Compusă din 3 valori: 35, 40 bani și 1,75 lei, seria ilustrează printr-o grafică interesantă marile realizări ale României în domeniul economiei și culturii, în sfertul de veac care a trecut de la 23 August 1944.

Valorile au tipărite în partea de jos emblema expoziției.

Emisiunea este însoțită și de un plic prima zi, cu obliterare specială.

CE ZICE MODA ?...

Zice că dacă peste un pulover bine colat pe trup îți atîrni niște zurgălăi din oglinzi și metal, o să fii foarte șic. Asta este cel puțin părerea creatorilor casei pariziene Louis Feraud, concretizată în aceste modele prezentate la o recentă expoziție pentru moda de iarnă.

ÎN CAZ DE PERICOL !

Constructorii giganticului aparat de zbor «Boeing-747» s-au gîndit la o soluție cu totul originală de evacuare — în caz de pericol — a celor 500 de pasageri ciți transportă superavionul. Un plan înclinat, un soi de tobogan din perne pneumatice, înlocuiește tradiționala scară pusă la ușa avionului. Viteza... de coborîre crește astfel considerabil.

BICENTENARUL ÎMPĂRATULUI

S-au împlinit — la 15 august — două veacuri de la nașterea celui ce a semnat cu numele de Napoleon I o frămîntată pagină de istorie europeană. Printre alte manifestări prilejuite de această aniversare, la Ajaccio, în Corsica — locul de naștere al împăratului — s-a deschis o expoziție a cărei piesă de rezistență o constituie faimoasa pălărie imperială pe care însă eroul de la Austerlitz nu a purtat-o în vreuna din marile sale bătălii ci în zilele de restriște de pe insulele Elba și Sf. Elena.

UMOR DE PESTE HOTARE

PE ICI, PE COLO, ÎN COSMOS...

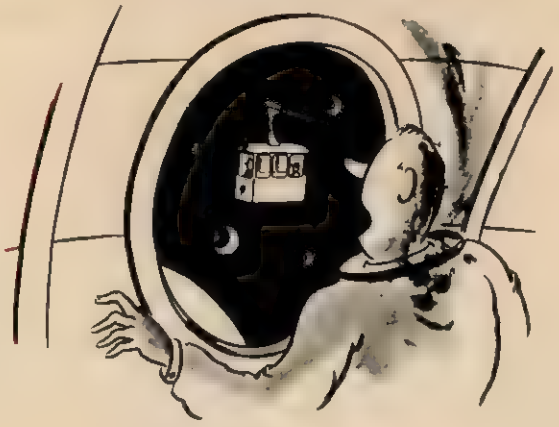

— Hei, John!...

— Crezi că o să funcționeze?...

— ...iar joi va trebui să mă duc la soacră-mea. 350 kilometri de șosea, ce, e glumă?...

TOTUL IESE LA IVEALĂ

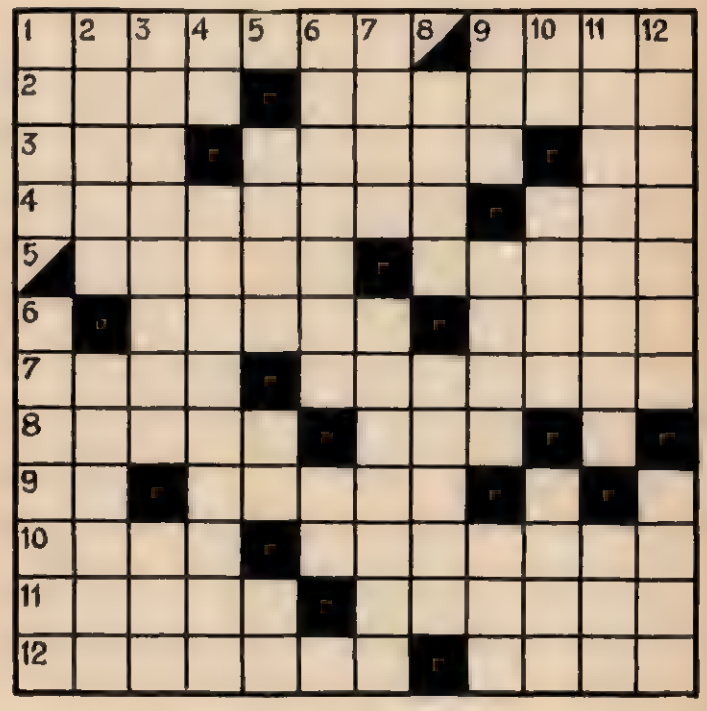

ORIZONTAL:

1) Ieșit din uz — Iese ușor din încurcătură. 2) Ieși (mold.) — Primăvara-i ies mugurii (dim.). 3) Iese în evidență într-o orchestră — Ieșit din minți — Subsemnatul. 4) Ieșire la lumină — Ce iese din pisică, șoareci mănîncă. 5) Ieșirea acrobaților — A-și ieși din răbdări. 6) Ieșire — Ca cerul. 7) Ies în calea vînătorului norocos — De partea cealaltă a ieșirii (pl.). 8) Examene cu... ieșiri la tablă — Ani și ani. 9) Apelativ — Unde ajungi dacă ieși. 10) Iese și din vin — Nu li se iese-n cale. 11) Iese-n larg — Făcut să-și iasă din fire. 12) Prins de o... ieșitură — Ieșit cu fața curată (fem.).

VERTICAL:

1) Are ieșire prin acoperiș — A face să iasă. 2) Ieșire secretă — Ieșit la iveală. 3) Ieșită ca din pămînt — Prefix. 4) Ies! — Face să iasă adevărul la lumină. 5) Piept (pl.) — Lampă de radio — Carne! 6) Ies la miezul nopții... în basme — Diftong. 7) Ies în frunte — Și-a ieșit din pepeni. 8) Ies primăvara... pe cîmpii — Viață. 9) Ieșit... afară din joc — Ies cînd și cînd — Iese din sonerie. 10) Bere! — La cărți — Iese la spălat. 11) Partea ieșită în afară — Taler. 12) Ramură tînără care iese din rădăcina sau tulpina unei plante (pl.) — A-i ieși din gînd.

Marian PĂTRAȘCU

Dezlegarea jocului «ESTIVALĂ», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) COȘBUC — UMBRA. 2) ARIE — ARSITA. 3) RA — RANITE — CS. 4) ASTE — ITU — FOC. 5) GER — AC — RIURI. 6) I — INDURA — GIN. 7) AMABILA — WATT. 8) LAT — NECAZ — OE. 9) ER — GC — AR — MAI. 10) TIA — FRIGARE. 11) MISTUI — PIPER. 12) INTIMITATE — E.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

LONDRA Împotriva posturilor de radio «pirat», care sînt acum mult mai puternice, putînd acoperi indeosebi în cursul nopții întreg teritoriul insulei britanice — potrivit afirmațiilor lui «Free Radio Campaign» ce grupează principalele posturi clandestine («Radio Free London», «Radio Caroline», «Radio London») — autoritățile engleze preconizează lansarea unei ofensive la începutul toamnei.

EREVAN Misterul păstrării nealterate a culorilor folosite în urmă cu sute de ani de pictorii armeni pentru miniaturile de pe manuscrise și pentru diferitele fresce a fost descoperit de chimiști: culorile erau extrase din unele pietre, din oasele peștilor dintr-o anume specie și din simburi de struguri.

MONROVIA Capitala Liberiei va găzdui la începutul lunii septembrie o «conferință a orezului» organizată sub auspiciile FAO și Comisiei economice ONU pentru Africa. În dezbatere: posibilitățile de creștere a suprafețelor cultivate cu orez în Africa occidentală, unde în 1968 au fost cheltuiți aproximativ 50 milioane dolari pentru importul orezului.

ROMA Potrivit unei anchete efectuate într-o serie de țări vest-europene de Institutul de sondaj al opiniei publice «Makrotest», italienii sînt cei mai entuziaști adepți ai unei călătorii spre Lună — 51 la sută dintre cei chestionați exprimîndu-și dorința de a participa la viitoarele călătorii interplanetare. Pe locul al doilea se situează francezii — 42 la sută, urmați de englezi — 25 la sută, olandezi — 20 la sută etc.

NEW YORK Se profilează un conflict între marile companii telefonice («International Telegraph and Telephone» și «American Telegraph and Telephone») și trusturile producătoare de calculatoare electronice (IMB, de pildă), datorită faptului că ordinatoarele se dovedesc tot mai capabile să transmită automat la distanță datele solicitate.

BUDAPESTA În anul 2000 vor exista în R.P. Ungară 124 de orașe, iar din fiecare trei cetățeni doi vor locui la oraș — este concluzia unor studii efectuate timp de 5 ani de un grup de demografi, economiști, arhitecți și sociologi.

STOCKHOLM În vederea combaterii traficului tot mai intens de stupefiante, autoritățile polițienești din Suedia, Norvegia, Danemarca și Finlanda au hotărît crearea unei organizații comune de urmărire a traficanților.

ULAN BATOR Cele 60 de ziare și reviste editate în prezent în R.P. Mongolă însumează un tiraj total de aproximativ un milion exemplare. În întreaga țară activează peste 10 000 corespondenți.

MÜNCHEN Medicul münchenez Wolfgang Littek afirmă că «dacă paturile ar fi dotate cu centuri de siguranță ca automobilele, ar putea fi salvate cu siguranță multe vieți omenești». Fapt este — potrivit datelor societăților de asigurare havareze — că în 1968 au murit, datorită traumelor provocate de căderile din pat, circa 600 de persoane.

Sute de persoane ucise, numeroși dispăruți, 2 000 răniți, peste 200 000 oameni rămași fără adăpost, uriașe pagube materiale — iată tragicul bilanț al uraganului «Camille», care s-a abătut asupra mai multor state ale S.U.A. În fotografie, un aspect dezolant la Gulfport (Mississippi).

Aspect cotidian al Hanoiului.

SIMBOLURI VIETNAMEZE

Ba Dinh. Un nume ce a intrat în istoria poporului vietnamez evocînd zilele fierbinți ale unui august glorios. Alci, acum aproape un sfert de veac — în 1945 — în fața a peste o jumătate de milion de oameni ce transformaseră piața din inima orașului într-un forum al națiunii, președintele Ho Și Min proclama solemn: «Vietnamul are dreptul să fie liber și independent; în fapt, el a devenit o țară liberă și independentă».

Așa înțelegeau oamenii acestui popor milenar să marcheze în istoria lor, străveche ca și pămînturile pe care au muncit și trăit înaintașii lor, începutul unei noi vieți. Prima filă: 13 august. Reuniți în Congres Național, comuniștii vietnamezi hotărau declanșarea insurecției generale. «Să punem capăt agresiunii străine, să recucerim independența totală, să instaurăm puterea populară» — erau cuvintele de ordine care au însuflețit un întreg popor ce se ridicase la luptă la chemarea partidului comuniștilor. «A sunat ora decisivă pentru soarta poporului nostru» — se adresa Ho Și Min națiunii, înflăcărînd-o în aceste momente decisive. «Să ne ridicăm, compatrioți, să ne eliberăm noi înșine!» O săptămînă mai tîrziu insurecția triumfa la Hanoi. În capătul celălalt al țării, opt sute de mii de saigonezi erau peste cîteva zile stăpîni pe marele oraș al sudului. Sfîrșitul victorios al «revoluției din august» era încununat de abdicarea, în penultima zi a lunii, a împăratului Bao Dai; la Hue, tosta capitală politică a dinastiei Nguyen, în cadrul somptuos al vechilor palate, Bao Dai înmîna, în fața a mii de oameni, delegatului guvernului provizoriu popular, însemnele puterii — aceptrul imperial și sabia de aur incrustată cu jad — în timp ce pe înălțimea citadelei feudale steagul roșu cu-steaua de aur lua locul-flamurii monarhice. La 2 septembrie 1945 începea anul I al Republicii Democrate Vietnam. Era sfîrșitul unui trecut, începea o nouă epocă în viața poporului vietnamez.

■

...Dien Bien Phu — 1954. Valea din inima munților Tay Bac, unde comandamentul corpului expediționar francez se pregătise pentru a atrage forțele patriotice într-o confruntare decisivă în care superioritatea tehnicii militare moderne de care dispunea ar fi trebuit să-și spună cuvîntul hotărîtor, s-a transformat în propria cursă a trupelor coloniale. La capătul unei bătălii istorice de mari proporții, ce a durat fără contenire 55 de zile și nopți, Dien Bien *Phu a devenit simbolul forței inexorabile* a unui popor, atunci cînd el luptă pentru libertatea și independența patriei sale.

Sfîrșitul unei perioade de grele încercări, care a urmat declarației de independență din 1945, în timpul căreia, așa cum sublinia generalul Giap, conducătorul celebrelor operații ale armatei populare, «poporul nostru a dus vreme de opt ani un război foarte dur, suportînd nenumărate suferințe și privațiuni. Noi aveam însă — releva el — un partid, un comitet central care dispunea de o lungă experiență a luptei revoluționare și a rezistenței naționale. De partea noastră era patriotismul, sentimentul național și voința de a elibera țara. Armata noastră era în serviciul poporului».

O luptă plină de jertfe dar încheiată pînă la urmă cu recucerirea independenței, dobîndită cu nouă ani în urmă. În pofida unui lung și pustiitor război de intervenție, roata istoriei nu a putut fi întoarsă. Iar acordurile de la Geneva din 1954 recunoșteau poporului vietnamez drepturile sale naționale fundamentale — suveranitate, independență națională, dreptul de a dispune de el însuși, în afara oricăror ingerințe străine.

■

...Con Co. De mai bine de cinci ani această mică insulă din largul golfului Tonkin a devenit un simbol al curajului și puterii de luptă a ostașilor vietnamezi. E situată în imediata apropiere a paralelei 17°, și asta spune totul. Bombardată ani de-a rîndul, luni întregi zi și noapte, de pe mare și din aer, «insula ierburilor», căci aceasta semnifică denumirea sa tradusă din vietnameză, a rămas astfel numai cu numele, transformîndu-se într-un peisaj de piatră și cratere. Numai oamenii au fost de neclintit. Adînc îngropați în granitul răvășit de explozii, o mînă de apărători au creat aici o legendă a onoarei și eroismului popular țesută din faptele și bărbăția lor fără seamăn, din dragostea lor nețărmurită față de patrie, făcînd din insulă un avanpost al luptei poporului vietnamez împotriva agresiunii americane, pentru salvarea națională. Multiplicate la scara întregii națiuni, aceste virtuți ale oamenilor vietnamezi i-au făcut invincibili în fața intervenției imperialiste. În epopeea rezistenței naționale apărătorii insulei Con Co întruchipează imaginea concentrată a eroismului cu care a luptat și luptă poporul vietnamez

Adrian IONESCU

COMENTARIU

Avataruri comunitare

de Silviu BRUCAN

Devalorizarea francului francez a torpilat una dintre cele mai minuțios construite eșafodaje ale Comunității Economice Europene: sistemul de prețuri comune agricole. Ceasul a fost dat brusc înapoi cu cîțiva ani și nu se știe dacă măsura de abrogare a Pieței comune agricole pe un termen de 26 de luni va duce la repunerea în vigoare a faimosului sistem sau va deschide un nou capitol de discuții și negocieri asupra prețurilor agricole de genul ședințelor-maraton cu care sediul comunitar de la Bruxelles a intrat în istorie.

Într-adevăr, deoarece prețurile agricole comune la care s-a ajuns, după aprigă tocmeală, erau exprimate în «unități de calcul» echivalente cu un dolar american, devalorizarea francului ar fi însemnat automat o ridicare a prețurilor în favoarea producătorilor francezi și, implicit, pierderi substanțiale pentru producătorii agricoli vest-germani, italieni etc. Soluția de a «izola» Franța, sau de a o pune la carantină timp de doi ani, pare, desigur, logică în condițiile unui comerț internațional ultracompetitiv între niște state care se așteaptă după colț. Dar nu apare ea oare cel puțin ciudată cînd este vorba de o organizație economică internațională, aflată într-un proces de integrare care trebuia încheiat «definitiv și irevocabil» la 31 decembrie 1969? Adepții integrării cu orice preț vor riposta imediat: da, dar este vorba numai de produse agricole! În realitate, latura agricolă s-a impus cu precădere numai pentru că Franța este de departe principalul producător agricol al «celor șase», iar piața agricolă are o sensibilitate specială și cu efecte imediate. Dar dacă după cîțiva timp, așa cum se urmărește, efectul devalorizării francului se va face resimțit prin impulsionarea exportului francez și restrîngerea importului din «celelalte cinci», cine poate garanta că partenerii Franței se vor resemna să constate că industriei franceze îi este din ce în ce mai ușor să exporte Renault-uri și Peugeot-uri, în vreme ce consumatorii francezi cumpără din ce în ce mai greu mașini Volkswagen sau Fiat-uri? Guvernele de la Bonn și Roma vor fi nevoite să-și apere industria cu ajutorul unor taxe vamale suplimentare, sau să obțină compensații pe altă cale. Și atunci calamburgiilor incorigibili le va fi imposibil să se rețină de a nu spune că Piața comună este o organizație interstatală în care totul este comun, în afară de... piață!

În realitate, ori de cîte ori se ivesc asemenea perturbări, comisiile comunitare caută soluții general acceptabile și, întrucît pe ringul de la Bruxelles adversarii își aplică lovituri cu grija ca nici unul să nu fie făcut knock-out, mecanismul funcționează destul de bine dacă ținem seama de complexitatea problemelor. Înțelegerea manifestată de parteneri față de străduința Parisului de a repune francul pe picioare a confirmat o dată mai mult că această regulă a jocului este riguros respectată și de fapt ea este aceea care în ultimă instanță asigură viabilitatea comunității. Explicația este simplă: dacă se prăbușește o monedă, ca cea franceză, ea trage după sine și altele.

Ce s-ar fi întîmplat însă dacă în acest august fatidic pentru francul francez ar fi funcționat la Bruxelles organismul supranațional, cu decizii bazate pe vot majoritar, prevăzut în Tratatul de la Roma, dar pe care De Gaulle l-a respins la timp? Slăbiciunea vremelnică a monedei franceze ar fi fost folosită pentru a impune Franței măsuri economice și financiare dictate dinafară, în primul rînd de partenerul mai puternic — R.F. a Germaniei. Francezii se pot felicita pentru clarviziunea fostului președinte. Ceea ce nu înseamnă că hopul a fost trecut: reușita devalorizării francului depinde în mare măsură de capacitatea guvernului de a stăvili inflația pe plan intern și de a redresa balanța de plăți pe plan extern. Dublă operațiune despre ale cărei dificultăți englezii ar putea spune: știi cînd încep, dar nu știi cînd se termină.

O RAZĂ DE SPERANȚĂ ?

Săptămîna trecută, cînd generalul Jakubu Gowon, șeful guvernului federal al Nigeriei, se afla, la invitația președintelui William Tubman, într-o vizită oficială în capitala Liberiei, agențiile de presă străine emiteau din nou ipoteza eventualității angajării dialogului nigeriano-biafrez. În sprijinul acestei ipoteze ele invocau întrevederile pe care generalul Gowon le-a avut cu fostul președinte al Nigeriei (perioada 1963 — ianuarie 1966), dr. Azikiwe — prezent și el la Monrovia — consacrate posibilității depistării unei soluții negociate a conflictului nigerian. După cum se știe, Azikiwe a condus în mai multe rînduri misiuni biafreze în timpul unor vizite ale acestora în unele țări africane și a propus chiar, în luna februarie, un plan de reglementare a conflictului prevăzînd intervenția Națiunilor Unite, un embargou total asupra livrărilor de arme, încheierea unui armistițiu general și ridicarea blocusului maritim aplicat de Nigeria împotriva Biafrei. Acest proiect a fost însă respins la timpul respectiv de Lagos.

Declarațiile făcute de Jakubu Gowon la încheierea convorbirilor cu președintele Tubman și cu dr. Azikiwe nu oferă suficiente elemente pentru a trage concluzia că cele două părți s-au convins de inutilitatea continuării luptelor. «Am discutat numeroase probleme cu Azikiwe; dacă încercările de conciliere vor eșua, singura noastră datorie este de a duce mai departe războiul» — a declarat ziariștilor generalul Gowon. Menționarea «încercărilor de conciliere» l-a determinat pe observatori să întrevadă oarecare mutații în poziția guvernului de la Lagos și să afirme că nu este exclusă posibilitatea lansării unei inițiative federale pentru reluarea dialogului.

Există chiar speculații că Liberia ar putea găzdui o eventuală rundă de tratative, dat fiind că președintele Tubman s-a oferit să ușureze o asemenea întîlnire. Pînă în prezent, părțile antagoniste nu s-au angajat în negocieri propriu-zise, deși în repetate ocazii la Aburi, Londra, Addis Abeba, Niamey și, mai recent, la Kampala, cu prilejul vizitei papii Paul al VI-lea în Uganda, reprezentanții celor două părți s-au aflat — într-o formă sau alta — împreună. Pe plan african, mari speranțe se pun în viitoarea reuniune la nivel înalt a Organizației Unității Africane, care va avea loc la începutul lunii septembrie la Addis Abeba, și în constituirea într-un viitor apropiat a unei comisii «ad-hoc» însărcinate cu găsirea mijloacelor de soluționare pașnică a conflictului. Pentru aceasta se impune însă înainte de toate curmarea vărsării de sînge — calea tratativelor fiind incompatibilă cu continuarea ostilităților. Căutarea soluțiilor raționale care ar răspunde aspirațiilor de pace ale tuturor locuitorilor nigerieni nu ar avea decît de beneficiat din realizarea unui consens în această privință.

Rodica GEORGESCU

PROBLEME SPINOASE

La Tokyo s-a desfășurat recent cea de-a șaptea sesiune anuală a Comitetului mixt japono-american pentru probleme economice și comerciale. În ciuda componenței sale redutabile — a avut în frunte pe secretarul de stat William Rogers și a inclus, printre alții, pe ministrul comerțului, Maurice Stans, pe cel al agriculturii, Clifford Hardin, și pe principalul consilier în probleme economice al președintelui Nixon, Paul McCracken — delegația americană nu a reușit, în decursul celor trei zile de dezbateri, să facă vreo breșă importantă în poziția fermă japoneză. Care sînt în momentul actual principalele probleme divergente, în domeniul economic și comercial, dintre cele două țări?

Statele Unite sînt nemulțumite, în primul rînd, de deficitul ridicat (1,11 miliarde dolari în 1968, probabil 1,5 miliarde dolari în acest an) înregistrat în schimburile comerciale cu Japonia. Răspunsul nipon la cererea lui Rogers de echilibrare a acestora a constat, la recentele tratative, în a cere delegației americane să examineze balanțele comerciale în contextul lor global, reamintind astfel faptul că, din acest punct de vedere, balanța comercială americană este în ansamblu excedentară. Delegația americană a reclamat, de asemenea, ridicarea restricțiilor de import la un număr de 120 de produse industriale și agricole. Concesia japoneză — a fost promisă pentru 1972 o reducere la jumătate a listei — a fost calificată ca nesatisfăcătoare, S.U.A. considerînd acest ritm mult prea lent pentru o țară situată pe locul doi în lumea occidentală în ce privește produsul național brut. Cît privește discuția în jurul cererii de restrîngere voluntară a exporturilor japoneze de textile în S.U.A., aceasta nu s-a încheiat nici ea în sensul dorit de delegația americană. Este de așteptat acum ca Maurice Stans să recomande președintelui Nixon întreprinderea de acțiuni speciale în vederea adoptării de către Congres a proiectului de lege elaborat în prezent de guvern privind introducerea unor bariere vamale în privința produselor textile.

Consacrate în principiu relațiilor comerciale și economice, tratativele s-au desfășurat, și era normal să fie așa, în strînsă legătură cu cea mai presantă problemă japono-americană: retrocedarea Okinawei. Este interesant de notat că această deplasare spre sfera politică a discuțiilor corespunde intereselor S.U.A., care ar prefera o reglementare în bloc a problemelor litigioase din relațiile lor cu Japonia. Aceasta le-ar da posibilitatea obținerii unor concesii economice și comerciale în schimbul retrocedării — inevitabile — a arhipelagului Ryukyu. Japonia se teme însă de o penetrație americană prea puternică în economie, evocînd în această privință precedentul european.

Chiar dacă nu poate fi vorba de o criză, după cum au apreciat unii comentatori, recentele tratative au accentuat impresia că relațiile japono-americane sînt marcate în prezent de o încordare reală, de loc neglijabilă. Este de altfel o reflectare a faptului că Japonia a pășit într-o perioadă care constituie preludiul unor transformări în politica sa din ce în ce mai conformă cu progresul său tehnic și industrial profund.

Constantin ȚINTEA

Venkata Giri, noul președinte al Republicii India, a cărui alegere a fost primită cu satisfacție de cercurile largi ale opiniei publice indiene.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

PRIMELE CONGRESE INTERNAȚIONALE ÎN ROMÂNIA

În anii 1906 și 1907 au fost organizate primele congrese internaționale găzduite de țara noastră. După cel de-al XXVIII-lea Congres pentru protecția proprietății literare și artistice, ținut în sala Ateneului, în septembrie 1906, sub președinția lui A.D. Xenopol și cu participarea unor delegații din Franța, Belgia, Germania, Elveția și Italia, un an mai tîrziu — între 31 august și 14 septembrie 1907 — se ține, în aceeași sală, cel de-al III-lea Congres mondial al petrolului, sub președinția lui Anghel Saligny. Participă 250 de delegați din 20 de țări, între care: Rusia, S.U.A., Mexic, Franța și Suedia. La vremea aceea România era a treia țară din lume între producătoarele de petrol — prima fiind S.U.A. și a doua Rusia. Cele 550 de sonde pe care le aveam extrăgeau (în 1907) 90 000 de vagoane de țiței. În cadrul acestui congres s-au dezbătut pentru prima dată marile probleme științifice ale exploatării petrolului. Despre contribuția românească în această privință s-a ocupat, printre alții, și reprezentantul S.U.A. David Day, din cuvîntarea căruia menționăm: «În tot cuprinsul S.U.A. este imposibil a găsi o uzină în care douăzeci de oameni să fie ocupați exclusiv cu știința pură, cum este cazul la români. Foarte rar mi s-a întîmplat să văd instalații atît de perfecționate și, mai ales, atît de metodic construite ca în România». În zilele congresului au fost organizate expoziții de specialitate și excursii în regiunile petrolifere din Muntenia și Moldova. În fotografie: congresiștii, în sala Ateneului.

Ion MUNTEANU

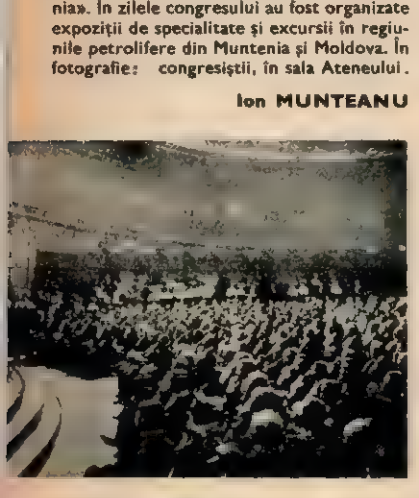

Düsseldorf (R.F.G.). Peste 10 000 locuitori au ieșit pe străzile orașului pentru a-și exprima protestul împotriva Partidului Național Democrat de factură neonazistă. Pe pancarte se putea citi: «Niciodată fascism!», «Naziștii afară din Düsseldorf», «Un Adolf a fost destul».

ÎN CĂUTAREA CONSUMATORULUI

Madison Avenue și-a cîștigat renumele nu numai datorită puzderiei de magazine cu vitrine strălucitoare care se alinează de o parte și de alta a acestei lungi artere newyorkeze, dar și prin activitatea marilor agenții de publicitate care și-au instalat aci sediile.

În vorbirea curentă, cînd se spune «stil Madison Avenue» se înțelege stilul publicitar al acestor copleșitoare instituții ale vieții americane. De la o vreme experții lor au constatat că publicul a început să se cam plictisească de reclame și zgomotoasa publicitate se întoarce împotriva țelurilor sale. Industria reclamelor, care se înscrie cu o cifră de afaceri anuală de 18 miliarde dolari, a ajuns la concluzia că trebuie sa-și schimbe stilul. De aci formule tot mai extravagante destinate a zgudui letargia publicului consumator și — după cum spunea unul din promotorii noii tendințe — «de a-l distra». Numai că toți cei care trăiesc de pe urma celor 18 miliarde dolari și-au pus în cap să-și distreze clienții — și de aci o «explozie creatoare» a extravaganțelor, o supraso-licitare a ineditului împinsă pînă la absurd.

Recent, un reporter a semnalat următoarea întîmplare simbolică. Vicepreședintele unei agenții de publicitate aflînd că o mare întreprindere de închiriat automobile acordă un contract gras celor care-i oferă o formulă originală, s-a angajat funcționar sezonier la un birou de închiriat automobile, în speranța că va căpăta idei noi. Nu mică i-a fost mirarea să constate chiar din prima zi că și alți reprezentanți ai unor firme de publicitate au venit acolo cu scopuri asemănătoare. Și cînd a văzut că ultimul este vicepreședintele societății pe care o considera cel mai feroce concurent, funcționarul deghizat a lăsat baltă tentativa de explorare și și-a invitat adversarul să-și înece împreună necazul la un pahar de vin.

Cercul a fost închis. Oamenii reclamelor au ajuns să și le plaseze între ei, fiindu-le din ce în ce mai greu să restabilească contactul cu mult solicitatul și asurzitul consumator.

Nicolae LUPU

GIBRALTAR: MANEVRE NU NUMAI MILITARE

«Rock climb» — operațiunea «Escaladarea stîncii» — n-a reușit. Unitățile marinei regale britanice care au îndeplinit rolul de «trupe invadatoare» în cadrul manevrelor din luna august au fost respinse de unitățile infanteriei britanice. Cum afirma un purtător de cuvînt al ministerului britanic al apărării, «Gibraltarul a cunoscut multe manevre militare, dar arareori — poate chiar niciodată — ele n-au egalat amploarea celor mai recente».

Indiferent dacă tema manevrelor a fost sau nu îndeplinită pînă la capăt, respingerea unităților de șoc lansate pentru cucerirea de pe mare a Gibraltarului a constituit un fel de avertisment la adresa celor ce ar încerca să repete la modul serios exercițiul... Or, după ce Spania a închis «La linea» și a instituit o adevărată blocadă contra acestui teritoriu colonial britanic, scopul manevrelor și, în special, deznodămîntul lor capătă o țintă precisă. Exercițiul «Rock climb» a avut menirea să prevină îndeplinirea cererii ONU ca acest teritoriu să fie cedat Spaniei pînă la 1 octombrie 1969 și să ridice moralul locuitorilor Gibraltarului.

Într-un sens, desemnarea ca ministru principal a maiorului Robert Pelizza în fruntea unui cabinet alcătuit din reprezentanții Partidului integrării cu Anglia și ai formației independente conduse de Peter Isolda a constituit o dezavuare, pe baza testului electoral, a atitudinii «lipsite de fermitate» a fostului premier Iosuah Hassan, căruia i s-a reproșat că nu a luat atitudine categorică contra Spaniei și nici n-a făcut apel la ajutorul britanic. Dar la urma urmei nici operațiunea «Rock climb» și nici poziția mai fermă a lui Pelizza nu pot hotărî soarta «stîncii».

Stilul folosit în această dispută cuprinde, pe lîngă amenințări reciproce și apeluri diplomatice, o gamă largă de mijloace subtile în rîndurile cărora se înscrie și «momeala». Una din hotărîrile recente ale guvernului spaniol cuprinde oferirea unor condiții avantajoase locuitorilor Gibraltarului care ar dori să se stabilească în Spania. Recentul decret spaniol prevede că locuitorii Gibraltarului — «oricare ar fi naționalitatea lor» — vor găsi adăpost și înlesniri în Spania: nu vor plăti taxe vamale la mutare, nu vor trebui să plătească nici un impozit pentru înregistrarea de firme comerciale, li se vor echivala diplomele și certificatele de liberă practică a oricărei meserii. Ministrul informațiilor, Fraga Iribarne, a proclamat sentențios: «Spania deschide brațele celor din Gibraltar și este gata să le acorde avantaje pe care Anglia nu și le poate permite».

...Deocamdată depopularea «stîncii» n-a reușit. Fortăreața rezistă, dar eroziunea ei continuă.

Z. FLOREA

Un grup de alpiniști elvețieni au realizat o performanță escaladînd, după cucerirea faimosului Kilimandjaro, vîrful Mawenzi (5 355 m).

CRONICA DE TREI SECUNDE

OAMENI SAU ȘOARECI

Se iau trei perechi de șoareci; una din ele va fi excitată pînă cînd cei doi vor începe să se ia la bătaie (firește, cam ce pot înțelege doi șoareci dintr-o bătaie). Din cele două perechi care stau pe tușă, una va fi obligată să privească spectacolul violent al șoarecilor care se bat. Cealaltă pereche nu se va uita la bătăuși și-și va vedea de treburile ei de rozătoare. După 75 de minute, doamna și domnul doctor Welch de la Universitatea din Tennessee iau perechea care a privit, le despică cutiuța craniană și încep să le analizeze chimic creierul de șoareci. Se constată că din creier a scăzut considerabil o anumită substanță — și anume; tocmai aceea care pune «individul» (șoarecii au și ei indivizi!) în stare de încordare maximă, pregătindu-l să atace și el, să lovească și el. Se scormonește și în creierul celor care n-au privit la spectacolul violent și acolo se observă că din substanța aceea chimică nu s-a consumat nimic. Deci — sună concluzia: șoarecii care văd violență devin și ei violenți sau gata de violențe. Care nu — nu. Așa o fi și la oameni? — se întreabă experimentatorii. Violențele la care asistă zilnic îi fac pe oamenii pașnici — violenți? Ceea ce se întîmplă la șoareci e valabil și la oameni?

Formidabilă imaginație au specialiștii!

LA BELO HORIZONTE

Există, totuși, două aspecte frumoase în escrocheria pusă la cale de un agent imobiliar brazilian. Omul vindea terenuri pe Lună — în loturi dimensionate 100/100 metri, la 100 cruzeiros bucata. Cred că nu era scump. Dar ce-mi place e că loturile de pe fața ascunsă costau de două ori mai mult. E aici o idee gingașă, demnă de un om cu picioarele pe pămînt: să se plătească mai scump privilegiul de a fi departe de privirile indiscrete ale semenilor, locurile ferite de zgomotul universal, lipsite de telefoane și alte mijloace de comunicație verbală — căci se știe, nu poți vorbi cu oamenii aflați dincolo de astrul. Escrocul brazilian știa ce înseamnă liniștea, ceea ce specula dînsul merita speculat din adîncul inimii. Dovadă că nici unul din clienții fraieriți nu a depus vreo plîngere după arestarea lui și poliția i-a dat drumul ca oricărui filozof utopic, ca oricărui umorist nesubversiv, ca oricărui poet care și-a permis să transforme pustiul lunar în cartier rezidențial. Acesta e al doilea aspect frumos și eu felicit atît poliția cît și pe escrocul din orașul numit cu multă îndreptățire Belo Horizonte.

Radu COSAȘU

1 Președintele Nicolae Ceaușescu și Șahinșahul Iranului, pe aeroportul din Teheran, trecînd în revistă garda de onoare.

2 Pe marile bulevarde ale capitalei iraniene, în drum spre Palatul Golestan.

3 La Palatul Golestan.

4 Prietenie și cordialitate.

5 Aspect din timpul solemnității de la Palatul Nyaravan, prilejuită de înmînarea celei mai înalte distincții iraniene — Ordinul «Pahlavi» cu colier — președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a Ordinului «Haft-pezkar» (Ordinul iranian al pleiadelor) soției președintelui Consiliului de Stat, Elena Ceaușescu.

6 Populația Teheranului a făcut o primire deosebit de călduroasă înalților oaspeți români,

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Irina Gărdescu, școlărița cu codițe din La patru pași de infinit, a devenit una dintre autenticele prezențe actoricești ale filmului nostru.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Prezentarea artistică:
Dan BÎRLĂDEANU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

HOTĂRÎRILE CONGRESULUI X - programul activității noastre

un impuls optimizării construcțiilor

Interviu cu tov. ing. NICOLAIE POPA, directorul Institutului de proiectări pentru industria materialelor și prefabricatelor de construcții

— Printre metodele concrete de optimizare a construcțiilor, lucrările Congresului al X-lea al P.C.R. au subliniat și necesitatea degrevării întreprinderilor de prefabricate de sarcina producerii elementelor grele, de serie mică sau tehnicitate redusă. În ce constă eficiența fabricării acestor profiluri pe poligoane amenajate pe lîngă șantiere?

— *Fiind vorba de produse de serie* mică, menținerea lor printre sarcinile întreprinderilor de prefabricate împiedică folosirea optimă a utilajelor și a spațiului de fabricație, constituind în ultimă instanță o imobilizare a investițiilor. Pe de altă parte, cheltuielile de transport, manipulare, depozitare măresc mult prețul de cost, în special al elementelor grele. În multe cazuri transportarea unor asemenea elemente, care necesită și vehicule speciale, durează mai mult decît durează fabricarea. În schimb pregătirea turnării acestor prefabricate pe poligoane din cadrul sau din apropierea șantierelor se poate face fără eforturi deosebite.

— Cele de mai sus par atît de convingătoare încît ne întrebăm de ce mai constituie o problemă?

— Pentru că producerea *tuturor* profilurilor de prefabricate în întreprinderile centralizate a reprezentat orientarea industriei construcțiilor în primii ei ani.

— Ca o aplicare a concepției de puternică centralizare?

— Nu numai, sau nu în mod special. Mai curînd a fost efectul lipsei de experiență, din punct de vedere tehnic, care a determinat concentrarea acestei noi activități — producerea prefabricatelor — în unități specializate.

— Concentrarea *investițiilor în zone industriale* ar favoriza, se pare, acest proces de descentralizare a producerii prefabricatelor.

— Bineînțeles. Practica ne-a și dovedit-o. În general, rezultatele obținute sînt foarte convingătoare. Dau un singur exemplu: turnarea pe șantier a tuturor stîlpilor halei de la Fabrica de geamuri din Buzău.

— Ce probleme ridică, din punctul de vedere al *institutului* dv., sarcina trasată de partid a apropierii proiectantului de constructor?

— Problema se încadrează într-un context mai larg, avînd legătură chiar cu politica economică de descentralizare a industriei, cu autonomia funcțională preconizată pentru centralele industriale. Aș rezuma-o la avantajele constituirii unităților de proiectare afectate celor de execuție. Intrați «în mîna» antreprenorului general, proiectantul și executantul vor avea interese comune, ceea ce, în situația unităților de proiectare independente, nu se întîmplă totdeauna. Pentru institutul nostru este de mare actualitate și *specializarea* activității de proiectare.

— Observ că pledați cu convingere pentru aceste noi orientări și metode.

— *Adeziunea mea are ca fundament* realismul, caracterul convingător al hotărîrilor Congresului.

A. SERGIU

un nou tip de motor

Ca o adeziune practică la hotărîrile istoricului Congres al partidului, la uzina de motoare și compresoare «Timpuri noi» din Capitală se află în stadiu de încheiere pregătirea fabricației noului motor tip D-12, destinat antrenării de pompe, generatoare și *diverse utilaje* de construcție. Noul motor are trei regimuri de funcționare: la 1 200 rotații pe minut, 1 500 și 1 800 rotații, lărgindu-se în felul acesta domeniul de utilizare. Față de vechiul motor, tipul D-6, scos din fabricație, care avea 380 kg, produsul nou are o greutate de 280 kg.

Pe lîngă economiile de metal realizate în felul acesta, greutatea scăzută a motorului D-12 face posibilă montarea sa *cu ușurință pe diverse agregate și utilaje* de construcție.

Piesele de mare uzură ale motorului fiind comune cu cele ale motorului de tractor U-650 — ne-a informat tov. ing. Valentin Coșoroabă, inginerul șef al uzinei — oferă mai multe avantaje: în primul rînd, sînt utilizate piese de mare uzură (segmenți, pistoane, supape) fabricate în uzine specializate, ceea ce le asigură o tehnicitate ridicată și o *funcționalitate îndelungată, dar și o ușurință* în aprovizionare. În plus, mecanicii, cunoscînd motorul de tractor, îl pot deservi cu multă ușurință, operațiile de întreținere fiind de asemenea mai puțin pretențioase. Noul produs poate fi folosit cu eficiență și în puncte izolate: grupuri de pompare, grupuri de iluminat etc.

Aceste caracteristici ale motorului D-12 îl fac competitiv peste hotare, *fiind la nivelul celor mai bune produse* de acest gen.

Un amănunt semnificativ: proiectarea produsului și pregătirea fabricației sînt în întregime rodul cercetărilor și muncii din uzina «Timpuri noi».

e timpul să se aplice legea consiliilor populare

Tratînd problemele perfecționării aparatului de stat și activității lui, lucrările Congresului al X-lea al P.C.R. au analizat și situația exercitării autonomiei funcționale a consiliilor populare. Acest principiu este expus și dezvoltat de Legea nr. 57/1968, constituind, aș zice, axul principal al spiritului nou adus de această lege. Însă trebuie spus că încă nu a fost găsită modalitatea de exercitare a principiului menționat, traducerea lui în viață se face greoi, fără destulă convingere.

Dificultatea cea mai importantă derivă din lipsa unui regulament de funcționare a consiliilor populare. Drept principală consecință se mențin structuri organizatorice *vechi în condițiile unor* atribuții lărgite. Mă refer nu la umflarea ci, dimpotrivă, la simplificarea aparatului administrativ.

În concret, aplicarea autonomiei funcționale este limitată de persistența unor structuri ierarhice, care, *existînd*, îngrădesc în fapt atribuțiile acordate de lege consiliului popular local.

Problema are aspecte specifice în condițiile Capitalei. Spre exemplu, activitatea de gospodărire *comunală intră în* competența consiliilor populare de sector. Dar ea este realizată prin întreprinderi economice de nivel orășenesc, îndrumate și controlate de organisme ale Comitetului executiv al consiliului popular al municipiului. S-ar putea invoca acordul ce trebuie să existe între cele două sfere de competență. Ei bine, nu mi se pare obligatorie această consonanță. Coordonarea activității pe întregul oraș poate foarte bine să fie realizată de întreprinderea de specialitate, iar controlul, îndrumarea, legătura deci cu nevoile de gospodărire să fie realizată de consiliul popular competent după lege.

O situație mai nefirească este aceea a unor unități, fie economice (I.A.L., I.C.R.), fie de învățămînt sau culturale situate pe teritoriul sectorului, cu *raza de activitate* corespunzătoare acestuia, dar subordonate în mod exclusiv organismelor comitetului executiv municipal.

Suprapunerea competențelor, limitarea autonomiei funcționale diminuează capacitatea de acțiune a organelor locale la nivelul sectorului, avînd implicații și asupra populației, prin întîrzierea rezolvării cererilor sau a aplicării măsurilor urgente ș.a.m.d.

Rezolvarea acestor neconcordanțe este atît o problemă de îmbunătățire a muncii aparatului administrativ, cît și de legalitate socialistă în sensul cel mai propriu al noțiunii. E vorba doar de aplicarea legii de organizare și funcționare a consiliilor populare.

Constantin DOLDUR
secretarul Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 1—București

la început de drum

Deși în prag de toamnă, ne întîmpină un eveniment primăvăratic prin mulțimea florilor, a zîmbetelor, prin tinerețe și încredere. Se deschide noul an școlar. Așteptat după o vacanță cu adevărat mare, odihnitoare, petrecută de cei mai mulți în taberele de odihnă special amenajate, acest 15 *septembrie* aduce cu el bucuria revederii cu colegii și profesorii; întîlnirea cu manualele școlare — un început de drum al înaintării lente dar sigure spre creșterea și formarea totală.

Noul an școlar capătă însă valențe multiple. După ce, anul trecut, prin Legea învățămîntului și prin Directivele Comitetului Central, au fost asigurate orientarea și modernizarea învățămîntului, anul acesta hotărîtoare devine activitatea organizatorică. În acest sens inspectoratele școlare cu sprijinul organelor locale de partid și de stat au luat toate măsurile ca schimbările produse în structura procesului de învățămînt — ne referim la trecerea la școala generală de 10 ani — să-și găsească aplicativitatea optimă. *S-au stabilit unitățile în care* vor funcționa — pentru prima dată anul acesta — clasele a IX-a ale școlii generale de 10 ani. Vor lua ființă circa 1 200 asemenea clase cu peste 42 000 elevi. Au fost de asemenea desemnate cadrele didactice necesare. În prima decadă a lunii septembrie cadrele didactice care vor funcționa la aceste clase vor fi instruite prin grija Institutului de perfecționare a personalului didactic.

O măsură meritorie: *au fost* deja expediate școlilor planurile și programele de învățămînt, urmînd să fie trimise toate manualele școlare mai înainte de începerea cursurilor.

Anul acesta, atît în mediul rural cît și în cel orășenesc, vor funcționa, alături de cursurile fără frecvență, clase serale V-VIII pentru oamenii muncii care din diverse motive nu și-au terminat la timp școala elementară.

Se extinde în *continuare* rețeaua învățămîntului liceal prin înființarea de noi licee. Pentru elevii cu aptitudini speciale la educație fizică va lua ființă anul acesta un liceu cu program și condiții speciale în Orașul Gh. Gheorghiu-Dej, iar pentru cei care dovedesc vocație pentru artele plastice și muzică, licee speciale în orașele Satu Mare, Deva, Buzău și Arad.

Din cei circa 2 900 000 de elevi, cîți vor fi anul acesta *în clasele I-VIII*, încercăm gînduri emoționante pentru cei care nu știu să citească încă, pentru cei care acest prim 15 septembrie înseamnă pășirea în universul fermecător și fără capăt al cărții. Fie ca descifrarea primelor slove să-i conducă spre limanurile nebănuite ale științei, artei și culturii, întru slăvirea acestui pămînt.

Petre ANGHEL

Nostalgia ultimelor zile de vacanță e... temperată totuși de satisfacția reîntîlnirii.

ajun de an nou, în teatre

După o vară sîrguincioasă, în care teatrele au continuat mai tot timpul să dea spectacole — acasă la ele sau în turnee prin țară — după o stagiune non-stop care a cunoscut momente fierbinți în zilele sărbătorești ale lui august, scenele pregătesc acum deschiderea noului an teatral cu acea știută febrilitate în care se îmbracă uneori graba. Avînd în față repertorii ce le-ar permite o activitate realmente interesantă — dacă nu ar fi, aceste repertorii, prea adesea nesigure și supuse diferitelor seisme — teatrele bucureștene fac din primul gest de artă al stagiunii un omagiu închinat dramaturgiei originale. La ora aceasta, absolut toate scenele noastre repetă cîte una sau chiar mai multe piese românești, în așa fel încît la prima bătaie a gongului să asistăm la un fel de mare festival al dramaturgiei originale, ce va da măsura actualului moment și actualelor dimensiuni ale acestei specii artistice pe meridianul nostru. Naționalul bucureștean vine dintr-o dată cu un lot de patru spectacole, reluînd și refăcînd «Năpasta» lui Caragiale (în care vom putea, în sfîrșit, să-l vedem iar pe scenă pe Emil Botta), contopind Chirițele lui Alecsandri într-un text de Tudor Mușatescu și încredințînd-o pe Coana Chirița — după nenumăratele travestiuri de la Matei Millo încoace — unei actrițe savuroase, Draga Olteanu, jucînd «Al patrulea anotimp» de Horia Lovinescu și făcînd premiera pe țară a «Săptămînii patimilor» de Paul Anghel, cu Gh. Cozorici în rolul lui Ștefan cel Mare. De altfel, Paul Anghel va fi, se pare, dramaturgul cel mai jucat al stagiunii; șapte teatre din București și din alte orașe ale țării înscriindu-și în repertoriu atît «Viteazul» cît și «Săptămîna patimilor» însăși opțiunea aceasta dovedește irezistibila atracție pe care o exercită la ora actuală teatrul politic, teatrul de idei, asupra oamenilor de teatru și asupra publicului. După o încercare, încă nedefinitivă, de montare a «Viteazului», Teatrul «Bulandra» readuce la rampa sa — prin «Transplantarea inimii necunoscute» — trio-ul Mirodan-Beligan-Ghelerter, propunîndu-și să monteze încă cel puțin alte trei piese românești în restul stagiunii. Pe scena Teatrului Mic, după recitalul Irinei Răchițeanu intitulat «De viață, de dragoste, de moarte», vom fi invitați la premiera piesei lui Ilie Păunescu, «Maria 714», în care rolul lui Constantin Brîncoveanu va fi interpretat de Constantin Codrescu. Două premiere românești ne anunță și Teatrul «Nottara», «Ce scurtă e vara» de Maria Földes și «Conu' Leonida față cu reacțiunea», aceasta din urmă încredințată spre înscenare unui student la regie, Petre Ionescu pe nume. Afișele Teatrului «Țăndărica» vestesc premiera «Manevrelor» lui Deak Tamas și a piesei «Căsnicia nu-i o joacă» de I.D. Șerban, în timp ce Teatrul evreiesc de stat prezintă «Camuflajul» lui Al. Mirodan, iar Teatrul «I. Creangă» anunță «Roata morii» de Gh. Scripcă și «Drumul e liber» de Ion Lucian și Virgil Puicea, cam atît deocamdată. În numerele viitoare vom relata mai pe larg despre diversele implicații ale deschiderii stagiunii teatrale '69-'70.

Un impresionant alai de basm pe arterele Capitalei. Parada portului popular, desfășurată duminică 31 august pe traseul cuprins între Piața Victoriei și Piața Republicii, a reunit mai bine de 3 000 de tineri și tinere, artiști amatori români, maghiari, germani și de alte naționalități, precum și numeroși membri ai ansamblurilor folclorice și etnografice sosite de peste hotare. Cea de-a cincea zi a Festivalului și concursului internațional de folclor «România '69» a oferit publicului bucureștean un spectacol cu adevărat memorabil.

arheologie

uneltele stră-strămoșilor noștri

O nouă descoperire arheologică. De data aceasta în Maramureș, unde specialiștii de la Muzeul de istorie din Baia Mare au scos la lumină, în satul Bușag (comuna Măgheruș), un depozit întreg de unelte de muncă din paleolitic. Zeci și zeci de cuțite, răzătoare de pier, lame etc. «fabricate» de niște oameni care au trăit prin partea locului cu cel puțin 20 000-30 000 de ani în urmă. Descoperirea a fost făcută grație unor informații furnizate de oameni din partea locului, care în timpul lucrărilor agricole au găsit printre brazde aceste urme de străveche activitate omenească. Piesele scoase la lumină sînt identice cu cele descoperite mai demult în Țara Oașului și — după cum apreciază tov. Aurel Socolan, directorul Muzeului de istorie din Baia Mare — ele constituie cele mai vechi unelte de muncă descoperite pînă acum în Maramureș.

A NIMERIT DIRECT ÎN... CAVOU

Efectuînd niște lucrări de întreținere pe șoseaua Mangalia-Albești, un mecanic a căzut acum cîtva timp într-o groapă și de acolo, lunecînd mai departe, a nimerit direct într-o încăpere subterană. Încăperea nu era altceva decît un cavou foarte mare și foarte vechi, în care se găseau nu mai puțin de șapte schelete. Făcîndu-se cercetări de către tov. Elena Concan, arheolog la Muzeul de istorie din Mangalia, s-a stabilit că acest cavou se afla în perimetrul necropolei romano-bizantine (secolul IV) din preajma străvechiului Callatis. Alături de osemintele celor 7 defuncți s-au găsit monede, obiecte de cult, cataramă etc. În prezent investigațiile sînt continuate de către arheologul Constantin Iconomu de la Muzeul din Constanța.

F. U.

sala pașilor pierduți...

EXISTĂ DOUĂ CODURI penale? Rugăm Procuratura sectorului 7 București să ne informeze care este cel de-al doilea cod, cînd a fost votat și unde a fost tipărit? Ne referim la «legea» în baza căreia l-a exclus pe Dumitru Pleșca dintre vinovații dosarului 464/1969. Că Marin Brezoi și Gheorghe Mărculescu au fost trimiși în judecată pentru furturile unor bunuri de la Fabrica de confecții și tricotaje-București, în valoare de 14 692 lei, înțelegem: art. 208-224, al. 1, și art. 221-234 din Codul penal cunoscut de toți. Că s-a luat măsura arestării preventive, de asemeni înțelegem. Dar de ce s-a trecut cu vederea participarea șoferului Pleșca, a cărui complicitate nu lasă nici un dubiu? Or, faptul de a accepta să ascunzi în mașină obiecte furate, să le transporți, pe unele să le vinzi iar pe altele să le folosești personal nu constituie suficiente temeiuri de vinovăție?

*

ÎN SCHIMB, Procuratura generală a soluționat dosarul vestitului caz de la Spitalul Pogoanele cu un nedorit exces de zel. Opinia publică și-a manifestat oprobriul — fie prin apariția unor articole în presă, fie prin nenumărate scrisori — față de indolența acelor «dezertori din postul de apărători ai vieții omenești», care a dus la moartea gravidei Alexandrina Mureșanu. După repetate tărăgănări, influențe locale, șovăieli, strămutări, ancheta a fost finalizată de biroul specializat al amintitei instituții. Cum? Cu lopata, trimițînd în judecată pe toți cei nimeriți în obiectiv, inclusiv medicul Iordan Georgescu. «Vina» lui este aceea de a fi dispus expedierea imediată a bolnavei acolo unde se putea interveni chirurgical și de a fi luat atitudine împotriva gravei nepăsări din spitalul în care activa. Să nu se mai facă la Procuratura generală distincția între cauza *directă* și condiții *favorizante*, să nu se mai cunoască tocmai acolo teoria cauzalității, proprie dreptului penal socialist, în opoziție cu cea a *însumării condițiilor?* Nu vrem să ne închipuim că s-a dat satisfacție tocmai acelora care s-au considerat sfîșiți de combativitatea medicului amintit..

Sergiu ANDON

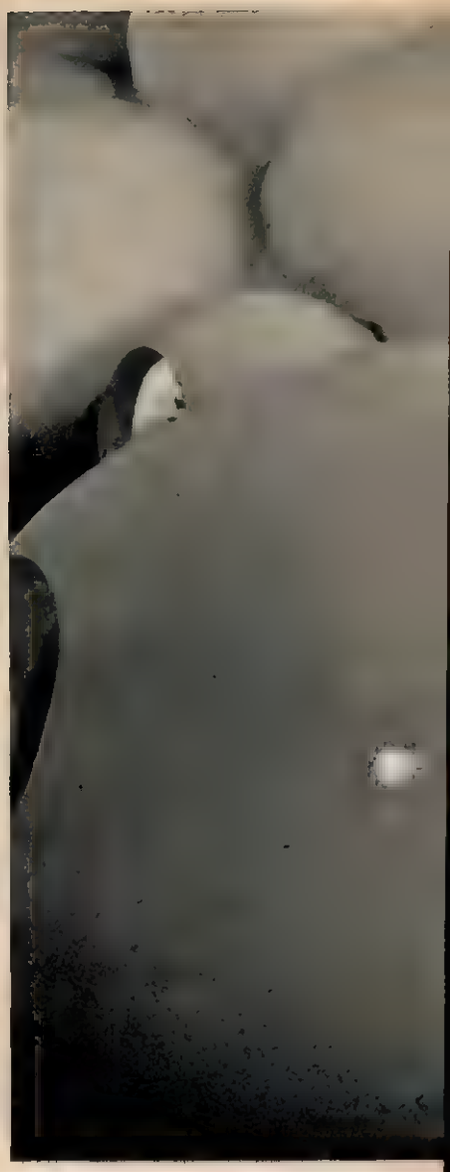

După efectuarea celui dintîi zbor al său, avionul bimotor «Islander» a... aterizat pe pista expoziției, între alte mărturii elocvente ale dezvoltării transporturilor aeriene românești.

PORTRETE COMPETITIVE

de Viorica CIORBAGIU — Fotografii de Elena GHERA și Traian PROSAN

În uriașul balon colorat, susținut prin presiunea de aer interioară, se perindă prin fața privitorilor instalații noi sau perfecționate, destinate aplicațiilor practice ale tehnicilor nucleare și conexe acestora. Aici poate fi reîntîlnit aievea cazanul gamma distins cu medalia de aur și placheta de onoare la Salonul internațional de invenții de la Bruxelles. Demonstrația cu laserul, care se utilizează în industria sticlei și materialelor ceramice și pentru tăierea metalelor, stîrnește o curiozitate explicabilă.

Chiar dacă nu mai sîntem copii și chiar dacă ouă nu-i făcut din ciocolată, sîntem tentați să privim cu luare aminte bunătățile pe care ni le oferă (ca mostre) industria alimentară.

După ce am văzut alergînd pe șosele și prin orașe autoturismele «Dacia-1100», apariția lui «ARO» — produs la Cîmpulung — ne stîrnește un nou interes. Prototipul autoturismului «toteren» (pentru toate terenurile) a izbutit să aibă nu numai calități practice deosebite, ci și o înfățișare aplaudată unanim

Am îndrăzni să spunem că indiferent de vîrstă și preocupări, toți vizitatorii EREN-ului sînt receptivi la bogăția și bunul gust al supermagazinului cu vitrine înalte din pavilioanele rezervate industriei ușoare.

Fabrica de mașini-unelte și agregate (F.M.U.A.) este strălucit reprezentată în expoziție. Printre produsele sale de mare prestigiu se impune, la propriu și la figurat, strungul carusel de 3 200 mm.

După o judecată — cel puțin de bunsimț — valoarea autentică a unei inteligențe, a unui talent, se însoțește, invariabil, cu modestia. Împărtășind acest punct de vedere ca vizitatori ai Expoziției realizărilor economiei naționale, nu poate să ne scape și să nu ne emoționeze, deopotrivă, o anume aparență de amănunt: fie că e vorba despre copleșitoarea prezență a turlelor argintii sau de surîsul diafan al păpușilor, tăblița lămuritoare de dinaintea exponatelor cuprinde numai cîteva date tehnice strict obligatorii. Firește, nu doar pudoarea îi împiedică pe creatori să afișeze cheltuiala spiritului lor de creație; limbajul expozițional a consacrat o anumită sobrietate de stil și ținută. Dincolo de aceste rigori, dovada modestiei despre care aminteam se păstrează intactă. Fiindcă dacă ne-am uita la acele tăblițe explicative fie și cu o lupă superperfecționată, tot n-am descoperi acolo nici o slovă de autolăudare. Și nu din lipsă de temeiuri. Nu. Pe vastele culoare ale expoziției — sinteză a urcușului României socialiste în ultimul sfert de veac — poposim adesea alături de minuni ale tehnicii despre care știu și pe care le prețuiesc multe neamuri ale lumii. La o mare paradă, campionii își atîrnă la rever distincțiile cucerite. Este un obicei, un ritual dacă vreți. Dar oare Expoziția realizărilor economiei naționale — ediția 1969 — nu este ea însăși o grandioasă paradă a țării întregi,la care au fost trimiși cei mai străluciți reprezentanți ai săi? Și totuși nici o mașină sau agregat dintre cele multe care au cîștigat «competiții» internaționale, care umblă cu fruntea sus prin lume, nu și-au trecut pe cartea de vizită, nici măcar laconic, precizări asupra numeroaselor confirmări ale superiorității lor, căpătate în țară și pe multe alte meleaguri ale continentelor. Instalația de foraj F-200, medaliată la tîrgurile de la Leipzig și Brno, sau electromotoarele, care ne reprezintă prestigios în 30 de țări, sînt doar două dintre numeroasele dovezi ale discreției asupra succeselor — față de miile de vizitatori ai expoziției.

«Sînt sincer uimit văzînd la ce înalți parametri se prezintă exponatele și mărturisesc că mi-ar fi greu să spun care mi-au plăcut mai mult. Cred totuși că realizările industriei constructoare de mașini sînt cele mai spectaculoase. Dar n-aș vrea să omit o serie de exponate din sectorul chimic și sectorul industriei ușoare, care rezistă celor mai exigente pretenții. Oricum, o națiune care are asemenea realizări are tot dreptul de a se face mai binecunoscută în întreaga lume».

Aprecierile dr. Bruno Arcangeli din Milano sînt similare, ca esență, cu opiniile tuturor vizitatorilor expoziției. Ion David, șeful brigăzii de mineri de la Aninoasa, pe care l-am întîlnit în pavilionul central, ne-a împărtășit o parte dintre impresiile și sentimentele sale:

«Cu toate că în anii aceștia ai noștri ne-am obișnuit cu fapte neobișnuite, progresul României de care mi-am dat seama vizitînd expoziția mi se pare uluitor. Ni

(Continuare în pag. 8)

PORTRETE COMPETITIVE

Un turist... neavizat şi-ar putea imagina că acele coturi ale kilometrilor de conducte industriale ce traversează incinta marilor combinate sau uzine sînt pur şi simplu un element decorativ. Ei bine, nu! Întreruperea liniei drepte are drept scop să dea răgaz îmbinărilor pentru iminentele dilatări sau comprimări. Această dificultate tehnică s-a rezolvat prin construirea «burdufului de armonică» pe care-l vedeţi în fotografie şi care se numeşte de fapt, la plural, compensatori lenticulari. Ei vor prelua de acum încolo sarcinile de dilatare a conductelor. Ca amănunt biografic trebuie adăugat că burduful cu pliuri este o invenţie românească în stare să participe la competiţii internaţionale

velul tehnic pe care l-a atins ţara noastră ne dă dreptul să ne prezentăm, fără sfială, cu produsele româneşti pe pieţele din lume. Şi acest lucru îl datorăm geniului bun al poporului nostru — Partidul Comunist Român, care în zilele Congresului al X-lea ne-a arătat cu limpezime calea pe care o avem de urmat mai departe. Mă gîndesc: oare cum o să arate viitoarea expoziţie? Desigur că o să am motive să fiu şi mai impresionat decît acum...»

Minerul din Valea Jiului a grăit adevărat: tehnicitatea înaltă a produselor noastre face din nenumărate uzine şi fabrici româneşti mărci prestigioase — pe plan mondial. Şi fiindcă în emoţionanta frescă a Expoziţiei «România — 1969» lipsesc, din pudoare, din admirabilă modestie, acele notaţii despre palmaresul cucerit de exponate, în paginile de faţă vom adăuga imaginilor cîteva concludente amănunte biografice.

Constructorii de la «Electroputere» dovedesc tot mai convingător că au de gînd să anuleze metafora: «iute ca vîntul». O să spunem curînd «iute ca trenul», subînțelegînd viteza locomotivei electrice. Dacă pînă în 1967 statisticienii trăgeau liniuță la capitolul acesta al transportului feroviar, iată că numai în ultimii doi ani cele 300 de locomotive diesel și electrice pornite pe drumurile de fier ale țării și dincolo de hotarele sale și-au tot sporit puterea și iuțeala. Vizitatorii EREN-ului asaltează cele două locomotive expuse, imaginîndu-și că aleargă cu 160 km pe oră. Și în fond nu-i chiar o iluzie.

Poate că dinții roșul violent al caroseriilor atrage privirile către colțul rezervat mașinilor agricole. Dar dincolo de culoare sînt demne de reținut virtuțile semănătorii universale, cea a cărei precizie de «bob cu bob» este apreciată în 25 de țări de pe glob, sau a tractoarelor U-650 și U-651 despre care știu de bine 54 de nații beneficiare ale uzinelor brașovene. Combina autopropulsată (poate fi folosită la 36 de culturi) este o apariție nouă, care reține atenția admirativă chiar și a unui profan. Părinții combinei de la «Semănătoarea» au botezat-o Gloria. Fie că s-au gîndit ori nu, acest nume este un simbol pentru prezent ca și pentru anii ce vin.

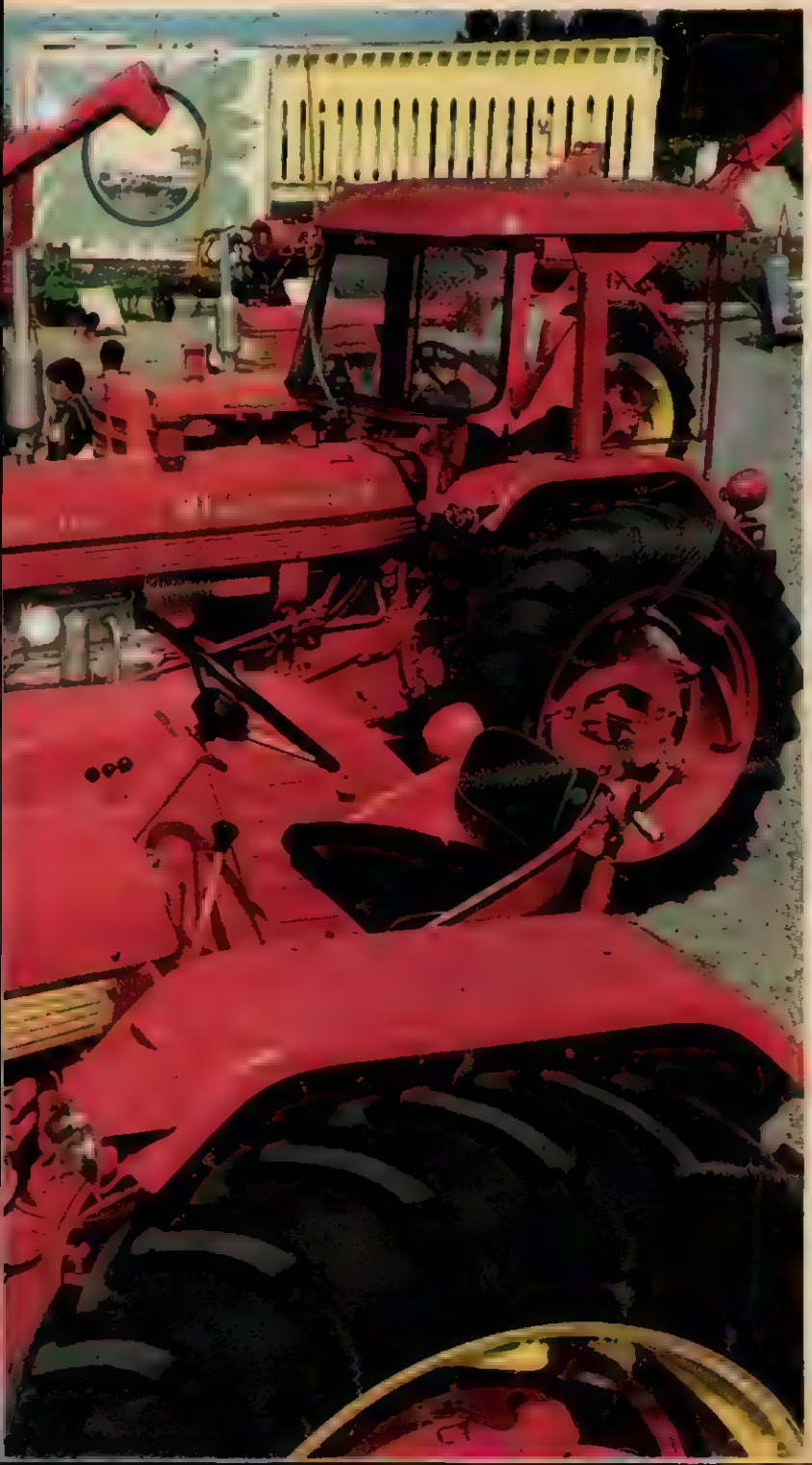

Dacă am decupa imaginea de față — în mărime naturală — ne-am afla într-un veritabil combinat petrochimic unde are acces oricine. Și, după cum se vede, nu-i nevoie de invitații speciale. Decorul, compus din turlele viguroase și suple, a dus departe faima utilajelor chimice românești.

România anilor noștri a devenit, fără posibilitate de replică, o țară de constructori, deci implicit o țară unde absența utilajelor de construcții este de neconceput. Năzdrăvanele excavatoare familiare peisajului șantierelor noastre nu-și dezmint reputația nici pe pămînt străin — în Liban, Iran, Belgia, Danemarca — adică în aproape 20 de țări. În vecinătatea pavilionului central noile excavatoare cu parametri tehnici superiori vă pot demonstra cum se încarcă și se descarcă prin telecomandă o cupă (cu conținut măsurat în tone) în 13 secunde.

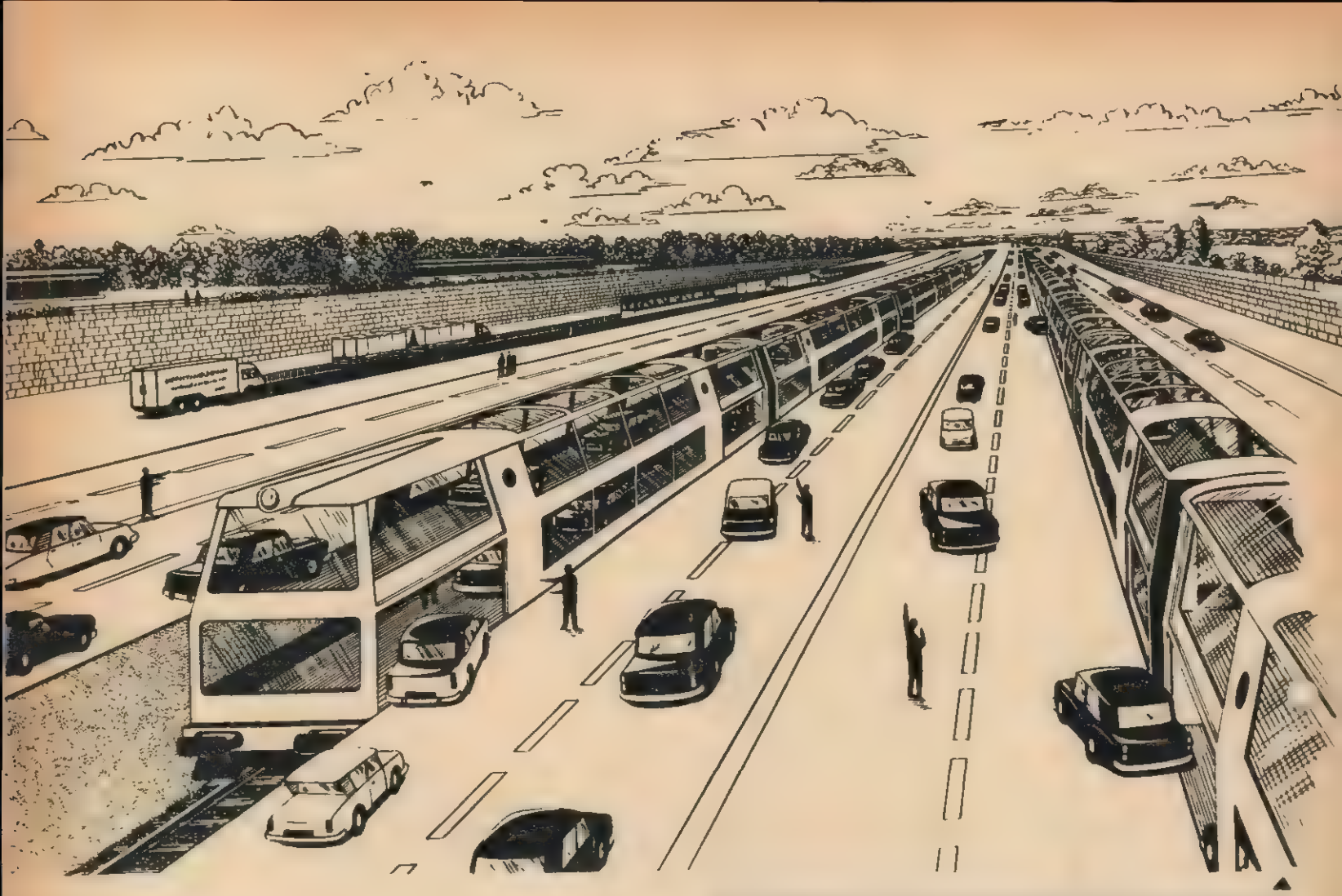

Proiectul asupra căruia se pare că s-au oprit specialiștii este cel al unui tunel alcătuit din două conducte prin care, în afară de vagoanele de pasageri și de marfă, vor putea fi transportate, pe platforme feroviare special amenajate, cîte 7 000 autovehicule pe oră.

CHUNNEL: a fi sau a nu fi?

I. CIOARĂ

...«Cum va intra Anglia în Piața comună? Prin tunel...».

Butada, răspîndită prin cercurile politice și de presă britanice, nu lipsită de maliţiozitate, reflectă totodată o stare de fapt. Este cea la care se referă comentatorii politici atunci cînd consideră «graba guvernului britanic de a vedea începute lucrările tunelului pe sub Canalul Mînecii» drept «un element al politicii sale privind intrarea în Piața comună» («Sunday Express»). Ceea ce nu înseamnă însă că proiectele privind crearea unui «cordon ombilical» între «marea insulă» și bătrînul continent s-au născut o dată cu năzuința Angliei de a se alipi Comunității economice vest-europene. Channel Tunnel — sau «Chunnel», cum este denumit prescurtat, în capitala britanică, proiectul unui tunel sub Canalul Mînecii — are o istorie veche de mai bine de două veacuri, timp în care interesul pentru acesta a fost mai mare cînd într-o parte, cînd în alta a celor două țări despărțite prin Canal.

PROIECTE, PROIECTE

Mai precis, istoria tunelului începe în 1751, cînd Academia din Amiens premiază proiectul temerar al unui geolog francez pe nume Desmont, privind învingerea obstacolului ce separa continentul de Anglia. Dar proiectul a rămas doar... cu premiul și peste el s-a așternut colbul uitării timp de jumătate de secol. Pînă în 1802, cînd lui Napoleon Bonaparte i se prezintă proiectul unei lucrări imaginate de inginerul Albert Mathieu și destinate mijloacelor de locomoție ale timpului — poștalioanelor — respectiv de a se construi sub Canalul Mînecii «un tunel între Anglia și Franța, cu o insulă artificială în mijloc, unde vor fi schimbați caii». Împăratul găsi ideea excelentă, dar era prea preocupat de cu totul alte proiecte ca să treacă la transpunerea ei în fapt. Adepții unei trăsături de unire între cele două maluri scăldate de apele furtunoase ale Canalului Mînecii nu depuseră armele. De altfel, un an mai tîrziu avea să fie prezentat în Anglia un nou proiect, ce prevedea montarea unui uriaș tub sub apă. Iar în Franța un alt inginer, Thomé de Gamond, și-a închinat patru decenii din viață găsirii celei mai bune modalități de a-i aduce pe englezi în Franța și pe francezi în Anglia fără a se recurge la ajutorul vaselor. El imaginä fel de fel de metode, între care proiectul unui tub scufundat, prezentat în 1834. Mai tîrziu el avansă ideea construirii pe fundul Canalului a unui drum de beton acoperit de o arcadă, și apoi a unei platforme de transport care să poată duce cîte patru trenuri cu mult deasupra celor mai înalte valuri — platformă care să fie acționată de înseși mașinile trenurilor și să alunece pe șine fixate pe fundul Canalului. În 1856 preconiză forarea unui tunel cu 13 insule artificiale în Canal, care să ajute la asigurarea controlului asupra acestuia. Nouă ani mai tîrziu acest proiect al lui Gamond fu îmbrățișat în Anglia de un inginer de mine, William Low, care, subliniia că lungimea tunelului propus depășea doar cu puțin pe cea a celei mai lungi galerii existente atunci în minele din Țara Galilor. El își prezentă în 1867 proiectul prevăzînd construirea a două tunele paralele, unite din loc în loc prin galerii de legătură, proiect căruia firma «South Eastern Railway Co» i-a pus la dispoziție suma de 20 000 lire sterline, începînd chiar lucrările prin montarea unei instalații de foraj la Shakespeare Cliffs. Dar primul pas important îl constituie crearea în 1872, în Anglia, a lui «The Channel Tunnel Company» și, trei ani mai tîrziu, a echivalentului său francez «L'Association du Chemin de Fer sous-marin entre la France et l'Angleterre». După obținerea de concesiuni de la guvernele respective, compania franceză începe lucrările în 1878, la Sangatte, lîngă Calais, iar cea engleză în 1881, la Shakespeare și Abbotts Cliffs, două localități de lîngă Dover. În 1883 se forase cîte o milă din fiecare parte — și modul în care s-au păstrat pînă astăzi cele două capete ale tunelului arată că lucrarea avea sorți de izbîndă — dar izolaționiștii insulari, și mai ales lobby-ul militar britanic, reușiră să impună sistarea lucrărilor sub un pretext de ordin strategic, și anume că Chunnel-ul ar fi facilitat o invazie armată de pe continent. Încercări de a se reîncepe lucrările au fost făcute succesiv în 1890, 1906, 1913, dar aceleași argumente au prevalat. După primul război mondial ideea a fost din nou pusă pe tapet, dar în 1924, după o sedință de numai 40 minute, guvernul Ramsay MacDonald a respins-o, fapt despre care Winston Churchill avea să declare: «Promptitudinea cu care s-a luat hotărîrea nu poate fi contestată. Problema este însă dacă hotărîrea a fost bună sau nu. Nu ezit să afirm că aceasta a fost greșită». Cinci ani mai tîrziu, numai 7 voturi au lipsit în Camera Comunelor (179 contra 172) pentru aprobarea recomandărilor făcute de o comisie guvernamentală de a se continua lucrările. În 1936 au fost inaugurate serviciile regulate de ferry-boat-uri pentru vehicule și trenuri. După trei ani a fost declanșată cea de-a doua conflagrație mondială. De nici o parte a Canalului nimeni nu mai avea timp să se gîndească la tunel și proiectul acestuia părea abandonat pentru totdeauna.

CÎND DOAMNA DAVIDSON ARE RĂU DE MARE

Și totuși lucrurile n-au rămas astfel. Dar oricît ar putea părea de curios, reanimarea proiectului în perioada postbelică nu se datorează nici unui englez, nici unui francez, ci unui.. american. De fapt, în ultimă instanță, soției acestuia. Întreprinzătorul newyorkez Frank N. Davidson, fiind nevoit să traverseze în 1957 Canalul Mînecii cu vaporul, împreună cu soția sa, aceasta — suferind de rău de mare — l-a întrebat dacă nu s-ar putea găsi o altă modalitate, mai confortabilă, de a se ajunge de pe un mal pe altul al Canalului. Reîntors acasă, respecti-

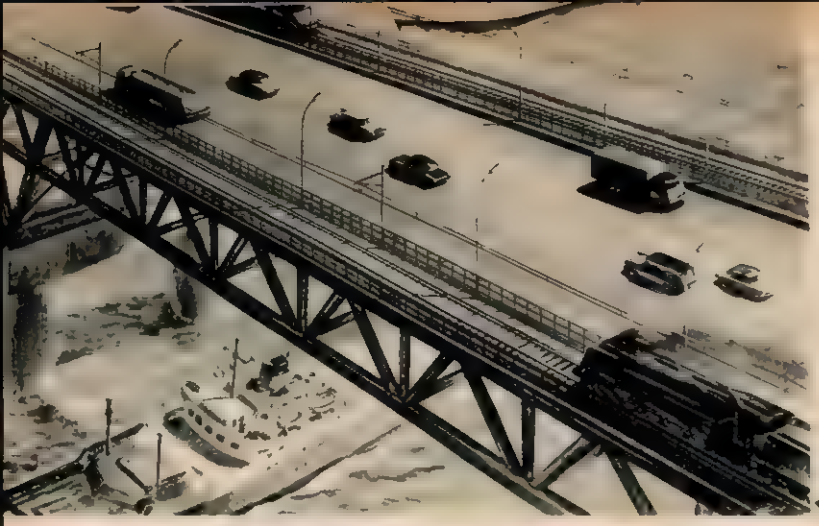

Unul din proiectele abandonate, care preconiza construirea unui sistem pod-tunel-pod cu două insule artificiale

vul om de afaceri și-a adus aminte de vechile proiecte și, în același an, a și înființat firma «Channel Tunnel Study Group» ce-și propunea transpunerea în fapt a transformării insulei britanice într-o peninsulă a Europei. Ceea ce se pare că a impulsionat și guvernele de la Londra și Paris, care în 1964 au luat hotărîrea «de principiu» de a construi în comun un tunel care să lege malurile celor două țări, acordul definitiv fiind încheiat în 1966. Și, întrucît cele două guverne au hotărît să invite și capitaluri internaționale la realizarea proiectului, firma «Channel Tunnel Study Group» — care este una dintre principalele trei care concurează la finanțarea acestuia — are, pare-se, cele mai multe

Desene ilustrînd lucrările începute în 1875 pe porțiunea de coastă britanică la St. Margaret's Bay (stînga) și pe cea franceză la Sangatte (dreapta).

Unul din proiectele celui care a închinat patru decenii legăturii terestre a Angliei cu continentul — Thomé de Gamond.

După acordul de principiu franco-britanic din 1964 au început lucrările de punere la punct a proiectelor. Iată o platformă de foraj a lui Channel Tunnel Study Group, în fața localității engleze Dover.

șanse de reușită. Cît privește soluția tehnică avută în vedere, ea nu diferă prea mult de aceea propusă în 1867 lui Napoleon al III-lea și reginei Victoria. Este astfel prevăzută construcția unui tunel feroviar alcătuit în fapt din două tunele paralele — prin care să treacă liniile de cale ferată — și un tunel mai mic între ele, în care se vor afla instalațiile de întreținere — toate trei legate, din loc în loc, prin niște galerii. Au fost astfel abandonate celelalte două proiecte inițiale — primul prevăzînd construcția unui pod peste mare, care prezenta inconveniente nu numai din punctul de vedere al costului foarte ridicat, dar și din cauza perturbațiilor pe care le-ar produce în traficul maritim, și al doilea, preconizînd construcția unui tunel-auto ce ar fi ridicat probleme deosebite de aerisire. 38 din cei 53 de kilometri care vor despărți punctul terminus de pe malul englez — situat între Ashford și Folkestone — și cel de pe malul francez de la Sangatte, lîngă Calais, se vor afla la 112 m sub apa mării (40 m sub fundul mării). Tunelul va permite scurtarea călătoriei între capitalele celor două țări de la 12 ore, cît durează în prezent, la 4 ore. Potrivit calculelor preliminare ale experților, lucrările ar urma să se cifreze la aproximativ 250 milioane lire sterline — de mai bine de 10 ori costul stabilit în urmă cu un veac.

Începerea propriu-zisă a lucrărilor a fost fixată inițial pentru 1968, apoi pentru 1969, acum — pentru 1971, dacă pînă la sfîrșitul acestui an se va putea adopta o poziție comună definitivă a Londrei și Parisului. Căci la mijloc stau chestiuni de natură financiară. Dar nu numai...

O RECLAMĂ PREMATURĂ?

Relansarea ideii construcției tunelului a avut loc oarecum în aceeași vreme cînd a început să se vorbească de proiectul «Concorde». Și iată că „în timp ce avionul supersonic de pasageri «Concorde» zboară deja deasupra Parisului — cum remarca recent ziarul parizian «Les Echos» — cel de-al doilea stîlp al cooperării tehnologice franco-britanice, tunelul sub Canalul Mînecii, n-a atins încă nici măcar stadiul lucrărilor preliminare". Care să fie cauzele? În ce privește Anglia, e drept, astăzi, în epoca avioanelor supersonice și a rachetelor, argumentele de ordin militar invocate cu decenii în urmă nu mai pot sta în picioare. Desigur, rămîn partizanii izolaționismului britanic care, într-un fel sau altul, sînt de părerea exprimată de feldmareșalul Montgomery, în 1957, la reluarea campaniei pentru construirea tunelului, și anume că «un tunel sub Canal va distruge caracteristicile esențial insulare ale teritoriului nostru». Dar aceste voci sînt totuși minoritare în ansamblul opiniei publice britanice contemporane. Cercurile engleze care își păstrează circumspecția față de proiectatul tunel susțin că cea care va beneficia mai mult de pe urma acestuia va fi Franța, întrucît un număr mai mare de turiști se vor îndrepta într-acolo, și mai departe, în alte țări vest-europene, decît în sens invers. În treacăt fie spus, aceste afirmații au o bază, reflectată de altfel și de faptul că în planurile franceze privind tunelul intră amenajarea unei autostrăzi care să lege orașul Calais, pe de o parte, cu restul Franței, și apoi, cu orașele Bâle (Elveția) și Köln (R.F.G.) și, pe de altă parte, cu o a doua autostradă pe direcția Lille, Anvers (Belgia), Amsterdam (Olanda). În Anglia — ca și în Franța — se mai avertizează totodată asupra concurenței pe care o reprezintă traficul maritim din Canal, și mai ales vehiculele cu perne de aer, dar susținătorii proiectului argumentează că cheltuielile de transport, reduse prin tunel, nu numai că îi vor asigura rentabilitatea dar vor determina micșorarea costului exporturilor britanice în direcția țărilor Pieței comune. Ceea ce explică în ultimă instanță interesul față de Chunnel manifestat în prezent cu mai multă vigoare decît în trecut de guvernul de la Londra, dornic să pătrundă în Piața comună, și stimulat de poziția mai maleabilă din ultima vreme a Parisului în această privință. Cît privește atitudinea părții franceze, aceasta este în linii mari favorabilă, pornind îndeosebi de la considerentul că tunelul sub Canalul Mînecii va duce atît la intensificarea schimburilor cît și la dezvoltarea regiunilor limitrofe punctelor terminus de pe teritoriul francez, ca de altfel și de pe cel britanic. În cadrul unui recent simpozion organizat la Lille au fost analizate de către aproximativ o sută de personalități din Anglia, R.F.G., Olanda, Belgia, Franța «consecințele realizării tunelului sub Canalul Mînecii pentru regiunile din nord-vestul Europei». Tot aici s-a ajuns la concluzia că el va fi rentabil încă din primul an de exploatare. Poate inspirat de asemenea viziuni optimiste, un important ziar britanic — «Daily Express» —insera anunțul publicitar: «Înscrieți-vă pentru prima călătorie prin tunelul de sub Canalul Mînecii». Prematur? Deoarece în acest an trebuie adoptată hotărîrea definitivă, urmează să se lase curînd din hamletiana dilemă cu privire la soarta Chunnel-ului. Nu de alta, dar — cum apreciază partizanii unei mai strînse colaborări anglo-franceze — eșecurile mult discutatelor proiecte ale «Airbus»-ului și rachetei comune în cadrul ELDO apasă și așa prea greu asupra bunelor relații dintre cele două țări riverane Canalului Mînecii.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

IUBIRE ȘI RESEMNARE

W a ajuns într-o bună dimineață la concluzia că este un om rău, acrit și meschin. Această concluzie l-a îndurerat. W nu vrea să fie nici rău, nici acrit, nici meschin. «De ce să fiu meschin, cînd pot foarte bine să fiu generos?... Cu alte cuvinte, tot banii ăia îi dau...»

Și fără să se întrebe de unde-i vine acreala și meschinăria, W s-a hotărît să fie generos. Mai bine spus și-a băgat în cap să fie generos. Și-a făcut chiar și un fel de plan de muncă în această privință, s-a silit să fie generos. De cîte ori cineva avea o nenorocire, W se trezea compătimindu-l. Dacă cumva întîrzia să-și manifeste compasiunea intra în alarmă. «Idiotule, fii generos, du-te la om și strînge-i mîna».

W se chinuia săracul de el să fie cît mai cumsecade, mereu își fixa această idee pe care se străduia s-o ducă la capăt. În fiecare zi își dădea dispoziții dintre cele mai severe. «Astăzi trebuie să-i privești pe oameni fără urmă de invidie și răutate. Astăzi o să te duci să-i faci o vizită prietenului tău bolnav. Astăzi o să-ți strălucească ochii de bucurie».

Dar W se chinuia, bietul de el, degeaba. Degeaba își propunea el să fie cumsecade, nu prea reușea. El ducea în adîncul sufletului dorul acelei meschinării în care se recunoștea și în care se simțea ca în sînul lui Avram. Dar călăuzindu-se de ideea că trebuie să fie generos se comporta ca atare, răspîndea, scrîșnind din dinți, bunătate în jurul lui. Asta pînă cînd l-a ajuns cuțitul la os. De atîta bunătate forțată, lui W i s-a acrit. Și-a dat seama că nu poate să se mai siluiască atîta vreme. De altfel după fiecare faptă mai rezonabilă pe care o făcea, W stătea la pat de oboseală. Îi părea rău de fapta bună pe care o făcuse într-o clipă de necugetare. De atîta cumsecădenie se simțea obosit și terorizat. Propria lui bunătate ajunsese să-l terorizeze. W se simțea închis parcă în carcera acestei iubiri fățarnice. Nu mai știa cum să scape din această închisoare a generozității în care intrase de bunăvoie.

Dar pînă la urmă tot el și-a spus că dacă a jucat pe cartea iubirii, trebuie să joace pe ea pînă la urmă. N-are rost să mai schimbe. N-are rost să se mai apuce acum, cu slaba lui pregătire profesională, să urască oamenii. Orice schimbare implică anumite riscuri. Dacă m-am hotărît să iubesc oamenii, hai să-i iubesc, ce-o fi o fi. Și așa nu mai aștept prea multe de la viață...

...Și așa din oboseală și din frică W s-a resemnat, sărăcuțul de el, cu ideea iubirii de oameni.

literare

de G. DIMISIANU

Nicolae ȚIC:

DURERILE ALTORA

Lectura acestui roman de Nicolae Țic mi-a întărit sentimentul, pe care de mai mult timp îl împărtășesc, că scara valorilor literare de astăzi, cu ierarhizările consfințite, va fi peste scurtă vreme în situația să suporte o sumă de *revizuiri*, spre a folosi un termen iovinescian de curînd reactualizat în unele discuții. Pe de o parte e presiunea noilor serii care își cer înscrierea pe orbită; pe de alta sînt fenomenele de reactivizare a unor talente pe care cursul evoluției actuale păruse să le fi abandonat cu totul în zone nefertile și care astăzi țin să facă dovada că au depășit impasul. Asupra lor s-a creat însă o anumită optică defavorabilă greu de înlăturat, după cum asupra altora, dimpotrivă, întîrzie un con de lumină binevoitoare chiar și după ce produc semnele unei stări de stagnare sau chiar de regres. Astfel se face că multe valori autentice, multe scrieri de interes artistic real se mențin într-o margine de penumbră, în timp ce altele, de virtuți estetice nu mai mari, iar cîteodată sensibil mai debile, ocupă cu obstinație primplanul. Desigur că pînă la urmă dreptele raporturi se vor înscăuna revenindu-i fiecăruia exact ce i se cuvine, dar procesul de redimensionare poate să întîrzie, iar primul păgubit este publicul care se îndrumă, în genere, către ceea ce îi selectează opinia criticii.

N. Țic este un exemplu, din multe, al unui autor asupra activității căruia apasă nefaste prejudecăți ale criticii prea puțin dispuse să-și revizuiască verdicte o dată rostite. Fixat de către aceasta la granița incertă dintre reportaj și povestire, scriitorul e astăzi aproape ignorat, deși el tipărește cam în fiecare an o carte nouă, fiind unul dintre prozatorii cei mai activi ai generației sale. De ar fi fost receptate de critică aceste scrieri din ultimii ani ar fi relevat o salutară evoluție scriitoricească, un caz de clară regenerare estetică după o fază ce păruse stagnantă.

Cartea care face obiectul rîndurilor de față exemplifică foarte convingător procesul acesta, dar ea este interesantă chiar dacă o judecăm și în afara evoluției generale a prozatorului. Ne captivează imediat prin problematica sa desprinsă din lumea întîmplărilor și a situațiilor trăite în mod curent, zilnic, curioși de a vedea cum se reflectă ambianța cotidiană în oglinda întinsă de prozator. Nu e totuși un reportaj ci o scriere epică în care materia a fost retopită, imaginile s-au suprapus în reprezentări cu valoare exponențială, iar eroii întruchipează destine. E un concentrat roman realist care deși respinge tentația noilor tehnici (pulverizarea epicului, transcrierea nediferențiată a fluxului interior și a divagărilor memoriei etc.) e scris totuși cu o anume febrilitate ce dă sentimentul ieșirii din tiparele strict tradiționale. Dar mai interesante decît formula, fără îndoială că sînt problematica și simptomele sociale înregistrate, curba existențială a personajului principal. Acesta e un individ ajuns la vîrsta matură, la zenitul existenței («În noaptea de șase spre șapte aprilie 1967 George Baldovin împlinea vîrsta de patruzeci de ani»), drama lui fiind că tocmai în acest moment de încununare își dă seama de adevărul incontestabil al nerealizării sale pe toate planurile. Activist social la diverse niveluri, îndeplinind munci de oarecare suprafață, adîndu-i din cînd în cînd perspectiva puterii dar neatingînd-o niciodată în chip deplin, el se trezește brusc pe o pantă declinantă și asta în momentul cînd vîrsta tinereții este deja lăsată în urmă. Neavînd o profesiune anume, îndeplinește îndeletniciri lipsite de perspective, nevoit să întreprindă lungi deplasări în provincie, care îi dau tot timpul un sentiment de măcinare și incertitudine. O întîmplare (intervenția unui fost coleg de școală aflat într-un post înalt) îl redă pentru un timp speranța reascensiunii sociale, dar noua poziție nu se consolidează și pînă la urmă el pierde și ceea ce obținuse, redus la condiția ratării fără speranță, atît în planul social cît și în acela al vieții de familie. Personajul ilustrează categoria indivizilor avizi de ajungere dar trași înapoi de insuficiențe structurale. Neavînd tenacitatea de a-și construi o carieră prin merite profesionale, nu sînt nici într-atîta de lipsiți de scrupule pentru a-și tăia drum cu orice preț. Baldovin ezită mereu între a se decide pentru o cale sau alta, îl încearcă remușcări pentru eventualul rău făcut cuiva și ar vrea să îl repare. Oscilează tot timpul între generozitate și invidie, între sinceritate și prefăcătorie, între demnitate și umilință — rezultatul fiind o măcinare surdă care îl trage în zone joase. Se va consuma în invidii și manipulații mărunte, în crize depresive alternate cu agresivități de mic satrap în cercul familiei sale — totul sub semnul neputinței și al înfrîngerii.

Nicolae Țic e un prozator înclinat spre observația morală, scormonitor și sarcastic, subtil nu o dată. Micul roman e o consistentă scriere realistă de felul căreia ar trebui să avem cît mai multe.

spectacol

● De-a v-ați ascunselea, *fragment din baletul* Poezia sentimentelor, *montat de către Ansamblul coregrafic și de concerte de stat al U.R.S.S. «Baletul tînăr».*

● *Jiri Mentzel, prestigiosul tînăr cineast ceh (Vară capricioasă, Crimă la cabaret), vrea să împace filmul cu teatrul. Împreună cu actorii de la Cinoherny Club a pus în scenă piesa lui Machiavelli,* Mandragola, *într-un stil apreciat de cronicari ca fiind cu totul personal, «mai degrabă cinematografic decît teatral». Mentzel nu-și uită marile iubiri.*

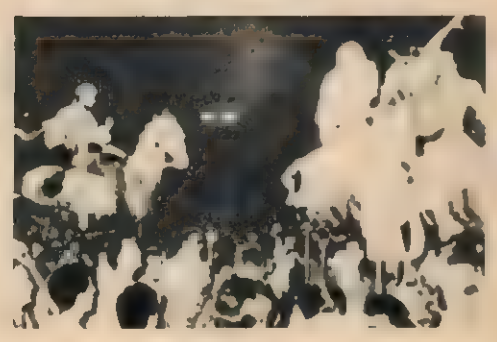

● *După ce s-a bucurat de o bună primire la Festivalul de la Spoleto din această vară, spectacolul lui Luca Ronconi cu* Orlando furioso *și-a continuat plimbarea triumfală la Milano, Ferrara și Reggio Emilia.*
Conceput pentru reprezentații în aer liber, pe mari desfășurări de spațiu (la Milano, bunăoară, piața Domului a ținut loc de scenă), Orlando furioso stîrnește senzație prin insolitul său: actorii își dau replica fiind cocoțați pe imenși cai de lemn. Nu s-ar putea spune că eroul, cunoscut ca unul care tînjea după Lună, nu se simte — în noua viziune regizorală — mai aproape de ea.

● *Lui Richard Burton i s-a făcut dor de teatru. În spectacolul* Sunet și lumină *montat nu demult la Blenheim Place, cunoscutul actor a fost «auzit» în două roluri, ambele semnificînd personaje din istorie: Winston Churchill și ducele de Marlborough.*

pe glob

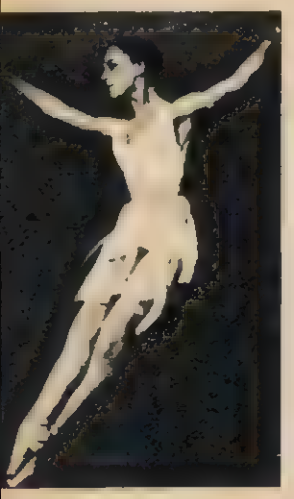

• *După Bombay, Madras, Colombo .. și multe alte capitale asiatice, Teheranul va fi punctul terminus al turneului întreprins de către decana baletului francez, Tessa Beaumont. Repertoriul pe care îl prezintă cuprinde: Frumoasa din pădurea adormită de Ceaikovski, Moartea lebedei de Saint Saens etc. În capitala Iranului, Tessa Beaumont își va încheia seria de recitale printr-un spectacol la care vor participa șahul și împărăteasa Farah*

• *Teatrul realist din Praga a prezentat piesa dramaturgului Mila Jariș, Iubire. Un spectacol evocator al ororilor lagărelor fasciste de concentrare.*

• *În această vară, cunoscutul «New York City Ballet» de sub conducerea lui George Balanchine a susținut o serie de recitaluri la Monte Carlo. Practicînd un balet abstract în care dansul nu trebuie să reprezinte decît armonia plastică și sonoră, «New York City Ballet» a culeș elogii pentru virtuozitatea sa.*

• *Opera din Varșovia a pus în scenă de curînd Tristan și Isolda de Richard Wagner. După patruzeci și doi de ani de la prima montare în Polonia, regizorul Robert Satanovski și-a asumat sarcina dificilă a prezentării unui nou spectacol, modern și totuși fidel libretului și partiturii*

sport

de **Emanuel VALERIU**

DE CE TOCMAI FOTBALUL?

Este știut că literații (și nu numai ei) au căutat sporturilor preferate nume noi, mai bine-zis au încercat să le definească deplin, recurgînd la metaforă și adjective, în sfîrșit, la imaginație. Așa, de pildă, tenisului i se mai spune «sportul alb» — de ce anume apare foarte clar, deoarece costumul clasic de joc este în întregime (inclusiv încălțămintea și mingile) alb; atletismului i s-a conferit calitatea de «sport pur», pentru că el pune în acțiune, pe lîngă calitățile native ale omului — alergarea, săritura, aruncarea — însăși spiritul întrecerii directe, nu numai între parteneri, dar și între individ, ca atare, și propriile sale posibilități, mereu înălțate; rugbiul este apreciat drept «sportul-rege» (denumire aparținînd unor publiciști francezi, desigur convinși republicani, dar adoptată și de către englezi, părinții legali ai jocului cu balonul oval), aici noblețea fiind asociată cu blazonul, cu toate că disciplina aceasta virilă prin excelență își are cele mai credincioase gazde în marile centre muncitorești mai peste tot în lume; boxul este «nobila artă», surprinzînd poate nu numai particularitatea expresă a acestei «arte» față de altele, dar, mai cu seamă, asocierea dintre un sport de mare duritate și sfera atît de gingașă a muzelor și creației; în fine, celei mai populare dintre disciplinele fizice, fotbalului, i s-a zis «sport de lume», vrînd să se definească astfel larga sa accesibilitate, dar mă tem că și altceva încă, și anume plafonul minor al virtuților sale, ceva de genul «la îndemîna oricui», sau — poate și mai grav — «pentru vulg».

Pledoaria pentru fotbal poate avea milioane de avocați, tot atîția cîți spectatori animă magicul joc al picioarelor cu mingea de piele. Și totuși, atunci cînd vrem să-i definim specificul începem să resimțim unele dificultăți. Dar nu în planul frumuseții celui mai popular joc din lume, și nici în cel al calităților fizice pe care le favorizează el, ci în planul, mai delicat, al moralei. În primul rînd, nu ne putem însuși ideea de sport văduvită de valențele sale morale. Dar în același timp nu putem trece cu vederea că fotbalul, la noi și aiurea, produce cele mai numeroase ciocniri cu regulile convietuirii sociale, cu etica, interferîndu-se prea adeseori cu elementele ordinii publice, cu justiția. Recent, am asistat la pronunțarea a trei condamnări ale unor fotbaliști cu valoare sportivă ridicată, din trei orașe diferite ale țării. Așa ceva nu s-a întîmplat în nici un alt sport pînă acum și dorim sincer nici să nu se mai petreacă în viitor. Trebuie oare acceptată concluzia că fotbalul reprezintă de fapt o disciplină imorală? Ar fi cea mai grosolană eroare! Un astfel de joc, pe care cei mai mulți îl încep din fragedă copilărie, chiar dacă nu vor deveni niciicînd consacrați, repet: acest joc, pe care orice copil în lume l-a întîlnit cel puțin o dată în viața sa, are în el nobile virtuți. Pedagogii englezi spun că «fotbalul este un sport de gentlemeni», adăugînd însă, spre regretul unanim, «practicat de huligani», în timp ce rugbiul «este un sport de huligani, practicat de gentlemeni». Desigur, jocul acesta al vorbelor este tentant și nu numai atît, el conține și mult adevăr, în sensul că prin regulamentele lor cele două discipline se deosebesc fundamental. La fotbal, mingea se joacă cu piciorul, adversarii luptă arareori corp la corp, fără a se ajuta de brațe, fazele sînt, în general, foarte aerisite, contactele primejdioase, rare. Și totuși... accidente mai numeroase se petrec la fotbal (simulări și scene de teatru penibile, procese sportive și penale dintre cele mai regretabile). De ce oare la fotbal? Este de spus că prin larga sa difuzare el angrenează un număr incomparabil mai mare de practicanți și că totul se cere raportat la aceasta, în primul rînd. Dar mai important mi se pare altceva: atmosfera din jurul fotbalului. Pentru a avea un jucător bun (sau considerat ca atare), la nivelul cluburilor, al forurilor oficiale locale — inclusiv cele bucureștene — la cel al unor instituții centrale (și ministere printre acestea, evident) se întreprind acțiuni nepermise, atît în planul etic cît și în cel financiar. De aceea jucătorul se consideră un caz special, cu totul aparte de restul muritorilor, cineva pentru care ceilalți — dacă vor ca el să joace — trebuie să obțină orice. Îmi povestea, aceeași persoană, cum un tovarăș ministru adjunct, sincer interesat să-i influențeze în bine pe fotbaliștii clubului respectivei instituții, îi ducea cu sine la concerte simfonice sau spectacole, ca nu cumva tinerii în cauză să-și petreacă alt fel finalul zilelor, dar că — desigur, fără știrea cumsecadelui om — acestia se plictiseau de moarte și regretau teribil strip-tease-ul văzut prin barurile străinătăților umblate. De aceea cînd Iancu, Mureșan, Boc sau alt fotbalist violează legile societății noastre, cînd ei îi calcă pe oameni în picioare (la propriu și la figurat) să ne gîndim nu numai la greșelile lor sau la carențele fotbalului. Nu fotbalul este marele vinovat, ci felul în care îl înțeleg unii dintre noi. Cînd n-o să mai auzim că X sau Y sînt «bunuri naționale» (!?) și că — prin urmare — faptele lor se cer alt fel apreciate decît ale altor cetățeni, atunci de-abia vom putea vedea frumusețea integrală a celui mai iubit sport din lume.

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Nu o singură dată am avut prilejul în această rubrică să ne ocupăm de problemele publicității. Deși am încercat să dăm unele explicații, totuși continuăm să mai primim scrisori în care sîntem criticați pentru marele număr de pagini acordat reclamelor. Nu vom mai repeta explicațiile privind necesitatea vitală din punct de vedere financiar a publicării reclamelor pentru orice publicație cu preț de cost ridicat (și în primul rînd pentru revistele ilustrate). În condițiile tehnicii și economiei moderne, publicitatea este tot atît de importantă pentru presa ilustrată pe cît este aerul pentru redactorii și cititorii ei. Din acest punct de vedere, considerăm că numărul paginilor de publicitate ar trebui nu să scadă, ci să mai crească.

Și totuși o anumită nemulțumire există. Ea nu poate fi explicată numai prin nefamiliarizarea publicului cu acest aspect al presei moderne ci trebuie căutată și în calitatea încă scăzută a majorității reclamelor, în aspectul lor neatrăgător, în caracterul lor întîmplător, îndepărtat de liniile principale ale interesului public. Pentru această situație, o parte din vină o poartă, desigur, și redacția, insuficient de exigentă. Dar cauza principală trebuie căutată, credem noi, în insuficienta dezvoltare a sectorului publicitar, în lipsa aproape generală de preocupare a întreprinderilor și organismelor noastre economice pentru acest modern instrument economic. Nu există, practic, organisme specializate dispunînd de cadre calificate, mai persistă teoria vetustă după care trebuie făcută reclamă numai produselor greu vandabile, beneficiarii își impun concepțiile nu numai în ce privește textele (de obicei prea lungi, mai întotdeauna neconcrete și deseori agramate) ci și în ce privește realizarea grafică. Bineînțeles, mai sînt și excepții, dar în general în ce privește publicitatea mai trăim în preistorie. Sîntem convinși însă că în cadrul acțiunii generale de modernizare a activității economice o cotitură se va face curînd și în această direcție

Se va pune atunci capăt și faptelor semnalate, printre alții, de cititorii *Emilia Stoian* din Timișoara și *Valentin Silaghi* din Șimleul Silvaniei, jud. Sălaj: reclame pentru produse care nu se găsesc pe piață (ne este semnalată, astfel, o reclamă a întreprinderii «1 Septembrie» din Satu Mare). Acestea fiind spuse, mulțumim celor care nu ne iartă și ne critică mereu pe această temă și, în special tov. prof. *Al. Gh. Haiduc* din Ghelar, jud. Hunedoara, pentru spiritualа sa scrisoare.

Și acum, de pe Pămînt pe Lună. Un pensionar din Giurgiu după ce amintește cîteva considerațiuni ale lui Vasile Conta din «Teoria ondulației universale» cu privire la originea corpurilor cerești ne comunică și propria dumisale teorie: Luna e mai bătrînă ca Pămîntul, pentru că «n-are apă și atmosferă». Deoarece această teorie e numai enunțată și nu demonstrată (în paranteză fie spus, cititorul nostru ar putea încerca să-și răspundă la cîteva întrebări: 1) de unde știe că au existat cîndva apă și atmosferă pe Lună?, 2) oare toate planetele au apă?, 3) de ce constituie atmosfera un indice de «tinerețe» etc., etc.), noi rămînem deocamdată sceptici. Cercetarea directă a Lunii abia a început Să așteptăm rezultatele.

Și, din nou pe Pămînt. Și anume la Mamaia. Sau mai precis la București, de unde cititoarea *Dana Munteanu* ne scrie că nu i-au plăcut fotografiile color ale unor participanți la Festivalul de muzică ușoară de la Mamaia. După cîte știm, artiștilor în cauză fotografiile le-au plăcut. Dar cititoarea noastră, ca orice admirator ce se respectă, îi vrea și mai și, mai tineri, mai seducători, mai strălucitori. Ce să facem? Ne vom strădui și noi mai mult. Tovarășa Munteanu greșește cînd condamnă în bloc fotografiile «mișcate». Tocmai asemenea fotografii sînt astăzi apreciate în lumea întreagă, ele reflectînd mai bine dinamismul realității. Dimpotrivă, nu «se mai poartă» fotografiile statice în care personajele și obiectele au înțepenit așteptînd să... iasă păsărica.

Fiindcă veni vorba de muzică ușoară, trebuie să mărturisim celui care semnează «Anonimul din Bistrița» că n-am înțeles argumentele dumisale. Se pare că există o contradicție între ceea ce am răspuns noi unui cititor cu privire la «hit-parade» și o emisiune de la radio; ne întrebăm însă: 1) ce răspundere avem noi pentru ce se emite la radio?, 2) ce legătură există între emisiunea respectivă și «hit-parade»? Așteptăm lămuriri (semnate, bineînțeles!).

În încheiere, mulțumim cititorului *Constantin Ștefănescu* din Suceava care ne-a trimis un text al lui George Coșbuc despre batalionul românesc care a luptat pe podul de la Arcole împotriva lui Napoleon. Relatarea apărută în revista noastră acum două luni nu ține să facă concurență lui Coșbuc. Dacă materialul v-a interesat, înseamnă că și-a atins scopul.

STAFIA - TEHNICIAN

S-ar părea o stafie cîntînd la un instrument extrapămintean. Realitatea este însă mult mai prozaică. Este vorba de un tehnician de la laboratoarele Felthan din Middlesex, Anglia, care lucrează la o «plapumă electrică» (încălzită cu electricitate) folosită în spitale. Imaginea stranie are o explicație simplă: fotografia a fost realizată de un aparat sensibil la radiații calorice, infraroșii. Ochelarii operatorului ne apar negri deoarece ei se află la o temperatură mai scăzută decît fața propriu-zisă, și deci nu au impresionat pelicula.

RISC ȘI CÎȘTIG

Simpatic e, politicos e, îndemînatic e, limbi străine știe, cu un cuvînt, meseria de chelner o vede. Ce-i mai lipsea tînărului din fotografie ca să fie angajat la restaurantul «Wertheresee» din Carintia austriacă? O nimica toată: să se deprindă să-și poarte tava cu paharele de coniac... zburînd cu schiurile pe apă.

METEOROLOGIA ȘI BOLILE DE PIELE

Influența factorilor meteorologici asupra bolilor interne (infarct miocardic, embolii pulmonare, reumatism, ulcer etc.) este astăzi admisă de toți specialiștii. Mai puțin cunoscut este faptul că într-o serie de boli de piele există anumite relații cu factorii meteorologici, afecțiunile dermatologice apărînd în funcție de schimbarea parametrilor atmosferici.

La clinica de dermatovenerologie din Tîrgu Mureș, doctorii E. Adam și I. Mezei au studiat frecvența unor boli de piele în funcție de anumite condiții meteorologice: temperatură, precipitații, umezeală, presiune atmosferică etc.Cercetările au arătat că pe teritoriul orașului Tîrgu Mureș există un «sezon al ciupercilor», care se manifestă și la nivelul... pielii prin îmbolnăviri micotice (datorită ciupercilor microscopice), între lunile martie și septembrie. Alte boli de piele, ca psoriazisul, care apar în funcție de umiditatea atmosferei, sînt mai puțin frecvente în perioada mai — iunie, incidența lor mărindu-se o dată cu scăderea temperaturii și creșterea umezelii. Eczemele se produc și se agravează cel mai mult în lunile calde, maximum de morbiditate fiind înregistrat în iulie, după care se observă o scădere treptată pînă în luna septembrie.

Autorii acestui studiu sînt de părere că prin coordonarea și completarea datelor obținute cu cele climatologice și prin măsurători ale reactivității organismului s-ar putea crea premisele pentru aplicarea unor mai eficiente «tratamente climaterice» și, în general, a balneoterapiei în dermatologie.

„BRONZOL" 1969

O nouă metodă de protecție a pielii împotriva arsurilor provocate de radiațiile solare constă în pulverizarea la suprafața pielii a unui amestec de dihidroxiacetonă și naftochinonă. Aceste produse se fixează pe stratul superior cornos printr-o legătură chimică, care permite menținerea lor pe suprafața pielii și după spălare. Ele dispar o dată cu regenerarea stratului superficial al pielii, astfel încît, în cazul expunerii continue a pielii la soare, amestecul celor două substanțe trebuie aplicat doar *o dată la cîteva zile*.

... CA UN CUȚIT FIERBINTE ÎN CEARĂ

Dr. B.W. Schumacher, de la Westinghouse Electric Corporation, susține că o nouă mașină pentru tăierea rocilor cu fascicul electronic, care «pătrunde prin topire în diferite roci întocmai ca un cuțit fierbinte în ceară», va putea deveni un dispozitiv pentru săparea tunelurilor prin munți.

Aparatul emite un fascicul de electroni avînd aspectul unui ac încălzit la alb. Fasciculul are un diametru de numai 1,6 mm și o lungime de cîțiva centimetri.

Dr. Schumacher afirmă că după ce dispozitivul va fi perfecționat, va putea folosi și la săparea șanțurilor pentru conducte, în carierele de piatră sau pentru forarea galeriilor de mine. Dispozitivul va lucra probabil mai rapid decît mijloacele convenționale și va putea funcționa în bune condițiuni chiar sub apă.

O METODĂ ROMÂNEASCĂ DE TRANSPLANTARE A FICATULUI

Ficatul, acest «mare laborator al organismului», este,din cauza complexității funcțiilor sale,un organ greu de abordat pentru a fi transplantat. Încercările de a înlocui multiplele funcții ale ficatului bolnav prin alte metode nu au dat de asemenea rezultate.

Preocupați de mai mulți ani de problema transplantării ficatului, acad. I. Făgărășanu, dr. Al. Grigorescu și dr. Al. Grom au pus la punct o metodă originală de grefă hepatică, în care se folosește doar un *fragment* de ficat. Operația este destinată bolnavilor de ciroză avansată, care pot astfel — printr-o înlocuire hepatică parțială — căpăta un «ficat nou». Această operație nu prezintă nici un inconvenient major pentru donator (în chirurgie se extirpă frecvent o bucată de ficat) și poate fi salutară bolnavului.

Plecînd de la ideea că viitorul grefelor hepatice la om nu poate implica transplantări totale ci doar parțiale, recoltate de la donatori *în viață*, problema spinoasă care mai rămîne de rezolvat este găsirea unor surse adecvate.

HÎRTIE... PETROCHIMICĂ

Un nou tip de hîrtie din polimeri sintetici a fost recent realizată de un grup de cercetători japonezi. Această hîrtie, care în perspectivă va concura, poate, cu succes hîrtia actuală preparată din celuloză, este realizată din produse petrochimice, respectiv din filme de polistiren, polietilenă, clorură de polivinil sau alte produse petrochimice. În prezent se cercetează obținerea unei hîrtii din polistiren cu o grosime de doar 25 microni, căreia i s-ar găsi o largă utilizare la tipărirea dicționarelor, enciclopediilor și a altor lucrări voluminoase.

„SABOȚI" DIN MATERIAL PLASTIC

Specialiștii bazei din Timișoara a Academiei au înscris în bilanțul succeselor înregistrate în domeniul cercetărilor aplicative o serie de lucrări originale. Una dintre acestea aduce o rezolvare interesantă problemei fabricării unor saboți și segmenți cu rezistență mare la frecare, pentru frînele vagoanelor de cale ferată, tramvaielor și autovehiculelor — problemă luată în studiu în numeroase țări ale lumii. Construiți dintr-un material plastic special, saboții realizați la Timișoara s-au arătat, în timpul experimentării, a fi de trei ori mai rezistenți decît cei turnați din fontă, depășind prin această caracteristică încercările făcute în alte țări.

Cea de-a doua lucrare are la bază studiile multilaterale pe care cercetătorii timișoreni le fac de mai mult timp pentru crearea unor aparate superioare de tăiere cu flacără a oțelurilor aliate. Este vorba de o instalație de tăiere cu jet de plasmă, care se impune, în comparație cu produsele similare importate, prin calități constructive și funcționale superioare, precum și printr-un cost considerabil mai mic.

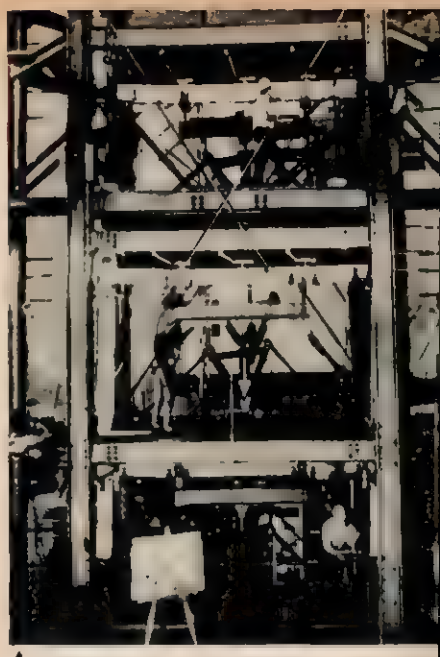

CUTREMURE ÎN LABORATOR

În cadrul unor încercări menite să determine în ce măsură cutremurele afectează construcțiile din cadre metalice, un grup de ingineri constructori din Statele Unite a produs cutremure în laborator.

Aceste cutremure, cu mișcări supraîncetinite, create de om, au fost realizate cu ajutorul unor instalații hidraulice. Se speră că în cele din urmă cercetările vor duce la proiectarea și realizarea unor construcții rezistente la cutremure.

Printre caracteristicile sistemului de simulare a cutremurelor se numără și un grup automat de mare viteză care măsoară sarcinile aplicate și tensiunile, comprimările și deformările cauzate, precum și o instalație de televiziune în circuit închis pentru observarea rapidă a diferitelor porțiuni ale structurii.

În fotografie: se studiază efectele «cutremurelor artificiale» asupra construcțiilor, la Universitatea Leigh.

UN NOU AUTOMOBIL ELECTRIC

La Detroit a fost prezentat prototipul unui automobil electric ce este în curs de perfecționare în Statele Unite. Se speră ca un prim exemplar să fie gata pentru a fi supus unor probe de drum încă în cursul acestui an.

Vehiculul poartă denumirea de Amitron. Este înzestrat cu două acumulatoare cu litiu, recent perfecționate, care sînt mult mai mici și mai ușoare decît cele folosite pînă în prezent la alte automobile electrice și pot fi utilizate pe o distanță de 240 km fără a fi reîncărcate. Majoritatea celorlalte automobile electrice în curs de experimentare pot parcurge numai jumătate din această distanță. Automobilul Amitron este proiectat pentru o viteză medie de 80 km/oră.

Una din caracteristicile originale ale acestui vehicul este sistemul de frînare recuperativă — energia ce se pierde în mod obișnuit prin încetinirea sau oprirea vehiculului, servind la reîncărcarea sistemului de acumulatoare. În acest fel distanța ce poate fi parcursă de către vehicul crește cu aproximativ 25%. Firește, conducătorul are aceeași senzație de frînare ca cea dintr-un autovehicul obișnuit.

Datorită faptului că vehiculul este acționat de un motor electric, el funcționează aproape fără zgomot și fără eșapament, avantaje importante pentru zonele urbane aglomerate,pentru care de fapt a fost proiectat.

PE ECRANE

FRAȚII KARAMAZOV

Mihail Ulianov (Dmitri Karamazov), adevărat stîlp al filmului (stînga).

Frații Karamazov **ne prilejuiește reîntîlnirea cu încă un mare actor, Kirill Lavrov (Ivan), și, în același timp, cunoașterea unui tînăr și înzestrat interpret: Andrei Miagkov (Alioșa).**

Dostoievski își deschide romanul scriind, din capul locului, numele lui Alexei Feodorovici Karamazov, pe care-l declară eroul cărții și care va rămîne — se pare — cea mai îndrăgită dintre toate plăsmuirile sale. Ultima pagină se va lăsa tot peste Alioșa. Ivan Pîriev își deschide filmul cu Dmitri Karamazov și îl va încheia cu el. Se înțelege că opțiunea cineastului, departe de a semnifica doar o simplă înclinare subiectivă către un erou sau altul, o comunicare simpatetică diferită de cea a scriitorului, va direcționa întregul film, îl va structura, în primul rînd, în funcție de destinul lui Mitea. Dar dacă prima cărămidă din edificiul dostoievskian este scoasă cu grijă și pusă deoparte, nu se va prăbuși pe parcurs toată construcția? Dacă se trece peste vrerea maestrului, se mai poate vorbi de o sfîntă respectare? S-ar putea foarte bine ca toate aceste interogații — care ar trebui poate să fie făcute în gînd sau mai : șoptite — să pară drept o învăluire a acelei întrebări undamentale pe care, de obicei, o înfruntăm pieptiș, și încă cu voluptate: «filmul este sau nu este pătruns de spiritul cărții?» De-a lungul anilor am învățat să ne reducem tot mai mult rația de pretenții în fața ecranizărilor după opere literare celebre, le-am alungat pe cele imposibile de lîngă cele oarecum posibile și, mai ales, ne-a intrat în cap că în chestiunea cu «parfumul», cu «aerul» cărții pelicula n-o să poată face în veci vecilor mai nimic. Tot ce-i rămîne este să se țină drept pe un drum paralel cu al cuvintelor. Cum știm că undeva, la infinit, paralelele se întîlnesc...

Așa stînd lucrurile, să nu căutăm în recenta adaptare a «Fraților Karamazov» respirația fierbinte, uneori înăbușitoare, a romanului și nici zbaterea tragică a scriitorului, răstignit el însuși între un ideal etic reprezentat de Alioșa și unul filozofic purtat de Ivan, a scriitorului pătimaș și nedrept din cînd în cînd cu eroii săi. Să nu cerem monumentalitatea unică a personajelor, forța lor derutantă, născute dintr-o permanentă confruntare a unora cu celelalte, din ceea ce numea un exeget «epuizarea tuturor raporturilor posibile între ele». Pîriev a trebuit să renunțe la unii eroi, să-i subțieze pe alții (Smerdiakov, starețul Zosima apar doar ca argumente) de dragul unei construcții cinematografice limpezi. Se înțelege că a lăsat la o parte episoade care în carte își au tîlcul lor, dar nu a omis aproape nici unul din cele care ne conduc ferm către ființa personajelor. Nu s-a atins de marea și iluzoria credință a lui Dostoievski în izbăvirea răului prin suferință și jertfă (filmul păstrează, printre altele, marea scenă a «închinării» lui Zosima în fața chinurilor ce-l așteaptă pe Dmitri), dar a împrăștiat stratul gros de pioșenie creștinească pentru a da o mai durabilă valabilitate umană căutătorilor Karamazovilor, pentru a croi cale liberă ideii de seamă pe care cineastul a desprins-o din paginile cărții: încercarea tragică de smulgere dintr-un mediu imund și ostil, dintr-o condiție fatal nedemnă, în ultimă instanță din blestemul karamazovismului căruia frații îi aparțin cu toate fibrele. Cum spuneam, simpatia cineastului se îndreaptă clar către fratele cel mare, vijeliosul, teluricul Dmitri; nu numai pentru că el plătește cu un preț cumplit o vină ce nu-i aparține, dar și pentru că soarta sa antrenează și răscolește alte vieți, declanșează evenimente, pentru că destinul său se împlinește aici, pe pămînt, iar cinematografului îi este mult mai la îndemînă să-și găsească rostul lîngă astfel de vieți. Personajul Dmitri Karamazov devine acaparator, copleșește ecranul, ridicările și prăbușirile sale, lupta cu propriii săi demoni constituie centrul de foc al filmului. În comparație cu furtunile din sufletul său, cu dureroasele strădanii de a rămîne om, aspirațiile spre spiritualitate și integritate morală, chinurile metafizice ale lui Ivan ori refugiul în religie — cu multiple implicații în carte — al lui Alioșa par lipsite de substanțialitate. Cu toată strălucita interpretare a actorilor Kirill Lavrov (Ivan) și Andrei Miagkov (Alioșa), ei rămîn mereu în umbră, de unde nu răsar parcă decît pentru a da replica lui Dmitri și a spori patosul pledoariei pentru înțelegerea omului. Căci, dacă am vrea să rezumăm, acesta ar fi filmul: o pledoarie și — pe un alt plan — un magistral recital de virtuozitate actoricească susținut în primul rînd de Mihail Ulianov (Dmitri).

Dați-i cinematografului o carte mare și cîțiva actori tot mari, dacă vreți să-i vedeți — ca la un Roentgen — toată puterea și toate slăbiciunile.

Magda MIHĂILESCU

După ce au turnat la Moscova, Vittorio de Sica și echipa filmului Floarea-soarelui *s-au mutat în regiunea Poltavei. Locuitorii au întîmpinat-o pe Sophia Loren — interpreta principală — potrivit datinilor: cu pîine, sare și un frumos ștergar împodobit cu cusături în stil popular.*

UNCHIUL MEU BENJAMIN

PE PLATOURILE LUMII

O singură pereche fericită este prea puțin pentru un film. Drept care să-i cunoaștem și pe ceilalți doi îndrăgostiți, întruchipați de Bernard Alanne și Lyne Chardonnet.

Unchiul meu Benjamin, *așa cum l-a văzut Molinaro, nu putea fi altul decît Jacques Brel. Parteneră – Claude Jade (mijloc sus).*

Claude Jade, una dintre noile ingenue ale ecranului francez. Actrița se mîndrește deja cu un film semnat de Truffaut și altul de Hitchcock (mijloc jos).

Puțini sînt cineaștii care lucrează cu credința că filmul lor va avea nu un succes oarecare, ci unul răsunător. Și mai puțini sînt aceia care își mărturisesc din plin optimismul. Edouard Molinaro nu se dă în lături să declare că noul său film, **Unchiul meu Benjamin, «trebuie** să aibă un mare succes». Așa să fie, dar pînă una alta să ne întrebăm, măcar din curiozitate, ce se află dincolo de speranțe? În primul rînd — un scenariu ce pornește de la cartea omonimă a lui Claude Tillier, cunoscut pamfletar din secolul trecut, un fel de contestatar al timpului său. «Autorul lui **Unchiul meu Benjamin** i-a pus pe gînduri pe contemporanii săi — spune Molinaro — prin dragostea sa de viață, printr-o anumită înțelegere a libertății. De fapt, acestea sînt și motivele opțiunii mele; am rămas credincios spiritului romanului fiind obligat însă, în același timp, să reconstruiesc foarte precis subiectul, în forma lui inițială prezentîndu-se ca o cronică, o operă de polemist și de filozof. Am încercat să dau viață, sevă, umanitate personajelor. Am adăugat romanului lui Claude Tillier acțiunea și ritmul. E puțin. Esențialul se găsea în carte. Nu m-am atins de el».

«Acțiunea» filmului merge pe urmele aventurilor picarești ale medicului de țară Benjamin care-și face meseria între două cuceriri amoroase și un duel.

O altă mare nădejde a cineastului este protagonistul ales, și anume — cîntărețul Jacques Brel, se pare din ce în ce mai ros de demonul cinematografului. Numai un «molipsit» poate să facă declarații de acest fel: «Aș fi primit să joc chiar și dacă mi s-ar fi dat un rol de cal». Regizorul îl găsește pe Brel «o personalitate fascinantă, expansiv și în același timp aplecat către tumultuoasa lui lume interioară. Cred că spectatorii vor fi surprinși să-l vadă în ipostaza de «westernist» strălucit, într-unul dintre acele roluri pentru care îi invidiem noi pe confrații noștri americani și englezi». Pe generic mai figurează numele actorilor Claude Jade, Rosy Varte, Lyne Chardonnet, Bernard Blier, Robert Dalban, Paul Frankeur, Bernard Alanne. Locul filmărilor este pitoreasca regiune Vézelay, aceeași unde se destășoară și acțiunea cărții lui Tillier. După cum se vede, fidelitatea este dusă pînă în pînzele albe.

Foto: GAUMONT INTERNATIONAL

de Felicia **ANTIP**

PE URMELE UNOR EMISIUNI DISPĂRUTE

Ce s-a întîmplat, așadar, cu rubricile «Față-n față» și «Transfocator»? Excelentă, la prima, era ideea. confruntarea deschisă, discuția pe față, dintre furnizori și beneficiar , indiferent dacă obiectul comerțului dintre ei se numea locuințe, băuturi răcoritoare sau transporturi în comun Realizarea a fost însă submediocră și rezultatele practice — nule. Invitații nu schimbau opinii despre o problemă dată, nu dialogau, nu ajungeau la concluzii comune. Fiecare își recita micul sau marele său monolog, rezultatul fiind un enervant dialog al surzilor. În loc să încredințeze delicata misiune de a organiza și conduce discuții adevărate unui om în măsură s-o facă, televiziunea a ales linia minimei rezistențe și a abandonat cu totul ideea. «Față-n față» ar fi putut să devină una dintre cele mai acractive și mai eficiente rubrici ale televiziunii. Să ne închipuim un prezentator cu personalitate și aplomb, care sesizează pe loc părțile slabe ale unei argumentări, care știe să stimuleze participarea la discuție a unui timid, să întrerupă la timp pe un «responsabil» ce se lansează în generalități pentru a ocoli slăbiciunile concrete, care are și umor și căldură omenească... Și să ne mai închipuim, pentru fiecare emisiune «Față-n față», un epilog de genul celor cu care ne-a obișnuit «Reflectorul»: o revenire la «locul crimei» pentru a constata împreună — fie printr-o nouă confruntare, fie altminteri — care a fost eficiența sesizărilor, ce s-a schimbat în urma lor. .

«Față-n față» nu este un tip de emisiune care se poate abandona în favoarea altuia, la care se poate renunța din comoditate sau din alte considerente subiective. O televiziune militantă, o televiziune care înțelege să fie deschizătoare de drumuri, să participe la progresul social și cultural, nu se poate lipsi de această modalitate de lucru. Ce altceva era punerea «față-n față» a lui Jules Roy și a generațiilor șocați de cartea lui despre Dien Bien Phu, pe care Tudor Vornicu ne-a citat-o, pe bună dreptate, drept o «misiune-model»?

Exemplul ne amintește despre carențele confruntărilor pe teme de cultură la televiziunea noastră. «Convorbirile literare» și-au propus să discute despre rolul criticii. Perfect. Au fost solicitate părerile unor reprezentanți ai vieții literare cu opinii diferite, chiar opuse, în această privință. Perfect. Dar în loc să fie puși «față-n față» au fost interogați separat, iar părerile lor ne-au fost comunicate într-o neconcludentă juxtapunere. Din nou deci, dar de data aceasta intenționat, programatic, o suită de monologuri, un fel de teatru ionescian, în care fiecare vorbește de ale lui, fără să-i pese de ce spun ceilalți și fără măcar să-i audă. Evident, în actuala lor formă «convorbirile literare» nu-și pot permite luxul de a organiza o confruntare deschisă între exponanții unor puncte de vedere diferite Titlul emisiunii sugerează voit un cenaclu celebru, dar cenaclu fără un mare animator nu s-a văzut. Cine este gazda tuturor întîlnirilor și discuțiilor despre literatură? Cărui critic, cărui scriitor unanim admirat și respectat i-a încredințat televiziunea delicata răspundere de a stimula și direcționa schimbul de idei? Știm cu toții că nu e ușor să găsești în actuala configurație a vieții noastre literare o figură olimpiană, pe care nimeni să n-o conteste și care să poată prezida cu superioară nepartinire dezbaterea. «Convorbirile literare» au urgent nevoie de un mentor, care să facă din ele o tribună liberă, unde se respectă atît principiile cît și oamenii, așa cum a făcut Geo Dumitrescu din «România literară».

Ceea ce ne duce cu gîndul la cea mai slabă dintre rubricile culturale ale televiziunii, «Carnetul cinematografic». Realizat la nivelul unui program de sală, acest «carnet» nici nu are măcar pretenția de a constitui un cadru de dezbateri Filmele noi sînt prezentate publicitar, necritic, prin generice. Scurtele monografii despre cineaști sînt suprema formă publicistică pînă la care se ridică noua rubrică. Am salutat apariția ei după o lungă perioadă de tăcere în ceea ce privește cinematografia Întrebarea este însă dacă orice e totdeauna mai bun decît nimic

Cu «Transfocator», emisiune orientată inițial spre depistarea unor fenomene sociale contrastînd, prin înapoierea lor, cu tabloul general al vieții noastre, lucrurile s-au petrecut alt fel decît cu «Față-n față». Totul a debutat sub cele mai fericite auspicii, realizatorii erau la înălțimea cerințelor subiectele — bine alese și bine tratate, eficiența — maxima Se pare însă că realizatorii au dezertat pe rînd, izbindu-se de dificultățile ce decurg din inexistența unei legislații a presei de natură să-l apere pe ziaristul onest împotriva loviturilor sub centură ale procesomanilor recrutați dintre eroii negativi ai foiletoanelor lor. Ascuțișul emisiunii s-a tocit, subiectele au devenit tot mai indiferente, pînă cînd «Transfocatorul» a dispărut aproape cu totul. Am dori să-l vedem reînviind cu verva și cu adresa lui inițiala și înconjurat de o serie de alte emisiuni care să vădească aderența tot mai strînsă a televiziunii la multipla problematică a zilelor noastre.

SUYA

Față suya.

Am desprins paginile de față din scrierile lui Harald Schultz (1909—1966), antropolog brazilian de origine germană. Interesat de triburile indiene din Brazilia, și în special de indienii suya, waura, tukuna, **așa-numiții vînători de capete, el a consacrat ani îndelungați studiului vieții și obiceiurilor lor, despre care a scris numeroase volume și articole. Tot Harald Schultz este cel care a pus temeliile Muzeului indian din Rio de Janeiro**

Bărbat neînțurat. Farfurioara de lemn e un atribut al bărbatului matur, șef de familie.

Avionul aterizează în mijlocul unor colibe acoperite cu pai. Dinspre Rio Xingu un șir de palmieri verzi marchează hotarul ultimului avanpost al civilizației: localitatea Diauarum. Ne întîmpină doi bărbați bărboși. Sînt frații Vilas-Boas, care studiază de aproape două decenii viața indienilor din regiunea superioară a rîului Xingu.

— Aș vrea să vizitez tribul suya — îi spun lui Claudio Vilas-Boas.

— Imposibil. Nimeni nu știe unde sînt. Și-au părăsit satul și au plecat în susul rîului. S-ar putea să se întoarcă peste cîteva săptămîni, cînd se coace fructul pequi.

CINE SÎNT INDIENII SUYA?

Pînă relativ recent erau socotiți unul dintre triburile cele mai periculoase din toată regiunea cursului superior al rîului Xingu. Cercetătorul german Karl von den Steinen, cel dintîi care, în 1897, a coborît pe Xingu pînă la confluența acestuia cu Amazonul, a relatat despre ciocnirile sîngeroase dintre triburile suya și alte triburi din bazinul fluviului. De atunci s-au schimbat multe pe cursul superior al rîului Xingu. Populațiile indiene sînt pe cale de dispariție. În ultimele două decenii în regiunea fluviului Rio das Mortes și Colisei s-au construit aeroporturi folosite cu regularitate de aviația braziliană. Deși păstrează încă multe din obiceiurile străvechi, indienii suya — cîți au mai rămas — s-au schimbat și ei datorită multiplicării contactelor cu lumea înconjurătoare.

SOSESC INDIENII SUYA!

Trec săptămîni de așteptare. În sfîrșit cineva aduce vestea mult dorită:

— Vin indienii suya!

Pe fluviu își fac într-adevăr apariția cinci bărci. Trei dintre ele sînt construite din coajă de copaci, celelalte, din trunchiuri scobite. Poți traversa cu ele în deplină siguranță cursurile vijelioase și pline de cascade ale rîului — care sute de ani au constituit principala piedică în calea pătrunderii pe aceste teritorii a triburilor vrăjmașe și a străinilor.

— *Suya betkoomeneene!* — le spunem îndată ce debarcă.

Și imediat vine răspunsul:

— *Karai betkoomeneene.* (Adică: «Suya sînt frumoși și buni», «Și albii sînt frumoși și buni!»).

Mulți dintre indienii suya poartă ca podoabă o coroană multicoloră de pene. Detaliu frapant: bărbații maturi au o farfurioară de lemn fixată între gingia și buza inferioară și cîte o plăcuță albă prinsă în lobul urechii. Poartă pantaloni sau numai o cămașă mai lungă, femeile, un șorțuleț roșu, copiii sînt complet goi. De altfel chiar și adulții se îmbracă numai atunci cînd îi vizitează pe *karai* — oamenii civilizați. Indienii ne invită «oficial» în satul lor. A doua zi sîntem așteptați de trei bărci.

Pornim la drum și după trei ore acostăm. Ne întîmpină niște copii care se zbenguiesc în apă... Am ajuns.

ÎN PĂDURE, ÎN MIJLOCUL TRIBULUI

De pe țărm nici nu observi că în apropiere se află un sat. Jungla, ca o draperie grea, ascunde orice urmă de așezare omenească. Poteci strîmte ne conduc prin desiș. După un timp ajungem într-un luminiș unde, pe o întindere cu un diametru de circa 20 metri, copacii seculari au fost tăiați. Niște prăjini lungi sînt legate orizontal de trunchiuri, pe ele sînt așternute, în straturi groase, frunze. Sub acest acoperiș simplu au fost instalate hamace. Nu departe ard focuri. Se pregătește masa, și pești grași sînt puși la fript pe niște grătare cu patru picioare. Peste tot — vase de lut și de lemn, sulițe, arcuri și coșuri din pai. E satul indienilor suya. Aici trăiește întregul trib, circa 60 de oameni, singurul grup de indieni suya de pe tot globul

LA PESCUIT CU OTRAVĂ

Plantațiile din jurul satului produc puțin, populația nu-și prea poate face provizii. De aceea oamenii trăiesc mai ales din ce le oferă pădurea și rîul. E o treabă grea să găsești zi de zi alimente pentru tot satul: se strîng nuci de cocos, pe care femeile le sparg cu pietre, se adună rădăcini, ciuperci, tot felul de fructe, printre care și renumitul pequi, galben și aromat. Tinerii, înarmați cu arcuri și săgeți, pleacă la vînătoare cutreierînd cu bărcile lor brațele rîului. După numai două-trei ore, pescarii se întorc — de fiecare dată — cu o recoltă bogată.

Cum izbutesc?

Strînși în jurul snopilor de liane otrăvitoare, indienii suya așteaptă semnalul de începere a pescuitului.

suya, waura, tukuna, vînători de capete

— *Agatima gonya* — îmi răspunde Pentoti, unul dintre conducătorii tribului — «pescuit cu otravă».

Indienii taie mai întîi în bucăți lungi lianele groase ale plantei otrăvitoare timbo. Se construiesc adevărate baraje, pentru a împiedica peștii să se refugieze spre apele mai adînci. Apoi,în timp ce tinerii rămași pe mal produc zgomote stridente, cîțiva indieni sar în apă și o agită cu liane timbo. Sucul albăstrui al plantei acoperă o mare suprafață a apei, răspîndindu-se apoi pe toată întinderea ei. Peștii încep să sară agitați și speriați. De pe baraj bătrînii îi vînează cu arcuri, apoi îi înșiră pe liane ca un șirag de mărgele. La suprafață încep să apară peștii morți. E rîndul femeilor. Cu cuțite lungi îi străpung și îi aruncă în coșurile dinainte pregătite. Lacul pare acoperit cu fulgi de zăpadă... Sînt leșurile peștilor. Pe țărm prada este sortată după mărimi și specii, apoi se împarte între familiile indienilor,conform nevoilor fiecăreia. Nici o grabă, nici o ceartă, căci pește e din belșug.

SARE — DIN PLANTE

Mulți indieni brazilieni nu cunosc sarea sub nici o formă. Indienii din regiunea superioară a rîului Xingu practică o metodă originală de extragere a sării din plantele acvatice.

...Șeful tribului cu cele trei neveste ale sale, urmat de cîțiva membri ai altor familii, se îmbarcă și pornesc în susul apei. După o oră de drum, micul echipaj își continuă drumul pe o potecă pînă la un lac acoperit cu un covor de flori albastre. Adună stive întregi din această plantă. Întorcîndu-se în sat, așternplantele la soare, pînă ce se usucă niței devenind cafenii. Se aprind apoi focuri și deasupra plantelor se aruncă jar. Totul fumegă de parcă ar fi un cuptor de ars cărbune. Pînă dimineață nu rămîne decît un morman de cenușă

Bărbații pregătesc un fel de pîlnii împletite din crengi elastice. Femeile căptușesc aceste pîlnii cu frunze de bananier și le agață de copaci. Pe fundul pîlniilor pun o sită, iar dedesubt așază un vas de lut. Pîlnia se umple cu cenușa plantelor și apoi se toarnă deasupra apă care, după ce spală cenușa, se scurge în vas. Apa din vas e lăsată să fiarbă pînă cînd se evaporă, rămînînd cîțiva pumni de praf gălbui-cafeniu... E *katuyani*, sarea. O comoară neprețuită. E însă amară și iute. În fond nici nu e sare adevărată, conține mai mult leșie de cenușă.

FARFURIILE DE LEMN

Indienilor care poartă asemenea podoabe le vine foarte greu să fumeze. Numai în colțul gurii, unde buzele sînt mai apropiate, pot ține pipe subțiri sau țigări mici. Chiar cînd mănîncă sau cînd beau procedează alt fel decît ceilalți oameni. Ei împing în gură bucățele mici de pește, de carne, sau cocoloașe de pîine; cînd beau, așază buza superioară pe marginea vasului,ca și noi, însă în locul buzei inferioare folosesc limba.

Deseori cînd intră în apă scot farfurioara din buze. Dar se pare că le este rușine ca un străin să-i vadă fără podoabă, așa că, în asemenea ocazii, se întorc cu spatele spre mal.

Se întîmplă să poți vedea cîte un indian confecționîndu-și farfuria. În apa rîului sau a lacului se află totdeauna un trunchi rotund, lung de un braț. E complet îmbibat cu apă. Cine are nevoie de o nouă podoabă își taie cîteva discuri. Cu o daltă,confecționată dintr-un dinte de animal marin, cioplește discul pînă cînd acesta dobîndește forma dorită Din cînd în cînd îl probează, luînd drept tipar farfuria fixată în buze. Cînd e gata, farfurioara este curățată cu grijă, lustruită, ca nu cumva să-l jeneze, să-i roadă buza.

Trebuie să-i fii bun prieten ca să-ți permită să asiști la operația zilnică a spălării farfurioarei sau la cea de confecționare a unei podoabe noi.

Folosirea acestor farfurii influențează și vorbirea bărbaților. Pronunția cuvintelor este alta la ei decît la femei sau la tineri. Cu timpul prezența acestei podoabe se repercutează și asupra poziției danturii de pe maxilarul inferior, care se deformează, se apleacă. Farfuriile sînt purtate chiar și în timpul nopții. Fiecare bărbat are «în rezervă» mai multe asemenea farfurii, pe care le ține, legate perechi-perechi, într-un coșuleț de pai. Acolo se află și celelalte obiecte personale ale indianului: dalta, o bucată de lemn dur pentru ascuțirea vîrfului săgeților, oase de maimuță și de pește pentru confecționarea vîrfurilor de săgeți, ață de bumbac, rășină roșie sau neagră, ceară de albine, maxilarul inferior al peștelui piraja, cu care se taie diferite fire și se prelucrează penele săgeților, cîteva scoici... și eventual un briceag vechi...

Asta e toată averea lor.

OALELE DE LUT ȘI RĂPIREA FEMEILOR

Numai Pentoti, șeful tribului, are trei soții. Cea mai bătrînă dintre ele, Caisogra, îl însoțește întotdeauna. A doua țese, împletește, iar cea mai tînără gătește.

Caisogra este singura care se pricepe la confecționarea vaselor de lut. Dar ea nu este indiană suya, ci waura. Acest trib, care trăiește pe cursul superior al rîului Xingu, lîngă Culune, face vase de lut pentru triburile de indieni din întreaga regiune. Sînt obiecte deosebit de frumoase, vopsite în negru și maro, redînd în forme artistice, stilizate, întreaga faună a regiunii Xingu. Vasele confecționate de tribul waura ajung prin schimb la alte triburi, specializate la rîndul lor în producerea altor mărfuri. Toate femeile de origine waura din tribul suya se pricep la olărit, în timp ce femeile suya nu învață niciodată acest meșteșug. Se spune că în trecut membrii tribului suya au atacat tribul waura, au răpit femeile și au luat cu ei și toate vasele de lut pe care le-au găsit. Azi nici una dintre femeile waura nu mai vrea să se întoarcă la tribul ei de baștină.

«SUYA BETKOOMENEENE»

A sosit anotimpul ploios. Apele rîului cresc, soarele abia apare de după nori. Pentru noi a venit timpul plecării

— Apa se ridică acum — ne spune un bătrîn băștinaș — și va acoperi tot țărmul rîului. Dar cînd se va vedea iarăși malul apei, cînd soarele va dogori, vă vom aștepta din nou tot aici.

Bărbații, femeile, copiii ne conduc pînă la rîu. Ne luăm rămas bun.

— *Suya betkoomeneene!*

— *Karai betkoomeneene!*

Dimensiunile farfuriei cresc o dată cu numărul anilor purtătorului ei. Acesta este, după cum se vede, un bărbat în «floarea vîrstei».

Mîlul trebuie scormonit pentru a găsi peștii care caută să se salveze ascunzîndu-se în fundul lacului.

Original

EXA EXAKTA

Dresden

DE CE SÎNT APARATELE DE FOTOGRAFIAT EXAKTA ȘI EXA ATÎT DE ÎNDRĂGITE?

Pentru că, pe baza a mai bine de 30 de ani de practică, ele își dovedesc siguranța și vă garantează în orice domeniu fotografiile dorite.
Reglarea prin reflex permite obținerea unor fotografii de o claritate și calitate remarcabile;

varietatea de accesorii și numeroasele obiective speciale satisfac toate exigențele dv. fotografice.
Indiferent dacă vă decideți pentru un EXAKTA VX 1000, EXA 500 sau EXA 1-a, alegerea dv. va fi totdeauna bună.

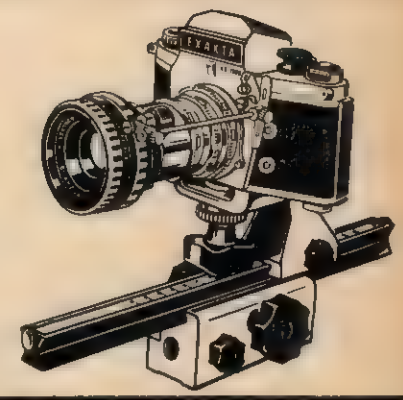

Pentru toți și în orice împrejurare

PUBLICOM

Fiecare nou rol, un nou adversar.
Fac teatru, fără întrerupere, de la vîrsta de 13 ani.
Cred că fotografiez mai bine decît joc teatru.
Filmul s-a întîlnit tîrziu cu mine, nu eu cu filmul.
S-ar putea să întrerup pentru o vreme colaborarea la TV.
Da, nu-mi place comedia!

RECITAL MARINESCU

de Sanda FAUR

Poate ar merita ca, într-o zi, noi, gazetarii, ce hărțuim cu întrebări pe bieții oameni, îi scormonim, îi descoasem cu acea inocentă și lacomă curiozitate a paginii albe de ziar (treabă care se cheamă, cu un dulce eufemism profesional, a intervieva), poate ar merita să scriem o dată istoria acestor interviuri. Cititorul ar afla atunci că George Constantin, de pildă, este un interlocutor zgîrcit la vorbă și nu cine știe ce prietenos, care-ți răspunde cu un ușor plictis, privind distrat în cu totul altă direcție decît cea în care te afli, care se încălzește greu în discuție și te face să-ți cam blestemi meseria. Ei, cu un Florin Piersic se schimbă situația: intră ca o vijelie pe ușa redacției, îți frînge jovial falangele mîinii drepte, se instalează comod pe primul birou ce-i iese în cale și, după ce ai schițat jumătate dintr-o întrebare, ai scăpat de griji: Piersic rotunjește el singur tot interviul, îl spune fără pauze, strecurînd la momentul și locul potrivit o anecdotă proaspătă și un moment duios al cărui personaj e iubitoarea lui mamă. Pe Ileana Predescu o întrebi ceva, și ea îți răspunde cu un hohot surd de rîs și cu același rîs se eschivează de la o întrebare ce nu-i place, și tot rîzînd cuceritor îți comunică antipatia ei pentru interviuri, și pleci de la ea condusă cu un zîmbet la ușă, prietenă pe toată viața cu ea, dar fără interviul solicitat. Octavian Cotescu zîmbește și el — puțin ironic, puțin șiret — prin cele două liniuțe ale ochilor lui inteligenți, îți făgăduiește amical, în molcom și liniștitor grai moldovenesc, întîlnirea profesională, ți-o amînă apoi, și... dar mai mult nu știu — voi afla cu prilejul proximului interviu.

Cum se putea însă stabili o comunicare cu Ion Marinescu, încă nu știam. Marinescu e — pentru cei dinafară — un grav, un rezervat, poate chiar un taciturn ori un dur, popularitatea nu-l interesează, îți mărturisește — calm, amabil, sincer — că nu citește cronicile, nici chiar acelea pe care le-ai scris tu, afli că l-ai prins exact în cele 48 de ore pe care le-a rupt din vacanță pentru a juca în București două spectacole estivale, că zilele fierbinți ori ploioase ale acestei veri le-a petrecut într-un cort așezat chiar pe malul mării, la 3 km de orice suflare omenească, numai el cu soția lui, Anda Caropol, cu Bardot, *superb de urîtul și expresivul lui cîine boxer*, și cu cei doi ulii pe care i-a îmblînzit, că nu-i o problemă cu mîncarea în pustietatea aceea — marea te hrănește singură cînd ai învățat să vînezi pești cu harponul sub apă, că s-a întors de acolo cu Eva — broasca țestoasă găsită pe «Evanghelia», nava grecească eșuată lîngă Costinești, cu niște splendide schelete de vechi vase turcești de aramă, pescuite tot de pe fundul mării, cu un șarpe pe care l-a umplut cu sare într-o formulă sui-generis de tăbăcărie, că... Dar să mă opresc pentru că risc să-l falsific pe Marinescu: el nu e decît în ultimul rînd — dacă e! — un tip pitoresc, iar în primul rînd e, așa cum spuneam, un grav, un rezervat, cu care poți totuși înfiripa o convorbire foarte sinceră, foarte directă și — puteți să mă credeți — foarte agreabilă. Dar pentru asta trebuie să lași la o parte hîrtia cu întrebările pregătite acasă și să permiți convorbirii să curgă în voie, cît mai în voie...

*

— Jucați astă-seară, la parc, «Ofițerul recrutor», domnule Marinescu? Comedie, și încă groasă... Vă iubiți rolul?

— *Nu. În general, nu-mi iubesc rolurile. Relațiile afectuoase cu personajele nu mi se par cele adevărate. Pentru mine, un rol e din capul locului un adversar cu care începi o luptă, pe care îl iei în mînă și-l răsucești, îl cauți, te învîrți în jurul lui neliniștit, te bați cu el, pînă reușești să-l iei tu pe el de coarne. Nu, nu pot să-mi iubesc rolurile...*

— Atunci, de ce v-ați făcut actor, dacă-mi permiteți?

— *Din întîmplare. Și pentru că sînt leneș și mi s-a părut o meserie comodă. Firește, m-am înșelat: am muncit imens. Dacă ar fi fost după mine, aș fi vrut să fiu vreun explorator, vreun călător solitar pe apă...*

— Romantic, romantic, dragă Ion Marinescu. Solitarii aceștia cam eșuează, din păcate.

— *Dar au o meserie de mare demnitate, nu credeți? Noi, actorii, rămînem totuși urmașii histrionilor.*

— Și vacanța aceasta stranie și spectaculoasă, izolată între apă și cer, e cumva

FĂRĂ PUBLIC

ecoul visurilor dv. adolescentine?

— *Nu, doamnă, aici e vorba despre altceva. Eu fac teatru de la 13 ani, de la 13 ani fără întrerupere. Trebuie să știți că înainte de a fi fost angajat la Teatrul Național din Craiova — și asta s-a întîmplat la vîrsta de 17 ani fără o lună — am spus cuplete prin pauzele de la cinema, am cîntat prin restaurante, am mers cu un fel de trupă nomadă din sat în sat, am dat, cînd am apucat, examenele școlare și tot pe apucate am făcut și un Conservator popular. Tot timpul am muncit imens, intens, epuizant. De cînd mă știu, dimineața repetam, seara jucam: acum vreo 19 ani făceam 15 premiere pe stagiune, acolo, în provincie. Trei săptămîni repetam, alte trei ținea spectacolul la public și gata, altă piesă la rînd... Nu știu dacă știți, dar eu fac teatru de 24 de ani, am trecut de mult suta de roluri — fără să le număr pe cele de la radio și televiziune — și aintotdeauna am muncit într-un ritm infernal. Mai ales de cînd sînt în București: timpul m-a presat, m-a gonit mereu din urmă, mereu a trebuit să alerg dintr-un loc în altul, să nu întîrzii, să nu-i încurc pe ceilalți. Urăsc lipsa de punctualitate. Și atunci vă dați seama ce înseamnă pentru mine timpul acesta fără cantonuri, petrecut la mare, timpul care se scurge liniștit, la vale, fără să dea socoteală de mersul lui, ca într-un roman de Thomas Mann, timpul și orele cărora nu le mai țin contul, zilele cărora nu le mai știu numele, marea aceasta care te odihnește, dîndu-ți tot felul de ocupații?*

— Ați început prin a vă lăuda lenevia și iată, aflu că în aproape un sfert de secol ați înghesuit numai și numai muncă. De ce?

— *Pentru că nu-mi place să fac lucrurile de mîntuială. De altfel, fac atît de puține lucruri în afară de teatru...*

— De pildă?

— *Fotografii. Cred chiar că le fac mai bine decît joc teatru. Mi-am cumpărat acum un excelent aparat de mărit. Să vi-l arăt...*

— Și ce anume fotografiați de preferință?

— *Nuduri. Și foarte des pe Bardot.*

— Spuneți-mi, vă considerați o structură — artistic vorbind — dramatică?

— *Da de unde! Am jucat o cantitate uriașă de comedii, o sumedenie de roluri comice, de la Agamiță Dandanache și Rică Venturiano pînă la Truffaldino din «Slugă la doi stăpîni». Eu sînt, cea mai mare parte a timpului, un om bine dispus. Dar dacă stau să mă gîndesc, cred că ați intuit un adevăr; da, nu-mi place comedia. Mă simt mult mai atras de teatrul grav, de observație psihologică, teatrul de problemă — cum i se zice; și mi se pare firesc, pentru că trăim o epocă a marilor înfruntări dramatice, pe toate planurile — ale științei, artei, ale vieții sociale. Chiar dacă ieșim biruitori din aceste înfruntări, daza de gravitate nu dispare. Comedia mi se pare mai puțin sinceră într-o asemenea epocă. Dar aceasta e un punct de vedere foarte personal, cred de altfel că, pe undeva, eu nici nu am prea multă îndeminare pentru comedie. Dar îmi place să aud oamenii rîzînd. Oamenii trebuie să rîdă.*

— Spuneați mai sus, foarte categoric și spectaculos, că nu vă iubiți rolurile. Dar ați început totuși să vorbiți de preferințe, de înclinații pentru un gen dramatic sau altul...

— *Fără îndoială că preferințele nu pot fi excluse. Nu iubesc personajele, dar ele pot să-mi placă, și aceasta se întîmplă adesea. Îmi plac mult eroii lui Miller, îi înțeleg, îi simt, le înțeleg convingerile, simțămintele, spaimele, înțeleg ce afirmă și ce neagă, și mă văd în stare să-i întruchipez. Miller nu se grăbește să-și dezvăluie personajele, le lasă în pace, îi urmărește încet, cu răbdare, cu discreție; foarte mult îmi place și Cehov, și poate cam pentru aceleași considerente. Investigațiile psihologice mă interesează întotdeauna...*

— Într-un fel, dv. aveți o poziție singulară printre cei cîțiva mari actori bucureșteni ai generației căreia aparțineți. Cotescu, de pildă, sau Ileana Predescu, sau George Constantin s-au născut și au crescut pe aceeași scenă, au avut aceiași părinți artistici și cam aceiași parteneri. Dar dv. sînteți un om cu un trecut teatral foarte mișcat, sînteți un mare călător al scenei. V-a ajutat cu ceva peregrinarea aceasta prin teatrele țării?

— *Da, m-a ajutat. Dacă fac bine socoteala, iese că am jucat la Craiova vreo 8 ani în total, 1 an la Ploiești, altul la Reșița, 3 ani la Oradea, apoi am venit în București, dar tot în provincie m-am simțit jucînd în cei trei ani de tristă amintire de la Teatrul regional, pînă cînd am ajuns la Teatrul Mic. Peregrinarea aceasta m-a ajutat pentru că, din cînd în cînd am avut norocul să întîlnesc autentici oameni de teatru, mari personalități artistice — dați-mi voie să evit termenul de animator teatral, nu-mi place — și întîlnirile acestea au fost esențiale, hotărîtoare pentru mine. Așa i-am cunoscut și am lucrat cu Vlad Mugur, cu Valeriu Moisescu, cu Penciulescu.*

— Și care rămîne regizorul preferat?

— *Îi prețuiesc și îi prefer, dacă se poate spune așa, pe toți trei. Pe Vlad, pentru universul lui poetic, pentru viziunea sa poetică despre teatru; pe Moisescu, pentru imaginația lui de o anumită factură năstrușnică, subtilă, tăioasă; pe Penciulescu, pentru rigoarea lui, pentru grija obsedantă de a nu lăsa lipsită de mesaj nici o fărîmă din piesă, pentru metoda lui pedagogică, pentru felul în care știe să ceară și să obțină de la un actor tot ce poate el da, pentru economia de nervi cu care lucrează.*

— Penciulescu, un calm?

— *Nu, cu el se lucrează totdeauna la înaltă tensiune, dar totul este eficient și orice descărcare de energie e utilă. Refuză permanent să se supună facilului, modei, gusturilor mediocre.*

— Și cum vedeți viitorul Teatrului Mic fără Penciulescu la conducerea lui?

— *Cred că nu trebuie acceptate nici un fel de idei preconcepute. Plecarea lui Penciulescu nu a lăsat indiferent pe nimeni, foarte mulți l-au iubit, dar absolut toți l-au respectat, chiar și cei ce s-au considerat nedreptățiți. Dar Teatrul Mic rămîne un teatru care-și poate continua activitatea la fel de bine, mai prost sau poate chiar mai bine. Totul e o pagină albă pe care o va semna, joa, noul director.*

— Cum se anunță actuala stagiune a Teatrului Mic?

— *Nu știu și nu-mi place să fac pronosticuri. Important e să faci destinul unui teatru, nu să îl anunți ca pe timpul probabil.*

— Dar ce veți juca dv.?

— *Intenția mea e să joc puțin. Știu ce voi juca, dar nu țin să comunic de pe acum. Cui i-ar folosi?*

— Radu Beligan îmi spunea, într-o convorbire recentă pe care am avut-o cu domnia-sa, că v-ar dori, pe dv. și alți cîțiva, printre actorii Naționalului. Ideea v-ar surîde?

— *Nu. Mă simt deocamdată foarte bine la Teatrul Mic.*

— Colaborați mult și cu plăcere la televiziune?!

— *Mult, da, cu plăcere, nu. Am intenția, cel puțin pentru o perioadă, să întrerup această colaborare. În primul rînd, pentru că am nevoie de un respiro: prea multe roluri chiar dacă, să zicem, nu strică, în orice caz obosesc, și cred că pe scenele teatrelor, pe micul ecran sau la radio am ajuns să fi jucat pe toți domnitorii, de la Gelu încoa, și să obțin toate tronurile... Apoi, am poate unele obiecții și cu privire la stilul de muncă al televiziunii: timpul, și așa scurt, afectat pregătirii unei piese, este practic înjumătățit de tot soiul de greutăți tehnice, datorate unei insuficiente organizări pe sectoare, unei lipse de disciplină, de pricepere chiar, de ingeniozitate. Consider apoi că și retribuția nu este cel mai judicios calculată.*

— Pe care dintre dramaturgii români contemporani îl preferați?

— *Îmi place mult Marin Sorescu.*

— V-ar fi plăcut să jucați «Iona»?

— *Nu, dar mi-a făcut plăcere să citesc piesa (subliniați vă rog cuvîntul citesc) într-un grup de prieteni. Cred că formula unui spectacol-lectură, a unui spectacol în care textul să fie recitat ca un poem, ar fi meritat atenție. Asta nu implică, să știți, nici o critică la adresa scenografiei, pe care o găsesc inspirată.*

— Să înțeleg că nu v-a satisfăcut regia?

— *Nu pot să spun asta, nu știu, nu sînt cronicar dramatic.*

— De ce v-ați întîlnit atît de tîrziu cu filmul?

— *Pentru că el s-a întîlnit tîrziu cu mine. Pînă la «Gioconda fără surîs» nu am fost solicitat pentru vreun rol care să mă intereseze.*

— E una din absurdițățile cinematografiei noastre. Dar considerați contactul acesta cu filmul drept o experiență artistică interesantă?

— *Interesantă, da, acesta e cuvîntul, și în parte plăcută, pentru că am lucrat cu o echipă capabilă și pasionată. Dar și aici, ca și în alte părți, m-a indispus nespus lipsa de profesionalism, de organizare, de competență. Este deprimant să vezi muncind într-o treabă oameni care s-ar potrivi poate mai bine într-o altă treabă.*

— Ați dori să vă reîntîlniți cu filmul?

— *Da, dar nu în orice condiții.*

— Considerați, după cît văd, că disciplina este absolut hotărîtoare în împlinirea actului de creație...

— *Vă răspund cu un foarte mare DA. Cu atît mai mult cu cît acesta este domeniul în care sîntem deficitari: talent avem, în teatru, cu carul, și dacă am adăuga harului mai multă seriozitate, ar fi perfect.*

— Am uitat să vă întreb, cînd am vorbit despre peregrinările dv. teatrale prin țară, ce părere aveți despre condiția actorului de provincie?

— *Cred că în ce privește colectivele de actori, nu e vreo diferență de pasiune, dăruire și poate chiar nici de har. Dar — se știe, problema e veche — acolo unde lipsește pedagogul de teatru, spiritul elevat, catalizator, acolo harul actoricesc se canalizează prost și uneori se poate și pierde.*

— Cu ce ați vrea să încheiem interviul de față?

— *Stau și mă gîndesc acum dacă măcar o parte din ce am spus aici are vreo utilitate. M-a uluit totdeauna, citind presa de specialitate, faptul că toată lumea știe ce și cum trebuie făcut ca să meargă treaba mai bine — în film și teatru. Mă tot frămînt și întreb: dacă atîția știu, de ce nu se face mai repede treaba aceasta mai bună? Întrebarea mi se pare tonică și cred că poate încheia cu succes și cu inima sus convorbirea pe care dv. vă veți osteni să o așterneți pe hîrtie.*

FABRICA DE TRICOTAJE

„tricoul roșu"

ARAD

VĂ OFERĂ TRICOTAJE DE CALITATE

elegante

rezistente

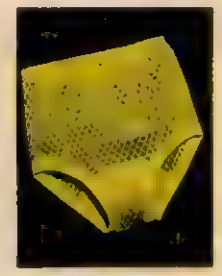

practice

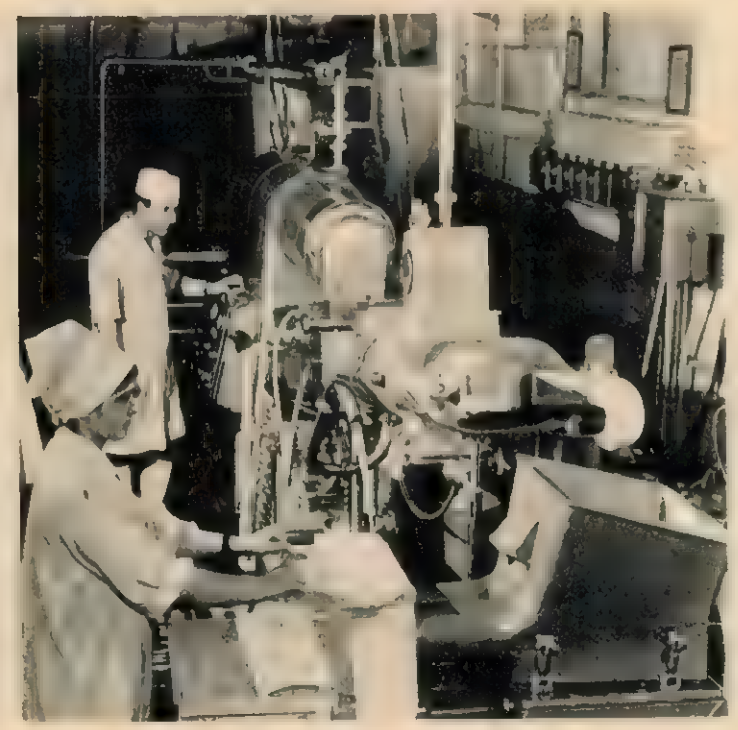

fabrica albă din Cluj

Pe Bd. Lenin din Cluj, la nr. 95—97, o întreprindere de industrie alimentară, una dintre acele numeroase unități moderne sau modernizate, apărute în ultimii ani pe întreg cuprinsul țării, își desfășoară activitatea, contribuind la dezvoltarea unei ramuri economice cu importante sarcini în aprovizionarea populației și în schimburile noastre comerciale cu alte țări. Este vorba de INDUSTRIA LAPTELUI—Cluj, a cărei rază de activitate (baze de aprovizionare, unități de producție și baze de desfacere) se întinde pe întreg teritoriul județului Cluj. Dezvoltarea ascendentă a acestei întreprinderi este marcată de două momente esențiale: intrarea în funcțiune a actualei fabrici clujene, în 1951, și darea în exploatare a unei anexe importante — Fabrica de produse lactate din Turda (1961) cu secție de înghețată, congelator, depozit frigorific

Dinamica dezvoltării activității tehnice și economice a întreprinderii cunoaște cifre impresionante. Iată cîteva: în 1951 se colectau 23 de mii de hl materie primă (lapte) iar în 1969 cifra se ridică la 605,2 mii hl, adică de 26 de ori mai mult. Pe aceeași perioadă, producția globală industrială a crescut de 18,5 ori iar numărul sortimentelor produse — de 6,6 ori (de la 6 la 40) Creșterea continuă a indicilor calitativi ai produselor a făcut ca, începînd din 1960, produse ale fabricii clujene să fie admise la export. Față de 1960, cantitatea de unt exportată în 1969 de INDUSTRIA LAPTELUI din Cluj a crescut de trei ori. Untul clujean se consumă și în Anglia, Belgia, Italia, Franța, Iran, Liban, Olanda, Cuba, Japonia, Iugoslavia etc.

Importante rezultate au fost obținute în ce privește creșterea eficienței economice, oglindită în creșterea substanțială a beneficiilor în ultimii doi ani,ca urmare a aplicării măsurilor de organizare științifică a producției.

Cu modestie dar cu seriozitate și spirit de răspundere, inginerii, tehnicienii și muncitorii întreprinderii clujene își propun să ducă mai departe aceste succese, menținînd necontenit fabrica lor în rîndul fruntașilor acestei ramuri importante a industriei de bunuri de larg consum.

FLACĂRA PUBLICITATE

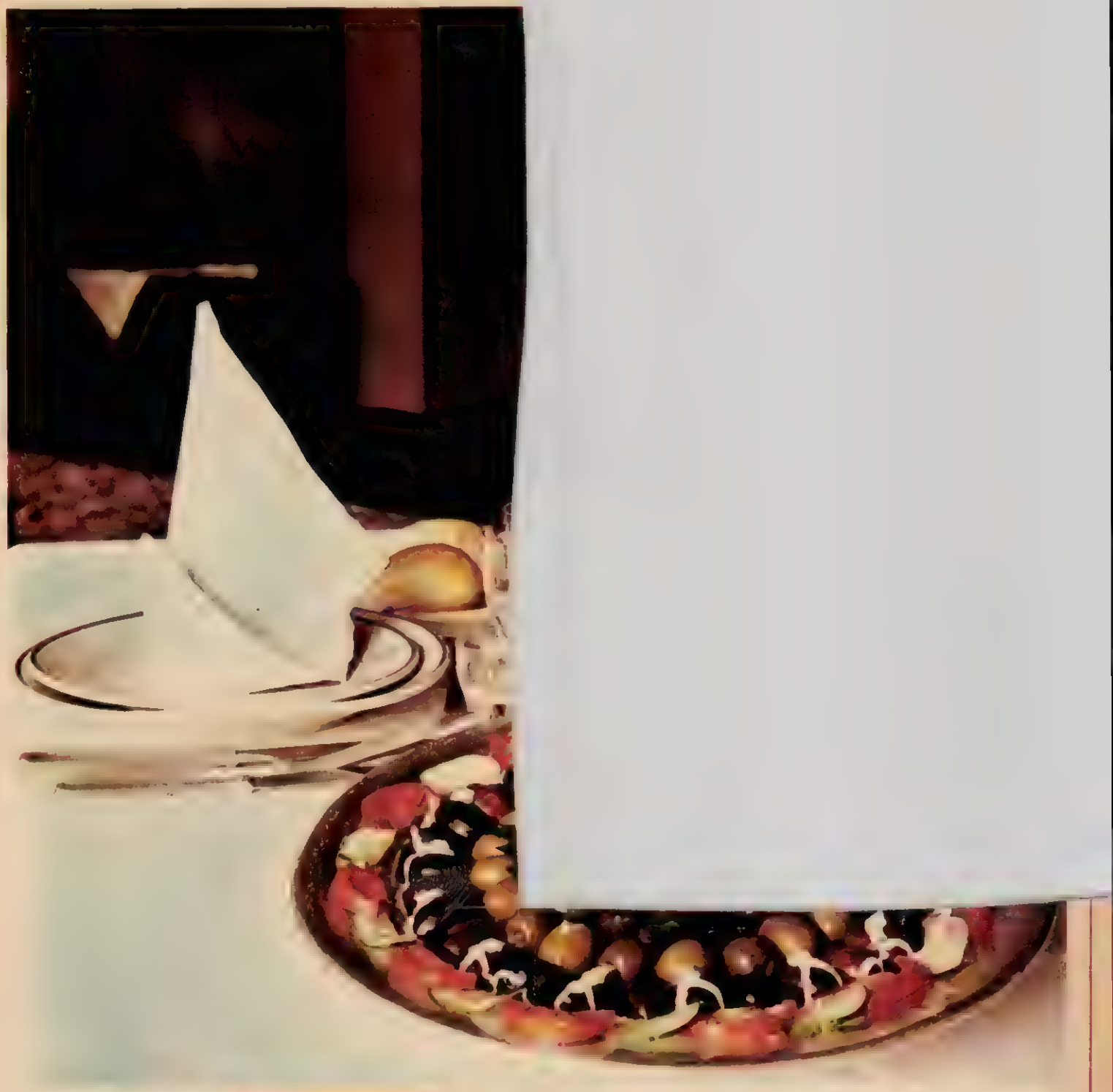

FĂRĂ MĂSLINE VERZI **DANEX**
APERITIVELE N-AU GUST

- La aperitiv — măsline verzi DANEX
- La hors d'œuvre — măsline verzi DANEX
- La cocteiluri — măsline verzi DANEX
- La garnituri de bun-gust — măsline verzi DANEX

Măsline verzi DANEX, fructe oleaginoase gustoase, digestibile, nutritive.

Danex
SOCIETATE ANONIMĂ COMERCIALA DE IMPORT–EXPORT
ATENA — GRECIA

PUBLICOM

MARCHIZA ÎNGERILOR E VĂDUVĂ...

Tot în film, firește. Frumoasa Michèle Mercier și-a întrerupt, deocamdată, activitatea de înger pentru a interpreta rolul principal din filmul «Văduva de aur», alături de Tony Curtis. Iat-o într-o rochie din fir metalic auriu sugerînd titlul filmului.

F varietăți

V-AR PLĂCEA ACEST INEL?

În centrul orașului Baia Mare au supraviețuit cîteva clădiri construite în evul mediu. Printre ele, turnul Ștefan, înalt de 50 metri, constituie azi unul din cele mai importante monumente istorice ale orașului. Nu demult, arheologii de la Muzeul de istorie din Baia Mare au făcut săpături în jurul acestui turn, descoperind un cimitir foarte vechi. Într-unul din morminte, printre alte obiecte, a fost găsită o bijuterie deosebit de prețioasă : un inel pe care se află fixat un diamant șlefuit în formă de piramidă. Greu de aflat cui a aparținut diamantul,mai ales că cel care l-a purtat pe deget a decedat cu cel puțin patru secole în urmă. În schimb cei ce privesc inelul iau cunoștință de arta vechilor aurari și bijutieri băimăreni, despre care se pomenește în multe documente ale trecutului.

CASA ÎN ȘASE COLȚURI!...

... este noul tip de locuință prezentată de o companie de construcții din Köln ca fiind ideală pentru petrecerea concediilor la munte sau la mare. Scheletul din duraluminiu este completat cu pereți prefabricați,în compoziția cărora, ca de altfel a marii majorități a utilajelor folosite, de la clanță pînă la instalațiile sanitare, intră masele plastice cele mai diverse.

DE CE SĂ TE LEGI LA CAP DACĂ NU TE DOARE?

Cam asta am dori noi să-l întrebăm pe tînărul din fotografie. Ni-e teamă însă că el o să ne răspundă : așa e moda!...

varietăți

UMOR AFON

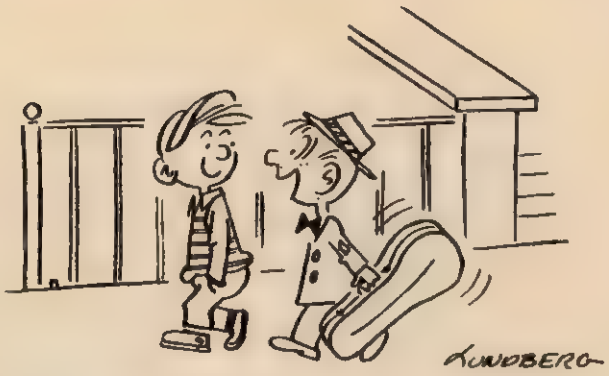

— Ți-o spun eu! E ciudat, dar vecinilor mei nu le place nici Brahms, nici Bach, nici Mozart...

— Zici că nu știu să cînt la vioară? Atunci... Acum profesorul recunoaște imediat ce cîntec am cîntat...

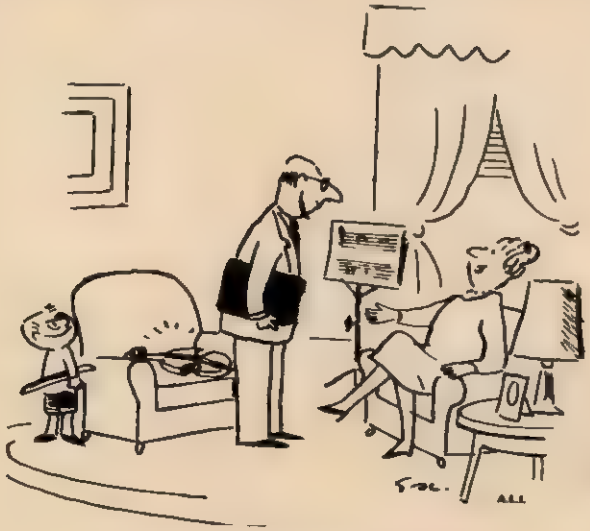

— Vă rog, domnule profesor, luați loc!

ÎN LUMEA PĂSĂRILOR

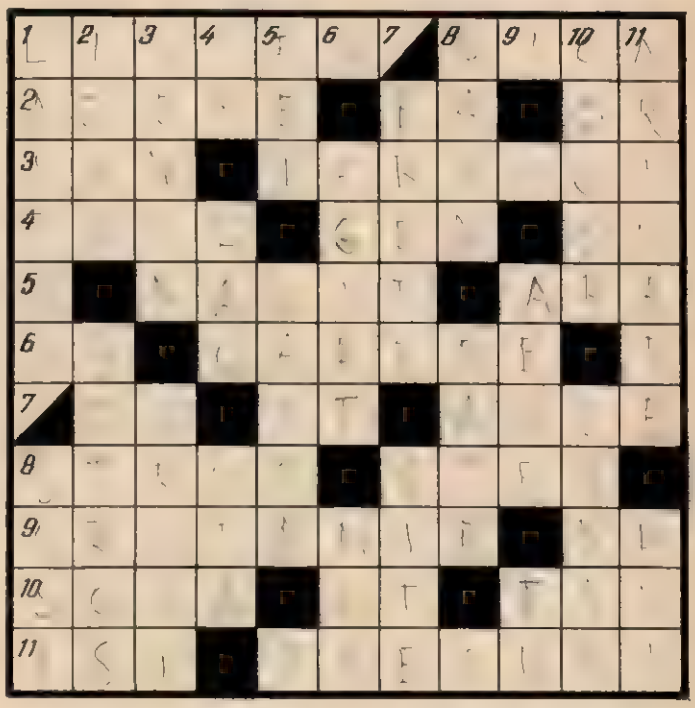

ORIZONTAL: 1) Pasăre de baltă cu pene negre — Numele științific al coțofenei. 2) Vulturi — Dînsa — În zbor! 3) Calapod — Păsări moțate, cu penele ruginii. 4) În cîntecul privighetorilor — Tip — Lucrare. 5) Altă pasăre de baltă, de mărimea unui porumbel — Papagal american. 6) Nota bene — Bobocul unui arbust spinos, folosit drept condiment (pl.). 7) Își dispută întîietatea cu găina... — Coadă de nagîț... — Bolți. 8) Alergătoare africană, cu picioare lungi și puternice — Licărește pe firmament 9) Pasăre de curte — Nicolae Păunescu 10) Rudă apropiată — În coteț! — Baltă 11) În misiune! — Mici păsări cîntătoare.

VERTICAL: 1) Pasăre mică, asemănătoare cu rîndunica — A ajunge undeva 2) S-a avîntat spre soare, cu aripi de șindrilă (mit.) — Pasăre cîntătoare, cu ciocul foarte scurt. 3) Condiție bună de zbor — Felicitări. 4) Alifie — Apă stătătoare — Club sportiv arădean. 5) Sediul pupezei din copilăria lui Creangă — Rudă cu corbul. 6) Patria ibișilor — Perdea solară. 7) Pasăre răpitoare — Cerne făina (pl). 8) Simbol al mîndriei... — Păsări înotătoare. 9) Ifose — Tip de pasăre... de oțel. 10) O pasăre migratoare... — ...și una cîntătoare, cu pene galbene. 11) Cu aripi (poet.) - Uverturi... la temă.

Ion PASCAL

Dezlegarea careului TOTUL IESE LA IVEALĂ, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) STRICAT — ABIL. 2) ORAS — RAMUREA. 3) BAS — SARIT — SS. 4) APARITIE — MIT. 5) ARENA — IRITA. 6) P — IVIRE — AZUR. 7) RATE — INTRARI. 8) ORALE — ERE — A. 9) MA — AFARA — P — U. 10) OTET — EVITATI. 11) VAPOR — ATITAT. 12) ATIRNAT — RASA.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

OTTAWA — **Cu începere de la 7 septembrie engleza încetează să mai fie singura limbă oficială a Canadei, prin intrarea în vigoare a legii care dă aceleași drepturi și limbii franceze.**

TOKYO — **O expoziție cu circuit închis a poliției, organizată «în scopuri didactice», prezintă căștile, scuturile, bețele cu care participanții la demonstrațiile de protest din Japonia se apără de mijloacele din ce în ce mai perfecționate folosite de poliție împotriva lor.**

BONN — **După cum informează presa vest-germană, beneficiarul celei mai mari pensii din R.F.G. este în prezent fostul președinte Heinrich Lübcke: o hotărîre a Bundestagului a stabilit cuantumul pensiei sale la 120 000 mărci pe an.**

LONDRA — **În deceniul 1958—1968 sumele cheltuite de englezi pentru băuturi alcoolice au crescut de la 911 000 000 la 1 585 000 000 lire sterline. Economic and Social Foundation încearcă să explice fenomenul prin tradiția potrivit căreia refuzul invitației «la un păhărel» e considerat un gest antisocial.**

WASHINGTON — **Calificînd raportul Condon drept superficial, un grup de savanți americani au cerut ca documentele referitoare la obiectele zburătoare neidentificate, aflate în posesia Forțelor aeriene americane, să fie puse la dispoziția cercetătorilor.**

ROMA — **Potrivit unor date publicate de revista italiană «Ceres», în întreaga lume se pescuiesc azi circa 60 000 000 tone pește, de trei ori mai mult decît acum 20 de ani. Rezervele de pește sînt amenințate însă de poluarea continuă a apelor.**

CIUDAD DE MEXICO — **În cadrul celui de-al IX-lea Congres mondial de otorinolaringologie, desfășurat recent în capitala Mexicului, au fost prezentate statistici din care reiese că 99% din cazurile de cancer al laringelui se datorează tutunului.**

MOSCOVA — **Săptămînalul sovietic «Nouvelles de Moscou» informează că 10 mari companii comerciale japoneze au în prezent reprezentanțe permanente la Moscova, iar valoarea schimburilor comerciale sovieto-japoneze s-a ridicat anul trecut la 530 000 000 ruble.**

ACCRA — **În regiunea Tarkwe (Ghana occidentală) a fost descoperit un important zăcămînt aurifer. Primele sondaje permit să indice că exploatarea va putea începe în 2—3 ani.**

NEW YORK — **Comisia financiară a Senatului din statul Ohio a autorizat cheltuirea a 500 000 dolari pentru înființarea unui muzeu astronomic dedicat lui Neil Armstrong. Muzeul va fi construit în orașul natal al acestuia, Wapakoneta.**

S-au împlinit trei decenii de cînd atacul Germaniei naziste asupra Poloniei a declanșat cel de-al II-lea război mondial, cea mai mare conflagrație militară din istoria omenirii. Fotografia vă prezintă trupele hitleriste agresoare, forțînd frontiera poloneză.

PARIS

CU FAȚA SPRE ISTORIE

Corespondență specială de la Gheorghe DOLGU

La sfîrșit de august Parisul trăia «au ralenti». Contestația era în vacanță sau prezentă numai pe ecranele pe care rulează astăzi filmul «Z», distins cu Premiul unanimității juriului de la Cannes. În loc de inscripții contestatare pe ziduri erau lipite afișe anunțînd amenzile la care vor fi supuși cei ce vor mai încerca să recurgă la asemenea forme de protest. Cu tot afluxul de turiști străini, atașamentul francezilor pentru tradiția vacanței în luna august se simțea pretutindeni: mașini mai puține, mult mai puține, numeroase magazine care la ora deschiderii rămîn cu obloanele trase. Era răcoare, aproape frig, ploua des, iar soarele punea rar în valoare strălucirea edificiilor și a monumentelor, regăsită grație inițiativei discutate a lui Malraux. Presa în care se oglindeau preocupările economice ale guvernului, publicitatea făcută de marile magazine arătau însă că vacanța se apropie de sfîrșit.

Dominanta atmosferei o constituia însă trecutul. Parisul retrăia zile de glorie mai apropiate sau mai îndepărtate. Un imens drapel tricolor atîrna maiestuos în arcada Arcului de Triumf de la Etoile, amintind festivitățile prilejuite de-a 25-a aniversare a eliberării capitalei. Flori decorau plăcuțele comemorative plasate în locurile unde au căzut eroi ai Rezistenței. La Porte d'Orléans, o nouă statuie a generalului Leclerc, căruia, la inaugurare, mii de parizieni au venit să-i aducă omagiul.

La Grand Palais, la Arhivele Franței, la Biblioteca Națională, istoria are în aceste zile dimensiunile legendei. Aici, marele public poate trăi epopeea napoleoniană, evocată cu prilejul bicentenarului nașterii micului caporal, a marelui corsican. Între actul de naștere al lui Napoleon Bonaparte și mobilierul impresionant de modest din camera de pe insula Sfînta Elena, numeroase mărturii-document, tablouri, sculpturi, amintesc viața densă a celui care odihnește în sarcofagul de porfir roșu de la Domul Invalizilor. Printre ele, planurile care au asigurat recucerirea Toulon-ului, actul de numire în fruntea armatei care a purtat campania din Italia, un costum pentru o talie de adolescent firav, pe care la numai 30 de ani l-a îmbrăcat primul consul, arme, proclamații și obiecte amintind zecile de bătălii victorioase; apoi somptuoasele veșminte ale împăratului, tabloul lui David cu festivitatea încoronării de la Notre Dame, tabloul în care Ingres, zeificîndu-l pe Napoleon, îl înfățișează pe tron ca pe un basileu bizantin. Și, de asemenea, mărturiile vieții personale, subordonată și ea setei de mărire.

În august, cînd aproape toți parizienii pleacă în vacanță, turiștii își pot imagina — ca acest tînăr lungit în Place de la Concorde — că orașul este al lor.

În aceste săli, te afli într-adevăr în plină legendă. Dar ceea ce istoricii nu omit să dezvăluie în aceste zile este că dincolo de epopeea reală, cel care a contribuit în cea mai mare măsură la nașterea legendei napoleoniene a fost Napoleon însuși.

Așa cum observă comisarul general al Expoziției de la Biblioteca Națională, Napoleon s-a servit în acest scop de un vechi serviciu istoric al administrație creat de Ludovic al XIV-lea. Ajutat de un curtean abil, Vivant Denon, pe care îl numise ministru al artelor, Napoleon a impus teme succesive de propagandă, mergînd de la glorificarea ființei excepționale care era el, la imaginea marelui comandant înconjurat de întrepizii săi soldați.

Și tot el este acela care, de la Sfînta Elena, prin memorial și prin alte scrieri răspîndite după 1817 a orientat legenda să într-un sens uman și popular. Ele sînt alcătuite cu atîta grijă, încît te întrebi dacă sensul lor nu este de a condiționa psihologic memoria societății, prea înclinată să repună în discuție anume valori fundamentale.

LONDRA

ANGLIA ȘI SUDUL RASIST AL AFRICII

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Regimul rasist Smith și suporterii lui își pun speranțele în viitoarele alegeri din Marea Britanie, în guvernul conservator pe care ei sînt convinși că-l vor aduce la cîrma țării și care—se crede—ar fi dispus să recunoască «republica» lui Smith. După cum se știe, actualul guvern laburist n-a îndrăznit să meargă pe acest drum dar nu contestă că interesele sale financiare în Rhodesia ar fi subminate în cazul aplicării unor sancțiuni economice extreme. Pe de altă parte, guvernul este conștient că aceste sancțiuni nu pot fi eficiente atîta timp cît nu sînt aplicate în mod egal și Africii de Sud, și teritoriilor aflate sub ocupație portugheză. Or, este evident faptul că, deși aceste țări sabotează intens sancțiunile stabilite de O.N.U., Anglia își intensifică comerțul și investițiile în Africa de Sud.

Cîteva zile înainte ca minoritatea albă să voteze constituția ilegală, lordul Fenner Brockway avertiza în cadrul unor dezbateri din Camera Lorzilor că, dacă va rămîne în vigoare constituția ilegală, «războiul rasial va deveni inevitabil în Rho-

COMENTARIU

Impasul vietnamez

de Silviu BRUCAN

Realizarea păcii în Vietnam rămîne o condiție esențială a îmbunătățirii relațiilor internaționale. Cum însă căile spre pace sînt în zilele noastre mai întortocheate ca oricînd, evoluția conflictului vietnamez nu putea face excepție de la regulă.

După cum atunci cînd au început negocierile de la Paris observatorii politici nu s-au așteptat la rezultate imediate și spectaculare, nici atunci cînd președintele Nixon s-a angajat «să pună capăt războiului» sau atunci cînd a luat decizia să retragă la sfîrșitul acestei veri interminabile un prim lot de 25 000 de soldați din cei peste jumătate milion aflați în Vietnamul de Sud, oamenii avizați nu s-au lăsat cuprinși de un optimism facil și naiv. Doar este vorba de o mare putere, pentru care expansiunea peste mări și țări a devenit, cum se zice, a doua natură și care învață anevoie că folosirea forței în lumea de azi nu mai rentează și că popoarele nu mai pot fi conduse prin marionete mînuite din exterior.

Factorii care au împins pe agresor să se așeze la masa tratativelor continuă însă să preseze. Inițiativa militară este ținută ferm în mîinile forțelor F.N.E. și singurul lucru cu care se mai laudă strategii americani este că citadelele în care sînt efectiv sechestrați nu pot fi cucerite. Balanța de plăți continuă să fie dezechilibrată de cheltuielile enorme ale războiului, iar convingerea că problemele interne grave ale Americii și în primul rînd explozia rasială nu pot fi atacate atîta timp cît războiul absoarbe energia și fondurile bugetare ale administrației a devenit axiomă și deci a început să se reflecte și în Congres. Votul la limită (51 pentru, 50 contra) din Senat cu privire la construirea unui sistem antirachetă contrastează vădit cu procedura cvasiautomată de aprobare a celor mai enorme cheltuieli militare pe care o urma Congresul cu ani în urmă. Iar declarația Senatului prin care se reafirmă prevederea constituțională că președintele nu poate angaja forțe armate în război fără consimțămîntul Congresului a fost legitimată de scandalul recent izbucnit în legătură cu prezența în Thailanda a peste 40 000 de soldați americani. Aceasta a silit Administrația Nixon să treacă la discuții cu guvernul thailandez pentru reducerea efectivelor americane. Decizia președintelui Nixon de a amîna, în pofida presiunii populare și a curentului din Congres, retragerea unor noi efective de trupe din Vietnam constituie o nouă ilustrare a politicii în zigzag duse de administrația S.U.A.

De fapt, atît în Vietnam, cît și la negocierile de la Paris lucrurile s-au poticnit la problema-cheie: crearea unui guvern de coaliție la Saigon. *Doar este limpede pentru toată lumea că dacă este să se ajungă la pace în Vietnam, atunci ea nu poate fi încheiată de regimul militar de la Saigon, legat trup și suflet de război și de ocupația străină fără de care ar înceta să existe. În această chestiune esențială, poziția administrației americane a oscilat de la declarația că «nu este logodită cu guvernul de la Saigon» la sprijinirea totală și exclusivă a clicii militare Thieu-Ky. În plus, mașinațiile dubioase ale acestei clici pentru a crea o fațadă mai respectabilă guvernării ei s-au trădat acum prin numirea ca premier a unui alt... general. Legea implacabilă a acestui soi de cîrdășie politică își spune cuvîntul: ocupanții străini nu pot găsi scule docile decît în persoana unor guvernanți lipsiți de scrupule iar aceștia din urmă, bizuindu-se în principal pe sprijin dinafară, se rup în mod necesar de poporul lor.*

Chestiunea este deci: va avea administrația americană hotărîrea și voința de a ieși din această cîrdășie compromițătoare care-i paralizează în prezent activitatea diplomatică? Deoarece, evident, nu se poate vorbi în mod serios de alegeri libere și democratice în Vietnamul de Sud efectuate în prezența a 500 000 de soldați americani de către niște guvernanți care nu se reazemă decît pe o armată de mercenari finanțată de Washington și care sînt gata de orice pentru a se menține la putere.

desia și în toată Africa de Sud». Aceasta privește nu numai Anglia, ci și întreaga omenire. Populația Africii nu poate rămîne jumătate sclavă, jumătate liberă Dacă i se neagă drepturile umane elementare, care aparțin întregii omeniri, ea și le va lua cu forța. Cît despre modul în care sînt negate drepturile negrilor din Rhodesia, acesta a fost scos în evidență tot în discursul rostit la Camera Lorzilor de lordul Brockway. «Albii — arăta el — reprezintă 5 la sută din populație, dar dețin jumătate din pămînt, și cel mai bun. Un lucrător negru primește în medie a zecea parte din cît primește un lucrător alb și de cele mai multe ori este lipsit de posibilitatea de a dobîndi o calificare superioară. Numai servitorii negri pot locui în locuințele albilor». Și lordul Brockway, după ce comenta sprijinirea constituției lui Smith de către unii antevorbitori, a încheiat astfel: «Această constituție ar însemna o permanentă dictatură exercitată de minoritatea albă... Aceasta aplică apartheidul din multe puncte de vedere mai rău decît în Africa de Sud. Este singura constituție din lume care conține clauze de dictatură permanentă. Dacă această constituție rezistă, eu anunț Camera că războiul rasist va deveni inevitabil în Rhodesia și în Africa de Sud».

Economia Rhodesiei este strîns legată de cea a Africii de Sud, iar Africa de Sud este a doua principală sursă de venituri a Angliei după Statele Unite. Acesta este substratul atitudinii «moderate» a Angliei dar și a altor puteri apusene, care au de asemenea mari investiții în Africa de Sud.

Colonialiștii se pare că n-au învățat încă lecția istoriei. Astăzi ei refuză să vadă realitățile din Rhodesia, Republica Sud-Africană, Africa de Sud-Vest. Dar aceste cercuri întîmpină o tot mai puternică opoziție. Conferința partidului laburist de anul trecut, de pildă, a cerut adoptarea de măsuri concrete împotriva regimului Smith, în ciuda opoziției reprezentanților guvernului față de rezoluția lor. Muncitorii din transporturi se pronunță pentru boicotarea cargourilor suspecte de a transporta mărfuri din Rhodesia. De asemeni, se așteaptă ca la viitoarea conferință, din octombrie, a partidului laburist, să se facă din nou auzite cereri în vederea adoptării de măsuri eficace împotriva regimului Smith.

ÎN APĂRAREA RESURSELOR NAȚIONALE

Recent a avut loc în capitala Perului, Lima, Conferința latino-americană privind apărarea bogățiilor naționale ale țărilor Americii Latine împotriva monopolurilor străine. De natură să atragă atenția opiniei publice, un asemenea eveniment are, de fapt, o semnificație deosebită în contextul afirmării crescînde a luptei țărilor în curs de dezvoltare pentru independență economică — premisă de bază și componentă fundamentală a cuceririi deplinei independențe politice a acestora. Este un fapt că, în ciuda cuceririi independenței politice, o serie de țări din așa-zisa «lume a treia» se află încă sub dependența economică a monopolurilor străine care, avînd concesionate sau controlînd marile bogății ale acestor țări, reușesc să dirijeze, în propriile interese, producția și resursele țărilor respective. În aceste condiții unul din mijloacele imediate dintre cele mai eficiente pentru a scoate economia dintr-o astfel de înfeudare, de a folosi resursele, bogățiile țării în interesele națiunii, de a porni pe calea dezvoltării economice, este crearea unui sector de stat în măsură să reziste puternicelor monopoluri străine. Un asemenea sector de stat poate lua ființă atît pe calea unor construcții noi, cît și pe calea unor naționalizări totale sau parțiale sau prin introducerea unui control asupra exploatării unor resurse importante ale țării.

În acest sens, Conferința de care aminteam a avut și un scop precis — sprijinirea măsurilor guvernului peruvian de naționalizare a bogățiilor petroliere. Dar, evident, în contextul amplorii măsurilor similare luate de guverne ale unor țări în curs de dezvoltare din alte părți ale lumii, — între cele mai recente exemple înscriindu-se naționalizarea principalelor bănci în India, preluarea de către statul zambian a 51% din acțiunile firmelor care controlează producția de cupru a țării și reducerea la 25 de ani a termenului de concesionare a acestor exploatări pentru firmele străine — această acțiune de sprijinire are un caracter mult mai larg și capătă o valoare semnificativă.

Prin asemenea măsuri statele respective vor putea controla bogățiile lor naționale, vor putea obține mai multe resurse financiare necesare demarării unor noi obiective economice, vor putea face un nou pas înainte pe calea dezvoltării și cuceririi deplinei independențe naționale.

Ilie ȘERBĂNESCU

LIMITELE DELIMITĂRII

Presa americană semnalează existența unei acute controverse, ajunsă de domeniu public, între Departamentul de Stat și Pentagon în legătură cu evoluția situației din Vietnam. Corespondentul la Washington al agenției France Presse, Claude Moisy, găsește originea acestor contradicții în pozițiile adoptate de cele două instituții ale aceleiași administrații în lupta dintre cei care se pronunță pentru dezangajare și cei ce doresc continuarea războiului. «În fapt, scrie Moisy, totul se petrece azi ca și cum Departamentul de Stat și civilii ar căuta toate argumentele pentru a convinge Casa Albă să accelereze dezangajarea Statelor Unite din Vietnam, în timp ce militarii utilizează toate argumentele pentru întîrzierea ei».

Dar nu rareori se observă militari care vorbesc ca civilii și civili care vorbesc ca militarii. Ca să nu mai vorbim de controversa dintre două grupuri de civili, consilieri economici ai Casei Albe. Unii afirmă că nu se va realiza «nici un beneficiu bugetar» de pe urma încetării războiului din Vietnam, întrucît tot ce va fi economisit va fi înghițit de «creșterea naturală» a capitolelor militare și civile ale bugetelor deja stabilite. Alții, dimpotrivă, contestă previziunile pesimiste, afirmînd că în mod cert «vor exista dividende pentru pace în urma încetării războiului». Pe asemenea fapte și pe altele ne putem baza în constatarea că nu e vorba aici de contradicții care despart pe civili de militari, ci de contradicțiile unei politici care nu vrea încă să iasă din impas prin renunțarea definitivă și hotărîtă la orice variantă care ar urmări încălcarea dreptului inalienabil al poporului vietnamez de a-și hotărî soarta așa cum vrea el. Numai în cazul cînd una din pozițiile în controversă s-ar baza pe această premisă în aprecierile și soluțiile propuse, numai atunci am putea găsi în controversele iscate la Washington o delimitare netă între cei ce vor dezangajarea și cei ce vor să continue războiul.

Nicolae LUPU

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

La închiderea ediției

ÎNCETAREA DIN VIAȚĂ A TOVARĂȘULUI HO ȘI MIN

Joi, 4 septembrie, la orele 4 dimineața (ora Bucureștiului), Agenția de informații a Republicii Democrate Vietnam — V.N.A. — a transmis un Comunicat oficial semnat de Comitetul Central al Partidului celor ce muncesc din Vietnam, Comitetul Permanent al Adunării Naționale a R.D. Vietnam, Consiliul de Miniștri și Comitetul Central al Frontului Patriei din Vietnam prin care se anunță, cu profundă durere, încetarea din viață a tovarășului Ho Și Min, președintele Comitetului Central al Partidului celor ce muncesc din Vietnam, președintele Republicii Democrate Vietnam.

(Agerpres)

ÎN IPOSTAZE INEDITE

Cînd amintești de Varna sau Burgas, cei mai mulți asociază aceste mari orașe ale Bulgariei cu o odihnă la mare, în cunoscutele stațiuni «Nisipurile de aur» sau «Malul însorit»; alții se gîndesc la Messembria, Martianopolis sau Apollonia, mult frămîntate și de mult uitate așezări grecești sau romane, ale căror vestigii strălucesc tăcute în revărsarea soarelui marin. O recentă vizită în țara vecină și prietenă, care sărbătorește în acest an, la 9 septembrie, jubileul unui pătrar de veac de viață liberă, ne-a dezvăluit o nouă dimensiune a litoralului bulgar al Mării Negre.

Nu sînt decît vreo 15 ani de cînd aici, pe malul mării, la Tulenovo, oamenii au scos din adîncuri altceva decît ruinele unei cetăți antice; atunci, ei au înscris pe harta industrială a țării locul primei exploatări petroliere. Cu vreo 70 kilometri mai la sud, Varna îți se înfățișează azi nu numai dichisită, împrospătîndu-și mereu chipul, dar și cu o industrie în plină expansiune, cum stă bine unui oraș care se află pe locul trei (după numărul locuitorilor) între orașele bulgărești. E desigur dificil, într-un timp scurt, să vizitezi întreprinderile orașului, dar o expoziție retrospectivă a ceea ce au făurit locuitorii acestei regiuni în ultimul pătrar de veac mi-a oferit o imagine sintetică a acestor ani de creație. Înscriind sporuri impresionante în producția de energie electrică, în dezvoltarea chimiei, construcției de mașini, în producția bunurilor de larg consum, Varna își afirmă vocația ei industrială. E firesc, îți spui, ca orașul, cea mai mare poartă maritimă a Bulgariei, să fie în același timp și cea mai importantă constructoare de nave. Șantierele navale «Gh. Dimitrov» mi-au confirmat această presupunere. În ultimii 20 de ani, ele au lansat 520 de vapoare, care plutesc pe apele mărilor și oceanelor. În gama produselor acestor șantiere se numără nave comerciale, tancuri petroliere, nave de călători, vapoare pentru cercetări hidrologice, ciudate nave de beton, veritabile baze de reparații plutitoare... Anul acesta va fi terminată acțiunea de dezvoltare și de reconstrucție a șantierelor. Colectivul lor numără zece mii de persoane, dar cum la realizarea unei singure nave colaborează alte 250 de uzine, este lesne de închipuit cîtă muncă, cîtă energie și inteligență este încorporată în fiecare vapor, pînă-l faci să plutească. Cînd vizitam șantierul, muncitorii finisau vaporul «Vesila», de zece mii tone, care va spori flota comercială bulgară. Pînă în 1975 — îmi relata economistul Ivan Stepanov — șantierele își propun să atingă o producție anuală de 420 000 tone și să construiască în anii apropiați nave cu tonaje tot mai mari.

...Nu departe de Varna, pe malul altei ape, rîul Devnia, se înalță un mare complex industrial, care va cunoaște și el, în timpul ce vine, febra caracteristică marilor construcții. Uzinei de sodă — prima care a venit pe lume — i-a urmat alta, de ciment, apoi una de mase plastice și apoi aici s-a produs și energie electrică, și zahăr, și clor... Opțiunea industrială a noului oraș rămîne însă chimia; noua uzină de sodă va depăși de trei ori capacitatea celei existente; tot de aici vor pleca spre ogoare cantități însemnate de îngrășăminte combinate și de superfosfați.

Tot pe litoralul mării, de astă dată și mai la sud, la Burgas, călătorul întîlnește cel mai mare combinat petrochimic al țării. În 1960 aici a început construcția unei rafinării. Prima rafinărie a Bulgariei. Trei ani mai tîrziu, într-un septembrie sărbătoresc ca acum, țara primea de la Burgas prima cantitate de benzină bulgărească; azi rafinăria asigură cea mai mare parte a necesarului de combustibil lichid. Întins pe o suprafață de 500 hectare, combinatul produce polietilenă și benzol, acetonă, fenol și etilenă, și la această oră a fost dată în exploatare și uzina de fibre sintetice; urmează să intre în producție și o uzină de cauciuc.

...Cîndva, așezările dezvoltate aveau dreptul de a-și bate propria lor monedă. Vechile cetăți de pe litoralul bulgar uzau și ele de acest drept. Așezările ridicate azi pe străvechile locuri își semnalează prezența în lume în alt chip: oamenii, bronzați de vîntul și soarele mării, își întipăresc însemnele hărniciei lor pe o gamă largă de produse industriale și nu s-ar spune că această nouă ipostază, insolită oarecum, ce conferă valențe sporite litoralului, i-ar știrbi, prin aceasta, atracțiozitatea.

Victor NĂMOLARU

HAMHÎN — VICTORIA VINALONULUI

Bătrîna cetate a Hamhînului ni se înfățișează panoramic ca o imensă fereastră deschisă spre Golful de Est. Poate că nu este cel mai frumos oraș de pe litoralul coreean, dar culorile lui sînt atît de vii și fascinante, încît călătorul este pur și simplu cucerit de pitorescul locului. Nici n-ai apucat să cobori pantele line ale munților Banren, cu păduri bogate dar și cu zone stîncoase, cînd descoperi, dintr-o dată, că ai devenit prizonierul... apelor. În față — golful de o frumusețe inefabilă, punctat de conurile munților pitici răsăriți, nu se știe de cînd, din apă ca niște cerberi neclintiți. Jos, la cîteva zeci de metri — apele iuți ale rîului Songiongon care alunecă spre mare. Pagoda Go Cion Gak de pe colina parcului central este locul cel mai potrivit pentru o privire panoramică. De aici Hamhînul poate fi văzut în dimensiunea lui reală. Colegul Pak, care ne însoțește, evocă în cuvinte puține, dar simțite, epopeea acestui oraș care, după ce a cunoscut din plin urgia războiului (3 000 de bombardamente), a găsit, ca și celelalte orașe nord-coreene, forța necesară pentru a renaște din ruine. Aproape întreaga capacitate industrială a orașului era lichidată, atunci cînd coreenii adăpostiți în grotele Banrenului au pornit să reclădească Hamhînul. Printre ei se afla și omul de știință Li Sun Ghi, cunoscut încă dinainte de război ca un cercetător de înaltă clasă, legat strîns de cauza nobilă a poporului său. Bombele mai cădeau încă la Hamhîn, cînd dr. Li Sun Ghi și colaboratorii săi puneau la punct proiectele de viitor, între care și documentația completă pentru producerea fibrelor de vinalon, menite să dea patriei, în lipsa bumbacului, țesături sintetice de calitate superioară. Era începutul care avea să deschidă drumul pentru saltul industriei chimice, bazat în primul rînd pe folosirea rațională a resurselor minerale ale R.P.D. Coreene. Carbid și cărbune, iată principalele materii prime necesare producerii vinalonului. Nici una, nici alta nu lipsesc în «țara dimineților pure», de unde și avîntul neasemuit al vinalonului. Deși orașul complet reconstruit numără azi, ca principală forță economică, peste 100 de întreprinderi industriale, cînd spui Hamhîn te gîndești totuși — în primul rînd — la vinalon, tot așa cum vinalonul nu poate fi conceput fără contextul economic Hamhînului.

Inginerul Kim Song Cian, director adjunct al fabricii de vinalon, care a fost martorul nașterii și creșterii bumbacului sintetic coreean, povestește cu însuflețire despre etapele parcurse de fabrica fibrelor albe. «A fost o bătălie dintre cele grele, nu un simplu proces de producție — ne spune acest specialist experimentat. În jurul nostru s-au ridicat și alte obiective industriale ca uzina de îngrășăminte chimice sau fabrica de medicamente de sinteză. Dar noi sîntem mîndri că vinalonul este în întregime un produs coreean — materia primă, mașinile și utilajele, ca și mîna de lucru, totul a fost și este al nostru».

Pare de neconceput, dar această fabrică mare și modernă a fost construită și dată în exploatare doar în 18 luni. 50 de clădiri răspîndite pe un spațiu de 50 hectare, un flux de conducte numărînd nu mai puțin de 600 metri, peste 10 000 de utilaje și instalații și o producție de aproape 250 000 000 metri țesături — iată coordonatele sumare ale cetății vinalonului. Ce înseamnă aceasta pentru economia R.P.D. Coreene? Enorm. Pentru că echivalentul în bumbac al acestei producții ar fi presupus cultivarea unei suprafețe de 300 000 hectare. Or, după cel mai simplu calcul, de pe o suprafață ca aceasta se obține 1 500 000 tone de cereale. Este deci lesne de înțeles ce avantaje oferă producția de vinalon într-o țară în care terenurile arabile sînt, după cum se știe, limitate. Victoria vinalonului este nu numai un semn al avîntului industriei chimice coreene dar și o izbîndă economică de mare perspectivă. Cei aproape 5 000 de muncitori și tehnicieni se mîndresc cu faptul că țesăturile pe care le produc în fiecare an din vinalon, puse cap la cap, ar putea înconjura de cîteva ori globul pămîntesc. Aceasta acum, cînd producția este de 20 000 de tone. Dar atunci — adică anul viitor — cînd ștacheta se va ridica la 30 000 tone?...

Dic. BABOIAN

CRONICA DE TREI SECUNDE

NUMELE TATĂLUI ȘI AL FIULUI

Există în lume o mare putere, mai capabilă chiar decît O.N.U.-ul — Doamne, iartă-mă! — în anumite probleme. O mare putere dotată cu o mare putere financiară, dar nu și cu armată, cu bombe și tirîbombe. O mare putere dotată cu trupe de juriști, avocați, secretari și secretare. O mare putere care a pus cu botul pe labe portughezi și japonezi fiindcă au pus pe piață falsuri. O mare putere îngușită de milionari și alte mii de oameni bogați. Ca mulți alți domnitori, șeful acestei mari puteri e și artist, adică pictor și scriitor; pentru două sute de pagini, scrise de mîna lui, americanii l-au plătit mai bine decît pe Hemingway. Dar după cele 200 de pagini, domnul și domnitorul a jurat că nu va mai scrie: «A fost cea mai grea tortură suportată vreodată — chinul de a intra în pielea tatălui meu». Tatăl acestei mari puteri se numește Arthur Conan Doyle și a lăsat fiului său, Adrian, cea mai substanțială moștenire literară, numită Sherlock Holmes. În timp ce observatorii O.N.U. de nu știu unde sînt plictisiți de toți și de toate, observatorii domnului Doyle, răspîndiți prin mai toate țările lumii, nu se plictisesc în lupta cotidiană pentru apărarea și urmărirea drepturilor de autor. Drepturile detectivului sînt apărate printr-o admirabilă rețea de spionaj. E sfîrșitul firesc la care Conan Doyle-tatăl pariez că s-a gîndit.

LECTURĂ RAPIDĂ

De ce citesc atît de repede știrile din Irlanda de Nord? Atît de repede, atît de rece, atît de gol. Doar s-a tras acolo, tancuri au apărut pe străzi, polițiști au luat foc, case au fost distruse, lupte cu pietre au avut loc — așa cum scrie în cărțile de istorie. Și tot din cărțile de istorie știam de războaiele religioase. Acum, iată-l, în secolul 20, un război religios. Citesc repede, cu un ochi în diagonală. Păcătosule — îmi spun — au murit oameni acolo, și oameni, măcar cei morți, sînt frați. Umanistul din mine doar clipește. Irlanda de Nord mi se pare departe. Sufăr de o maladie gravă, a singelui, de o boală mai greu de mărturisit decît o boală venerică, nu știu cum o numesc medicii, un singur poet a îndrăznit să-i spună pe nume:

«La mine în sînge, istoria contemporană plînge»...

Radu COSAȘU

MEMENTO

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

• A început să apară seria de *Opere* de Victor Eftimiu — proiectată în aproximativ 12 volume sub îngrijirea directă a prodigiosului și prestigiosului scriitor. Primul volum, Legende românești, cuprinde piesele de teatru «Înșir-te mărgărite», «Rapsozia», «Strămoșii»,«Cocoșul negru»,«Meșterul Manole» (Editura pentru literatură).

• Volumul *Proză satirică* de Teodor Mazilu include între coperțile lui o selecție operată de autor din activitatea sa scriitoricească. Am spus intenționat activitate scriitoricească și nu publicistică, deoarece multe dintre paginile volumului sînt investite cu atributele perene ale literaturii. Antologia ce ne-o oferă autorul ne îndreptățește să vorbim nu numai de unul dintre foarte puținii scriitori frecventatori în mod constant ai satirei, dar și de un *virtuos* al ei (Editura pentru literatură).

• Participant activ și martor autorizat al evoluției avangardismului nostru poetic interbelic, Sașa Pană a făcut să apară de curînd *Antologia literaturii române de avangardă* (Editura pentru literatură).

• Acum cînd tementatea omului caută să cunoască *in direct* alte planete, cartea geologului Hans Cloos, *Dialog cu Pămîntul*, care a cunoscut în momentul apariției (1947) un succes frizînd senzaționalul, e departe de a-și fi epuizat interesul stîrnit inițial. Cartea acestui savant, dar și poet al geologiei, ne prezintă bătrînul nostru Pămînt ca pe o planetă ce ne va ține încă multă vreme trează curiozitatea prin necunoscutele și frumusețile lui. Cuvîntul înainte și traducerea (bună) de Marcian Bleahu. Cartea, apărută în realizate condiții tehnice, se bucură de o copertă și supracopertă corespunzătoare semnate de Damian Petrescu (Editura științifică).

• Prin modul cum Gheorghe Brătescu abordează problemele de morală medicală — istorie, sociologie, umanistice — în cartea sa *Etica medicală*, respectiva lucrare e menită să depășească interesul specialiștilor, ea adresîndu-se astfel și altor categorii de cititori (Editura științifică, colecția Mica bibliotecă etică).

• Prozatorul Ladmiss Andreescu după cartea sa de nuvele «Pilot de vînătoare», nu de mult apărută, e iarăși prezent în librării cu o nouă carte: *Necunoscuții*, în paginile căreia sînt cuprinse povestiri publicate în diverse reviste, precum și cîteva inedite. Cuvînt înainte, de Ovidiu Papadima (Editura pentru literatură).

• La Editura politică semnalăm apariția cărții lui Roger Garaudy: *Marxismul secolului XX*.

• La Editura politică a apărut *Camera 3 603* de Montgomery Hyde, carte în care, ne spune în prefață autorul, e înfățișează «un fel de scurt istoric al serviciilor de spionaj englezesc și american, al colaborării și organizării lor în perioada celui de-al doilea război mondial». Traducere din limba engleză de Leontina Moga și Alexandru Vianu.

cinema

• *Totul de vînzare*. Să lăsăm prejudecata «unde este Wajda cel de zile mari» pentru a ne întîlni cu Wajda cel totdeauna sincer, cu un cineast care-și scoate «la vînzare» toate neliniștile — poate uneori demonstrativ expuse — legate de conștiința imposibilității de a fixa conturul unei mari personalități

Elżbieta Czyzewska

dispărute: Zbigniew Cybulski, căruia îi este închinat filmul. În rolurile principale: Beata Tyszkiewicz, Elżbieta Czyzewska, Andrzej Łapicki, Daniel Olbrychski, Bogumił Kobiela, Witold Holtz, Małgorzata Potocka.

• *Cavalerii aerului*. Eroismul suprasolicitat și confecționat, într-un film pornit, desigur, cu cele mai bune intenții. Regia: Jindrich Polak (R.S.C.). Interpreți: Jiri Bednar, Jiri Hrzon, Svatopluk Matyas, Jana Novakova.

• *Omul, orgoliul, vendeta*. Prosper Mérimée și celebra lui «Carmen» au ajuns de rîsul — sau de plînsul — lumii. Măcar de-ar fi parodie, dar toată bateria cu pumni în piept este ridicol de serioasă. Regia: Luigi Bazzoni (Italia). Interpreți: Tina Aumont, Franco Nero, Klaus Kinski, Lee Burton.

• Mari cineaști pe ecranele noastre: George Cukor *(My Fair Lady)*, Miloș Forman *(Dragostea unei blonde)*, Jerzy Kawalerowicz *(Mărgica Ioana a îngerilor)*.

• Deși — după «Contesa din Hong Kong» — s-a jurat că nu va mai filma niciodată în Anglia, Charles Chaplin a anunțat de curînd că în octombrie se va instala din nou la Londra, unde va realiza filmul *Monstrul*. În distribuție figurează trei membri ai familiei: Sidney, Josephine și Victoria.

teatru

• Își începe turneul în țara noastră cunoscutul colectiv al Teatrului Mic din Moscova. Primele reprezentații vor avea loc la Timișoara,urmînd apoi Craiova și București. Repertoriul ce va fi înfățișa publicului românesc cuprinde: piesa lui Ostrovski *Banii turbați*, într-o nouă interpretare, drama *Bătrînul* de Gorki, și din dramaturgia sovietică contemporană textul lui G. Mdivani *Unchiul meu Misa*. Regia spectacolelor este semnată de V. Monahov, L. Varpahovski și A. Satrin. Din distribuție fac parte actori cunoscuți ca: A. Borițkaia, E. Satrova, N. Rijov, V. Hohreakov, E. Solodova ș.a. Avînd în vedere că acest colectiv reprezintă unul dintre cele mai mari teatre dramatice din Moscova și din Uniunea Sovietică, turneul are o deosebită semnificație artistică.

• «3 butef 212». Sub acest titlu se desfășoară în luna septembrie un festival internațional de teatru la Belgrad, patronat de Teatrul «212». Printre invitați se află și Teatrul de Comedie din București, care va prezenta *Ucigaș fără simbrie* de Eugen Ionescu, în regia lui Lucian Giurchescu. La același festival, pe lîngă Teatrul Național din Belgrad,participă Teatrul Liber din Roma, Teatrul de marionete din Stockholm, Teatrul de păpuși din New York, Teatrul «Am Neumarkt» din Zürich (care prezintă ca punct de atracție spectacolul *Victimele datoriei*, regizat chiar de către autor, adică de Eugen Ionescu), Teatrul din Frankfurt, compania Nuria Espert din Barcelona, Teatrul Odin din Danemarca etc. Totodată, vor avea loc și o serie de expuneri pe teme de estetică teatrală. Radu Beligan și Lucian Giurchescu vor susține referatul «Ionescu și tradiția teatrului românesc», iar Eugen Ionescu va vorbi despre «De ce am preluat direcția de scenă?».

• Tînărul regizor Al. Adrian Tatos a fost prezentat publicului și în ipostaza de dramaturg, de către Teatrul de stat din Galați cu piesa *O călătorie întreruptă* în regia lui Lucian Temelie.

• Toți mai mulți actori sînt atrași de mirajul artei regizorale. Exemplul unui Ion Finteșteanu este urmat după cum se știe și de Mihai Berechet, George Carabin, C. Codrescu, pentru a nu mai pomeni pe numeroși actori provinciali. Iată

Sanda Toma

că recent și simpaticul actor Octavian Cotescu debutează în calitate de regizor al unei spirituale farse de Feydeau — *Purcele în ureche* (traducerea corectă românească ar fi *Strechea*).

plastică

• *A V-a expoziție republicană de artă populară*. După 445 de expoziții intercomunale și 38 județene, la care au fost prezenți cu lucrări circa 8 000 de creatori, iată o selecție restrînsă, în care predomină costumul popular din toate zonele folclorice ale țării, apoi ceramica din centre artizanale cunoscute. Mai reținem atenția măștile din Neamț, carpetele și frumoasele cergi din diverse regiuni. Toți în cadrul Festivalului de folclor «România '69» s-a deschis *Expoziția internațională de artă populară*. Bijuterii și porțelanuri, ceramică și costume, obiecte de sticlă, țesături etc. expun creatori din Franța, Mongolia, Polonia, R.D.G. și Ungaria (Casa Scînteii — sala de marmură).

• Dan Grigorescu consacră *expresionismului* primul studiu mai important care apare în românește. Investigînd istoric curentul, reliefîndu-i orientările estetice, evidențiind evoluția conceptului, discutînd periodizările propuse și prolifierarea curentului în alte medii decît cel scandinav și german, autorul creionează succinte portrete ale marilor și micilor maeștri care au dat strălucire acestei mișcări artistice (Editura Meridiane).

• *Fundenii Doamnei* se numără printre cele 4 cîntece care se leagă de numele Cantacuzinilor. Biserica este unul din monumentele stilului brîncovenesc care adăpostește frescele famosului zugrav al vremii Pîrvu Mutu (1657-1735), precum și numeroase ornamente din stuc. Micul îndreptar semnat de Corina Popa și D. Năstase informează amplu despre monumentul de la marginea Bucureștiului (Editura Meridiane).

disc

• O înregistrare demnă de reținut: trei «concerti grossi» de Georg Friedrich Händel. O interpretare remarcabilă în execuția orchestrei Händel-Festspiele din Halle. Un dirijor prestigios: Horst-Tanu Margraf. O notă aparte: excepționala calitate tehnică a prizei de sunet și imprimarea ei (Eterna — 820640).

• Orchestra de cameră din Moscova, formație alcătuită din patruzprezece laureați a nenumărate concursuri de interpretare instrumentală, activînd sub îndrumarea lui R. Barșai, înregistrează un bine meritat succes în moderna execuție a capodoperelor mozartiene *Simfonia 29, în La major K. 201* și *Simfonia 10, în Sol major K. 74* (Melodia — 08861-62 (a).).

• Două remarcabile și tulburătoare prezențe muzicale: pianistul Sviatoslav Richter și dirijorul Evgheni Mravinski. Rezultatul trudei lor comune este realizarea memorabilei înregistrări a *Concertului nr. 1 pentru pian și orchestră în Si minor, op.23* de P.I. Ceaikovski. Vigoarea, dramatismul, lirismul interpretării lui Richter ating culmile măiestriei. Nu mai puțin inspirat, eminentul conducător de orchestră leningrădean (Melodia 05468-69 (a)).

televiziune

Din rețin emisiunile din această săptămînă spicuim — nu fără eforturi — următoarele:

DUMINICĂ 7 SEPTEMBRIE: Aspecte înregistrate de la Campionatele internaționale de atletism ale României. • Transmisia de la Stadionul 23 August a întîlnirii de fotbal dintre Steaua-Dinamo București (16.00) • Un film cu Glen Ford, Van Heflin, Felicia Farr, **Trenul de 3 și 10 spre Yuma** (20.30) • Pe programul II reluarea unor realizări ca rale de succes **Idilonta** de Marcel Achard în regia Lucia Popa (20.00) • Cîteva nume de cîntăreți și dansuri ori pregătite în **Arii și melodii verbi în ritmuri noi** (22.10).

LUNI 8 SEPTEMBRIE: Emisiunea concurs **Între metronom și cronometru** va fi axată pe temele: **George Topîrceanu** și **Maxime și aforisme celebre** (20.00) • Nu vă lipsi nici «Lunga vară fierbinte» (21.00) • Muzică de jaz (22.20).

MARȚI 9 SEPTEMBRIE: O emisiune de muzică populară **Cîntă-mi mie cîntece de bucurie** (19.15)

Mariana Mihuț

Gerard Philipe

• O producție a studiourilor cinematografice din R.P. Bulgaria **Ultimul voievod** (20.20) • Transmisie de la Sofia a Concertului festiv cu prilejul celei de-a 25-a aniversări a eliberării Bulgariei de sub jugul fascist (21.50).

MIERCURI 10 SEPTEMBRIE: Carul de reportaj al televiziunii ne va oferi o transmisie în direct de la Ploiești (19.00) • La telecinemateca o surpriză deosebită: un «festival Gerard Philipe» care se deschide cu filmul **Pămînt fără stele** (20.00) • Se anunță cîteva substanțiale «convorbiri literare» cu emisiunea cu același nume (22.35).

JOI 11 SEPTEMBRIE: La Sala de teatru, în regia lui Tudor Eliad, se transmite **Trandafirul alb**, adaptare după romanul cu același nume de Constantin Chiriță (20.45) • Cîntăreața Miranda Martino va fi prezentă în emisiunea «Din succesele muzicii ușoare italiene» (23.00) • Pe programul II Mihai Bredicean la pupitrul Orchestrei Filarmonicii de stat «George Enescu».

VINERI 12 SEPTEMBRIE: **Seară de balet** — Chore-studio din Timișoara (18.35). • Cliff Richard și Susan Hampshire în comedia muzicală **O poveste ca în filme** (20.00) • La Varietăți pe peliculă **Ploaie de vară**, o producție a studiourilor de televiziune din Leningrad (22.50).

SÎMBĂTĂ 13 SEPTEMBRIE: La 16.30 fotbal: ransmisia meciului Petrolul-Universitatea Cluj • O emisiune-concurs pentru tineret «Cheia Orașului» (18.30) • Ion Sava prezintă ca scenarist și comentator filmul **Metamorfoze la cinepic** (21.00) • Muzică ușoară românească (21.25) • Serialul «Comisarul Maigret» (22.20) • Pe programul II un potpuriu de valsuri și arii din operete (20.00).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 36, etapa din 7 septembrie 1969

I. Steaua-Dinamo Buc.	2
II. Rapid-Steagul roșu	1
III. Farul-Petrolul	1
IV. «U» Cluj-F.C. Arges	1
V. Crișul-CFR.	1
VI. A.S.A.-«U» Craiova	x
VII. Jiul-U.T.A	1
VIII. Dinamo Bacău-Polit.	1
IX. Chimia Sv.-Portul C-ța	1
X. Metalul Tg.-Prog. Brăila	1
XI. Minerul B.M.-Olimpia	1
XII. C.F.R. Tim.-Vagonul	x
XIII. Metalurgistul Cugir-Ripensia	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de program.

FLACĂRA-ALBUM

Recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășul Gheorghe Apostol au făcut o vizită de lucru principalelor obiective turistice care se construiesc pe litoral.

Primul șantier vizitat a fost cel de la Năvodari, unde se construiește o tabără de copii. Capacitatea totală a noii construcții va fi de 6 000 de locuri, dintre care 3 000 vor fi date în funcțiune încă în acest an.

Prezentîndu-se machetele principalelor construcții ale complexului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut observații în legătură cu ceea ce se construiește. Discuția începută în fața machetelor a fost continuată pe șantierul viitoarelor construcții, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat indicații prețioase.

Vizita la tabăra de copii de la Năvodari s-a încheiat cu un popas pe plaja din fața complexului. Sutele de copii, veniți din toată țara pentru a petrece o parte din vacanță, l-au întîmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu cu ovații entuziaste. Apoi, secretarul general al C.C. al P.C.R. a vizitat tabăra studențească de la Costinești, o adevărată stațiune a litoralului. Cei 1 800 de studenți aflați la odihnă au întîmpinat cu multă dragoste și căldură pe înalții oaspeți, exprimîndu-și recunoștința fierbinte pentru condițiile tot mai bune de învățătură și odihnă ce le sînt asigurate.

În încheiere, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gheorghe Apostol au vizitat șantierul noilor construcții turistice ce se înalță între Mangalia Sud și Mangalia Nord.

---

cu întreaga ei capacitate, și cu aproape două luni înainte de termen, o nouă țesătorie. Capacitatea de pînă acum a întreprinderii va crește de aproape trei ori datorită producției anuale (4 160 000 mp țesături fine de lînă) a acestui nou obiectiv economic. În prezent se lucrează la construirea ultimei secții din cadrul planului de extindere, cea de finisaj, care va fi terminată pînă la 30 august a.c.»

*

Tov. Corpade Alexandru — director, Combinatul minier din Baia Mare:

«La exploatarea minieră Suior a fost pusă în aplicare în acest an «pușcarea masivă» — inovație a unui grup de ingineri și tehnicieni. Aplicată pentru întîia dată în țară, această metodă asigură erupții puternice și dislocarea unor uriașe zăcăminte de minereu. Totodată se face posibilă suprimarea deselor evacuări ale utilajelor grele (buldozere, tractoare, excavatoare etc.) din incinta carierei. Pușcarea masivă permite minerilor de la Suior ca în acest an să înregistreze economii în valoare de peste 2 milioane lei».

*

Tov. Pîță Toma — ing. șef adj., Întreprinderea de construcții căi ferate-Craiova:

«La 30 iunie — cu circa două luni și jumătate mai devreme — colectivul întreprinderii noastre a terminat execuția halei de aproape 5 000 mp, destinată reparațiilor de vagoane. Construită din prefabricate executate pe șantier, hala permite intervenții simultane la 40 de vagoane. Prin refacerea liniei feroviare interioare, de aproape 4 km, unitatea craioveană se plasează în rîndul celor mai moderne din țară».

N. IANCU

întîlnire cu tinerețea

Moto. «Dragă mamă, am ajuns cu bine în tabără, unde am găsit colegii muncind cu multă însuflețire, lucru care m-a atras. Mă simt bine și am să muncesc și eu la fel».
(Din scrisoarea lui Bebe Florescu, anul II matematică.)

La efervescența pe care o cunoaște țara înainte de Congresul al X-lea al P.C.R. și a celei de-a 25-a aniversări a eliberării, tineretul (atît elevii cît și studenții) participă din plin. Timp de două luni de zile, peste tot în țară, în taberele de muncă patriotică vacanța de vară cunoaște o nouă dimensiune: munca.

Străulești și Pantelimonul înseamnă în memoria bucureștenilor cîmpuri goale, de unde începe sau unde se termină orașul. Așa cum am trăit transformarea miraculoasă a Căii Griviței, a Giuleștiului, a cartierului Floreasca, tot așa vom putea urmări metamorfozarea acestor locuri în moderne complexe sportive.

La Străulești se vor amenaja un club nautic, două baze sportive simple, cu terenuri de volei, handbal, tenis și minigolf. Cazați la școala 181, care s-a transformat într-o veritabilă tabără, 150 de elevi din sectorul 1 și 8 lucrează în fiecare zi la săparea și deplasarea pămîntului.

Lîngă fabrica «Progresul» terenurile cu hîrtoape și lacurile cu bălării au căpătat, pe hărțile Comitetului municipal U.T.C. și pentru studenții de la matematică, filologie și istorie, denumirea de tabăra «Pantelimon II». Ceea ce nu înseamnă altceva decît un șantier care are ca obiectiv realizarea unui complex cultural-sportiv cu ștrand, cu stadion, cu cabană pescărească, club, bibliotecă ș.a.m.d. Lucrările se află în fază de început: săpături, împrăștieri, taluzări, nivelări. Deocamdată se adună și se dă foc la mărăcini. O desțelenire.

Energia și buna dispoziție transformă aceste tabere de muncă patriotică în locuri unde, muncind, tinerii se pot cunoaște mai bine, se pot împrieteni. Este un semn de bun augur pentru aceste locuri, care acum încetează să mai fie pustii.

R.S. POP

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Cînd luna obosește să tot fie albastră și Melania Cîrje să-și risipească farmecul pe candorile interesate ale Patty-ei, tînăra actriță ne arată și acest chip:grav, concentrat, deschis și spre alte (nebănuite!) zone ale interpretărilor scenice.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

fotbalul buclucaș

...Stadionul din Tegucigalpa. Echipa micului stat Honduras întîlnește, la ea acasă, reprezentativa și mai micului vecin — Salvador — în meciul-tur din preliminariile întrecerilor pentru mult rîvnitul trofeu «Cupa Jules Rimet». Totul se termină cu bine: pe teren — victorie pentru gazde, în tribune — liniște. Returul — la San Salvador. Și aici lucrurile au decurs bine, mai ales *pentru salvadorieni — cei care au cîștigat de astă dată.* Dar de la asta a pornit totul, se pare. Supărați că au pierdut meciul, membrii echipei din Honduras au protestat împotriva faptului că... în timpul intonării imnului lor național salvadorienii s-ar fi manifestat ireverențios. Dacă a fost sau nu într-adevăr așa, nu se știe cu precizie. Ceea ce este cert e că atîta le-a trebuit îndîrjiților suporteri ai echipei Hondurasului pentru a-și aminti că țara lor «a fost invadată de salvadorieni, care exploatează pămîntul creînd o veritabilă problemă a agriculturii naționale» — cum au precizat chiar autoritățile hondureine, referindu-se la faptul, real, că datorită suprafeței extrem de mici a Salvadorului și a densității extrem de mari a populației sale numeroși locuitori din această țară — îndeosebi țărani — *s-au stabilit în Honduras. Răfuiala* cetățenilor din Honduras cu salvadorienii stabiliți aici s-a soldat cu distrugerea de bunuri ale acestora în valoare de 12 *milioane de dolari — cum se afirmă la* San Salvador — cu doi morți și cu adoptarea de către autorități a hotărîrii de a expulza 10 000 salvadorieni. Salvadorul a luat atitudine: decretarea «stării de urgență» și mobilizarea rezerviștilor. Relațiile dintre cele două state au fost rupte și, totodată, din ambele capitale au pornit — paralel cu note diplomatice de protest, reciproce — plîngeri către Comisia interamericană pentru drepturile omului, solicitîndu-se efectuarea unei anchete. S-au autopropus și «mediatori» — *Guatemala, Costa Rica* și Nicaragua — care au început un du-te-vino între cele două capitale aflate în conflict. Dar acesta a continuat să degenereze, ambele părți acuzîndu-se acum de «agresiune», în urma violării reciproce a spațiului lor aerian și a schimbului de focuri în zona de frontieră. Ceea ce a dus chiar la o reuniune extraordinară a Comitetului Organizației Statelor Americane...

Și, în acest timp, a trecut parcă neobservat faptul că pe stadionul «Azteca» din capitala mexicană (capacitate: 120 000 locuri dar numai 20 000 vîndute spectatorilor — salvadorienii și hondurienii fiind plasați în tribune separate, despărțite prin importante forțe polițienești) s-a disputat meciul decisiv, cîștigat de echipa Salvadorului cu 3-2 după un joc dramatic, cu prelungiri, dar disputat *în limitele sportivității. Și terminat* tot astfel, jucătorii ambelor formații strîngîndu-și mîinile și chiar îmbrățișîndu-se... Cuprinși de pasiuni mai puțin fotbalistice, *oamenii politici să nu-i fi văzut* oare?

I.C.

„cred că teatrul trebuie să afirme"

Din nou împreună, la masa la care se pregătește instrumentarul artistic al «Transplantării inimii necunoscute», cei trei care au făcut cîndva faima «Ziariștilor» și a «Șefului sectorului suflete»: Al. Mirodan, Radu Beligan, Mony Ghelerter (în fotografie).

— Tocmai începuse să ne neliniștească prelungita (și greu explicabila!) absență a lui Mirodan de pe scenele bucureștene... Presupun că reîntîlniți cu plăcere personajele și climatul spiritual al pieselor lui Mirodan, maestre Radu Beligan; vă sînt doar atît de familiare și vă datorați reciproc atît de mult...

— Da, îmi place Mirodan, îmi place să joc Mirodan. Și o să-ți spun de ce. Poate că o să par anacronic, dar eu cred în misiunea de nobilețe a teatrului. Cred că teatrul trebuie să afirme, nu să nege. Și nu mi-e rușine să spun, într-o epocă în care bîntuie moda contestărilor, cînd e atît de interesant ca totul să fie anti — antiteatru, antipersonaj, antiacțiune — nu mi-e jenă să o spun, chiar cu puțin patetism în voce, că cer teatrului să construiască, nu să spulbere. Îmi place Mirodan pentru că chiar și atunci cînd face procesul unor racile sociale îl face dintr-un punct de vedere care afirmă, dintr-un punct de vedere optimist, desigur, în sensul profund și grav al cuvîntului, *nu al unui optimism de paradă.*

— E și cazul piesei pe care o repetați acum la Teatrul «Bulandra». Don ar fi cumva — după dv. — rudă de suflet cu Cerchez ori cu Gore?

— Într-un fel. E vorba, după cum ați văzut din text, de un artist, un om puțin dezabuzat, puțin dezamăgit, care a avut cîteva experiențe care l-au făcut ușor cinic și obosit de viață și care, printr-un accident (accident la modul simbolic, pentru că toată piesa e o parabolă, o fabulă modernă, o moralitate), deci printr-un accident din viața lui personală, trăiește un reviriment datorită căruia își recapătă toată puritatea și valorile morale ale primei tinereți. E o idee foarte frumoasă, iar personajul e cuceritor...

Să adăugăm că Teatrul «Bulandra» dă pregătirii acestui nou spectacol semnificația unui gest omagial închinat Congresului și celei de-a 25-a aniversări a eliberării și să așteptăm premiera. Cu toată nerăbdarea ce i se cuvine.

din firul cald al lînii...

Calea Victoriei, această «primă doamnă» a străzilor bucureștene, începe să-și recapete cîte ceva din știuta spiritualitate a chipului ei (strivită o vreme prin aglomerarea excesivă de ateliere meșteșugărești și vitrine nu întotdeauna de eficiență comercială). Foarte curînd, ea va primi un nou însemn de nobilețe artistică, găzduind în spațiul fostului magazin «Tehnico-medical» (vizavi de «Romarta») Galeriile permanente ale Fondului plastic, inaugurate — în cinstea *Congresului al X-lea al P.C.R. și a aniversării* eliberării — prin expoziția de pictură și tapiserie a maeștrilor Aurelia și Dumitru Ghiață.

Despre Dumitru Ghiață, criticul francez Focillon spunea, încă din 1928, că cine vrea să cunoască sufletul românesc, și natura românească, și sensibilitatea românească, nu are decît să privească tablourile lui Ghiață. Iar despre covoarele Aureliei Ghiață este un lucru bine știut că de la ele s-a pornit școala românească de tapiserie, care se bucură astăzi de asemenea prestigiu în întreaga lume.

În atelierul d-nei Ghiață, războiul de țesut, ghemele de lînă colorată, proiectul unei tapiserii în lucru, stau în bună vecinătate cu lucrări aduse, în vederea expoziției, din diferite muzee și instituții, alcătuind împreună un univers în care înfloresc tot anul trandafirii de la Moldova și se fac vesele nunți oltenești, în care flăcăi și fete se prind în horă, țărăncile sporovăiesc la piață, iar altele încondeiază ouă de Oboga. Și în acest clocot vital și cromatic, în toată această explozie florală răsărită din firul cald al lînii, se simte tradiția covorului popular pe care artista a transfigurat-o, a rafinat-o și a dus-o mai departe.

— Visez de o viață să transpun în tapiserie «Somnoroase păsărele» a lui Eminescu, firește nu într-o modalitate narativă, nu desenînd cu lînă fiecare vers, ci prinzîndu-le sensul, esența poetică. Mă doare inima că nu am putut-o face pentru expoziția de față, dar să știi că nu mă las pînă nu-mi voi realiza proiectul. Vezi mata, aud și văd că azi se poartă în lume tapiseria abstractă, tapiseria în *relief; sînt*, desigur, experiențe interesante; dacă aș fi fost mai tînără le-aș fi încercat și eu... («lăsați doamnă, sînteți într-adevăr un om cu un suflet tînăr» — vine replica noastră absolut sinceră). Dar mi se pare totuși dificil să sari așa, cum se cam face pe la noi, fără o perioadă de acomodare, de la covorul țărănesc la tapiseria aceasta modernă... Și continui să cred că nici o școală nu poate fi pentru un artist mai bogată, mai profundă, mai sensibilă, decît școala artei populare...

Sanda FAUR

cel mai nobil „hobby"

Chiar dacă ne-am lepădat candorile uimite și semnele de exclamație în fața fenomenului artei amatoare, chiar dacă ne-am învățat cu festivaluri și expoziții bienale, chiar dacă ne-am subțiat gusturile și ne-am urcat sus de tot pretențiile, se mai întîmplă ca un val de încîntare să stîrnească condeiul la vorbe mari și înflăcărate. Ca să le potolim excesul, am făcut mai întîi o socoteală de aritmetică, după ce am părăsit expoziția Școlii populare de artă bucureștene (închinată *Congresului al X-lea și găzduită în pa*vilioanele parcului Herăstrău): am înmulțit 700 cu 9,700 fiind numărul elevilor școlii, 9 cel al orelor săptămînale de studiu, și am aflat cîte ceasuri dăruiesc, în mod sistematic, artei — smulgîndu-le plictisului, irosirii vane, preocupărilor mărunte — oameni de toate vîrstele, de toate profesiunile, de toate temperamentele. Nici un «hobby» nu poate fi mai nobil, nici o pasiune mai înălțător devorantă ca cea a minuirii unei pensule, a acului de brodat, a dăltiței, a modelării lutului — ne-au demonstrat

cele cîteva sute de lucrări expuse de acești neobișnuiți școlari, pe care îi întîlnim poate mereu, în ceasurile obișnuite ale zilei, în drumul nostru. Poate că Niculescu Corneliu v-a servit și pe dv. din spatele unei tejghele de la «Unic», poate că sînteți pacienții doctoriței Eugenia Frîncu sau ai dr. Vintilă Ștefănescu, poate că sînteți vecini cu gospodinele Smaranda Nicolescu sau Georgeta Soare, poate că... dar nu mai contează profesiunile lor de dimineață; aici, în civilitate, și acum, după-amiază, toți sînt artiști care ard în neliniștile și voluptățile creației. Pe cîmpurile țesute din cînepă aleargă buimac caii din ață ai Georgetei Soare; din sfoară, Smaranda Nicolescu învîrtește rotocoale, sori de frînghie care se leagă între ei cu fire de trestie și încheagă — pe un panou — jocurile fantastice ale unui peisaj lunar; pe ramele de lemn ale oglinzilor, Dana Săvescu pictează trandafiri de la Moldova, iar din fir de metal, Gabriela Silaghi și Carapavel împletesc grele bijuterii dacice; dr. Vintilă Ștefănescu pictează, sensibil, flori în care culorile tremură, iar Corneliu Niculescu reface, în felul lui, pe pînză universul străzii și al caselor pe lîngă care trece zilnic. Pămîntul ars se preface în căni și ulcele, învîrtit la roată, ca în gesturile primordiale ale strămoșilor, și lîna oilor se prinde în cergi mițoase, și sticla e pictată cu chipuri naive, și în toată expoziția aceasta în care e prezentă în stare pură pasiunea — neprofesionalizată, nerutinizată — adie aerul tare, mereu proaspăt, al tradițiilor artei populare.

Să nu încheiem fără a aduce profesorilor care șlefuiesc și îndrumă harul acestor dezinteresați iubitori de artă — Cecilia Storck-Botez, Maria Văgîi, Gabriela Adoc, Paul Luțescu și alții — lauda ce li se cuvine.

S.F.

700 tone legume peste plan

Comuniștii și toți membrii cooperativei agricole de producție «Înfrățirea» din Drăgănești-Vlașca au primit și dezbătut cu mult interes Tezele C.C. al P.C.R. și proiectul de Directive pentru Congresul al X-lea al partidului, oprindu-se în mod special la capitolul care privește dezvoltarea agriculturii în perioada 1971—1975. Avînd în vedere condițiile pedoclimatice din comuna noastră, deosebit de favorabile legumiculturii, ca și apropierea noastră de Capitală,— cea mai importantă piață de desfacere a acestor produse — cooperatorii din Drăgănești-Vlașca au reținut în mod special acele prevederi din proiectul de Directive care se ocupă de această importantă latură a producției agricole. «**O deosebită atenție va trebui acordată legumiculturii pentru a se asigura satisfacerea în cît mai bune condiții și în tot cursul anului a nevoilor de legume ale populației și a cerințelor de export**», se spune în proiectul de Directive. Și tot în acest document se mai prevede că: «**se vor extinde culturile timpurii în solarii și sere și se vor introduce noi soiuri de mare productivitate**».

În acest an cooperativa noastră a cultivat 43 ha culturi de roșii timpurii și 6 ha roșii în solarii, 19 ha ardei gras, 14 ha ceapă, 14 ha castraveți, 5 ha usturoi etc. Urmînd indicațiile partidului, în anii următori vom spori și mai mult suprafețele cu asemenea culturi. Întîmpinînd Congresul al X-lea al partidului, țăranii cooperatori din Drăgănești-Vlașca și-au revizuit și angajamentele anterioare, hotărînd să livreze, atît pentru nevoile populației, cît și pentru export, cantități mari de legume. Ca urmare, cooperativa noastră va livra în acest an în loc de 1 300 tone legume, cît prevedea planul, 2 000 tone.

Radu I. RICIU
președinte al C.A.P. «Înfrățirea» Drăgănești-Vlașca, jud. Teleorman deputat în Marea Adunare Națională

pieton – prin balta albă...

Text: Viorica CIORBAGIU
Fotografii: Elena GHERA

...este, de fapt, un titlu foarte puțin exact. Pentru bunul motiv că, a parcurge cu piciorul întreaga Baltă Albă presupune să ai la dispoziție o săptămînă de timp și un ghid «la zi» ca să nu te rătăcești. Or, noi am străbătut în dimineața ultimei duminici doar un singur fir din vasta geometrie urbanistică a acestei zone bucureștene.

Bulevardul Leontin Sălăjan a devenit ceea ce se cheamă într-adevăr «bulevard», doar cu un an, doi în urmă. Deschiderea acestei artere, generos concepută, a conferit limpezime și ordine șiragurilor de blocuri și magazine, creînd senzația vizuală de perspectivă, întregită și de simetria circulației troleibuzelor și autobuzelor.

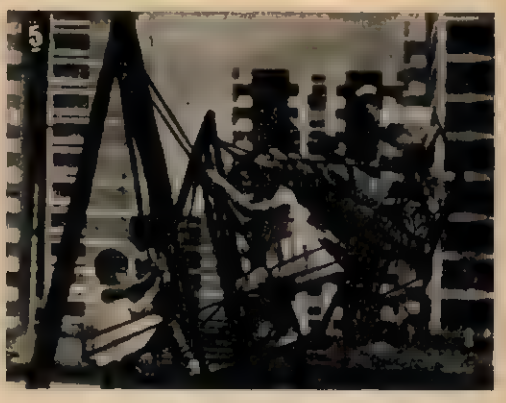

Așadar, în afara impresiilor de ordin general, să zăbovim cîteva minute și asupra «intimităților» din atmosfera noului bulevard:

1) În această fierbinte dimineață de duminică, temperatura depășește gradele termometrului dacă o măsurăm în funcție de emoțiile adolescenților din fotografie: la Grupul școlar de construcții-montaj de pe bd. Leontin Sălăjan se dau examene de admitere.

2) În schimb, dacă nu ai nici o altă grijă decît să-ți consumi vacanța în chip cît mai plăcut, ceasurile de canicula te inspiră, exclusiv, la o baie la strand.

3) De la gînd la faptă distanța este însă destul de mare, chiar atunci cînd «balta» se află doar la doi pași: lacul din Baltă Albă riscă să sece dacă mai durează mulți ani... amenajarea.

4) Cu o umbrelă deschisă și o sticlă de apă — viu disputată de prichindei — poți supliini, la nevoie, pădurea sau strandul.

5) Și dacă lași slobodă fantezia, te poți sui cu leagănul pînă la cer sau, în orice caz, pînă la înălțimea etajului zece...

6) Centrala telefonică de pe bd. Leontin Sălăjan este o construcție arătoasă, fără îndoială Dar oare cît o să mai treacă pînă cînd va sluji, real, scopului pentru care a fost ridicată?

7) La singura «florărie» de pe noul bulevard se face vînzare bună. Într-o zi de duminică, mai ales, primenirea apartamentelor are nevoie și de podoaba florilor.

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

DESPRE O VOCAȚIE DEVENITĂ certitudine

Reportaj de Mihai HETCO — Fotografii de Elena GHERA

Turla lui F-125, deocamdată pe orizontală.

O amintire din Algeria. Constructori, instalatori și petroliști români punînd în funcțiune o instalație de foraj.

Numele uzinei ploieștene «1 Mai» a ajuns de ani de zile sinonim cu fabricarea utilajului petrolier de înaltă clasă, simpla enunțare a celor două cuvinte stîrnind specialiștilor de pretutindeni spontane și superlative aprecieri. Sapele rotative ale sondelor pe care este imprimat: «Fabricat în *România. Uzinele „1 Mai"-Ploiești», sfredelesc deopotrivă* deșertul Gobi, malul stîncos al Mării Baltice ori nesfîrșita savană sud-americană, după cum specialiști în construcții și montaj de utilaje petroliere, mare parte născuți și crescuți în același perimetru ploieștean, răspund solicitărilor venite din cele mai diverse colțuri ale planetei, devenind emisarii și primii profesori ai unei meserii de infinită precizie și finețe. Zvelta și strălucitoarea sondă purtînd în vîrf tricolorul a ajuns o prezență familiară la majoritatea marilor tîrguri internaționale. Familiară și respectată în aceeași măsură, martoră fiind suita de distincții prestigioase cu care a fost onorată. Ocupăm în ierarhia atît de strictă a producătorilor de utilaj petrolier un loc de invidiat. Mai mult, am făcut școală și am creat metodică în domeniu.

Toate aceste rezultate, toată această demonstrație de vitalitate industrială și dinamism, pornesc, asemenea liniilor tensionate la milioane de volți, din imensul generator de energii care este uzina ploieșteană.

Istoria sa tumultuoasă și nu de puține ori tragică, la fel ca și dezvoltarea vertiginoasă pe care a luat-o în ultimele decenii, se confundă cu însăși evoluția spre cote tot mai înalte a industriei de utilaj petrolier românești.

Pe standul de montaj se înfiripă elementele componente ale unei noi instalații de foraj...

de pește (primitive chiar și la acea dată, dar tot era ceva!) și a 3-4 cazane de aburi. Condițiile de muncă erau dure, la cazangerie, de pildă, nituirea și ștemuirea se executau manual, neexistînd aparate pneumatice. În cadrul forjei nu funcționa decît un singur ciocan cu aburi, de o putere scăzută (circa 150 kg...), iar în atelierul mecanic, cele cîteva strunguri erau acționate prin transmisie cu curele... Cu toată dotarea primitivă, cu toate greutățile și condițiile vitrege de dezvoltare, întreprinderea cîștigă în forță și importanță. Între anii 1935 și 1938 se construiește turnătoria de oțel și fontă, precum și atelierul mare de cazangerie. Încep să se execute comenzi mai importante, în afară de eternele reparații de întreținere, pentru întîia oară fabricîndu-se rezervoare de o capacitate de pînă la 100 vagoane, necesare rafinăriei «Vega». Uzina, fiindcă este vorba acum realmente de o uzină, numără 1 500 de salariați.

În perioada războiului comenzile militare capătă preponderență. Producția ca și numărul de salariați sînt în continuă creștere, dar scopul și mai ales urmările sînt nefaste. Peste puțin timp aveau să înceapă bombardamentele...

— Era duminică, își amintește inginerul Ion Divo (n.n. — din bogata sa biografie îmi propun deocamdată numai prezenta evocare, lăsînd pentru mai încolo episoadele cele mai semnificative). Mă plimbam prin parc, era vară, o dimineață însorită ca aceasta. Deodată, sirenele încep să urle. Întregul cer se umple de un huruit sinistru: fortărețele zburătoare... Au apărut val după val, lăsînd covoare de bombe. Exploziile cutremurau orașul. Cînd norii de fum s-au mai împrăștiat, am contemplat dezastrul: uzina distrusă în mare parte, secții întregi complet rase. Utilajele însă le-am salvat. Le dezafectasem din timp, prin păduri, la Buda, Schitu-Golești și Păulești. După 23 August am trecut, sub conducerea comuniștilor, la refacerea uzinei. Greutățile păreau imposibil de depășit. Rămăsesem doar 24 de ingineri. La început, cîte n-am făcut! M-am ocupat de economat, de cantină, creșă, am fost șef la nu știu cîte secții, era o perioadă în care se trăgea, nu glumă. Timp liber? Eram fericiți cînd puteam dormi...

FĂRĂ TERMEN DE COMPARAȚIE

Refacerea secțiilor distruse de bombardamente a durat doi ani. Apoi s-au înălțat hale noi (forjă, construcții metalice, laborator, cromaj etc...), iar numeroase secții, ca mecanică I și II, turnătoria de oțel, secția pentru fabricarea

(Continuare în pag. 22)

Doi globe-trotteri, cu vechi state de serviciu, care au montat zeci de instalații petroliere pe diferite meridiane: maiștrii Ion Bratu și Costică Tomescu.

O COMANDĂ DE DOUĂ SUTE BUCĂȚI SAPE – COADĂ DE PEȘTE...

Fără îndoială, tradiția în materie de petrol exista în România încă din secolul trecut. Decenii de-a rîndul, aurul negru a fost exploatat în cantități din ce în ce mai sporite de către diferitele societăți străine care-și disputau acerb bogățiile subsolului nostru. Una este însă exploatarea propriu-zisă și alta înființarea unei industrii pentru construcția de utilaj petrolier. Nici o clipă nu s-a pus problema construirii uneia sau mai multor uzine cu o asemenea destinație, pe lîngă diversele societăți străine ființînd doar ateliere de reparații și întreținere a diferitelor utilaje de foraj, utilaje în marea lor majoritate provenite din import.

Un astfel de atelier ia ființă în 1907 la Ploiești. Avea 53 de salariați. Se executau mărunte reparații de întreținere a utilajului petrolier. Între anii 1914 și 1922, atelierul este preluat de societatea «Creditul petrolier», care-i acordă prerogative oarecum mărite: personalul ajunge să numere... 80 de salariați. După știutul joc al cererii și ofertei, atelierul, botezat pe rînd fabrică, apoi uzină, își schimbă de mai multe ori proprietarii. Este preluat în cele din urmă de societatea «Concordia». Începînd cu anul 1935, se înalță cîteva construcții care dau întreprinderii un aspect cît de cît industrial, halele și secțiile nou înființate permițînd fabricarea primelor două sute de bucăți de sape-coadă

1905 · o instalație petrolieră (?!) în exploatare...

ANUL XXV
AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

ORAȘELE PATRIEI:

SUCEAVA

ORAȘUL BALADĂ

Text de Nelu IONESCU
Fotografii de Radu CRISTESCU
și Ion DUMITRU

Am să încep cu un sfîrșit. Dumitrașco Cantacuzinò, vodă cu scurtă domnie în Moldova, a ascultat cu supușenie ordinul Porții și prin 1674—1675 — după cum ne lasă scris Neculce — «trimis-au pe Panaitachii ușerul Morana c-un agă turcu, pentru să strice cetățile». Este vorba de aceea a Neamțului și aceea a Sucevei.

Și așa, din Cetatea de scaun domnesc a lui Petru I Mușat, a lui Aron Vodă și Ștefan Răzvan, din cetatea-capitală a Moldovei, din cetatea mărită și întărită într-o asemenea măsură de Ștefan cel Mare încît a făcut față neclintit asediilor crunte ale oștilor cuceritorului Constantinopolului — Mohamed al II-lea — n-au mai rămas decît temelii și picioare de ziduri afirimate și afumate. A fost un ceas de durere pentru Moldova. Pentru cîi de-a lungul a 300 de ani, cetatea fusese un zid nepătruns de apărare al Eu-lui nostru național.

Dar dacă o cetate, chiar glorioasă, poate fi făcută să dispară, este infinit mai greu, dacă nu chiar imposibil, să faci să dispară și oamenii ei. Oamenii care i-au înălțat turnurile și faima.

Acum, după atîta timp de Istorie, putem aprecia fără greș: atunci, în 1675, vremea cetății trecuse, dar nu și aceea a oamenilor pămîntului. A bucovinenilor sucevenì, acei bărbați și femei de mare caracter, cu figuri nobile și ținută mîndră, harnici și cu straie mereu și oricînd izbitor de curate — chipuri luminoase care, transpuse, de mîini cu har, pe fresce și icoane, pe tencuieli și lemn, au îmbogățit intrinsec vechea însă mereu prețuita pictură moldovenească.

Înainte de a urmări mai departe soarta sucevenilor, țin să amintesc, scurt și în treacăt, soarta celui care i-a trădat, a lui Panaitachie. «Iară mai pe urmă i-au rămas ficiorul de murie de foame». De unde se vede că Istoria își face în chip neașteptat județurile și dreptățile ei.

Și acum să revenim la «tîrgu Sucevii», fiindcă el a rămas după pieirea cetății.

Pentru rîul care își face loc printre obcinele nordului ca să ajungă cevu mai la vale, în sud, fără îndoială bucuria și rostul vieții lui de apă nestatornică a fost și este întîlnirea cu orașul tiz al său. Și, potrivit obiceiului locului, nu venea cu mîna goală în casa omului. Îi aducea ce avea el mai de preț acolo, sus, pe înălțimi: trunchiuri de brazi.

Iată de ce eu, unul, bănui foarte serios că apa i-a dat orașului ideea să-și construiască o cetate de lemn în locul aceleia de piatră pierdute. Doar s-au mai văzut sculptori care, după ce-au făcut tot ce s-a putut dintr-un material de creație, l-au schimbat, folosind altul.

Rîul a șoptit orașului că Țara de Sus are nevoie de o capitală nouă.

Și iată că, invers de cum am început, trebuie să sfîrșesc cu un început. Nu este un artificiu compozițional de meșteșugar al condeiului, ci un imperativ de fond la care mă supune istoria orașului despre care am început vorba.

Spun un început pentru că, față de sutele de ani ai cetății de piatră, noile bastioane sucevene — numite foarte modern combinate, pentru industrializarea lemnului ori de celuloză și hîrtie — sînt emoționant de tinere.

Și totuși, tinerețea aceasta nu le împiedică să facă față, «să țină piept» — dar, spre deosebire de secolele XIV, XV, XVI, într-un sens cu totul amical și rentabil — «năvalei» anuale a 24 de țări de pe 4 continente, țări care vor, fiecare în parte, să cumpere cît mai mult din producția lor.

Consecința vădită: se trăiește incomparabil mai bine în Suceava acum, cînd se produce mobilă, față de atunci cînd se făceau «glonțuri de pușcă». Tocmai datorită acestei noi producții locuitorii orașului au început să trăiască la un nivel material care-i aduce zîmbetul mulțumirii pe buze chiar și unui idealist prin structură cum este Sfîntul Ioan cel Nou — patronul Sucevei.

Aș putea să-mi sprijin susținerile cu cifre privind numărul noilor locuințe, școli, magazine, edificii culturale sau întreprinderi productive — și de alt specific decît acela al prelucrării lemnului, aparținînd de industria chimică, ori alimentară, ori metalurgică — prefer însă, prin intermediul fotografiilor alăturate, să vă transform și pe dumneavoastră în martori oculari.

Mai amintesc că, potrivit noilor legi și cutume, soarta oricărui colț al țării nemaidepinzînd numai de resursele sale, ci beneficiind și de grija generală a Țării, în Documente care privesc viitorul nostru al tuturor — mă gîndesc la cele pentru Congresul al X-lea al P.C.R. — sînt preconizate măsuri menite să transforme, în zece ani, și Suceava contemporană într-o asemenea măsură încît chiar și noi, cei care o cunoaștem azi, să trebuiască să apelăm la un ghid dintre localnici care să ne conducă pe drumurile ei de atunci.

Și acum, cînd în egală măsură, dumneavoastră și cu, am străbătut aceeași așezare, îngăduiți-mi să vă împărtășesc o intimitate de-a mea. În orice oraș în care poposesc simt nevoia să găsesc un cuvînt, unul singur, care să-mi cuprindă toate părerile despre el, despre oraș. Cuvintele acestea sintetice însă nu-s tocmai ușor de aflat. La Suceava am avut noroc. Cuvîntul mi-a apărut pe neașteptate, o dată cu chipul copiat în piatră de cetate, pentru noi, urmașii, al lui Ciprian Porumbescu din Șipotul sucevean.

EFICIENȚA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

de profesor dr. docent Radu P. VOINEA
secretar general al Academiei Republicii Socialiste România

Progresul uluitor pe care-l înregistrează *sub ochii noștri* tehnica se bazează în principal pe investiții, adică pe acele îmbinări originale, ingenioase, de elemente cunoscute în prealabil, care au ca rezultat obiecte noi, procese tehnologice noi sau procese de reprezentare noi.

Milenii întregi capacitatea de a inventa s-a bazat pe ingeniozitatea cu care erau folosite cunoștințele, de cele mai multe ori empirice, pe care omul le-a acumulat în practica sa socială. Mecanismele de orlogerie cunoscute din antichitate si din evul mediu, și care stîrnesc și astăzi admirația noastră, ca și filaturile și războaiele de țesut care, cu 200 de ani în urmă, au declanșat «revoluția industrială» au fost opera unor tehnicieni foarte ingenioși, dotați cu mult simț practic, dar care nu erau oameni de știință, cercetători.

Cu mult mai tîrziu, pe la jumătatea secolului trecut, s-a simțit în activitatea de promovare a tehnicii nevoia unui sprijin din partea cercetării științifice. S-a constatat atunci că ingeniozitatea *singură nu poate asigura ritmul necesar* al progresului, dacă ea folosește cunoștințe empirice, și că sporirea rezervei de cunoștințe științifice stimulează într-o măsură mult mai mare capacitatea de a inventa. Un calcul foarte simplu poate arăta că o descoperire științifică nouă dublează volumul de invenții existent la un moment dat. Cu alte cuvinte, dacă numărul descoperirilor crește în progresie aritmetică, numărul invențiilor posibile crește, teoretic vorbind, în progresie geometrică.

Spre deosebire de invenție, descoperirea științifică aduce în cîmpul cunoașterii obiecte sau legi preexistente, care *devin elemente de bază pentru noi invenții*.

Această importantă înrîurire pe care cercetarea științifică, prin rezultatele ei, o are asupra dezvoltării tehnicii este *evidentă în zilele noastre, cînd asistăm la o adevărată* revoluție științifico-tehnică. Între știință și tehnică se exercită astăzi o interacțiune reciprocă foarte intensă. Pe drept cuvînt se spune că laboratorul de azi este uzina de mîine. Astăzi, știința a ajuns să devanseze nevoile producției. La rîndul ei știința este influențată de tehnică. Este binecunoscut că astăzi, în domeniul științelor naturii, o cercetare științifică serioasă nu mai este posibilă fără o aparatură din ce în ce mai fină.

În modul acesta, printr-un veritabil proces de feedback între știință și tehnică, aceste două domenii se stimulează reciproc, *dezvoltîndu-se*, fiecare, într-un ritm accelerat.

Importanța cercetării științifice pentru dezvoltarea tehnicii și implicit a economiei naționale a atras în ultimul timp atenția *forurilor conducătoare din multe țări* și a determinat o **instituționalizare a cercetării științifice**, respectiv o organizare și o coordonare a acestei cercetări la nivel național.

Această instituționalizare se impune astăzi și din cauză că, datorită bazei materiale din ce în ce mai pretențioase și a colectivelor din ce în ce mai mari pe care le necesită, cercetarea științifică a devenit foarte costisitoare.

În aceste împrejurări, o cotă din ce în ce mai mare din venitul național este destinată astăzi cercetării științifice în toate țările dezvoltate.

Costul ridicat al cercetărilor științifice a determinat multe state să facă **opțiuni** în ceea ce privește domeniile și direcțiile de cercetare, acordîndu-se prioritate acelor domenii legate strîns de nevoile *imediate* ale economiei naționale.

Într-o rețea națională de unități de cercetare aceste opțiuni, de deplin justificate, nu trebuie însă să împieteze asupra cercetării științifice și în domenii neprioritare.

Cercetarea științifică liberă, în toate domeniile de cercetare, trebuie să se dezvolte în continuare în învățămîntul superior, universitar, tehnic, economic și agricol. Aci trebuie abordate, în principal, aspectele fundamentale ale cercetării, fără a se neglija latura aplicativă. Dezvoltarea în continuare a cercetării științifice în învățămîntul superior este o necesitate, profesiunea de cadru didactic universitar fiind astăzi de neconceput fără această activitate. În scopul desfășurării acestei activități vor trebui asigurate *în continuare condiții materiale tot mai bune*, necesare studiului în laboratoarele universitare.

Cercetarea științifică de performanță este astăzi o necesitate. Ea cere cercetători de **plin-timp**, care spre deosebire de cadrele didactice universitare se dedică **exclusiv** activității de cercetare. Evident, și în cadrul acestei activități pot fi abordate cercetări fundamentale și, într-o măsură mai mare decît în învățămîntul superior, cercetări aplicative.

Pentru această formă de cercetare s-au adoptat în diferite țări soluții diferite. Astfel, în unele țări s-au înființat rețele de asemenea *institute* dirijate direct de consiliile naționale de cercetare sau de ministere ale științei, iar în alte țări — îndeosebi în țările socialiste — asemenea rețele de cercetări au fost înființate pe lîngă academii, care au căpătat astfel un rol activ, de cercetare efectivă, și nu rolul *de for de consacrare*, propriu și astăzi multor asemenea foruri științifice din Apus. O altă soluție, în sfîrșit, a fost aceea de a se înființa institute chiar pe lîngă universități sau *institute de învățămînt superior*, acestea *fiind puse* sub conducerea cadrelor didactice universitare.

Cercetarea științifică de dezvoltare, cu un foarte puternic caracter **tehnologic**, este în general cercetarea care are ponderea cea mai mare, ea determinînd în mod nemijlocit progresul tehnic din întreprinderi.

Pentru această formă de cercetare s-a adoptat în unele țări ca soluție o rețea de **servicii științifice**, în această categorie intrînd unități de cercetare aflate sub directa jurisdicție a ministerelor, laboratoare uzinale și alte servicii speciale.

Documentele celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român pun cu acuitate problema legării cercetării științifice de nevoile economiei naționale, a valorificării acestei cercetări *prin concretizarea rezultatelor* obținute, în fine, prin organizarea rețelei de cercetare.

Legarea cercetării științifice de nevoile economiei naționale este un *imperativ al vremurilor actuale*. Aplicarea rezultatelor cercetării științifice nu este însă o operație simplă. Numai pentru valorificarea cercetărilor s-au constituit în unele țări asociații speciale (de exemplu, în Franța, ANVAR = Association Nationale de la Valorisation de la Recherche). Fiind o operație complexă, ea necesită mai mulți factori care să conlucreze. Dacă ne referim de exemplu la o cercetare din domeniul științelor tehnice, ea necesită cel puțin conlucrarea dintre cercetător, proiectant și inginerul din uzină. Ei trebuie să se cunoască foarte bine. Mai există în acest domeniu deficiențe, cînd cercetătorul nu cunoaște exact nevoile proiectantului sau pe ale inginerului din uzină, ca și cazuri cînd proiectantul nu urmărește pe șantier sau în uzină materializarea proiectului său, fapt care *îl lipsește de unele învățăminte pentru activitatea* viitoare. În această privință mai este mult de făcut în crearea acelei **platforme de colaborare** a tuturor verigilor care alcătuiesc acest plan al valorificării. Cred că acest rol de catalizator revine în mod firesc, în țara noastră, Consiliului Național al Cercetării Științifice.

Ritmul extrem de rapid de dezvoltare a cercetării științifice cere o organizare a rețelei de unități care să fie suplă, elastică, ușor adaptabilă unor noi situații care se pot ivi în orice moment. Părerea mea este că **suplețe** nu trebuie să însemne **restructurare continuă**. Desigur, o bună organizare crește eficiența cercetării, dar reorganizare nu înseamnă numai restructurare, ci, în primul rînd, asigurarea unei baze materiale și a unor cadre de cercetare corespunzătoare. *Un cadru de cercetare se formează destul de greu*: sînt necesari, după unele păreri autorizate, un număr de cel puțin 5 ani. Un colectiv de cercetare se formează și mai greu, fiind necesari în medie cel puțin 10 ani. Restructurările continue destramă colectivele de cercetare, ceea ce frînează ritmul cercetării. De aceea, organizarea cercetării este o problemă deosebit de importantă, care trebuie abordată cu mult simț de răspundere, ținîndu-se seama de o serie de factori care joacă un rol important ca: tradiția de cercetare, experiența acumulată, specificul domeniului de cercetare, nevoile economiei naționale etc.

Un rol deosebit de important în eficiența cercetării îl are planificarea. Se pare că, fiind în esență un proces de creație, cercetarea științifică nu se poate planifica. Evident, *nu se pot planifica rezultatele unei cercetări, deși uneori* ele se pot întrevedea. Se poate însă planifica baza materială și cadrele de cercetare, în funcție de tema propusă. Este necesar să fie revizuită actuala metodologie de planificare. Se acordă în general un timp mult prea redus pentru întocmirea planului. Este necesară o consultare a cercetătorilor cu beneficiarii, o mai bună cunoaștere reciprocă. De regulă se greșește în cercetare începînd din momentul cînd se înscrie tema în plan. Această înscriere necesită, după părerea mea, un studiu prealabil aprofundat de cîteva luni, ca să nu spunem chiar o cercetare menită să fundamenteze *introducerea temei în plan*, pentru că de înscrierea în plan a unei teme depinde rezultatul probabil al muncii unui colectiv timp de mai mulți ani, astfel încît utilitatea studiului prealabil apare evidentă.

Un anuar al unităților de cercetare care să facă cunoscute nu numai structurile acestor unități, ci și cercetările pe care le pot efectua, ar fi o operă care ar putea orienta pe mulți beneficiari către unitatea de cercetare cea mai potrivită pentru a-i ajuta în rezolvarea problemelor științifice care-i preocupă.

Documentele privind cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român proiectează în viitorul imediat pentru cercetarea științifică din țara noastră un drum luminos, pe care sîntem siguri că oamenii de știință vor merge cu pasiunea ce-i *caracterizează* și cu entuziasm, ridicînd știința românească pe culmi tot mai înalte.

economice

de Ilie ZAHARIA

SECTORUL TERȚIAR

Să pornim de la următorul raționament deductiv, de la următorul silogism: 1) o țară este cu atît *mai* dezvoltată cu cît are o industrie mai dezvoltată; 2) cu cît industria este mai dezvoltată, cu atît muncitorii industriali sînt mai numeroși; 3) o țară este cu atît mai dezvoltată cu cît muncitorimea din industrie este mai numeroasă. Pînă aci înlănțuirea este logică și corespunde realității. Dacă mergem mai departe cu judecata ajungem însă la o prejudecată. O asemenea prejudecată este aceea că într-o țară puternic industrializată muncitorii din industrie ar compune majoritatea populației active și că — mai mult — ponderea ei ar avea tendință de creștere. Confruntată cu datele statistice, afirmația nu *rezistă. Să luăm de exemplu Statele Unite. Din* totalul populației active, 31 la sută sînt în *industrie* și 58 la sută sînt ocupați în *servicii*, înțelegînd prin acest *sector terțiar* comerțul, sănătatea, învățămîntul, transportul în comun și toate profesiunile legate de servirea populației. Desigur, și vînzătorii din magazine, și comis-voiajorii, și lucrătorii de la stațiile de servicii auto, și frizerii, și croitorii, și hotelierii, și specialiștii în reclame, și mulți alții sînt *oameni ai muncii*, care își cîștigă existența trudind din greu (banii nu se găsesc pe stradă), dar *nu sînt muncitori industriali*. Uriașa productivitate a muncii, datorită tehnicii ultraperfecționate, face ca un volum imens de bunuri să fie produse de un număr *relativ* restrîns de oameni. În schimb, acolo unde munca manuală nu a fost înlocuită de mașini — tocmai în acest sector terțiar — se concentrează, pe măsura dezvoltării economiei, o parte mereu crescîndă a populației active.

Într-o economie incomplet dezvoltată, marea majoritate a populației lucrează în agricultură. Dezvoltarea industrială deplasează o parte crescîndă a țărănimii — acest rezervor al forței de muncă — spre industrie. Aceasta este posibil cu atît mai mult cu cît mecanizarea agriculturii face disponibile brațe de muncă în acest sector.

La un anumit nivel de dezvoltare industrială trebuie să existe un sector de deservire care să corespundă necesităților sporite. Dacă în perioada de început de industrializare crește mai repede numărul muncitorilor din industrie decît al *celor din ramura serviciilor*, într-o etapă mai avansată proporția se schimbă și această ramură absoarbe *mai rapid* și în cantitate mai mare disponibilul de forță de muncă.

Cred că economia românească a ajuns în această etapă a industrializării în care, concomitent cu creșterea numărului de muncitori în industrie, se simte necesitatea de a se îndrepta un număr însemnat de oameni ai muncii spre sectorul serviciilor. Nu este un secret — am mai spus-o, au spus-o și mulți alții — că în multe domenii ale deservirii există carențe și deficiențe serioase, datorită în bună parte tocmai insuficientei dezvoltări a acestora. Fără îndoială, nu este vorba numai de oameni, ci și de *fonduri*. Dacă spălarea unei cămăși durează mai bine de o lună, scurtarea termenului la o săptămînă (*dacă nu e posibil deocamdată mai puțin*) impune dezvoltarea instalațiilor, multiplicarea lor.

Satisfacerea cerințelor unui om civilizat trebuie efectuată și la nivelul tehnic modern. *Rapiditate* și *calitate*, aceste două cerințe presupun *tehnică modernă* și *calificare*.

literare

de Al. RAICU

Alexandru IVASIUC:

CUNOAȘTERE DE NOAPTE

După *Vestibul* (1967) și *Interval* (1968), un nou roman: *Cunoaștere de noapte*, vine să consolideze (într-un timp record) situația literară a lui Alexandru Ivasiuc, să polarizeze și mai insistent atenția criticii, dar și a unei categorii de cititori, asupra unui foarte interesant scriitor, capabil să dezbată, la o remarcabilă tensiune, dilemele omului lucid ancorat în istorie, problematica libertății și angajării individuale. Ceea ce trebuie menționat de la început este că acest prozator, puternic marcat de pasiuni ideistice, de o frenezie ce poate părea în exclusivitate a abstracțiilor, a «categoriilor» filozofice, explorează cu acuitate lumea senzațiilor interioare, automatismele și surprizele vieții organice, neprevăzutul vast al memoriei. Problema scrisului său, sub aspectul pur literar, este aceea a adecvării (nu totdeauna viabile) între cele două planuri (care-l obsedează în egală măsură), a realizării unei convergențe posibile și verosimile. Ultimul său roman este, din acest punct de vedere, mult mai convingător. Calitățile în direcția cărora excelează, erau poate la fel de evidente în *Vestibul* și *Interval*, rămînea de stabilit între ele o punte de comunicare mai solidă, încît să nu vorbim de fiecare în parte, de fiecare plan amintit ca de o realitate autonomă, și să fim constrînși a le considera în interiorul aceleiași unități, al aceleiași «respirații» naturale, dictate de structura omogenă, ireductibilă a actului literar. *Cunoaștere de noapte* obligă la o judecată mai unitară, integrînd calitățile știute într-o viziune coerentă a vieții interioare. Ceea ce se petrece în interior nu reprezintă un «aspect» al procesului de ansamblu, al problematicii dezbătute, ci este, aproape în întregime, acest proces, această problematică. Lumea «senzațiilor» personajului central (Ion Marina, înalt funcționar într-un minister cheie, individ pe deplin «realizat» în planul relațiilor sociale) este lumea *adevărată* în care personajul gîndește, acționează, intră în raporturi cu ceilalți etc. Boala gravă a soției, moartea iminentă, nu sînt numai «pretextul» repunerii în discuție a principiilor de care s-a condus pînă atunci, ci o realitate dureroasă și dramatică în ea însăși, ducînd în felul cel mai firesc la o reconsiderare a existenței într-o nouă perspectivă, vibrant omenească. Cunoașterii «de zi», ordonate și conformiste, începînd să semene tot mai mult cu un vinovat somn al conștiinței, i se alătură și uneori i se *opune*, cu urmări electrocutanate, cunoașterea reală («de noapte»), care tinde să devină veritabila trezie, privire ascuțită, necrutătoare, a adevărului. În nici un fel nu se pot ignora implicațiile sociale și uneori nemijlocit politice ale cărții, apreciabila încărcătură *polemică*, semnalul de alarmă împotriva dezumanizării prin supunere necondiționată la principii abstracte, împotriva alienării, a degradării și aneantizării «omenescului». Cîteva capitole, cel puțin, rămîn stăruitor în memorie: marșul prin noroi, pe front, cu tot acel climat de abrutizare, profund amenințător și periculos tocmai fiindcă apelează la «rău» imanent din om; scena meciului de box, cu halucinanta dezlănțuire a instinctelor gregare; ședința de excludere a prietenului lui Ion Marina, acceptată de acesta în numele unor presupuse rațiuni superioare. Înțelesul lor, al cărții, este că: nimic nu poate «justifica» degradarea, abrutizarea, anularea libertății interioare, deteriorarea substanței interioare, a esenței umane. Criza pe care o străbate personajul poartă în ea nucleul unui necesar apel, totdeauna actual. Decît experiența pe care o implică, nimic nu este mai important

strada

de Pop SIMION

RÎURILE

De ce ți-ai trădat profesia?!, ar fi trebuit să te întreb acuzator și cu brutalitate, dar m-a derutat fața dumitale care exprima echilibru interior. «Aventurierii n-au o asemenea față», mi-am zis, clipă din care am început să fiu atent, nu atît la potopul de vorbe cu care mă înconjurai, cît la vocea, la «vocea» cugetului, la care semenii recurg rar. Am început să te *aud*, ignorîndu-te auditiv, ascultîndu-te numai și numai cu nu știu ai cîtelea simț care-i flerul, intuiția, adulmecatul psihologic.

Ce se întîmplase, Ion Tăbăcaru? Erai *ciceronele* meu, un fel de ghid, și datoria dumitale era să-mi faci familiar rîul Argeș, care adaugă hidrocentralei de la Vidraru încă patrusprezece «pui», transformîndu-se de sus pînă jos într-un arbore de electricitate. Acest generos peisaj trebuia să-l pătrund. Voiajul nostru avea loc sub bune auspicii și te-ai achitat de sarcină corect, însă eu tot timpul te priveam ca pe un «trădător», aflasem că ești profesor (de desen, mi se pare) și nu-mi puteam explica surda decizie de a abandona o profesie gata constituită. Ai părăsit-o; iar «trădarea» aceea nu se produsese ieri-alaltăieri, avusese loc în urmă cu aproape douăzeci de ani. Ai schimbat-o pe «pașaportul volant», cum e numită condiția de peregrin a constructorului de hidrocentrale. Ai început la Bicaz, plonjînd ca într-o aventură; colegii sperau să-ți «treacă», să oboseșți de prea multă vînzoleală și să revii la blocul de desen și acuarelă. Dimpotrivă: te-ai înscris din ce în ce mai adînc în destinul reîntinerit. Bun! Dar Bicazul a fost doar debutul «aventurii»; o dată lucrările isprăvite, te-ai mutat cu arme și bagaje pe Argeș. Ești acum tehnician-dispecer, alcătuiești profiluri și schițe ale viitoarelor structuri hidroenergetice, te ocupi de întemeierea vetrelor de șantier, plantezi colonii și baracamente, deci o sumă întreagă de ocupații pasagere fără de care cele durabile sînt de neconceput; faci cam de toate și nimic în mod special, ai o privire de sinteză asupra ansamblului migrator, în necontenită metamorfoză, ești «ochiul ciclopic» al grupului de șantiere de pe Argeș. Ai un fiu, pe Liviu, crescut tot în «climat șantierist»; l-ai făcut inginer hidroenergetician. El s-a dus să construiască la Lotru. Monopolizezi, văd; «aventura» s-a «transferat» în *vocație*, dorul de «altceva» e azi dragoste statornică, crescută arborescent și perpetuată în fiu, sub imperiul unui «cult de familie». Îți trebuia, bănuiesc, un «fel de viață» mai plin de energie. L-ai obținut; ți l-ai cîștigat și consolidat.

Ce va fi mîine? Exact ce a fost ieri! (intuiesc un răspuns, plus recele surîs cu care însoțești fenomenele pasagere). Te-ai obișnuit să măsori totul cu o singură dimensiune — «durata». Bine-bine, dar cît va *dura* asta? Pînă populăm toate rîurile țării cu mori de electricitate; vreau un *destin rotund!*, cade replica, pe care o culeg ca pe un fruct.

Pentru fructul ăsta nu te-am mai întrebat ceea ce aș fi vrut și ar fi fost drept să te întreb. La anul se împlinesc două decenii de cînd a luat ființă în România (la început) ciudata și (apoi) celebra, irezistibila profesiune de constructor de hidrocentrale. Cum întîmpină *familia* voastră de hidroenergeticieni fascinanta și, totodată, simbolica aniversare? Cu ochii la Olt; sper să ne găsească «așezați» pe cel mai mare rîu interior al țării. Noi sîntem aventuroși precum rîurile.

Ce ar fi să reabilităm cuvîntul ăsta, încă prost văzut la noi, «aventură»?! Lașitatea nu poate fi aventurieră, nici spiritul mediocru, domesticit, ori somnambulismul civic inert. Vagabondajul fizic și moral, gestul spectaculos sau oarba tentație a exoticului nu trebuie confundate cu *spiritul aventurier*, convertibil (vede-se) în curaj, statornicie, durată, destin. Bărbatul cu care am dialogat mental e un argument. Sigur că da. Va trebui o dată și o dată să reabilităm cuvîntul ăsta, pe nedrept hulit, AVENTURĂ. Altminteri ne furăm căciula.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

DERBEDEU DINAMIC

Despre Y se spune că e un individ «iute ca argintul viu», duce o activitate neobosită, noaptea nu doarme, mereu se agită, mereu telefonează, mereu interoghează, mereu aranjează. Din cauză că nu stă niciodată locului, i s-a dus faima de a fi «un tip dinamic». Despre dinamismul lui se vorbește cu evlavie, aproape cu religiozitate.

— Mai rar un individ atît de viu ca Y. Priviți-l! Admirați-l!

Dacă îl privim mai cu atenție, vedem că n-avem nici un motiv de admirație. Cu cît îl privim mai cu luare aminte, cu atît motivele noastre de entuziasm se duc pe apa sîmbetei. Y este atît de dinamic din cauza binecuvîntatei și sistematicii lui trîndăvii. Lenea e cea care îl împinge încolo și încoace. Incapabil să facă un anume lucru, el a dispus să facă de toate. Îi e imposibil să se concentreze într-o singură direcție, de aceea aleargă ca nebunul în toate direcțiile.

Lenea îi dă sugestii, lenea îl învață să se ocupe cu tot felul de nimicuri. Spre aceste nimicuri Y se repede cu o îndîrjire atît de mare, încît dă multora iluzia unui om clocotind de energie. De fapt, Y intuiește cu o mare precizie terenurile scutite de muncă și se grăbește să se instaleze acolo cu cafeluță cu tot. În primul rînd, Y vorbește foarte mult. Și numai un cataclism poate să-i oprească avalanșa verbală. Vorbește și de unul singur, dacă n-are cui ține predici. Vorbește în timpul ședințelor, vorbește în timpul somnului, vorbește în mijloacele de transport în comun. Orice incident, oricît de mic, el e capabil să-l transforme în tema unei conferințe. De aceea, oricînd riști să te trezești pe cap cu Y, gata să-ți țină o conferință. Y nu muncește, dar e oricînd dispus să aibă idei despre munca lui. Y nu se ocupă de soarta nici unui om, dar e oricînd dispus să-ți țină o amplă conferință pe teme dintre cele mai umaniste.

Această febrilă inactivitate, această trîndăvie agitată, i-a adus riduri pe obraz și cearcăne la ochi. În orice caz, Y are o mină foarte obosită. Trîndăvia l-a înrobit atît de mult încît i-a vlăguit toate puterile. Dar Y nu se gîndește să muncească. Îi e teamă să-și piardă prestigiul de bărbat dinamic. Îi e teamă să-și piardă aureola de bărbat care clocotește de energie. Îi e teamă să-și piardă nimbul de bărbat activ.

De aceea, cu conștiința curată, preferă să trîndăvească.

F teatru

Un tren în care pasagerii se cunosc; «Rapidul 51» cu direcția Piatra Neamț: teatre întregi, tineri actori și regizori, invitați, mulți cronicari, reporteri și caricaturiști. Subiectul: teatru, teatru și iar teatru. Seminarul «I.T.I.» de-abia s-a încheiat. Merg toți acolo unde «aerul e tare ca într-un poem de Geo Bogza», așa cum scria acum cîteva decenii chiar poetul! Multora le foșnesc în buzunare hîrtiile referatelor...

ORAȘUL-TEATRU

Rareori s-a văzut, chiar la «case mai mari», — la festivalurile teatrale cu tradiție din Veneția, Florența sau München — ca un oraș întreg să participe la activitatea teatrului său. De la mic la mare, localnicii pitorescului oraș montan urmăresc cu egal interes spectacolele programate, ba, mai mult, fiecare, în felul său, face oficiul de gazdă. Peste tot locul te întîmpină semnele festivului eveniment. Profilată pe înălțimile munților, pe ziduri, în vitrine, pe mesele de restaurant, în camerele de hotel, citești inscripția: «Primul Festival al spectacolelor de teatru pentru *copii și tineret*».

După 25 de ani de existență nouă, multe teatre s-au întîlnit aici pentru a se confrunta cu ele înșile, dar mai ales cu micii și tinerii lor spectatori. E o trecere în revistă binevenită, și dincolo de orice bilanț rămîne îndemnul și convingerea că se poate realiza mai mult, mai bine...

Seara, simbolice, în balconul teatrului ard două făclii luminoase, în această generală atmosferă de sărbătoare teatrală. Exact ca la teatru, clădirea teatrului se travestește: marți, pe frontispiciul ei scrie «Teatrul Ion Creangă», sîmbătă... «Teatrul Național din Cluj» — vestind că ce e afară zugrăvit înăuntru e viu și natural!

COPIII? ...DAR TINERII?

Pentru copii există spectacole ca: «Un prinț fără pereche» (Teatrul maghiar de stat Timișoara), «Poveste neterminată» (Teatrul Ion Creangă); pentru tineri și (totuși...) adulți: «Nu sînt Turnul Eiffel» de Ecaterina Oproiu (Teatrul Național Craiova), «Troienele» de Euripide (Teatrul Național Iași), «Omul cel bun din Sîciuan» de Brecht (orașul-gazdă) și tot pentru cei mari și Țăndărică: «Micul prinț» de Antoine de Saint Exupéry. Sînt Brecht, Exupéry, Euripide, autori pentru tineret? Unde începe și unde se oprește sfera teatrului pentru tineret? Acolo unde spectatorul tînăr (mai ales el, pentru că e mai receptiv, mai avîntat, mai deschis căutărilor, mai pătimaș) se întîlnește cu epoca sa, acolo unde — din perspectiva fotoliului de teatru — are perspectiva contemporană (chiar în litaniile «troienelor»), acolo unde se regăsește în problematica eroilor din «Nu sînt Turnul Eiffel».

▲ *Spectacolul lui Andrei Șerban, «Omul cel bun din Sîciuan», spectacol-gazdă al teatrului-gazdă, a dovedit din nou că «valoarea nu așteaptă, Capitala s-o măsoare».*

În sfîrșit, la Teatrul «Ion Creangă» un spectacol care ne-a mers la inimă: «Poveste neterminată» (regia: Ion Cojar). ▶

Și o imagine dintr-un spectacol a cărui prezență în cadrul unui festival teatral pentru tineret ne-a fost cam greu să o pricepem: «Cine ești tu?» ▼

Desigur, astfel problema ar putea părea simplificată sau schematizată. Dar, de pildă, Teatrul Tineretului din Piatra Neamț e tînăr nu pentru că are numai spectatori tineri (și nu are numai de aceștia), ci pentru că există o tinerețe în repertoriu, în întîlnirile cu regizorii, în felul în care instituția știe în toate împrejurările să fie o gazdă bună: chiar și a experimentului.

TÎNĂRUL SPECTATOR? E PREZENT! SĂ NU LIPSIM NOI!

Cîți din generația matură nu și-au dezvoltat gustul pentru frumos la vestitele matinee ale Teatrului Național... Cîți tineri nu și-au dezvoltat gustul estetic, aptitudinile artistice sub cupola milenarului spectacol teatral. Ce spectacole *sînt dedicate* tineretului? Poate, la Piatra Neamț, am deslușit mai limpede un răspuns: fără îndoială, toate marile realizări ale gîndirii și sensibilității umane, marile spectacole clasice sau moderne. Care *nu sînt* spectacolele pentru tineret? Spec-

TEATRUL s-a mutat la PIATRA NEAMȚ !

de Alecu POPOVICI

tacolele facile și vulgare, frivole, stupide, producțiile de duzină dar și imitațiile la modă, adică nonvalorile. Luptînd pentru un repertoriu dedicat tineretului, teatrele luptă implicit pentru ridicarea propriei lor producții artistice: iată «secretul» acestei legături indisolubile. Și legătura poate și trebuie începută timpuriu. Și cum ne spunea unul dintre oamenii de teatru prezenți la festival: «Între adult și teatru se stabilește un mariaj fără divorț. «Logodna» se face însă în tinerețe, iar «dragostea» începe din copilărie». Dincolo de butadă, adevărul rămîne. Dar dramaturgia răspunde ea oare acestei misiuni? După festivalul de păpuși de la Constanța, după cel de la Piatra Neamț, putem răspunde: într-o mică, prea mică măsură. Motivele sînt multiple, dar aceasta nu scuză. Pentru că în lumea întreagă, oamenii de artă își îndreaptă privirile spre tineret (însăși tema Zilei mondiale a teatrului din anul acesta)...

TEATRE... SPECTACOLE... DISCUȚII...

La Piatra Neamț s-au desfășurat spectacole diverse, cu stiluri regizorale și modalități interpretative variate, așa cum era și firesc să fie. Gama diversității e asigurată de tinerii Andrei Șerban, Anca Ovanez, de «bătrînii» Horea Popescu, Ion Cojar, Radu Penciulescu, Valeriu Moisescu. Unele spectacole, tot firesc, au avut tinerețea la care ne refeream, altele au fost doar niște «reprezentații». Important este totuși că începutul a fost făcut. În anii viitori, același eveniment teatral se poate reconstitui, poate căpăta proporțiile unei premiere de o săptămînă întreagă — iar Piatra Neamț să devină arena unor confruntări internaționale. Aici, pentru că așa cum spune Al. Mirodan: «Apariția acestui festival aici și tocmai aici și numai aici, nu mă surprinde: avem de-a face cu o consecință logică a zece ani de aventuri și aventuri. După cum nu m-ar surprinde să aflu că la anul festivalul va deveni internațional: Cu Living Theater în «Hippy 70» la «Colibele haiducilor» și Brigitte Bardot în rolul principal».

De fapt, a fost o paradă a tinereții teatrelor, chiar dacă printre ele se aflau și bătrînele Naționale. Despre cele mai multe dintre spectacole s-a scris în aceste coloane: nu vom consemna deci utila lor prezență, și de astă dată. Cu regretul — totuși — că nu au fost și premiere absolute dedicate acestui eveniment, care prin amploarea, prin sprijinul substanțial al autorităților locale o merita!

SĂ VORBIM DESPRE TINERI!

Mi se pare interesant să vă pot oferi o imagine a festivalului prin titlurile cîtorva comunicări:

Tinerețea teatrului sau teatrul tinereții (Mihnea Gheorghiu); *Locul teatrului în viața tineretului* (Virgil Brădeteanu); *Teatrul și școala* (Mihai Dimiu); *Pasiune și rațiune în teatrul contemporan* (H. Wald); *Repertoriul teatrelor și publicul tînăr* (S. Costin); *Limbajul tînărului actor* (Andrei Strihan); *Publicul — obiect sau subiect în teatrul contemporan?* (Horia Deleanu); *Hai să ne jucăm* (Eduard Covali) și *Teatrul pentru copii — a.b.c. estetic*... etc., etc.

Și toți au subliniat — de fapt — aceeași idee: contribuția creatorilor de artă la formarea tinerilor spectatori în spiritul umanismului socialist, al înaltelor lui țeluri etice și politice. Deoarece, în ultimă instanță, pe căile specifice lor, și factorii artistici au un însemnat rol pedagogic în modelarea tineretului nostru. Și ei în nobila lor activitate sînt pătrunși de ideile enunțate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu:

«A crește noile generații în spiritul comunismului înseamnă, pe de o parte, a le ajuta să se ridice la nivelul cunoașterii științifice proprii acestei jumătăți de secol, să-și însușească chintesența științelor moderne fără de care nu poate fi conceput astăzi progresul societății, să devină specialiști de înaltă competență și, pe de altă parte, să asimileze o vastă cultură generală, umanistă, să-și însușească concepția materialist-dialectică care le dă o reprezentare clară asupra rostului lor în societate, îi ajută să înțeleagă perspectivele și sensul dezvoltării istorice, imperativele majore ale vremurilor noastre».

de Felicia ANTIP

Să nu așteptăm...

Nici un «trimis special» nu a fixat pe peliculă scufundarea transatlanticului «Lusitania». A reconstitui, după jumătate de veac, această tragedie consumată în circumstanțe unice în istorie, constituie o performanță la rîndul ei unică. Documentele cinematografice existente — după cîte înțeleg doar un jurnal de actualități despre plecarea navei în ultima ei călătorie — fotografiile îngălbenite, paginile ziarelor care publicau, cu o inconștiență de necrezut, informații reprezentînd în fond condamnarea la moarte a pașnicilor pasageri ai «Lusitaniei», ar fi dat, puse cap la cap, doar o evocare moralmente fanată de trecerea vremii. Dar autorii filmului documentar au știut să-și însuflețească opera, să prezinte telespectatorilor nu migăloasa scotocire a vechilor arhive ci — surprinzător — un film emoționant despre oameni vii, minați nebunește spre un destin cumplit. Între amănuntele care ne ajută să sesizăm direct voioasa nepăsare a celor ce se lăsau purtați spre o moarte sigură — paralela cu atmosfera premergătoare catastrofei «Titanicului» este frapantă — pe primul plan se situează mărturiile supraviețuitorilor. De două ori supraviețuitori — ai naufragiului provocat și ai jumătății de secol care a urmat — musul de altădată, tînăra dădacă plecată în voiaj cu stăpînii ei, sînt legătura umană între noi, spectatorii de azi, și clipele de groază de atunci.

A reface un eveniment a cărui amintire ar risca altfel să se piardă este o întreprindere temerară, dificilă, rareori încununată de succes. De aceea, în zilele noastre este de neiertat să lași neînregistrate — prin toate metodele puse la dispoziție de tehnica modernă — momentele cruciale, faptele memorabile, activitatea personalităților de prim rang. Ne vedem nevoiți să ne mulțumim cu o evocare metaforică a Mariei Tănase — evocare, după cum am mai spus, splendidă, dar oare asta ajunge? — pentru că nu s-a făcut altceva atunci cînd s-ar fi putut face. Nu mă aștept ca astăzi să se ridice cineva și să recunoască: «Eu sînt cel care a respins scenariul prezentat de Maria Tănase despre felul în care culegea folclor. I-am spus — deși ea nici nu urma să apară în filmul de televiziune, doar vocea ei s-ar fi auzit — că nu sînt de acord să-i facem publicitate». Dar chiar dacă s-ar ridica și ar spune-o, la ce ar mai sluji?

Există și la noi creatori pe care încăpățînarea unei pasiuni îi determină să pornească în susul apei, spre izvoare, și să refacă din mii de fragmente un tablou de altădată. Filmul lui Pavel Constantinescu «A treia, Constanța» reprezintă un asemenea exemplu. După douăzeci de ani de la epopeea șantierului Bumbești-Livezeni, regizorul a scris-o nu în abstract, nu pompos și implicit găunos, ci pornind de la oameni, de la foștii lui tovarăși de muncă, de bucurii și suferințe. Cu respectul cuvenit individualității umane, i-a privit nu global, nediferențiat, ceea ce echivalează aici cu indiferent, ci cu ochi de prieten și frate. De aici decurge forța filmului.

De ce amintesc acum despre «A treia, Constanța», care nici n-a fost măcar o realizare a televiziunii? Pentru că îmi dau seama că televiziunea este pe cale de a pierde un prilej istoric: acela de a înregistra nemijlocit cronica transformării Porților de Fier. S-ar spune că și-a făcut datoria. A trimis acolo o echipă care, cu prețul unor eforturi probabil enorme, expediază la București un film pe săptămînă. Imaginile filmate de operatorul G. Brătianu sînt de o mare frumusețe plastică. Chiar dacă nu ni s-ar fi spus că s-a lăsat purtat de o macara uriașă, am fi sesizat dăruirea nelimitată și talentul cert al creatorului. El se lasă însă furat de peisajul grandios, de perspectiva pe care o poți avea din zbor sau de la mare distanță, nu se apropie de amănuntul concret, de piesele mozaicului, de oameni vreau să spun. Și, ca urmare, cronica transformării Porților de Fier *nu există*. Imaginile sînt însoțite de un comentariu care poate fi discutat din două puncte de vedere: ca factură și ca realizare. Contestabilă mi se pare, în primul rînd, factura, concepția: se mută munții și fluviul din așezarea lor multimilenară și în loc să-i cunoaștem, să-i vedem și să-i auzim pe oamenii care săvîrșesc această minune, metaforizăm, ne extaziem în abstract. Toancele și Porțile de Fier de pe vremea lui Vlahuță erau sublime elemente de peisaj. Descrierea poetizantă era o modalitate adecvată de prezentare a lor. Au venit însă alte timpuri și s-au transformat, pe rînd, în cîmpuri de bătălie. Acum avem nevoie de cronicari ai războiului dintre om și natură, nu de poeți peisagiști.

Calitatea comentariului e o problemă, după cum spuneam, subsidiară. Pare adesea excesiv de căutat, pretențios, chiar prolix și, ca atare, neconvingător. S-a putut, va să zică, realiza «A treia, Constanța» la o distanță de două decenii de cumulul șantierului și nu se poate fixa pe peliculă viața reală, nemachiată, a șantierului de la Porțile de Fier?

Mai este încă timp. Mai sînt oameni care ar putea-o face. Mai există peliculă intactă, benzi de magnetofon virgine. În curînd însă va fi prea tîrziu și nu ne va mai rămîne decît să așteptăm reconstituirea.

ORAȘUL DE PE VOLGA

de Nicolae MINEI

Dacă Donul e liniștit, Volga e întruchiparea imposibilității — cel puțin aici, la Ulianovsk. În gigantica albie, undele ei cenușii au încremenit într-o vagă încrețire, ca o imagine definitiv ferecată de celuloidul peliculei fotografice. Curgerea e aproape insesizabilă și fluviul pare cotul lunguiet al unei mări cenușii și pașnice.

«Maica Volga» pe care au cîntat-o vestiții luntrași ai lui Stenka Razin — și după ei Rusia întreagă, lumea întreagă — seamănă mai curînd cu o bunică. O bunică trupeșă și bine înfiptă în jilțul ei de clisă, o bunică tolerantă și flegmatică, care permite șlepurilor pîntecoase să lunece alene pe spinarea ei lichidă, și vaselor rapide de pasageri să-i lase pe față dîre din spuma stîrnită de elicele lor.

Există oare și astăzi o Volgă a furtunilor, a apelor învolburate, a valurilor care se înalță și se năruie cu înspăimîntătoare brutalitate? Poate că da, nu știu. Dar la Ulianovsk, cel mai lung și mai masiv curs de apă al Europei are nu numai o înfățișare blajină, ci și deprinderi cuviincioase. Să fie numai influența anotimpului frumos? Sau a survenit o radicală ameliorare în temperamentul bătrînului fluviu, care și-a pierdut din irascibilitate pe măsură ce i s-au încredințat tot mai multe răspunderi ca fabricant de curent electric? Hidrocentralele sale încep încă în amonte de Ulianovsk, înșiruindu-se ca la defilare, în ordinea staturii, de la mărunțul Ivankovo (30 000 kW) pînă la zdrahonul de Ceboksari (800 000 kW). Dar acestea sînt abia niște ateliere, în comparație cu coloșii kilowaților care vin în aval: Kuibîșev (2 300 000 kW), Saratov (1 500 000 kW), Volgograd (2 500 000 kW). Cum să se mai compromită jucîndu-se cu valurile un asemenea magnat, care numai «mării» Kuibîșev din apropiere i-a dat cu împrumut cîteva milioane de metri cubi de apă?

Tihna Volgăi învăluie și așezarea de pe malurile sale. Și totuși Ulianovsk nu este orașul unde nu se întîmplă nimic. Înființat în 1640 printr-un ukaz al țarului Aleksei Mihailovici, ca bastion de apărare sudestic al statului rus, Simbirsk a devenit treptat un important centru comercial, pe a cărui piață se încheiau mari contracte de vînzare și cumpărare a cerealelor și peștelui. În ajunul primului război mondial, vreo treizeci de întreprinderi de industrie ușoară și alimentară furnizau populației din gubernia cu același nume încălțăminte și unelte de pescuit, mobilă și confecții, bere și brînzeturi.

La 9 mai 1924 Simbirsk își schimbă numele, devenind Ulianovsk, în amintirea celui care, născut pe una dintre ulițele sale, avea să devină marele conducător al proletariatului din secolul nostru — Vladimir Ilici Lenin. Deceniile de după Revoluție au adus și orașului de pe Volga năvalnicele prefaceri caracteristice întregii țări sovietice. Ca din pămînt s-au înălțat halele uzinelor și fabricilor ale căror coșuri au început să trimită harnicele lor trîmbe de fum spre cerul de deasupra Volgăi. Acum, la Ulianovsk se nasc anual zeci de mii de vehicule din binecunoscuta familie a G.A.Z.-urilor. Strunguri grele și numeroase alte mașini-unelte realizate în întreprinderi moderne, cu linii automatizate și control electronic al operațiilor, constituie simburele dur și puternic al unei industrii ale cărei produse au căutare nu numai pe piața internă, ci și la exportul efectuat în țări de pe patru continente.

Și totuși, așa cum spuneam, la Ulianovsk ești scutit de acea frenetică și gălăgioasă trepidație care caracterizează marile aglomerații industriale. Cînd și-a luat noul nume, orașul avea doar 65 000 de locuitori. Astăzi, la distanță de patru decenii și jumătate, numărul lor a trecut de 250 000. Dar nici saltul pe scara demografică, nici munca intensă și rodnică a unui sfert de milion de oameni nu sfîșie atmosfera cu totul particulară care învăluie așezarea. E un amestec greu definisabil,

Tihna «maicii Volga», pe care au cîntat-o vestiții luntrași ai lui Stenka Razin, și-a pus pecetea asupra așezării de pe malurile sale — Simbirskul de ieri, Ulianovskul de azi.

în care intră sentimentul de pace lăuntrică, înclinarea spre meditație și un fel de permanentă și atotstăpînitoare reculegere. E în parte meritul Volgăi, cu cortegiul ei de străvechi legende, cu ceturile ei diafane și translucide din zori, cu uluitoarele ei apusuri de soare, purpurii și maiestuoase. E în parte meritul tradiției unor meleaguri locuite dintotdeauna de seminții diferite, — ruși, tătari, ciuvași, mordvini — care s-au înțeles de minune și au luptat cot la cot împotriva asupritorilor băștinași și a năvălitorilor străini. E în parte meritul multor străzi — veritabile muzee în aer liber — care s-au păstrat așa cum arătau acum un veac și mai bine, cu casele lor din bîrne groase de lemn, construite parcă pentru a dura în veci vecilor.

Dar de departe, meritul principal al acestei neobișnuite atmosfere — al păcii lăuntrice, al înclinării spre meditație, al atotstăpînitoarei reculegeri — revine profundei veneraţii pe care Ulianovskul o poartă celui ce i-a dat numele. Pentru a o înțelege, e destul să vizitezi locuința unde s-a instalat în 1869 recent numitul inspector al școlilor populare din gubernia Simbirsk, Ilia Nikolaievici Ulianov. Peste un an, soția lui, petersburgheza Maria Aleksandrovna, avea să dea naștere aici celui de-al doilea fiu al familiei, Vladimir.

În locuința modestă a unor intelectuali devotați poporului domnește și acum, parcă intact, climatul în care Lenin și-a trăit anii copilăriei și adolescenței. Este un climat de cultură vie și multilaterală — așa cum o dovedesc cărțile de pe mese și etajere, hărțile de pe pereți, manuscrisele tatălui și ale mamei, caietele de școală ale copiilor. Este un climat al muncii ridicate la rang de rațiune a existenței umane. Este un climat al dragostei de familie, al unei dragoste pure, nealterată de compromisuri și îngăduințe neprincipiale, al unei dragoste severe dar înțelegătoare, exigentă dar plină de căldură.

Străbătînd încăperile mici și curate încerci senzația tulburătoare că vei întîlni în orice clipă pe unul dintre Ulianovi. Pe Ilia Nikolaievici, care-ți va recita un pasaj din opera atît de prețuitului Cernîșevski. Pe Maria Aleksandrovna, care-ți va cînta la pian unul dintre lied-urile ei favorite. Pe Sașa, studentul cu fruntea înaltă și privirea limpede, care-ți va vorbi despre jertfa de sine ca despre o necesitate firească a mișcării revoluționare. Pe vreuna dintre surori, Anna cea gravă ori Maria cea voioasă, sau pe fratele mai mic, Dmitri, care ar fi vrut să fie medic, dar care a devenit și el revoluționar de profesie.

Și mai cu seamă pe Vladimir. Ba nu, pe Volodia, așa cum i se mai spunea în casa din Simbirsk. Pe Volodia cel îndrăgostit de Volga și de pădurile din preajma ei. Pe Volodia cel fascinat de tratatele și manualele tatălui său și de comorile de cunoștințe din paginile lor. Pe Volodia cel fermecat de armonia pianului la care îi cîntă mama lui. Pe Volodia cel scrutător, încă de la o vîrstă fragedă, al crudelor realități înconjurătoare. Pe Volodia cel plin de o îndurerată admirație față de noblețea sacrificiului lui Sașa, dar în același timp plin de hotărîrea neînduplecată de a merge pe o altă cale, singura în stare să ducă la eliberarea asupriților. Pe Volodia, micul elev al orașului de provincie care avea să devină marele conducător al omenirii.

Întregul Ulianovsk trăiește în lumina lui Lenin. În anul care precede aniversarea centenarului lui Vladimir Ilici, mîndria de a păși pe străzile pe care a călcat el, de a respira același parfum al Volgăi, de a se împărtăși din aceeași indefinisabilă atmosferă, mîndria aceasta este mai viguroasă ca oricînd.

Atît de viguroasă, încît îl covîrșește pînă și pe cel venit de departe și care s-a oprit aici doar pentru un scurt popas

O atmosferă cu totul particulară învăluie așezarea... Meritul principal al acestei neobișnuite atmosfere — al păcii lăuntrice, al înclinării spre meditație, al atotstăpînitoarei reculegeri — revine profundei veneraţii pe care Ulianovskul o poartă celui ce i-a dat numele. Pentru a o înțelege, e destul să vizitezi locuința în care s-a născut, în 1870, Vladimir — cel de-al doilea fiu al familiei inspectorului școlar Ilia Nikolaievici Ulianov.

Astfel va arăta clădirea principală a Centrului memorial ce se înalță aci cu prilejul împlinirii, în 1970, a unui veac de la nașterea celui ce avea să devină marele conducător al omenirii.

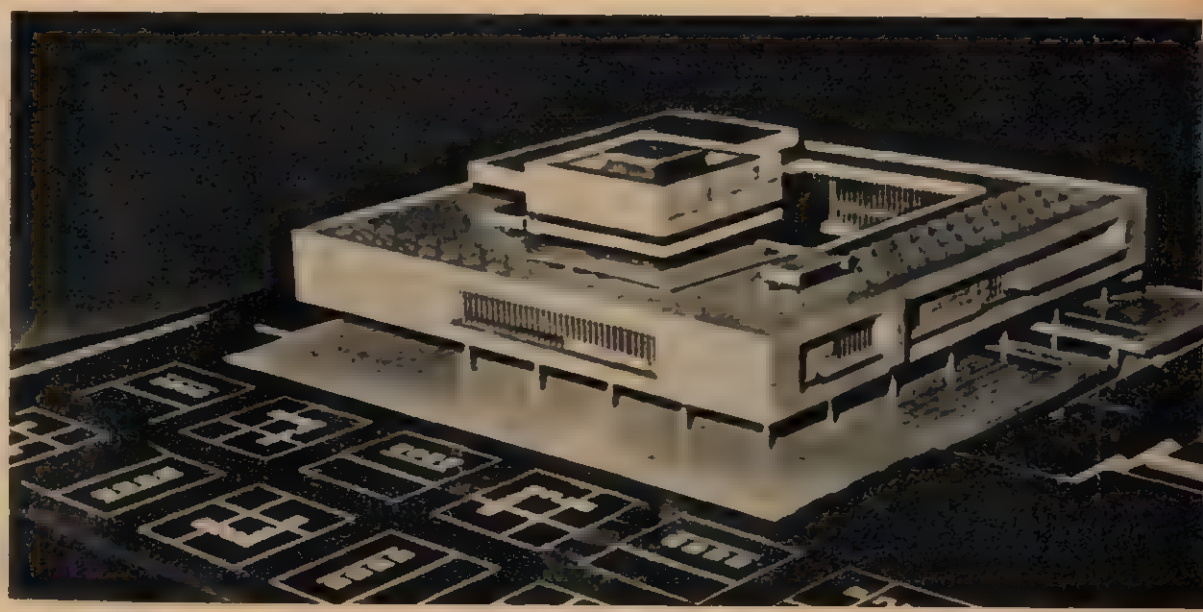

LUNA

ÎN PAGINILE DE FAȚĂ PREZENTĂM DIFERITELE FAZE ALE DEBARCĂRII PRIMILOR OAMENI PE LUNĂ — DACĂ TOTUL VA DECURGE CONFORM PLANULUI... PENTRU A DA O IMAGINE CÎT MAI VERIDICĂ AM FOLOSIT ȘI O FOTOGRAFIE EFECTUATĂ DE «APOLLO-10», MENITĂ TOCMAI SĂ PREFIGUREZE ALUNIZAREA.

Misiunea «Luna» începe din acest moment: modulul lunar, cu Neil Armstrong și Edwin Aldrin la bord, s-a desprins de capsula «Apollo» și, dirijat de propriile sale motoare, se îndreaptă spre țintă. Marginea de siguranță a motoarelor este extrem de mică, orice defecțiune poate fi fatală.

În zorii zilei de luni 21 iulie, 1969... Pămîntul pare atît de aproape, și totuși atît de departe...

«Păianjenul» se apropie vertiginos de Lună.

O MARE AVENTURĂ PĂMÎNTEANĂ

de L. NIȚESCU

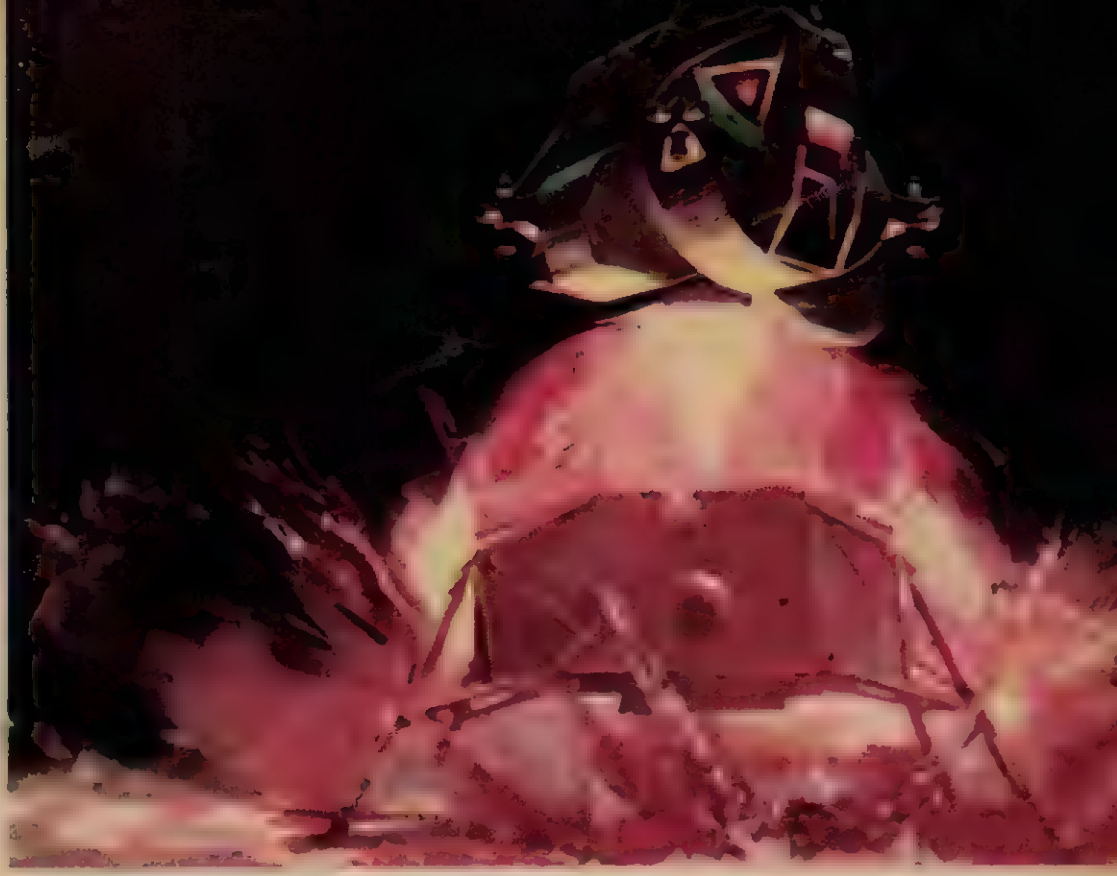

Momentul cel mai dramatic al misiunii lunare: baza modulului, care conținea motorul utilizat la coborîre, devine platformă de lansare pentru partea superioară a modulului, unde se află Armstrong și Aldrin. Aceasta din urmă dispune de un motor propriu, care o dirijează spre orbita lunară pe care gravitează capsula «Apollo».

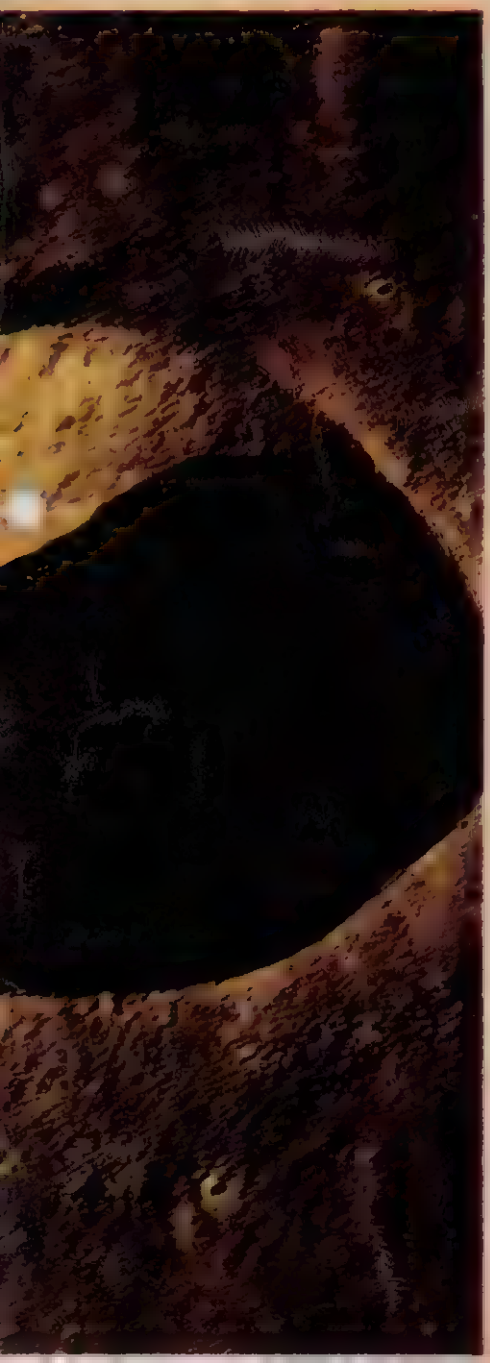

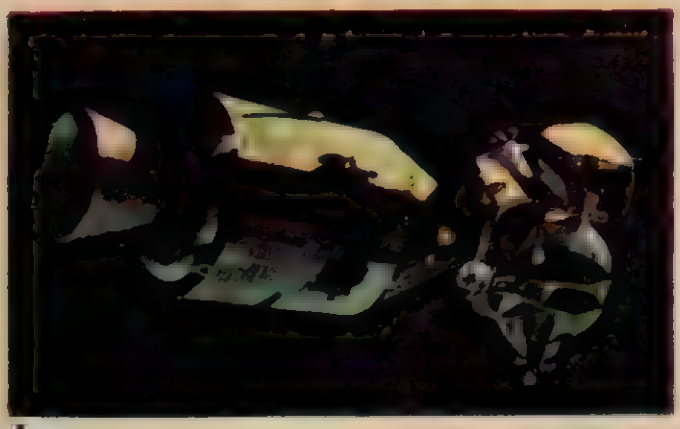

Contact!

Cei trei cosmonauți se îndreaptă spre casă, spre Pămînt. Misiunea a fost îndeplinită...

Marea aventură lunară se apropie de punctul ei culminant. Peste cîteva zile, la Cape Kennedy va răsuna din nou faimoasa «numărătoare inversă» care precede orice lansare în spațiu: 5... 4...3...2...1...0, și startul spre Lună va fi fapt îndeplinit. Va începe atunci o nouă mare aventură umană, științifică și, am spune chiar, filozofică.

Umană. Căci mai presus de orice alt considerent, în zilele care vor urma, gîndurile noastre se vor îndrepta spre cei trei oameni pe umerii cărora apasă răspunderea neobișnuitei expediții. Știm, firește, că pentru ei lucrează infailibil cele 600 de creiere electronice de la centrul spațial din Houston. Știm că zborul este dirijat de pe Pămînt de o armată de specialiști de cea mai înaltă calificare. Știm că totul a fost

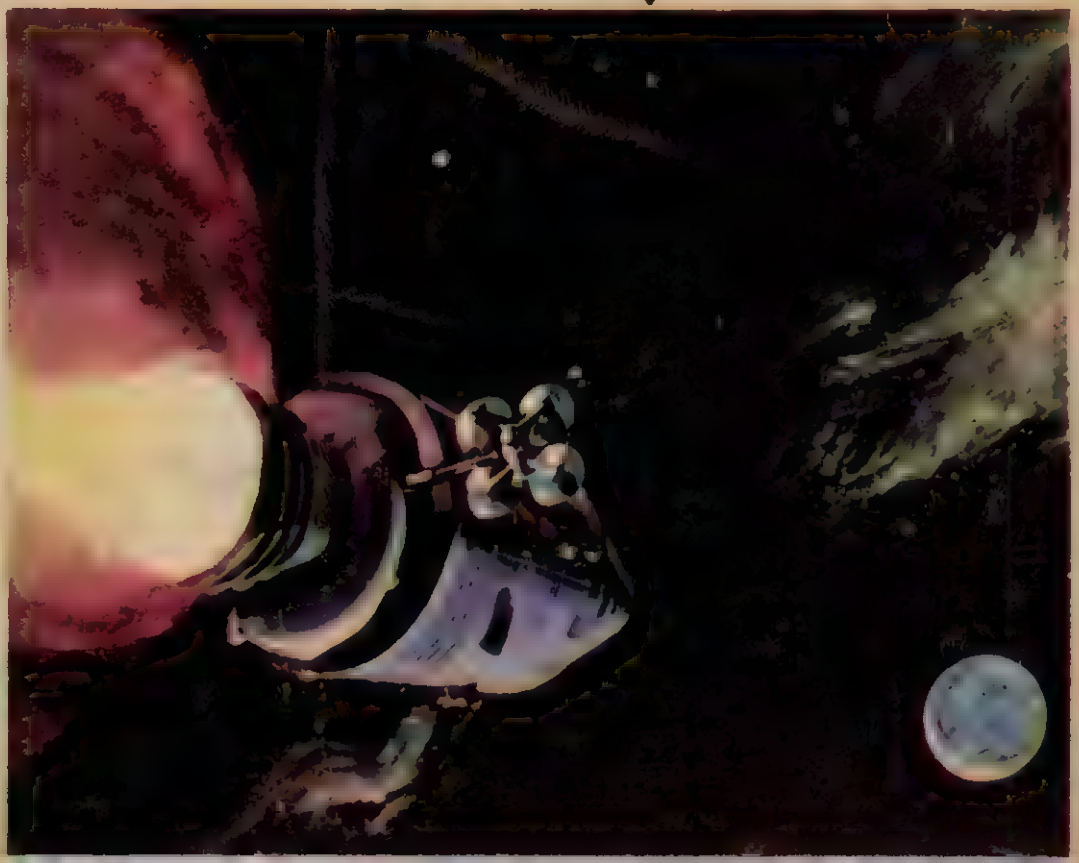

«Sînt puține riscuri pentru alunizare și întîlnirea în spațiu (cu nava «Apollo»), dacă totul se va petrece cu bine, dar nimeni nu poate da garanții...» (Edwin «Buzz» Aldrin).

— Ce resimțiți la gîndul că veți fi primul om care va pune piciorul pe Lună? — a fost întrebat Neil Armstrong. «Sper sincer — a răspuns el — că lumea înțelege că este vorba aci de o muncă de echipă. Alegerea celui care va pune primul piciorul pe Lună n-a depins decît de hazard. Eu am fost ales!, dar s-ar fi putut să fie un altul».

«În afara asigurării operațiilor de navigație, voi avea multe de făcut în cabina spațială în timpul absenței lui Neil și Buzz... Trebuie să fiu pregătit și pentru două eventualități: eșuarea operației de alunizare sau decolarea prematură de pe Lună» (Michael Collins)

LUNA- O MARE AVENTURĂ PĂMÎNTEANĂ

calculat și răscalculat, că zecile de miliarde de dolari investiți în operațiunea «Om pe Lună» au asigurat construirea celor mai ingenioase aparate, a celor mai rezistente materiale, a celor mai etc., etc. Dar știm de asemenea că de la cele dintîi expediții pe care le va fi întreprins omul preistoric și pînă la cele de azi, efectuate cu ajutorul tehnicii celei mai perfecționate, nimeni și nimic nu a înlocuit ingeniozitatea, îndrăzneala, resursele individuale ale exploratorului. Din zorii umanității și pînă azi simbolul descoperitorului și cercetătorului de tărîmuri necunoscute, terestre și extraterestre, rămîi tu, «fiu de viță-naltă al lui Laerte,/ prea iscusite meștere Ulise...» — omul care populează drumurile mării cu visele, cu speranțele, dar și cu temerile lui (recitiți interviul lui Neil Armstrong, publicat în numărul trecut în revista noastră: dincolo de îndrăzneala calmă are și el temeri, căci este om, nu mașină). Omul care învinge prin curaj, dar și prin raționament, prin isteține, prin încredere în propria sa forță.

La 16 iulie începe — sau mai bine zis se încununează — și o mare aventură **științifică**, minuțios pregătită de anterioarele expediții «Apollo» ca și de întregul efort de cercetare spațială întreprins de oamenii de știință din toată lumea după lansarea primului «sputnik». Șuvoiul cunoștințelor omenești este unic: Gagarin i-a deschis drumul lui Armstrong și nu se poate vorbi de «Apollo-11» și de modulul lunar fără a aminti de «Lunik-II», primul obiect terestru care a atins neprihănita Selene. Armstrong și Aldrin, la rîndul lor, vor deschide drumul altor cosmonauți, exploratori-savanți și cercetători, care vor întinde tot mai departe în sistemul solar antenele cunoașterii omenești. Și merită relevată, în acest context, recenta declarație a cosmonautului sovietic Șatalov:

«Din punctul nostru de vedere — spunea el la al 28-lea Salon internațional de aeronautică de la Le Bourget — nu există competiție. Cucerirea spațiului nu-i o cursă. Noi am fixat un program a cărui orientare este utilitatea. Trebuie să obținem rezultate care să contribuie la satisfacerea trebuințelor omului. Acest program general se exprimă pe mai multe căi, care urmează fiecare propria sa dezvoltare, ce comporta fiecare o serie de etape». Șatalov și colegul său Eliseev au precizat aceste căi: pe de o parte, zborurile interplanetare și de explorare a sistemului solar, pe de altă parte, studierea Lunii; apoi, construirea unei stații orbitale permanente, locuite...

«Apollo-11», debarcarea primilor oameni pe Lună se înscrie astfel într-un vast program de perspectivă al «pămîntenilor» pentru cucerirea pașnică a sistemului solar în folosul științei. Se știe, de altfel, că,în lumina documentului adoptat în 1967 de Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Luna nu va «aparține» nimănui, ci tuturor pămîntenilor, statutul ei juridic asemănîndu-se în multe privințe cu cel al Antarcticii, care a devenit un adevărat model de colaborare științifică internațională. Din acest punct de vedere, aventura lunară din zilele care vor urma este doar un început. Însă «aventura **filozofică**», ea în adevăr își găsește o încununare — ca să zicem așa, oficială — la 21 iulie 1969.

«Tovarășă familiară a oamenilor de-a lungul întregii lor istorii — scria Jean

(Continuare în pag. 30)

«Presurizarea» — o operație delicată și de maximă importanță pentru asigurarea securității cosmonauților.

Mimul francez Marcel Marceau, apreciat pretutindeni pentru măiestria artei sale, a răspuns recent unei invitații primite din partea Academiei Filarmonica din Roma. Vi-l prezentăm pe renumitul artist într-unul din spectacolele susținute în fața publicului italian.

Singspiel îmbogățit cu elemente bufe pînă la tendința de feerie, «Flautul fermecat» este una dintre marile creații mozartiene. Lucrarea deține un autentic caracter umanist, o bogăție melodică și un colorit exuberant, sugerînd stilul polifonic al lui J.S. Bach, dar și tradiția cîntecului vienez. Și aici, ca și în celelalte opere, cîntecele solo anticipă apariția liedului romantic de mai tîrziu. Regizorul Filippo Sanjust și șeful de orchestră Christoph von Dohnanyi de la teatrul din Frankfurt pe Main au reușit să redea operei atmosfera epocii mozartiene.

După ce Goland l-a înjunghiat pe Pelléas iar Mélisande a murit cu inima zdrobită de durere, îndrăgostiții se regăsesc în moarte.. «Pelléas și Mélisande» operă compusă de C. Debussy după feeria simbolistă aparținînd lui M. Maeterlnick, i-a inspirat lui Schoenberg poemul simfonic cu același nume. Spectacolul — susținut la Londra de către Orchestra Halle condusă de Sir John Barbirolli — s-a bucurat de prezența în rolurile principale a renumiților balerini Margot Fonteyn (Mélisande) și Rudolf Nureiev (Pelléas).

La Riga, capitala R.S.S. Letone, au fost montate în premieră două piese aparținînd dramaturgului B. Brecht: «Cercul de cretă caucazian» (Teatrul rus) și «Mutter Courage» (Teatrul Comsomolului). În imagine, un aspect din reprezentația dată la Teatrul rus cu «Cercul de cretă caucazian», în regia lui A. Katz și L. Belavski. Respectînd indicațiile lui Brecht, regizorii au reușit să redea conținutul epic al piesei, suscitînd publicului teme insuflețite de discuții.

de Emanuel VALERIU

REVENIRI

Este greu de generalizat caracterul revenirilor. Adesea-ori ele sînt însoțite de același parfum de altădată, îngăduindu-ne să retrăim alevea clipa trecută, parcă înfrumusețată în concentrația pe care i-o conferă retrospectiva. Alteori însă revenirile se însoțesc cu cortegiul trist al amintirilor ce se vor pierdute undeva, în uitarea atottămăduitoare...

În sport, revenirile sînt înscrise, de regulă, la capitolul dintîi al clipelor plăcute, rechemate de conștiință spre propria desfătare, iar tristețea lor pare să însemne doar regretul unei înfrîngeri, al ratării vreunei acțiuni ce-ar fi putut să reușească.

Și totuși, simt că ar mai fi încă multe de spus aci. Iată, de pildă, cazul unui fotbalist, să zicem, care revine la fosta sa echipă după unele peregrinări, mai mult sau mai puțin fructuoase, ruîntînind-o într-o stare precară, poate chiar într-o categorie inferioară celei din trecut. Ce trebuie să simtă el, concetățenii săi din orașul ignorat cîteva sezoane? Dar antrenorul care, făcîndu-și (pentru a cîta oară?) bagajul,pornește, din nou, pe drumul jalonat chiar de el, nu prea cu mult timp în urmă, cu ce platoșă se poate acoperi spre a reuși să pară indiferent?

Dar nu acesta este traseul care mă tentează astăzi, ci altul, mult mai aproape de profesiunea cronicarului. Pentru breasla noastră, aceste reveniri sînt nu numai un obicei, ci și o obligație. Cînd uităm de ea, mai mult decît ne este îngăduit, faptele vii ale vieții ne-o reamintesc, producînd microseisme în planul conștiinței profesionale predispuse la amorțeală...

Federația română de ciclism, după ce se avîntase în ideea promovării tinerelor elemente, lăsîndu-ne să credem că va rezista propriului său curaj, a cedat, lamentabil, în fața monstrului care se cheamă vedetism. Frămîntată de îndoiala alegerii celei mai reprezentative formații naționale, ea a decis (în prima fază) să dea credit deplin tinerilor din care alcătuise o echipă redutabilă, plină de prospețime, elan, forță și ambiție. Citeam pe tabelul acestor valori nume mai puțin prestigioase:ASofronie, V. Selejan, V. Tudor, C. Grigore, N. Ciumeti, și nu le citeam pe ale altora, ornate cu glorii trecute: G. Moiceanu, E. Rusu. V. Ziegler. Mai mult chiar: includerea lui E. Rusu printre invitați devenise incertă, consecință a unei inconstanțe vecine cu pierderea valorii însăși.Dar. în ultima clipă, ecranul obiectivității avea să se întoarcă în jurul unui ax: axul cultului vedetei. Mi-am reamintit atunci despre «Campionul tentacular» pe care îl prezentasem cititorilor rubricii noastre mai demult, dar fără a reuși, probabil, să fac ca ideea sa centrală să pătrundă și printre activiștii unor federații, ca cea de ciclism, de pildă. Am asistat, cu tristă stupoare, cum prima garnitură a sportului cu pedale din țara noastră arăta ca acum 10 ani, deși cei care o compuneau nu mai erau, din păcate, aceiași.

Nu cred în rațiunile tactice invocate. Ele sînt puerile și minimalizate de încă o concesie făcută cultului vedetei: desemnarea lui N. Voicu drept antrenor al acestei formații fără perspectivă și nu al celei secunde, mai valoroasă și care avea să demonstreze,o dată în plus, ceea ce altora le apărea ca evident.

Revenind și la fotbal constat, cu o nouă tentă de regret, că și aci, într-o privință pe care o voi consemna, sugestiile revistei «Flacăra» n-au fost primite ca oaspeți în sediile celor mai mari cluburi de la noi. Începînd cu sfîrșitul competițiilor oficiale, marcat de finala Cupei României dintre Steaua și Dinamo București, reamintesc un moment de entuziasm al publicului, devenit penibilă dar îndreptățită sursă de comentarii negative: smulgerea tricourilor fotbaliștilor de la Steaua (poate și ale celor de la Dinamo, în înghesuiala care s-a produs atunci). Urît spectacol. Nimic de zis, în afară de faptul că nu l-am dori repetat. Asta nu va fi însă de ajuns. Se impun și unele măsuri; C.N.E.F.S. a preconizat cîteva, dar nu suficiente. Mi se pare absolut necesar ca și cluburile să întreprindă ceva. Ce anume? În primul rînd, aș dori ca ele să îndrăznească a-și pune o întrebare de pe poziția spectatorului pasionat de sport: de unde să-și procure acesta tricoul echipei favorite, cravata clubului, fotografia jucătorului preferat, insigna, ecusonul, fanionul cu care să-și împodobească panoplia sa de succese pașnice? De unde,tovarăși președinți (salariați) de cluburi? De unde, dragi activiști, dacă dv. continuați a nu le produce, ori le produceți în număr infim și la prețuri maximale? (Se pare că o ilustrată înfățișînd formația Rapid București costă 5 lei!) Oare «Steaua» va edita o carte poștală ilustrată cu jucătorii grupați în jurul trofeului cucerit? Va fi poate în culori? Să-i criticăm cu asprimea cuvenită pe huligani, dar să dăm posibilități simpatizanților onești să-și satisfacă nevinovatele lor pasiuni la cei mai apropiat chioșc de ziare, la librării și în gări, la intrările pe stadioane. Poate că astfel numărul celor care vor invada terenul va fi mai mic și cei ce o vor face totuși îi vor purta pe eroii lor pe brațe, fără a-i dezbrăca, în prealabil.

Sperăm să revenim cu plăcere, după un timp, nu prea îndelungat, asupra acestor sugestii spre a consemna metamorfoza lor de la ficțiune la realitate.

de H. DONA

Ar trebui să începem și de astă dată prin a răspunde unor cititori care ni s-au adresat cu întrebări și propuneri.

Dar, poate, e mai bine ca întîi să lămurim cîteva situații, nu îndeajuns de clare tuturor celor care ne scriu. Astfel, unii cititori ne critică pentru că, de pildă, fotografia unui artist a apărut și la noi, și în altă revistă, la un interval considerat insuficient de mare; alții ne transmit nouă nemulțumirile lor în legătură cu texte apărute în alte publicații; în sfîrșit, unii ne trimit sugestii adresate nu nouă, ci, să zicem,«Magazinului» sau revistelor «Femeia», «Cinema» etc. Desigur, între noi și celelalte publicații (nu numai ilustrate!) care apar în țara noastră există cele mai bune relații de prietenie și colaborare, toți cei care lucrăm în cadrul presei comuniste românești ne considerăm (și sîntem) tovarăși, uniți nu numai prin profesiunea comună, ci și prin faptul că slujim aceleași idealuri. Dar asta nu înseamnă că toate publicațiile — sau o parte dintre ele — sînt «o apă și un pămînt». Fiecare este un organism independent, care-și chibzuiește singur ce are de făcut și cum poate satisface mai bine țelurile pentru care militează și cerințele cititorilor săi. De aceea, pot apărea și unele coincidențe tematice (firești, din moment ce ne inspirăm din aceeași realitate și ne adresăm unor «publicuri» apropiate sau asemănătoare), după cum se pot ivi și unele nepotriviri sau chiar puncte de vedere deosebite (de pildă, în aprecierea unei opere de artă sau a unui spectacol etc.). Aceste deosebiri și contradicții, care nu se referă, bineînțeles, la chestiunile majore, fundamentale ale existenței noastre socialiste, sînt firești într-o societate democratică în care discuțiile și confruntările de păreri constituie unul dintre instrumentele principale ale progresului. Deci, revenind la tema noastră, îi rugăm pe cititori să-și adreseze criticile la adresa altor reviste, direct publicațiilor respective.

În altă ordine de idei, am vrea să precizăm unele lucruri și pentru cei care ne roagă insistent să le răspundem la întrebări nu prin revistă, ci direct acasă. Înțelegem asemenea cereri atunci cînd ele reflectă convingerea cititorului că întrebarea sa are un caracter personal sau prea puțin important pentru ceilalți. Înțelegem — și respectăm — asemenea cereri chiar atunci cînd ele sînt dictate doar de timiditate. Înțelegem toate acestea și le aprobăm pentru că, în orice caz, nu dispunem aici nici de a zecea parte din spațiul necesar pentru a răspunde la toate scrisorile.

Nu înțelegem însă și nu putem fi de acord cu explicația cititoarei *G.D.* din Fălticeni, care ne cere să-i răspundem acasă pentru că nu obișnuiește să citească «Flacăra». Atunci, de ce ni se adresează? Fără bună-cuviință reciprocă nu se poate stabili un dialog.

Și nici fără onestitate. Doi cititori din Brăila, doritori să cîștige nu știu ce concurs (și, mai ales, premiile respective), ni se adresează nouă (fiecare separat) ca să le furnizăm, de-a gata, răspunsurile. Cum s-ar zice, avem de-a face (ca și altădată) cu amatori de cîștiguri nemuncite, cu doritori de a trage pe sfoară juriul concursului. Inutil să precizăm că nu vom sprijini niciodată asemenea tentative. Mai dureros este că unul dintre cei doi chilipirgii este învățător. Nu-i dăm numele, ca să nu se întristeze elevii dumisale, cărora, nu ne îndoim, le vorbește cu multă convingere despre calitățile morale ale omului nou, despre muncă, despre cinste, despre principii etc., etc., etc.

Cititorul *Davin Mirceo* din Adjud, jud. Vrancea, ne trimite trei ilustrații făcute de dumneasa la «Luceafărul» lui Eminescu. Am admirat migala cu care sînt confecționate și chiar o anumită exuberanță a unui decorativism neînfrînat. Din păcate — după părerea noastră — desenul e stîngaci, inspirația de un postromantism epigonic.

Un inginer din Timișoara (care-și dă numele și adresa) ne relatează într-o lungă scrisoare cum s-a destrămat foarte repede căsnicia dumisale. Autorul scrisorii este sincer îndurerat și nu se împacă cu situația creată: «avînd în vedere că eu, unul, nu doresc în principiu nici azi divorțul (nu pentru acest lucru m-am căsătorit, ci am rîvnit numai la fericirea tinerei noastre familii!), nutrind încă sentimente pentru această ființă care a însemnat totul pentru mine...» Soluția pe care ne-o propune ni se pare însă puțin cam ciudată: să publicăm un articol în care să relatăm cazul pe larg și să mobilizăm cititorii pentru a lua atitudine împotriva soției care nu-l mai iubește (și, în plus, să publicăm portretul lui și al soției). În felul acesta, speră dumneasa, căsătoria se va reface și va porni pe drumul cel bun. Ne îndoim; n-am auzit încă niciodată ca intervenții administrative sau ale unor străini să contribuie la rezolvarea unor probleme intime, atît de delicate. Mai ales că nu sînt la mijloc — așa reiese din scrisoare — nici un fel de fapte infamante care să lezeze morala curentă și legile și să justifice astfel o intervenție a opiniei publice (singurul fapt reprobabil este palma pe care inginerul a dat-o soției sale). Așa că trebuie să-l invităm pe corespondentul nostru să caute în el însuși forța morală necesară pentru a-și depăși greutățile și a-și recîștiga fericirea.

varietăți

TURF, CITRICE ȘI ZOOMORFIE...

Cursele de cai de la Ascot (Marea Britanie) și-au dobîndit celebritatea mai puțin prin pedigriurile sau performanțele sportive ale patrupezilor de pe piste, cît prin excentricitatea bipezilor din tribune. Spre ilustrare — două modele de pălării «remarcate» în prima zi a actualei ediții: pălăria actriței Sue Gerard (foto 1), în chip de stelaj «Aprozar» (cu deosebirea că este bine aprovizionat cu fructe citrice); cel de-al doilea model (foto 2), aparținînd doamnei Goolnik, este inspirat, după cum se vede, din motive zoomorfe specifice hipodromului.

CEL MAI CEAINIC...

Căutările pentru «cel mai», «cea mai», n-au ajuns încă la capăt și nici nu sînt nădejdi că vor ajunge curînd. Orașul Boston din S.U.A. se laudă la ora aceasta că posedă cel mai mare... ceainic din lume. Capacitatea lui este de 227 de galoane, sau 1 031,9 litri. La ce servește? La reclamă, la ce altceva? Este așezat în fața unui restaurant al cărui patron speră că dintre sutele de gură-cască ai uriașului, măcar un procent, două, va trece și pragul localului.

CÎND TEHNICA SE BAGĂ UNDE NU-I FIERBE OALA

Sub pretextul unor necesități de igienă, mijlocul de salvare de la înec denumit de francezi «la bouche à bouche» tinde să fie despuiat de orice urmă de romantism. Ni se propune acum ca metoda apropierii gurii salvatorului de gura victimei pentru a-i insufla aer, o metodă deosebit de operativă și — de ce n-am recunoaște? — adesea dintre cele mai plăcute pentru cel ce ar scoate din valuri o femeie tînără, să fie înlocuită cu un aparat care să îndeplinească aceeași funcție, fără riscul de a transmite și ceva microbi.

UN TRAMVAI NUMIT CONȘTIINȚĂ

După 62 de ani de serviciu credincios, în slujba locuitorilor cartierului Shipuya din Tokyo, ultimul vagon al unei linii de tramvai își face călătoria de adio, înlocuit fiind de o proaspătă linie de metro. Cu conștiința datoriei împlinite, puțin melancolizat, dar nu lipsit de politețe, vagonul parcurge pentru ultima oară străzile orașului. E impodobit cu flori, iar prin ferestrele deschise (și nici o taxatoare nu protestează, ca în alte părți!) megafoane puternice împrăștie cuvinte de mulțumire la adresa cetățenilor care, de-a lungul deceniilor, au folosit serviciile sale.

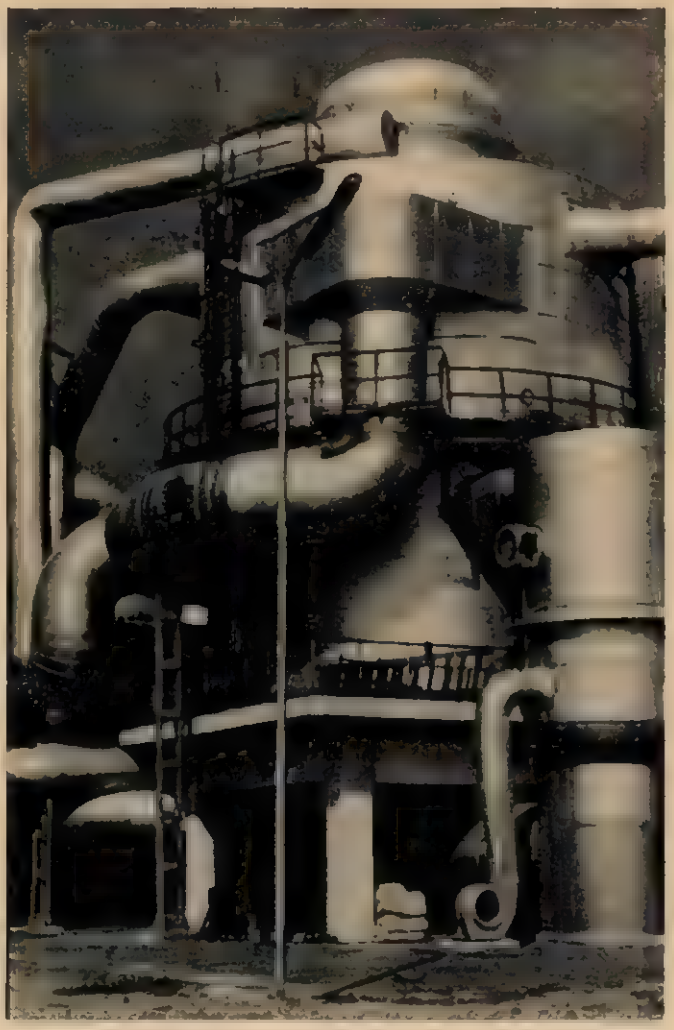

„FLACĂRA"–PUBLICITATE

EDIFICIUL

DE LA POALELE GUTÎIULUI

În peisajul montan al Țării de Sus, undeva, la marginea Băii Mari, reliefat pe un fundal de o rară frumusețe, își profilează dimensiunile surprinzătoare unul dintre principalele centre ale chimiei noastre metalurgice, obiectiv important în platforma industrială a Maramureșului.

Peste un an se împlinesc patru decenii de cînd aici, la poalele Gutîiului, oamenii produc sulfat de zinc și de magneziu, pămînt decolorant și acid clorsulfonic. Și nu numai atît. Instalațiile vechii platforme prelucrează o serie de săruri ale acidului sulfuric, bicromat de sodiu și tiosulfat de sodiu, precum și o parte dintre oxizii de plumb, cum ar fi miniu și litarga, folosiți ca pigmenți metalici în fabricarea vopselelor.

S-au scurs patru ani de cînd aici s-a dat în folosință noua platformă care cuprinde uzina de cupru, singura din țară producătoare a cuprului de convertizor, necesar fabricării cuprului electrolitic utilizat pe scară largă în industria electrotehnică. Un produs secundar, gazele rezultate din acest proces, este utilizat la fabricarea acidului sulfuric — produsul finit întrebuințîndu-se la prepararea îngrășămintelor destinate agriculturii.

Noul a pătruns aici vertiginos, modificînd aproape structural tehnologia de fabricație a cuprului. Spre ilustrare: topirea în suspensie a concentratelor de cupru este un procedeu tehnic modern, pe care numai trei țări din lume îl folosesc: Finlanda, S.U.A., Japonia. Pe lîngă producția superioară, acest sistem creează posibilitatea reducerii de trei ori a cheltuielilor față de tehnologiile clasice.

Produsele purtînd inscripția «Combinatul chimico-metalurgic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» — Baia Mare, România» se exportă în multe țări: Polonia, R.F. a Germaniei, Turcia, Iugoslavia, Anglia, Israel, Iran.

Combinatul băimărean participă la producția chimico-metalurgică a țării cu importante cantități de produse chimice ale acestui sector, ceea ce, în lei, înseamnă aproape 2 miliarde.

Stăm de vorbă cu *Dumitru Leana*, inginer-șef al combinatului.

— V-am ruga să ne spuneți cîteva cuvinte în legătură cu realizarea planului.

— Pe primele patru luni, planul a fost realizat în întregime, valoarea producției globale ridicîndu-se la 10 milioane lei. Aș vrea să specific că, în ciuda greutăților impuse de caracteristica compoziției chimice a concentratelor noastre, care ne-a obligat să modificăm instalațiile străine, înlăturînd în acest fel dificultățile întîmpinate în procesul de fabricație, la noua uzină de cupru parametrii proiectați au fost realizați înainte de termen. Pentru că mi se oferă prilejul, aș dori să fac cunoscut cititorilor «FLĂCĂRII» faptul că instalația în care se fabrică oxizii de plumb este una dintre cele mai moderne din lume, calitatea produselor realizate aici putînd concura alături de produsele celor mai mari firme din străinătate.

Instalațiile ultramoderne, oamenii posedînd o înaltă calificare, sprijiniți de o eficientă cercetare științifică, sînt doar cîteva dintre principalele suporturi care stau la baza succeselor cu care ne mîndrim.

Emil CIULEI

Problema de montaj se cere rezolvată operativ. Sugestiile competente sosesc cu promptitudine...

DESPRE O VOCAȚIE DEVENITĂ
certitudine

(Urmare din pag. 7)

tipurilor de rulmenți, și-au mărit considerabil capacitatea. Din 1950 începe dotarea uzinei cu mașini moderne, de mare randament. Apar strungurile universale, mașinile de frezat, rabotezele, strungurile Carusel. Prin anii 1960 se pun în funcțiune primele strunguri automate, cu lucru pe bază de program, instalațiile de controlat sudura cu ajutorul radiațiilor, în fine, strungurile semiautomate pentru filetat. Este epoca în care se afectează uzinei noi spații de producție, creîndu-se alte și alte secții. Uzina ploieșteană ajunge să numere peste 8 000 de salariați, numai grupul de ingineri și tehnicieni cifrîndu-se la 839. Era normal, mai mult, o obligație de onoare ca eforturilor depuse de către stat în vederea modernizării accelerate a uzinei să li se răspundă cu rezultate pe măsură.

Dau cuvîntul din nou inginerului Ion Divo, o adevărată «cronică vie» a uzinei, omul care a participat în ultimul sfert de secol și mai bine la toate evenimentele mai importante de aici.

— Prin 1957 am realizat instalația de foraj la 3 200 m, denumită apoi 4 LD-150. Cu toții întîmpinasem mari dificultăți în realizarea prototipului, deoarece asemenea instalații complexe nu se mai realizaseră la noi. Sonda era dotată cu aparataj pneumatic (altă noutate importantă!), pînă atunci manipularea unor astfel de agregate executîndu-se manual. Ei bine, cu toate că aveam convingerea că am făcut un lucru de calitate, cînd am hotărît să înălțăm sonda, pentru probe, n-am îndrăznit s-o facem cu ajutorul aparatajului modern cu care era dotată. Am pus mîna pe

Nu știu dacă ați știut: se verifică și... dantura diferitelor roți de pompe (în cadrul secției mecanice I). Specialiști: ing. Constantin Petrescu împreună cu muncitorii Nicu Constantinescu și Atanase Enache.

De maistrul Petre Ioniță am amintit în reportaj. Are oricînd ceva de împărtășit unuia mai tînăr.

vinciu și am înălțat-o în 4 ore, 4 ore cît 4 ani, dacă ceva n-ar fi rezistat, se putea întîmpla o nenorocire. Cred că eram în pragul unei crize de nervi în momentul cînd instalația a devenit complet verticală. Și cînd te gîndești că dacă-i puneam în funcțiune troliul propriu operația ar fi durat exact... 2 minute! Dar cu un prototip trebuie să ai răbdare și să fii cu ochii-n patru!

Experiența cîștigată de proiectanții, inginerii și tehnicienii ploieșteni începe să-și arate roadele. Rînd pe rînd sînt concepute iar apoi realizate instalații complexe de foraj ca: F-50 (pentru adîncimi de 1 200-1 500 m), 2 DH-75 A (1 800-2 000 m), C 4 LD-150 și F-200 (3 000-3 200 m), 3 DH-200 (4 000-5 000 m), 4 DH-315 (7 000 m), denumiri cam criptice, e drept, dar care găsesc rezonanțe la orice specialist din domeniul atît de vast al extracțiilor petroliere.

Dezvoltarea vertiginoasă a uzinei ploieștene este intim legată de marele avînt al întregii ramuri de construcții de utilaj petrolier. Alte cîteva uzine completează armonios și diversifică extraordinar de mult producția noastră în acest domeniu: Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște, Uzina mecanică-Cîmpina, Hidromecanica-Brașov, ca să le amintim doar pe cele mai importante. Institute de proiectări la București, Cîmpina și Ploiești asigură realizarea unor noi și mereu perfecționate utilaje. Instalații de foraj ca 3 DH-200 și 4 DH-315 au putut fi astfel concepute și realizate în timp record, avînd capacități de exploatare ce le situează pe primele locuri în lume.

Producem la ora actuală o mare și variată gamă de instalații de foraj și piese auxiliare care nu numai că asigură producția proprie, dar oferă mari posibilități pentru export. Mai mult de 60% din producția uzinei «1 Mai»-Ploiești călătorește în 24 de țări, situate pe 4 continente (Europa, Asia, Africa, America de Sud). Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște și-a sporit producția în anul 1968, comparativ cu 1959, cu 277,5%, iar producția Uzinei mecanice din Cîmpina s-a triplat în aceeași perioadă de timp.

Oferim mașini de mare competitivitate, executăm la cererea beneficiarilor variante legate de condiții specifice de sol și climă, formăm în universitățile noastre sute de tineri, veniți din toate colțurile lumii. Experții noștri colindă pămîntul, prospectînd, montînd sau dînd în exploatare sonde de fabricație românească... Dacă vom mai adăuga că în preajma celui de-al doilea război mondial România își satisfăcea din producția proprie numai 1% din totalul necesarului de mașini și utilaje petroliere (restul fiind, evident, importat), vom realiza cu adevărat drumul parcurs...

AMBASADORI — EI, INGINERII ȘI TEHNICIENII PLOIEȘTENI. SCRISORI DE ACREDITARE — SONDELE ȘI INSTALAȚIILE PETROLIERE REALIZATE DE DÎNȘII...

Din cei peste 8 000 de salariați ai uzinei «1 Mai»-Ploiești, mai bine de 700 au fost prin țări străine pentru a instala și pune în funcțiune utilajele realizate de întreprinderea lor. Calitatea muncii executate la uzina ploieșteană se verifică neîncetat. *Comenzilor de livrare a unor instalații* ca 2 DH, 4 LD, 3 DH, 4 DH-315 etc., a unor variate tipuri de pompe de noroi, prevenitoare de erupție etc., li se adaugă solicitările de specialiști, demonstrînd încă o dată că locul al treilea deținut în lume de țara noastră în domeniul construcțiilor de utilaj petrolier, nu numai onorează, dar și obligă.

L-am cunoscut, printre alții, pe maistrul de montaj Petre Ioniță, ploieștean de loc, om care are 37 de ani petrecuți în uzină. A început ca ucenic, la (cum se numea pe atunci...) «Concordia». Nici o clipă nu s-a mulțumit cu meșteșugul «furat» acum nu știu cîți zeci de ani. Nici n-ar fi fost posibil. Munca în uzină evolua rapid, apăreau alte mașini, meseria se îmbogățea și completa de la o zi la alta. A urmat școala de maiștri împreună cu alte sute de muncitori și a reușit să țină pasul, mai mult, să stăpînească la perfecție o meserie care se află, după cum am spus, într-un continuu proces de diversificare și modernizare. În 1954 este primul muncitor ploieștean care pleacă peste hotare pentru a monta instalații de foraj. Povestește cu mult umor, cu o vivacitate și o promptitudine a replicilor, cînd e cazul, proprii, se pare, acestor locuri.

— Am ajuns mai întîi — unde credeți? — în pustiul Gobi, la poalele munților Ci Le, care fac legătura cu lanțul Himalayei. Ne aflam la o altitudine de peste 2 600 metri. Eram o brigadă formată din 12 petroliști români. Am instalat și dat în exploatare 6 instalații de foraj de tip 5 D-3 200. Clima era aspră, vînturile tăioase, dune de nisip, cît vezi cu ochii. În timpul unei furtuni, țin minte, am văzut oameni purtați de vînt sute de metri... Diferențe enorme de temperatură de la zi la noapte. Dar a fost, pentru noi toți, o experiență unică aceste șase luni petrecute undeva la granița de nord-vest a Chinei, și pot afirma că ne-am achitat cum se cuvine de sarcini. Instalațiile noastre funcționau ireproșabil. Pe unde am mai fost? Țin minte că în R.D. Germană, pe malul Mării Baltice, am instalat un 4 DH-315, instalație de forat la 7 000 metri. Era acolo și inginerul Ion Divo. Instalația a fost montată și dată în exploatare pe timp de iarnă, pe un vînt puternic ca un uragan. Aveam apoi de-a face cu beneficiari dintre cei mai exigenți: muncitori și ingineri germani foarte pricepuți în probleme de tehnică, chiar dacă n-aveau încă experiența necesară în materie de instalații petroliere. Partenerul german a fost foarte mulțumit de munca noastră, dovadă că anul acesta ne-a mai comandat cîteva instalații...

Uzina ploieșteană dovedește, așadar, nu numai virtuți tehnice, ci și pedagogice, la fel de importante.

Medaliile de aur cîștigate de instalația de foraj 3 DH-200 la Leipzig în 1964 și 1967, ca și distincția similară obținută de o altă sondă, F-200, anul trecut la Brno atestă calitatea muncii și a celor care o execută, colectivul bătrînei dar continuu tinerei uzine «1 Mai».

UN EFORT MEREU ASCENDENT

Perspectivele dezvoltării uzinei ploieștene pentru anii viitori sînt foarte bune. În 1970 producția globală și marfă vor crește față de anul 1967 cu 50%, iar prețul de cost, ca urmare a unui complex de măsuri organizatorice, va fi cu 17% mai mic decît în 1965. Acțiunea de organizare științifică a producției și muncii se continuă cu și mai mare intensitate. Cîteva zeci de studii, dintre care o mare parte au și fost traduse în practică, asigură o mai rațională dezvoltare a procesului de producție, obținîndu-se astfel importante economii și beneficii. Mecanizarea preparării amestecului de formare la turnătoria de fontă precum și raționalizarea fluxului de fabricație din aceeași secție vor permite obținerea unui surplus de produse totalizînd 500 tone anual. Prin reorganizarea și conteinerizarea transporturilor interuzinale, ca și prin colectarea șpanului, se vor obține anual 1 400 000 lei economii. Măsurile preconizate de uzină sînt mult mai numeroase. Ele tind în totalitate să ridice producția și productivitatea muncii la cote tot mai înalte.

Apropierea Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român și sărbătorirea a 25 de ani de la eliberare, evenimente istorice în viața poporului nostru, găsesc în colectivul uzinei «1 Mai»-Ploiești rezonanțe adînci. Dezbătînd proiectul de Directive, muncitorii ploieșteni sînt ferm hotărîți să lucreze mai bine, cu și mai mare eficiență, pentru traducerea în viață a marilor sarcini ce le stau în față. Ele se concretizează în angajamente mobilizatoare, în hotărîrea miilor de muncitori, tehnicieni și ingineri de a fabrica instalații de o calitate mereu sporită. 20 400 000 lei la producția globală și 7 204 000 lei economii la prețul de cost, iată sintetizate în cifre semnificative aceste angajamente. Am discutat cu muncitorii din secția mecanică I. Cu toții și-au exprimat hotărîrea de a munci cu și mai mare elan pentru obținerea unor produse suplimentare și de o calitate superioară. Secția s-a angajat să predea peste plan două instalații de foraj F-200, două frîne hidromatice de 22 țoli, un geamblac pentru instalația T-50 etc.

Comenzile la zi se execută în mod accelerat. La ora actuală, în diversele secții ale uzinei se execută sau se asamblează instalații și utilaje destinate Ungariei, R.D. Germane, R.P.D. Coreene, Cubei, Indiei, U.R.S.S., Poloniei, R.P. Chineze etc., etc.

...Din strungul lui Victor Pîrlogea, muncitor de elită din cadrul secției montaj, care în 32 de ani de meserie n-a dat un singur rebut, s-au născut și piesele componente ale sondelor prototip care vor reprezenta uzina «1 Mai» la viitoarea Expoziție a realizărilor economiei naționale.

*

Vocația marii întreprinderi ploieștene, vocația și destinul oamenilor săi se împlinesc...

JUCĂRII

Dulciuri

CĂRȚI

JO-
CU-
RI

Îmbrăcăminte

ÎN-
CĂL-
ȚĂ-
MIN-
TE

COOP

ȘI COPIII AU AFLAT...
că la magazinele COOPERAȚIEI DE CONSUM
se găsesc de toate pentru ei!

UMOR

de V. TIMOC

— Ce minunat va fi în concediul de odihnă!..

— Eu nu mai pot sta: am antrenament pentru meciul de mîine!...

— Mai serviți o baterie?
— Fii serios, dom'le! Sintem în sesiune de examene...

SESAM, DESCHIDE-TE!

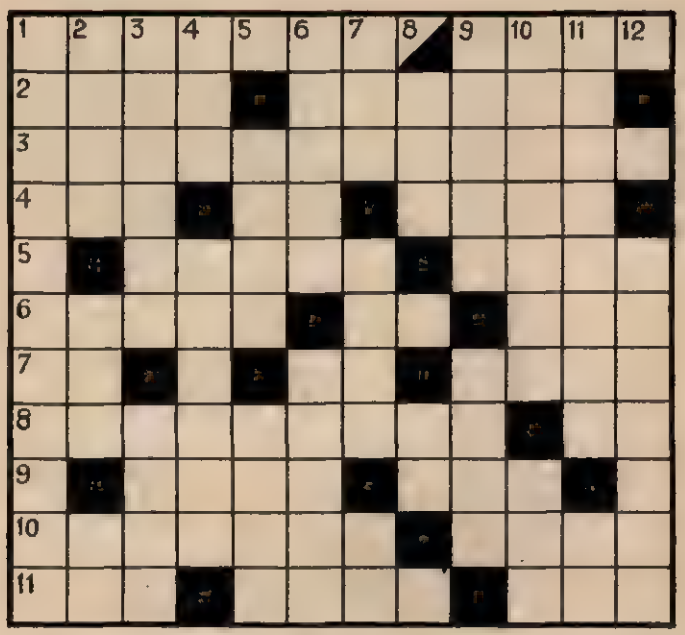

ORIZONTAL: 1) «Poarta divinității», orașul antic cu o sută de porți de aramă — Poartă... spori (bot.).2) Presiune... la poartă — O suportă, mai greu sau mai ușor, ușorii. 3) După stihurile «La castel în poartă, oare cine bate?...»se poate recunoaște autorul. 4) Diminutiv de la Elena — În poartă! — Zeiță egipteană. 5) Au făurit la Toledo celebra «Poartă a soarelui» — Gen de transport. 6) Un joc cu boabe și cu porți — Particulă — lute și nu prea! 7) Portarul Arbore la început! — O poartă calul pe șale, mai jos de greabăn — ...purtat, tot noțiune de transport. 8) Surprins în fața porții noi — Noroi. 9) Aveau odinioară porți, azi nu mai au decît bariere (sing.) — Sare la șah. 10) Vestit muzeu în Leningrad — «La un... deschisă-i calea și s-apropie de cort/ Un bătrîn atît de simplu, după vorbă, după port» (Scrisoarea III de Eminescu). 11) Purtător de valoare — Poartă arc și săgeți — O poartă mai mică.

VERTICAL: 1) «Poarta primejdiei», denumirea sub care se cunoaște strîmtoarea care unește Marea Roșie cu Oceanul Indian (3 cuv.). 2) Inel de corali, cu un lac interior, care comunică cu marea printr-o portiță — Unități de timp — Mitologicul purtător de căldură și lumină. 3) Prinde poarta — Odinioară erau numiți direct de Poartă (sing.). 4) Aici — Mecanism la unele porți. 5) Poarta din zicala cu vițelul — Lipsită de transparență. 6) Inter dreapta la fotbal — Preambul la formula magică de desferecare a porților. 7) Porțile nedumeririi — Asigură poarta — La joc! 8) Canat fără margini! — Rest de portic! 9) Teren cu porți — Poartă o singură roată. 10) «Poarta infernului» de A. Rodin — Element zoomorf în fața unor portaluri. 11) Mobilele ușii — Ministerul Sănătății. 12) Puterea care a creat «Sublima Poartă» de odinioară.

C. CERNAT

Dicționar: ASCA, ANTA.

Dezlegarea jocului LA BAIE, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) TRAMBULINA — S. 2) OAMENI — CASCA. 3) R — AS — TRIVIAL. 4) INRAMA — AA — BT. 5) DIA — A — B — LAIE. 6) ES — C — RAC — ENA. 7) INOTATOARE. 8) APARECE — RE — C. 9) P — VAPORAS — SL. 10) APELURI — IOLA. 11) RIT — SIIT — CIT. 12) INECAT — ARAPI.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

MOSCOVA **Constructorii autostrăzii transkazahstane Tianshan-Volga au depășit hotarul dintre Europa și Asia. Mari sectoare ale șoselei au și fost date în folosință. La terminare, magistrala va totaliza 3 000 km.**

PARIS **S-a lansat un nou suport publicitar. Librăria Saint-Germain-des-Près a pus în vînzare, la un preț convenabil, o colecție de volume de poezie în care paginile de versuri alternează cu cele de publicitate.**

BONN **Un comunicat al Ministerului de Interne al R.F.G. anunță că 10% dintre candidații partidului de extremă dreaptă N.P.D. la viitoarele alegeri sînt foști membri ai partidului nazist, 22 dintre ei încă din anul 1933.**

SEUL **Un fabricant de creioane a fost dat în judecată pentru a-și fi botezat produsele cu marca «Picasso». Nu pentru că a folosit un nume mare într-un scop minor, ci pentru că în Coreea de sud pînă și utilizarea numelui acestei personalități cu vederi progresiste este pedepsită cu șapte ani închisoare, ca «manifestare de simpatie față de comunism».**

NEW YORK **Controverse pe marginea contractului semnat în 1959, pentru 12 ani, între cei 55 cosmonauți în serviciul N.A.S.A. și revista «Life». Prin acest contract, revista și-a asigurat monopolul publicării interviurilor și declarațiilor cosmonauților americani.**

STOCKHOLM **Televiziunea suedeză a anunțat că un grup de experți suedezi și danezi a propus — pentru prevenirea accidentelor generate de aglomerația crescîndă a navelor în strîmtorile ce despart Danemarca de Suedia — instituirea sensului unic în strîmtoarea Eresunn.**

BERLIN **Din 1949 și pînă azi, 21 comune din R.D.G. au devenit orașe, datorită importantei lor dezvoltări economice. Numărul locuitorilor din Eisenhüttenstadt, de pildă, a crescut din 1950 de aproape patru ori.**

BRASILIA **Din 25 000 000 copii brazilieni, jumătate nu frecventează școala. După cele mai modeste calcule, ar mai fi nevoie, pentru remedierea situației, de cel puțin 150 000 cadre didactice.**

TOKYO **Deși cifra produsului anual brut plasează Japonia pe locul doi în rîndul țărilor capitaliste, din punct de vedere al nivelului de trai ea se situează dincolo de locul 20.**

LONDRA **Pentru stimularea vînzărilor în S.U.A., firma «Rolls-Royce» lansează un nou model, corespunzînd exact normelor stabilite de Consiliul Național al S.U.A. pentru securitatea circulației.**

BRUXELLES **În centrul capitalei belgiene va lua naștere în 1976 un complex comercial internațional. În cele 8 clădiri de cîte 12 etaje urmează să se întîlnească oameni de afaceri din Europa, America, Asia și Africa.**

ALGER **1969 a fost declarat în Algeria «Anul turismului internațional». Guvernul a alocat în acest scop o sumă echivalentă cu 16 400 000 lire sterline. Hotelurile algeriene oferă turiștilor 16 000 locuri.**

Prima deținătoare a titlului de «Miss Cehoslovacia» a fost aleasă — dintre 36 concurente prezente în saloanele hotelului Pupp din Karlovy Vary — în persoana tinerei Kristina Hanzalova, actriță a Teatrului din Presov (Slovacia de est). În vîrstă de 20 de ani, ea are înălțimea de 173 cm și măsurile principale: 89,5 — 59,5 — 90 cm. «Miss R.S. Cehoslovacă» va participa la concursul de la Londra pentru alegerea lui «Miss World».

JOCUL CU MINGEA

În legătură cu acțiunile pentru intrarea Angliei în Piața comună, pe scena diplomatică occidentală a început să se desfășoare un joc strîns și delicat, căruia un ziar francez îi dă numele «jocul cu mingea». Partizanii lărgirii Pieței comune au deschis jocul, afirmînd că o dată cu formarea noului guvern francez așteaptă modificări substanțiale în poziția Franței, în sensul înlăturării vetoului din calea cererii engleze. În primul său discurs, noul prim-ministru francez Chaban-Delmas a respins ofensiva, declarînd: «Noi sîntem gata să mergem atît de repede și atît de departe cît vor partenerii noștri să meargă». Cu alte cuvinte este rîndul acestor parteneri să arate cînd și cum vor să rezolve problemele ridicate de intrarea Angliei. Această «tactică centrală», cum o definește «Le Monde», se bazează pe concluzia, semnalată de același ziar, că, pînă acum, partenerii Franței s-au folosit cu plăcere de poziția categorică a Franței pentru a amîna ei înșiși sarcina — se pare nu tocmai plăcută — de a rezolva această problemă. Se afirmă că negociatorii francezi vor care partenerilor lor să dovedească în practică dorința lor de a include Anglia, definitivînd organizarea Pieței comune agricole, care, după cum se știe, avantajează Franța. În cercurile diplomatice franceze se consideră că numai pe această cale se poate întări comunitatea vest-europeană — condiție prealabilă a lărgirii Pieței comune fără riscul de a o dilua.

În cercurile de la Bruxelles se așteaptă însă ca mingea să fie retrimisă în terenul francez, cerîndu-se Parisului să dovedească în mod concret că a intervenit o schimbare în poziția sa — adică să renunțe să blocheze sistemul de vot majoritar din Consiliul ministerial.

La ora cînd scriem, jocul continuă și se pare că arbitrul va fi nevoit să acorde prelungirile necesare unui scor concludent. Pentru că, după părerea observatorilor de la sediul comisiei din Bruxelles, tendința aceasta a «sincronizării» mișcărilor, a legării oricărui pas ce se face spre Anglia de concesii reciproce între partenerii Pieței comune, poate duce la asemenea ajustări încît să nu se poată în esență face nici o mișcare dincolo de Canal.

Nicolae LUPU

MADRID: SEMNE DE ÎNTREBARE

De un an încoace, ori de cîte ori pe planul politicii interne sau externe spaniole se produce un eveniment mai mult sau mai puțin ieșit din comun, în cercurile politice madrilene începe imediat să se vehiculeze ideea unei remanieri a cabinetului franchist. Așa s-a întîmplat o dată cu reabordarea mult discutatei teme a succesiunii sau cu instaurarea — în martie — și mai apoi abrogarea — în aprilie — a «stării excepționale» asupra întregii Spanii.

Dar zvonurile s-au dovedit a fi pînă acum simple zvonuri. Ceea ce nu le-a împiedicat însă să renască zilele acestea, o dată cu intrarea în faza acută a «crizei Gibraltarului» și cu încheierea negocierilor dintre Spania și Statele Unite privind statutul bazelor militare americane pe teritoriul spaniol.

Modul în care au fost rezolvate sau mai degrabă abordate (de rezolvare nu poate fi vorba!) aceste două chestiuni, ambele de o excepțională importanță pentru Spania, este considerat de anumite cercuri ineficient. Căci deși, o dată cu întreruperea completă a legăturilor Spaniei cu «Stînca», colonia britanică s-a aflat — așa cum se sconta la Madrid — într-o serioasă dificultate economică, printre cei care au avut de suferit au fost și cei 4 800 de muncitori spanioli care nu se mai pot prezenta la locurile lor de muncă din dominionul britanic. Adăugată prelungirii, cu încă un an, a existenței bazelor militare americane în Spania, ca și seriei de probleme nerezolvate încă pe planul politicii interne, această criză a creat o stare de nemulțumire generală care pune sub semnul întrebării eficiența sistemului de lucru al guvernului de la Madrid. Iată de ce astăzi, mai mult ca oricînd, remanierea pare inevitabilă. În cazul în care zvonurile vor fi confirmate (o oficialitate guvernamentală declară: «Noul cabinet ar putea fi anunțat chiar în luna iulie, înainte ca generalul Franco să părăsească Madridul pentru vacanța de vară»), se consideră că noul guvern va reprezenta mai mult decît o simplă schimbare de personalități: se va asista la o realiniere a forțelor de bază reprezentate în guvern. Modificările din sînul cabinetului madrilen vor aduce — se afirmă — o oarecare întărire a tehnocraților din organizația Opus Dei, organizație ce are de pe acum patru miniștri în posturile cheie ale economiei spaniole.

O remaniere a cabinetului de la Madrid, cu implicațiile ei economice dar mai ales politice, ar da poate un răspuns, necomplet dar întrucîtva anticipat, la întrebarea: «După Franco, cine?»

Rodica DUMITRESCU

Intenția autorităților sud-coreene de a revizui actuala constituție, pentru a permite lui Pak Cijan Hi să fie ales pentru a treia oară în funcția de președinte al regimului din Coreea de sud a stîrnit un larg protest, concretizat în puternicele demonstrații de la Seul, reprimate cu brutalitate de poliție.

Divorț politic italian

de Silviu BRUCAN

După o îndelungată perioadă de frămîntări sociale, Italia a intrat în ceea ce observatorii numesc «cea mai complexă criză politică de după război».

Interesant este faptul că, potrivit canoanelor keynesiene și statisticii societății consumului, Italia este trecută în rubrica țărilor prospere, cu un înalt indice de creștere economică, cu o monedă fermă și cu întreaga recuzită scenografică: multe mașini, multe frigidere, televizoare etc. Și totuși — cum repeta cu încăpățînare Galilei — pămîntul, în speță o cizmă a lui, se mișcă.

Congresul partidului democrat-creștin și plenara C.C. al partidului socialist — cele două mari partide ale coaliției de centru-stînga care guvernează țara de mulți ani — s-au terminat în mod dramatic, primul printr-o accentuare a divergențelor dintre cele opt fracțiuni, a doua printr-o scindare răsunătoare care a dus la prăbușirea cabinetului Rumor. A apărut astfel mai explicit ca oricînd distanța netă care separă structura puterii de forțele sociale masive care mișcă lucrurile înainte și incapacitatea liderilor coaliției de a mai camufla această distanță prin formule de miraj politic.

Democrația creștină a ajuns la un impas mult mai semnificativ, și în definitiv mai greu de consecințe, decît criza socialistă, deoarece partidul democrat-creștin a dominat scena politică italiană în întreaga perioadă postbelică. Faimoasa «deschidere spre stînga», proclamată de acest partid la începutul anilor '60, n-a fost altceva decît o manevră de atenuare a contradicțiilor sociale ale Italiei prin niște reforme timide și de fațadă. Obținînd concursul social-democrației — sculă încercată și mereu dispusă la asemenea operațiuni — partidul democrat-creștin a socotit că chiar și reformele modeste promise de Aldo Moro reprezintă pași prea riscanți și a bătut pasul pe loc sub conducerea lui Rumor. Între timp, conflictele sociale s-au ascuțit, problemele nerezolvate s-au acumulat și — potrivit logicii politice — aripa de stînga s-a radicalizat. Chiar și sindicatele catolice la ultimul congres de la Torino au hotărît să rupă legăturile cu partidul democrat-creștin. De aceea, Aldo Moro s-a depășit pe sine, lansînd un atac frontal împotriva conducerii majoritare Rumor-Piccoli-Colombo și preconizînd un program curajos de înlăturare a dezechilibrului economico-social dintre nordul și sudul Italiei, de intervenție activă a statului, de reformă a învățămîntului și de colaborare cu sindicatele în reglementarea revendicărilor muncitorești, iar pe plan extern o politică de «depășire a blocurilor» și de promovare a rolului țărilor mici și mijlocii. Pentru realizarea acestor obiective, Aldo Moro a mers pînă la a preconiza deschiderea unui dialog cu comuniștii — recunoaștere a incontestabilei realități politice a Italiei de azi, și anume că partidul comunist este exponentul noilor forțe sociale în ascensiune, al forțelor critice și contestatare care supun unui atac continuu și eficace actuala structură a puterii. Bineînțeles că o poziție atît de radicală nu putea cuceri majoritatea la congresul democrat-creștin, dar ea confirmă existența unei mase catolice de stînga care-și caută locul în politica italiană alături de forța determinantă a stîngii — partidul comunist. Nu este însă exclusă, desigur, nici reactivizarea aripii de dreapta a democrației creștine, înspăimîntată de această alunecare de teren care o lasă agățată în aer.

Cît îi privește pe socialiști, ei prezintă un anumit paralelism cu cei din Franța. Căutările înfrigurate de combinații cu centrul burghez, cuplate cu refuzul de a face front cu comuniștii, s-au soldat cu pierderi electorale și o dezagregare politico-organizatorică, în care ambițiile liderilor socialiști de a intra sau rămîne în guvern apasă pe accelerator.

Pe scurt, este vorba de o criză politică și nu de o simplă și rutinieră criză de guvern. Chiar dacă resursele democrației-creștine în materie de șefi de guvern s-au dovedit practic inepuizabile, desemnarea unui nou lider politic și înjghebarea unui nou guvern nu rezolvă problema atîta timp cît baza lui politică rămîne atît de șubredă, iar distanța față de forțele sociale ascendente ale Italiei atît de mare.

MUTAȚII POLITICE SENEGALEZE?

Vara lui 1969 va fi, pentru Senegal, o «vară fierbinte»? Întrebarea este generată de evoluțiile din ultima vreme ale vieții politice senegaleze, care cunoaște o efervescență particulară. Sînt angajate în acest sens cele mai diverse cercuri ale opiniei publice ale țării. Cîteva exemple: se vorbește despre renunțarea la sistemul prezidențial în forma sa actuală, în sensul desemnării unui prim-ministru; a luat ființă un club politic — «Națiune și dezvoltare» — în care oameni politici, economiști, sociologi, înalți funcționari de stat (deci și reprezentanți ai autorităților) dezbat marile probleme ale dezvoltării țării, în perspectivă; continuă mișcările studențești ce revendică restructurarea vieții universitare (dar și a altor sectoare ale vieții publice). «Sîntem într-o perioadă de mutații» — se spune în aceste zile la Dakar. Nu este însă, aceasta, o constatare a cărei valabilitate se referă doar la acest an. Pentru că 1968 a cunoscut, la rîndul său, o «vară fierbinte» în Senegal. Acțiunile puternice ale sindicatelor și ale studențimii din lunile mai-iunie ale anului trecut (ca și din perioada imediat următoare) au marcat cît se poate de concludent gravitatea problemelor cu care țara este confruntată în acest moment al dezvoltării ei. Iată cum rezuma situația, succint, un ziarist african: «După ce a pierdut poziția sa privilegiată din Africa de vest (din vremea dominației coloniale, cînd Dakarul era capitala întregii Africi Occidentale Franceze — n.n.), Senegalul a suferit consecințele dezastruoase ale monoculturii și capriciile climatului. Capitalismul străin, încă puternic în țară, înăbușă dezvoltarea economiei naționale». Prezent în acele zile din mai-iunie în capitala senegaleză, mi-am putut da seama, de altfel, în modul cel mai concret, de atitudinea forțelor contestatare față de reprezentanții capitalului străin în Senegal (fiind chiar luat, pentru moment, în cursul unei demonstrații, drept unul dintre aceștia de către un grup de manifestanți și riscînd să fiu tratat în consecință...).

În aceste zile, studențimea se manifestă din nou cu vigoare în sprijinul revendicărilor formulate. Sindicatele, deocamdată, se mențin în expectativă, urmărind cu atenție transformările în structura politico-socială a țării, pe care regimul președintelui Senghor le-a anunțat. Oricum, modificarea ambianței interne, în sensul afirmării mai puternice a opțiunilor dezvoltării și progresului social al țării, se menține problema nr. 1 a Senegalului.

Corneliu VLAD

LA EST DE GOLFUL PERSIC

Dacă în urmă cu cîtăva vreme bursele din marile metropole occidentale reflectau cu fidelitate — prin creșterea bruscă a cursurilor acțiunilor unor companii petroliere — interesul pentru descoperirea neașteptată a unor bogate zăcăminte în Alaska și zona arctică, iată că acum tot acest «barometru» economic vine să anunțe că «febra petrolului» a cuprins o nouă regiune. Este vorba de vasta zonă din sud-estul asiatic, pornind din Golful Siam și cuprinzînd apele de coastă ale peninsulei malayeziene și nenumăratele insule și insulițe indoneziene. Iar faptul că, într-un răstimp foarte scurt, cursul acțiunilor acelor societăți care operează în această regiune a crescut la bursa din Wall-Street, de pildă, de mai bine de cinci ori, este revelator pentru importanța care se acordă acestui probabil cel mai important rezervor de petrol situat la est de Golful Persic. Dintre cele aproximativ 20 de societăți care au obținut concesiuni de explorare, mai importante sînt concernele internaționale Shell, Mobil Oil, Gulf Oil, Union Oil of California, British Petroleum, trei societăți japoneze, precum și compania italiană AGIP. Cartierul general al multora dintre acestea a fost stabilit la Singapore. Cercetările s-au îndreptat cu prioritate asupra zonei marine, experții apreciind că sub fundul Mării Chinei de Sud se află un uriaș lac de țiței. De altfel, aceasta se încadrează în tendința generală actuală de a considera adîncurile mărilor drept o foarte mare sursă potențială de bogății — și în primul rînd petrolifere; dacă în prezent 300 milioane tone (16 la sută din producția mondială) sînt extrase din subsolul marin, se presupune că acesta ar ascunde 12 miliarde tone — respectiv 12 la sută din rezervele mondiale. Cît privește respectiva regiune, speranțele pornesc de la zăcămintele micului sultanat Brunei, aflat sub protectorat britanic, unde se extrage petrol de 30 de ani — mai mult de o treime din cantitate fiind scoasă din adîncul mării. Îndeosebi atenția este îndreptată asupra Indoneziei — plasată în prezent pe locul 11 între țările producătoare de petrol din lume. Așa cum relata ziarul elvețian «Die Tat», «la începutul anului curent exploratorii au fost electrizați de știrea că firma «Isapco-Sinclair» a descoperit în largul coastei insulei Java, la 120 km nord-est de Djakarta, un nou zăcămînt foarte promițător». O serie de societăți japoneze întreprind prospectări în apele Javei și în largul coastelor Sumatrei. Prezența japoneză activă este explicată prin distanța foarte redusă, fapt care ușurează sarcina îndestulării mașinii sale industriale însetate de petrol. În plus — și aceasta a atras aci și marile companii americane — țițeiul indonezian s-a dovedit a avea un conținut foarte scăzut de sulf (sub 0,2%), făcîndu-l ideal pentru marile metropole amenințate de poluarea atmosferei. La aceasta se adaugă și faptul, subliniat de «International Herald Tribune», că «tendințele de expropriere ale Administrației Sukarno nu mai sînt decît un ecou al trecutului. Guvernul președintelui Suharto și directorul general al companiei «Pertamina», Ibnu Sutowo, și-au îmbunătățit politica față de investițiile străine în petrol în ultimii doi ani».

I. CIOARĂ

Ceremonia investirii prințului Charles ca prinț al Țării Galilor — care semnifică proclamarea oficială a fiului cel mai mare al reginei Elisabeta ca moștenitor al tronului Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord — a prilejuit adoptarea unor măsuri extraordinare de securitate în localitatea Caernarvon. Aceasta cu atît mai mult cu cît au fost semnalate cîteva încercări de atentat puse la cale de separatiștii galezi, care sînt împotriva investirii unui englez ca prinț al Țării Galilor. În fotografie: cercetarea cu atenție a tribunelor la Caernarvon.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

ÎN URMĂRIREA SOARELUI

Prima etapă. Un tînăr francez, în vîrstă de treizeci de ani, cunoscut în lumea sportivă ca un bun jucător de tenis, săvîrșește, în vara anului 1923, un *miracol*: străbate Atlanticul, de unul singur, cu o mică barcă, lungă de numai 11 metri. Durata parcursului Europa-America: 102 zile (25 aprilie—4 august). Aceasta a fost prima traversare, de unul singur, a marelui ocean, și peripețiile sale ne-au fost descrise de navigatorul amator într-o carte: «Singur străbătînd Atlanticul».

Etapa a doua. «Firescret», mica barcă devenită celebră o dată cu stăpînul ei, se aventurează în continuare, pe drumul început, în *lupta cu pustiurile de apă*. La 1 noiembrie 1924 pleacă din New York, pe linia imaginată de Gerbault, pentru realizarea înconjurului lumii — tot de unul singur. Fantastica aventură — 60 000 de km prin apele oceanelor Pacific, Indian și Atlantic — se termină cu bine la 27 iulie 1929, cînd navigatorul solitar sosește în portul Le Havre, unde-l așteaptă 50 000 de admiratori, 30 vapoare de escortă și peste 200 de bărci. O nouă carte consemnează frumusețea și dramatismul călătoriei: «În urmărirea soarelui». Din ea aflăm și *primul drum* pe care l-a făcut Alain Gerbault după ce a pus piciorul pe pămînt: s-a dus la Paris, unde a jucat tenis, într-o partidă din cadrul cupei Davis.

Ion MUNTEANU

TOKYO

ITINERAR HIKKARI

Corespondență specială
de la Florea ȚUIU

Am parcurs de curînd ruta Tokyo-Osaka călătorind cu cel mai rapid tren din lume, Hikkari. La dreapta liniei ferate, spre interiorul insulei, șirurile de dealuri se ridică în trepte pînă la orizont. În stînga — imensa întindere de apă a Pacificului, cînd mai aproape, cînd ceva mai departe. În acest peisaj, unde pămîntul se îngemănează cu marea, «trenul-proiectil» — cum îi spun japonezii — străbate cu circa 200 km pe oră dealurile și munții. Pe lîngă natura ei pitorească și primitoare, Japonia dezvăluie și ritmul trepidant al unei societăți puternic industrializate. Această impresie nu te părăsește nici după ce ieși din capitală. *Pe parcursul străbătut de Hikkari pînă* la Shizuoka, ți se pare că te afli tot pe undeva prin apropiere de Tokyo. Nagoya, unde după 300 km trenul face prima oprire, este unul dintre cele mai mari orașe ale Japoniei și poate cel mai modern. Dar și mai departe, pînă la Kyoto și apoi Osaka și Kobe — orașe care, împreună cu Nagoya, Yokohama și Tokyo alcătuiesc, pe coasta Pacificului, centrele suprapopulate din regiunea centrală a Japoniei — localitățile se înșiruie ca niște mărgele într-o salbă *extrem de bogată*. Acest *imens furnicar* a ridicat problema organizării vastei regiuni dintre Tokyo și Osaka (530 km în linie dreaptă), în care trăiește cea mai mare parte a populației țării.

Astăzi — consideră experții — s-a ajuns într-un stadiu în care în viața cotidiană a orașelor japoneze, tinzînd spre o tot mai accentuată diversificare, trebuie făcută o distincție între fenomenul urban — cu aglomerarea de populație în limitele teritoriale ale orașului — și fenomenul urban ca activitate care depășește aceste limite. În aceste condiții, se caută soluții mai ales prin asigurarea unor posibilități rapide de deplasare de la un centru la altul. Migrația zilnică a oamenilor în această regiune atinge cifre enorme. Numai trenurile superexpres Hikkari, care circulă în permanență din jumătate în jumătate de oră în ambele direcții, au transportat în ultimii trei ani un număr de călători mai mare ca întreaga populație a Japoniei. Fluxul este deosebit de intens între Tokyo și Osaka, unde în mod virtual orașele au depășit granițele lor fizice, alcătuind la un loc «un oraș de sferă regională», denumit «Tokaido Megalopolis».

CRONICA DE TREI SECUNDE

CLIPĂ...

Eu cred că una dintre cele mai privilegiate clipe ale vieții noastre pe pămînt e aceea cînd constatăm că polițiștii devin tandri pînă la abuz, nerepresivi pînă la dulcegărie, față de semenii lor. Bogza se întreba, pe vremuri, cutremurat, de ce-l salută noapte de noapte sergentul din colțul străzii sale. De ce mă salută sergentul, de ce mă salută sergentul — se tînguia scriitorul, și în auzul meu acea jeluire a rămas pe viață ca dovada irefutabilă a muzicii la care poate ajunge sarcasmul — cînd vrea și are de ce. O, de ce mă salută sergentul, de ce, de ce — iată o melodie, un cîntec de dor al ironiei, rareori ajunsă aici, în preajma melopeii. Acum, polițiștii elvețieni anunță categoric că sînt hotărîți să renunțe la bîtă. Dincolo, în Anglia, Scotland Yard-ul își bate capul — înduioșător — cu îndrăgostiții și șoferii.

...TAXI...

...Se știe ce rol joacă mașina, mai ales taxiul, în viața îndrăgostiților. Pe bancheta taxiului, ei au senzația că sînt bogați — adică fericiți, că străbat lumea fiind singuri și rapizi, că merg pînă la capătul lumii neștiuți decît de un singur om — șoferul. Intimitatea pe roate vine din adîncul secolelor, de la idilele nebune în caleștile minunate, cu muschetari, cu lună în iazuri, cu bandiți onești, și de mai departe... În Anglia, respectul față de intimitate a mers pînă acolo încît între șofer și cei de pe bancheță s-a pus de mult un geam opac. Dar au apărut hoții care — după cum iar se știe — au folosit pe larg taxiul în activitățile lor.

...STAI!

...Șoferii au renunțat treptat la geamul opac, preferînd o sticlă tot mai transparentă. Apoi au obținut autorizație de a instala o oglindă retrovizoare, care să le permită a observa ce fac clienții de pe banchetă. Nu toți pasagerii sînt îndrăgostiți, dar nici toți îndrăgostiții nu și-au cumpărat jaguar sau Simca personală. Îndrăgostiții, ca atare, protestează: oglinda și sticla transparentă le tulbură intimitatea în taxiuri. Scotland Yard-ul studiază problema și se ajunge la: geamul rămîne transparent, dar șoferii nu au dreptul de a întoarce capul; retrovizorul va fi astfel instalat încît șoferul să nu poată privi mai jos de umerii celor plecați la capătul lumii. Se ajunge deci la un compromis — e maximum ce se poate obține cînd poliția face abuz de tandrețe. Dar clipa cînd detectivii și sergenții studiază nuanțat idilele tactile e prea frumoasă ca să nu-ți vină să-i spui precum Faust cu jupîn Titircă Inimă-Rea, în timpul rondurilor sale: «Stai!»

Radu COSAȘU

LUNA - O MARE AVENTURĂ PĂMÎNTEANĂ

(Urmare din pag. 18)

Rosch, directorul marelui observator Pic du Midi și profesor la Facultatea de științe din Paris — Luna este mai prietenoasă, fără îndoială, decît astrul zilei, deoarece este mai puțin impunătoare. Ideea pe care, de-a lungul timpului, oamenii și-au făcut-o despre ea a reflectat cu fidelitate meandrele progresului spiritului uman în înțelegerea lumii. Aproape că am putea caracteriza fiecare epocă prin atitudinea omului față de Lună în *momentul respectiv*».

Convingerea vechilor greci despre diferența fundamentală dintre Lună și celelalte corpuri cerești, pe de o parte, și Pămîntul nostru, pe de altă parte, se regăsește aidoma în mai toate vechile scrieri religioase și mitologice. Chiar dacă un Anaxagora, de pildă, a riscat să fie acuzat de impietate exprimînd o opinie contrarie, concepția teologică a dominat milenii de-a rîndul.

Din fericire, această concepție n-a putut împiedica acumularea de observații minuțioase, care au permis lui Hiparh din Rodos, primul «astronom complet» al istoriei, să descrie cu o remarcabilă exactitate mișcările astrului nopții pe bolta cerească (deși pleca de la premise greșite, geocentrice!). Și tot el, pe baza studiului eclipselor lunare, a dedus valoarea distanței de la Pămînt la astrul nopții cu o precizie mai mult decît onorabilă, dacă o raportăm la sărăcia aparatului matematic

Aparatul de respirat pe Lună.

din vremea sa.

Luna ca măsură a cunoștințelor umane, a atitudinii omului față de lumea înconjurătoare — iată o idee fecundă care își găsește o pregnantă materializare la 10 ianuarie 1610. Este data cînd Galilei descoperă pe cer, cu ajutorul lunetei construite de el, anumite fenomene care confirmau teoria lui Copernic. Este data cînd Galilei, acest titan al epocii moderne — cercetînd munții lunari, cu vîrfurile lor luminate de soarele ce răsărea, în timp ce povîrnișurile și văile dimprejur pluteau încă în bezna nopții — își dă seama că Luna poate fi un Pămînt cu munți și cu văi, după cum Pămîntul poate fi un astru, un simplu corp ceresc ca alte mii și mii... Dar atunci de ce omul ar fi o apariție unică în univers? Giordano Bruno plătise cu viața, pe rug, în Campo dei Fiori, această idee «eretică», și iată că doar 10 ani mai tîrziu Galilei, luneta sa în mînă, afirmă că nu exi[stă] nici o deosebire între Pămînt și L[una] «desființînd» astfel, în cîteva cuv[inte] cerul...

Fie-ne iertat ca, într-o asem[enea] companie ilustră, să menționăm [și] mele bunului Cyrano de Bergerac [care] se pare că avea și unele cunoștințe ș[tiin]ț ifice, nu numai pricepere scr[iito]r ceească), amintind azi spirituala rema[rcă] din prima pagină a lucrării sale fant[as]tice «istorie comică a statelor și imperiilor din Lună»:

«În ceea ce mă privește eu cred că Luna este o lume ca a noastră, căreia Pămîntul îi servește drept Lună... Și poate chiar în acest moment cineva pe Lună își bate joc de un altul, care susține că globul nostru este o lume...»

Observarea Lunii stă la baza uneia dintre cele mai strălucite cuceriri ale spiritului uman: creația științifică a lui Newton. Savantul însuși arată într-una dintre scrierile sale cum, în 1665, anul cînd în Anglia bîntuia «ciuma cea mare», a început să se g[ân]dească la gravitație, «care se întinde pînă la orbita Lunii, și am comparat forța necesară pentru a ține Luna pe orbita ei cu forțele de gravitație de la suprafața Pămîntului». Astfel lua naștere, din contemplarea Lunii de către un spirit genial, una dintre teoriile fundamentale ale științei.

De observațiile asupra Lunii este în modul cel mai intim legat avîntul unei discipline cu profunde implicații; ne referim la mecanica cerească, și o dată cu ea pătrundem, din nou, în panteonul științei: Leibniz, D'Alembert, Laplace, Lagrange, Euler, Bessel, Gauss, Henri Poincaré...

Cît privește prezentul, inutil să [mai] liniem «datoria» cosmonauticii, a [în]tregului complex de științe spațiale, f[ață] de Lună... O știe pînă și un copil [de] clasa întîi primară, și poate acesta es[te] elementul cel mai uimitor și, în ace[lași] timp, cel mai încurajator al avem[ului] lunare. Ea dă noi dimensiuni pute[rii] omului asupra naturii, îi insuflă încr[e]derea că «poate orice». «Dacă pînă la sfîrșitul veacului — remarca profesorul Jean Rosch — un om va vizita Marte sau Venus, aceasta va fi o realizare prodigioasă, dar nimeni nu se va mira. Din moment ce obsesia seculară «om pe Lună» se va spulbera (și cine se îndoiește că nu va fi așa?), tot ce va urma va părea natural».

Firește, ca în orice acțiune de [o] asemenea anvergură și operațiun[ea] «Om pe Lună» se poate izbi de ne[pre]văzut. Pot interveni amînări de ultimă oră, surprize tehnice sau de altă natură, dar indiferent de rezultatul misiunii neînfricaților cosmonauți de pe «Apollo-11», cărora întreaga omenire le urează «drum bun» și... «la revedere» — un fapt este cert: omul s-a «desprins» din leagănul său multimilenar, Pămîntul.

Cînd ilustrul genovez care visa și căuta un nou continent dincolo de ape l-a găsit, în sfîrșit, a putut spune cel dintîi: **Il mondo è poco**, Pămîntul nu este chiar așa de mare cum se c[rede]. Poate azi mai mult ca oricînd trebuie să ne amintim de aceste cuvinte, de încărcate de semnificații, cărora micimea Pămîntului și măreția ge[niu]lui uman.

MEMENTO

Prezentat de: Magda MIHAILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● În întîmpinarea marilor evenimente din august — Congresul al X-lea al P.C.R. și aniversarea unui sfert de veac de la eliberare — Editura pentru literatură va tipări, printre altele, volumul colectiv de reportaje **Dimineți însorite**, o culegere de nuvele de autori români contemporani **Pătrar de veac**, romanul lui Aurel Mihale — **Primăvară timpurie**; dintre reeditări menționăm: **Șatra** de Zaharia Stancu și **Îngerul a strigat** de Fănuș Neagu.

● După ce cu volumul de poeme «Semn», criticul Matei Călinescu s-a relevat, structural, ca poet, recenta sa carte **Viața și opiniile lui Zacharias Lichter** ni-l prezintă și în ipostaza unui prozator de subtile și personale resurse (Editura pentru literatură).

● Într-o eventuală antologie a liricii noastre patriotice-cetățenești, credem a sta în primele rînduri poemul **Păhar** de Mihai Beniuc, aflat pe întîia pagină a săptămînalului bucureștean România literară (nr. 26).

● Două cărți de proză în limba maghiară: **Frumoasa doamnă Kozma** (nuvele și povestiri) de scriitorul cu îndelungă și valoroasă activitate creatoare, Kovacs György, și cealaltă, tot de nuvele și povestiri, **Trebuie să învingi**, datorata tînărului prozator Szele Péter (Editura pentru literatură).

● Robert Desnos: **Noaptea nopților fără iubire**. Nu poate decît să ne bucure prezența în librăriile noastre a unei culegeri antologice din lirica marelui poet francez Robert Desnos, ale cărui infinite disponibilități spre vis nu l-au îndepărtat de la fundamentalele sensuri existențiale, nici în operă și nici în viață. Satisfacția însă ne este potențată și de faptul că echivalentul originalului ne este asigurat în tălmăcire de poeții Vasile Nicolescu și Tașcu Gheorghiu. Iar studiul liminar semnat de Vasile Nicolescu încîntă ca un poem, relevîndu-ne totodată cu subtilitate și directă înțelegere frumusețile și substanța umană din poezia lui Robert Desnos (Editura pentru literatură universală).

● Tot la aceeași editură, în colecția «Eseuri» (colecție pe care o salutăm ca o foarte bună inițiativă editorială), a apărut **Mitul lui Sisif** de Albert Camus. Traducere, prefață și note de Irina Mavrodin.

● Continuînd publicarea celebrelor **Vieți paralele** de Plutarh, Editura științifică a scos de sub tipar volumul IV din scrierile marelui istoric (și moralist) al antichității. Sînt prezente în acest volum nume de mare și familiară rezonanță istorică: Demosthenes, Cicero, Crassus, Sertorius, Antonius, Demetrios... Traducere, notițe introductive și note de prof. univ. dr. docent N.I. Barbu.

● La Editura Meridiane a apărut o carte utilă pentru informația conținută: **Mari actori ai lumii** de Philippe Van Tieghem. Sanda Diaconescu, care a tradus lucrarea, a alcătuit în spiritul cărții o addenda cu actori români

cinema

● **Crimă la cabaret.** La adăpostul unei intrigi polițiste, Jiri Menzel, vrednic reprezentant al tinerilor cineaști cehoslovaci, își desfășoară în voie comicul său trist, scăldat în apele grotescului. În distribuție — Eva Pilarova, Jiri Suchy, Jiri Slitr, Jitka Zelenohorska, Vlastimil Brodsky, Rudolf Hrusinsky.

● **Operațiunea Belgrad.** Evenimente dramatice, desprinse din sfîrșitul celui de-al doilea război mondial și structurate pe schema unei povestiri investite și cu unele ambiții de portretizare psihologică. Regia — Zika Mitrovica. Interpreți — Dușan Bulajic, Bata Zivojinovici, Aleksander Gavric, Dusika Zegarac.

● **Armata codobaturilor din nou în luptă.** Revin micii eroi din prima serie a «Armatei codobaturilor», copii care nu vor să ne farmece pur și simplu, ci au pretenția, îndreptățită de altfel, să-i luăm în serios. Regia — Aleksander Leimanis (studioul din Riga). Interpreți — Hunar Tilinskis, Baiba Indriksone, Ivan Dimitriev, Ivan Rijov, Eduard Pavuls.

● **Comisarul X și banda «Trei cîini verzi».** Nu e de ajuns să ai farmec, pumni zdraveni și un ecran mare la dispoziție ca să te iei la întrecere cu Sfîntul. Iată ce n-a aflat încă Rudolf Zehetgrgber, părin-

Olinka Berova

tele cinematografic al Comisarului X Interpreți — Tony Kendall, Bred Harris, Olga Schoberova (Olinka Berova), Ditmar Schönhen, Sabina Sun.

● Mari cineaști pe ecranele noastre — **Alain Resnais** («Anul trecut la Marienbad»), **Andrzej Wajda** («Lady Macbeth din Siberia»), **Howard Hawks** («Rio Bravo»), **Orson Welles** («Falstaff»), **Federico Fellini** («La dolce vita»).

● Nu pierdeți documentarul închinat de Studioul «Alexandru Sahia» creatorului de artă populară **Nicolae Popa** din Tîrpești, artist miraculos, înzestrat cu o aleasă intuiție a spiritului folcloric, răspînditor generos al adevăratelor sale înțelesuri. Remarcăm imaginea cu certe calități picturale a lui Vasile Mînăstireanu.

disc

● Cantatele italiene ale lui **Georg Friedrich Haendel**, lucrări de deosebită valoare în creația tînărului compozitor (au fost scrise în Italia prin anii 1706-1710), pare-se că-s mai puțin întîlnite în cataloagele caselor de discuri, de unde rezultă și caracterul de eveniment discografic al înregistrării imprimate la Electrecord. Emilia Petrescu, distinsă interpretă de literatură vocală clasică, vădește o propensiune aparte pentru muzica lui Haendel, ceea ce sporește considerabil valoarea acestui disc (ECE-0352).

● O agreabilă surpriză pentru toți amatorii de cantonete italiene o constituie recenta apariție a discului **Canzone napolitane**. Tenorul Ion Fălculete, una din vocile propulsate, pe merit, de emisiunile de la radio și televiziune, în rîndurile milioanelor de auditori ce s-au obișnuit să-i prețuiască timbrul generos, arta interpretativă și tehnica în real progres, ne face cunoscute patru dintre cele mai «canzonissime» cantonete napolitane de Tosti, Chiaro și Bixio.

● Solistul de muzică ușoară **Fogarassy György**, multiprezent în catalogul casei de discuri, apare cu o nouă înregistrare în care interpretează, în limba maghiară, patru șlagăre de răsunet mondial. Printre ele: «Congratulations» și «Giramondo» (45-EDE-10 055).

plastică

● **Viorica Synadino** — pictură. Cu recuzita tradițională (o draperie, un ceainic etc.) artista reconstituie o atmosferă. Lumina e reținută în tenta unui măr sau a unui vas, totul e calm, și domestic, și invariabil, ca într-un interior fără tragedii cromatice. Cele cîteva peisaje pe care le expune sînt momente din privelîștile bucureștene pitorești, uneori cu vegetațiile ei estivale reținute pe pînză cu grijă, alteori cu străzi cînd primăvara inundă fațade și copaci, într-o lumină incertă și diafană (Galeriile de artă, Mihai Vodă 2).

● **Dan Peretz** — pictură. Pornind de la un concept elaborat, al sistemelor binare, artistul practică uneori o pictură ambiguă. Realul e un punct de plecare pentru divagații abstracte sau analogice și privitorul reține calitățile de colorist, laborios organizate, ale artistului (holul Bibliotecii centrale universitare).

● Mai mult de o jumătate de veac de investigații în domeniul picturii a făcut din André Lhote (1885-1962) unul dintre cei mai importanți și mai subtili teoreticieni ai ei. Cele două tratate **Despre peisaj** și **Despre figură**, apărute primul în 1939 și al doilea în 1950 (editura Floury) și reeditate de Grasset în 1958, sînt o parte din prodigioasa operă de estetician și biograf a lui Lhote, și nu cea mai puțin importantă. Traducerea lor în românește o consemnăm ca pe un eveniment editorial

teatru

● Așa cum am mai avut prilejul să consemnăm aci, teatrele pregătesc premiere special dedicate Congresului al X-lea al P.C.R. și celei de-a XXV-a aniversări a eliberării: **Viteazul** de Paul Anghel (regia Valeriu Moisescu) la Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra. **Pe 40 de m lungime de undă** de S. Macovei (regia Dinu Cernescu) la Teatrul Giulești, **Camuflajul** de Al. Mirodan la Teatrul evreiesc. **Drumul e liber** de Ion Lucian și Virgil Puicea la Teatrul Ion Creangă.

● Virgil Ogășanu și... păpușile! Tînărul actor a cărui ascensiune artistică a fost atît de grabnică s-a legat și mai mult de teatrul de păpuși (Țăndărică) prin prezența sa în rolul principal din **Micul prinț** după Saint-Exupéry. Partenerul său e «tras pe sfori» cu măiestrie de R. Zolla.

● Da, păpuși! La Teatrul de păpuși din Constanța am asistat la premiera unei piese — dramatizare după un roman celebru — **Aventurile lui Nils-Prichindelul** de Selma Lagerlöff (de Viorica Huber). Temeinic spectacol profesionist realizat de Petru Valter — în scenografia semnată de Lucia Trotonghi. Un rol vădind mari calități artistice e cel interpretat de Anetu Christu.

● Sică Alexandrescu își continuă «turneul» său de succese de public în provincie. La Oradea «semnează» **Micul infern** al lui Mircea Stefănescu cu al său fidel artist al poporului Marcel Anghelescu alături de care apar: Toma Nicolae, Radu Voicescu, Simona Constantinescu, Gina Nicolae.

● Bravo! — pentru o inițiativă orădeană: Balade populare și «cîntece țigănești». Interpret și regizor: Eugen Țugulea

● **Birlic** cu... Birlic! La Teatrul C. Tănase veți putea vedea vara aceasta celebra comedie — adaptată de Tudor Mușatescu și Sică Alexandrescu — de pe urma căreia acum cîteva decenii actorul provincial Grigore Vasiliu a fost botezat... Birlic.

● Ca în fiecare vară, așteptăm de la O.S.T.A. spectacole estivale. Și ca în fiecare vară, soseste doar... Remo Germani!

Grigore Vasiliu-Birlic

televiziune

DUMINICĂ 6 IULIE. **Program I:** Dirijorul Marin Constantin ne propune o emisiune, oarecum inedită, al cărei titlu o și definește: **Cu ansamblul artistic U.T.C. în țară și peste hotare** (19 00) ● **Chemarea șantierelor**, un reportaj-anchetă care pe lîngă probabile virtuți o are sigur pe aceea a strictei actualități: «Studenții la muncă patriotică» (19.45) ● **Seară de teatru TV** — «Idioata», de Marcel Achard, cu o bună distribuție în fruntea căreia aflăm pe C. Codrescu, Mariana Mihuț, Sanda Toma, Fory Etterle, Septimiu Sever (20.15) ● **Program II:** De-a lungul a două milenii, **Mitul lui Orfeu** a inspirat multe pene ilustre ale liricii universale, de la Ovidiu la Reiner Maria Rilke. Prin intermediul actorilor Nicolae Brancomir, Anda Caropol, Damian Crișmaru, Dan

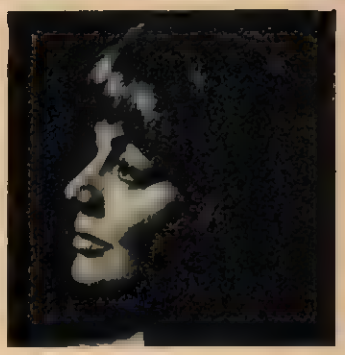

Carmen Stănescu

Cîjocaru vom asculta cîteva fragmente din cele mai semnificative opere închinate celui ce simbolizează esența artei muzicale (20.30) ● «Film cu trei stele» a devenit **Film artistic premiat.** Sună parcă mai convingător. Așadar, filmul bulgar premiat la Karlovy Vary 1966, «Țar și general» (21.10).

LUNI 7 IULIE. Cu unele inegalități, mai ales în ce privește metodele de lucru ale juriului, **Steaua fără nume**, emisiunea-concurs de muzică ușoară, continuă să rămînă atractivă, plăcută (20.15) ● Mărturisim că sîntem cam încăpățînați: ora la care este programată emisiunea de actualitate internațională **Cadran**, emisiune ce solicită o atenție sporită a telespectatorului, este mult prea tîrzie (22 25).

MARȚI 8 IULIE. Pe marele sau pe micul ecran, Funès, actorul francez de comedie bufă, își are amatorii lui, care îl pot vedea de astă dată în «Marele restaurant», un film de Jacques Besnard (20.15) ● Kovacs György, o mîndrie a scenei noastre dramatice, în **Prim-plan** (21.40) ● Cîntăreața finlandeză de muzică ușoară Laila Kinuunen, titulara rubricii **Invitata noastră** (22.00).

MIERCURI 9 IULIE. **Telecinemateca** ne prezintă pe Tyrone Power și Henry Fonda în cunoscutul film «Jesse James Brigandul» (20 00) ● La emisiunea închinată cărții și cu titlul evocator **Convorbiri literare** își dau concursul Eugen Barbu, Adrian Maniu, St. Aug. Doinaș, Ov. S. Crohmălniceanu (22.05).

JOI 10 IULIE. **Program I:** În seria marilor interpreți de cîntec popular românesc pe specific regional — Benone Sinulescu, excelent rapsod al cîntecului muntean (17.50) ● O emisiune pionierească la **Intervizlune**: «Scrisori din vacanță» (18.15) ● Adaptarea cinematografică după ilustra schiță caragialiană «Telegrame» este valorificată de nu mai puțin cinci artiști ai poporului și o artistă emerită: Gr. Vasiliu-Birlic, Costache Antoniu, Alex. Giugaru, Niki Atanasiu, Marcel Anghelescu, Carmen Stănescu, alături de care poate fi revăzut regretatul Jules Cazaban (20.40) ● **Program II:** O emisiune ispititor intitulată **Voci celebre:** Virginia Zeani, Claire Wattson, Mario del Monaco, Cezare Siepi, Nicolae Herlea, Ludovic Spiess (22.10).

VINERI 11 IULIE. La **Teleuniversitate** — un ciclu nou, cu promițătoare satisfacții cărturărești: **Om, societate, știință.** Primul subiect abordat: «Omul și cibernetica» (18.45) ● Film cehoslovac din categoria comedie polițistă — «Sfîrșitul agentului W4C» (20.15) ● George Sbârcea ne propune un **Prolog Mamaia—1969** în care va fi vorba, se înțelege, de apropiatul festival de muzică ușoară românească cu acest titlu (21.55).

SÎMBĂTĂ 12 IULIE. Cîntă **Cliff Richard** (21.30) ● Și gata!

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 27, etapa din 6 iulie 1969

I.	Minerul G.H.-Textila Botoșani	1
II.	Victoria Roman-Penicilina	1
III.	Petrolul Moinești-Ceahlăul	1
IV.	Oțelul Gl.-Ancora Gl.	1
V.	Gloria C.F.R.-Progresul Br.	1
VI.	Marina Mangalia-Portul C-ța	1
VII.	Cimentul Medg.-Electrica C-ța	1
VIII.	S.N. Oltenița-Voința Buc.	1
IX.	Tehnometal-Metalul Buc.	x
X.	Textila Buhuși-Chimia Gh. Gheorghiu-Dej	1
XI.	Prahova Pl.-Poiana	x
XII.	Flacăra Moreni-Caraiman	2
XIII.	Carpați-I.R.A. Cîmpina	1

C.E.C. VĂ OFERĂ

aranția statului, secretul operațiunilor

obîndă sau cîștiguri, restituiri la cerere

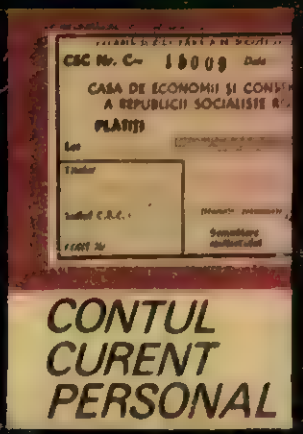

38
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 746
13 SEPTEMBRIE 1969

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

cumpăna recoltelor

În fiecare an, la cumpăna anotimpurilor, *cînd o recoltă părăsește cîmpul* iar alta se pregătește, meșteșugarii pămîntului chibzuiesc temeinic la ceea ce mai trebuie făcut, își împart cu grijă forțele și mijloacele, dăruindu-se cu generozitate unei munci aspre dar pline de rod și satisfactii.

Care sînt sarcinile curente ale activității agricole autumnale? Ne răspunde tovarășul prof. NICOLAE ȘTEFAN, vicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii.

— În această etapă, toate lucrările din agricultură se înscriu în agendă ca urgente, pentru că ele încununează munca întregului an și asigură succesul anului următor: executarea arăturilor și a însămînțărilor, recoltarea culturilor de toamnă, asigurarea hranei și adăposturilor necesare sectorului zootehnic, accelerarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, perfecționarea profilării și specializării producției agricole, pregătirea cadrelor etc., etc.

— Vă rog să vă referiți la condițiile specifice ale acestui an și la măsurile ce se *preconizează pentru viitor* în vederea sporirii producției de cereale la nivelul sarcinilor trasate de către cel de-al X-lea Congres al P.C.R.

— Producția de grîu a fost doar parțial mulțumitoare, iar cea de porumb este bună. În general vorbind, anul acesta a fost neprielnic pentru păioase dar au existat și unele minusuri în organizarea muncii ca: întîrzierea însămînțărilor, folosirea pe alocuri a unor semințe insuficient *corespunzătoare*, *insuficiența* acțiunilor de eliminare a excesului de apă de pe semănături, slaba folosire a forțelor și mijloacelor pentru distrugerea buruienilor, *lipsuri* în disciplina de muncă ș.a.m.d.

— Sînt condiții mai bune pentru recolta viitoare?

— Da. Toate forțele sînt mobilizate în prezent pentru eliberarea terenului ce va fi însămînțat cu grîu, pentru terminarea arăturilor și patului germinativ, asigurarea seminței din soiuri productive, pregătirea utilajului pentru declanșarea la timp a însămînțărilor astfel ca epoca optimă să nu fie depășită. Pentru 1970 se va face o anumită deplasare a culturii pe terenurile în pantă și podzolite din zona de nord a țării. Preconizăm ca, prin mai buna folosire a bazei tehnice de care dispunem, să realizăm o producție cu 500 kg/ha grîu mai mare decît în anul 1969.

— Ce raționament a stat la baza deplasării spre nord a culturii grîului?

— Această măsură face parte din planul general de zonare a producției agricole pe care Consiliul Superior al Agriculturii este în curs de a-l traduce în viață. În Raportul C.C. al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al X-lea al *partidului* se arată: «Consiliul Superior al Agriculturii, organele agricole, specialiștii au datoria să se preocupe mai mult decît pînă acum de studiul solului și ameliorarea fertilității lui, de combaterea eroziunii, de desecări, să acorde o atenție sporită păstrării și creșterii suprafețelor agricole». Cercetările întreprinse de oamenii noștri de știință au dovedit că grîul valorifică bine terenurile în pantă și *podzoli* e, realizînd *producții de pînă* la 3 500 kg/ha. Totodată, pierderile de sol prin eroziune pe terenurile cu pantă de peste 24% sînt, în cazul cultivării cu grîu, de circa 10 ori mai mici decît la plantele prășitoare (porumb, floareasoarelui etc.). De asemenea, pierderile anuale de apă din precipitații în zona nordică a țării sînt la grîu cu 50% mai mici decît în cultura porumbului. Cultivarea grîului pe aceste terenuri este impusă de optimizarea producției și de necesitatea stăvilirii fenomenului de eroziune a solului.

— În fiecare an se aud critici adresate celor care răspund de asigurarea furajelor. Considerați că în acest an sînt condiții mai bune pentru acoperirea necesarului de furaje?

— După cum se știe, vegetația a fost în acest an foarte întîrziată, însă ploile care au căzut din abundență pe mai tot cuprinsul țării au favorizat dezvoltarea tuturor plantelor furajere. Acum totul depinde de modul cum fiecare unitate se îngrijește pentru ca toate plantele furajere să fie recoltate și depozitate corespunzător. Ultima coasă la trifoliene, tulpinile de porumb imediat după culegerea știuleților pentru boabe, culturile duble, ierburile de pe pajiști, resturile rezultate din legumicultură și decoletarea sfeclei sînt resurse pe care specialiștii, consiliile de conducere ale C.A.P., consiliile de administrație ale *I.A.S. au datoria* de a le *valorifica* fără întîrziere, cu maximum de spirit gospodăresc. Trebuie să se însilozeze în acest sezon 6 700 000 tone furaje, astfel ca animalele să aibă asigurată hrana pînă la recolta viitoare. Conducerea Consiliului Superior al Agriculturii a indicat organelor agricole județene să ia toate măsurile tehnice și organizatorice pentru intensificarea lucrărilor agricole din acest sezon, să îndrume și să ajute în *mod concret*, *pe teren*, *unitățile* de producție.

— Se contează pe o producție bună de porumb. Sînt create condiții optime pentru strîngerea la timp și depozitarea întregii recolte?

— În cîteva județe recoltatul porumbului a început să se intensifice, dar în restul țării porumbul nu este ajuns la deplina maturitate din cauza întîrzierii vegetației. Sînt și cazuri în care recoltatul a *rămas* în urmă din cauza proastei organizări. Dispunem anul acesta de mai multe și mai bune mijloace tehnice care ne permit să recoltăm porumbul în timp util și fără pierderi. Dispunem de mai multe spații de depozitare decît în anul trecut. Zeci de milioane lei au fost investite în silozuri moderne, pătule, magazii sau platforme de beton pentru porumb. Unele obiective sînt însă întîrziate *din cauza constructorilor*. Va *trebui* să folosim mai bine spațiile existente și utilizate toate posibilitățile pentru ca nici un bob din noua recoltă să nu se piardă. Avem sarcini complexe, urgente, importante, obiective prevăzute de către cel de-al X-lea Congres al P.C.R., pentru agricultură, și sînt condiții bune pentru a ridica întreaga noastră activitate pe un plan superior. Neajunsurile semnalate pînă în prezent ne vom strădui să le înlăturăm și *printr-o muncă* plină de abnegație, de la cooperator și pînă la omul de știință, să desăvîrșim muncile pe care le avem de realizat. Acum, cînd în cumpănă este recolta, ne vom mobiliza toate forțele pentru înfăptuirea măsurilor preconizate în vederea asigurării unui succes deplin campaniei agricole de toamnă.

Gh. STOICOVICI

ne stau în față sarcini mari

Hotărîrile Congresului al X-lea al partidului au dinamizat și activitatea noastră, a muncitorilor și inginerilor Fabricii de prelucrat mase plastice-București. În documentele adoptate se specifică necesitatea sporirii substanțiale a producției de mase plastice românești. În ce ne privește, urmărim continua creștere și diversificare a producției uzinei noastre, prima unitate de acest gen înființată în țară. Este de remarcat că deși spațiul ce ne-a fost repartizat inițial nu permite construcția de noi hale, am reușit creșteri importante de producție printr-o mai judicioasă reamplasare a utilajelor, prin asigurarea unei aprovizionări ritmice cu materie primă. Astfel, a crescut producția de granule din policlorură de vinil, necesară industriei de cabluri și conductori electrici, iar instalarea și darea în exploatare la începutul anului viitor a unei noi și moderne linii de granulare va permite o creștere a producției cu 25 la sută pe întreaga uzină, față de anul 1969. Ceea ce nu este puțin, dacă ne gîndim că la ora actuală uzina are rezultate bune, *planul de export*, de pildă, *fiind nu numai* realizat, dar și depășit.

Lunile care au mai rămas, apoi anul viitor, impun însă un și mai mare, mai concentrat efort. Sarcinile de plan sporite nu vor putea fi îndeplinite și depășite decît printr-o organizare și o eficiență a muncii cu totul superioare. În această perspectivă urmează să se execute lucrări legate de transportul pneumatic al PCV-ului, sub formă experimentală folosindu-se deocamdată paletizarea în cadrul acestui transport.

Vom căuta apoi să modernizăm utilajul cu care a fost dotată uzina noastră, acțiune ce se continuă de cîțiva ani. O mașină de injecție de 300/800 g, pentru obținerea de gramaje mijlocii, va fi dată în curînd în exploatare.

Ca element mai spectaculos țin să amintesc că vom produce în continuare anumite piese din material plastic, necesare autoturismului românesc «Dacia 1 100».

Cît privește rezultatele anului în curs, ele sînt, după cum am spus, fructuoase. Pe *8 luni*, *planul la* producția globală a fost realizat în proporție de 102,3%. La producția marfă, coeficientul este de 102,2%, iar la productivitatea muncii de 102,5%. În 7 luni, uzina a obținut beneficii peste plan de aproape 3 milioane lei.

Noi considerăm însă că aceste rezultate sînt numai un punct de referință, un punct de plecare favorabil, menit să impulsioneze la cote mult mai înalte activitatea noastră viitoare. Ne așteaptă sarcini mari, Congresul partidului nostru a evidențiat cu pregnanță acest lucru. Vom căuta să răspundem cu rezultate pe măsura încrederii acordate.

Mihail DÎRSTARU
șeful serviciului plan, Fabrica de prelucrat mase plastice București

cincinal danubian

Sărbătoare pe malurile bătrînului Danubiu.

Prin părțile unde acum aproape două milenii Apolodor din Damasc își construia podul ale cărui urme se mai văd și astăzi — la Tr. Severin, pe malul românesc, și la Kladova, pe cel iugoslav — au răsunat duminică, din nou, cîntece de veselie și de victorie. Constructori și montori din cele două țări care durează, cu forțe unite, marele Sistem hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier au trecut de pe un țărm pe celălalt, pentru a participa la serbările prilejuite de împlinirea a 5 ani de la începerea lucrărilor.

PEISAJ NOU

Atît constructorii iugoslavi veniți pe malul românesc, cît și cei români ce au vizitat malul iugoslav al șantierelor au avut prilejul să admire locuri pe care nu le-au mai recunoscut, chiar dacă le mai vizitaseră doar cu un an în urmă. Prinsă în chingile noilor zăgazuri, Dunărea s-a resemnat parcă și curge pe acolo pe unde o silesc să-și ducă apele constructorii socialismului: prin cele două noi brațe formate din voința omului și prin galeriile speciale realizate în zona centralelor hidroelectrice de pe cele două maluri, care vor dispune laolaltă de o putere instalată de 2 100 MW.

CE POVESTEȘTE DUNĂREA

Datele sînt cuprinse în bilanțul pe care constructorii și montorii l-au raportat cu prilejul acestei aniversări. Desigur că cifrele sînt, prin însăși natura lor, seci. Dar imaginile grandioase ale barajului și ecluzelor, ale galeriilor și digurilor din beton ferecate în oțel, ale întregului sistem hidroenergetic și de navigație ne ajută să le cuprindem mai ușor conținutul. Printre altele, constructorii români au avut a se mîndri cu 2 milioane metri cubi agregate — aproape același cubaj cu cel al faimoasei piramide a lui Kheops, cea mai masivă dintre «minunile» lumii antice — și 1,4 milioane mc beton puse în operă. Precum se vede, un adevărat masiv muntos de piatră și beton care s-a înfipt în Dunăre și a silit-o să urmeze calea spre care o îndruma omul. La rîndul lor, montorii au avut și ei cu ce să se mîndrească: aproape 18 000 tone utilaje hidromecanice montate la obiectivele de bază de pe malul nostru — sarcinile pentru această perioadă fiind simțitor depășite, scurtîndu-se astfel timpul necesar pentru darea în exploatare, în anul viitor, a primelor agregate. Numai în acest an constructorii și montorii români au îndeplinit în 8 luni sarcinile pe primele trei trimestre ale anului.

PUNEȚI MÎNA STREAȘINĂ LA OCHI!

În aceeași zi cu aniversarea cincinalului danubian, pe malul Dunării s-a sărbătorit încă o victorie: darea în folosință a unei noi căi rutiere, varianta D.N.6 din raza lacului de acumulare, șoseaua Gura Văii — Coramnic.

Închipuiți-vă o panglică de piatră, beton și asfalt lungă de 18,2 km și ridicată la o înălțime de 40-60 metri față de actuala șosea.

Noua arteră cuprinde 36 de poduri, viaducte și pasaje, 2 tuneluri, 68 de podețe, 7 km ziduri de sprijin — totul la înălțimi amețitoare, în coasta muntelui. Constructorii au excavat în stîncă 1 200 000 mc, au pavat 32 000 mp, au turnat 350 000 mc beton și 16 000 tone mixturi asfaltate! Multe dintre soluțiile tehnice adoptate de constructori au constituit premiere pe țară: cele două tuneluri sînt primele noastre tuneluri rutiere cu cîte două benzi de circulație, un pod a fost realizat din grinzi precomprimate montate în consolă etc.

Drumul a fost dat în folosință cu 23 de zile înainte de termen. Cîte autobasculante încărcate cu stîncă, cu stabilopozi sau cu beton în stare fluidă; cîte camioane cu utilaje; cîte sute și mii de mașini vor putea trece, nestingherite, spre baraj și spre celelalte obiective de la Porțile de Fier numai în aceste 23 de zile smulse în plus calendarului!

Ca să puteți face socoteala, vă invităm să smulgeți 2-3 zile din concediul dv. petrecîndu-le, turistic, la Porțile de Fier, acolo unde bătrînul Danubiu și-a părăsit în parte milenara-i albie, curgînd în chingi de oțel și beton, născînd o mare între munți, pentru a da omului lumină, forță și siguranță în navigație.

V. SAVIN

utilajul petrolier și cerințele lui

Interviu cu tov. ing. VASILE DUMITRAȘCU, director tehnic al Direcției generale utilaj petrolier și minier din M.I.C.M.

— Care sînt, după părerea dv., cerințele principale ce revin constructorilor noștri de utilaj petrolier?

— Cred că trebuie să ne îndreptăm atenția în special în trei direcții: calitatea utilajelor pe care le fabricăm, diversificarea lor și promptitudinea în livrare. N-avem voie să uităm nici un moment că o parte importantă a producției noastre este destinată exportului, fapt care ne obligă să fim competitivi pe piața internațională. Noi trebuie să prospectăm și să cunoaștem permanent această piață și să fim bine pregătiți din punct de vedere al diversificării instalațiilor de foraj pe care le producem, astfel ca ele să corespundă — competitiv — în cele mai diferite condițiuni. Iată, de exemplu, instalațiile de foraj pentru apă. Dacă la noi în țară sînt foarte bune cele ce forează la 50-100 metri, pentru Sahara, să zicem, asemenea instalații n-au nici o valoare. Ni s-au cerut din Algeria instalații portabile pentru forări în vederea pompării apei de la adîncimi de 800 m. Desigur că industria noastră poate produce și asemenea instalații; principalul este însă să poți asigura indici calitativi superiori și promptitudine în livrare. Și un amănunt de prim ordin: în fiecare țară se cer alte adaptări, alte dispozitive și instalații auxiliare. Or, noi trebuie să ne adaptăm producția la toate cererile probabile și posibile ale pieței. Fără cunoașterea dinainte a cerințelor diversificate ale cumpărătorilor nu poți participa la competiția internațională.

— Înțelegem deci că vă referiți la activitatea Institutului pentru proiectarea utilajului petrolier?

— Evident. Este institutul nostru, care trebuie să cunoască tot ce se cere și se face în lume și să realizeze, pe cale de proiecte, și diversificarea necesară în producția noastră. Dar munca institutului s-ar rezuma la niște simple hîrtii dacă în uzine, acolo unde proiectele prind viață, nu s-ar lua din vreme măsurile necesare. Astfel, în domeniul utilajului petrolier cererea cea mai mare este, în momentul de față, cea de scule pentru instalațiile de foraj. Numai pentru export ni se cere ca în 1970 să dăm o cantitate aproape dublă de scule și instalații auxiliare de manevră. Bine-înțeles că au și început să se ia măsuri. Astfel, la U.M.C.-Cîmpina s-a construit o nouă hală, care va asigura creșterea substanțială — atît ca volum, cît și ca diversificare — a producției sculelor de foraj. S-a studiat reamplasarea utilajelor, s-au asigurat noi posibilități de tratament termic, s-a elaborat o tehnologie adecvată. La uzinele «1 Mai» din Ploiești, unde producția va fi și mai mult diversificată datorită comenzilor de utilaj chimic, construcții metalurgice și cazangerie, este necesară pregătirea temeinică a fluxului tehnologic, astfel ca utilajul modern și suprafețele de producție de care dispun uzinele să asigure maximum de eficiență. Va trebui acordată o mai mare atenție cazangeriei și, în general, reamplasării utilajelor.

— S-au luat măsuri concrete în acest sens?

— S-a întocmit de către specialiști un studiu, desigur. Acesta nu este însă suficient. Sînt necesare cît mai multe propuneri și inițiative venite din înseși rîndurile celor ce muncesc în aceste uzine. În acest sens ne punem mari speranțe în discuțiile și propunerile ce se fac, chiar în aceste zile, în adunările pe secții, sectoare și ateliere, care vor fi urmate, în zilele următoare, de dezbateri ale adunărilor generale ale salariaților. Stimularea discuțiilor și a propunerilor constructive depinde în bună măsură și de felul în care comitetele de direcție au pregătit aceste adunări generale, astfel ca toate rezervele producției și inițiativa creatoare a maselor să poată fi puse în slujba îndeplinirii măreților sarcini trasate de Congresul al X-lea al partidului.

Ene EMIL

sala pașilor pierduți

ECHIPA ERA DE FANTOME, iar șeful ei — recidivist. Dar conducerea Întreprinderii de instalații montaj și izolații-București a fost foarte încîntată să-l cunoască pe Ion Moise. L-a onorat imediat cu 21 foi de drum, iar pentru ca viitorul prejudiciu să se rotunjească, i-a dat și o manta. Rămasă fără... acoperire, a aflat în urmă că, de fapt, nu de la IFFA-Timișoara trebuia să ceară transferul necunoscutului solicitant, ci de la inspectoratul general al miliției, care-l urmărea pentru executarea unui ultim mandat de 5 ani închisoare.

▪

DIRECTORUL ADJUNCT Petre Petrescu are un salariu lunar de 2 200 lei. Primește prime trimestriale de cîte 700 lei. Ceea ce a primit dar nu mai are este organul numit inimă. Poate că la Oficiul farmaceutic al Capitalei, pe care il conduce, s-au făcut transplantări, dumneaza primind în cutia toracică vreun electromotoraș trifazic. Altfel nu ne explicăm de ce a abdicat de la orice îndatorire de fiu, de ce a avut nevoie de injecția tonifiantă a unei sentințe civile pentru a plăti o mică pensie de întreținere mamei sale.

▪

PURTA în mîini mănuși de lînă. Intrînd în bufetul din comuna Giurgeni, s-a adresat unui plutonier de miliție pe care l-a observat acolo: «Hai, nu mă arestezi, că mi-am omorît nevasta?!» Mulțimea din local a crezut că e o glumă proastă. Îl cunoșteau pe Dumitru Chivu: 8 condamnări pentru furturi, huliganism, ultraj. Dar nu era o glumă. Și-a aruncat mănușile. Mîinile erau murdare de sînge. Acasă, au găsit victima acestui fost om, doborîtă cu opt lovituri de topor.

▪

LA PRIMELE ORE ale dimineții, trenurile de persoane aduc în gara Basarab sute de navetiști din jurul Bucureștiului. Printre ei pot fi observate cîteva grupuri de vandali care se năpustesc spre ieșire cu urlete, fluierături și vorbe grosolane. Așa a fost și cel compus din frații Nicolae și Constantin Dragomir, din comuna Mătăsaru, consăteanul lor, Constantin Slav, Ion Dincă din comuna Salcia și Arghir Radu din Produlești, toți lucrători la uzina «Semănătoarea». Simțindu-se puternici în gașcă, au refuzat să scoată bilete de tramvai, insultînd grav taxatoarea; au molestat 3 controlori I.T.B. care interveniseră, au creat o atmosferă de teroare în vehicul, brutalizînd în final pe alți controlori care au încercat să-i legitimeze. Pedeapsa ce o vor primi — sînt judecați în stare de arest — va constitui un prilej de reflecție atît pentru ei cît și pentru cei care-i imită.

Sergiu ANDON

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

La Festivalul și concursul internațional de folclor „România '69":

Fotografie de Eugen IAROVICI

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

dezbateri pasionante, soluții realiste

Realism, răspundere, exigență sporită, iată sintetizate caracteristicile majore ale dezbaterii problemelor de plan și producție ce a avut loc în cadrul secției de turnătorie a Uzinei de pompe-București. Secția respectivă, secție «primară» a uzinei, deci de o importanță hotărîtoare pentru bunul mers al producției, are de făcut față unor sarcini mari. Intrarea în probe tehnologice în trimestrul I al anului viitor a unei noi hale de turnătorie, complet automatizată, care spre sfîrșitul anului viitor va începe să producă, pune în fața celor 300 de muncitori și ingineri probleme din cele mai complexe. Inginerul metalurg-șef Gheorghe Popa a vorbit despre necesitatea accelerării ritmului de calificare la locul de muncă a unei serii întregi de elevi ucenici. Se prevede ca pînă la intrarea în producție a noului obiectiv (care va mări considerabil, pînă la 5 000 tone, în prima etapă, producția de fontă a uzinei) să fie calificați 15 elevi în profesiunea de turnători, 25 ca macaragii, iar alți cîțiva muncitori să se recalifice ca topitori la fontă, avîndu-se în vedere că noua turnătorie va funcționa cu cuptoare de inducție care vor înlocui actualele cubilouri. S-au discutat apoi problemele ridicate de montarea unei noi curățătorii de piese, în cadrul secției, complex dotat cu utilaje moderne care va impulsiona și mai mult producția.

Inginerul Ștefan Prudescu a criticat actualul sistem de aprovizionare a secției, care nu o dată a dus la strangulări de producție. I.C.S.I.M. (Întreprinderea de colectare a fierului vechi) nu a respectat termenele de livrare, uzina și, respectiv, secția turnătorie fiind nevoite să lucreze cu fontă nouă, ceea ce a dus la creșterea prețului de cost și a numărului de rebuturi. De asemenea, lipsa unui articol important — uleiul de in — necesar la fabricarea amestecurilor de miez, a determinat folosirea unor improvizații care n-au dat rezultatele scontate. Se impune ca pe viitor organele de resort ale uzinei, conducerea secției turnătorie, să facă totul pentru a asigura un flux continuu al aprovizionării cu materii prime, mai ales că, în ansamblul măsurilor luate pentru mărirea și diversificarea producției, secția a fost dotată și cu noi spații de depozitare, acoperite. Discuțiile vii purtate,spiritul de lucru care a caracterizat dezbaterea, soluțiile și sugestiile care n-au întîrziat să apară sînt o garanție că în activitatea secției turnătorie a Uzinei de pompe-București se vor înregistra noi și importante succese. Planul de producție al secției pe primele 8 luni ale anului în curs a fost depășit la toți indicatorii, dovadă că rezultatele scontate au o bază de plecare solidă.

H. MIHAI

Peste cîteva zile, clopoțelul va anunța începerea școlilor... Pînă atunci, ultime discuții, rememorări poate puțin nostalgice despre o superbă vacanță petrecută în aerul tare al munților...

„madrigalul" în turneu

Revenindu-i onoarea de a deschide seria manifestărilor organizate de Ministerul Culturii al U.R.S.S. în cadrul «zilelor culturii românești», corul «Madrigal» a apărut pentru prima oară în fața publicului sovietic.

Pentru actualul turneu în Uniunea Sovietică, «Madrigalul» și-a alcătuit un repertoriu pentru două programe diferite: unul de muzică românească, în care au fost incluse, pe lîngă cîteva din piesele compozitorilor anonimi din secolele XII-XVII (a căror scoatere la lumină și punere în valoare este unul din meritele însemnate ale formației), piese reprezentative ale clasicilor muzicii noastre corale, ca și ale unor cunoscuți compozitori contemporani.

În cel de-al doilea program al turneului, consacrat muzicii universale preclasice, au fost incluse — în semn de omagiu pentru creația muzicală sovietică — poemul coral «Doi eroi» de Șostakovici și cîntecul popular rus «Drum de iarnă», în prelucrarea compozitorului sovietic Sebalin.

După concertele de la Moscova, madrigaliștii bucureșteni, și-au continuat turneul în U.R.S.S. cu patru apariții în fața melomanilor din Vilnius și Riga.

Pentru tînăra — dar atît de repede ajunsă la celebritate internațională — formație românească *à cappella*, turneul în U.R.S.S. este cel de-al 7-lea întreprins peste hotare, de la începutul anului. După o scurtă odihnă în patrie, la înapoierea de la Moscova, «Madrigalul» și conducătorul său, Marin Constantin, vor întreprinde primul lor turneu peste Ocean, care va cuprinde 36 de concerte în Statele Unite și Canada.

Pînă la sfîrșitul anului, itinerarul european al «Madrigalului» mai include turnee în R.F. a Germaniei, Franța și Iugoslavia. La tradiționalul concert internațional patronat de UNICEF la Paris, la 4 decembrie, «Madrigalul» își va aduce contribuția alături de formații, soliști și dirijori de faimă universală.

MAX S.

debut școlar 1969–1970

Luni va avea loc în întreaga țară inaugurarea unui nou an școlar. Ne-am adresat tovarășului ION RADU, director general în Ministerul Învățămîntului, rugîndu-l să precizeze:

— Care sînt condițiile specifice în care va debuta anul școlar 1969-1970?

— În Raportul prezentat la Congresul al X-lea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, se subliniază rolul de mare însemnătate al instrucțiunii în formarea unor cadre competente, capabile să rezolve — la nivelul unor exigențe mereu sporite — sarcinile ce le revin. «Hotărîtoare rămîne acum activitatea organizatorică, practică» — arăta tovarășul Ceaușescu. În acest an se inaugurează învățămîntul de zece ani în aproximativ 1 050 de școli, în care vor fi cuprinși 50 000 de elevi. Aceasta înseamnă peste 40% din numărul total de absolvenți ai clasei a VIII-a. A fost elaborat un plan de învățămînt care asigură consolidarea culturii generale a elevilor și pregătirea lor tehnică, atît teoretică, cît și practică. Planul de învățămînt al școlii de zece ani are un pronunțat caracter aplicativ, urmărește întărirea funcției de orientare profesională a viitorilor absolvenți. Inspectoratele școlare au stabilit deja unitățile în care elevii vor efectua practica în producție. Tot în acest an se continuă acțiunea de școlarizare a copiilor de 6 ani. Peste 120 000 de copii, adică 2/3 din numărul total al celor care împlinesc 6 ani pînă la 15 septembrie a.c. vor păși în primul lor an de școală.

— Ce alte evenimente «inedite» consemnează acest an școlar?

— Pentru prima dată vor începe să funcționeze secții serale pentru clasele V-VIII. Pe lîngă școlile generale vor funcționa aproximativ 120 de secții, care vor îngloba 10 000 de cursanți.

— Documentele elaborate de Congresul al X-lea al partidului rezervă un loc de seamă dezvoltării învățămîntului de specialitate, profesional și tehnic. Ce măsuri ați luat pentru concretizarea acestui imperativ?

— Începînd de la 15 septembrie se deschid școli de ucenici la locul de muncă, ceea ce reprezintă un mare avantaj în direcția însușirii sistematice a cunoștințelor și a aplicării lor imediate. Peste 100 000 de elevi vor începe cursurile în școlile profesionale și de ucenici. Numărul liceelor de specialitate, industriale, agricole, economice, sanitare și pedagogice se ridică la 250. Aș vrea — de asemenea — să subliniez că pe linia asigurării unei baze materiale corespunzătoare s-au dat în folosință aproximativ 2 600 de săli de clasă, construite din fond central și din contribuția voluntară a cetățenilor. Încă 8 licee — 4 de cultură generală și 4 de artă — funcționează începînd din acest an. De asemenea, 55 de milioane de lei au fost alocate în scopul dotării școlilor cu material didactic corespunzător. Pentru pregătirea unor cadre didactice, corespunzătoare, s-au organizat cursuri de instruire, atît pentru cei care predau în școlile de 10 ani, cît și pentru învățătorii claselor I cu copii de 6 ani. Anul școlar 1969-1970 înregistrează o dezvoltare sensibilă a rețelei liceelor pedagogice. În toate județele țării funcționează licee pedagogice care vor asigura necesarul local de cadre didactice. În acest an s-a trecut la organizarea treptată a școlilor și grădinițelor de aplicație, care vor fi integrate în structura liceelor pedagogice.

Sofia SCORȚARU

O nouă școală în cartierul Titan.

opereta la start: 80 spectacole în 4 țări

Istoria centenară a teatrului românesc n-a cunoscut încă un turneu de trei luni peste hotare al unei singure trupe. Iar teatrul liric — mai tînăr decît cel dramatic — nici pe departe nu-l putea visa. Îi va fi dat, peste cîteva zile, Teatrului de operetă din București să pornească într-un astfel de turneu care include: Belgia, Olanda, Luxemburg, R.F. a Germaniei și Berlinul Occidental. Amănuntele le aflăm la sursă. Ne vorbește, cu explicabilă satisfacție, artistul poporului ION DACIAN.

— În ultimii ani, opereta noastră, de care mă leagă o viață de om, a avut în multe rînduri ocazia de a se afirma pe scene de prestigiu și în fața unui public exigent din diferite centre muzicale europene. Anul trecut am prezentat, cu un mare succes, de 18 ori nemuritoarea «Contesă Marița» în limba germană în Berlinul Occidental. A fost primul nostru record, dar cel pe care ne pregătim să-l atingem acum va fi de proporții cvadruple.

Ne prezentăm în fața publicului belgian, olandez, luxemburghez și german cu două din capodoperele repertoriului clasic: «Văduva veselă» și «Contesa Marița», și cu cea mai populară creație din repertoriul românesc: «Lăsați-mă să cînt» de Gherase Dendrino. Vom interpreta în limba germană, dînd 80 de spectacole pe scenele lirice din Bruxelles, Namur, Arnhem, Haga, Esch-sur-Alzette, Köln, Leverkusen, Marl, Dortmund, Iserlohn și Berlinul Occidental.

Deplasăm un colectiv de peste 100 de persoane, iar la pupitrul orchestrei se vor succeda dirijorii noștri permanenți C. Rădulescu și L. Cavassi. Plecăm la 23 septembrie, iar a doua zi avem primul spectacol în capitala Belgiei.

S. MAXIMILIAN

HO ȘI MIN

Inima generoasă a lui Ho Și Min a încetat să bată. Omul care, cu un sfert de secol în urmă, a prezidat primul guvern al Republicii Democrate Vietnam — și care, de-atunci și pînă azi, la recenta aniversare a independenței țării sale, a fost în fruntea partidului și poporului său — trece în panteonul umanității aureolat de prestigiul pe care îl măsoară, în clipa aceasta, durerea. Durerea și emoția poporului său, durerea și emoția a milioane și milioane de oameni ai lumii.

Puțini oameni și-au traversat epoca într-un mod atît de impresionant de marcant. De la tînărul revoluționar care scria poezii în închisorile colonialiste și pînă la conducătorul luptei eroice, pline de patetism, împotriva agresiunii declanșate de S.U.A., biografia lui Ho Și Min, topită și configurată cu cea a vieții poporului său, a păstrat intacte și ferme, într-o traiectorie plină de dramatism și neprevăzut, trăsăturile care sînt ale acestui popor. De la tînărul militant revoluționar, cel dintîi anamit intrat în rîndurile socialiștilor din Franța începutului de veac, și pînă la conducătorul edificării socialiste a Vietnamului și al războiului de rezistență împotriva agresiunii americane, acest om cu figură de gînditor luminat și ochi de poet sub fruntea imensă a rămas mereu credincios propriului său crez. În Vietnam, numeroși muncitori, țărani, intelectuali mai în vîrstă, care îl cunoșteau de la începuturile activității sale, mi-au vorbit despre puterea sa de muncă și sacrificiu, despre abnegația fără margini în slujirea idealurilor sacre din care își făcuse o deviză de viață, despre modestia care nu l-a părăsit niciodată.

Numele lui Ho Și Min e un simbol. Un simbol care arată, cu argumentele faptelor lui, al unor fapte de un relief inedit și tulburător, stîrnind admirația lumii întregi, că elanul revoluționar al unui popor conștient de cauza dreaptă pe care o apără e mai puternic decît armele cele mai ucigătoare. Un simbol în fața căruia ne plecăm cu pietate și pe care îl adăugăm — ca partizani ai independenței, libertății, progresului social, ca cetățeni ai acestei lumi — imaginilor care luminează și înfrumusețează istoria acestei epoci.

Ilie PURCARU

FESTIVALUL
ȘI CONCURSUL
INTERNAȚIONAL
DE FOLCLOR

ROMÂNIA '69

La rampă: artiștii ansamblului „Cecil Sharp House" din Londra, credincioși, precum se vede, portului și dansurilor rustice din bătrîni.

Noi, cetățenii, care păşim zilnic pe asfaltul aspru şi am uitat cît de cald răspunde pămîntul sub piciorul omului, noi, cei care privim copacii în goană pe fereastra închisă a autobuzului şi cerul din cutia de beton a casei, noi, oamenii oraşului modern, care ne-am împănat viaţa cu toate binefacerile şi blestemele tehnicii secolului şi ne văicărim din pricina servituţilor vieţii urbane şi a civilizaţiei tehniciste — mîndri, de fapt, că doar apăsînd pe butoane ne aducem în casă tot felul de concentrate artistice — noi toţi am stat, în aceste zile, cu capul plecat, descoperit, umili şi recunoscători, în faţa unui miracol: cel al vitalităţii artei populare. Timp de zece zile, folclorul s-a amestecat în viaţa noastră, s-a insinuat în toate ceasurile zilei şi în sonorităţile oraşului, a urcat pe toate scenele şi s-a revărsat pe toate străzile Bucureştiului, luînd cu sine şi înghiţind în valurile sale toate scepticismele, toate profeţiile negre, toate vocile sumbre ce vorbesc despre dispariţia — în epoca modernă — a artei populare. Acest fascinant festival internaţional de folclor, însoţit de concursuri, de expoziţii, de parade ale costumelor, de tîrguri populare, de colocvii ştiinţifice (şi, realmente, nu putem decît admira nesfîrşita inventivitate a organizatorilor), a readus puternic în conştiinţa noastră un adevăr pe care am fi fost, uneori, pe cale de a-l trece cu vederea: şi anume că spiritualitatea şi temperamentul unui popor, tonalităţile şi nuanţele proprii ale sufletului şi puterii sale de creaţie se reflectă pregnant, poate cel mai pregnant, în arta sa populară. În ce ne priveşte, o ştiam de mult, şi o ştia lumea întreagă, cea care i-a văzut dansînd pe căluşarii noştri şi pe fetele de la Cîmpina, pe junii Sibiului şi pe flăcăii oşeni, iar toţi aceştia străbat de mult meridianele pămîntului, arătînd că folclorul nu îngheaţă, nu se împietreşte, nu rămîne piesă muzeistică, cîtă vreme însăşi organizarea statală se îngrijeşte de întreţinerea şi subvenţionarea tinereţii sale. Dar acest prim festival folcloristic «România '69» a adus la noi încă alte 21 de ansambluri din alte 16 ţări şi ne-a lăsat răgazul să medităm asupra destinelor diferite şi a diversităţii uimitoare a artei popoarelor, asupra faptului că, în unele ţări dintre cele mai înaintate, mici colectivităţi înimoase se străduiesc să păstreze, şi izbutesc să conserve cu pioşenie, dansul ori costumul, ori ritualurile moştenite din bătrîni, chiar dacă aceasta nu face obiectul unor ample acţiuni oficiale. Şi ni s-a părut plin de semnificaţii faptul că marile ansambluri şi marile demonstraţii ale prospeţimii şi vigoarei folclorului au venit tocmai din ţările socialiste, unde există un cult activ faţă de tot ceea ce se constituie într-o emanaţie spirituală a poporului. Şi aşa s-a făcut că ochilor vrăjiţi ai bucureşteanului — dar şi ai altor orăşeni, din alte oraşe — li s-au arătat, zile de-a rîndul, dansul sacadat al saboţilor frumoaselor franţuzoaice din Corravilliers şi tradiţionalul ringspiel cu panglici al dansatorilor din Karlsruhe, că ei au putut urmări iureşul dansatoarelor din Stavropol, ce păreau coborîte din poveştile fantastice ale lui Gogol, ori dansurile pline de un haz reţinut ale elveţienilor din Fribourg, că ei s-au lăsat ameţiţi de năvala dansurilor cehoslovace, iugoslave şi poloneze ori învăluiţi în parfumul oriental al spectacolelor tunisiene — ai căror dansatori păreau nişte stranii prinţi ai deşertului...

Sigur, la capătul acestor zile de spectacole, concursuri, vernisaje şi discuţii, s-au făcut ierarhizări, s-au împărţit tot felul de distincţii, dar nu cred că palmaresul a însemnat, în acest context, lucrul cel mai însemnat, cel mai rîvnit. Important e, cred, faptul că timp de multe zile oameni din ţări depărtate sau apropiate s-au privit mai atent, s-au cunoscut mai bine, s-au preţuit reciproc, au trudit, artistic, împreună, s-au plimbat, împreună, pe străzile oraşelor noastre, important e că, din nou, oamenii s-au regăsit în iubirea lor comună pentru frumosul artistic. Important şi tonic. Important şi dătător de speranţe pentru condiţia umană, pentru destinele umanităţii.

Sanda **FAUR**

Fotografii de
Elena GHERA
Eugen IAROVICI
Victor BÎRCĂ

Frumoasa cu saboţi şi partenerul ei din ansamblul francez «Correvrots-Vaudés».

Straniile frumuseţi venite din Tunis.

Solemni, purtîndu-şi cu gravitate splendidele costume, doi tineri dansatori din Iugoslavia.

Din nou în lumina reflectoarelor, veşnic tinerele dansuri tiroleze...

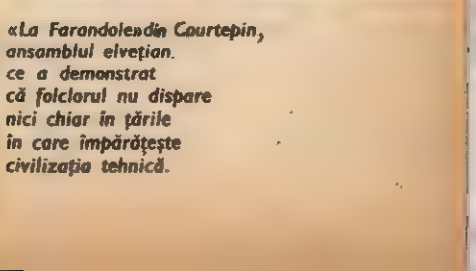

«La Farandole» din Courtepin, ansamblul elveţian, ce a demonstrat că folclorul nu dispare nici chiar în ţările în care împărăţeşte civilizaţia tehnică.

Coborîţi tocmai din Schei, cu buzdugane în mîini şi cu cămăşi bătute în stele de aur (şi la fiecare cămaşă cîte trei femei lucrează timp de o jumătate de an!), junii Braşovului au deschis, călări, pe străzile Bucureştiului, marea paradă a portului popular.

FESTIVALUL ŞI CONCURSUL INTERNAŢIONAL DE FOLCLOR

ROMÂNIA '69

Dansurile italienilor — graţie, temperament şi o picătură de umor foarte personal.

Iscate
parcă
din poveştile
fantastice
ale lui Gogol:
dansatoarele
din Stavropol.

Pe cerul
Bucureştiului,
printre
blocuri
din beton
şi sticlă,
zborul
secular
al căluşarilor.

O undă
de parfum oriental
a învăluit dansurile
artiştilor tunisieni,
îmbrăcaţi asemeni
unor prinţi
ai deşertului.

Costumele
dansatorilor mongoli
din Hubscul
ne-au fascinat
prin somptuozitatea
şi pitorescul lor.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

STUPIDUL

Stupidul este un idiot fără scop. Într-un fel sau altul, *stupidul* este partizanul *gratuității*, el face artă pentru artă. Cu alte cuvinte este prost de dragul de a fi prost, din *bucuria* de a fi prost *nu urmărește* să-și exploateze prostia și s-o transforme în tantieme.

De aceea, el se ocupă de o mulțime de drăcii care par multora fermecătoare, dar care nu sînt decît dovada sigură a stupidității. El este în primul rînd mare meșter în farse, și dacă-ți pune nisip în supă se socoate în al nouălea cer. În materie de farse fantezia lui e inepuizabilă. O altă plăcere e să telefoneze diverșilor cunoscuți sau necunoscuți în miezul nopții, să-i trezească din somn. După fiecare farsă pe care o comite capătă, Dumnezeu știe de ce, un aer de măreție. Adevărul e că acest individ te scoate din sărite și numai uimirea noastră în fața atîtor obrăznicii infantile îl ajută să supraviețuiască și să-și continue opera. Nu există zi în care individul să nu-și manifeste talentul care i-a consacrat.

Partea ridicolă e că *individul nostru nu mai* e de mult un copil și farsele pe care le face au în ele ceva nemărginit de trist. La un moment dat te obișnuiești cu el, cu stupiditatea lui și cu nisipul pe care ți-l aruncă în supă. Nu te mai indignează, nu te mai miră, te lași copleșit numai de un sentiment de tristețe. Are 45 de ani și tot se ține de șotii. Farsele pe care le comite aproape cu fanatism e modul în care amicul nostru se realizează, își dezvoltă personalitatea. Curios e că, în ceea ce privește afacerile, stupidul nostru pus pe șotii și drăcovenii dovedește un simț practic cu totul ieșit din comun. Cînd e vorba de interesul lui direct și material nu mai glumește. Joaca s-a terminat. Devine îngrozitor de serios și de metodic. Nici urmă de zburdălnicie, nici urmă de copilărie. În fața afacerilor se transformă radical și devine bătrînelul pedant, sufletul birocrat care este în realitate. Pe cît e de jucăuș în viața personală, pe atît e de crîncen și de metodic în afacerile personale.

...Anii au trecut, individul nostru a îmbătrînit, părul a albit, dar oricît de vlăguit ar fi tot mai are puterea de a fi idiot... Nu degeaba se spune că și prostia e o forță. Chiar cînd se află bolnav, se dă jos din pat, așa cu temperatură, numai să-ți mai pună nisip în supă. Cum să nu te umple de uimire?

literare

de Lucian RAICU

D. POPOVICI:

POEZIA LUI MIHAI EMINESCU

După *Clasicii noștri* de Vladimir Streinu, în colecția *Lyceum* apare o *nouă lucrare fundamentală*, menită să familiarizeze pe tinerii preocupați de literatură și de istoria literară cu spiritul autentic al cercetării, să le transmită o idee precisă și o imagine excelentă de ceea ce înseamnă cu adevărat «lectura» marilor opere clasice: în cazul de față e vorba de poezia lui Mihai Eminescu în interpretarea temeinică, adecvat călăuzită de o metodologie modernă, a profesorului D. Popovici. Recentul volum, publicat într-un tiraj de peste douăzeci de mii de exemplare, epuizat în cîteva ore, este reeditarea unui curs universitar de considerabil răsunet, ținut la Cluj cu două decenii în urmă. Magistrala analiză fusese anticipată de o trecere în revistă a principalelor opinii emise de critica și istoria literară românească în legătură cu opera lui Eminescu; nu un simplu inventar, ci o reconsiderare personală, efectuată cu elegantă obiectivitate și spirit polemic dedus din conștiința fermă a adevărului. Încă din acest savuros bilanț al studiilor eminesciene, unele dintre ele datorate unor critici de prestigiu, se configura viziunea profesorului Popovici, întemeiată pe o solidă informație, pe întinse cercetări comparatiste în raza mai multor literaturi, pe valorificarea, într-un fel neostentativ, a metodelor moderne de investigație istorico-literară.

O dată expuse aceste premise, o dată trasate *liniile de* demarcație față de rezultatele exegezei anterioare, autorul trece (și acesta e obiectul, de fapt, al comentariului său) la explorarea poeziei eminesciene, *urmărind dezvoltarea* în interiorul ei a anumitor «teme», structuri și motive specifice, punînd în lumină contaminațiile prilejuite de integrarea marelui poet în cultura și în mișcarea predominant romantică a timpului său și, mai ales, asimilarea lor într-o formă originală, dictată de imponderabilele genialității și, în egală măsură, de receptarea unor tradiții ale literaturii naționale preeminesciene. Ținta clară a investigației rămîne aceea de a situa pe Eminescu într-un context universal. În privința aceasta, cercetările întreprinse de D. Popovici, slujite de o excepțională erudiție și de un gust sigur al asocierilor de ordin comparatist, dau rezultate încă neatinse la noi. Firește, ele nu sînt infailibile și nici nu anulează în vreun fel contribuția altor eminescologi de autoritate, pe care, dacă nu le egalează totdeauna în strălucire și forță a intuiției critice, le depășesc uneori prin amploare și respirație, prin sistematizarea materiei și circumscrierea mai fermă *într-un context* de cultură. În această direcție, D. Popovici e mai aproape de Tudor Vianu decît de G. Călinescu, față de care, într-un chip semnificativ, resimte necesitatea unor mai pasionate delimitări. Privind lucrurile într-o perspectivă mai liniștită, G. Călinescu și D. Popovici, ca autori ai unor monografii eminesciene *totale* (în măsura în care termenul acesta poate avea vreun înțeles), ne sînt la fel de apropiați, la fel de necesari și unul și celălalt, într-un climat familiar de veritabilă intelectualitate și exemplar cult al valorilor.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Colegii mei care se ocupă cu alte rubrici pot să fie, pe drept cuvînt, invidioși. Și spun aceasta cu bruma de autoritate pe care *și-o dau 25 de ani de activitate neîntreruptă* în gazetărie. Nu există satisfacție mai mare în meseria noastră decît aceea de a sta zilnic de vorbă cu cei cărora le sînt consacrate toate ostenelile *și toată imaginația* noastră: cititorii revistei; de a constata nemijlocit cît de mare și cît de variată e familia prietenilor răspîndiți pe tot cuprinsul țării, cît de diverse le sînt preocupările și cîtă încredere ne acordă nouă, celor care facem revista.

Iată, de pildă, ce problemă ne ridică cititorul **Stoica Nicolae** din Govăjdia-Ghelar, jud. Hunedoara. Dumneasa, mîndru foarte de trecutul dacic ca și de prezentul socialist al ținutului în care locuiește, s-a gîndit că Ghelarului i-ar sta bine la intrare cu un monument arătos care «să fie vizibil atît ziua cît și noaptea». Și pentru că tovarășul Stoica nu face parte din categoria celor care se mulțumesc numai să propună, urmînd ca alții să înfăptuiască, s-a și așternut pe treabă și ne-a trimis proiectul unei coloane care cam seamănă cu Coloana infinită a lui Brâncuși — după cum recunoaște și autorul, dar care, de fapt, e inspirată din conformația minecilor de la iile pe care le poartă *păsurencele de prin partea locului*. Nefiind noi specialiști în coloane și— mai ales — neputîndu-ne pronunța numai pe baza unei schițe sumare, îl sfătuim pe cititorul nostru să se adreseze Comitetului județean de cultură și artă sau, și mai bine, direct la București, Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă. În tot cazul, noi îi urăm tovarășului Stoica mult succes.

Și fiindcă tot veni vorba de monumente de artă, să amintim și de scrisoarea cititorului **T. Andreiescu** din Cluj, îngrijorat că picturile lui Grigorescu de pe pereții interiori ai Mănăstirii Agapia se degradează din cauza fumului lumînărilor. Soluția de a se permite aprinderea lumînărilor numai afară nu ni se pare conformă canoanelor bisericești. O rezolvare trebuie să existe; sînt, doar, în lume mii și mii de biserici într-o situație asemănătoare. Și pe tovarășul Andreiescu îl sfătuim să se adreseze Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă (lucrătorii acestei instituții au fost de curînd, după cum știm, serios criticați, așa că ard probabil de nerăbdare să rezolve toate sesizările făcute de cetățeni).

Inginerul șef al șantierului 501 Gheorghieni-Cluj, **Pavel I. Virgil**, ne face, în cadrul unei scrisori deosebit de interesante, și propunerea de a organiza o anchetă pe tema «Dacă ar fi bine sau nu ca fiecare obiectiv mai mare să fie însoțit de numele proiectantului și al executantului». Propunerea ni se pare justificată; în ce ne privește credem că ar fi foarte bine ca pe toate noile construcții să se afle semnătura celor care au conceput-o și au executat-o. Ar fi și aceasta o contribuție la sporirea responsabilității personale. Așteptăm în această privință și părerea cititorilor noștri și a factorilor de răspundere.

Cititorul **Marcel Blahu** din Cacica, jud. Suceava, ne solicită înființarea unei rubrici permanente consacrate realizărilor spațiale. Fără a ne putea (deocamdată, cel puțin) angaja în programarea unei rubrici, îi promitem cititorului nostru să acordăm ca și pînă acum (ba chiar și mai mult) spațiu corespunzător tuturor evenimentelor cosmice. Și, slavă Domnului, asemenea evenimente nu lipsesc și nu vor lipsi nici în viitor.

În schimb, nu putem promite nimic cititorului **Petre Teodorescu** *din Ploiești care ne confundă* cu Larousse-ul sau cu un fel de «Who's who» și ne solicită nici mai mult, nici mai puțin decît adresele a 99 (nouăzeci și nouă) de actori și cîntăreți. Corespondentul nostru *n-are probabil* altă ocupație și vrea să-și consacre tot restul vieții trimiterii și primirii de scrisori. În ce ne privește, declarăm «forfait». Nu-i putem comunica decît adresele a doi dintre actorii solicitați. Clark Gable și James Dean se găsesc probabil în paradis, deoarece au decedat cu mai mulți ani în urmă.

Dar iată și o veste bună pentru amatorii de corespondență «artistică». Cititoarea **Mariana Dumitru** din București, str. Panciu nr. 24, sectorul 8, Of. poștal 26, ne informează că posedă 150-200 de adrese corecte. Amatorii sînt invitați să-i scrie (desigur, trimițînd și cîte un plic timbrat).

Și, la sfîrșit, o informație pentru cititorul din Botoșani *care se interesa de situația meseriașilor pensionari*. Ni se comunică că, «în conformitate cu prevederile Deciziei UCECOM nr. 83 din 1967, pensionarii de bătrînețe cu pensii integrale, în vîrstă de peste 62 de ani, pot fi angajați în sectorul cooperației meșteșugărești pe o durată de pînă la 4 luni pe an, în activități temporare; primind pensia integrală și drepturile bănești pentru munca prestată».

UMOR DE PESTE HOTARE

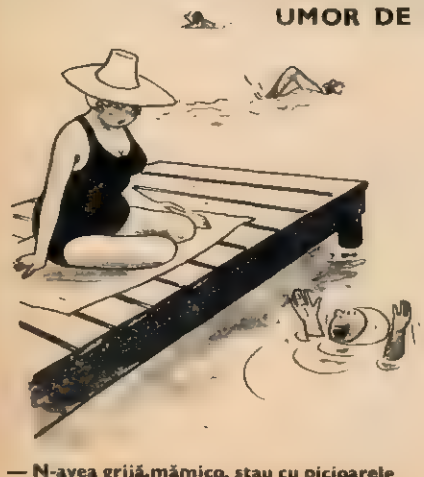

— N-avea grijă, mămico, stau cu picioarele pe capul unui domn.

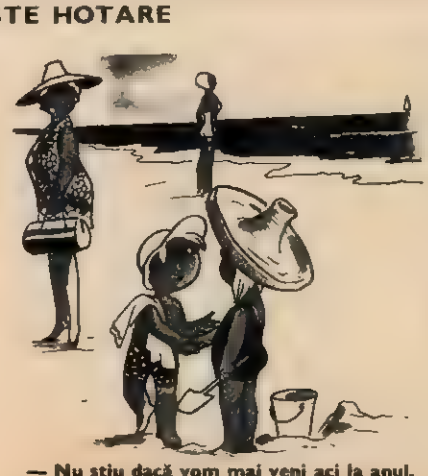

— Nu știu dacă vom mai veni aci la anul. Poate că ne vom duce pe Lună să vedem Marea Liniștii.

VIITORUL ÎN HAINE DE LUCRU

de Iuliana POP
fotografii de Elena GHERA

Uzina de piese de schimb și reparații de utilaj chimic, cu o producție actuală de 7 000 tone pe an. Capacitatea finală a întreprinderii 10 500 tone anual.

Există două feluri de trenuri: aglomerate și neaglomerate. Cele din urmă își păstrează demnitatea vitezelor pe distanțe mari, în timp ce primele devin familiare ca tramvaiele, unificînd astfel o regiune prin oamenii care o străbat neîncetat de la un cap la altul. Accelerat sau, mai ales, personal, trenul care duce la Găești este totdeauna plin. Dacă pînă nu demult navetiștii erau doar medici și profesori, acum li se adaugă oamenii tehnicii. Pentru că acum, mișcarea de-a lungul drumurilor, care cuprindea doar interese turistice, comerciale, se amplifică cu o nouă dimensiune: dezvoltarea industrială.

Dezvoltarea multilaterală și armonioasă a tuturor regiunilor patriei reprezintă, în linie directă, rodul industrializării socialiste a României, acțiune ridicată de Partidul Comunist Român la rangul de prioritate esențială a construcției economice. Înflorirea orașelor și transformarea acestora în puternice centre economice, repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, atragerea în ramurile industriale și în celelalte sectoare neagricole a majorității populației active au preschimbat structural fața țării și reprezintă în continuare, așa cum o dovedesc documentele celui de-al X-lea Congres, direcția principală în transformarea, înnoirea și valorificarea maximă a întregului potențial material și uman de pe întreg teritoriul patriei socialiste.

Am asistat rînd pe rînd cum se ridică din cîmpuri goale orașe noi sau cum se transformă vechi tîrguri prăfuite în orașe moderne. Unii au aflat din jurnale de actualități, alții au trăit, unii au citit despre munca de construcție, alții au pus mîna pe cărămidă sau au gîndit în fața planșetei de proiectare; dar mai devreme sau mai tîrziu, fiecare dintre noi este sau va fi angrenat în acest proces înnoitor, care a cuprins toată țara.

Pentru economiști și pentru oamenii industriei, devenirea acestor locuri se prezintă sub forma unor cifre care vor trebui realizate neapărat, cu orice efort. Dar tocmai acest «neapărat» și «cu orice efort» au importanță pentru oamenii care trăiesc aceste înfăptuiri. Desigur, mai tîrziu, privind înapoi, vor putea spune urmașilor: «nici nu știți de unde am pornit noi; era aici doar cîmp gol sau o biată așezare modestă», iar aceștia nu vor înțelege efortul depus decît în măsura în care el s-a întruchipat în locuințe, uzine, magazine, parcuri și străzi pavate — o Arcadie făurită de oamenii civilizației socialiste, mai valoroasă prin mărturia dragostei încrustate în lucruri și fapte decît darul nemijlocit al naturii grecești.

LA PRIMA VEDERE

Pentru cine trece prin Găești, nimic nu pare mai deplasat decît pomenirea numelui de Arcadia. Un tîrgușor de provincie prăfuit, cu strada principală desfundată de lucrări de canalizare, dar pe care totuși după-amiezele se plimbă fără nici un scop un tineret în general neglijent îmbrăcat. Veșmintele oamenilor caracterizează acele zone de tranziție în care s-a abandonat portul țărănesc și nu a fost pe deplin asimilată obișnuința hainelor de oraș. Centrul Găeștilor se întinde pe circa 200 de metri, între poștă și parc sau poate piață, dar este nemijlocit legat de prezența unicului complex modern, care are un restaurant mare și *încăpător pentru toți călătorii și toți cheflii* locali. Acesta se află la o intersecție de drumuri pe unde trec mașinile dinspre gară sau C.A.P., adăugîndu-se fluxului central de circulație de pe șoseaua București-Pitești. Aici se micșorează oricum viteza, fie pentru a se lua curba, fie din cauza pietonilor, pentru ca apoi să se accelereze din nou, scrîșnind și pîrîind, fîșiind și bubuind — tractoarele și basculantele, camioanele și autobuzele I.G.O., autoturisme de tot felul. De dimineață de la 4 și pînă după miezul nopții acestea sînt zgomotele caracteristice centrului orașului. Ziua, acestui intens trafic rutier i se adaugă mulțimea bicicletelor folosite de localnici, pentru care timpul începe să-și sporească valoarea.

Deși fost centru de raion, vechea administrație locală nu a lăsat nici o mărturie în acest sens, iar transformările nu s-au petrecut decît în urmă cu doi ani, o dată cu începutul construcțiilor industriale. Despre lipsa unor inițiative ale gospodarilor de aici s-ar putea zice multe, cel puțin comparativ cu unele sate curate și ordonate din Transilvania, care nu se pot lăuda ca Găeștiul că măcar pentru cîteva zile a fost capitala Țării Românești, cînd turcii ocupaseră reședința domnească a unui voievod.

ȘI CEEA CE NU SE VEDE

Există cel puțin un punct cu care toată lumea este de acord: că fără înființarea obiectivelor industriale Găeștiul ar fi continuat să existe ca un orășel oarecare, ridicat dintr-un sat de agricultori, în care ocupația mai deosebită fusese o negustorie cu iz levantin, ce nu lasă în urmă așezări prea organizate.

Cifrele conțin secretul schimbărilor prezente și viitoare. Să ne uităm deci la cifre: *prima care s-a împlinit a fost* Uzina de piese de schimb și reparații de utilaj chimic, dată parțial în funcțiune la 1 septembrie 1967; la 31 martie a.c., cu trei luni înainte de termen, s-a dat în folosință o nouă capacitate de 1 180 tone, urmînd ca în trimestrul III/1970 uzina să funcționeze cu întreaga capacitate. Urmează mult mai tînăra Fabrică de frigidere, începută în 1968 și a cărei punere în funcțiune trebuie să aibă loc în *trimestrul I/1970*.

Astfel, dacă în trecut orășelul avea aproximativ 5 000 de locuitori, în prezent numărul lor s-a dublat.

LANȚUL SLĂBICIUNILOR... DE ORGANIZARE

Și oamenii continuă să vină. Din Brașov, Cluj, Mediaș, oamenii vor continua să sosească. Și tocmai în Găești. Dar în Găești, unde?

Aceeași întrebare, din păcate deocamdată fără răspuns, și-o pune și directorul Fabricii de frigidere, Vasile Pătrășcoiu, pentru care nepredarea la timp a volumului de locuințe proiectat înseamnă nerespectarea termenului de punere în funcțiune a fabricii. Ce legătură are una cu alta? Deși se fac eforturi pe linia folosirii cît mai raționale a forței de lucru locale și din împrejurimi, prin specificul ei fabrica va trebui totuși să aducă cel puțin 400 de muncitori, tehnicieni și specialiști, *care nu se găsesc în Găești*, dar neavînd unde să-i cazeze, aceștia își amînă venirea, întîrziind prin aceasta începerea lucrului în fabrică. *Care* fabrică și așa este în urmă cu o lucrare,— nici măcar începută — alimentarea cu apă din Argeș, din *care* cauză nu se pot face probele tehnologice pentru punerea în funcțiune.

Și toți acești «*care*» își caută explicația la Întreprinderea județeană construcții montaj-Dîmbovița. Născută în noiembrie 1968 din fuzionarea trustului de construcții Argeș cu cel al Ploieștiului, noua unitate a moștenit în mod fatal restanța de 200 de apartamente a sus-numitului trust Argeș, singurul care nu și-a realizat planul fizic. La această restanță se adaugă 305 aparta-

O adevărată infuzie de tinerețe pe străzile orașului. Din păcate nu puțini sînt cei care s-au obișnuit să-și omoare timpul liber precum vedeți: colindînd fără treabă strada principală.

VIITORUL ÎN HAINE DE LUCRU

mente care trebuiau predate anul acesta. Din acest total au fost date în folosință 40, fiind în curs de predare alte 40. Fără comentarii. Dar ele există, și dacă vă interesează, iată-le: gradul de dotare a noii unități de construcție este insuficient pentru creșterea ritmului de construcție (lipsa a două macarale împiedică elanul maiștrilor constructori să se materializeze în apartamente); planificarea primirii utilajelor în trimestrele III și IV nu este în concordanță cu planul de construcții ce trebuia realizat în trimestrele I și II; nu se asigură din timp nici unele materiale, ca fișii cu goluri, elemente prefabricate, care vin în ritm nesatisfăcător de la furnizorii I.P.E.C.-Brașov și Palas-Constanța.

Dar în mijlocul acestui oraș răscolit la propriu și la figurat de constructori există totuși un moment de poezie: parcul de-a lungul pîrîului Răstoaca. Intrarea în parc este străjuită de brazi aliniați ca pentru a da onorul unui frumos monument arhitectural deocamdată anonim, fosta reședință a Consiliului popular. Cazul acestei clădiri frămîntă Găeștiul. În planul administrației județene, clădirea este dată spre a fi făcută restaurant, dar cooperația de consum, în grija căreia ar fi trebuit să intre din 1968, din lipsă de fonduri o lasă în grija... ploii, vîntului și a soartei. Între timp, pe străzile orașului prezența tinerilor, adunați din toate colțurile țării, se face simțită. Lipsiți de o educație comună trecută sau prezentă (cea la locul de muncă este insuficientă, cu toate eforturile organizației U.T.C.), ei se manifestă în modul cel mai facil: plimbări în grupuri pe străzile orașului, nu rareori soldîndu-se cu ceea ce în limbajul juridic se cheamă ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice. Un prim pas pentru a remedia această neplăcută realitate îi se pare cetățenilor orașului că ar putea fi înființarea în această clădire a unui club muncitoresc. Organizația U.T.C. a adunat pentru acest scop, din strîngerea fierului vechi și muncă patriotică, fonduri în valoare de 60 000 lei — o premisă pentru a hotărî administrația în acest sens. De asemeni, pentru viitorul club au fost cumpărate instrumente muzicale în valoare de 20 000 lei, ceea ce îi face pe tineri să fie optimiști în ceea ce privește viitorul clubului. Casa de cultură existentă, cu o capacitate de 360 de locuri, este neîncăpătoare; în plus, are scaune fixe, astfel că amatorii pot asculta conferințe, pot vedea spectacole de teatru, de brigadă, dar nu pot dansa. Și sînt tineri...

Tineretul nu poate face nici sport, pentru că nu are unde. În parc este în curs de amenajare un teren sportiv, realizat prin muncă patriotică. Dar pînă atunci, terenul de sport, fost al liceului, actualmente dat în grija uzinei, stă închiat cu lacătul. Mai sprinteni, elevii sar gardul, dar pentru ca ora de sport să se desfășoare totuși organizat, profesorii, oameni maturi, îl escaladează în mod rațional și demn... cu scara.

MEDICI ȘI PACIENȚI

După mirosul de praf care stăruie toată ziua pe străzile Găeștiului, aerul curat, parfumat cu săpun și dezinfectant al policlinicii și al spitalului este binevenit. Mai ales ca vizitator.

Directorul spitalului, dr. Dumitru Dumitrescu, ordonează o întreagă transformare: realizată cu mijloace locale, secția de pediatrie va cuprinde 75 de paturi, și clădirea, care are același constructor și beneficiar, spitalul, înaintează în ritm rapid; se va unifica laboratorul spitalului cu cel al policlinicii; secția de boli interne va crește de la 50 la 75 de paturi; s-a mai terminat, tot cu mijloace locale, o spălătorie pentru 600 de paturi, avîndu-se în vedere dezvoltarea viitoare. Dar dacă unii medici sînt conștienți de menirea lor și își fac munca cu pasiune, chiar în condiții de pionierat, anumite cadre medicale sînt departe de a-și îndeplini măcar datoria: doctorița Țerchea uzează de certificate medicale pentru a-și face timp să frecventeze cursurile de conducere auto. Mai ciudat este cazul doctoriței Rodica Ivanov care, angajată din 1964, nu a funcționat nici o singură zi la policlinică, timp în care a urmat cursuri de specialitate în București, iar din februarie a.c. este încadrată ca medic radiolog la Policlinica Găești. Dar... în concediu medical, Institutul de oncologie din București o folosește totuși ca specialistă.

ȘI NU NUMAI ATÎT

Prezența unităților industriale ilustrează grija deosebită pe care partidul o acordă traducerii cu consecvență în viață a sarcinilor stabilite de Congresul al X-lea, de a se accentua poziția prioritară a industriei în ansamblul economiei naționale, pentru ca influența sa binefăcătoare să se facă simțită pe toate planurile existenței noastre sociale.

Dar poate că pentru a scrie despre un oraș ce se transformă pînă la a nu-l mai recunoaște ar fi trebuit cel puțin să te naști aici. Doar așa s-ar putea spune mai mult decît că în 1970 se va termina alimentarea cu apă și canalizarea; doar așa, prin repopularea pîrîului Răstoaca cu pești și prin viitoarele prezențe ale bărcilor pe luciul apei, acum acoperită de mătasea broaștei, ar putea căpăta adevărata sa dimensiune poetică și socială. Dar poate că este suficient să te numeri printre noii locuitori — în sociologie trăirea cercetătorului alături de grupul studiat se numește coparticipare. Pentru un reporter care nu urmărește investigația statistică a unui grup, orașul și-a îmbrăcat hainele de lucru. Haine de lucru pentru viitor.

Fabrica de frigidere, în curs de construcție, va constitui o prezență importantă în viața Găeștiului. Capacitatea de funcționare: 200 000 de frigidere pe an.

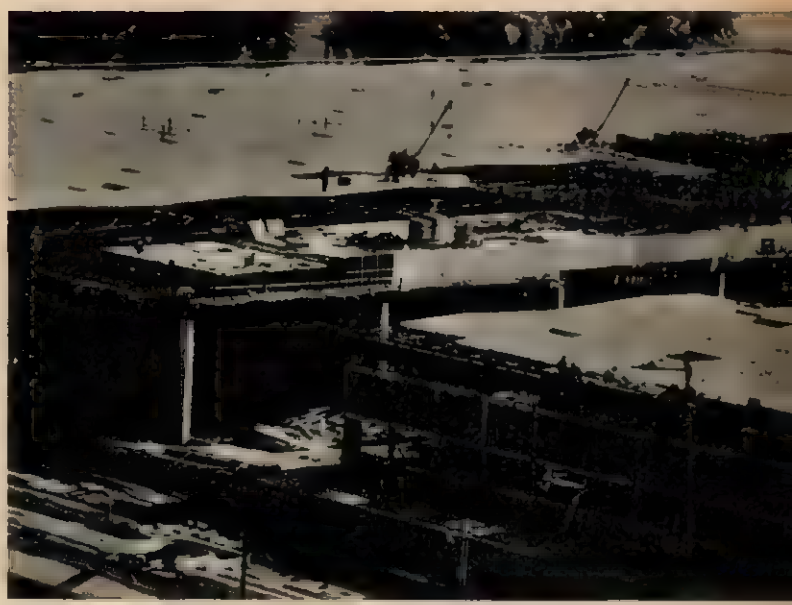

Chiar dacă în prezent strada principală arată așa cum v-o înfățișează fotografia de mai sus, găeștenii sînt mîndri: în 1970 orașul va avea canalizare.

Nu este nici muzeu, nici casă de cultură, nici grădiniță de copii, nici restaurant. Această clădire este fosta reședință a Consiliului popular, în care acum se găsesc doar cîteva birouri. Nu știm încă ce hotărîre vor lua cei în drept, dar știm precis modul în care este ea «îngrijită».

Înconjurat de terenurile C.A.P.-Găești, orașul are o bună aprovizionare cu legume și fructe, așa cum se vede și pe mesele de beton ale pieței de curînd construite.

TULCEA

Ajungînd în minunata Deltă a Dunării,
opriţi-vă la ILGANI.
La renumitul restaurant din cabana
situată într-un loc paradiziac
puteţi găsi cea mai variată masă
din preparate pescăreşti,
completată cu faimoase vinuri de Dobrogea.

CONSTANŢA

La Constanţa, cunoscutul restaurant PESCARUL (str. Vasile Alecsandri 9)
serveşte zilnic specialităţi pescăreşti
stropite cu vinuri din podgoriile Murfatlar şi Ostrov.
Puteţi petrece cîteva clipe plăcute în primitoarele budane
ale cramei DOBROGEA (str. Tomis 22).
Găsiţi aici deliciosul ghiveci măcelăresc de berbec,
sischebap, plăcintă dobrogeană şi vin de Murfatlar.
În cadrul rustic
al restaurantului FURNICA din Constanţa (Bd. Tomis 59)
se pot servi specialităţi la frigare
cu salate orientale şi pîine de casă,
plăcintă marinărească. Vinuri gustoase de regiune.

PUBLICITATE

City-ul orașelor australiene — în fotografia de față un aspect din cel al Melbourne-ului — este singura zonă urbană în care clădirile se construiesc «pe înalt».

AUSTRALIA ȘI „NOII AUSTRALIENI"

de Fernando SOPRANO

Primii coloni europeni sosiți pe pămînturile celui mai mic continent, sau ale celei mai mari insule de pe Terra — geografii nu sînt încă unanimi asupra categoriei în care trebuie încadrată Australia — au fost ocnași. Ocnași englezi pe care proaspăt constituitele State Unite refuză să-i mai primească în Virginia și care, în 1788 — la optsprezece ani după ce Cook declarase sud-estul australian posesiune britanică — debarcă în Port Jackson. Încep apoi să vină și coloni liberi, în număr mic la început. La jumătatea secolului al XIX-lea însă, faima aurului australian are un ecou atît de larg, încît într-un răstimp de numai patru decenii populația continentului se înzecește, crescînd de la 400 000 la 4 000 000.

Fenomenul imigrării se manifestă din nou cu intensitate după cel de-al doilea război mondial, cînd pe dominionul britanic din emisfera sudică se face acut simțită lipsa mîinii de lucru, a muncitorilor pricepuți și a specialiștilor care să îngăduie exploatarea maximă a resurselor continentului, care nici azi nu numără mai mult de un locuitor pe kilometru pătrat. Începe un adevărat exod din Europa spre Australia — în primul rînd englezi, dar și italieni, greci, germani, olandezi ș.a., oameni care vin aici în căutarea unei vieți mai îndestulate.

Cum îi primește pe toți aceștia țara în care ei își pun speranțele, care este viața lor pe acest continent — iată întrebările cărora reportajul de față încearcă să le răspundă.

Se lumina de zi cînd am zărit continentul australian și, puțin după aceea, am aterizat pe aeroportul din Darwin (Northern Territory). După o scurtă escală, ne-am urcat din nou în BOAC-ul nostru. Soarele răsărea în spatele orizontului, nimeni nu mai dormea, curiozitatea era unanimă. Cînd norii s-au mai destrămat, chipurile tuturor au devenit grave. Panorama era impresionantă: un uriaș deșert care dădea impresia unui ținut lipsit de viață. Am trecut apoi peste Queensland, și din nou norii au acoperit perspectiva. Pe aeroportul din Sydney — punctul terminus al călătoriei noastre — pasagerii s-au împrăștiat. Unii dintre ei începeau în ceasul acela o nouă etapă a vieții lor, pe continentul îndepărtat și necunoscut care avea să le devină a doua patrie.

«DO YOU SPEAK ENGLISH?»

În primul rînd cine sînt cei zece milioane și ceva de australieni? Cei dintîi și cei mai puțini numeroși sînt aborigenii, care în marea lor majoritate sînt ținuți la distanță de albi, în rezervațiile din centrul continentului. Urmează descendenții primilor coloniști, ai ocnașilor, apoi imigranții care trăiesc aici de peste treizeci de ani și au copii născuți în Australia, în sfîrșit, toți cei care au ajuns pe acest continent după război, așa-numiții «New Australians», noii australieni. Pe aceștia din urmă îi așteaptă — azi ca și odinioară — după primele zile ale marilor speranțe, un drum adesea presărat cu decepții: ei constată curînd că «pămîntul promis» nu-i primește prea bucuros, dovedindu-se, în multe cazuri, destul de dur față de dînșii.

Singurii recunoscuți drept egali australienilor, deși nu sînt născuți pe continent, sînt englezii. Orice englez care ajunge acolo este imediat considerat australian și poate obține cetățenia aproape automat, în timp ce ceilalți așteaptă și cinci ani pînă să le fie recunoscută. Cu ajutorul unor înlesniri deosebite — transporturi la prețuri foarte scăzute, muncă asigurată — englezii au populat Australia cu funcționari, țărani, militari, tehnicieni și lucrători în domeniul culturii. Se poate spune că astăzi aparatul de stat se află în întregime în mîinile cetățenilor australieni de origine engleză și că este aproape imposibil, cu excepția unor persoane cu mari resurse financiare, ca cineva de o altă naționalitate să pătrundă în acest aparat.

Căutînd de lucru, «noul australian» neenglez va învăța prima lui frază englezească — «Do you speak English?» — și abia după aceea va fi întrebat ce profesiune are. În caz că știe limba engleză, lucrurile vor merge ceva mai ușor, mai ales dacă are o pregătire anume. Dar și atunci îi va fi pusă la îndoială valabilitatea calificării. Așa se întîmplă că deseori medici, dentiști, electricieni, chiar șoferi, să trebuiască să se supună unor noi examene pentru a-și dovedi calificarea deja dobîndită.

Bineînțeles, noii veniți trebuie în primul rînd să-și perfecționeze engleza. Pînă ce nu vor fi învățat limba oficială a țării și nu vor fi reușit să-și confirme calificarea pe care o posedă, vor fi nevoiți să efectueze munci grele, prost plătite, care nu au nimic comun cu profesiunea pentru care sînt pregătiți.

Uriașele întinderi ale continentului australian au mare nevoie de mînă de lucru, îndeosebi pentru construirea a mii de kilometri de autostrăzi și căi ferate, de aerodromuri, diguri, hidrocentrale, oțelării etc. În afară de aceasta, mari suprafețe de pămînt, terenuri de pășunat, livezi, ferme, așteaptă să fie împrejmuite. În cea mai mare parte lucrările sînt executate la distanțe de mii de kilometri de marile centre locuite, adeseori în condiții climatice foarte dure — secetă, lipsă de apă potabilă — în zone contaminate de malarie (Noua Guinee). În general oamenii nu reușesc să reziste mult timp în condițiile dificile ale mediului australian extracitadin, și de îndată ce au agonisit o oarecare sumă de bani se înapoiază în oraș. Aici însă economiile se epuizează ușor. Bugetul unei familii este în primul rînd afectat de chirie, și chiar dacă produsele alimentare sînt relativ ieftine, confecțiile, textilele și articolele industriale sînt, în multe cazuri, mai scumpe decît în țări europene ca Italia, Germania occidentală etc. Firește, se descurcă mai bine familiile în care atît soțul cît și soția lucrează, drept care, deși femeile sînt plătite cu 10—15 la sută mai puțin decît bărbații, aproape toate noile australiene caută să aibă un serviciu. Acest lucru este valabil și pentru mulți tineri, care se angajează imediat ce au terminat clasa a VIII-a elementară, obligatorie.

ÎN CAPCANA CREDITELOR

În Australia aproape nimeni nu plătește în bani lichizi bunurile cumpărate și cu atît mai puțin noii veniți, care iau totul pe credit, îndatorîndu-se pînă peste cap. Salariul lor este împărțit pînă la centimă, ratele sînt de obicei scăzute direct la plată și, în majoritatea cazurilor, reprezintă cea mai mare parte din venit. Dacă își pierd slujba, ei se găsesc într-o situație destul de dificilă față de banca creditoare. Creditul însă se obține destul de simplu. Prima condiție este să poți oferi o oarecare garanție. Banca de stat face împrumuturi pe termen lung cu o dobîndă de 4,25 la sută. Dar se poate deschide și un al doilea credit la una dintre băncile

particulare, unde însă se plătește o dobîndă de 8 la sută din totalul sumei împrumutate, pînă la restituirea ultimei centime. Este vorba, după cum vedeți, de un credit destul de incomod... Dar nici aici, ca niciunde în alta dintre țările capitaliste de altfel, băncile nu au fost create pentru a-i ajuta pe micii salariați.

E GREU NUMAI ÎNCEPUTUL?

O casă pentru o familie costă, în raport cu poziția și *materialul din care este construită, pînă la 20 000 dolari.* Și nu se știe care este soluția mai bună (sau mai rea?): plata unei chirii foarte mari sau angajarea în credite împovărătoare. Cu toate acestea, australienii sînt mîndri de nivelul lor de trai. Amintesc adesea faptul că se află *pe locul trei în lume în ce privește numărul automobi*lelor pe cap de locuitor (un automobil la fiecare trei australieni). Numai că aici, mai mult poate decît oriunde, automobilul nu reprezintă un lux: insuficiența mijloace lor de transport în comun, suprafața mare a continentului, *distanțele ce separă localitățile și, în sfîrșit,* întinderea orașelor australiene — unde, cu excepția centrului, străzile sînt flancate de căsuțe mici și joase care adăpostesc de obicei o singură familie (orașul Adelaide, de exemplu, cu circa 700 000 locuitori, are un diametru de 30 km) — fac ca automobilul să fie cu adevărat indispensabil.

Viața noului australian nu e ușoară. «Începutul e totdeauna greu, trebuie să știi să rabzi. Și noi am muncit din greu pentru ceea ce avem astăzi» — i se spune adesea, drept consolare. Ce dobîndește «noul australian» după toate privațiunile, cărora trebuie să le facă față la început, și o muncă intensă de zi cu zi? În cele mai fericite cazuri, o casă și un automobil, plus bineînțeles împrumutul ale cărui rate va trebui să le plătească timp de douăzeci-treizeci de ani. Între timp vin vești din Europa și «noii australieni» află că rudele lor, foștii vecini, cunoscuții — oameni de aceeași categorie cu ei — și-au construit casă, și-au cumpărat automobil, au petrecut concedii în străinătate, copiii lor merg la universitate — și atunci abia își dau seama cu amărăciune că s-au înșelat.

IMAGINEA OBSEDANTĂ A ȚĂRII NATALE

Muncitorii europeni au adus cu ei pe continentul de la antipozi experiența lor, dorința de a munci și de a cîștiga, dar și mișcarea lor sindicală, și aspirațiile lor, *care aici, în Australia, sînt în genere prost privite.* În fabricile mari, ca «Holden» din Adelaide, de pildă, care are circa 5 000 de salariați, există organizații sindicale, dar nu au în fapt nici o putere. Revendicările muncitorilor, grevele, au adesea drept rezultat nu numai eșecuri, *ci și sancțiuni grave care merg pînă la concedierea* a sute de muncitori. În Australia nu e greu să găsești o altă ocupație, dar pentru lucrătorul care a avut o anume muncă într-o fabrică, transferarea într-un alt gen de muncă reprezintă o sursă de mari dificultăți.

Greutățile și decepțiile sînt principalele motive pentru care un mare număr de imigranți se întorc sau doresc să se reîntoarcă în patriile lor. Într-o ședință a guvernului federal din Canberra, Sneden, ministrul însărcinat cu problema imigrației, a prezentat un raport subliniind că problema aceasta trebuie privită cu cea mai mare seriozitate. Domnia-sa amintea, printre altele, că numărul imigranților care părăsesc Australia este în continuă creștere, că vechii australieni îi privesc de sus pe noii veniți, considerînd că fac parte dintr-o categorie socială inferioară. Că, în plus, există la mulți australieni «de baștină» o lipsă de înțelegere a problemei imigrației ca aspect al dezvoltării țării, fapt care se concretizează în diverse măsuri luate în scopul de a împiedica realiza-

AUSTRALIA
ȘI „NOII AUSTRALIENI"

rea aspirațiilor sociale și economice ale imigranților. Pentru a convinge deputații conservatori cît este de importantă imigrația pentru Australia, Sneden a subliniat faptul că: «imigrarea este mai folositoare pentru Australia decît pentru imigranți personal. Imigrantul este în măsură să judece mai bine decît oricine dacă este fericit că se găsește în Australia».

...Și, pe zi ce trece, sînt tot mai mulți aceia care apreciază că nu sînt tocmai «fericiți» în Australia, că speranțele pe care le-au avut emigrînd în această țară s-au dovedit vane. Cu timpul, imaginea unui viitor mai bun se năruie, iar preocupările zilnice, lupta pentru existență duc la epuizarea resurselor fizice și psihice ale «noilor australieni».

În Australia, instituțiile culturale nu sînt accesibile celor cu venituri modeste, muncitorii și micii salariați nu au de ales decît între cursele de cai și circiumi. Prieteniile se leagă greu, ceasurile de recreere se termină repede, iar în golul care rămîne, imaginea țării părăsite, amintirea celor dragi, devin din ce în ce mai intense. Și, pot afirma cu certitudine, fiecare «nou australian» se gîndește mereu, obsedant, la țara lui natală, vrea să mai audă o frază afabilă, să simtă din nou căldura poporului și a patriei sale.

Orașele se întind în general pe zeci și zeci de kilometri de artere largi, mărginite de case joase, pentru o singură familie.

A mai acostat un vapor, primit cu entuziasm îndeosebi de tinerii australieni: pe continentul de la antipozi, celibatarii sînt de trei ori mai numeroși decît celibatarele.

Sydney — cel mai mare oraș australian. Construcția din față, care amintește, văzută de la înălțime, de o floare cu petalele desfăcute, este clădirea operei — una dintre mîndriile arhitecturii australiene.

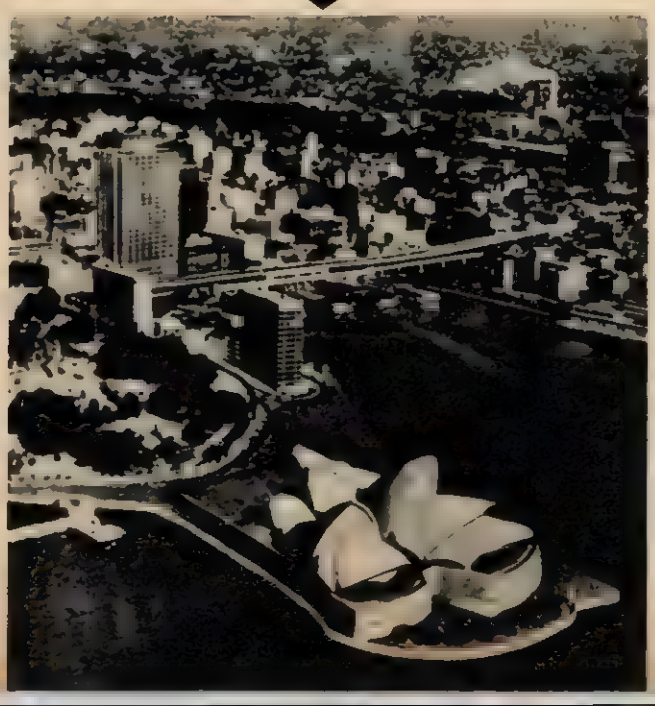

Orice distracție mai puțin costisitoare, chiar și cel mai răsuflat număr de circ, găsește un public numeros.

Bryan: «Omul n-a evoluat din maimuță, ci maimuța din om! Precum a fost gonită satana din cer, a fost desprins acest animal din om!»

Procese celebre

«PROCESUL MAIMUȚELOR»

de **R.G. BIANU**

La 21 martie 1925, în statul Tennessee s-a promulgat următoarea lege:

«Este interzis profesorilor din universități, seminarii pedagogice sau orice alte școli de stat, întreținute în întregime ori parțial din fondurile publice, să predea teorii care neagă învățătura biblică a creației divine a omului, afirmînd în schimb că omul ar proveni dintr-o specie inferioară de animale».

Autorul acestei legi fără pereche a fost fermierul John Washington Butler, care ulterior s-a mirat el însuși de vîlva produsă de ea și a recunoscut că, personal, nici nu cunoaște teoria darvinistă. «Am citit doar în ziare — a declarat el — că tinerii, întorcîndu-se de la școală, au povestit părinților ce inexactități ar conține Biblia. M-am revoltat. Apoi am ascultat predica reverendului W.J. Murray, care spunea că teza evoluționistă n-are ce căuta în școlile noastre...». Așa a ajuns Butler să propună corpului legiuitor faimoasa lege, așa-zisă a «maimuțelor».

Adoptarea legii a provocat o profundă revoltă în cercurile liberale, hotărîte să pornească la contraatac. Planul conceput a fost următorul: să se provoace darea în judecată a unui profesor pentru încălcarea legii, etalînd astfel opiniei americane, prin dezbaterile ce urmau să aibă loc, întreaga ei absurditate.

Rolul acuzatului l-a acceptat, de bunăvoie, profesorul de biologie Thomas Scopes, fiul unui mecanic de locomotivă, care juca un rol de frunte în mișcarea sindicală. Scopes, deși tînăr, era un pedagog prețuit de colegi și iubit de elevi și de părinții acestora. Denunțul de încălcare a legii amintite urma să fie făcut — tot pe bază de înțelegere — de dr. George Rappleyes din Dayton, ai cărui strămoși fuseseră pe vremuri izgoniți din Franța în urma persecuțiilor religioase.

DARROW CONTRA BRYAN

Conform planului, într-una din zile Scopes a explicat elevilor săi că originea vieții trebuie căutată în apele mării și în mlaștinile care acopereau odinioară toată suprafața globului nostru terestru. Din germenii născuți aci, după o foarte lungă evoluție, a luat naștere viața organică. Denunțat de îndată de Rappleyes, la 7 mai 1925, Scopes a fost arestat. A urmat apoi «procesul maimuțelor» — cum i se spune îndeobște, unul dintre cele mai senzaționale procese ale secolului al XX-lea.

Cînd cazul a devenit public, el a suscitat un interes fără precedent. De altfel și procesul era fără precedent. Viiva a devenit și mai mare cînd s-a aflat că unul dintre cei mai cunoscuți politicieni ai țării, William Jennings Bryan, care candidase de trei ori la președinția Statelor Unite, și-a oferit serviciile pentru susținerea cauzei acuzării.

Deși de profesiune avocat, Bryan nu pledase de 36 de ani, căci se ocupa exclusiv de politică. Era capul așa-zișilor «fundamentaliști», o mișcare care juca pe vremea aceea un rol important în viața religioasă a Americii și care susținea autenticitatea textuală a Bibliei. Orice interpretare care se depărta de la litera ei era considerată o erezie și combătută prin toate mijloacele. Dușmanul nr. 1 era, bineînțeles, teoria lui Darwin, considerată ca o culme a «perdiției». Lupta se ducea prin conferințe publice, articole, broșuri; propagandiștii «fundamentaliști» mergeau din oraș în oraș, blamînd în mod public chiar și universitățile, «focare ale necredinței».

Și apărătorul principal s-a prezentat benevol, în persoana vestitului jurist Clarence Darrow din Chicago. El considera de datoria sa să apere învățămîntul public american de pericolul fanatismului religios. Darrow a fost secondat de alți doi avocați renumiți din New York. Apărarea a depus eforturi pentru a atrage și un jurist din Tennessee, dar fără succes; acuzarea în schimb era reprezentată numai de «autohtoni».

Procesul s-a deschis la 10 iulie 1925 în orașul Dayton, care era pregătit, prin mijloacele propagandistice cele mai variate să susțină în mod activ cauza acuzării. Lui Bryan i s-a făcut, la sosire, o primire triumfală.

La proces au asistat o sută de predicatori ai diverselor secte, care organizau apoi, în răstimpul dintre ședințe, slujbe religioase, atițînd pe credincioși împotriva lui Scopes. Pe strada principală din Dayton, un comerciant a expus doi cimpanzei vii în bătaie de joc, iar în numeroase alte vitrine erau expuse caricaturi cu maimuțe. Se zvonea că Bryan e dispus să plătească o sută de dolari celui care ar fi dat în scris că descinde din maimuțe.

Orașul era plin de lozinci fanatice și ele se găseau chiar și în sala de judecată. Acolo erau prezenți peste o sută de corespondenți de presă, iar dezbaterile — pentru prima dată în S.U.A. — au fost transmise prin radio. Atmosfera fierbea — la figurat, dar și la propriu. În statele Sudului bîntuia o căldură tropicală, un vînt uscat și torid, care făcea aerul de nerespirat.

În mod demonstrativ, dezbaterile au fost precedate de o slujbă divină, oficiată chiar în sala de judecată; o practică fără precedent, împotriva căreia Darrow a protestat energic, dar fără rezultat.

Acuzarea își baza argumentația juridică pe violarea legii votate la 21 martie, respectiv a textului capitolului I și II al Genezei din Biblie privind «crearea» omului.

În atmosfera generală de intoleranță s-au auzit însă și voci raționale. Un preot din Dayton a invitat pe un alt preot din New York, cunoscut pentru mentalitatea sa liberală, să țină slujba și predica duminicală în locul lui, considerînd de datoria sa să ofere, pe această cale, prilej apărătorilor cauzei lui Scopes să-și expună punctul de vedere. Acțiunea n-a reușit, din cauza numeroaselor amenințări proferate la adresa preotului din Dayton, căruia un grup de extremiști i-au declarat că-i vor dărîma biserica dacă va permite predica amintită.

UN ZIARIST ABIL

Apărarea a cerut, în prima sa intervenție, ca instanța să stabilească caracterul anticonstituțional al legii. «Constituția S.U.A. — a arătat Darrow — obligă statele la promovarea și apărarea științei, iar această lege contravine tocmai acestei obligații. Legea votată de statul Tennessee este una dintre cele mai retrograde și intolerante legi din cîte au existat din epoca evului mediu». Chemarea la rațiune a rămas însă fără ecou.

Și mai departe dezbaterile începeau zilnic cu scurte slujbe religioase, evident ca mijloc de influențare a juraților, asistenței și opiniei publice în general. Abia începute, dezbaterile au fost întrerupte din cauza unui scandal. Ziarele din Dayton au publicat o relatare a hotărîrii instanței de a refuza cererea apărării privind declararea legii din Tennessee drept anticonstituțională. În realitate, această concluzie — deși elaborată — încă nu fusese comunicată în mod public de instanță. Cine a adus la cunoștința presei știrea? Cine a comis indiscreția?

Curînd s-a descoperit cum s-au întîmplat lucrurile. Un tînăr reporter l-a oprit cu o zi înainte pe judecător, întrebîndu-l dacă mapa pe care o poartă la subsuoară cuprinde concluzia cu pricina. «Nu — a răspuns acesta — hotărîrea este tocmai în curs de a fi bătută la mașină». «O veți comunica azi după-amiază?» «Da, aceasta e intenția mea!» «Veți amîna continuarea dezbaterilor pînă mîine?» — întrebă apoi ziaristul. «Da, cred că așa voi proceda» — îi răspunse judecătorul. De aici, ziaristul trase concluzia logică că judecătorul nu considera legea drept anticonstituțională, căci în caz contrar n-ar fi amînat, ci ar fi *suspendat* dezbaterile. Iată cum a căzut judecătorul în cursa unui ziarist abil și cum el însuși a ajuns să divulge un secret.

Apărarea a cerut acuzării în continuarea dezbaterilor să dovedească faptul că Scopes, prin lecția ținută, a intrat în contradicție cu legenda Creației din Biblie. Este știut că acesteia nu i se pot aplica criteriile științei și ca atare nu se poate vorbi de un «conflict» între ele. «Capitolul Genezei — a spus Darrow — este un imn, în parte o alegorie, scrisă de oameni care la vremea respectivă credeau că globul este plat...»

Despre scandalosul proces, ziarele din Chicago scriau: «Orașul e cu capu-n piatră, ori cu piatra-n cap!»

Darrow către Bryan: «De pe o colină, Darwin ne-a arătat drumul străbătut. Pentru această priveliște, ce e drept, trebuie să părăsim poezia Genezei. O idee e un monument mai măreț chiar decît o catedrală...»

Isterie colectivă la Dayton, organizată cu lozinci ca: «Nu ne faceți maimuțe», «Nu ne atîrnați o coadă!», «Jos cu Darwin».

Un gazetar de la «Baltimore Herald» către Scopes: «S-ar putea să fiu unt rînced, dar mă aflu pe sandvișul dumitale!»

Scopes față-n față cu logodnica sa.
— Spune-le că-ți pare rău, că ai greșit... și vom fi iar împreună!
— Nu. N-ar mai fi același lucru!

SÎNTEM RUDE CU PLOȘNIȚELE?

Acuzarea trebuia deci să vină cu dovezi. Un inspector școlar a declarat că Scopes a fost un pedagog talentat și apreciat... pînă la data cînd a expus teoria lui Darwin. Doi elevi au *confirmat* acest lucru, expunînd în amănunțime conținutul lecției incriminate, a cărei esență și-au însușit-o bine. Întrebați dacă lecția a «lezat» pe cineva din clasă, ei au răspuns cu un NU categoric. Mărturiile elevilor, deși citați de acuzare, nu i-au folosit prea mult. Atunci Bryan le-a răstălmăcit, dîndu-le drept exemplu *pentru felul în care Scopes ca reușit* să otrăvească conștiința tineretului».

Un librar, citat și el, a fost întrebat dacă «a observat semne de decădere morală în rîndurile publicului cititor» după ce acesta îi cumpăra cărțile de biologie care cuprindeau și teza evoluționistă. El a răspuns NU.

Apărarea în schimb și-a dovedit tăria și în *citarea unor martori cu adevărat competenți*: 15 experți din diverse ramuri ale științei (biologi, zoologi, antropologi, pedagogi) și chiar teologi și experți în domeniul Bibliei. Cunoscutul zoolog american dr. Maynard M. Metcalf de la Universitatea Johns Hopkins a afirmat cu tărie că nu există om de știință care să nu accepte teoria *darvinistă* și aceasta fără să-*i* fie lezate sentimentele religioase.

Acuzarea a recurs atunci la recuzarea martorilor experți, dîndu-și seama de pericolul pe care depozițiile lor le reprezentau.

Bryan, într-o luare de cuvînt plină de abilitate retorică, a protestat împotriva faptului de a fi numit «MAMIFER». «Nu avem nevoie de experți — a spus el — *pentru* a ni se explica propria noastră lege, care interzice predarea publică a teoriei evoluționiste. Cine o încalcă, urmărește să îndepărteze copiii de credință, și acest lucru trebuie împiedicat! Deci, îndepărtați experții!» Publicul din sală i-a răspuns cu un singur glas: «Amin», apoi a izbucnit într-un ropot de aplauze. Marele tribun își captivase din nou asistența... A doua zi, la 17 iulie 1925, judecătorul a anunțat că nu mai admite audierea experților, dintre care mulți își așteptau rîndul. Apărarea a protestat și pînă la urmă s-a admis ca aceștia să depună mărturie scrisă.

Între timp sectele religioase au fost *mobilizate pentru a înteți atmosfera de intoleranță*. Bryan dădea declarații presei, jubilînd în perspectiva viitoarei victorii împotriva «satanei și a complicilor ei». «Teoria evoluționistă — scria el — explică legătura de sînge dintre toate ființele vii, respectiv dintre om și acestea. Dacă acceptăm o asemenea ipoteză am putea fi considerați cu toții *criminali omorînd o muscă sau o ploșniță*, căci am omorî o rudă de-a noastră, și am putea fi considerați canibali mîncînd carnea unui mamifer...»

BRYAN ȘI BALENA LUI IONA

Se punea problema ce cale să urmeze în continuare apărarea, din moment ce nu se putea folosi de mărturiile experților. Atunci Darrow a hotărît să-l cheme pe Bryan la bară, pentru a-i pune întrebări. Disputa dintre cei doi avocați, care a durat o zi întreagă, a devenit celebră. Darrow a reușit pînă la urmă să-l plaseze într-o postură ridicolă pe sărbătoritul tribun și politician Bryan.

— Credeți că tot ce scrie în Biblie trebuie considerat ca adevăr autentic, cuvînt cu cuvînt?

— Da — răspunse Bryan — dar... unele texte trebuie totuși privite drept alegorii, ca de pildă: «Voi sînteți sarea pămîntului».

— Dar dacă citiți, de pildă, că Iona a fost înghițit de o balenă, cum interpretați aceasta? Textual? Dar faptul că a rămas trei zile în stomacul ei și apoi a fost scuipat pe uscat? Credeți că acest mamifer a fost creat anume pentru a-l înghiți pe Iona?

— Nu sînt în măsură să mă pronunț. Biblia este cea care spune că s-a întîmplat așa. O minune poate fi la fel de ușor crezută ca cealaltă.

— Iona — după textul biblic — a oprit soarele în loc pentru a prelungi ziua. Credeți că a putut el face aceasta?

— Cred! — răspunse Byran.

Disputa ascuțită, evidența logică a celor spuse de apărătorul Darrow au început să-și facă efectul chiar asupra publicului din sală, destul de ignorant și foarte părtinitor în favoarea acuzării. Cu toate acestea, trebuie recunoscut că Bryan a fost un orator excepțional de bun, cu o vervă strălucită și o forță deosebită în a-și captiva auditoriul. Dacă el ar fi avut posibilitatea să-și țină pledoaria finală, fără îndoială că balanța ar fi înclinat și mai mult în favoarea acuzării. Dar această posibilitate i-a fost luată, deoarece din partea apărării Darrow a renunțat la cuvînt.

O DELIBERARE DE... NOUĂ MINUTE

Juraților au deliberat doar nouă minute, ajungînd la concluzia unanimă că Scopes e «vinovat». Pedeapsa: 100 dolari amendă, pe care însă nu a trebuit să-i plătească personal, deoarece ziarul «Baltimore Sun» s-a angajat să achite suma. O dată cu eliberarea lui, Scopes devenise un nume celebru pe plan mondial.

Mariile cotidiane din S.U.A. au înfierat bigotismul care a dus la condamnarea lui, în timp ce presa extremistă jubila.

La 1 iunie 1926, Curtea Supremă din Tennessee a început judecarea recursului. Sentința n-a fost pronunțată însă decît la 17 ianuarie 1927. Între timp spiritele s-au calmat. Opinia publică și chiar oficialitățile s-au distanțat într-o anumită măsură de punctul de vedere inițial și de aceea s-a hotărît ca legea să fie declarată drept constituțională, dar... sentința să fie anulată pe motive procedurale. În felul acesta, statul Tennessee a fost scutit de penibila situație de a-și vedea propria lege declarată drept anticonstituțională, în cazul în care Scopes ar fi ajuns, printr-un nou recurs, la Curtea Supremă din Washington.

Încercări repetate de-a lungul anilor de a se obține anularea formală a legii, în statul Tennessee, au eșuat. Abia în 1968 s-a realizat acest lucru printr-o hotărîre a Curții Supreme a Statelor Unite!

Vestitul proces a fost imortalizat și pe ecran, prin strălucitul film regizat de Stanley Kramer (după piesa lui Jerome Laurence și Robert Lee) în care doi titani ai cinematografiei au interpretat rolurile principale: Spencer Tracy (Darrow) și Frederich March (Bryan). Fotografiile însoțitoare ale articolului de față provin, după cum desigur v-ați dat imediat seama, din pelicula lui Kramer.

Deși aproape o jumătate de veac ne desparte de faimosul «Proces al maimuțelor», faptele evocate de acest film ne emoționează profund deoarece lupta dintre obscurantism și progres este astăzi la fel de actuală ca și ieri...

ADAS

OFERĂ

28

DE ASIGURĂRI DE BUNURI ȘI DE PERSOANE

- **Orice măsură de prevenire este utilă!**
- **Asigurarea ADAS nu are egal!**

La munte...

În excursii...

La sport...

La mare...

La locul de muncă...

La domiciliu...

Oriunde — pentru cele mai diverse situații:
O asigurare ADAS

Dintre numeroasele forme de asigurări puse la dispoziția cetățenilor, menționăm:

- **Asigurările mixte de viață**
- **Asigurările de accidente**
- **Asigurarea complexă a gospodăriei**
- **Asigurarea autoturismelor**

Alegeți!

PUBLICITATE

De la colivii de extracție la culbutoare automate

Dezvoltarea impetuoasă a industriei extractive din bogatul bazin băimărean în anii construcției socialiste a impus crearea și apoi creșterea în ritm corespunzător a unei puternice ramuri a industriei constructoare de mașini, și anume cea a *utilajului minier*. Fostele ateliere centrale, înființate la Baia Mare în anul 1950 ca unitate cu profil destul de restrîns, — întreținerea și repararea utilajului minier — s-au transformat la 1 ianuarie 1960 în Uzina mecanică de mașini și utilaj minier, unitate cu profil constructiv, marcînd trecerea la o etapă nouă în organizarea producției și a muncii. Sînt create servicii de concepție și de producție, se depun eforturi susținute pentru ridicarea calificării profesionale a salariaților. Ca urmare, începe etapa de creație tehnică, de asimilare de produse și adaptări. La început, uzina executa numai cîteva zeci de produse, din care amintim colivii de extracție, sfredele și capete detașabile pentru perforatoare, bare și bile pentru morile de măcinat minereuri, vagoneți de funicular. În prezent, există în fabricație peste 500 de produse, din care multe sînt livrate la export. Astăzi nu există exploatare minieră și de preparare din țară care să nu aibă utilaje fabricate la U.M.M.U.M., utilaje care se bucură de aprecierea tehnicienilor pentru nivelul lor tehnic și randamentul productiv sporit. Printre aceste utilaje amintim celulele de flotare, clasoarele spirale și cu greblă, amestecătoarele și agitatoarele, ciururile vibratoare, transportoarele și culbutoarele electrice și automate, pompele antiabrazive etc. Din anul 1968 se execută un nou produs de prestigiu, și anume dumperul cu platformă și cu benă de 0,75 mc, destinat transportului pe șantierele de construcții cît și pentru cel uzinal.

Urmare a aprecierilor pozitive la adresa produselor, uzina colaborează cu firme din străinătate în executarea unor instalații moderne din țară, cum sînt cele de exploatare a lignitului de la Rovinari, instalația de spălare a nisipului de la Aghireș etc.

După crearea U.M.M.U.M. unitatea s-a dezvoltat puternic. S-a dublat numărul muncitorilor productivi, iar cel al cadrelor cu studii superioare — ingineri și economiști — a crescut de 13 ori. Valoarea producției industriale a crescut de 5 ori, iar productivitatea muncii de peste 4 ori.

Preocupări deosebite are colectivul de ingineri, tehnicieni și muncitori pentru ridicarea caracterului științific al producției, pentru asimilarea de noi produse și executarea lor la o calitate înaltă și la un preț de cost redus.

Pentru anii viitori, uzina va dezvolta sortimentul de utilaj pentru industria construcțiilor, prin asimilarea în viitorul cincinal a peste 50 noi produse.

Fiind singura uzină constructoare de mașini și utilaj minier în județul Maramureș, U.M.M.U.M. va cunoaște în viitor o dezvoltare și mai mare. Numai în intervalul 1969-1971 volumul investițiilor este de 5 ori mai mare decît în toată perioada anilor 1952-1968. Toate acestea vor face din U.M.M.U.M. o unitate economică puternică în legendarul Maramureș.

GRĂMADĂ!

Dacă pînă acum nu ați avut prilejul să luați cunoștință de ceea ce, la rugbi, se numește o «grămadă», o puteți face acum prin mijlocirea acestui instantaneu făcut de un fotoreporter al agenției Keystone. Fotografia poate ține loc și de joc de perspicacitate: cine ghicește mai repede cui aparține cutare mînă, cutare bocanc, cutare...

FIECARE CU... VIPERA LUI!

Acest locuitor al Vienei are la domiciliu o adevărată grădină zoologică, ce-i drept cam monotonă: 50 de șerpi, dintre care 18 vipere!

Acestea din urmă l-au mușcat pînă acum de numai 29 de ori. Deși după ultima mușcătură a zăcut în stare de inconștiență vreo trei zile, se pare că nu și-a pierdut de loc entuziasmul și a rămas fidel pasiunii sale.

Iată-l pe originalul cetățean Pieber cu vipera sa favorită, care măsoară peste 2 metri lungime. Mîna îi este bandajată după ultima manifestare de dragoste a... favoritei!

CUM ȚI-E NOROCUL!

Într-o frumoasă și caldă zi de vară, pe pajiștea înverzită a parcului londonez St. James, casa de mode «George Smith si fiii» a prezentat cîteva modele pentru toate sezoanele. In timp ce Elvira Trimmel, avînd norocul să facă reclamă unui model de bikini, stă tihnită pe plajă, Linda Marshall și Tomy Newton se coc pur și simplu în ultimele modele de haine din blană de vulpe.

UMOR

de Adrian ANDRONIC

ÎNCEPE ȘCOALA

— Nene, uite din partea clasei, dacă mai întîrziați cu zugrăvitul încă cîteva zile!!!

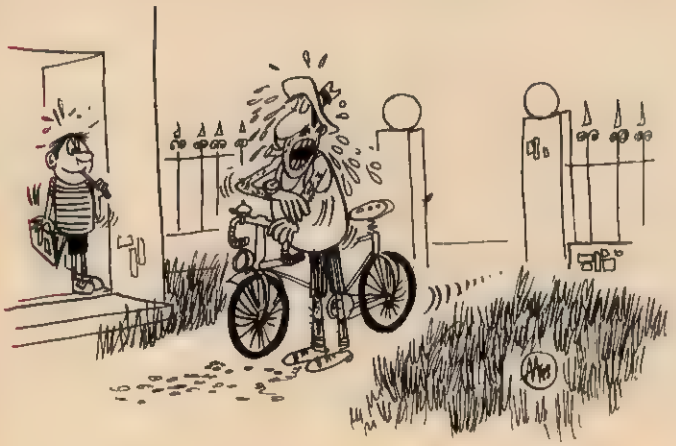

— Gata, și-am rezolvat problema: bicicliștul care pleacă din Ploiești și merge cu o viteză de 23,49 km/oră va ajunge la București după două ore și cincizeci de minute!!!

— Da' lasă dragă băieții să se recreeze, de mîine doar începe școala!!!

DIN NOU LA ȘCOALĂ

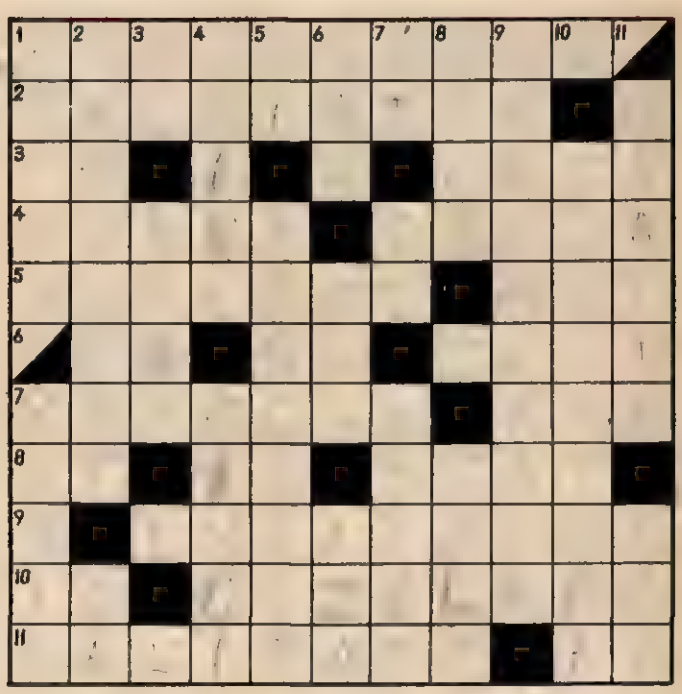

ORIZONTAL: 1) Învață carte pentru alții (fem.). 2) Antract școlar. 3) O zi de-a dreptul pe dos! — Măsură de capacitate în Orientul antic. 4) Nu se aude: e cea mai perfectă liniște! — A face, strictosenso, școală! 5) Învățat... pe băncile școlii primare — Știe dar nu poate spune. 6) Sună trompeta! — 1 și 5 la școală! — Învață ...papagalicește! 7) Elevi... la mare! — Fără frecvență. 8) Și... așa mai departe! — Iele! — Asigură condiții prielnice dezvoltării învățămîntului de toate gradele. 9) Tovarășul celor mici. 10) Nota cea mai bună! — Șlefuire. 11) Însușire temeinică — Își însușește.

VERTICAL: 1) E cel mai bun (fem.) — Doctor... într-o anumită știință. 2) Dat la examenele de admitere — Debut lingvistic. 3) Ochii din cap! — Învățătură. 4) A examina exigent într-o accepțiune pur școlărească — Cravașe. 5) Piepteni! — A terminat școala. 6) Joc de masă — Localitate în R.D. Germană — Scriitor spaniol. 7) Loto central! — Capete! — Prinde ușor. 8) Plantă erbacee — Pronume posesiv. 9) Învățată pe dinafară și a doua oară. 10) Părinți de-al doilea! 11) Vorbește frumos — O notă mai puțin dorită.

Toma MICHINICI

Dicționar: OMER, RINCI, ELZ, AZA, AIOR.

Dezlegarea jocului «ÎN LUMEA PĂSĂRILOR», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) LISITA — PICA. 2) ACERE — EA — OR. 3) SAN — IERUNCI. 4) TRIL — GEN — OP. 5) U — NAGIT — ARA. 6) NB — CAPERE — T. 7) OU — IT — ARCE. 8) STRUT — STEA. 9) ORATANIE — NP. 10) SORA — OT — TAU. 11) ISI — PRESURI.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

LONDRA — A fost dat publicității raportul ce va fi prezentat la cea de-a 68-a Conferință anuală a Partidului laburist. Se menționează printre altele că numărul membrilor acestui partid a scăzut în decurs de un an cu 33 000.

MOSCOVA — Expoziția realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. și-a sărbătorit 30 de ani de existență. Diversele exponate din cele 79 pavilioane oglindesc drumul parcurs în cei 52 de ani de putere sovietică.

TEHERAN — În capitala Iranului a apărut lucrarea istoricului Mehrdad Bahar care, folosind vechi legende precum și scrieri cu caracter religios, trage interesante concluzii, relevînd amploarea cunoștințelor geografice în Persia antică.

BONN — Numărul muncitorilor străini din R.F.G. a atins cifra-record de 1 370 000 persoane. Recordul precedent, 1966: 1 300 000. În fruntea clasamentului pe națiuni se află italienii (25% din mîna de lucru străină).

WASHINGTON — Pînă la sfîrșitul anului, F.B.I.-ul va mai angaja 525 avocați, 336 funcționari și cîteva sute de specialiști, totalul personalului ajungînd astfel la 17 345 salariați. Poliția federală — a declarat Edgar Hoover — trebuie întărită pentru a face față creșterii criminalității organizate.

BEIRUT — Date recent publicate relevă nivelul atins în Liban de șomaj: 25 000 șomeri la numai 250 000 persoane ocupate în producție.

PARIS — În 15 departamente franceze a fost inițiată o acțiune de sondaj ce are drept obiect constatarea procentului de alcool în sîngele conducătorilor auto. Scopul urmărit: culegerea de informații în vederea reactualizării legislației franceze în acest domeniu.

TOKYO — Frecvența cutremurelor a determinat pe hotelierii japonezi să acorde clienților lor unele compensații: în caz de seisme abia sesizabile — bere gratuită; pentru mișcări tectonice de intensitate scăzută — o reducere a taxelor cu 5%; pentru cutremure mai serioase — cazare gratuită.

BELGRAD — Zăcăminte de cupru, plumb și zinc au fost descoperite recent la poalele munților Ozren din R.S.F. Iugoslavia. Specialiștii apreciază că oferă mari posibilități de exploatare.

DAR ES SALAAM — În Tanzania au fost luate măsuri severe împotriva braconierilor care, după cum s-a apreciat, aduc țării pagube de 250 000 dolari anual, comercializînd pe cont propriu fildeș, piei de leopard și coarne de rinocer.

Politica economică a statului chilian este îndreptată tot mai pregnant în ultima vreme spre apărarea resurselor sale naturale — în principal a cuprului, care constituie cea mai importantă materie primă pe care o posedă această țară. Într-un recent mesaj adresat Congresului național, președintele Eduardo Frei sublinia că «apărarea resurselor naturale este un drept suprem al fiecărei țări», iar în ce privește linia politicii economice, tot președintele Frei sublinia, în cuvîntul rostit în fața delegaților reuniți la sesiunea Comisiei economice de coordonare latino-americană, că «nu cu ajutorul altora ne vom dezvolta, ci prin propriile noastre forțe».

O serie de măsuri concrete adoptate în ultima vreme de autoritățile chiliene vizînd obținerea controlului asupra producției minelor de cupru se înscriu tocmai pe acest făgaș. În fotografie: așezarea minieră El Teniente, situată la 50 mile sud-est de Santiago de Chile.

Viena — orașul valsului, orașul «ringurilor», orașul celebrului Prater, orașul atîtor și atîtor monumente istorice și arhitectonice... La sfîrșitul războiului ei înfățișa privirilor un aspect dezolant: raidurile aeriene, luptele finale pentru înfrîngerea Germaniei hitleriste s-au soldat pentru frumosul oraș de pe malurile Dunării cu distrugerea sau avarierea a peste 10 000 clădiri, cu moartea multor mii de locuitori ai săi. Dar hărnicia și dragostea vienezilor pentru orașul lor au făcut minuni. Astăzi, și Opera, și Burgtheater-ul, și acel adevărat monument al *artei gotice* care este catedrala Sfîntul Ștefan și atîtea alte mărturii minunate ale trecutului, precum și cartierele de locuințe, arată ca și cum nimic nu s-ar fi petrecut, ca și cum urgia războiului n-ar fi trecut pe acolo. Unul dintre punctele de atracție ale orașului continuă să-l constituie, atît pentru locuitorii capitalei și ai altor orașe austriece, cît și pentru *nenumăraților turiști străini*, castelul Schönbrunn cu cele 1 400 încăperi ale sale, din care însă doar aproximativ 40 sînt puse la dispoziția vizitatorilor — o bună parte, respectiv etajul doi, fiind pur și simplu transformat în locuințe pentru 200 familii. Cele 40 de încăperi muzeale cuprinc apartamentele Mariei Tereza, camera în care s-a născut și a murit după 68 ani de domnie pe tronul austro-ungar împăratul Franz Joseph, biroul în care a lucrat Napoleon etc.

GENEVA

U.N.C.T.A.D. — REFLECTII

Corespondență specială de la Gheorghe DOLGU

În această Genevă cu lacul ei splendid, cu fundalul ei de munți, cu jetul ei de apă imens și cu luminile ei, pe care bucureștenii le cunosc din genericul «Campionilor», cu opulența ei nu prea ostentativă, dar trainică și omniprezentă, noi, reprezentanții comunității internaționale — această noțiune atît de vagă și atît de concretă — *discutăm, discutăm, discutăm.*

Discutăm despre exportul de materii prime, despre stabilizarea cursurilor lor, despre porțile care ar trebui deschise în fața produselor industriale fabricate în țările sărace, despre asistența financiară externă și despre multe altele. În ultimă instanță, despre subdezvoltare și ridicarea celei mai mari părți din omenire de la o stare subumană la o viață omenească.

Deceniul care se încheie fusese proclamat de O.N.U. «Deceniu al dezvoltării». Acum cinci ani, ca instrument al acestui țel, a fost creat U.N.C.T.A.D. Pentru a ajuta la micșorarea prăpastiei dintre bogați și săraci.

Dar prăpastia crește. Între 1962 și 1967, produsul național brut pe locuitor al țărilor membre ale O.C.D.E. (Organizația *europeană pentru comerț și dezvoltare*) a crescut cu 640 dolari — de la 1 650 la 2 290 de dolari. În același timp, acest produs brut a sporit în țările în curs de dezvoltare cu 23 de dolari, ajungînd la 160 de dolari. Creșterea medie anuală pe locuitor a fost de 128 dolari în țările bogate, de 5 dolari în țările sărace. Plusul de produs național brut pe locuitor realizat în 5 ani în țările bogate este de peste 4 ori mai mare decît întregul produs *național brut care revine pe locuitor* în țările sărace.

Aceste cifre sînt zguduitoare. Avîndu-le în față reflectez la aspectele inimaginabile ale mizeriei pe care am întîlnit-o pe drumurile mele în Orient, la acele biete forme giacomettiene pe care le-am văzut dormind pe trotuarele din cutare sau cutare oraș asiatic, african sau latino-american, așteptînd fără speranță să treacă timpul.

Cum spunea un delegat, lichidarea subdezvoltării este piatra de încercare a civilizației moderne. Dar se va pătrunde oare comunitatea internațională de sentimentul profund al indivizibilității intereselor sale? Și, înainte de toate, se vor găsi în acele țări dezmoștenite forțele sociale și politice în stare să opereze schimbările de structură necesare? Să organizeze *progresul*?

Da, în timp, probabil că da! Aceasta înseamnă însă că pentru generații întregi

COMENTARIU

Preelectorale britanice

de Silviu BRUCAN

Vorbind despre politica britanică, comentatorul care se respectă trebuie să invoce o tradiție, chiar dacă această procedură a devenit atît de uzată încît nu mai servește decît cel mult la intrarea în subiect. Ceea ce nu-i puțin lucru.

Toamna, tradiția cea mai la îndemînă este cea a congreselor sindicatelor sau partidelor politice, care se desfășoară în stațiunile de pe malul mării sau oceanului, condiție ca deciziile să fie luate cu sînge rece. Se începe în septembrie cu Congresul sindicatelor (T.U.C.), după care urmează conferințele laburiste, conservatoare și liberale, avîndu-se grijă să nu se împingă lucrurile prea departe spre sezonul rece, cînd nu se mai poate face baie.

Congresul sindicatelor, încheiat recent la Portsmouth, a dat tonul, un ton care a cam tulburat urechile guvernamentale, dat fiind că în 1970, mai devreme sau mai tîrziu, vor avea loc alegeri parlamentare. Și în anii trecuți reprezentanții sindicatelor au adoptat moțiuni critice față de una sau alta dintre măsurile economice ale guvernului, în special față de politica de austeritate impusă muncitorimii prin înghețarea salariilor. De data aceasta, subliniază ziarele britanice, politica de prețuri și venituri a fost respinsă integral și fără rezerve printr-o moțiune adoptată cu o majoritate redusă, dar suficientă. Punctînd semnificația votului, agenția «France Presse» scria că «stînga a ieșit considerabil întărită dintr-un congres pe care l-a dominat».

De fapt, între cele două rețete economice propuse pentru a combate criza lirei sterline — rețeta deflaționistă (reducerea creditelor, înghețarea salariilor și tăierea cheltuielilor sociale) și rețeta expansionistă (stimularea producției și investițiilor) — guvernul laburist a ales-o de mult pe prima. Aplicarea ei s-a făcut în spiritul definit de Wilson, care susține că un guvern laburist trebuie să dirijeze schimbările de o manieră menită «a tempera schimbările printr-un spirit de umanitate și grijă pentru cei afectați de ele». Or, la Portsmouth, reprezentanții sindicali au arătat că în timp ce n-au avut loc nici un fel de schimbări sociale, decît o schimbare în jos a salariilor reale, profiturile principalelor corporații industriale au crescut cu 27,4 la sută față de anul trecut. În fond, sindicatele nu cer altceva decît să se manifeste spirit de umanitate și grijă pentru muncitorii afectați de sporul supraprofiturilor capitaliste, ceea ce în definitiv corespunde formulei primului ministru.

Acum lumea se așteaptă ca la conferința laburistă de la Brighton să se precizeze mai clar conținutul acestei formule. Stînga laburistă își strînge rîndurile pentru a determina o reorientare a politicii în vederea campaniei electorale. Este știut că aproape toate alegerile parțiale din ultimii doi ani au marcat pierderi de teren în favoarea conservatorilor, iar faptul că măsurile drastice adoptate de guvern în vederea consolidării monedei și a redresării balanței de plăți au întîrziat să-și arate efectele a dat apă la moară opoziției. Pe de altă parte, se desemnează de pe acum și strategia electorală wilsoniană. Ea a fost lansată prin descoperirea senzațională că din 1963 încoace (cam de cînd au preluat puterea laburiștii) valoarea exporturilor britanice a fost greșit calculată, în jos bineînțeles, cu 10 milioane de lire pe lună. În octombrie, se spune, vor fi date publicității primele cifre corecte și — după cum se afirmă — s-ar putea ca întreaga istorie a balanței de plăți din ultimii șase ani să apară într-o lumină diferită. Sigur, nu-i de ajuns ca de acest lucru să fie convinși alegătorii britanici; dată fiind natura problemei, vor trebui să fie convinși și bancherii străini care sînt sceptici de la natură și știu și ei cîte ceva despre relativitatea statisticii, mai ales în perioade electorale.

Dacă chestiunea reușește și reiese că în 1966, cînd s-au adoptat în pachet «măsurile de urgență» deflaționiste, balanța de plăți nu era în deficit ci în excedent, concluzia logică este că muncitorii care au fost afectați de aceste măsuri trebuie recompensați, iar supraprofiturile corporațiilor datorate aceleiași conjuncturi false trebuie recuperate de stat. Probabil că nu se va merge însă atît de departe cu logica. Ce-a fost a fost...

În plus, strategia electorală laburistă prevede introducerea dreptului de vot de la vîrsta de 18 ani (acum limita este 21), pensii mai bune pentru vîrstnici, un proiect de încurajare a creării de întreprinderi de stat și un impozit progresiv (1 pînă la 4%) pe averi de la 50 000 lire în sus.

După cum se vede, înfrîngerile laburiste în alegeri parțiale i-au pus serios la lucru pe guvernanții britanici.

salvarea nu poate exista decît în miracole. Care se mai întîmplă... Dar rar! Un asemenea miracol se cheamă Libia, cu fabulosul ei petrol. Marele public ar fi continuat poate să o considere o țară săracă, dacă prin detronarea bătrînului rege Idris nu ar fi ajuns în pagina întîi a ziarelor. Un asemenea miracol se cheamă Kuweit. Această țară pe care mulți oameni cultivați nici nu știu să o situeze pe hartă, dar a cărei orașe moderne, răsărite din deșert, ar constitui un excelent obiect de studiu pentru sociologi. Mi-am plimbat și eu uluirea pe străzile lor, dar n-am reușit să descopăr vreun alt adevăr în afară de cel al imensei puteri a banului.

Desigur însă că nu aceasta poate fi calea largă a dezvoltării popoarelor dezmoștenite. Miracole de tip kuweitian sau libian se vor mai întîmpla, dar ele nu vor fi suficiente.

Iată de ce delegațiile prezente la Geneva încearcă să lărgească zonele de acord pe diverse probleme, să organizeze acea acțiune internațională concertată în favoarea dezvoltării, care constituie rațiunea de a fi a U.N.C.T.A.D.

PETROLUL LIBIAN ȘI COMPANIILE STRĂINE

Deși noul regim instalat la Tripoli anunța, încă din primele zile după lovitura de stat militară, că va respecta toate acordurile și înțelegerile încheiate de Libia cu alte state, cercurile de afaceri de la Londra și Washington urmăresc cu extremă atenție și neliniște evoluția situației și precizările Consiliului Revoluției asupra viitoarei orientări a politicii generale a țării.

Denumită pînă nu demult «țara unde nu se întîmplă nimic», Libia și-a schimbat destinul începînd cu anul 1959, o dată cu descoperirea în bazinele Sirta, Ghadames, Muzurk și regiunea Kufra a unor uriașe zăcăminte de petrol. În decurs de numai zece ani Libia a devenit unul dintre principalii exportatori de petrol din lume — în 1968 producția a atins 125 de milioane tone, depășind cu mult pe cea a Algeriei, de pildă. (În cursul aceluiași an, rezervele cunoscute au fost evaluate la circa 30 miliarde barile.)

Exploatarea zăcămintelor a fost însă acaparată de la început de companiile străine, între care un rol preponderent îl dețin societățile americane «Standard Oil of New Jersey», «Texaco», «Occidental Petroleum», «Mobil Oil» și «Continental Oil». La exploatarea petrolului libian participă, de asemenea, companii din Marea Britanie — «British Petroleum», «Royal Dutch Shell» — ca și societatea «Gelenzberg Benzin» din R.F. a Germaniei.

După închiderea Canalului de Suez, în urmă cu doi ani, a crescut simțitor rolul Libiei în aprovizionarea Europei occidentale cu carburanți, ea luînd locul țărilor din Golful Persic ca principal furnizor de petrol. Din cauza poziției sale geografice, Libia ocupă, în același timp, un loc privilegiat în economia petrolieră mondială, costul transportului spre marile centre de consum european fiind relativ scăzut față de cel al petrolului provenind din regiunea Golfului Persic.

În ce privește atitudinea pe care o va adopta noul regim față de companiile occidentale, la Londra se apreciază ca prematură formularea vreunei previziuni. Amintind că luna aceasta urmau să se deschidă negocierile în vederea revizuirii legii petroliere din decembrie 1961, presa londoneză subliniază că Libia reclama ridicarea prețului fictiv al exporturilor de petrol brut, pe baza cărora erau calculate redevențele și impozitele percepute de statul libian. Recent chiar, Libia făcuse presiuni asupra societăților străine, reclamîndu-le suma de 140 milioane lire sterline în caz că prețurile fictive nu vor fi ridicate în termen scurt.

Radica GEORGESCU

La ediția de toamnă a Tîrgului de la Leipzig — care și-a închis zilele trecute porțile după ce a fost vizitat de 250 000 persoane din R.D.G. și din alte țări — au luat parte 6 500 firme și întreprinderi din 55 țări ale lumii. Țara noastră a fost reprezentată de 10 întreprinderi de comerț exterior, ale căror exponate au stîrnit un viu interes în rîndul vizitatorilor. În fotografie: aspect de la pavilionul românesc.

CÎND BANCHERII DEVIN VORBĂREȚI

Corespondenții care urmăresc campania electorală din Republica Federală a Germaniei afirmă că în centrul polemicii electorale tinde să se situeze, între altele, și problema reevaluării mărcii vest-germane. Curios însă e faptul că deși guvernatorii băncilor centrale vest-europene, precum și mai marii finanțelor americane, nu se află în campanie electorală, totuși înscriu și ei printre temele centrale ale discuțiilor pe care le poartă aceeași preocupare. Recent, guvernatorii întruniți la Basel — ultima reuniune înaintea adunării anuale a Fondului Monetar Internațional — au afirmat că «soarta mărcii vest-germane va intra în joc după alegeri și, în orice caz, trebuie să se aștepte, în cîteva săptămîni, la reînceperea speculațiilor în legătură cu reevaluarea mărcii». Se știe că de două ori pînă acum asemenea speculații au declanșat crize ale întregului sistem monetar occidental și de aceea guvernatorii au arătat că «băncile centrale ar putea să se înțeleagă încă de pe acum pentru a-i limita efectele, care în caz contrar s-ar putea dovedi serioase pentru devizele mai

(Continuare în pag. 30)

ARHIVĂ FOTO

TITULESCU LA SOCIETATEA NAȚIUNILOR

La 10 septembrie 1930 România înregistrează unul dintre cele mai prestigioase succese diplomatice internaționale din perioada antebelică — alegerea lui Nicolae Titulescu în funcția de președinte al adunării Societății Națiunilor. Au fost prezenți, la ședința respectivă, delegații a cincizeci și două de țări, între ei aflîndu-se opt primminiștri și douăzeci de miniștri de externe. Dintre aceștia 46 și-au dat votul pentru alegerea lui Titulescu, consemnîndu-se astfel cea mai mare majoritate obținută vreodată pentru postul de președinte al înaltului for internațional. Ca vicepreședinți au fost aleși atunci, tot cu cîte 46 de voturi, Aristide Briand — din partea Franței — și Henderson — din partea Angliei. «Alegerea mea — a spus Titulescu în cuvîntarea sa — este o dovadă că sforțările pe care România le face, fără ajutorul nimănui, spre a-și organiza, în pace și muncă, o viață conformă marilor principii ale Societății Națiunilor, nu au fost trecute neobservate de cei care m-au onorat cu voturile lor».

Succesul acesta avea să fie reeditat cu un an mai tîrziu — la 7 septembrie 1931 — cînd, fără să-și pună candidatura, Nicolae Titulescu a fost reales în funcția de președinte al adunării Societății Națiunilor. A fost primul caz cînd s-a reales un președinte, uzanțele fiind categoric împotriva reeligibilității. «Tribune de Genève» scria în comentariul său referitor la surprinzătorul eveniment: «Alegerea domnului Titulescu, care a întrunit de la primul scrutin majoritatea absolută, trebuie salutată ca o binefacere. Titulescu a fost, anul trecut, un președinte model și cu el putem fi siguri că dezbaterile vor fi conduse de o mînă fermă și adunarea va da maximumul ei de muncă eficientă».

În fotografie: Nicolae Titulescu, înconjurat de prieteni și ziariști, după alegerea sa în septembrie 1930.

Ion HUNTEANU

(Urmare din pag. 29)

slabe și în primul rînd pentru lira sterlină».

Evident, nimeni nu pune la îndoială că există astfel de temeri în rîndurile bancherilor, dar pînă acum regula de aur a reuniunilor de la Basel a fost să nu «transpire» nimic din cadrul lor pentru a nu fi încurajate speculațiile. Or, de astă dată, se anunță chiar și data precisă cînd bancherii prevăd că se va stîrni febra speculativă. Nu cumva se fac și în acest fel presiuni în vederea obținerii reevaluării? Posibil, mai ales că în vederea adunării anuale a Fondului Monetar Internațional cercurile financiare oficiale americane au anunțat că au dat formă definitivă unui proiect care acceptă o marjă mai largă de fluctuații ale valutelor, cu precizarea că este vorba nu numai de schimbări în jos, adică devalorizări, ci și de schimbări în sus, adică reevaluări. Iar la ora actuală există o singură valută care ar putea suporta un asemenea fel de schimbare: marca vest-germană. Rămîne de văzut dacă presiunile de diferite feluri vor aduce rezultatul scontat după alegerile vest-germane.

Nicolae LUPU

ADDIS ABEBA: FORUM AFRICAN

Succesiunea din ultima vreme a reuniunilor desfășurate pe continentul african la nivelurile cele mai diferite și dezbătînd o gamă largă de aspecte reflectă cu tot mai multă pregnanță eforturile crescînde și, totodată, constante ale țărilor africane pe calea consolidării independenței lor economice și politice, a desfășurării pe scară largă a luptei împotriva colonialismului și neocolonialismului, a găsirii celor mai eficiente metode pentru dezvoltarea cooperării dintre toate țările continentului negru.

Dintre acestea, poate cea mai importantă este întrunirea anuală, de toamnă, la cel mai înalt nivel, a conducătorilor țărilor africane. În dezbaterea acestui forum figurează, de fiecare dată, principalele teme ale actualității africane și, în mai mică măsură, diferitele aspecte ale situației internaționale din alte zone ale lumii.

Conferința africană la nivel înalt din acest an — a sasea — găzduită în capitala Etiopiei, Addis Abeba, reia în dezbatere *marile probleme ale continentului* — punctele figurînd pe ordinea de zi înscriindu-se pe o serie de coordonate consacrate. Printre acestea pot fi enumerate, ca principale obiective ale țărilor africane, întărirea coeziunii și solidarității statelor membre ale O.U.A., intensificarea ajutorului acordat mișcărilor anticolonialiste, de eliberare, de pe diferite teritorii africane, apărarea integrității teritoriale, independenței și suveranității țărilor africane, combaterea efectelor neocolonialismului și imperialismului, perfecționarea căilor de rezolvare a conflictelor dintre diversele state ale continentului în vederea instaurării unui climat general de pace și stabilitate.

Conferința șefilor de state africane a fost precedată de amplele dezbateri ale celei de-a 13-a sesiuni a Consiliului de Miniștri al O.U.A., care a pregătit proiectele de rezoluții, precum și ordinea de zi a conferinței. *În cadrul acestei reuniuni, un loc* important a fost consacrat sprijinului care trebuie acordat mișcărilor de eliberare din Rhodesia, Mozambic, Angola și Guineea-Bissau.

În discursul inaugural, împăratul Haile Selassie releva că «vocea Africii trebuie să dețină o pondere tot mai mare în afacerile internaționale», subliniind că «una dintre problemele urgente ce stau în fața popoarelor din această regiune a lumii o constituie lupta împotriva colonialismului, a cărui prezență se mai menține încă în partea australă a continentului».

Dezbaterile sesiunii au fost dominate de două probleme principale, care preocupă în momentul de față țările continentului negru: examinarea și găsirea căilor de soluționare a conflictului militar din Nigeria și adoptarea unei poziții comune a țărilor membre față de regimurile rasiste, îndeosebi din Rhodesia.

În ce privește lupta de eliberare, conferința a subliniat necesitatea coordonării acțiunilor O.U.A. în vederea acordării *unui sprijin mai larg grupărilor naționaliste* africane, precum și lichidarea disensiunilor existente între diferite organizații de eliberare.

Totodată au fost aprobate proiecte privind emanciparea economică a Africii, îmbunătățirea sistemelor de telecomunicații și rețelei rutiere, lărgirea colaborării cu unele organisme ale Organizației Națiunilor Unite.

I. ALEXANDRESCU

Aflată în plină desfășurare, campania electorală din R.F.G. în vederea alegerilor de la 28 septembrie pentru desemnarea noilor deputați în Bundestag se centrează, în bună măsură, pe reacția opiniei publice față de pericolul neonazist, întruchipat de Partidul Național Democrat, condus de Von Thadden. Sub presiunea cercurilor largi ale populației vest-germane — care cere interzicerea acestui partid și a manifestărilor sale revanșarde, dominate de prezența așa-numitelor grupe de ordine (în fotografie) ce aduc aminte de «batalioanele de asalt» hitleriste, de tristă faimă — liderii celor două mari partide ce formează în prezent «marea coaliție» (U.C.D. — U.C.S. și P.S.D.) au fost nevoiți să ia atitudine împotriva P.N.D., afirmînd că «această mișcare constituie o nenorocire» și că «nu trebuie reprezentată în Bundestag».

După eliberarea ambasadorului S.U.A. în Brazilia, Burke Elbrick, de către grupul care l-a răpit săptămîna trecută din mașina sa într-un punct de mare circulație din Rio de Janeiro (în fotografie) — eliberare condiționată de punerea în libertate a 15 deținuți politici brazilieni și transportarea acestora în străinătate — autoritățile polițienești braziliene au declanșat o amplă operațiune vizînd identificarea și arestarea răpitorilor.

CRONICA DE TREI SECUNDE

MUNCA DE NOAPTE

Femeia avea nevoie ca
ceasul să-i sune la 5 dimineața,
cînd se trezea pentru muncă.
Dar ceasul suna neîntrerupt la
11 și 5, la
11 și 7, la
12 și 10, la
4 dimineața, la 3, la 1 și 13 — ceasul se stricase.

Femeia se ridică în capul oaselor și aprinse lumina. Era 11 noaptea și 12 minute.
Femeia luă o șurubelniță și, stînd în pat, desfăcu ceasul, șurub cu șurub.
Era miezul nopții, noaptea de 31 august.
La toate posturile de radio, crainicii anunțau duios «sinteza zilei».
Femeia montă fiecare șurub la locul lui.
Era 2 noaptea.
Femeia se culcă și se acoperi cu o cuvertură înflorată cu privighetori roșii.
O cuvertură ieftină de vară.
Ea spuse soțului ei:
Cînd mă trezesc, la cinci, afară e întuneric.
A trecut vara.

Era 1 septembrie (30 de ani de la).
Ei se iubiră cîteva minute și adormiră adînc, ca bătrînii cenzorului care repară ore întregi ceasuri.
Ceasul nu sună la 5 dimineața și
ea nu-l auzi.
Femeia se trezi tîrziu.
Femeia întîrzie la serviciu.
Venea toamna.

PRECIZARE

Luînd cunoștință de protestele unor cititori la ceea ce am scris după eșecul sau victoria expediției «Ra», constat următoarele:

— se pricepe greu că un eșec poate însemna o victorie;

— se pricepe și mai greu că o victorie poate ascunde un eșec;

— se pricepe foarte greu o ironie la adresa unui om drag;

— nu se pricepe de loc o autoironie;

— s-a uitat cu desăvîrșire elogiul deschis, fără ironie, adresat lui Heyerdahl, în «Flacăra» din 14 iunie, la această rubrică; atunci, procastatarii de azi nu mi-au trimis adeziunea lor. Dacă de mult știu că nimic nu e mai greu decît să explici o ironie, în ceea ce privește ignorarea elogiilor deschise nu mai înțeleg nimic.

Radu COSAȘU

40
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 748
27 SEPTEMBRIE 1969

ÎNTÎLNIREA DINTRE TOVARĂȘII NICOLAE CEAUȘESCU ȘI IOSIP BROZ TITO

Sîmbătă, 20 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, s-a întîlnit la Porțile de Fier, în baza înțelegerii stabilite în comun, cu tovarășul Iosip Broz Tito, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia.

Au fost vizitate, în cadrul întîlnirii, obiective ale sistemului hidroenergetic și de navigație de pe ambele maluri ale Dunării. La Kladovo și Turnu-Severin s-au desfășurat convorbiri oficiale între conducătorii de partid și de stat ai celor două țări, care au relevat încă o dată colaborarea și prietenia trainică statornicite între poporul român și cel iugoslav.

În cursul convorbirilor s-a efectuat un schimb de păreri privind problemele actuale internaționale.

Cele două părți au exprimat din nou hotărîrea Republicii Socialiste România și Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, a Partidului Comunist Român și a Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia de a dezvolta în continuare relațiile de prietenie și colaborare egală în drepturi cu toate țările socialiste, cu partidele comuniste și muncitorești, cu forțele și mișcările revoluționare, democratice și progresiste, aducîndu-și astfel contribuția lor la lupta pentru pace, progres social și socialism.

Pe malul românesc al Dunării, conducătorii de partid și de stat români și iugoslavi în timpul intonării imnurilor de stat.

Conducătorii de partid și de stat vizitînd construcțiile de pe malul românesc.

În orașul Kladovo.

Se vizitează șantierul de pe malul iugoslav

În timpul convorbirilor oficiale.

VIZITA PREȘEDINTELUI REPUBLICII FINLANDA

La începutul acestei săptămîni a sosit în țara noastră, într-o vizită oficială, la invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Finlanda, Urho Kekkonen. Această primă vizită a unui șef de stat al Finlandei în țara noastră va reprezenta, fără îndoială, un moment important în evoluția relațiilor româno-finlandeze, va răspunde dorinței celor două țări de a dezvolta continuu legăturile reciproce de colaborare pe toate planurile, în interesul lor, al păcii și securității internaționale.

La ora cînd închidem ediția, vizita continuă.

La sosire, pe Aeroportul Băneasa, este trecută în revistă garda de onoare.

În timpul vizitei protocolare făcute de președintele Republicii Finlanda, Urho Kekkonen, președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

șapte secole de existență

Orașul Timișoara, străveche cetate social-economică și culturală, adaugă la evenimentele trăite împlinirea a 700 de ani de existență. Vizitatori pasionați au lăsat din timpuri vechi mărturii despre farmecul și personalitatea orașului de pe Bega, «vrednic de descriere pentru frumusețea caselor, ulițelor și curățeniei», cum consemna Dinicu Golescu.

De numele orașului sînt legate amintiri înălțătoare, pagini glorioase de luptă ale națiunii pentru independență și libertate, de unitate a muncitorilor de diferite profesii și naționalități.

Anii socialismului au prefăcut orașul într-un puternic centru politic cu o industrie înfloritoare, cu unități culturale de prestigiu. Împlinirea celor 700 de ani a prilejuit manifestări diverse, la care locuitorii orașului au participat cu însuflețire și entuziasm. Printr-un decret al Consiliului de Stat, municipiului Timișoara i s-a conferit ordinul Steaua Republicii Socialiste România clasa I.

În fotografia noastră: un aspect de la așezarea pietrei fundamentale pe locul în care va fi înălțat obeliscul comemorativ «Timișoara 700».

Fotografie de Gh. AMUZA

în plină campanie de toamnă

Perioada 20 septembrie—20 octombrie, considerată în urma «Consfătuirii grîului» din anul acesta ca cea mai prielnică însămînțărilor, a dus la intensificarea lucrărilor de recoltare de pe terenurile ce urmează a fi însămînțate cu grîu. La culturile de floarea-soarelui, la cooperativele agricole recoltatul se află într-un stadiu avansat în județele Brăila—92%, Ilfov—88%, Olt—85%. Rămîneri în urmă prezintă județele Gorj—33%, Arad —38% și Caraș-Severin—45%. Județele Botoșani și Galați, terminînd la timp pregătirile, au semănat peste 40% din suprafața planificată culturilor de grîu. În prezent, pentru a se crea front de lucru cît mai mare tractoarelor și mașinilor agricole, este necesară o mai bună organizare a lucrărilor de recoltare și de transport, astfel încît semănăturile de toamnă să se încadreze în timpul optim al fiecărei zone.

Într-un alt sector de activitate, Consiliul Superior al Agriculturii — cu participarea unor specialiști de la Institutul de cercetări zootehnice și de la Centrul republican de selecție, cu sprijinul specialiștilor județeni — intensifică preocupările de clasare a reproducătorilor folosiți pentru însămînțarea artificială. Cu acest prilej se culeg și datele necesare în vederea atestării fermelor de elită ce vor asigura creșterea animalelor. Această acțiune care a început la 15 septembrie și se va încheia la începutul lui noiembrie vizează 35 de centre județene de reproducere și selecție, 10 ferme de ameliorare și reproducere, 29 de I.A.S. și 15 stațiuni experimentale.

Totodată, în vederea asigurării unei producții sporite de carne, se desfășoară pe scară industrială acțiunea de îngrășare — pînă la 30 - 40 kilograme — a mieilor rezultați din încrucișarea raselor de la noi cu berbeci din rase cu un randament sporit de carne. În felul acesta circa 35 000 de miei, cu însușiri superioare în ceea ce privește perioada scurtă de îngrășare și aspectul exterior al cărnii rezultate, vor fi oferiți comerțului.

Consemnăm în încheiere activitatea lărgită de însilozare a furajelor — acțiune la care se recomandă ca toate resursele furajere (frunzele de sfeclă, capitelele de floarea-soarelui, cocenii de porumb cu grad mare de umiditate) să fie utilizate în întregime.

Zilele de toamnă favorabile acestor lucrări agricole trebuie folosite cu maximum de eficiență, în vederea asigurării recoltelor bogate.

La C.A.P.-Recea, jud. Mehedinți, pregătirea terenului pentru semănat este în plină desfășurare. Terminarea la timp și în bune condițiuni a lucrărilor agricole de toamnă este premisa de bază a unei recolte bogate în anul viitor.

SCÎNTEIA–

25 ani de existență legală

Se împlinesc 25 de ani de cînd — descătușată o dată cu țara — **Scînteia** poartă liber cuvîntul partidului în orașele și satele patriei. Sînt 25 de ani de cînd oamenii muncii din țara noastră își încep activitatea cotidiană parcurgînd rîndurile **Scînteii**, ziarul lor comunist. Sînt 25 de ani de cînd **Scînteia** se tipărește liber, se difuzează liber, este citită de oameni liberi.

Înconjurată de dragostea și respectul întregului nostru popor, **Scînteia** aduce zi de zi și nemijlocit muncitorilor, țăranilor și intelectualilor, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, cuvîntul partidului, reflectă în mod amplu bogata activitate a partidului, a întregului popor, atît în opera de desăvîrșire a construcției socialiste cît și în viața internațională. Înaltă tribună de propagandă a ideologiei comuniste, **Scînteia** luptă ca fiecare rînd tipărit să însemne o contribuție de preț adusă la înarmarea ideologică și politică a oamenilor, constructori activi ai socialismului în țara noastră. Laolaltă cu întreaga noastră presă, pentru care organul Comitetului Central al Partidului Comunist Român constituie o înaltă școală de gazetărie comunistă, **Scînteia** își extrage seva din nemărginita forță de persuasiune a convingerilor noastre, a politicii înțelepte, dinamice, eficiente, pătrunse de profund umanism a partidului nostru.

Prin întreaga sa activitate, **Scînteia** a militat și militează pentru educarea cititorilor săi în spiritul devotamentului nețărmurit față de patrie și partid, de cauza socialismului, în spiritul internaționalist al solidarității cu popoarele țărilor socialiste, cu forțele revoluționare și progresiste de pretutindeni.

Scînteia constituie pentru întreaga noastră presă un model de spirit partinic, de principialitate, de inițiativă creatoare, de fermitate și intransigență în lupta neiertătoare împotriva vechiului, împotriva neajunsurilor din activitatea organismului social, împotriva a tot ceea ce este rudimentar, simplist, factice, lipsit de profunzime în reprezentările noastre despre socialism. În lumina prețioaselor îndrumări date de cel de-al X-lea Congres al partidului, **Scînteia** își perfecționează necontenit stilul de muncă. Mijloacele sale publicistice devin tot mai dinamice, mai vii, contribuind la mobilizarea și activizarea maselor la îndeplinirea grandioaselor sarcini ale desăvîrșirii construcției socialiste în toate sectoarele vieții noastre materiale și spirituale.

La aniversarea a 25 de ani de la apariția legală a **Scînteii**, întregul colectiv al revistei noastre felicită pe cei ce asigură apariția și difuzarea ziarului și le adresează un fierbinte salut, cu urări de noi izbînzi în nobila lor misiune.

«FLACĂRA»

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

La cules de vii.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacție: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

universitară '69

Nu peste multe zile, la 1 octombrie, aulele și amfiteatrele facultăților se vor umple de rumoarea sutelor și miilor de tineri studioși. Ca în fiecare an, evenimentul suscită un mare interes. Ne-am adresat cu această ocazie profesorului doctor docent **Jean LIVESCU**, rectorul Universității-București.

— Noul an universitar va găsi facultățile Universității-București într-un marcant efort inovator. Aș vrea să remarc acțiunea de îmbunătățire a distribuirii catedrelor, cît și înființarea altora noi efortul respectiv referindu-se la facultățile de istorie, fizică, biologie, limbi străine etc. Aș mai adăuga efortul continuu ce se face simțit în organizarea didactică și științifică. S-a definitivat la nivel de senat universitar și minister un plan de programe de învățămînt. În ce privește programa didactică pentru învățămîntul fără frecvență, aceasta va apărea la începutul lui octombrie.

— Universitatea-București este pe cale să-și reînnoiască spectaculos și înfățișarea exterioară. Un șantier în inima Capitalei suscită cel mai viu interes...

— Corpul central al Universității, distrus de bombardamente, va fi refăcut dîndu-i-se aspectul inițial. Problema este dacă termenele de execuție vor fi respectate. Noua aripă trebuie dată în folosință în cursul anului viitor. Dar, pînă-n prezent, antreprenorul, Întreprinderea 2 construcții-montaj-București, a rămas mult în urmă cu lucrările. Pînă în luna noiembrie, o serie de lucrări exterioare trebuie terminate. Rezultatul îl poate vedea oricine... Sperăm la o revitalizare cît mai grabnică a activității respectivei întreprinderi.

— O problemă de cea mai mare importanță este realizarea acelui dialog creator, o adevărată comuniune spirituală, dintre student și profesor, element fundamental al formării conștiinței tineretului studios.

— Pot să afirm că în acest domeniu-cheie noi facem eforturi serioase. Organizarea îndrumării individuale a studenților (îndrumare nemijlocită, cum am numit-o noi) a luat o mare amploare. În toate facultățile, cadre universitare cu experiență se ocupă de studiul și educarea studenților. În senatele universitare și în consiliile profesorale studenții au reprezentanți care discută și dezbat problemele specifice tineretului universitar.

Centrul de multiplicare al Universității noastre accelerează editarea de cursuri, astfel încît fiecare student să-și poată procura fără dificultate bibliografia necesară studiului.

M.H.

ADUNĂRILE GENERALE ALE SALARIAȚILOR

comitetul de direcție trebuie să acționeze fără întîrziere

Șantierul-București, unitate a Trustului județean de construcții Ilfov, este o întreprindere care, deși subordonată organelor județene, are sarcini importante de construcții și în municipiul București cît și în județul Ilfov. Avînd în organizarea sa 14 loturi ce activează în mai bine de 60 de puncte, Șantierului-București îi revine în acest an sarcina de a executa lucrări de construcții în valoare de 61 milioane lei. Printre acestea se numără obiective economice, social-culturale și blocuri de locuințe ca: 120 de apartamente în orașul Buftea serele (10 ha) de la Dragomirești, cele 250 apartamente cu confort de gradul III din București, str. Prașilei-Mincă, noul sediu, cu 9 niveluri, al D.S.A.P.C.-București din str. Brezoianu, școlile din Dragomirești, Buftea, Brănești, Domnești, Ciorogîrla ș.a.

Harnicul colectiv al acestei întreprinderi a îndeplinit cu cinste o mare parte din grelele sale sarcini și, așa cum a reieșit din dezbaterile ce au avut loc în adunarea generală a salariaților Șantierului-București, pe primele 8 luni ale anului principalii indicatori de plan au fost realizați și depășiți. Cu ce preț însă? Cu cel al depășirii fondului de salarii cu suma de 838 000 lei și al unor pierderi de aproape 2 000 000 lei peste sarcina planificată!

Din darea de seamă prezentată de tov. ing. Octavian Vataman și luările de cuvînt ale muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor care au participat la discuții au reieșit o serie de lipsuri în munca șantierului. Nu vom mai insista asupra celor legate de fluctuațiile cadrelor — a căror cauză stă în neasigurarea celor mai potrivite condiții de muncă și de cazare — nici de lipsa unor utilaje. Ne vom opri însă în mod special asupra serioaselor rămîneri în urmă în aprovizionarea șantierelor cu diverse materiale — rămîneri în urmă care periclitează realizarea sarcinilor pe anul în curs și chiar a celor prevăzute pe 1970.

Cea mai urgentă și dificilă este problema aprovizionării cu cărămizi. Industria locală a județului Ilfov dispune de o singură fabrică de cărămizi, cea situată în apropiere de Chitila. Șantierul trebuie să primească de la această fabrică, în întreg anul 1969, o cantitate de 3,2 milioane cărămizi. Or, pînă la data de 15 septembrie se primiseră doar 1,3 milioane! E foarte greu de crezut că fabrica va putea, în 3 luni și jumătate, să livreze aproape de două ori pe atît cît a livrat în 8 luni și jumătate!

La lipsurile furnizorului se adaugă — așa cum s-a arătat atît în darea de seamă cît și în discuții — greșelile, scăderile în muncă ale Șantierului-București. Nu o dată, cînd la deschiderea cuptoarelor s-ar fi putut satisface o parte din necesitățile șantierului, absența reprezentanților acestei întreprinderi sau neasigurarea din timp a necesarului de camioane ori de muncitori-încărcători a avut drept urmare faptul că lipsa cărămizilor s-a agravat la unele puncte de lucru.

Adunarea generală a criticat cu asprime și lipsa în aprovizionarea cu alte materiale, în special agregate — nisip, prundiș, balast. În acest domeniu răspunzătoare se fac serviciile de aprovizionare și de organizare a muncii de la Șantierul-București, dar și lipsa mijloacelor de transport ale I.U.T. (întreprindere subordonată aceluiași trust).

Din acest motiv, în cadrul dezbaterilor conducerea șantierului, ca și cea a trustului, au fost criticate pentru lipsuri ce vizează în special munca serviciului administrativ și al celui de organizare a muncii. În același timp s-au făcut o serie de propuneri concrete, dintre care reținem în mod special necesitatea organizării unei aprovizionări centralizate în cadrul trustului (propunerea tov. Simion Arivei, șeful lotului Buftea). Trustul, ca organ județean, ar putea obține prioritate din partea industriei locale la aprovizionarea cu diverse materiale și în special cu cărămidă. De asemenea, ar putea obține mai multă solicitudine la D.R.T.A. pentru îmbunătățirea situației transporturilor. Mai trebuie examinate și alte propuneri ca: organizarea unui atelier central de prefabricate mici din beton, a unor ateliere pentru confecții de tinichigerie, fierărie etc. Este urgent necesar să se ia măsuri pentru a se scoate serviciul de organizare a muncii de la Șantierul-București din impasul în care se află (de 6 luni nu are nici măcar șef de serviciu!), de a controla mai îndeaproape munca serviciului administrativ ș.a.

Toate propunerile trebuie să fie analizate de către Comitetul de direcție al trustului în vederea adoptării unor decizii operative și eficiente

V. SAVIN

Ca și cînd n-ar fi destul faptul că fabrica de cărămizi a Industriei locale a județului Ilfov nu posedă nici rampă de încărcare a cărămizilor în vagoane de cale ferată, nici stocuri de produse în depozit (ba nici depozit!), operația de livrare către beneficiari a fost în ultima vreme și mai mult îngreunată. Timp de cîteva săptămîni, în loc să se încarce cărămizile în camioane în același timp prin ambele capete ale cuptoarelor, capătul dinspre șosea a fost blocat, ca o cetate medievală, cu un șanț și un val de pămînt peste care nici un «dușman» (citește: camion!) nu poate trece! Deci, timpul de descărcare a cuptoarelor se dublează.

cu telecabina prin bucegi

O veste bună pentru toți cei ce iubesc munții: începînd din vara viitoare vom putea ajunge pe admirabilul platou al Bucegilor (altitudine aproape 2 000 m) în nu mai puțin de un sfert de oră.

Cum? Recentele investiții ale O.N.T. făcute în scopul dezvoltării turismului montan cuprind și realizarea unei linii teleferice cu cabine, care să lege centrul orașului Sinaia de vîrful Furnica cu o singură escală de cîteva minute, la Cota 1400. În acest fel se naște la noi prima linie de telecabine — instalație foarte modernă, aidoma celor ce funcționează între diferite localități alpine din Italia, Elveția și R.F. a Germaniei. În momentul de față, lucrările de construcție ale telefericului cu cabine (executate în colaborare cu o firmă italiană) sînt în plină desfășurare: au fost turnate în proporție de 90% fundațiile pentru piloni, s-au executat defrișările de-a lungul zonei prin care va trece linia aeriană a telefericului, s-au adus mate-

Iată tipul de telecabină cu care vom urca spre culmile Bucegilor.

rialele necesare. (Cu o singură excepție: nu sînt livrați în termenii contractuali pilonii metalici de către uzina «UZUC-NORD» din Ploiești, fapt care provoacă întîrzieri și greutăți constructorilor.)

Cum va funcționa noul teleferic? Călătoria din Sinaia (gara de pornire se va afla în spatele Casei pionierilor) pînă la Cota 1400 — ne informează ing. H. Knall, șeful șantierului de construcție (T.C.M. Brașov) care execută lucrarea — va fi efectuată în 4 minute. Distanța parcursă va fi de 2 200 m, iar cabina care urcă se va întîlni la jumătatea drumului cu o altă cabină care coboară. În fiecare cabină vor putea lua loc 40 de persoane. La Cota 1400 — ne explică în continuare interlocutorul nostru — pasagerii care vor dori să-și continue călătoria spre vîrful Furnica (alți 2 000 m) vor trece (pe loc) în altă cabină (de data aceasta numai de 30 de locuri); drumul nu va dura mai mult de $3\frac{1}{2}$ minute.

Tot inginerul Knall ne informează că telefericul de la Sinaia va avea un frate mai mic la Brașov. Acesta din urmă va lega (parcurgînd o distanță de 400 m) orașul (pornirea din aleea Filimon Sîrbu) cu vîrful Muntelui Tîmpa. Telefericul de la Brașov, aflat și el acum în construcție, va fi dat în folosință la începutul anului viitor.

Întrucît pentru viitorul apropiat se preconizează un plan și mai vast de dezvoltare a turismului în Carpați, am solicitat unele amănunte inginerului Ion Brătescu, director-adjunct al investițiilor din O.N.T. «Se mai proiectează — ne spune d-sa — crearea unei legături directe cu piatoul Bucegilor și prin Bușteni, folosindu-se instalații noi de teleschiuri, telecabine și telescaune. De asemenea — și aceasta e deosebit de interesant — se va amenaja o pîrtie de schi la Sinaia, pîrtie care va fi cea mai lungă din țară: 8 km. Amenajarea ei va începe în 1970 și este probabil că, după ce va fi gata, noua pîrtie va atrage în munții noștri importante concursuri internaționale de schi și foarte mulți amatori ai acestui sport».

F. URSEANU

monumentul anonim

Printre nenumăratele noi întruchipări ale frumosului se numără și această impozantă lucrare monumentală din Constanța.

Plasat în mijlocul unui parc mic și cochet, cu fața spre apele înspumate ale mării, avîntîndu-se spre zarea necuprinsă, sclipind de curățenie și cu flori mereu reîmprospătate depuse la baza soclului, monumentul se «bucură» însă de un... anonimat cu totul nemeritat.

Sosit neavizat în fosta urbe a lui Ovidiu, dînd cu ochii de monument și plăcut impresionat fiind, am întrebat pe primul trecător, apoi pe al doilea, pe al zecilea, pe al patruzecilea: «Ce reprezintă monumentul? Cînd a fost dezvelit? Opera cui este?» Neobținînd decît răspunsuri evazive, presupuneri care se zbăteau între: «păi, o fi... dacă n-o fi...», am înțeles că, de fapt, nimeni nu-și poate explica ce reprezintă, deoarece nici lui nu i-a spus, de asemenea, nimeni!

Poate că spunînd «nimeni», exagerez; nu poate, sigur! Edilii locali știu, fără îndoială. Am crezut însă c-ar fi nepotrivit să mă adresez lor spre a căpăta cuvenita explicație. Sînt convins că mi s-ar fi răspuns cu deplină bunăvoință. «Omul de pe stradă» din mine nu s-a putut însă abține să nu se întrebe: de ce «misterul» ăsta? De ce nu se lămurește «secretul» pentru toată lumea? Sau, mai de-a dreptul vorbind, cum rămîne cu popularizarea, printre localnici și călători, a ceea ce merită a fi văzut la Constanța, în afară de edificiul cu mozaic și alte comori arheologice?

Perseverînd în a cerceta monumentul, de astă dată de foarte aproape, am descoperit totuși pe undeva o dăltuire discretă în bronz, din care am aflat că lucrarea a prins viață în anul 1968, plămădită fiind de mîinile meștere ale cunoscutului sculptor Boris Caragea, fiu al plaiurilor dobrogene.

Cred însă că această lucrare de artă trebuie să fie popularizată după cum merită, spre cinstea orașului și a locuitorilor săi, precum și a celor care-l gospodăresc cu mult sîrg și grijă părintească.

Mi-am dat seama că fiecare dintre cetățenii pe care i-am întrebat și n-au fost în măsură să mă lămurească au plecat încîudați. Și e păcat, deoarece au tot dreptul să știe atît ei cît și cei care îi vizitează ce reprezintă monumentele orașului de pe malul mării.

Mircea NOVAC
Fotografia autorului

„tinerețe și măiestrie"

Teatrul de estradă «Ion Vasilescu» repurtează un frumos succes în turneul pe care-l întreprinde actualmente în Uniunea Sovietică, prezentînd spectacolul «București-Varieté». La Moscova și în multe din orașele U.R.S.S., artiștii români se bucură de o primire excelentă atît din partea publicului cît și a presei. Ziarele sovietice relevă talentul și omogenitatea colectivului, calitățile de care dau deopotrivă dovadă cupletiștii, cîntăreții, dansatorii și instrumentiștii. Ziarul «Sovietskaia Kultura», organ al Ministerului Culturii din U.R.S.S., consemnează între altele: «*Teatrul de estradă «Ion Vasilescu» este unul dintre cele mai tinere teatre din România. Tinerețea și măiestria sînt deviza lui. Spectacolul oduce sărbătoare în inimă*».

Între interpreții din «București-Varieté» (regia, H. Negrin) se numără Ciupi Rădulescu, Michaela Balaban, Nicolae Nițescu, Rodica Paliu, Silvia Catană, Nelu Dumitrescu, Mili Paul, Ion Ulmeanu, Norina Alexiu, Trio Alpin.

Turneul Teatrului de estradă «Ion Vasilescu» în Uniunea Sovietică se va încheia la 5 octombrie.

S.N.

sala pașilor pierduți

UN PROCES CARE A RĂSCOLIT fauna piețelor: cel al lui Dumitru Florea, zis «Mitică Măcelaru». Nu cauza propriu-zisă e interesantă — a furat 7 600 lei din tejghea — ci relațiile dintre acest soi de argat și «patronii» lui neoficiali. Ce căuta Mitică în boxele de carne din Piața *Ilie Pintilie*? Fusese tocmit, să slugărească, de gestionarul Alexandru Luțescu, cu referințe de la Ion Mihai și «Nicu Vagabondu». Remunerarea: 15—20 de lei pe zi și 500 lei la sfîrșitul fiecărei săptămîni, din ce «pica». Dumitru Florea s-a simțit nedreptățit față de diferențele în plus de peste 7 000 lei pe care a apreciat că-le realiza gestionarul, și a dat lovitura: «Eu eram acela care muncea din greu iar ei se plimba»

▪

DOUĂ CARACTERIZĂRI, emanînd de la același organ și privind aceeași persoană — Cooperativa de consum-Suceava, despre gestionarul Petru Moscalu din comuna Adîncata:

1) Nr. 6/1968: «a mai fost sancționat cu «Mustrare cu avertisment» pentru abateri repetate în muncă, consumarea de băuturi în timpul serviciului, repetate lipsuri în gestiune... și neglijențe în ținerea evidenței»

2) Nr. 427/1969: «a avut comportări bune, răspunzînd la chemările unității, străduindu-se să se achite de sarcinile pe care le primea. La inventarele ce i s-au făcut nu a prezentat lipsuri care să fi adus prejudicii unității și pentru care ar fi putut fi tras la răspundere».

Să precizăm că cele două caracterizări erau date pentru uzul *justiției*, Petru Moscalu fiind judecat pentru delapidare și neglijență în serviciu

▪

LA 56 DE ANI, Maria Dobre (din Ciuperceni-Teleorman) a paralizat. De la cine putea spera ea la mai mult sprijin dacă nu de la cel cu care împărțise bucuriile și necazurile vieții, soțul ei, Ștefan Dobre. El a hotărît însă alt fel. Voia, la 58 de ani, să se... recăsătorească. Profitînd de neputința de a se apăra a bolnavei, smintitul soț a asasinat-o cu o cruzime rar întîlnită: a forțat-o să înghită două pastile de insecticid agricol toxic, iar în loc de apă i-a turnat pe gît acid clorhidric. Nici o judecată nu e prea aspră pentru asemenea ființe dezumanizate!

Sergiu ANDON

AVENTURA SĂPTĂMÎNII

„sahib"—suspense și happy-end

«Sahib» a lansat primul S.O.S. în timpul unei furtuni violente în noaptea de duminică, 24 august. Semnalul a fost recepționat și cei cinci pasageri ai iahtului — asigurați că vor primi neîntîrziat ajutoare. Dar dramatica lor aventură era abia la început.

Niciodată — relatează presa italiană — n-au participat la salvarea unui iaht un număr atît de mare de avioane și nave: hidroavioane de la bazele din Elmas, Decimomannu, Pisa, Capodichino, Majorca, Aix-en-Provence și Malta, corveta «Staffetta», vedeta «Barnetta», cisterna «Aurora», petrolierul libanez «Cauley», cargoul danez «Petersson», transatlanticul spaniol «Cabo San Roque», pescadoarele «Giuliana Campus» și «Quinto». Dar au trecut ore, au trecut zile fără ca iahtul să poată fi reperat. Fapt care a ținut în tensiune și a intrigat opinia publică italiană: cu mijloacele existente azi, cu o atare desfășurare de forțe, implicînd cheltuieli care au fost evaluate la 50-60 milioane de lire, un iaht să nu fie descoperit în Marea Tireniană, fie ea oricît de furioasă!

Ancheta organizată de revista «Europeo» la Căpitănia portului și la Comandamentul militar al marinei din Cagliari a relevat că, în timpul acelor zile dramatice, «Sahib» a avut o comportare derutantă: cu toate că mesajele pe care le transmitea erau frecvente și disperate, cu toate că făceau apel la autoritățile cele mai înalte și continuau pînă și testamente, indicațiile de cea mai imediată utilitate lipseau; în plus, «Sahib» n-a încercat să evite furtuna îndreptîndu-se spre sud, cum ar fi fost de așteptat, ci a navigat spre nord-nord-vest vrînd parcă dinadins să țină piept vînturilor și valurilor. Mai curînd decît o expediție de salvare — a apreciat amiralul Luigi Faggioni, șeful Comandamentului militar maritim din Sardinia — a trebuit să organizăm una de vînătoare...

Cum s-a sfîrșit aventura celor de pe Sahib»? Trecuseră două zile, patruzeci și opt de ore nesfîrșite de cînd o armată încreagă de vase și avioane căutau în zadar iahtul. Furtuna de gradul 8. Viteza vîntului — 100 km pe oră. Vasul «Bafile», în drum din Statele Unite spre Taranto, aflîndu-se la mică distanță de «Sahib», primește mesajul unui avion care reușise în cele din urmă să repereze iahtul. Dacă marea n-ar fi fost atît de dezlănțuită — povestește Renato Terreni, comandantul navei — ne-am fi apropiat și i-am fi luat direct la bord, dar în condițiile acelea o ciocnire era inevitabilă.

22.55. «Bafile» către «Sahib»: «Vă aruncăm o parimă cu cinci sfori. Fiți atenți și foarte calmi». *23.10*: «Aruncăm alt odgon. Legați-l de o parte a navei suficient de rezistent». Și tot așa pînă la trei dimineața încercare după încercare.

Reușisem să înnodăm odgonul de corpul navei. Cînd am simțit că «Sahib» se duce la fund — relatează Adelaide Carrara, una dintre cei cinci participanți la «croaziera de plăcere» — ne-am pus colacii de salvare și ne-am aruncat în mare. Tot ce suferisem pînă atunci nu a fost nimic în comparație cu ce a urmat...

Cînd toți cei cinci au fost ridicați la bordul lui «Bafile» cu bărci pneumatice, era miercuri, 27 august, ora 4,37 dimineața. Distanța dintre cele două nave fusese de numai 100 metri. Infinit mai mică fusese aceea care îi despărțise pe cei cinci de pe «Sahib» de moarte. Aventura lor se terminase totuși cu «happy-end»

D.S.

Adelaide Carrara își exprimă, în fața fotoreporterilor, recunoștința față de Renato Terreni, comandantul lui «Bafile».

Naufragiații întîmpinați de mulțime în portul Cagliari.

DE LEGE FERENDA

Anchetă realizată de Sergiu ANDON și Nelu IONESCU — Fotografii de Eugen IAROVICI

Obiectivitatea este indivizibilă, iar exigența partinică se împletește cu ea. Concomitent, există o responsabilitate și un simț al succeselor, un raport direct proporțional între amploarea rezultatelor înfloritoare și preocuparea pentru analiza exigentă a rămînerilor în urmă.

Congresul al X-lea al P.C.R. a făcut bilanțul marilor realizări obținute de poporul nostru în opera de edificare a noii orînduiri. Pe măsura acestor realizări, la scara lor, și-a găsit expresia și combaterea unor aspecte anacronice. Prelulnd acest spirit, opinia publică își manifestă intoleranța față de tot ceea ce înseamnă rămînere în urmă. Intransigența socială nu face distincții deosebite în funcție de amploarea aspectelor negative. Dimpotrivă, cu cît un asemenea aspect este mai izolat, cu atît prezența lui este mai stridentă.

Revista noastră a inițiat o anchetă pornind de la întrebarea: au înțeles absolut toți membrii societății noastre că, față de uriașa proprietate colectivă al cărei stăpîni sîntem, fiecare dintre noi trebuie să se comporte ca un bun gospodar?

Un matematician trimis în Portugalia a fost împuternicit să cumpere... conserve de pește. Rezultatul, e ușor de bănuit, a fost egal cu zero. Nu *majoritatea*, ci *toți* solii lui Mercur trebuie să aibă o înaltă competență, altfel... Ce puteam aștepta de la un reprezentant delegat să cumpere piese electrotehnice din R.F.G., dacă el nu văzuse niciodată interiorul unui aparat de radio și nu pricepea o boabă nemțește? A contractat, cu bune forme, în loc de *wiederständer* — *drehwiederständer*; diferența de o silabă reprezintă o piesă de cîteva ori mai scumpă și al cărei stoc achiziționat asigură necesarul țării noastre pe un deceniu. Tot e bine că falsul merceolog n-a căutat... «belerege»!

*

Prima construcție din lume bolnavă de poliomielită se află la Galați. Este uriașul depozit I.C.R.T.I., înălțat — prin măiestria I.C.M.-7 — pe stîlpi care întrec în șerpuire cele mai infinite coloane. Vindecarea clădirii — bineînțeles, nu fără sechele — a costat 219 700 lei. Interesant e că Întreprinderea de construcții-montaj a mai avut îndrăzneala să se apere, la arbitraj, susținînd că vinovat pentru damblagirea *edificiului* este... *beneficiarul*. De ce s-a mutat în depozite în loc să conserve în spirt?

*

Din instrucțiunile M.F. și Băncii Naționale nr. 1/1964, pct. 404: «La sfîrșitul zilei, soldul debitor se trece ca sancțiune (?) în contul de împrumuturi restante garantate de organele tutelare». Deci datoriile neplătite de întreprinderi se preiau de bancă, trecîndu-se, după 5 ani, pe pierderi. Halal sancțiune! Cît despre ce «garanții» oferă organele tutelare ale unităților, se poate face o idee din evidențele pe luna noiembrie 1967 ale filialei din Bacău a Băncii Naționale: numai industria chimică din acea regiune prezenta datorii restante de circa 300 milioane lei, încît fondurile de ajutor financiar ale organelor tutelare n-ar fi ajuns nici cît să acopere dobînzile. Prevederea legală și-a avut o justificare la vremea ei, dar practica perpetuării debitelor s-a generalizat în mod nedorit.

*

Cu ocazia echinocțiului de toamnă, direcția generală a industriei laptelui din Ministerul Industriei Alimentare a hotărît să facă un cadou preferatei sale — Industria laptelui-Satu Mare. Pe banii întreprinderii însă. Așa că i-a impus să contracteze la Tehnofrig-Cluj o linie de îmbuteliat iaurt. Cum cei de la Satu Mare nu aveau ce face cu ea, linia de iaurt s-a plimbat pînă s-a acrit, ba la București, ba la Timișoara, unde zace și acum, fără nici o brînză. Dar de mămăliga a pus-o cineva pentru cei 1 110 000 lei «îmbuteliați»? Nu!

*

Dacă soseste pe numele dumneavoastră o hidrocentrală, grăbiți-vă să o montați! Cam așa cere o mai veche reglementare legală, încă în vigoare, din sistemul «condițiilor fundamentale» Destinatarul unui transport C.F.R. greșit îndrumat este obligat să primească marfa pînă se lămurește încurcătura, ca un adevărat beneficiar. Altfel, suportă penalizările și pagubele rezultate din fiecare ceas de întîrziere. Deci — și situația este posibilă — dacă pe adresa unei primării comunale sosește un tren cu minereu de fier sau var nestins, nimeni nu va ierta mica instituție că nu și-a angajat deîndată oameni și nu a descărcat vagoanele, nu a transportat și depozitat încărcătura, punînd-o în siguranță. Ca să-și redobîndească banii cheltuiți de nevoie, urmează să se judece cu cine o putea, făcînd între timp, se subînțelege, alte cheltuieli. Dacă... obține aprobările necesare, că doar are și ea forul ei tutelar.

*

Gospodari! Ministerul Industriei Chimice vă poate livra, cu plata în rate,

Să cumperi pripit — firește contra devize — un agregat de producție străină, să constați că de fapt nu-ți trebuie și să-l abandonezi sub o prelată, lîngă o stivă banală de cărămizi autohtone — iată o «afacere» în măsură să intrige pînă și un cap de giscă.

instalația de preparare a oxidului de fier, ce zace din anul 1966 la Combinatul chimic-Craiova. Nu întrebați la ce folosește. Această indiscreție n-au avut-o nici cei care au comandat-o și care acum nu știu cum să scape de ea.

*

Dacă o întreprindere este în mod evident vinovată față de o altă unitate, printr-o livrare întîrziată ori de proastă calitate, conducătorii unității în culpă — chiar dacă ar vrea — nu-și pot recunoaște vina. Ei trebuie mai întîi să contribuie la... *mărirea* prejudiciului. Spre exemplu, Combinatul siderurgic-Galați a livrat uzinelor «1 Mai»-Ploiești tablă necorespunzătoare în valoare de 26 969 lei. Siderurgiștii își recunoșteau vina, dar nu au putut suporta pagubele (combinatul — desigur) fără o hotărîre arbitrală, pentru care s-au mai făcut cheltuieli de vreo 3 200 lei, exclusiv deplasările. Ciudat, dar aceasta e practica generalizată. De ce? «Pentru că *altfel* ne impută C.F.I. suma». Numai... «*altfel*»! Hotărîrea arbitrală e hîrtia pe care o pretinde controlul, prezența sau absența ei reprezintă gradul de «profunzime» pînă la care se face controlul *economico*-financiar!...

*

Cele mai strașnice păcăleli le-a tras Consiliul Superior al Agriculturii, Ministerului Industriei Chimice. I-a cerut să creeze capacități pentru producerea apelor amoniacale. Chimiștii au crezut și au cumpărat utilaje, ca apoi să li se spună că nu mai e nevoie de apa comandată, că n-au decît să se spele pe cap cu ea. Bineînțeles, și cu mașinile. Agricultorii au cerut apoi calcar, ca să amendeze terenurile sărăturoase; iarăși au fost crezuți, din nou s-au construit niște instalații — pe la Aleșd, pe la Bicaz — iar cînd totul a fost gata, s-a renunțat și la calcarul pentru amendamente. Cine-s vinovații? Nu-i frecționează nimeni, cu sau fără apă amoniacală? Nici nu-i... amendează?

*

Într-o vreme cele mai elogioase procese-verbale ale organelor C.F.I. erau întocmite la Spitalul O.R.L. din București. Exact în aceeași perioadă (de cinci ani de zile), contabila și casiera spitalului au sustras lună de lună cîte 6 000 lei. Doar întîmplarea a făcut să fie descoperite. Altfel, ar mai delapida poate și astăzi, rîzînd pe înfundate de felicitările controlului financiar intern. Chiar... Dinșii, tovarășii revizori, care verifică jucîndu-se de-a baba-oarba, nu pot să fie puși să mai și plătească din cînd în cînd?

Dacă s-au montat drehwiederständere la difuzoare numai așa, ca să fie folosite cumva, de ce nu s-ar cupla seismografe la aragazuri și de ce cartofii, înainte de a fi prăjiți, n-ar fi măsurați cu șublerul?

Fapte, fapte, fapte.

Într-o scurtă paranteză, ținem să precizăm că tonul nu tocmai grav pe care ne-am îngăduit să-l adoptăm în prezentarea lor este departe de orice intenție de bagatelizare a situației, a problemei.

Și acum, să revenim la cursul logic al anchetei.

Deci, o primă concluzie: să fim atenți, economia noastră, paralel cu dezvoltarea sa impetuoasă, suferă unele pierderi. Cum s-ar spune, fiecare regulă cu excepția ei.

Pornind de la această constatare, de la această realitate, a apărut evident și cel de-al doilea rost al anchetei pe care am pornit-o: să sondăm, să întrebăm, să încercăm să stabilim care sînt căile de stagnare a pierderilor suferite de economia națională. Pentru că firesc este ca un diagnostic o dată stabilit să fie urmat de un tratament.

În slujba acestei finalități,ne-am adresat persoanelor celor mai în măsură să dea un răspuns competent, un răspuns eficient: specialiștilor. Mai precis, unor economiști și unor juriști. Urmează cinci interlocutori și cinci opinii.

REGLEMENTARE COMPLETĂ, UNICĂ ȘI CU PUTERE SUPERIOARĂ

Ni s-a părut de-a dreptul îmbucurător — așa, spre lauda oamenilor noștri de specialitate — că «degetul pe rană» a fost pus, independent și în paralel, atît de către un teoretician cît și de un practician.

Teoreticianul — în persoana tovarășului conferențiar universitar VIRGIL STĂNESCU de la Facultatea de drept din București — ne-a declarat răspicat și din capul locului că este necesară o nouă reglementare a răspunderii materiale personale. Și este necesară, dacă nu pentru altceva, cel puțin pentru considerente de tehnică legislativă. În prezent, deși principiile de bază se găsesc în Codul muncii, există atît de numeroase alte reglementări încît mulți juriști, chiar dintre cei bine pregătiți profesional, nici nu-și mai dau seama după cîte acte normative sînt nevoiți să alerge.

Practicianul — în persoana tovarășului AUREL BADEA, director general adjunct al direcției generale de control și revizie din Ministerul Finanțelor — a plecat de la aceeași idee, dar completînd-o cu niște opinii care, fără îndoială, trebuie menționate aici.

Ideea centrală a unei astfel de reglementări ar trebui să fie aceea a recuperării de la cei vinovați a tuturor pierderilor suportate de unitățile socialiste. O impune spiritul de echitate.

Ar mai fi logică și cu efecte considerabile o instituire și o reglementare și a răspunderii materiale a angajaților organului ierarhic superior pentru pagubele aduse unităților în subordine, pe calea emiterii unor dispoziții de reținere — fără a se mai apela la acțiunea în fața arbitrajului sau a instanțelor judecătorești — atunci cînd pierderile sînt — evident — o urmare a îndeplinirii necorespunzătoare a sarcinilor de serviciu a acestor angajați.

CONTROL FINANCIAR CU INDEPENDENȚĂ ORIZONTALĂ

Un rol deosebit, sub raportul eficienței combaterii pagubelor aduse proprietății socialiste, ar reveni organelor financiare de control, dacă ar fi obligate (ideea reglementării se reia — n.a.) ca, în cadrul verificărilor pe care le fac, să examineze, poziție cu poziție, pierderile pentru care nu s-a stabilit răspunderea materială, fie pe baza unei aprobări a conducătorilor unității, fie pe baza unei aprobări a organului ierarhic superior, și, analizînd întreaga documentație, dacă soluția dată nu este conformă cu normele legale, să întreprindă măsuri de tragere la răspundere a celor vinovați.

Tovarășul conferențiar Virgil Stănescu, interlocutorul nostru despre care spuneam în secvența anterioară că reprezintă teoria, are însă, după cum se va vedea, păreri străbătute de o rațiune practică sută la sută.

În cadrul sistemului general de control, un rol principal revine controlului preventiv exercitat de contabilul-șef. Din nefericire însă, actuala poziție a conducătorilor de contabilitate, ca organe de control preventiv, este destul de delicată, ei trebuind să controleze, printre altele, și acte privind operații inițiate de organele în a căror subordine se află. De aceea — opinează tovarășul Virgil Stănescu — ar trebui ca acest control să devină o parte a muncii și conducerii colective, într-un aspect mai subtil, oarecum special, al acestui principiu de muncă și conducere.

BERBEC PSIHOLOGIC ÎMPOTRIVA PAGUBELOR

Subscriind și pornind, la și de la, necesitatea — în acest moment — unei alte reglementări a răspunderii materiale pentru pagube, tovarășul MIRON POPESCU, expert-instructor la Centrul de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi, construiește un raționament pe cît de personal pe atît de interesant.

În general, rostul unei noi reglementări, scopul ei, ar consta înainte de

(Continuare în pag. 24)

POLITEHNICA

Primul sentiment trăit în fața șantierului Institutului politehnic-București e de o natură cu totul aparte, intimă, izvorîtă, se pare, din ambianța estetică vizibilă deîndată ce-ai părăsit Splaiul Independenței. Arhitecții au proiectat un edificiu impunător prin însăși armonia degajată din proporționalitatea corpurilor componente. După ce vei fi trecut printre aleile bogate în verde și vei fi uitat de iureșul orașului industrial, ți se va deschide înaintea privirilor panorama unei cetăți pe care ochiul nu are cu ce s-o compare deocamdată. Pentru că noua instituție de cultură, dincolo de aspectul ei utilitar, e un unicat prin structura arhitectonică modernă și odihnitoare. De aici, toate cuvintele de laudă adresate Institutului proiect-București, arhitectului șef Octav Doicescu, pentru ansamblul inspirat, pentru putința de a fi înlăturat șablonul și banalul.

Noua clădire a institutului este însă un eveniment în însăși viața cultural-științifică a intelectualității tehnice românești. «Pentru Institutul politehnic bucureștean — ne declara prof. dr. ing. Constantin Bălă, prorector al institutului — ea înseamnă totul: nu numai construcție nouă, ci și laboratoare noi, superioare din punct de vedere al procesului de învățămînt. Ea este casa cea nouă dăruită de partid și popor pentru desfășurarea activității de cercetare științifică în strînsă legătură cu industria».

În noul institut vor putea să învețe circa 10 000 de studenți. Ansamblul arhitectonic cuprinde în totalul său 12 facultăți cu 58 de laboratoare, 28 amfiteatre, 130 săli de proiecție și desen, biblioteci și numeroase săli de lectură. Se vor amenaja de asemenea săli de sport, bazine de înot și un stadion. Va fi instituția de învățămînt superior cu cel mai mare număr de amfiteatre, fapt ce va oferi multiple posibilități procesului de învățămînt. Cel mai mare amfiteatru, care va fi gata în etapa a doua, va avea 1 500 de locuri (cît jumătate din sala Palatului), putînd aduna toți studenții unei facultăți. Institutul e conceput pe pavilioane cu profiluri: *învățămînt general*, *mecanică*, *electrotehnică* (cuprinzînd Facultatea de electrotehnică și tensiuni înalte, cu o hală specială de tehnica tensiunii în care se vor face experiențe la milioane de volți), *chimie*, *mecanică aplicată* și *metalurgie-transporturi*. În plus, există o centrală electrotehnică — laborator și un grup gospodăresc-garaje.

Pavilionul învățămînt general,. ale

Cea mai modernă instituție de învățămînt superior, gata să spună «prezent» la 1 octombrie.

Ultima privire critică și concluzia: în amfiteatru pot începe cursurile.

LA EA ACASĂ

de Petre ANGHEL
Fotografii de O. ARCADIE

cărui porți vor fi deschise anul acesta la 1 octombrie studenților din anul I și II de la toate facultățile și în care se vor preda noțiuni generale de matematică fizică, mecanică, a fost deja predat.

La demisolul clădirii, un vestiar găzduiește 500 de compartimente nominalizate, care vor sta în permanență la dispoziția studenților ce vor studia în cele două amfiteatre, două săli de cursuri și 24 săli de seminarii, cît totalizează această clădire a Institutului politehnic, necesare atît muncii de cercetare a cadrelor didactice, cît și studenților.

Cupola pavilionului rectorat — înaltă de 34 de metri — e construită din chesoane. Sălile de la cele trei niveluri din rotonda ei vor fi unite prin balcoane interioare. Laboratoarele de termotehnică, cu turbine de mari dimensiuni, vor fi probabil punctele cele mai spectaculoase ale pavilionului Facultății de electrotehnică.

În stadiu avansat se află și lucrările pavilioanelor mecanică și electrotehnică, iar la centrala tehnică și la laborator muncitorii execută finisajele.

Așezat în imediata apropiere a căminelor Grozăvești și Semănătoarea, Institutul politehnic se află în felul acesta în orășelul studențesc. De aici posibilitatea folosirii în modul cel mai util a timpului. Departe de zgomotul orașului, studenții Politehnicii — cu consecvența în studiu care-i caracterizează — au, începînd din anul acesta, săli și laboratoare ce le asigură o pregătire profesională serioasă. Începutul este de bun augur.

Fantezia arhitecturală, dominantă vizibilă a noului edificiu de învățămînt

Pavilionul rectorat, în care numai cupola atinge 34 metri în înălțime.

GONG!

Pagini realizate de Sanda FAUR

Se părea că stagiunea aceasta va demara uşor şi lin; trupele şi-au început din timp şi cu sîrg treaba la ele acasă (fără a o mai porni, cu săptămînile, în turnee prin lume, tocmai în prag de an nou teatral, cum s-a întîmplat altădată), locurile de directori, mai anul trecut îngrijorător de vacante, au fost ocupate de persoane onorabile şi speranţe proaspete, unele premiere au fost pregătite încă din primăvară — mă rog, totul dădea aparenţele unui sezon teatral care păşeşte cu dreptul în viaţă. Şi adevărul e că, cel puţin la bătaia primului gong, mai toate scenele noastre vor fi prezente cu cîte o nouă premieră originală, ceea ce asigură un start nobil şi o marcă de garanţie noii stagiuni. Numai că, o dată întoarsă prima filă a calendarului teatral, paginile ce urmează nu oferă privitorului acelaşi peisaj calm şi sigur, aceleaşi certitudini: multe din teatrele pe care le-am vizitat, mai zilele trecute, se zbăteau încă în valurile unei nesiguranţe repertoriale, multe piese erau trecute în plan «sub rezerva definitivării», altele aşteptau aprobări de la foruri superioare, şi toată activitatea teatrală — care, se ştie, necesită o foarte riguroasă şi timpurie planificare — nu era văzută mai departe de două aruncături de băţ, cum se zice. Situaţie ce îngrijorează, bineînţeles, în primul rînd oamenii de teatru, dar nu mai puţin pe spectatorii ce iubesc teatrul, ce cu nerăbdare doresc să vadă noile premiere.

Aşteptînd şi noi ca apele să se liniştească, am făcut o plimbare — cu aparatul de fotografiat şi carnetul de note — prin teatre şi am aflat cele ce urmează...

Aurel BARANGA:
„Încerc să vorbesc în numele publicului“

— Pornisem cu gîndul să vă întreb, maestre Baranga, ce piesă nouă veţi oferi teatrelor în această stagiune, pentru că i-aţi învăţat pe spectatori să aştepte, în fiecare an, o nouă premieră a lui Aurel Baranga. Dar mi-am aruncat o privire în repertoriul pe ţară al teatrelor şi am reţinut că toate cele opt comedii ale dv., începînd cu «Mielul turbat» din '52 şi terminînd cu «Travestiul» lui '69, sînt programate pe scenele ţării. Cum se explică tinereţea acestor piese, rezistenţa lor la uzura timpului, actualitatea lor încă neofilită?

— Cred că, în primul rînd, tocmai prin racordul lor la actualitate. Dar nu la o actualitate văzută ca un instantaneu fotografic al epocii — o asemenea actualitate se perimează cu maximum de urgenţă — ci la una înţeleasă în contextul tablei de valori morale a timpului, singura rezistentă la acţiunea corosivă a vremii. O asemenea actualitate presupune toate datele avangărzii literare, este în atac împotriva tuturor formelor perimate ale culturii, neagă tot ce este vechi, desuet şi lipsit de interes, afirmînd în acelaşi timp tot ce este înaintat, inedit, surprinzător şi interesant în epocă.

— Să înţeleg că acestea sînt trăsăturile pe care le atribuiţi pieselor dv...

— De ce mă obligi la mărturisiri orgolioase? Acestea sînt calităţile pe care le pretinde publicul. Şi pentru că publicul ştie întotdeauna ce vrea, încerc să vorbesc în numele lui: spectatorii refuză — şi îţi vorbesc pe baza unei experienţe verificate — tot ce este plicticos, preţios, încărcat, baroc, insistent, tot ce aminteşte de lecţie de morală, de predică şi de nivelul unei şcoli de alfabetizare tardive.

— Cunosc aceste opinii ale dv., le-am citit expuse în repetate rînduri în presă, de unde se vede că sînteţi şi un excelent teoretician nu numai un practician prolific. Dar ca să revenim la ideea care m-a mînat spre interviul de faţă, ce aţi scris nou, ce a ieşit cald de sub stiloul dv.?

— «Simfonia patetică».

— Nu pare de loc titlu de comedie.

— Şi nici nu e. Dimpotrivă, e vorba de o dramă, istoria unei greve muncitoreşti petrecute în anii 1933-1935.

— Aţi revenit deci la tonul şi problematica gravă a «Anilor negri» şi a «Arcului de triumf».

— Dar nu la aceleaşi modalităţi. E aici o încercare de a înfăţişa o acţiune socială, politică, prin destinul a doar patru personaje — trei bărbaţi şi o femeie — care participă la această intensă înfruntare cu consecinţe tragice, *fiindcă nu pot acţiona alt fel*. Cu alte cuvinte — şi să nu te sperie termenul — este o dizertaţie filozofică privitoare la destinul revoluţionar al clasei muncitoare.

— «Simfonia patetică» şi-a pus pe hîrtie primele acorduri?

— Mă aflu, ca redactare, în stadiul final.

— Asta înseamnă că aţi şi anvizajat teatrul şi pe cei patru interpreţi ai piesei.

— Da, dar nu-mi place să anticipez. Cred că e vorba de o superstiţie. Dar pentru că am intrat în domeniul care începe să frizeze comicul, cîteva cuvinte despre o nouă comedie la care lucrez: «Farsa infernală».

— Şi farsă, şi infernală... Încep să-l recunosc pe Aurel Baranga. Titlul denunţă cumva conţinutul?

— Evident. Este vorba de o farsă scrisă după toate canoanele genului.

— Vă mai ispitesc canoanele astăzi, cînd ele sînt refuzate cu atîta vehemenţă?

— Respingerea canoanelor artistice, iată una din dramele dramaturgiei contemporane. De cînd este omul om şi cît timp va mai exista sub această formă în univers, cîteva canoane nu pot fi abolite.

— Nu-mi vine să cred că sînt tocmai cele ale farsei...

— Nu, dar omul rîde cînd realitatea i se înfăţişează sub aspectul ei comic şi plînge cînd i se dezvăluie chipul ei tragic. «Farsa infernală» este o grotescă fabricată — întrebuinţez intenţionat termenul, fără teamă de conţinutul său peiorativ — după toate regulile farsei clasice, intră în joc exagerarea conştientă şi procedeul aglomerării, boule-de-neige-ul situaţiilor comice şi surprizele, qui-pro-quo-ul şi imbroglio-ul, loviturile de teatru şi — cu riscul să mă deconspir — cîteva din procedeele commedia dell' arte. Inovaţia pe care o propune «Farsa infernală» derivă din racordarea tuturor acestor procedee cu altele, contemporane: proiecţia cinematografică, afişul caricatural, colajul viu, procedee care sper să seducă imaginaţia tinerilor noştri regizori.

— Presupun că o asemenea dezlănţuire infernală de mecanisme comice nu o veţi mai putea rezolva cu patru personaje.

— Nu, cu unsprezece, în fond, douăzeci şi două, pentru că fiecare erou trăieşte o dată aici pe pămînt şi a doua oară în iad, fapt ce legitimează şi titlul comediei

— Cu riscul de a vă răscoli superstiţiile, vă întreb din nou cărui teatru îi destinaţi farsa aceasta?

— Celui care îmi va oferi cea mai bună distribuţie. Pînă una-alta, mai ţin piesele pe birou, le mai revăd, cu riscul să stric ceea ce nu reuşesc să dreg, pentru că fiecare piesă care pleacă în lume e pentru mine un prilej de emoţie, de spaime şi — ca să întrebuinţez un termen la modă seducător ca un drog — de angoase terifiante.

Paul ANGHEL:
„Teatrul politic e un act de opţiune“

LA TACIAI OMUL A ÎNVINS NATURA

CORESPONDENȚĂ SPECIALĂ de la Ion GĂLĂȚEANU

Pavilionul expoziției agricole din Pekin. Machete, hărți, fotografii, grafice sintetizează lupta țărănimii chineze pentru a smulge pămîntului recolte cît mai bune, pentru a supune forțele oarbe ale naturii. Un loc important în expoziție este rezervat brigăzii de muncă Taciai, din comuna cu același nume a provinciei Shansi.

Grupurile de vizitatori se opresc îndelung în fața exponatelor, zăbovesc în fața imaginilor și a graficelor care redau munca și rezultatele obținute de brigada din Taciai. Fotografiile oglindesc lupta acestor țărani cu natura, cu torentele de apă ce se formează în perioadele marilor ploi, eforturile depuse pentru lărgirea suprafeței agricole, construirea rezervoarelor pentru lunile de secetă, parcurg anii de eforturi la capătul cărora un ținut odinioară arid a fost transformat într-o zonă agricolă de mare productivitate.

Numele brigadierilor din Taciai au făcut înconjurul întregii țări. Faptele acestor țărani chinezi sînt un exemplu pentru agricultorii din alte regiuni ale țării în care natura nu se arată prea darnică, iar cuvîntul «taciai» a devenit azi sinonim cu munca perseverentă, îndelungată, încununată de succes.

SPRE «MUNȚII SĂRACI»

Am avut prilejul să vizitez personal Taciaiul. Zorii ne-au apucat în lanceu, la cîteva zeci de kilometri depărtare de obiectivul nostru. Orașul — a cărui dezvoltare se datorează intensificării exploatării cărbunelui din împrejurimi — era luminat de salbele de lumini ale furnalelor. După un scurt popas, ne-am continuat drumul. Mașina se strecura printre dealuri și munți golași. Pămînt galben, rocă dură, numai ici-colo cîte un copac, cîteva fire de iarbă uscată. Ne aflăm în provincia Shansi, a cărei suprafață de 160 000 kmp e constituită în proporție de peste 70 la sută din teren muntos, accidentat, slab productiv.

În anii de după eliberare oamenii acestor locuri au reușit însă să insufle viață acestui pămînt neroditor. Clima cunoaște aici două extreme: perioadele cînd natura se dezlănțuie în ploi torențiale și cele de secetă, care se prelungesc uneori luni în șir. În trecut, recoltele — și așa destul de slabe — erau ori măturate de ploi, ori se uscau sub arșița soarelui. Pentru a consemna zgîrcenia acestor locuri, localnicii au denumit împrejurimile «munții săraci». Secole de-a rîndul vitregia naturii a fost amplificată de crunta exploatare a moșierilor, care dispuneau nu numai de terenuri, ci și de viața oamenilor. «Munții săraci» nu puteau asigura nici minimum de trai. Parte din țărani, izgoniți de foame, își părăseau satele plecînd spre alte locuri. Cei mai mulți însă au rămas și au continuat lupta împotriva celor doi dușmani — exploatarea și natura — ieșind în cele din urmă biruitori.

VECHIUL ȘI NOUL TACIAI

Satul Taciai se află într-o vale, la poalele unui munte nu prea înalt — tocit de ploi și vînturi.

În trecut era un sat ca atîtea altele de pe întinsul Chinei, unde oamenii abia puteau trăi de pe o zi pe alta. 70 la sută dintre ei nu aveau ce mînca — ne spun însoțitorii noștri. Un om care muncea din greu tot timpul anului nu putea întreține nici măcar o familie compusă din două persoane. Locuințele erau săpate în stînca muntelui. După ce o viață întreagă moșierii le storceau viața, la bătrînețe țăranii erau alungați și, rămînînd fără nici un sprijin, erau nevoiți să cerșească. De foarte multe ori — ni se spune — ei își puneau capăt zilelor.

După eliberare, locuitorii satului și-au unit forțele în lupta pentru îmblînzirea naturii. Pentru a stăvili torentele au început construirea de diguri. Muntele a fost săpat în terase, roca a fost acoperită cu pămînt cărat coș cu coș de la mari distanțe. Țăranii din Taciai au închis cu propriile lor mîini șapte trecători adînci, ridicînd 180 de diguri de piatră cu o lungime de 7,5 km și au tăiat în munte 2 900 de terase.

Privim de jos construcțiile care înlănțuie munții. Ziduri din piatră susțin terasele, loturile coboară în valuri, pierzîndu-se către baza muntelui. Apa colectată în timpul ploilor este trimisă în perioadele de secetă pe tot întinsul ogoarelor, printr-o vastă rețea de irigații. Pantele și văile odinioară nefertile au fost astfel transformate, după ani de muncă, într-o regiune cu o producție de grîne ridicată, care nu numai că acoperă în întregime nevoile localnicilor ci chiar prisosește, disponibilitățile fiind trimise în fiecare an statului.

În locul fostelor căsuțe pierdute pe povîrnișuri se ridică blocuri cu etaj, construite tot din roca muntelui. Au fost de asemenea clădite școli care pregătesc cadre nu numai pentru Taciai, ci pentru întreaga provincie. Oameni veniți din alte părți ale țării se opresc aici timp de cîteva luni pentru a studia experiența brigăzii din Taciai — după care se întorc și-o aplică în funcție de condițiile locale. De asemenea, în ultimii ani locurile acestea au fost vizitate și de circa 3 000 de străini.

În mod cert, denumirea de «munții săraci» a devenit azi improprie. Poate cu timpul se va împămînteni o alta, care să oglindească impresionanta transformare a acestor tinuturi.

Așa au fost construite terasele, așa a devenit ținutul din jurul satului o regiune agricolă de înaltă productivitate.

literare

de G. DIMISIANU

ANTOLOGIA LITERATURII ROMÂNE DE AVANGARDĂ

Unul din principalii promotori ai avangardei românești ca mișcare constituită, factor activizant și nedescurajat al unei acțiuni estetice temerare, cel care a tipărit revista *Unu* și a editat întîia oară pe Urmuz, poetul Sașa Pană, spirit dintre cele mai avizate în ce privește desfășurarea fenomenului avangardist în cadrele culturii noastre, ne dă astăzi această cuprinzătoare antologie a mișcării, fără îndoială un veritabil eveniment editorial.

Nu este nevoie să argumentăm prea mult utilitatea unei astfel de inițiative care pune la îndemîna marelui public, strîngîndu-le laolaltă, texte rarisime, depistate în publicații ce apăreau accidental și în tiraje minuscule (*Punct*, *Integral*, *Alge*, *Clopotul* ș.a.) atît de greu accesibile astăzi după scurgerea mai multor decenii. Faptul că sînt repuse în circulație e foarte important. Ani de zile au fost comentate în chip tendențios, dacă nu deformat, fără posibilitatea adresării la surse și ignorîndu-se condițiile specifice de manifestare pe care numai o viziune integrală și nepărtinitoare a fenomenului le poate valorifica. S-a diminuat astfel semnificația și ponderea *unei orientări prin care literatura română* participa substanțial la efortul european de înnoire estetică, în cîteva cazuri în chip direct, prin contribuția unor autori ca Tristan Tzara, Voronca, B. Fondane ș.a. *Antologia* lui Sașa Pană redă fenomenului proporțiile pe care le-a avut într-adevăr, recompunînd imaginea unei mișcări ilustrate de personalități complexe și care, istoric, se dovedește a fi înregistrat mai multe valuri de înaintare și reflux. Sub bogata varietate de forme descifrăm cîteva note comune tuturor autorilor antologați, exprimînd coordonate fundamentale ale mișcării: conștiința polemică și dizolvantă, negatoare, sentimentul exasperării existențiale și de criză a limbajului, spiritul demitizant și caustic. Desigur că acestea sînt noțiuni generale, dar analiza textelor ne duce în ultimă instanță la ele, cum de altfel rezultă și din paginile programatice, atît de *frecvente în literatura* avangardei, totdeauna interesată de a-și preciza și reprecizа pozițiile de principiu. Prețioasă în acest sens este secțiunea finală a volumului, în care sînt inserate manifeste ale grupărilor și revistelor avangardiste în lumina cărora întreaga culegere își clarifică definitiv înțelesurile și spiritul.

Se poate obiecta selecției întreprinse de Sașa Pană faptul de a fi excesivă. Întîlnim în paginile *Antologiei* (autorii sînt înșiruiți alfabetic), alături de numele protagoniștilor consacrați ai mișcării: Vinea, Voronca, Fundoianu, Ștefan Roll, Bogza, Sașa Pană, Ion Călugăru ș.a., și autori cu totul uitați, precum Grigore Cugler, Dalocrin, Dan Faur și atîția alții. Pe de altă parte, *Antologia* include pe Arghezi, Ion Barbu, M.R. Paraschivescu, Dan Botta, scriitori care numai tangențial se apropie de avangardism și mai ales *în măsura în care* acesta, *în diverse texte* programatice, și-i revendică (Arghezi, de pildă, în *Manifestul* revistei *Unu*). Apoi, *Antologia* inserează și pagini din Geo Dumitrescu, Tonegaru, Negoițescu — autori foarte tineri în epoca războiului și ale căror scrieri de semn nonconformist, deși plămădite într-o ambianță pe care o pregătiseră și insurecțiile avangardei, sînt substanțial diferite de programul acesteia. Reiese că Sașa Pană a dorit să întocmească mai mult decît antologia strictă a curentului, să înfățișeze adică și originile sale, care urcă în *Urmuz*, Tristan Tzara, Arghezi, și manifestările adiacente: M.R. Paraschivescu, Dan Botta, și ecourile tîrzii: generația războiului. Antologia e în chip fericit însoțită de ilustrații din Brâncuși, Milița Petrașcu, Brauner, Perahim, Herold, Marcel Iancu, Maxy, Jean David ș.a., de asemeni reprezentanți de marcă ai mișcării în deceniile interbelice. Studiul competent și nuanțat al lui Matei Călinescu indicațiile biobibliografice și cuvîntul înainte al editorului sporesc valoarea și interesul acestei inspirate *Antologii*, carte de referință pentru cercetarea critică actuală dar și prilej de vie satisfacție estetică.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

CÎND SĂ LE FACI PE TOATE?

Un vechi escroc, destul de celebru la vremea lui, mărturisea într-o clipă de sinceritate:

— Aștept să-mi fac o avere uriașă. După aceea o să devin și eu un individ moral...

Sînt unii indivizi pentru care morala este o chestiune de viitor și niciodată de prezent. Morala este întotdeauna ceva care va fi cîndva, într-un viitor îndepărtat, și, bineînțeles, niciodată o realitate imediată.

Pentru această categorie de indivizi morala pare o treabă destul de puțin urgentă, niciodată presantă, o treabă care oricînd se mai poate amîna. N-au intrat zilele în sac...: Afacerile, în schimb, distracțiile, combinațiile, ipocriziile, bacșișurile nu suferă amînare, nu admit nici o întîrziere de o secundă, ele trebuie să aibă loc imediat, cu precizia unui ceasornic.

În acest fel trăiesc acești indivizi, escroci prezenți și moraliști viitori. Numai că viitorul acesta de aur etic nu prea sosește niciodată. Morala este lăsată să aștepte mult și bine, nimeni nu se grăbește să renunțe la impostură și bacșiș. Morala pare o inevitabilitate funebră, asemenea morții; de ce să ne fortăm să fim morali, cînd pînă la urmă tot vom fi siliți să devenim oleacă mai curați? De ce să ne grăbim? Morala tot ne ajunge din urmă... Nu trebuie să părăsim viciile, tot o să ne părăsească ele pe noi.

Pînă la acea morală ipotetică și viitoare, acești impostori își văd liniștiți de negustoriile prezente. Se grăbesc să se asigure ca nu cumva virtutea, asemenea unei boli cumplite, să-i lovească într-o bună dimineață, pe nepusă masă, fără să-i întrebe, să devină oameni de treabă împotriva voinței lor.

În orice caz, ei caută să împingă cît mai departe zilele virtuții. Și-au pus la punct casa, și-au pus la punct garderoba, și-au reparat dantura, și-au schimbat mobilierul, și-au reparat garajul, dar problemele de conștiință le amînă la nesfîrșit.

— Cînd să te mai ocupi, domnule, și de conștiință, cînd?

Așa că sărmana conștiință e mereu amînată și tărăgănată de pe o zi pe alta.

A venit și moartea, și individul nostru tot n-a avut timp să se dedice conștiinței... Cînd să le faci pe toate?...

tv

de Felicia ANTIP

„LUNGA VARĂ FIERBINTE“ (II)

Cînd, solicitată de alte angajamente, actrița Diana Rigg a abandonat rolul irezistibilei doamne Emma Peel, producătorii «Răzbunătorilor» au recurs la una dintre soluțiile-tip folosite în cazuri similare pentru continuarea unui serial: s-a născocit un episod explicînd ieșirea din scenă a partenerei lui John Steed și înlocuirea *ei de către Tara King*. Dispariția unui personaj de serial, introducerea unuia nou, implică, întotdeauna, o intervenție specială în scenariu. Un best-seller american intitulat «Cine a ucis-o pe sora George» (a fost și ecranizat) povestește drama unei actrițe de vîrstă mijlocie din momentul cînd află despre intenția autorilor serialului de televiziune, în care juca de mulți ani, de a imagina un accident fatal pentru infirmiera interpretată de ea. La noi s-a încredințat rolul căpitanului Val-Virtej cînd lui Dem Savu, cînd lui Septimiu Sever, ceea ce ni s-a părut a fi un frapant exemplu de lipsă de profesionalism. Se poate oare reproșa același lucru regizorului serialului american «Lunga vară fierbinte», care într-o bună zi l-a eliminat pe unul dintre eroi (Will Varner) pe durata cîtorva episoade, pentru ca mai apoi, fără nici o explicație, fără nici o scuză, să-l readucă întruchipat de cu totul alt actor? Televiziunea noastră a simțit nevoia firească de a insera în programul Radio-TV o scurtă formulă justificativă. Societatea de televiziune producătoare își permisese însă această inadmisibilă licență nu pentru că *n-ar fi* știut că «*nu se face*», ci pentru că, probabil, considera «Lunga vară fierbinte» un telefoileton fără prea mari pretenții.

Meșteșugul realizatorilor nu poate fi pus însă la îndoială. Pentru fabricile de filme de televiziune, unde străzi și orașe întregi construite temeinic din beton și cărămidă stau gata să furnizeze amplasamentul unor acțiuni petrecute în orice punct de pe glob și în orice epocă istorică, cele cîteva decoruri în care se desfășoară acțiunea din «Lunga vară fierbinte» nu constituiau în nici un caz o problemă. În conformitate cu o tehnică îndelung verificată, cele cinci personaje permanente (familia Varner, Ben Quick, Minnie Littlejohn) au fost alese pe baza a două criterii: înfățișare agreabilă, atrăgătoare, și o schemă psihologică foarte simplă. Definite numai prin una sau două trăsături de caracter, aceste personaje au doar rolul de a oferi un cadru uman permanent acțiunii diverselor episoade. Complicațiile sufletești, îndoielile morale, frămîntările sînt rezervate personajelor a căror viață scenică se reduce la durata unui singur episod. Acestea din urmă și acțiunile lor par a fi extrase, cu precădere, din almanahul psihanalistului de salon. Telespectatorii americani din clasa mijlocie recunosc, probabil, cu plăcere formele extreme ale obsesiilor și complexelor despre care li se vorbește în orele scump plătite petrecute în cabinetele unde sînt «analizați». Alte episoade își trag substanța din formele curente ale delincvenței juvenile americane. La noi, atracția exercitată se explică, dimpotrivă, prin relativa noutate a fenomenelor evocate.

Revenind la personajele-cheie, să remarcăm frumusețea antiseptică a Clarei, exponentă a unui ideal hollywoodian ceva mai vechi, desăvîrșita inconsistență psihologică a fratelui ei Jody, frumușel și destul de necopt pentru a putea să fie tras cînd într-o parte, cînd în cealaltă, pe Minnie Littlejohn, cu surîsul veșnic întipărit pe față, îndeobște martoră tăcută și pasivă a evenimentelor și, în sfîrșit, pe Ben Quick și Will Varner. Varner nu seamănă cu «moș Billy» din trilogia lui Faulkner decît prin faptul că are o avere pe care dorește să și-o păstreze. Ciudata precipitare manifestată de noul interpret dă mai bine măsura lipsei de contur psihologic a personajului decît o făcea bonomia simpatică a interpretului inițial. Ben Quick, zdravăn, cu privirea puțin piezișă dar de fapt băiat de treabă care «merită» să ajungă bogat, este exact opusul lui Flem Snopes, adversarul lui Will Varner din «Cătunul». Faulkner a surprins fizionomia arivistului viclean, lipsit de scrupule, care se căsătorește cu fata lui Varner pentru a parveni. «Lunga vară fierbinte» este, dimpotrivă, povestea unui *self made man* de treabă.

Comparația de mai sus este de fapt neavenită. Nu există, în realitate, *nici un element comun între personajele viguroase* admirabil conturate ale lui William Faulkner și siluetele vagi ale serialului, iar sensurile sociale profunde din opera faulkneriană sînt pur și simplu ignorate.

Scopul ultimelor două cronici a fost nu de a strica plăcerea celor care își omoară timpul urmărind detașat «Lunga vară fierbinte», ci doar de a-i informa cît de cît pe cei ce au crezut în mod greșit că a viziona «Lunga vară fierbinte» înseamnă a lua contact cu universul faulknerian.

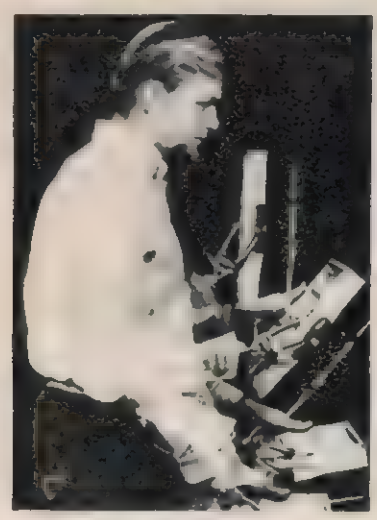

PROTEZA ELECTRONICĂ

Această proteză electronică este acționată de însiși biocurenții invalidului. Ei sînt amplificați de un dispozitiv electronic și transmiși unui motor care declanșează mișcarea protezei. Rezultatul surprinzător îl puteți judeca privind fotografia. Proteza a fost elaborată de un institut din Massachusetts.

CA PE APĂ!

Acest «simulator» de barcă cu motor (de curse!), deși aparent simplu, este foarte complicat. Pe ecran se proiectează imaginea unei curse de bărci cu motor, iar conducătorul trebuie să-și «conducă» ambarcația... ca pe apă. În funcție de comenzile date de el, barca se înclină sau chiar se dă peste cap!

Efectele comenzilor conducătorului sînt analizate de un calculator electronic, care comandă balansarea corespunzătoare a bărcii.

Firește, această instalație costisitoare — construită de compania engleză Redifon din Buckinghamshire — nu are scop de divertisment, ci servește antrenamentelor.

Efectul este atît de realist încît — poate chiar spre mirarea proiectanților — conducătorii... pe uscat sufereau, la sfîrșitul experiențelor, de rău de mare.

O UTILIZARE NEOBIȘNUITĂ A RAZELOR X

Aciditatea sucului gastric poate fi măsurată cu ajutorul razelor X: bolnavul înghite o capsulă de gelatină acoperită cu o rășină specială care se dizolvă într-un mediu cu o aciditate bine determinată. Capsula conține trei comprimate de sulfat de bariu, care sînt eliberate cînd gelatina este atacată de secreția gastrică și pot fi observate prin radiografie.

INVENȚIE... STRĂVECHE

În epoca noastră în care, de pe o zi pe alta, cele mai fantastice speculații științifice devin realitate, este uneori reconfortant să aflăm că lanțul surprizelor se întinde și... spre trecut. În grota El Bershih, bunăoară, a fost descoperit un desen înfățișînd transportul unui colos de alabastru. Dacă priviți cu atenție desenul veți observa că un lucrător toarnă lubrifianți pentru a ușura alunecarea. Așadar, oricît ar părea de ciudat, lubrifierea a fost inventată... în zorii civilizației umane.

O „STICLĂ ANTIIMPRUDENTĂ"

Din cauză că au ingerat conținutul sticlelor cu medicamente, în fiecare an mor mii de copii. Cu toate eforturile depuse, nu s-a reușit pînă acum să se evite complet aceste imprudențe. Cîțiva ingineri canadieni au inventat de curînd o sticlă din material plastic, astupată cu un dop flexibil. Pentru a scoate acest dop trebuie să se tragă foarte tare de toartele ascunse în crestăturile de pe marginea gîtului sticlei. Or, pentru a putea scoate toartele, un adult trebuie să apese cu multă putere în jos gîtul sticlei. În timpul a foarte numeroase încercări, numai doi copii dintr-o mie au reușit să destupe acest model de sticlă, dar aceștia erau trecuți de vîrsta de șase ani...

UZINĂ DE DESALINIZARE PE MALUL MĂRII CASPICE

Prima uzină de desalinizare a apei cu ajutorul energiei nucleare va intra în curînd în funcțiune la Șevcenko (U.R.S.S.), pe malul Mării Caspice. Uzina va funcționa cu un reactor supragenerator cu neutroni rapizi, care va produce 150 MW și 150 000 mc de apă dulce pe zi. Fiind situată la o distanță de trei kilometri de mare, aprovizionarea cu apă și posibilitatea de extindere a uzinei sînt asigurate.

Uzina cuprinde reactorul, instalația de desalinizare și sala de turbine. Centrala nucleară servește ca uzină-pilot pentru cercetarea modului de funcționare a reactorilor de acest tip și pentru perfecționarea tehnologiei desalinizării apei de mare la nivel industrial.

PARIAȚI?

Vă propunem un pariu. (Puteți să-l propuneți la rîndul dv. prietenilor.) Cine clocește ouăle? Răspuns (25 de puncte): *tatăl*. Este vorba de un pinguin «Manchot Empereur». *Masculul* pițește ouăle sub burtă și le «clocește» conștiincios, femelei rămînîndu-i, la timpul oportun, doar sarcina educației puilor..

VACCINARE PRIN AEROSOLI

Introducerea vaccinului pe o suprafață cît mai întinsă a aparatului respirator constituie una din problemele cele mai actuale ale profilaxiei «bolilor aeriene», ca gripa, virozele pulmonare și altele. În acest scop s-au imaginat diverse metode bazate pe administrarea vaccinurilor sub formă de aerosoli — soluții într-o stare de dispersie foarte fină, care îngăduie inhalarea și absorbția lor prin intermediul mucoasei pulmonare.

Recent la Institutul de inframicrobiologie al Academiei a fost proiectat și construit un astfel de aparat care vaccinează automat. Experimental, animalele introduse într-o «cameră de vaccinare» inhalează aerosolii salutari. Aparatul, construit de cercetătorul V. Babeș, permite aerosolizarea în serie a două produse, de exemplu virus și vaccin, vaccin și interferon sau virus și antibiotic, și are o eficiență de imunizare superioară față de alte procedee.

DOUĂ ASIGURĂRI SOLICITATE

ASIGURAREA AUTOTURISMELOR

- PENTRU CELE MAI DIFERITE SITUAȚII
  - concedii
  - drumeții
  - plecări din localitate (pentru activități pe șantiere) etc.

  ESTE UTILĂ asigurarea „TURIST“

- PENTRU CAZURILE DE AVARII...

...acoperă pagubele produse autoturismului asigurat de stricăciuni sau distrugeri pricinuite de ciocniri cu alte autovehicule sau cu orice alte corpuri mobile sau imobile aflate în afara autoturismului asigurat, loviri, izbiri, căderi (căderea în prăpastie, căderea în apă cu prilejul transbordării, căderea din cauza ruperii podului, căderea pe autoturism a unor corpuri etc.), derapări sau răsturnări, incendii, explozii, greutatea zăpezii sau a gheții etc.

- PENTRU CAZURILE DE RĂSPUNDERE CIVILĂ...

...se acordă despăgubiri pentru sumele pe care asiguratul este obligat să le plătească drept dezdăunare și cheltuieli de judecată persoanelor păgubite printr-un accident pricinuit de autoturismul asigurat, ca urmare a vătămării corporale sau a decesului persoanelor, precum și a avarierii ori a distrugerii bunurilor. Se mai acordă despăgubiri și pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil, chiar dacă nu a fost obligat la dezdăunare.

ASIGURAREA „TURIST“

Administrația Asigurărilor de Stat încheie contracte de asigurare de accidente «Turist» cu persoane în vîrstă de la 16 la 70 de ani inclusiv.

SE ASIGURĂ:

— persoana care încheie contractul (pentru cazurile de invaliditate permanentă și de deces din accidente);

— bunurile din gospodărie și cele luate în deplasare de asigurat.

Dintre evenimentele neprevăzute (riscurile) cuprinse în asigurare menționăm: explozia, prăbușirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, acțiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acțiunea curentului electric, arsura, degerarea, înecul ș.a.

Pentru pagube la bunuri se acordă despăgubiri în cazuri de: incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, grindină, inundații, furtună, uragan, cutremur de pămînt, prăbușire sau alunecare de teren, pagube produse de greutatea zăpezii sau a gheții, furt prin spargere, carbonizare totală sau parțială ori topire chiar și fără flacără, urmările stricăciunilor accidentale la instalațiile de apă, canal sau încălzire centrală etc.

SUMELE ASIGURATE SÎNT ÎN VALOARE DE 5 000-25 000 de lei.

PRIMA este de 15 lei pe lună.

PUBLICITATE

ALEGERILE ȘI NOILE DIMENSIUNI CRITICE

Corespondență specială din Bonn de la Radu PASCAL

La Düsseldorf (în fotografie) ca și în alte orașe vest-germane demonstrațiile împotriva partidului național-democrat de factură neonazistă s-au intensificat în timpul actualei campanii electorale.

Se spune aici că alegerile pentru noul Bundestag vest-german vor fi cele mai politice din istoria R.F.G. Mai exact, pentru prima oară în R.F.G. rezultatele electorale sînt cu totul imprevizibile. Cei 31 milioane de alegători trebuie să se pronunțe asupra unuia sau altuia dintre candidații reprezentînd un evantai larg de forțe politice, incluzînd Uniunea creștin-democrată, Partidul social-democrat, Partidul liber-democrat, Partidul național-democrat de extremă dreaptă. Pentru prima oară participă la alegeri «Acțiunea progresului democratic» ce grupează comuniști, socialiști, democrați — muncitori, țărani, intelectuali, reprezentanți ai burgheziei liberale. Este totuși de presupus că partida decisivă se va juca în fața urnelor, dînd cîștig de cauză unuia dintre cele două partide vest-germane, creștin-democrat și social-democrat. Cert este că social-democrații au pentru prima dată șansa de a ieși învingători sau, în orice caz, de a obține voturile necesare pentru ca, împreună cu micul partid liber-democrat, actualmente în opoziție, să fie în măsură să creeze un nou guvern. Pentru creștin-democrați, posibilitatea de a trece în opoziție îi obligă la o combativitate sporită. Experiența unui posibil cabinet de coaliție dintre social-democrați și liber-democrați ar însemna reeditarea, de data aceasta cu repercusiuni mult mai profunde, a înfrîngerii suferite de ei la alegerile pentru președinția republicii, cînd social-democratul Gustav Heinemann a putut fi ales în cea mai înaltă funcție de stat cu sprijinul de ultim moment acordat de liberali. În aceste condiții prea puțini sînt aceia care vorbesc acum despre o posibilă — dar pînă nu demult aproape sigură — continuare a marii coaliții dintre U.C.D.—U.C.S. și P.S.D. Creștin-democrații, stimulați poate și de gravitatea situației în care se află, încearcă să capteze bunăvoința alegătorilor pentru realizarea majorității absolute. Marja foarte mare de alegători indecși le stimulează apetitul, la fel cum tradiția electorală vest-germană le justifică și speranța de a cîștiga simpatia — mai precis voturile — femeilor.

Social-democrații, care s-au lansat în campania electorală mizînd în primul rînd pe o serie de succese economice ale actualului guvern, nu uită în argumentarea lor politică să amintească alegătorilor că acestea s-au datorat ministrului Schiller. Într-adevăr, pe fronturile rigide ale campaniei electorale, prima bătălie s-a dat pe tărîmul încărcat de simboluri al economiei, finanțelor R.F.G. Este terenul pe care s-a ridicat și a căzut Erhard, pentru ca apoi să se justifice apariția marii coaliții.

În această stare de spirit, discuția pe tema revizuirii parității monedei vest-germane este departe de a se fi stins. Acuitatea acestei chestiuni a concentrat atenția nu numai a experților financiari, care, în focul argumentării pro sau contra unei revalorizări, s-ar părea că și-au epuizat toate resursele de energie, dar în același timp a antrenat în polemică o serie de politicieni sensibili mai puțin la specioasele aspecte financiare ale problemei, cît la șansa de a găsi noi arme în lupta electorală.

În acest context, disputa a alunecat uneori spre zone în care ultimul cuvînt era cel al unui lirism viguros de abilă exploatare a resentimentului vest-german în fața presiunilor externe ale Occidentului, fie ele numai economice.

Refuzul îndîrjit al creștin-democraților de a revaloriza marca, în contradicție cu cerința social-democraților de a-i schimba paritatea, animă astfel tumultuos campania electorală. Firește, devalorizarea francului francez, prin ecourile ei internaționale și în speță în R.F.G., n-a făcut decît să stimuleze o accentuare a polemicii pe această temă.

Uniunea creștin-democrată, mizînd pe principiul «establishmentului» burghez, rămîne tributară convenționalismelor de tot felul și dă curs numai cu vizibile ezitări evoluției politice internaționale.

În acest sens, în ceea ce privește campania electorală, este semnificativă deplasarea spre dreapta a creștin-democraților spre deosebire de adversarii lor social-democrați, interesați — după perioada de compromis guvernamental în cadrul marii coaliții — să se distingă prin nuanțe și orientări de stînga mai marcate. Domeniul politicii externe — și în special al luărilor de poziție în problema germană — este în această direcție poate cel mai lămuritor. O serie de recente declarații prin care cancelarul Kiesinger a refuzat cu o neobișnuită tărie recunoașterea R.D.G. și a granței Oder-Neisse oglindesc imobilismul în care s-au retranșat ostentativ creștin-democrații. Aceasta exprimă desigur o netă distanță față de pozițiile social-democraților, dispuși să accepte recunoașterea realităților create după război, a celor două orînduri diferite pe pămînt german sau «recunoașterea, respectiv respectarea liniei Oder-Neisse» — formule care chiar dacă nu corespund pe deplin cerințelor opiniei publice vest-germane și internaționale conțin totuși un spor de luciditate politică.

Este în același timp demn de remarcat că și liberalii, în materie de politică externă dau curs unor tendințe mai realiste, introducînd astfel în platforma lor electorală (și în acest sens au mers chiar mai departe decît P.S.D.) cererea de a se abandona doctrina Hallstein și pretenția de unic reprezentant al poporului german, necesitatea recunoașterii de facto a R.D.G. (nu însă și juridică), a normalizării relațiilor și a stabilirii unui tratat de stat cu R.D.G. Faptul că asemenea probleme, altădată tabu, sînt pentru prima oară aduse în discuția publică în plină campanie electorală este cu totul nou în istoria evoluției politice vest-germane. Aceasta demonstrează, în ciuda rezistenței profesate de unele cercuri ale U.C.D.-U.C.S., viabilitatea unui curent de opinie care s-a evidențiat în mod special în ultimii ani.

În același timp observatorul politic nu poate trece totuși cu vederea agitația nefastă provocată de partidul neonazist al lui Von Thadden (P.N.D.), care primește însă o ripostă hotărîtă din partea forțelor democratice și în primul rînd a Partidului Comunist German. Opinia publică vest-germană este tot mai conștientă că P.N.D. are o orientare nazistă nu numai prin faptul că-și recrutează grosul efectivului și pe principalii lideri din rîndul foștilor naziști, ci și prin aceea că în jurul său se încearcă grupareа tuturor forțelor revanșarde, militariste și șovine. Și pentru un vizitator al R.F.G., în aceste zile de încordată campanie electorală, este sugestivă imaginea demonstrațiilor populare împotriva adepților lui Von Thadden, iar cine a fost atent și la pancartele electorale de pe străzi a putut constata, desigur — și aceasta este o imagine plastică a aversiunii generale față de acest partid — că majoritatea afișelor P N.D. sînt rupte sau smulse de pe zidurile caselor.

Actuala campanie electorală a oferit în același timp un teren de manifestare politică în afara formațiilor — am putea să le numim clasice — ale partidelor tradiționale reprezentate în Bundestag și unor largi grupări ale stîngii dinafara parlamentului. Trebuie astfel subliniat faptul că, deși mai este în vigoare legea anacronică prin care este interzis Partidul Comunist din Germania, astăzi s-a putut prezenta la alegeri un partid comunist legal, militant activ pentru o rezolvare constructivă, democratică, a problemelor care se pun Germaniei contemporane. El participă la alegeri în baza unei alianțe electorale cu o platformă net progresistă și a cărei pondere este în plină creștere. Este semnificativă totodată influența politică exercitată de diverse organizații extraparlamentare ale stîngii, precum mișcările de tineret care în ultima vreme s-au evidențiat printr-o clară adversitate față de sloganurile politice și sociale retrograde. Desigur, este de așteptat ca aceste forțe politice să cîntărească în balanța electorală mai mult decît se putea bănui în urmă numai cu cîțiva ani.

Aceasta demonstrează că, dincolo de polarizarea momentană a forțelor politice vest-germane în jurul U.C.D., a P.S.D. și a personalităților lor politice reprezentative, există și se dezvoltă în R.F.G. o nouă dimensiune critică, susținută de ample forțe sociale, depășind rigorile partizane actuale.

În încheierea acestei sumare schițe, un amănunt ilustrativ: zilele trecute, pe o stradă din Düsseldorf, citeam lozinca creștin-democraților: «Auf den Kanzler kommt es an!» — «totul depinde de cancelar». Un amator de calambururi șterge cu linii groase cuvîntul «cancelar» înlocuindu-l prin acela de «alegător». Precizare semnificativă, chiar dacă în condițiile societății occidentale, în afară de alegători și deasupra lor, acționează și alte forțe economice și sociale, incomparabil mai puternice.

Bonn, 20 septembrie

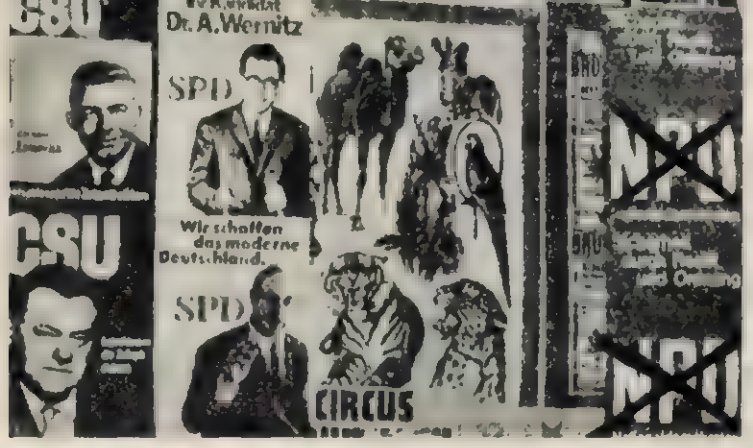

Bătălia electorală pe... panourile de afișaj. Iar luările de atitudine cele mai clare sînt vizibile.

Cunoscutul scriitor Günter Grass, în plină campanie în favoarea social-democraților.

Lungă pînă în pămînt, rochia de seară croită de Balmain din catifea roşie transformă femeia — datorită mînecilor largi împodobite cu pene — într-un fel de pasăre a paradisului.

ÎNCOTRO,

Vulpile trebuie să se ferească anul acesta, mai rău ca întotdeauna, de puştile vînătorilor, pentru că moda le-a condamnat — din prea multă dragoste — la moarte. Dior îşi scaldă hainele iernii '70 în tonuri castanii, le adaugă pantaloni şi pălării bărbăteşti şi le împodobeşte cu roşcata blană a viclenei din poveste...!

Una din hainele lui Yves Saint-Laurent care a zguduit «conştiinţele» din lumea modei şi a sfărîmat prejudecăţile în materie de mantouri: stofa e în desen persan, gulerul în stil ofiţeresc, butonajul — cu brandenburguri; un asemenea amestec eteroclit, cu un rezultat atît de armonios! Ca să nu mai vorbim de tivul acesta gata să mături podelele!

Dior nu ezită să preia unul din şlagărele modei din anii trecuţi — puloverul negru cu guler rulat — dar îi adaugă un cordon cu o cataramă-bijuterie şi, mai ales, o fustă dintr-un brocart somptuos, cu fir de aur în ţesătură, care se opreşte la 35 cm deasupra solului.

Și iată ce opune Courreges invaziei macro-fustelor: o fustă... inexistentă, înlocuită printr-un colant alb, tricotat din lînă albă, peste care — la frig și la nevoie — se aruncă un fel de pelerină-clopot.

moda?

Dacă n-am ști că istoria se repetă, fie și în volute spiralate, și chiar și în universul modei, dacă n-am ști că mamele noastre au pățit-o și ele la vremea lor, ne-ar fi greu s-o credem și, poate, să ne și consolăm: tocmai cînd femeile au căpătat — în masă — gustul și curajul de a-și reduce la maximum metrajul rochiilor și scurtimea fustelor, exact atunci moda mini s-a săturat de sine însăși și s-a hotărît să devină cucernică, lungindu-se cu pudoare. Și oricît ni s-a părut, la început, că fusta pînă la gleznă e gluma vreunui misogin înăcrit, oricît n-am crezut cu putință că ochiul nostru va accepta dispariția sub falduri a genunchilor și-a gambelor, iată-ne, vai, la o răscruce a modei cînd ni se spune tot mai răspicat: a fi la modă (și ce femeie se dorește demodată!) înseamnă a purta lung, miniul te arată o persoană cu gusturi învechite. Corespondentul nostru fotografic din Paris continuă să ne trimită vești de pe frontul luptelor între mini și maxi, pozele sale înclină, cantitativ, spre rochiile lungi, pentru că, așa cum vă anunțam și într-un articol trecut, baricadele maxi-jupei sînt apărate de alianța tripartită Yves Saint-Laurent, Dior, Cardin, în timp ce în tabăra mini rezistă, cu curaj, mai ales Courrèges și Ungaro. Magazinele confecției de serie scurtă și-au tixit rafturile cu rochii lungi, revistele de modă fac speculații și aduc omagii noului val lung, și extravagantele, avangardistele au și optat pentru costumația de călugărițe ce și-a făcut apariția pe străzile marilor orașe...

Ca să fim nepărtinitori, noi vă oferim în paginile de față și argumentele unei tabere, și ale celeilalte. Să hotărîm singure! E adevărat că am ales deliberat atitudinile extreme, limitele cele mai fierbinți ale modei și, dat fiind că — se știe — extremitățile sînt cele ce se ating, poate că ambele orientări ni se par șocante, dacă nu chiar ușor ridicole. Moda cea adevărată, moda cea de toate zilele se situează, rezonabil, undeva pe la mijloc, acolo unde îmbrăcămintea nu e o costumație, nu e un travesti, ci o prietenă care slujește credincios nevoii noastre de frumos și confort vestimentar.

Așadar, iată față în față cele două tabere care se înfruntă în imperiul modei: în stînga, adepții macro-fustelor, în dreapta, microbiștii miniului...

S.F.

Fotografii de Tony VRYONAKIS

Mai rezonabil, mai cuminte, Lapidus sugerează niște pantalonași scurtuți care să țină loc fustei de la talor.

Cînd decența o cere totuși, se poate atîrna, pe două lănțuguri, deasupra colantului alb, și o fărîmă de fustă în carouri. Laurent ar vrea să transforme orice femeie în prințesă, Courrèges o preferă iepuraș alb, cu lăbuțe și caschetă croșetate.

Dar iepurașul se poate metamorfoza și într-un vajnic cosmonaut îmbrăcat într-o salopetă oranj, care se încheie destul de... descheiat cu cîteva feminine fundulițe negre.

În toamna lui 1967 se deschidea la Pitești un mare șantier, cel al Combinatului de cauciuc. Ca la orice întreprindere de asemenea anvergură, s-au stabilit termene precise pentru lucrări, s-au luat măsuri pentru organizarea șantierului, s-au emis, fără-ndoială, un număr impresionant de comenzi pentru tot felul de materiale. Copilul ar fi trebuit, în consecință, să crească ca-n poveste, să prindă putere, și-ntr-o perioadă scurtă s-arate celor ce-au avut grijă de dînsul de ce este capabil (adică să producă primele tone de articole tehnice din cauciuc: benzi de transport de mare și foarte mare rezistență, garnituri de cauciuc pentru industria automobilistică românească, furtunuri etc., etc.). După aproape doi ani de zile, decepția este totală. În loc de mult așteptatul Făt-Frumos, deștept și voinic să-i sperie pe toți — o apariție debilă, palidă, care de-abia se ține pe picioare. Accident de creștere?... Sarcina de a construi cele 5 fabrici din care este alcătuit combinatul (dozaj-amestec, furtunuri, benzi, garnituri presate, ebonită) a revenit Întreprinderii 8 construcții-montaj-București. Termenul de dare în funcțiune fusese stabilit ferm: 30 noiembrie 1969. Însă și un naiv își poate pune pe bună dreptate întrebarea dacă termenul acesta poate fi respectat văzînd kilometrii de hale descoperite ori utilajele nemontate care zac de luni de zile. Lucrările de construcții sînt în mare întîrziere la fabrica de benzi, unde în prezent se toarnă placa peste cuva preselor și a calandrelor. La ora actuală, halele respective ar fi trebuit să fie închise și izolate, dotate cu tot felul de instalații de încălzire. În perimetrul respectiv bate un vînt ce ridică nori de praf de nu se vede om cu om...

Munca la cuve a început de-abia în aprilie. S-ar bănui că, măcar de la această dată, pe șantier «s-a tras tare». Eroare! Sîntem informați de către beneficiar că zile întregi nu s-a lucrat, lipsind ba cimentul, ba cheresteaua. Sesizărilor repetate, întreprinderea de construcții-montaj le-a răspuns invariabil și liniștitor: «Nu-i nici o problemă. Termenul și planul de investiții vor fi respectate întocmai!» Cum, în ce fel, nu se dau explicații. După o apreciere dintre cele mai modeste, în aceste ultime luni ar fi nevoie pe șantier, pentru a mai reduce din restanțe, de circa 1 100 muncitori. Întreprinderea de construcții-montaj n-a putut mobiliza decît 600-700.

— Văzînd cum stau lucrurile, am început să facem sesizări săptămînale care parveneau atît antreprenorului nostru cît și Băncii de investiții din localitate — își amintește ing. Felician Pascu, șeful serviciului investiții. Ne-am lovit numai de asigurări și angajamente pompoase, dar o accelerare a lucrărilor nu s-a observat. Nu cred în minuni, deși m-aș ruga, numai s-o văd pe asta. De vină sînt cîteva date, de care nu pot face abstracție. Socotiți și dv.: în 8 luni, trustul trebuia să execute lucrări în valoare de peste 39 milioane lei. A executat lucrări cifrate doar la 30 milioane 114 mii lei. Deci cu 9 milioane lei mai puțin decît era prevăzut.

Fabrica de benzi va trebui dată în funcțiune la 1 decembrie. Asta înseamnă: hale acoperite, izolate etanș, dotate cu tot felul de conducte. Constructorii (Întreprinderea 8 construcții-montaj-București) sînt optimiști. Beneficiarul, infinit mai puțin...

Utilajele din imagine zac bătute de ploi și vînt la un metru doar de calea ferată. Bineînțeles, nici peronul, nici linia nu par a fi în cea mai bună stare de funcționare... Termenul de dare în exploatare a căii ferate: 31 iunie 1969...

ACCIDENT DE CREȘTERE...

de Mihai HETCO
Fotografii de Eugen IAROVICI

Pînă la termenul fatidic, 30 noiembrie, mai sînt de executat lucrări în valoare de circa 40 milioane lei. Or, pînă atunci au mai rămas doar două luni și ceva... Să fie posibil ca ceea ce nu s-a realizat în 8 luni să fie adus la îndeplinire numai în două?...

De aceea v-am spus: eu cu minunile...

La Banca de investiții ni s-au semnalat și alte consecințe ale previzibilei nerespectări a termenelor de dare în exploatare. Combinatul a achiziționat utilaje în valoare de 148 milioane lei, marea majoritate a acestora provenind din import. Ei bine, pînă-n prezent au fost montate utilaje în valoare de... 1,5 milioane lei!!! Iar peste două luni și ceva la Pitești trebuie să se obțină produse din cauciuc...

La cele mai importante secții, cum ar fi fabrica de dozaj-amestec și fabrica de benzi, n-au fost montate utilaje care trebuiau să se afle aici încă din luna august. Apoi, dacă utilajele străine nu sînt montate la timpul respectiv, își pierd termenul de garanție, ceea ce obligă pe beneficiar la plata unor penalizări grave.

Proasta organizare a muncii pe acest șantier a atins proporții incredibile. De pildă, nici pînă în prezent nu s-a definit agentul termic necesar încălzirii halelor pe timp de iarnă. S-a apelat la Ministerul Energiei Electrice pentru urgentarea construirii unui cazan de 100 G cal/oră în cadrul C.E.T.-Pitești. Ministerul a dat asigurări, dar numai pentru trimestrul I al lui 1970. S-o fi mizînd pe un decembrie cu temperaturi ecuatoriale?

— Este evident — ne spune Gheorghe Mușat, inspector principal la Banca de investiții-Pitești — că întreprinderea 8 construcții-montaj s-a axat mai mult pe realizarea planului valoric, atacînd lucrări auxiliare (excavări etc.) ușor de executat și lăsînd pe cele mai dificile la urmă. Acum, în ceasul al 12-lea (eu, personal, cred că este al 13-lea...), încearcă să recîștige teren. Pînă una-alta, pe prima decadă a lui septembrie, din cei 1 713 mc de beton comandați s-au primit pe șantier numai 727 mc. Atunci pe ce se contează? Pe o decalare a termenului de dare în funcțiune a combinatului? După cum se știe, respectarea planului de investiții se impune riguros, cu putere de literă de lege, în toate întreprinderile și șantierele țării. Or, unde-i lege nu-i tocmeală...

■

La Pitești, din cauza nerespectării planului de construcții-montaj, o mare unitate riscă să intre în funcțiune cu mare întîrziere. Asta ar însemna, încă o dată: pierderi de milioane de lei, penalizări și, capitolul cel mai dureros, nerealizarea producției planificate, ceea ce, evident, antrenează după sine achiziționarea acesteia din străinătate cu bani grei.

Va plăti din nou statul aceste pierderi irecuperabile? Noi credem că este momentul să se stabilească adevăratele responsabilități și să se acționeze în consecință.

O imagine cît se poate de sugestivă a «efervescentei activități» ce se desfășoară pe șantierul Combinatului de cauciuc-Pitești. Se doarme, se doarme la propriu și la figurat, din lipsă de materiale de construcție și a unui număr suficient de lucrători.

DE LEGE FERENDA

(Urmare din pag. 9)

toate în determinarea unei schimbări de atitudine. O atitudine care de rîndul acesta privește proprietatea socialistă, o atitudine pe măsura acestei proprietăți, a grandoarei ei.

Pe scurt, trebuie stabilit care e actuala atitudine și apoi, față de scopul transformator pe care ni l-am propus, să judecăm minuțios și să aflăm care sînt mijloacele optime, mijloacele cele mai fericite de realizare a lui.

Din păcate, după cum arată și rezultatele — exemplele expuse în prima parte a anchetei de față — atitudinea unora față de proprietatea socialistă nu-i de loc îmbucurătoare.

Tovarășul Miron Popescu acuză chiar o absență, de proporții care rămîn de stabilit, a sentimentului culpabilității față de producerea acestor pagube.

Trebuie procedat în așa fel încît *oamenii să-și schimbe* conștient și de bunăvoie atitudinea față de proprietatea socialistă. Trebuie accelerat procesul de apropiere a conștiinței sociale de nivelul existenței sociale.

Tovarășul Miron Popescu ne schițează — mai mult cu titlu de exemplu — o modalitate foarte precisă de influențare, pe cît de subtilă pe atît de eficace, a mentalității celor care sînt în imediat contact cu proprietatea socialistă, mai precis, cu înșiși creatorii ei, cu producătorii ei.

Iată, într-o întreprindere: maistrul — personaj care are controlul imediat asupra tuturor indicilor de realizare a producției, asupra tuturor informațiilor privind micul său sector de activitate — atunci cînd raportează aceste informații primare la forurile superioare lui, atît timp cît nu capătă nici un' răspuns la raportul său, are sentimentul, îndreptățit de altfel, că l-a dat «în vînt».

Să determinăm o întoarcere obligatorie a datelor prelucrate la nivel superior, către cei de la care au pornit. Și atunci maistrul va judeca așa: «Mi-e util să dau informații, pentru că voi afla exact care e situația mea comparativ cu aceea a colegilor mei, cu aceea a întreprinderii în totalul ei». Din salariați subordonați, maistrul și muncitorii echipei sale se vor transforma în *participanți*, în cobreslași dacă vreți, ai fenomenului economic și social pe care îl reprezintă orice întreprindere.

Dar iată și efectul major: în condițiile unei astfel de informări reciproce, deciziile luate de sus vor fi motivate gata. vor dobîndi o reală autoritate.

In aceste condiții, chiar și o sancțiune este acceptată fără proteste, fiindcă rațiunea aplicării ei este înțeleasă de cel culpabil. Și numai în aceste condiții o sancțiune poate avea un adevărat rol educativ.

În esență, e necesară o reabilitare a unui raport neglijat. Acela dintre responsabilitate și autoritate. Pentru că un instrument represiv, în cazul nostru o nouă reglementare a răspunderii pentru pagube, trebuie pregătit, trebuie ajutat.

ANTIDOTUL DE FOND: CALIFICAREA

Este convingerea tovarășului profesor CONSTANTIN DANCIU, decan al Facultății de economie generală din cadrul Academiei de studii economice-București.

Dacă reglementarea juridică este măsura imediat necesară, sub raportul eficienței concrete imediate, sub raportul promptitudinii educative, în schimb ceea ce va da stabilitate unei noi atitudini față de avutul obștesc, ceea ce va determina ca însăși constrîngerea legală să-și piardă din ce în ce mai mult rostul este calificarea profesională a cadrelor.

Instantaneu — recunoaștem — trucat pentru ilustrarea unei surse de pagube sigure: proiectarea cu ochii legați.

Culegem însă roadele nefaste ale unei greşeli mai vechi, cel puţin în domeniul economic, unde ne-am gîndit prea tîrziu să reînfiinţăm şcoli de calificare medie. Căci, din punct de vedere economic, e mult mai ieftin să pregăteşti un cadru, încă din învăţămîntul mediu, decît să-l introduci în circuitul productiv necalificat în chip serios. Pagubele cauzate din lipsa de calificare ori de slaba calificare sînt deosebit de mari şi des întîlnite.

În asigurarea unui corp de angajaţi de o bună calificare, rolul principal ar trebui să revină conducătorului de întreprindere. Cu o maximă exigenţă — eventual numai în condiţii de concurs — să nu angajeze decît pe acei care pot aduce o contribuţie efectivă la realizarea planului întreprinderii.

Din păcate însă, încă se mai fac — în prea numeroase cazuri — angajări nu potrivit criteriului obiectiv al gradului de calificare al celor încadraţi, ci potrivit unor criterii subiective.

Exigenţă faţă de calificarea cadrelor mai înseamnă şi posibilităţi şi drepturi pentru conducătorii de întreprinderi.

Ar trebui să fie introdus sistemul caracterizărilor individuale ale fiecărui angajat, caracterizări făcute prin prisma contribuţiei personale la realizarea sarcinilor de plan.

Iar celor care nu corespund,să le fie pur şi simplu desfăcut contractul de muncă. Aceasta nu înseamnă de loc o «aruncare pe drumuri». Cei care nu corespund într-un loc de muncă, să fie transferaţi în alt loc, unde, potrivit calificării lor, să poată face faţă cerinţelor. Într-un loc pe măsura posibilităţilor lor. Fiindcă trebuie acceptată realitatea că oamenii sînt diferiţi între ei.

De exemplu, cei care nu corespund exigenţelor mai mari din ramurile productive, să fie redistribuiţi în ramura serviciilor care, în condiţiile civilizaţiei moderne, tind să capete amploare.

Cu alte cuvinte, angajarea într-o răspundere materială a conducătorilor de întreprindere este ineficientă, în sensul ei major, dacă aceşti conducători nu au posibilitatea de selecţie a cadrelor potrivit competenţei profesionale.

De asemenea, şi un simplu angajat nu poate fi tras la răspundere pentru pagubele pricinuite prin nepriceperea sa, care uneori depăşesc cu mult posibilităţile lui de a le acoperi, o dată ce acel care angajează l-a acceptat aşa cum este, cu o calificare îndoielnică.

Rezumînd, o nouă reglementare a răspunderii materiale pentru pagube trebuie neapărat gîndită şi concepută în aşa fel încît să fie echilibrat raportată şi la actualul grad de calificare al cadrelor noastre.

DOUĂ PRINCIPII ANTINOMICE?

Cel de-al cincilea interlocutor al nostru, tovarăşul CONSTANTIN MĂNESCU, director al direcţiei legislaţiei muncii din cadrul Ministerului Muncii, ne-a răspuns la o nedumerire, la o problemă oarecum specială: este posibilă — în cadrul unei reglementări juridice unitare — concilierea principiului conducerii colective cu acela al răspunderii personale?

În actele normative care instituie organele colective de conducere există prevederi potrivit cărora aceste organe răspund în mod colectiv de bunul mers al activităţii întreprinderii. Deci, fiecare membru al comitetelor de direcţie ori al consiliilor de administraţie răspunde atît pentru îndeplinirea sarcinilor în compartimentele ce i-au fost repartizate, cît şi pentru activitatea totală a întreprinderii.

Dar dacă principiul răspunderii colective este conţinut în înseşi actele de înfiinţare ale organelor colective de conducere, în restul legislaţiei în vigoare nu există nici o altă dispoziţie care să reglementeze această răspundere.

În principiu, pentru hotărîrile adoptate cu încălcarea legii şi care au provocat prejudicii avutului obştesc este posibilă instituirea răspunderii materiale colective a tuturor membrilor colectivului de conducere.

Compatibilitatea dintre principiul conducerii şi răspunderii colective şi acela al răspunderii personale depinde însă de chibzuinţa cu care se vor stabili noile norme juridice. Pentru că cele două principii puse în discuţie trebuie să concure la împlinirea aceluiaşi deziderat — buna administrare şi apărare a proprietăţii socialiste — iar o nouă reglementare este avenită numai în măsura în care găseşte cele mai bune căi pentru transpunerea în practică a acestor două principii şi fără să iste alte complicaţii.

ÎN LOC DE CONCLUZIE

În pofida obiceiului anchetelor gazetăreşti, n-am vrea, sub pretextul unor concluzii, să reluăm ideile principale care deja şi-au găsit locul în însuşi cuprinsul opiniilor dezvoltate de cei interpelaţi.

Fiindcă, deasupra unei păreri sau alteia, deasupra tuturor acestor opinii şi sugestii, mai categorice sau mai rezervate, mai de principiu sau mai de amănunt tehnic, uneori poate — de la un opinent la altul — chiar contradictorii, esenţial ni s-a părut consensul general şi suflul de bună intenţie pentru găsirea celor mai potrivite mijloace de apărare a proprietăţii socialiste.

Măsura majoră care se impune, după părerea tuturor interlocutorilor noştri, este, fără îndoială, aceea a instituirii pe cale legislativă a unei noi reglementări, desigur deosebit de bine chibzuită, prin care toţi «cei care nu-şi fac datoria, care aduc daune avutului obştesc, să suporte direct, din buzunarul propriu — şi nu din avuţia societăţii — urmările neglijenţelor şi lipsurilor de care dau dovadă».

Cine munceşte cinstit şi cu competenţă, nu are de ce să se teamă de o reglementare mai severă a răspunderii materiale pentru pagube.

Deci, cu unanimitate de bile albe: de lege ferenda!

pieton pe... farfurie

Text de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

Nu pe una zburătoare deşi, recunosc, ar fi mai original. De fapt, şi farfuriei terestre de la Giurgiu i se poate asocia metaforic, înţelesul de zbor. E drept că desprinderea de pe sol nu s-a făcut dintr-o dată. Repede, uimitor de repede, dar nu deodată, ci «în trepte» (prea e la modă termenul, ca să reziste). Conturul farfuriei — fostul centru al Giurgiului — şi-a dizolvat familiara armonie în geometria decisă a noilor clădiri de locuit (autentic urbane) şi în riguroasa aliniere de geamuri înalte ale magazinelor. Pietonul ocazional poate fi uşor intrigat că atmosfera oraşelului de pe Dunăre nu se mai potriveşte cu cea din amintirile sale de acum doi-trei ani. Dar, vrînd-nevrînd, te obişnuieşti...

1) Construit la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, refăcut şi consolidat în 1934, «Turnul ceasorniculuiu» va rămîne curînd unica mărturie că pe acest loc un cerc de stradă îşi oferea marginile înguste rotitoarei promenade cotidiene...

2) Din forma închegată a fostei farfurii mai supravieţuiesc, pe ici, pe colo, cîteva «cioburi» retrase cu sfială explicabilă. Ritmul şi siguranţa instalării schelelor de şantier dau de veste pietonului că şi «cioburile» sînt obligate să intre în sertarul cu amintiri.

3) Casa de cultură participă cu autoritate la reuşita ansamblului urbanistic. Nu vă uitaţi că în jurul ei nu se zăreşte nici un du-te-vino! Sînt ore de «relache»? Din păcate, se pare că sînt chiar zile... Constructorii au uitat, probabil, să lase şi «modul de întrebuinţare»

4) Respectabilii pensionari ai oraşului or avea sau n-or avea nostalgia bazarurilor instalate în centrul de odinioară. În orice caz, pe aceleaşi bănci, sub ramurile întinse ale aceluiaşi copac bătrîn, îşi dau întîlnire în fiecare zi ca să-şi mai aducă aminte...

5) Giurgiul nu-i de ieri, de azi, oraş de tranzit al miilor de turişti. Numai că după cum vedeţi, turiştii ţin să imortalizeze pe pelicule imagini pentru albumul de călătorie. O fi ăsta un anume semn că ai de ce să te şi opreşti aici? Ni se pare că da.

6) Oricîte prefaceri s-ar săvîrşi în fizionomia străzilor, Giurgiul n-ar fi el însuşi fără «Turnul ceasorniculuiu». Am mai spus. Dar, poate încă mai mult, oraşul este de neînchipuit dacă n-ai întîlni pe drum cîte-un marinar.

Alecu Văcărescu, portret în ulei de Anton Chladek (Muzeul de artă al Republicii Socialiste România). Răpit și omorît cu știința lui Alexandru Moruzi voievod, căsăpit și aruncat într-o fîntînă sau aruncat în apele Bosforului — așa și-a încheiat viața, tragic, gingașul poet.

O «ENIGMĂ POLIȚISTĂ» —CARE NU ESTE O ENIGMĂ... — LA SFÎRȘIT DE VEAC, ÎN BUCUREȘTI, PE FUNDALUL UNOR DRAMATICE EVENIMENTE ISTORICE

CINE L-A UCIS PE ALECU VĂCĂRESCU ?

EVOCARE ISTORICĂ
de Al. ALEXIANU

Dacă e să credem în spusele cronicarilor timpului, vestea mazilirii l-a aflat pe Alexandru Moruzi voievod ospătînd la tîrnosirea bisericii Sfîntul Dumitru din București, hărăzită spitalului de ciumați. Era în 20 august 1796, la trei ceasuri din noapte...

Domnul tocmai petrecea cu boierii, cînd un ceauș îi aduse nenorocita știre care făcu să i se oprească bucatele în gît.

Vistieria personală îi fusese sigilată din porunca împărătească și, cum dragostea supușilor dura atît cît domnia, fostul voievod se trezi dintr-o dată și despuiat de bunuri, și părăsit de toți, acum, cînd sceptrul puterii îi lunecase din mînă:

A tuturor dragoste se răcește
Auzind că firmarul îi sosește[4])

Hotărît lucru: oamenii nu-l iubeau. Moruzi nu le purtase noroc. Ani întregi foametea și molima bîntuiseră țara și calamitățile acestea nu se puteau uita. Atîția locuitori morți de foame și de ciumă...

DOAMNA ZOE

Parcă o vedem în pridvorul palatului pe cocheta Doamnă Zoe, plîngînd și ștergîndu-și ochii cu gevreaua subțire, și pe jupînesele ei, lăcrămînd și ele... Fusese o stăpînă blîndă. Ce însemna însă un strop de milostenie într-un noian de suferințe nealinate?

Multă lume se bucura pe față de plecarea lui Moruzi, dar mai veseli vor fi fost tot Văcărești... Dispărea dușmanul cel mai primejdios. Domnul în fața căruia banul Ienăchiță nici șilicul de pe cap nu și-l scotea și împotriva căruia clucerul Alecu Văcărescu, fecioru-său, răspîndea pe ascuns pamflete în versuri, din cele mai usturătoare. Luau sfîrșit acum fugile tînărului clucer, cînd armășeii stăpînirii erau trimiși pe urmele lui, silindu-l să se ascundă, cale de cîte o jumătate de ceas de oraș, «plin de frică, de bătaie de inimă și deznădăjduite hotărîri» — cum își va aminti mai tîrziu fratele, Nicolache, în însemnările lui.

Și pentru că scoaterea domnului din scaun trebuia sărbătorită mai înainte ca Alexandru Vodă să fi avut răgazul să-și încarce tot calabalîcul în care te pentru a se porni spre Țarigrad, în mijlocul forfotei gălăgioase de slugi și al zăpăcelii ce domnea în ograda curții domnești cineva (nu se putu afla cine) aruncă peste zid un ultim răvaș batjocoritor, scris în greceşte, ca să-l înțeleagă mai bine măria-sa «grecul», cum îi spuneau în șoaptă toți divaniții pămînteni...

Citindu-l, Moruzi își mușcă buzele de ciudă. Nu mai încăpea vorbă: versurile veneau din partea banului Ienăchiță, sau a lui Alecu... I-ar fi zdrobit cu buzduganul... Acum însă era prea tîrziu. Nu mai era domn! Rupînd în bucăți răvașul, îșl dădu drumul mîniei jurînd în auzul celor de față:

«Dacă nu voi avea șireang, cînd îmi va cădea Ienăchiță în mînă, voi lua pîletele doamnei mele spre a-l sugruma»[2])

Să fi fost oare și gelozia la mijloc? Să fi fost într-adevăr ceva între cumnata lui Doamnă Zoe, această tînără Roseteasca[3]), și blestematul acela de seducător care compunea madrigaluri lascive pentru coconițele din București, umbla elegant ca un duce și ținea adevărat palat domnesc pe malul gîrlei, cu străji arnăuțești și ciohodari (slujbași) îmbrăcați numai în fir, cu roabe mîndre și cu dănțuitoare, mai abitir decît padișahul? Cel puțin așa povesteau prietenii care îl vizitaseră, doctorul Mihail Perdicari și cuviosul Grigore al Argeșului.

Lumea clevetise îndestul pe seama Doamnei Zoe și a legăturii ei cu Ienăchiță, și lăutarii fuseseră puși la cale să zică în șoaptă, pe la zaiafeturi, fel de fel de cîntece necuviincioase:

Ienăchiță Văcărescu
Șade-n poartă la Dudescu
Cu antereu de atlaz
Moare Doamna de necaz... etc.

«DUHUL RĂZVRĂTIRII FRANȚUZEȘTI»

Trecuseră doar cîteva luni de la aceste întîmplări; oblăduia acum țara Alexandru Ipsilanti, cînd, în plină vară, în iulie 1797[4]) dumnealui Ienăchiță, acest om trupeș și plin de viață, muri în patul lui acoperit cu polog de astar, sub privirile doftorului care îl îngrijea, grecul Hristodor. Bucureștii vuiră, adînc tulburați de moartea înțeleptului boier.

Să fi fost, de departe, mîna fanariotului care îl urmărise cu răzbunarea lui? Nimeni n-ar fi putut spune!

Să fi fost omorît din porunca Porții? Poate că da! (Lumea vorbea că însuși medicul care îl veghease la căpătîi i-ar fi turnat otravă în pahar.)

Va fi fost de vină prietenia cu Emil Gaudin, consulul Franței, și cu franțujii Hortolan și Pellet, acești republicani înfocați stabiliți în București, care făceau mai mult propagandă revoluționară decît «negustorie cinstită» și pe care turcii nu-i vedeau cu ochi buni?

Cine putea ști? Parcă Dumitrache Turnavitu, secretarul domnesc, înflăcărat adept al «drepturilor omului», prieten ascuns al lui Pasvantoglu, nu va pieri și el, curînd după aceea, tot de moarte năprasnică?

Libertate făgăduise Revoluția franceză tuturor neamurilor oprimate, și promisiunea aceasta înflăcărase pe mulți români luminați. Plutea prin țară un «duh al răzvrătirii franțuzești», cum îi spuneau tiranii. Pe ulițele Capitalei începuseră să se răspîndească tot felul de manifeste și ziua nămiaza-mare străzile răsunau de cîntece care îndemnau pe față la luptă: «La Marseillaise», «La Carmagnole»...

Toate privirile erau ațintite acum spre Apus: un tînăr ofițer de artilerie, Buonaparte, în fruntea unei armate de 50 000 de francezi adunați în pripă, niște «coate goale», speriase împărățiile Europei cu vitejia sa, alungînd trei armate nemțești din Italia și zvîrlindu-le peste Alpi, pînă către zidurile Vienei... Așa ceva nu se mai întîmplase nicio[dată!]

Iată că la 12 septembrie 1789 sultanul turcilor declară război Republicii Franceze. Bucureștii vuiau de această veste și, mai mult decît toți, își pierduseră capul de fericire boierii din partida națională, filofrancezi, devenită dintr-o dată antiotomană. Această strîngea în jurul ei în sfaturi secrete, conspirative, pe toți marii divaniți, români de neam: Văcărești, Dudești, Ghiculești, Filipești, tot oameni cu dragoste de țară.

Pe tronul principatului se urcase voievodul Constantin Hangerli.

ALECU VĂCĂRESCU, CÎNTĂREȚUL IUBIRII

Departe de clocotul vieții, în casele ei de pe Podul Mogoșoaiei (acolo unde astăzi se află Librăria Academiei și clădirea fostului Hotel Bulevard), trăia retrasă Veneția Roset[5]), văduva marelui vornic Radu Văcărescu.

Era o femeie bătrînă și bogată, a cărei singură grijă rămăsese fiica ei, Maria, o mîndrețe de fată, de care în ultima vreme se îndrăgostise tînărul clucer Alecu Văcărescu, poetul

Și, cum îi prinde uneori amorul pe aleși muzelor, fermecat de ochii Mariei, Alecu își uitase de casa lui și nu se mai gîndea decît la Maria Veneția.

Trecuseră abia cîțiva ani de cînd pețise pe Elenco Dudescu și de cînd îi scria acesteia acrostihuri înflăcărate, pentru a-i mărturisi iubirea lui eternă.

Și acum, iată-l că ardea de văpaia altui amor și scria cîntece pentru alta:

Oglinda cînd ți-ar arăta
Întreagă frumusețea ta
Atunci și tu ca mine
Te-ai închina la tine.

Bucureștenii îl știau inimă nestatornică, fire schimbătoare, ca un fluture de noapte, o «pervanea» zburînd tot spre lumina flăcărilor, atras mereu de mirajul altor aventuri galante, de parfumul altor flori — Ruxandre, Elene, Luxandre, Marii... — de acrostihurile cărora îi era plină condica, pierdută azi pentru totdeauna, și din dragostea cărora nu făcea o taină, suferind pentru fiecare dintre ele:

Ca pervaneaua am ajuns
Nu e vreun lucru de ascuns,
Singur alerg de voie
În foc fără nevoie...

Nu existau gazeturi românești pe atunci, dar amorurile lui erau publice și bucureștenii, aflînd de vreo nouă legătură a clucerului, mai-mai că se bucurau. Căci, de fiecare dată, cu fiecare patimă nouă, suferința lui se întrupa în cîntece, ca mărgăritarele în scoică, și odrăslea în versuri, ca mugurii primăverii în razele calde ale soarelui.

Și stihurile lui Alecu, o dată puse pe melodie, lăutarii le ziceau noaptea prin cîr-

---

1) *Ms. 1437 B.A.R.S.R., fila 63.* Cronici și povestiri românești versificate —, sec. XVII-XVIII. *Studiu și ediție critică de Dan Simonescu. Editura Academiei Republicii Socialiste România — București, 1967, p. 299-302.*

2) *Al. Odobescu, poeții Văcărești*, Opere I, *ESPLA, ediție T. Vianu.*

3) *G-ral R. Rosetti*, Familia Rosetti I, Coborîtori moldoveni, *București, 1938, p. 138-140.*

4) *V.A. Ureche*, Istoria Românilor, *tomul VII (V), seria 1774-1800, București, 1894, p. 11.*

5) *G-ral Radu Rosetti, op. cit., vol. II., București, 1940, p. 28-29.*

6) *Testamentul Mariei Văcărescu poartă data de 13 septembrie 1797, cînd «aflîndu-mă în patima neputinței și temîndu-mă de moarte» ea dăruia «nepotu-meu Alecu Văcărescu și strănepoată-mea Marioarei» și «strănepotu-meu Enache, fiul nepotu-meu Alecu» toate cele de mai sus, sfîrșind cu vorbele: «Și mă rog dumnealui să mă ierte de am greșit ceva și Dumnezeu să-l ierte și pe dumnealui» (N. Iorga*, Studii și documente, *vol. III. București, 1901, p. 76, 86, 89).*

7) *Poeții Văcărești*, Versuri alese, *ediție îngrijită de Elena Piru, cu o introducere de Al. Piru, București E.S.P.L. . 1961.*

8) *Paul I. Papadopol*, Poeții Văcărești, *ed. Cugetarea. Emil Virtosu*, Corespondență literară.

9) *I.C. Filitti*, Arhiva G. Gr. Cantacuzino, *p. 124-125*, Cercetări și documente privitoare la istoria Principatelor Române *București, 1935; «O jalbă a lui Alecu Văcărescu» «Preocupări Literare», ianuarie, 1936, «Moartea poetului Alecu Văcărescu», «Adevărul», 18 ianuarie 1936, p. 5, și Ion Virtosu, «Destinul tragic al poetului Alecu Văcărescu», «Adevărul», 16 ianuarie 1936; George D. Florescu*, Din vechiul București.

10) *Ms. 1316 B.A.R.S.R., fila 180 [Catalogul*

ciumi și prin grădini, pe la sindrofii și petreceri, pe sub balcoanele jupîneselor tinere, iar boierii, și diecii, și calemgii (funcționari de cancelarie) le copiau în condicile lor cu versuri, să nu le uite. Cît era Țara Românească, nu se afla poet mai iubit decît el...

Dar puțin îi păsa Veneției de iubirea lui Alecu și de versurile lui de dragoste. Ea își păzea cu strășnicie fata și o ținea închisă în foișorul de priveală al caselor de pe Pod, ca să lucreze harnică la gherghef și să-și țeasă cămășile de horbotă și borangic. O făgăduise lui Radu Filipescu, și cuvîntul cocoanei era cuvînt. Și apoi, despre Alecu Văcărescu nici vorbă nu putea fi. Tînărul mai fusese însurat, era și rubedenie, și pe deasupra sărac lipit, risipitor din naștere și dator vîndut.

Nici chiar moștenirea însemnată, primită mai an, prin moartea tatălui său, sau aceea rămasă de la răposata lui mătușă Maria: un sat întreg, Cojeștii din Ilvof, «treisprezece pogoane de vie în București, moșia Bahnele din Rîmnicu Sărat, una suiă de diamant, o pereche de cercei de diamant, un porumbel de diamant, 10 șiruri de mărgăritare, o floare de diamant» etc.[6]) — tot nu l-ar fi putut scăpa de creditori.

Cei peste 70 000 de taleri împrumutați de la zarafi și prieteni erau bani, nu glumă. Dar fata, ce știa ea de toate necazurile lumești? Îl îndrăgise și pace.

Pe la uși pîndeau neadormite slugile Rosetoaei... Dar casele aveau și ferestre.

Pe la porți străjuiau arnăuții cocoanei, înarmați pînă în dinți. Dar ogrăzile caselor aveau și ziduri. Și niciodată zidurile nu au fost prea înalte pentru îndrăgostiți.

Și chiar printre gratiile balconului se mai putea asculta cîte o serenadă, se mai strecura cîte un bilețel, cîte o sărutare. Mai erau apoi plimbările în caleașcă, la Băneasa, la Herăstrău, la Sf. Elefterie...

Este adevărat că Veneția nu-și lăsa niciodată fata să se preumble fără însoțitoare după ea. Dar un galben, doi strecurați în palma tuciurie a dădacei sau în mondirul vizitiului descult, de pe capra trăsurii, făceau minuni. Ochii se închideau și urechile se astupau ca prin farmec, lăsînd deschis drumul spre dragostea fetei.

«TRANDAFIRAȘ NOROCIT»

Că Alecu se întîlnea cu iubita lui într-un loc ferit de ochii lumii nu mai e astăzi un secret pentru nimeni. Însemnările lui Nicolae Văcărescu vornicul, fratele lui Alecu și complicele ibovnicilor, dezvăluindu-le taina, au intrat de mult în paginile de istorie literară[7]), dînd pe față împrejurările în care poetul își alcătuia compunerile.

Îi vedem parcă pe acești nefericiți amanți stînd unul lîngă altul și sorbindu-se din ochi ceasuri întregi, fără să-și vorbească. Alecu nu se mai sătura privind-o, iar ea se uita la el ca la un zeu. Era în mai, luna rozelor parfumate...

Cochetă, fetișcana lăsa să-i cadă din sîn un trandafir și, cînd îndrăgostitul se pleca să-l ridice acoperindu-i petalele delicate cu sărutări, ea îl certa șăgalnică, întrebîndu-l dacă, așa înflăcărat cum este, ar putea să închine versuri gingașei flori. Clucerul, inspirat, lua pana în mînă și improviza un lung madrigal amoros:

Trandafiraș norocit
Care te-ai învrednicit
Să-mpodobești acel sîn
Unde pururea mă-nchin...

Ba un catren, în slava unui turban de șamalagea sau a unei gevrele (batistă) de mătasă, brodată cu flori în fir de aur, care-i ședeau atît de bine Mariei[8]):

Cum se întoarce după soare
Pururea această floare
Așa inima din mine
În veci umblă după tine...

Și întîlnirile și jurămintele lor se urmau pe ascuns, netulburate, neștiute.

Cînd, deodată, un trăsnet căzu din senin între ei, despărțindu-i și spulberîndu-le dragostea pentru totdeauna.

CRIMA DE LA MOȘIA JILAVELE

Într-o noapte, către sfîrșitul anului 1798, Veneția Roset, mama Mariei, fu ucisă de niște necunoscuți la moșia ei din Ialomița, Jilavele.

Vestea cutreieră Bucureștii semănînd groază în casele boierești. Cine n-o cunoștea pe Veneția? Și acum zăcea fără suflare! Oamenii se întrebau: omorîtă, de cine? Și cu ce scop? Fură prinși în cele din urmă tîlharii, dar intrigile de curte apucară să-și facă drum în Divan. Scarlat Cîmpineanu, rudă a răposatei, își îndreptase bănuiala asupra clucerului Alecu, ca autor moral al asasinatului. Nu fusese oare Veneția, bătrîna, o piedică în calea dragostei lui?

De acum, existența lui Alecu Văcărescu deveni un coșmar. Covîrșit de amărăciune și umilință, încovoiat sub povara năpastei, el se cufundă tot mai mult în deznădejde.

Se păstrează pînă azi însemnările lui manuscrise respirînd tot dezgustul de viață, și mai ales jalba adresată voievodului Constantin Hangerli în care, dezvinovățindu-se, acuză la rîndu-i cerînd pedepsirea calomniatorului[9])

Într-un tîrziu se potoli tot freamătul; moartea Veneției fu dată și ea uitării pentru a face loc altor întîmplări sîngeroase care nu se lăsară așteptate.

La începutul anului următor, mai exact la 18 februarie, într-o vineri, la 5 ceasuri și jumătate, cu firman de la împărăție se tăie capul voievodului Constantin Hangerli. Și, cum țara nu putea hălădui fără stăpîn, «la 14 ale lui Mart intră în București măria-sa Alexandru Moruzi voievod..., așteptînd tuiurile»[10])

RĂZBUNAREA

Revenea în scaun vechiul dușman al Văcăreștilor, Moruzi, care nu uitase și nu iertase! Soarta clucerului era pecetluită.

Într-o noapte, nu știm exact cînd, tînărul poet era ridicat de oamenii domniei și dus către o destinație necunoscută, de unde n-avea să se mai întoarcă niciodată. Din porunca Porții, desigur. Dar răzbunarea era astfel împlinită.

La 22 noiembrie 1799, documentele vremii pomeneau doar despre «răposatul Alecu Văcărescu».[11])

Și zăpada se așternu iarăși peste oameni și amintiri, îngropînd sub imaculatul ei lințoliu acest trist sfîrșit al unui poet și al unui veac întreg.

Așa se petrecu din viață clucerul Văcărescu, cîntărețul florilor și al iubirii, «nemuritorul Ovidie al românilor», cum îl numeau contemporanii, «pe care norocirea nașterii l-au înălțat dar pizma fanarioticească l-au dărăpănat».

Răpit și omorît cu știință lui Alexandru Moruzi voievod, căsăpit și azvîrlit în vreo fîntînă, în drum spre Tulcea, sau aruncat în apele Bosforului, la Țarigrad, cum umblau pe atunci zvonurile, trupul lui a fost scris să nu-și afle mormînt să-l odihnească.

*

După decapitarea, din 1714, a străbunicului, Ienache, marele agă, talentat muzician și sfetnic brîncovenesc, după otrăvirea bunicului, Ștefan, vtorilogofătul, orator de curte, și a fratelui acestuia, Barbu, la Valea Orlii, în 1763, după moartea «suspectă», din 1797 a tatălui, Ienăchiță, «gloria boierimii din Țara Românească», cum îl numea Dionisie Fotino, urmă uciderea mișelească a fiului, Alecu Văcărescu clucerul, în 1799, Patru generații de Văcărești, mari români, străluciți cărturari, literați și dregători plini de merit, pieriți de moarte năprasnică, în mai puțin de un veac...

Scena întîmplărilor al căror erou a fost — uneori fără voie — poetul Alecu Văcărescu: Bucureștiul la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Această acvatintă executată după un desen al lui Luigi Mayer (Biblioteca Academiei) înfățișează podul peste Dîmbovița.

Un portret inedit al lui Ienăchiță Văcărescu (?). Copia aceasta în ulei, din colecția de tablouri a Muzeului de istorie a orașului București, secția feudală, executată după o pictură mai veche de către Mihail Lapaty, ar reprezenta, cum arată o însemnare pe spatele pînzei, pe cel dintîi liric modern muntean la o vîrstă destul de tînără.

Lumea lui Alecu Văcărescu...

Parcă o vedem în pridvorul palatului pe cocheta Doamnă Zoe, soția lui Alexandru Moruzi voievod, plîngînd...

Alexandru Moruzi, între 1792 și 1806, domn al Moldovei și al Țării Românești, după un portret aflat în Muzeul societății istorice și etnologice din Atena. «Dacă nu voi avea șireang, cînd îmi va cădea Ienăchiță în mînă voi lua pletele doamnei mele spre a-l sugruma» — a jurat domnul, miniat de un răvaș batjocoritor atribuit poetului.

manuscriselor românești, vol. IV (1062-1380), Ed. Academiei Republicii Socialiste România, București, 1967, p. 537). Tuiurile *erau steaguri turcești alcătuite din cozi albe de cal, atîrnate de o lance cu semiluna în vîrf, constituind un semn distinctiv al unor înalți demnitari.*

11) *V.A. Ureche,* Istoria Românilor, *vol. XI, București, 1900, p. 127. Nestor Camariano în «Revista Istorică Română», vol. X, 1940, p. 397-398.*

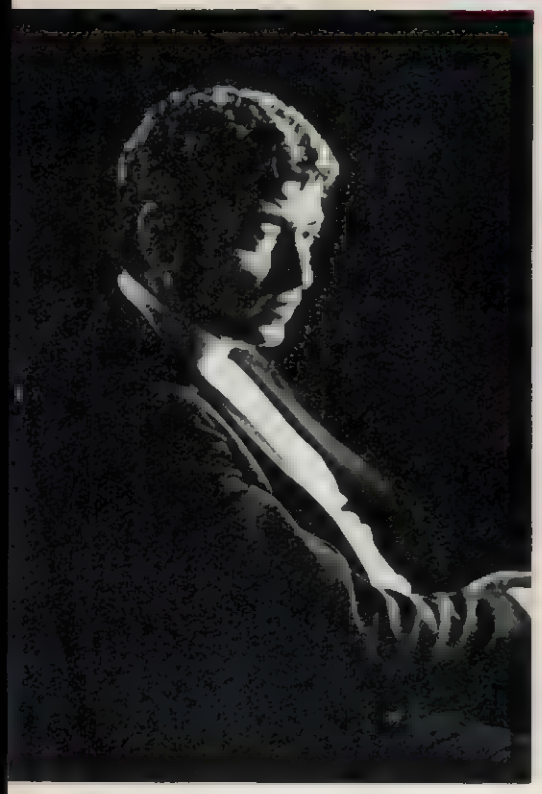

DICHISEANU—Othello

— Nu te intimidează Othello, Ion Dichiseanu? Mai ales că *drumul spre acest colos al dramaturgiei a fost* populat de coloşi ai scenei, şi nu ţi-i citez aici pe Orson Welles, pe Laurence Olivier, pe Mordvinov sau Paul Robeson, pe Emil Botta şi Toma Dumitriu la noi, pentru a-ţi spori, cumva, cu perfidie, temerile...

— Timiditatea care m-ar putea inhiba şi paraliza, care m-ar ţine în panică, e firească, ai dreptate. Dar în clipa în care mă aflu în faţa lui, numai eu cu Othello, fără marile stafii ale celorlalte interpretări, mă cuprinde un soi de euforie, de voluptate a luptei. Firește, nu e o luptă pe care să o poţi da la două stagiuni o dată, e o luptă ce ţi-o îngădui o dată în viaţă, o dată în cariera artistică; dar cărui luptător adevărat îi place un adversar pe care să-l poată birui uşor?

— Cînd l-am întrebat pe regizorul Cornel Todea de ce te-a distribuit pe dumneata în Othello mi-a spus — şi uite, îţi fac plăcerea reproducîndu-i spusele — că te-a ales pentru datele dumitale de sensibilitate, de forţă, de candoare, pentru capacitatea dumitale de a descompune un personaj pentru a-l recompune apoi în forme mereu surprinzătoare. Aflu acum că şi pentru calităţile dumitale de luptător...

— În orice caz, am fost prea multă vreme sclavul prejudecăţilor de distribuţie, *am dus prea mult timp în spinare* povara junilor-primi şi pe faţă cea a «smile»-ului seducător ca să nu primesc, cu profundă satisfacţie profesională, mutaţia aceasta în concepţia regizorilor. Dar sper că nu s-a uitat că l-am interpretat, cîndva, pe Alioşa Karamazov şi pe Antoniu, iar asta s-a petrecut înainte de a deveni... «Luna albastră»...

— Şi ce vă propuneţi, Cornel Todea şi dumneata, să comunicaţi prin versiunea '69 a lui «Othello»?

— *Lucrurile nu sînt simple, pentru că ne aflăm în faţa* unei piese de intensă circulaţie pe care toată lumea crede că o ştie mai mult sau mai puţin pe de rost. Spectacolul nostru ţine să redescopere acele mecanisme, acele nuanţe care nu sînt explicite ci implicite textului shakespearian. Camus spunea o dată că «într-o lume strîmbă nu se poate trage o linie dreaptă»; în lumea strîmbă în care trăieşte Othello nu se poate accepta ideea unei iubiri între un negru şi o albă, iubirea aceasta absolută pare imposibilă şi în faţa *ei se iveşte un mecanism ostil care va izbuti s-o* distrugă.

— S-a făcut din «Othello» o mare piesă a geloziei, s-a făcut un fierbinte protest antirasist, ce va fi în spectacolul de pe scena «Nottara»-ului?

— Cornel Todea vrea să facă o piesă poliţistă, «Othello» fiind — după el — cel mai mare «policier» scris vreodată. Interesant şi ispititor, nu vi se pare?

Ion Dichiseanu, în drum spre Othello.

Valeria Marian, o debutantă care păşeşte cu dreptul pe scenă.

Debutînd alături de Radu BELIGAN

— Să recunoaştem, Valeria Marian, că zeii ţi-au fost favorabili de vreme ce, abia ieşită de pe băncile institutului debutezi în compania lui Radu Beligan şi a Ilenei Predescu, într-un rol principal dintr-un text atît de generos ca acela al lui Mirodan, «Transplantul inimii necunoscute», şi sub mîna propriului dumitale profesor, Mony Ghelerter

— Şi credeţi-mă că norocul acesta e de natură să mă sperie cumplit. Mi-e tot timpul teamă să nu fiu «sub» aceşti mari parteneri ai mei — cum se spune în teatru — să nu mi se simtă vreo stîngăcie în joc, să nu le stric spectacolul — şi nu atît pentru mine, cît pentru încrederea care mi-au acordat-o.

— Modestia şade bine unui începător, dragă Valeria Marian, o consemnez aici cu plăcere, dar, dacă nu mă înşel, dumneata ai mai jucat pe o scenă profesionistă încă din timpul studenţiei.

— Da, am interpretat-o la Naţional pe Oana în «Apus de soare», dar aici, la Teatrul «Bulandra», fac primul meu pas ca actriţă de profesie şi, sincer să vă spun, sînt fericită că-l fac sub supravegherea profesorului meu din şcoală; maestrul Ghelerter mă cunoaşte bine, ştie ce pot da, ştie ce-mi poate cere, ştie cum să-mi ceară ca să nu mă falsific.

— Cum ţi se pare rolul Irinei?

— O să credeţi că nu mai sînt modestă dacă spun că îl simt potrivindu-mi-se ca o mănuşă? E o fată tînără (sînt fata maestrului Beligan, în piesă), o fată apropiată de vîrsta, de mentalitatea generaţiei mele, care are virtuţile şi păcatele acestei generaţii, al cărei fiecare gest, fiecare acţiune le înţeleg perfect (chiar dacă nu le accept totdeauna). Nu *a trebuit să fac mari eforturi pentru a mă* apropia de rol. Dar mi se întîmplă, chiar cînd ştiu perfect replicile, să rămîn o clipă mută în scenă, fără a-mi putea rosti vorbele, urmărind jocul maestrului Beligan, al d-nei Predescu, al lui Marin Moraru, dezinvoltura şi firescul cu care dumnealor intră instantaneu în rol.

— Care e lucrul cel mai preţios pe care l-ai reţinut din această fericită colaborare?

— Cred că respectul sînt pentru profesiunea actorului, pentru truda artistică, seriozitatea adîncă faţă de munca în teatru.

— Să-ţi urez deci să păşeşti cu dreptul pe scenă, Valeria Marian...

— Dacă vreţi... În orice caz, ţineţi pumnii strînşi. Deşi atunci nu o să mai puteţi scrie acest interviu care e primul din viaţa mea... Dar poate că o să-mi purtaţi noroc, ce credeţi?

BĂNICĂ — Figaro

Cu cîteva zile înaintea acelui grav accident de maşină care, periclitîndu-i viaţa, a tulburat şi neliniştit atît de puternic opinia publică — dovedind o dată în plus marea simpatie de care se bucură Ştefan Bănică — am luat apreciatului actor micul interviu de mai jos. Cum la ora la care scriem aceste rînduri viaţa lui Ştefan Bănică este în afară de pericol, cum sperăm să-l vedem în stagiunea aceasta *jucînd şi el rolul lui Figaro, reproducem mai jos convor*birea pe care am avut-o cu dumnealui:

— Aşadar, dragă Ştefan Bănică, înainte de a te muta cu arme, bagaje şi haz de la Teatrul «Giuleşti» la «Bulandra», ţi-ai dat întîlnire cu Figaro. Rendez-vous-ul acesta scenic promite — cum s-ar părea — trei ore de regalare comică?

— Poate că nu asta în primul rînd. Ceea ce seduce în concepţia regizorului Dinu Cernescu şi ceea ce va constitui, sper, marea noutate a spectacolului nostru e, paradoxal, tocmai respectarea cu fidelitate a textului lui Beaumarchais, încercarea de a-i regăsi un anume realism istoric. Vezi dumneata, atît piesa «Nunta lui Figaro» cît şi, în special, rolul meu au fost întotdeauna încărcate, sufocate de prejudecăţi, de convenţii *inexacte, nerealiste*...

— E adevărat, Figaro a fost adesea jucat ca un domnişor spaniol spilcuit, care spunea frumos, din vîrful buzelor, texte inteligente şi care, îmbrăcat în haine ce nu-i aparţineau rangului, era plimbat prin scenă în diverse poze elegante «de stil».

— Tocmai prin asta, cred, marele personaj popular a fost stors de sevă şi îndepărtat de la adevărul, de la substanţa lui ţărănească. Dinu Cernescu vrea să-i redea adevărul social, vrea un spectacol de autenticitate populară, şi iată-mă luptînd să fac un Figaro-ţăran, un argat răzvrătit care slujeşte la castelul scăpătatului conte Almaviva lovind în dreapta şi în stînga pentru a restabili dreptatea şi adevărul.

— Cum s-ar spune, un Figaro-contestatar.

— Exact, un splendid contestatar, dar care ştie exact ce contestă şi la ce aspiră. Trebuie să vă spun, la ureche, că treaba aceasta nu e de loc uşoară, că repetiţiile cer un ritm de muncă istovitor şi o imensă cantitate de efort.

— Mai ales că, după cîte înţeleg, de astă dată Bănică e decis să cedeze prim-planul scenei lui Figaro şi să-l retragă pe Bănică, cu modestie, în spatele personajului.

— Primesc mica înţepătură ironică şi tot cu modestie adaug că Bănică nici n-ar putea face altfel cîtă vreme are nişte parteneri care nu-l lasă literalmente să respire: Suzanne e Mariana Mihuţ, contele e Corado Negreanu, contesa — Dana Comnea, Basil — Ion Vilcu, Cherubin — Dan Tufaru... Cum să mai poţi sta tu singur în banca din faţă, oricîte gaguri ai avea prin buzunare?

UMOR de Neli COBAR

— Cum doriți, cu cărare la mijloc?

UMOR DE PESTE HOTARE

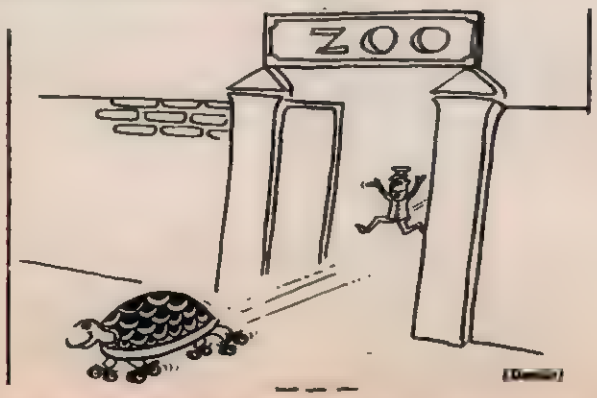

STUDIU FIZIOLOGIC!

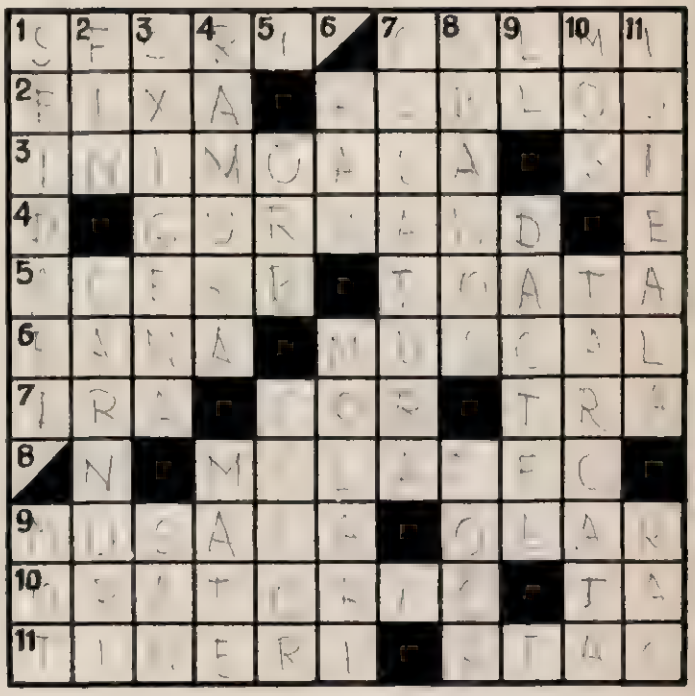

ORIZONTAL: 1) Fibre — Fără nervi (pl.). 2) Ochi — Ochi sau gură. 3) Cu inimă (fem.) — Gura! 4) Are grijă de stomac. 5) Fără inimă — Din cap pînă-n picioare (fem.). 6) Încrustație în piele — Mîna, odinioară. 7) Piele subțire — Multe guri, potrivite pentru urechi — Îi urmează... bila! 8) Lipsit de nerv. 9) Carne, pentru dat pe gît — Specialist în vase. 10) Talent legat de limbă — La țeastă! 11) Păstrări în mînă — Lovitură... la inimă.

VERTICAL: 1) Creșterea nasului (pl.) — Păr pe frunte. 2) Obraz subțire — Mușchi. 3) A decolora părul — Picior de lemn. 4) Braț de lemn — Intestine. 5) Fără lumina ochilor — Stă-ntr-un picior. 6) Piele groasă... la gîtul calului — Dinți... bine crescuți. 7) Prinderea țesuturilor, după operație. 8) Metaforă pentru pielea bronzată — A bate capul. 9) Bile! — Picior... poetic. 10) Cu părul alb... — ...și cu părul în două culori (fem.). 11) Se simte pe limbă — Are zece picioare.

Nelu CARAIMAN

Dezlegarea jocului «PUNCTE», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) PUPILA — FRAZA. 2) AMANUNTIT — EC. 3) TERTA — UN — UNI. 4) ARIE — SFIRȘI. 5) TI — RAU — SO — TP. 6) E — AMU — GATA — I. 7) EPILOG — ISAC. 8) CRATER — ATICA. 9) RARE — BAZA — AT. 10) A — ANTICI — ASE. 11) CERTATA — EGAL. 12) APE — PARERE — E.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

HOUSTON — Semne de nemulțumire la NASA. Brian O'Leary, astronaut-astronom, și-a prezentat demisia arătînd că oamenii de știință care se antrenează pentru expediții spațiale n-au fost în mod deliberat incluși în echipajele viitoarelor zboruri ale programului «Apollo», fiind înlocuiți cu piloți mai tineri, recent recrutați.

TOKYO — Se proiectează construirea unei uriașe uzine de desalinizare a apei marine. Purificînd 100 000 tone apă pe zi, uzina — care urmează să fie dată în folosință în 1977 — ar urma să acopere în întregime nevoile de apă potabilă ale Japoniei.

BUDAPESTA — Demografi, sociologi, geografi și arhitecți au lucrat timp de cinci ani, în cadrul Institutului pentru dezvoltarea științifică și planificarea orașelor, la o hartă a Ungariei anului 2000. Pînă atunci, din cele 3 187 sate ale țării 53 vor deveni orașe.

PRETORIA — În Republica Sud-Africană numărul deținuților s-a dublat în numai doi ani — a declarat J.H. Steyn, judecător la Curtea supremă din Capetown — ajungînd de la 284 000 la 568 000. Media lunară a arestărilor: 12 000.

STOCKHOLM — Experți din Suedia, Danemarca, U.R.S.S., Finlanda, R.D.G. Polonia s-au întrunit în capitala Suediei pentru a discuta măsurile împotriva poluării Mării Baltice, infestată de zecile de tone de reziduuri industriale aduse de fluvii.

RAWALPINDI — Dacă pînă în 1973 funcționarii pakistanezi nu vor vorbi, în afara englezei — în prezent limba oficială — și limbile naționale urdu și bengali, vor fi concediați. Hotărîrea a fost luată în cadrul unor măsuri de îmbunătățire a actualului sistem de educație.

PARIS — La sfîrșitul acestei luni, în capitala Franței va fi dat în folosință cel mai adînc garaj subteran din Europa, construit la 30 de metri dedesubtul unui vechi imobil. Capacitatea — 450 mașini, repartizate pe 22 niveluri.

HAMBURG — Fotbalul continuă să fie sportul cel mai popular în R.F. a Germaniei. Numărul membrilor celor 16 asociații fotbalistice pe landuri a crescut anul acesta cu 107 109 persoane, ajungînd la un total de 2 722 503 jucători.

KIEV — Un muzeu al protecției sănătății, săli pentru congrese și simpozioane, biblioteci, săli de lectură, laboratoare, vor fi găzduite de Casa sănătății publice din Kiev — cel mai mare centru de popularizare a cunoștințelor medicale din Europa, informează săptămînalul «Nouvelles de Moscou».

WASHINGTON — Potrivit Departamentului american al comerțului, valoarea schimburilor comerciale dintre țările capitaliste a depășit anul trecut cifra de 217 miliarde dolari, crescînd cu 11,5% față de anul 1967. Campioana exporturilor: Japonia, cu un spor de 24%.

OTTAWA — În cadrul Congresului asociației canadiene a șefilor de poliție, James Macky, șeful poliției din Ottawa, a atras atenția asupra pătrunderii pe teritoriul canadian a reprezentanților organizației criminale «Cosa nostra», a cărei activitate se face din ce în ce mai intens simțită în Canada.

Potrivit relatărilor transmise de corespondenții de presă, situația din Irlanda de nord e în curs de normalizare, operațiunile de înlăturare a baricadelor desfășurate în prezența și cu ajutorul militarilor britanici fiind pe sfîrșite, la ora închiderii ediției, la Belfast (în fotografie), ca și în alte orașe nord-irlandeze. În capitala Irlandei se subliniază însă că dispariția bricadelor nu constituie și sfîrșitul profundei dispute dintre protestanți și catolici în domeniul drepturilor civile.

GENEVA

JUXTAPUNERI PLASTICE

Corespondență specială de la Gheorghe DOLGU

La Petit Palais expoziția «De la Renoir la Picasso» este mai ales un prilej de a înfățișa pînzele lui Vaitat. «Fauve» avant la lettre, acest pictor într-adevăr ilustru și într-adevăr necunoscut — pînă relativ nu demult — folosea încă înainte de 1905 culorile pure și liniile în formă de arabesc.

Întreaga expoziție e o sărbătoare a culorii. Mai întîi, utilizată cu spontaneitate, fără preocupări de compoziție, dar în schimb cu dorința de a reda impresia de moment a creatorului: Renoir, Guillaumin, Caillebotte, Vuillard și alții, dar mai ales ei, îi reprezintă aici pe impresioniști, acești răzvrătiți simpatici care acum un secol deschideau drumul picturii moderne.

O serie de pînze aparținînd lui Serusier, Lacombe, Maurice Denis ți-l amintesc pe Gauguin. În ele mișcarea proprie impresionismului se potolește, formele devin mai simple. Culorile sînt utilizate pe zone mari, după o tehnică aplatizantă și cu intenții vădit decorative. Le afli la cei din grupul «Nabi».

Într-o altă sală te întîmpină mostre ale unui impresionism sofisticat, în care apar tehnici noi iar spontaneitatea este controlată: pointillismul. Este aici și o pînză a lui Charles Angrand, «Sena în zori», considerată drept singura operă vibristă din lume.

Din universul fauvist, rezumat la Petit Palais, te va urmări mai ales tragismul «Bătrînului clovn», pe care Van Dongen îl considera drept capodopera vieții lui.

Într-o mare sală din subsolul palatului, impresionismul și mișcările contradictorii generate de el debușează în confreria Școlii din Paris, unde te trezești în ambianța pînzelor lui Derain, Pascin, Kisling, Zak, Max Jacob, Chagall, Picasso, Foujita.

De pe cele peste 300 pînze de la Petit Palais lipsesc multe nume prestigioase, dar selecția și gruparea sînt atît de fericite încît nu poți să nu-ți amintești că Geneva este un important centru al edițiilor de artă. Deci...

La Muzeul de artă și istorie a fost deschisă pînă nu demult o expoziție consacrată noului figurativism american. Pictură, sculptură și cinci filme experimentale, care reprezintă așa-numitul Underground.

Pe la începutul secolului un pictor teoretician exprima idealul ca pictura să ajungă să se adreseze sensibilității prin mijlocul ei specific — culoarea — la fel de direct cum face muzica prin sunet. Am impresia deci că și cei din Underground urmăresc accentuarea specificității artei cinematografice. Iar căutările lor par să ducă spre un spectacol într-adevăr nou, care se aseamănă mai curînd cu pictura, cu pictura modernă, decît cu teatrul. În unul din cele cinci filme camera urmărește cred dansul unei balerine. Dar filmul reproduce o proiecție accelerată, unghiurile sînt cu totul neobișnuite, astfel că imaginea inițială își pierde semnificația reală și, dacă ai fi întrebat ce ai văzut, ai fi tentat să răspunzi că ai văzut ideea de mișcare. Senzația de mișcare este accentuată de cadre introduse cu regularitate, care înfățișează o figură, probabil de spectator, o figură atentă și imobilă, atît de imobilă încît ultima dată apare ca o mască de bronz.

Într-altul din aceste filme camera se deplasează numai pe axa longitudinală, în imagine un anumit detaliu este mărit sau micșorat pînă a ajunge să semene cu ceva, pentru ca acest ceva să devină tema secvențelor următoare, iar filmul însuși — o serie de metamorfoze.

Un al treilea autor te plimbă amețitor printr-un univers colorat, în care ți se pare că-l recunoști cînd pe Braque, cînd pe Kandinsky, cînd pe Picasso, cînd pe alt pictor modern, sau chiar pe mai mulți deodată.

În orice caz, cele cinci filme pe care le-am văzut demonstrează că, așa cum spunea Jonas Mekas, animatorul numărul unu al noului cinema american, cu pe cula, camera de luat vederi, ecranul sau pur și simplu numai cu lumina poți face orice, cu o singură condiție: să renunți să mai povestești ceva.

În arborele deja stufos al cinematografiei crește o ramură nouă.

În sfîrșit, Elveția plastică este prezentă la Geneva în două somptuoase expoziții ale lui Hans Erni, acest artist pe cît de popular pe atît de contestat. În pictură, gravură, tapiserie, Erni apare ca un creator sigur că a găsit formula convenabilă personalității și talentului său. În 1935 făcea parte din grupul abstraction-création împreună cu Ben Nicholson, Hans Arp, Brâncuși, Moore. De la arta abstractă de atunci, Erni a evoluat spre o artă cu sensuri transparente, care-ți amintește antichitatea greacă și Renașterea italiană, dar într-o sinteză modernă, cu elemente de virtuozitate în genul lui Dali.

Unii găsesc că arta lui Erni utilizează simboluri prea clare, că intențiile lui sînt exprimate prea net. Replica artistului este următoarea: «Cine nu vrea să sugereze nimic, sfîrșește prin a nu mai vrea să spună nimic. Nu îți exprimi situația de contemporan al bombei cu hidrogen pictînd o farfurie și un cartof. Ceea ce trebuie găsit și creat este o modalitate de expresie care să fie echivalentă cu un langaj. În ceea ce mă privește, eu vreau să particip la epoca mea, nu să mă retrag în afara ei».

Și pentru că am început să-l las pe artist să se autodefinească, voi reda și răspunsul lui la reproșul că face, între altele, și afișe: «Afișele? Ei bine, asta înseamnă pentru un artist a fi integrat în cetate. Nici Michelangelo nu era absolut liber, și lui i se dădeau comenzi. Cînd i se cerea să picteze, i se cerea o scenă anumită, cu anumite personaje și cu atîtea sau atîtea riduri pe fruntea Sfintei Fecioare»...

Nu-mi propun să vă conving cît de bună este pictura lui Erni. Dar din aceste cîteva rînduri poate v-ați convins singuri cît de bine știe artistul să-și apere opera.

Ar trebui acum să pun o încheiere valabilă pentru tot ce am văzut, de la Renoir la Picasso și de la noul figurativism american la figurativismul lui Erni. Dar am să o evit, declarîndu-mă de acord cu strămoșii: Ars longa...

RECONSIDERĂRI AUSTRALIENE

Retragerea, pînă la sfîrșitul anului 1971, a trupelor britanice de la est la Suez și evoluția războiului dus de S.U.A. în Vietnam au obligat guvernul australian să procedeze la o reexaminare riguroasă a locului și rolului țării în vasta zonă a Asiei de sud-est și, totodată, în lume. Larga dezbatere pe această temă a fost reanimată recent prin fixarea zilei de 25 octombrie ca dată de desfășurare a alegerilor generale.

Reflectînd această evoluție, premierul

COMENTARIU

Agitații sociale occidentale

de Silviu BRUCAN

Un val de greve a cuprins în ultimele săptămîni principalele țări vest-europene. În Italia, acțiunile greviste au antrenat două milioane și jumătate de muncitori și funcționari, din totalul de 5 milioane de salariați ale căror contracte de muncă expiră în toamna aceasta. În Franța, greva feroviarilor a paralizat întregul trafic pe căi ferate, fiind urmată de blocarea metroului și autobuzelor din Paris. În Republica Federală a Germaniei, după greva oțelarilor din Bremen, acțiunile revendicative s-au extins la 400 000 feroviari, 380 000 muncitori din industria hîrtiei și 150 000 din pielărie. În Anglia s-a vorbit mult despre «greve sălbatice» declanșate fără autorizația centralelor sindicale, dar rezoluțiile critice la adresa politicii guvernamentale de înghețare a salariilor pe care le-a adoptat Congresul Trade-Union-urilor anunță o intensificare a acțiunilor greviste.

Desigur, există deosebiri de la o țară la alta, atît în privința amploarei cît și în privința contextului politic. Una sînt grevele din Franța în condițiile unei economii slăbite din puteri, și alta sînt grevele din R.F.G. unde economia cunoaște o puternică conjunctură și o monedă forte. Dar agitația socială din toate aceste țări are un numitor comun — inflația și hotărîrea maselor de salariați de a lupta împotriva politicii de aruncare a greutăților ivite în economie și finanțe pe spinarea muncitorilor, funcționarilor și tehnicienilor. În Franța, unde după devalorizare guvernul a angajat o bătălie pe front larg pentru a consolida francul, chiar și deputatul gaullist de stînga, Louis Vallon, observa că măsurile adoptate «recompensează capitalul mai mult decît munca» și prevenea asupra dificultăților sociale, deoarece «clasa muncitoare este perfect conștientă că expansiunea se va face în mare măsură pe socoteala ei». Ministrul economiei vest-germane, Karl Schiller, recunoștea cu o cutezanță pe care observatorii politici o puneau pe seama apropierii alegerilor de la 28 septembrie că expansiunea economică și beneficiile din ultimele luni au antrenat un decalaj net față de salariile tarifare rămase în urmă.

În fața acestor date fundamentale ale problemei, apare total neconvingătoare zarva pe care o fac unele organe de presă în jurul «grevelor sălbatice», a «agitatorilor opoziției extraparlamentare» sau «extrasindicale». În realitate, existența unor minorități «stîngiste» nu poate fi invocată atunci cînd participarea la acțiuni greviste este atît de largă și atît de legitimă încît este sprijinită de sindicate și de forțele politice de stînga.

Fapt este că, în timp ce măsura înghețării salariilor sau menținerii lor sub un sever control a devenit primul medicament recomandat pentru combaterea inflației, statisticile arată că marile corporații realizează profituri înalte chiar și în perioadele de «austeritate». După evenimentele din mai 1968, marile companii franceze au realizat profituri cu 27 la sută mai mari decît înaintea evenimentelor, în pofida sporurilor de salarii pe care au fost nevoite să le acorde. În Anglia, de asemenea, politica laburistă de austeritate a fost ca o mană cerească pentru corporații, ceea ce arată că formula servește mai mult la rotunjirea profiturilor decît la echilibrarea economiei și finanțelor.

«Societatea consumului» ridică standardul de viață, dar nu elimină inegalitățile sociale. *Iar o caracteristică a omului contemporan, mai cult și mai conștient de drepturile sale și totodată de posibilitatea de a și le apăra, rezidă în activizarea sa în lupta împotriva inegalității, pentru participarea la deciziile politice și economice care-i afectează existența. Experiența arată că sporirea consumului, departe de a stinge această luptă, creează condiții materiale și motivări noi spirituale pentru dezvoltarea ei, ceea ce în ultimă instanță își va găsi în mod necesar și expresia politică corespunzătoare.*

John Gorton, liderul partidului liberal de guvernămînt, a anunțat că-și va baza campania electorală pe două probleme esențiale: apărarea și politica externă. El a sugerat posibilitatea unor inițiative în aceste domenii, care să vină în întîmpinarea cerințelor actuale ale opiniei publice. Se știe că scena politică internă australiană a fost marcată în ultima vreme de proteste tot mai puternice împotriva participării directe la războiul vietnamez și a cheltuielilor importante impuse de programul pentru apărare. Chiar și unele elemente conservatoare, care inițial au aprobat trimiterea de efective în Vietnamul de sud, apreciază în prezent acest pas ca necorespunzînd intereselor Australiei.

Totodată este reevaluată însăși ideea alianței militare cu S.U.A. în cadrul pactului ANZUS, prin prisma avantajelor și dezavantajelor pe care o prezintă. Australienii se întreabă astăzi ce beneficii le poate aduce rolul de pion pe eșichierul strategic american, de satelit docil într-o politică ce nu a adus nimic pozitiv pînă în prezent. Intreaga evoluție a țării — importantul boom economic și reorientarea comerțului către țările Asiei — impune cu necesitate schimbări în politica externă. Pături diverse ale populației își exprimă dorința ca Australia să meargă pe un drum propriu, independent, în conformitate cu interesele reale ale sale.

Această căutare a unei identități naționale proprii nu și-a găsit însă, pînă în prezent, o expresie corespunzătoare în politica urmată de guvernul Gorton. Reducerea cu 5 % a bugetului militar și eventualitatea retragerii pînă la sfîrșitul acestui an a celor 8 000 de militari australieni din Vietnamul de sud nu constituie pași semnificativi pe această cale. Actuala evoluție a lucrurilor pe scena politică internă obligă însă guvernul de la Canberra să adopte, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, o poziție care să confere țării o personalitate proprie.

Constantin ȚINTEA

Valul de greve, declanșat în Italia cu mai bine de două săptămîni în urmă, constituie o manifestare a revendicărilor privind îmbunătățirea salariilor și condițiilor de muncă a aproximativ cinci milioane de salariați, ale căror contracte de muncă expiră în toamna aceasta. În fotografie: pe străzile orașului Milano demonstrează greviștii de la uzinele Pirelli.

BRETTON WOODS – 25 DE ANI

Anul acesta s-a împlinit un sfert de veac de la marea Conferință monetară de la Bretton Woods, unde s-au pus bazele actualului sistem valutar capitalist. Sesiunea jubiliară, de la sfîrșitul lunii septembrie, a Fondului Monetar Internațional — organ creat atunci și, în același timp, un *fond* constituit din cotele de participare ale diferitelor țări membre în vederea sprijinirii acestora în cazul în care cunosc dificultăți economice sau în ce privește balanța de plăți — dădea, desigur, după 25 de ani, prilejul unui bilanț. Chiar dacă explicit un asemenea bilanț pare că este evitat — din motive lesne de înțeles avînd în vedere zguduirile monetare occidentale devenite tot mai dese în ultimul timp și care au evidențiat puternica instabilitate a sistemului valutar capitalist — semnificația lui apare implicit, întrucît întreaga sesiune se desfășoară sub tendința afirmării necesității schimbării actualelor rînduieli monetare.

Este interesant că, într-un fel sau altul, sînt puse sub semnul contestării probleme considerate acum 25 de ani «intangibile» și în afara discuțiilor. Iar soluționările propuse — care nu merg la esență ci la aspectele de suprafață ale mecanismului administrativ-instituțional — nu se dovedesc nici ele a fi de natură să confere stabilitate sistemului monetar. Astfel, ceea ce pare mai contestat acum este tocmai fixitatea cursurilor valutare — proclamată la Bretton Woods. Practica a dovedit că, datorită diferențelor sensibile în nivelul productivității muncii (chiar între țările capitaliste dezvoltate), evoluția prețurilor pe piețele interne este diferită. Ca atare, și puterile de cumpărare ale diferitelor valute nu mai corespund cu raporturile stabilite la un moment dat între ele, pe baza cursurilor valutare fixe. De aceea se propune ca aceste cursuri să fie lăsate să fluctueze, lucru care ar contribui — se consideră — la atenuarea dezechilibrului balanțelor de plăți între țările occidentale. Dar — cum apreciază alți economiști — aceasta ar însemna doar un expedient care, avînd în vedere că dezechilibrul plăților interoccidentale a devenit cronic, ar fi mai degrabă «o otravă decît un remediu». Alt element contestat: poziția dominantă a dolarului. Este un fapt că S.U.A. *au folosit acest privilegiu și au* transformat, prin deficitul propriei balanțe de plăți, întregul sistem monetar occidental într-un instrument al penetrației americane în economia altor țări. Dar, prin aceasta, în străinătate se găsesc acum la dispoziția băncilor centrale mai multe rezerve în dolari (14 miliarde) decît pot compensa rezervele de aur ale S.U.A. (doar 11 miliarde). Situația pare insolubilă: dacă celelalte țări acceptă să finanțeze în continuare deficitul balanței de plăți americane, înseamnă că întregul sistem monetar occidental se va baza pe un «etalon-dolar inconvertibil», ceea ce ar face dependentă situația economică a tuturor celorlalte țări capitaliste de economia americană, lucru evident inacceptabil pentru primele; dimpotrivă, dacă băncile centrale ar converti în aur rezervele lor în dolari, rezervele americane s-ar epuiza complet, dolarul ar deveni pasibil de prăbușire și, o dată cu el, întregul sistem valutar capitalist. Iar soluția de compromis — crearea unor lichidități internaționale suplimentare, «drepturile speciale de tragere» la F.M.I. — n-ar rezolva cu nimic situația întrucît, în lipsa unei acoperiri materiale efective, nu s-ar schimba în mod real termenii problemei.

Ilie ȘERBĂNESCU

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

GANDHI — O SUTĂ DE ANI DE LA NAȘTERE

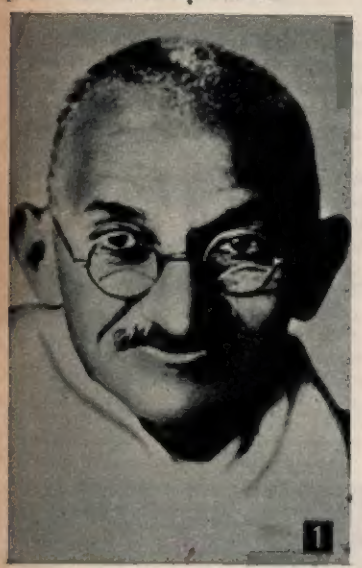

Pe agenda UNESCO este prevăzută, anul acesta, și data de 2 octombrie — zi aniversară a nașterii lui Mohandas Karamchand Gandhi, inițiatorul și conducătorul mișcării indiene de eliberare națională. Fiu al unor părinți bogați din Porbandar (India), educat în școli superioare din Anglia, ar fi putut avea o situație excepțională în patria sa dacă ar fi pactizat cu colonialiștii. Iubirea de patrie l-a determinat însă să prefere primejdiile luptei pentru eliberarea acesteia de sub stăpînirea străină. Anii de temniță și suferințele fizice nu i-au înfrînt elanul. Lupta sa, începută în anul 1919, este încununată de succes în 1947 — la 15 august — cînd India obține independența. În vremea cînd colonialiștii încercau zadarnic să înăbușe mișcarea lui Gandhi, Romain Rolland scria despre acest mare erou: «Un om debil... îmbrăcat într-o bucată de pînză albă... cu picioarele goale... lucrează fără întrerupere... doarme puțin... totul în făptura lui este expresia răbdării și a iubirii de oameni... simplu ca un copil de o sinceritate desăvîrșită... n-are nici o diplomație, nu face nici un compromis — iată omul care a ridicat trei sute de milioane de indieni la lupta de eliberare națională, zguduind din temelii imperiul britanic». În fotografia 1: Gandhi, în primii săi ani de luptă.

La 30 ianuarie 1948, Gandhi, supranumit Mahatma (suflet mare), era condus la locul de veci de un cortegiu format dintr-un milion de oameni (un aspect al ceremoniei, în fotografia 2). În urma sa «rămîne aprinsă o lumină care va străluci întotdeauna pentru călăuzirea, mai departe, a popoarelor Indiei» — cum a spus, în cuvîntarea ținută la funeralii, primul-ministru de atunci al Indiei, Nehru.

Ion MUNTEANU

TOKYO

„SECOLUL 21 ÎN JAPONIA"

Corespondență specială de la Florea ȚUIU

În «Pavilionul viitorului» din Expoziția mondială de la Osaka din 1970 va fi expusă lucrarea «Secolul 21 în Japonia». Echipa de experți a Universității Waseda, din Tokyo, care a întocmit-o după îndelungate cercetări, afirmă între altele — argumentînd cu datele rezultate dintr-o analiză științifică a evoluției societății japoneze — că pînă în anul 2018 orașele japoneze vor continua să se dezvolte în așa fel încît o serie de 11 așezări urbane ca Niigata, Sendai, Kanazawa, care au acum 350 000, 480 000 și respectiv 330 000 de locuitori, vor avea peste 3 milioane de locuitori. În același timp, orașele care depășesc acum un milion de locuitori vor deveni «orașe fantomă». Tendința începută încă de pe acum de a se crea în jurul marilor centre industriale zone urbane uriașe va deveni realitate la începutul secolului următor. Interesant de remarcat «fenomenul de gogoașă» — cum îl numesc autorii lucrării, întrucît «orașele fantomă» se vor umfla în sus și în jos prin construcții subterane din ce în ce mai numeroase, o dată cu extinderea lor ca suprafață. Marile regiuni industriale ale Japoniei, cum sînt Keihin (zona Tokyo-Kawasaki-Yokohama), Keiyo (între Tokyo și Chiba) și Hanshin (Osaka-Kobe) vor deveni asemenea enorme «orașe fantomă».

Autorii lucrării afirmă că pentru a se compensa lipsa spațiului necesar celor 120 milioane de locuitori, cît va avea Japonia în anul 2018 (acum are circa o sută de milioane), se intenționează a se folosi platoul continental din jurul insulelor japoneze, unde se vor construi zone industriale și blocuri pentru locuințe — atît la nivelul mării cît și sub apă. În așa fel încît la suprafața actuală a insulelor japoneze — 370 000 kmp — se vor adăuga și cei 260 000 kmp de platou continental. Dacă strîmtoarea Bering va fi astupată, Marea Japoniei va deveni «Mediterana Extremului Orient» iar centrul economic-administrativ al Japoniei se va muta de pe coasta de est pe coasta de vest, spre Marea Japoniei.

Sînt preconizate de asemeni noi mijloace de transport, care vor duce pasagerii cu o viteză medie de 500 km/h, ca și construirea de superautostrăzi suspendate, pe care vor circula cu viteze de 250 kilometri pe oră automobile electrice care vor lega centrele industriale și populate ale Japoniei. Pe unele căi feroviare principale urmează a fi puse în funcțiune trenuri-rachetă cu viteze în jur de 1 000 km/h. Pentru transporturile aeriene internaționale, în Japonia vor fi amenajate aeroporturi speciale pentru supersonice la Sapporo, Narita, Awaji și Kitakyushu.

Echipa de experți a Universității Waseda este una dintre cele zece asemenea echipe din diverse universități japoneze cărora guvernul le-a solicitat să facă cercetări asupra dezvoltării societății japoneze în secolul viitor.

TUNIS

PÎNĂ ÎN CEL MAI ÎNDEPĂRTAT CĂTUN

Corespondență specială de la Toukabii ABDELKHALEK

«Arta devine în Tunisia tot atît de necesară omului ca și pîinea» — se spune. Și într-adevăr, marile transformări prin care trece azi Tunisia — moștenitoare a unor mari civilizații și totodată țară foarte tînără, cu peste 50 la sută din populație sub 25 de ani, cu peste 1 000 000 elevi și studenți la 5 000 000 locuitori — au avut importante influențe asupra întregii vieți culturale a țării.

Mișcarea teatrală cunoaște la rîndul ei o înflorire impresionantă, teatrul pătrunzînd tot mai adînc în toate colțurile țării, în toate păturile populației. Comitetele culturale și Uniunea tineretului au organizat trupe formate atît din amatori cît și din profesioniști, în toate regiunile Republicii Tunisiene. Spectacolele și turneele lor contribuie eficient la răspîndirea dragostei pentru arta teatrală pînă în cel mai depărtat cătun. Fiecare liceu republican din orice oraș sau sat are, în afară de formație muzicală, și o echipă de teatru condusă de un specialist. Dintre membrii acestor echipe se recrutează viitorii studenți ai Școlii superioare de artă dramatică.

Sub auspiciile Uniunii generale a studenților tunisieni (UGET) a fost creat acum doi ani Centrul dramatic universitar, dintre ale cărui preocupări fac parte cercetările asupra teatrului modern. Ansamblul teatral studențesc creat de acest centru a prezentat anul trecut, cu un frumos succes, piesa studentului în drept Mohamed Idriss, intitulată «Și cînd soarele arde», lucrare dezbătînd probleme sociale. Anul acesta o a doua piesă, a aceluiași autor, interpretată de același ansamblu, s-a bucurat nu numai de un răsunător succes pe plan național, ci și de aprecierea publicului și a juriului Marelui festival internațional de teatru de la Istanbul, unde spectacolul a fost distins cu Medalia de argint.

Teatrul Municipal s-a remarcat atît prin prezentarea unor lucrări din repertoriul clasic universal, cît și prin spectacolele cu piese originale ca «Murad al III-lea» a tînărului scriitor Lahbib Boulaarès.

Nu putem încheia fără a aminti de rolul pe care-l joacă în difuzarea teatrului Radioteleviziunea tunisiană. Datorită prețurilor accesibile fixate de autorități aparatelor de radio și televiziune, acestea au pătruns aproape în fiecare cămin. Ansamblul teatral afectat Radioteleviziunii prezintă, pe lîngă alte spectacole, piese avînd drept eroi personaje populare de factură comică, piese polițiste, seriale pentru televiziune realizate în Tunisia etc.

TÎLCUL UNUI AMENDAMENT

Dezbaterile din Senatul american asupra finanțării ajutorului militar destinat străinătății au dat loc săptămîna trecută unei dispute aprige, care a depășit cu mult dorința manifestată în anii trecuți pentru realizarea de economii. Dincolo de preocuparea de reducere a deficitului balanței de plăți, mai mulți senatori și-au exprimat îngrijorarea față de consecințele angajamentelor militare ale S.U.A. în Asia de sud-est. Cînd s-a luat în discuție alocarea a 2,5 miliarde de dolari pentru sprijinirea «forțelor locale prietene» din Asia de sud-est (în cadrul legiferării cheltuirii a 20 de miliarde dolari în viitorul exercițiu financiar), senatorul John Sherman Cooper din Kentucky a propus un amendament neobișnuit: el a cerut ca legea să specifice clar că «se interzice folosirea de noi forțe americane» în Asia de sud-est. În expunerea sa de motive, Cooper a precizat că amendamentul propus urmărește să împiedice participarea în viitor a S.U.A. la lupte în Thailanda și Laos sub motivul că ar veni în sprijinul «forțelor locale prietene».

Amendamentul a fost calificat ca «reversul rezoluției privitoare la Golful Tonkin», în baza căreia fosta administrație Johnson a procedat la umflarea corpului expediționar american și la aplicarea politicii «de escaladare» în Vietnam. Cîțiva senatori au cerut chiar ca unitățile americane să nu poată fi trimise pe viitor în Thailanda și Laos fără o declarație formală de război care ar fi aprobată în Congres; aceasta ar tinde să limiteze posibilitățile de acțiune a puterii executive, pentru a o feri de repetarea interpretării date de fosta administrație Johnson rezoluției privitoare la Golful Tonkin... Dar această inițiativă nu s-a materializat într-un amendament scris.

Încordarea a sporit la maximum în Senat, cînd președintele Comitetului pentru serviciile armate, John Stennis, l-a acuzat pe Cooper că nu știe exact ce vrea să spună și că amendamentul nu trebuie să împiedice «activitățile curente» desfășurate de Pentagon. (În cadrul acestor «activități» se înscrie, de pildă, folosirea celor șase baze aeriene americane de pe teritoriul thailandez de către avioanele «B-52» care efectuează misiuni de bombardament asupra teritoriilor eliberate din Vietnamul de sud.) Senatorul Cooper și-a apărat textul cu fermitate: «Este amendamentul meu și am spus în el exact ceea ce am considerat necesar».

În cele din urmă «amendamentul Cooper» a fost adoptat în forma sa inițială, ceea ce indică pătrunderea unei anumite stări de spirit în Congres, în pofida împotrivirii cercurilor care nu vor să se despartă de vechea politică.

Z. FLOREA

CRONICA DE TREI SECUNDE

GIRAUDOUX '69

Locul acțiunii: frontiera dintre Pakistanul occidental și Afganistan, așa-numita «regiune a triburilor».

Personajele: un bărbat, o femeie, un alt bărbat și două triburi războinice care nu țin seamă decît de legile lor tribale.

Intriga: un bărbat răpește nevasta altui bărbat și fuge cu ea la tribul vecin; tribul celui frustrat cere revenirea femeii la domiciliul conjugal; tribul care a dat azil conjugal refuză extrădarea cuplului.

Acțiunea: un război în toată regula, așa cum scrie la carte. Acțiunea are loc în zilele noastre, septembrie '69.

Deznodămîntul: 11 morți și cîteva zeci de răniți.

...Și dramaturgii, fini, subtili, rafinați, umaniști, mai îndrăznesc să ne spună că războiul Troiei nu va mai avea loc.

Morala: merci beaucoup!

RECENZIE

Am citit de dimineață pînă seară, și încă duminică, în zi de odihnă, un roman polițist, cu o sinucidere care duce la o crimă, cu o crimă care nu duce nicăieri ș.a.m.d. Excelent roman, dar nu pentru asta îl iubim. Uluitoare în acest roman sînt cantitatea de sudoare și energie depuse de erou, volumul de muncă demn de o construcție pe marile fluvii ale lumii. Criminalul muncește, luptă, se consumă și obosește cît brutarii, zidarii, fierarii și minerii clasicelor romane cu oțel, pline, cărbune și beton. Firește, nu-mi este milă de el, nici nu l-aș urma, eu nu pot strivi o muscă, dar la încheierea lecturii mă simțeam stors fizic de parcă aș fi cărat saci în piață și ciment pe schele. Acum, după o lungă odihnă, cuget dacă într-adevăr o crimă cere atîta efort, sudoare, hărnicie, igienă, forță fizică?

Dacă autorul nu exagerează — și acest domn Chase nu văd de ce-ar face-o, căci scrie prea bine — atunci trebuie să spun în mare șoaptă că așa nu mai mă joc.

Radu COSAȘU

E. DAȘCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Prezentat de: Alecu POPOVICI (teatru)

carte

• Boema inimă a lui Constant Tonegaru (1919—1952) — pe cît de ultragiată de contingent pe atît de însetată de puritate și omenesc — palpită viu și proaspăt în volumul de poeme **Steaua Venerii.** Sumarul cărții e format din: Plantații, Steaua Venerii. Poezii neincluse în manuscrisul «Steaua Venerii». Barbu Cioculescu a întocmit cu pioșenie și grijă ediția, iar în a sa «Scurtă deschidere asupra vieții și operei lui Constant Tonegaru» ne comunică o caldă și participativă evocare a poetului, precum și o plină de înțelegere exegeză a etapelor itinerarului liric al autorului Plantațiilor (Editura pentru literatură).

• La Editura politică (colecția Idei contemporane) a apărut lucrarea **Sociologia științei,** în care autorul ei, G.N. Volkov, dezbate în lumina unei acute actualități sarcinile fundamentale ale sociologiei științei, legile dezvoltării și funcționării științei ca un sistem unitar inclus în acela mai larg, social. Traducere din limba rusă de Nicolae Vrublevschi.

• Tot la aceeași editură a apărut: **Atatürk — făuritorul Turciei moderne** de Mehmet Ali Ekrem.

• Excelent traducător și profund cunoscător al literaturii cehoslovace, Jean Grosu a făcut să apară de curînd în colecția Biblioteca pentru toți romanul lui Karel Capek: **Fabrica de absolut.** Ca întreaga operă a eminentului scriitor, «unul dintre neoumaniștii de frunte ai veacului nostru», și acest roman «științifico-fantastic» ne captivează prin implicațiile sale filozofice și sociale de înalt umanism, organic conținute în textura unui epic de mare rafinament artistic. Prefața densă — e semnată de traducător.

• La Editura științifică semnalăm apariția cărții **Progresul în limbă** de Lucia Wald.

• Cîteva lucrări utile apărute la Editura Meridiane: **Turnu Severin** de Dumitru Bondoc, **Monumente ale naturii din bazinele Ialomiței, Prahovei și Buzăului** de Margareta Mosneagă, **Plaiuri Dîmbovițene** (ghid) de Dorin Iancu.

• Pornind de la «relația necesară a teatrului cu epoca sa», criteriu pe care caută să-l abordeze nu simplificator, ci în toată complexitatea lui ca o «unitate a contrariilor», Andrei Băleanu în recenta sa carte, **Teatrul modern la răscruce?,** face cu supleție și avizat o seamă de considerații asupra teatrului și artei spectacolului, cu numeroase și fertile sugestii în ce privește mișcarea teatrală contemporană autohtonă (Editura Meridiane).

• O carte pe care o recomandăm spre lectură celor mici, **La revedere, Făt-Frumos,** de Iuliu Rațiu (Editura tineretului).

• Cîteva din titlurile, printre altele, desprinse din sumarul revistei **Magazin istoric** (nr. 9) care ne reține atenția: «Din cronica eliberării» de Ilies Dragomir, Gheorghe Banu; «Orașe din Moldova» de P.P. Panaitescu; «Prințul de Ligne, cel mai vesel om din secolul său» de Constantin Antip; «În culisele «cazului» Titulescu» de George G. Potra; «De ce a demisionat Iorga din Senat» de Al. Gh. Savu... Totodată, felicitări pentru promptitudinea apariției, felicitări care, din păcate, nu le putem transmite tuturor publicațiilor noastre lunare.

cinema

• **La nord prin nord-vest.** Prima întîlnire a publicului larg cu Alfred Hitchcock, cineast cunoscut la noi mai mult din anecdote și rezumate despre tehnica «suspense»-ului, cineast pe care Truffaut nu ezită să-l treacă în familia marilor neliniștiți, alături de Kafka, Dostoievski, Poe. Filmul de față, realizat în 1959, este edificator pentru marele har al lui Hitchcock de a dezlănțui și supune toate puteriile imaginii. În distribuție: Gary Grant, Eva Marie Saint, James Mason, Jessie Royce Landis, Philip Ober.

• **Ultima lună de toamnă.** O demonstrație de autentică poezie cinematografică, semnată de tînărul cineast sovietic Vadim Derbenev. Interpretul principal, actorul Evghenii Lebedev, a fost distins cu premiul de interpretare masculină la Festivalul de la Mar del Plata (vezi și cronica în pagina 31).

• **Omul cu ordin de repartiție.** Satiră, fără ifose, cu platitudini care circulă din ce în ce mai nestingherite, pe teritoriul comediei, despre micile necazuri cotidiene. Regia: Leon Jeannot (R.P. Polonă). Distribuția: Bogumił Kobiela («Cenușă și diamant»), Iga Mayr, Maja Wodecka, Ewa Szykulska.

• Mari actori pe ecranele noastre: **Rex Harrison, Audrey Hepburn** («My Fair Lady»), **Vittorio Gassman** («Tigrul»), **Jean Gabin** («Soarele vagabonzilor», «Vîrsta ingrată»).

• Cineastul cehoslovac Pavel Juracek întreprinde o ecranizare extrem de liberă a unei părți din «Călătoriile lui Gulliver» de Jonathan Swift. Filmul se va intitula **Cazul unui călău începător.**

• Ni se anunță că Robert Hossein intenționează să realizeze **un film mut.** De ce? «Pentru că îmi dau seama că nu sînt în stare să stăpînesc dialogul» — răspunde cu sinceritate actorul-regizor.

disc

• Patru șlagăre mondiale înregistrate de Margareta Pîslaru vor prilejui astfel ascultătorilor posibilitatea de a le aprecia și într-o versiune românească de o remarcabilă calitate. Trebuie subliniat și faptul că la două din piesele înregistrate: «Azi vreau să rîd» («Those where the days») de Ruskin și «Așa e viața» («Ma che freddo fa») de Migliacci-Mattone versiunea românească a textului aparține tot Margaretei Pîslaru. Textele celorlalte șlagăre: «Boungbang-a-bang» de Morehouse și «Eu cînt într-una» («Vivo cantando») de Maria José Cerato au fost traduse de Sașa Georgescu. Acompaniază orchestra Cornel Popescu (34—EDC—10079).

• Una din cele mai populare operete «Contesa Maritza» de Kalman, poate fi audiată și-acasă cu aceeași plăcere ca la Teatrul de operetă, datorită selecției judicios efectuate de redacția casei noastre de discuri. Cîntă soliști ai Operei maghiare din Cluj: Trenka Eva, Szilagyi Ferenc, Tözsér Julia și Borbely Férenc. În fruntea Orchestrei Operei maghiare din Cluj se află dirijorul Hary Bela (ECE—0397).

• Acum, cînd intrăm în stagiunea de toamnă a casei de discuri am vrea să exprimăm cîteva păreri în privința unor discuri pe care le dorim și le așteptăm. În primul rînd, credem că ni se cuvin discurile cu înregistrările Festivalului de la Mamaia, inclusiv lucrări ale compozitorului și poetului Al. Mandy, deși n-a luat nici un premiu la Mamaia. Apoi, unde ne sînt discurile de tip album, discurile pentru copii care de la o vreme și-au rărit frecvența apariților? Și așa mai departe...

muzică

• În concertul inaugural de stagiune, Filarmonica «George Enescu» se bucură de concursul lui **Wilhelm Kempff,** unul din cei mai iluștri artiști contemporani ai pianului, care va interpreta una din lucrările preferate ale repertoriului său — Concertul în La minor de Robert Schumann. Alcătuit cu chibzuință, programul mai cuprinde «Uvertura de concert pe teme în caracter popular românesc» de George Enescu și Simfonia a IV-a de Mahler. Dirijor: Mircea Cristescu (27 septembrie, sala Palatului).

• Un nou succes al muzicii interpretative românești peste hotare: pianistul Radu Lupu a obținut premiul I Medalia de aur la cel de-al III-lea Concurs internațional de pian de la Leeds (Anglia). Sincere felicitări!

Radu Lupu

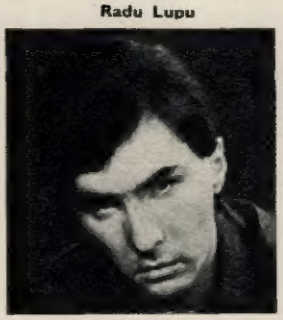

plastică

• **«Tînăra Polonie»** e denumirea mișcării artistice născute la Cracovia (1895—1910), ecou al atmosferei artistice europene febrile și insurgente cuprinse sub termenul de «JUGENDSTIL». Mediile artistice vieneze ale epocii cosmopolite și liberale, care au contribuit de altfel la înflorirea acestui stil, au influențat hotărîtor mișcarea poloneză care, promovînd un spirit original, s-a afirmat prin cîteva personalități ale căror lucrări pot fi văzute și în expoziție: W. Pankiewicz (1866—1940) cu splendidele «Lebede în noapte»; J. Mehoffer (1869—1946), poate cel mai fidel acestui stil, esențial decorativ; Jan Stanislawski (1860—1907), considerat a fi unul din creatorii peisajului «tînăr polonez»; S. Wyspianski (1869—1907), promotorul stilului modern în Polonia; J. Malczewski (1854—1928), pictor cu o vervă expresivă și poetică originală etc. (Ateneul român).

• **Cela Neamțu Grigoraș — Costin Neamțu** — artă decorativă. O expoziție de debut promițătoare. Cîteva tapiserii într-o cromatică sobră și sugestivă («Păstorițe», «Logofeți de Baltă Albă» etc.), ca de altfel și panourile imprimate, apoi numeroase draperii și imprimeuri și, în sfîrșit, o suită de jardiniere și măsuțe cu tăblii de mozaic, obiecte de bun-gust și fantezie atestă un cuplu cu real talent (sala Kalinderu).

• Colecția Indra și Dan Constantinescu readuce în atenția publicului un sculptor uitat și puțin cunoscut: **Horia Boambă** (1890—1923) (Pavilionul C., Parcul Herăstrău, sub auspiciile Muzeului Simu).

• Profet al timpurilor moderne, arhitect vizionar, pictor, desenator și teoretician strălucit, Le Corbusier este cel care a promovat în arhitectură un nou mod de a înțelege spațiul și de a concepe structura constructivă. Monografia pe care i-o consacră Ascanio Damian — bogat ilustrată — este o alertă descriere a vieții, ideilor novatoare și operelor ilustrului arhitect (Ed. Meridiane).

teatru

• Stagiunea teatrelor din Capitală se deschide sub semnul dramaturgiei originale. E un fapt îmbucurător și sperăm să rămînă și tradițional.

• Timp de 3 zile am aplaudat spectacolele renumitului Teatru Mic din Moscova. O echipă actoricească valoroasă și omogenă dar cu personalități artistice distincte a dat viață la trei opere dramatice semnate de Ostrovski, Gorki și Mdivani. Întîlnirea cu reprezentanții Teatrului Mic a fost revelatorie pentru stadiul actual al teatrului sovietic.

• Un nou turneu! Sosește în țara noastră unul din colectivele interesante din R.P. Bulgaria: Teatrul dramatic din Plovdiv. Din repertoriul teatrului fac parte «Femeia îndărătnică» și un spectacol de miniaturi — «Cărări» de N. Hristov. Spectacolele vor avea loc la Craiova și la București.

• Ecoul știrii de mai sus: Teatrul Național din Craiova va prezenta la Sofia și Plovdiv trei din spectacolele sale semnificative: «Procesul Horia» de Al. Voitin, «Regele Lear» de Shakespeare și «Hangița» de Goldoni.

• La capitolul turnee semnalăm un eveniment și în lumea teatrului de păpuși. «Țăndărică» — care va fi sărbătorit în luna octombrie cu un tort cu 20 de lumînări — a pornit deocamdată în turneu pentru a participa în R.D. Germană la «Zilele festive ale Berlinului» cu «Cele trei neveste ale lui Don Cristobal» și «Elenfățelul curios».

• Mircea Ștefănescu, reputatul dramaturg, a creat în ultimii ani un adevărat ciclu de biografii scenice. Recent, teatrul din Bacău a jucat în premieră pe țară piesa «Alecsandri», marcînd un reviriment în repertoriu. Regia aparține actriței Zoe Anghel-Stanca, care în ultima vreme se dedică direcției de scenă.

Emil Botta

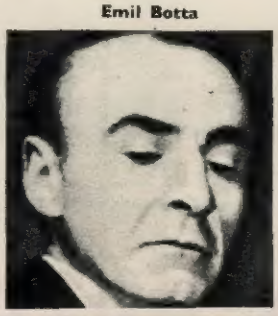

televiziune

Cîteva filme de arhivă, remarcabile de altfel; un reportaj de la evenimentul dominant al săptămînii: redeschiderea universităților; fotbalul și gimnastica artistică, teleevenimente sportive, iată ce — după părerea noastră — dă o oarecare consistență (sau măcar promisiuni) programului televizat al săptămînii viitoare.

Vă recomandăm:

DUMINICĂ 28 SEPTEMBRIE. Sport și frumusețe: de la Varna — **Campionatul mondial de gimnastică artistică** (16.00) • Un nou **serial de aventuri:** «Maior Vihor», producție a studiourilor sovietice (18.00) • **Realitatea ilustrată TV** continuă să ne rezerve, la fiecare apariție, plăcute surprize (18.35) • **Film cu trei stele:** «Piratul», un «musical» al anului 1948, cu Judy Garland și Gene Kelly (21.00) • **Seară de teatru:** «Mutter Courage» de Brecht, în tălmăcirea lui Tudor Arghezi și interpretarea Teatrului Național din Iași (20.00).

LUNI 29 SEPTEMBRIE. **Concert coral,** oferit de Ansamblul «Ciocîrlia» (18.45) • Ultima emisiune de la **Campionatul mondial de gimnastică** de la Varna (19.30) • **Steaua fără nume** — emisiunea cu speranțe nu numai pentru competitori ci și pentru telespectatori (20.30).

MARȚI 30 SEPTEMBRIE. **Dansul — expresie a sufletului poporelor,** un scurtmetraj realizat la recentul Festival internațional de folclor de la București (19.15) • Pentru cine nu l-a văzut pe marile ecrane, filmul lui Andrei Blaier: «Apoi s-a născut legenda» (20.00) • Cunoscuți autori și cunoscuți interpreți de operetă în emisiunea, nu știm de ce intitulată: **Opereta în... diapozitive** (21.40).

MIERCURI 1 OCTOMBRIE. Pasionante **dispute fotbalistice** pe Stadionul «23 August»: repriza II Rapid-Vitoria Setubal și Steaua-Glasgow Rangers, revanșă (0—2) în Cupa cupelor (14.00) • **Studioul tineretului** la datorie: reportaj filmat la festivitățile de deschidere a noului an universitar (20.00) • **Telecinemateca:** adaptare pentru ecran a cunoscutei nuvele a lui Anatole France, «Crainquebille» (20.30).

JOI 2 OCTOMBRIE. Cîntă Elena Caragiu și Sergiu Cioiu (21.45) • În programul simfonicului «de joi», o capodoperă ceaikovskiană — Concertul pentru vioară și orchestră — și doi distinși artiști clujeni: dirijorul Antonin Ciolan și violonistul Ștefan Ruha (20.00).

VINERI 3 OCTOMBRIE. O nouă rubrică de **film** cu adresă specială: cinefilii, se inaugurează cu pelicula «Servitorul» de Joseph Losey, cu marele actor Dirk Bogarde (20.00).

SÎMBĂTĂ 4 OCTOMBRIE. Ca de obicei (cît de neînțeles!), programul de sfîrșit de săptămînă este tern și ne invită mai curînd să lăsăm televizorul închis. Un singur titlu, eventual: **Melodii îndrăgite, în interpretarea unor cunoscuți soliști de muzică ușoară** (21.40).

Lucia Roic-Nicolae Țăranu

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru Concursul pronosport nr. 39, etapa din 28 septembrie 1969

I. Crișul-Dinamo Buc.	x
II. Petrolul-Jiul	x
III. A.S.A.-Farul	1
IV. Steagul roșu-F.C. Argeș	1
V. C.S.M. Reșița-Vagonul	1
VI. Bari-Napoli	x
VII. Brescia-Cagliari	x
VIII. Fiorentina-Sampdoria	1
IX. Inter-Torino	x
X. Juventus-Bologna	1
XI. Lazio-Milan	x
XII. Palermo-Lanerossi	1
XIII. Verona-Roma	1

Autogara de călători-Baia Mare.

Cursele de coletărie rapidă auto — o garanție a economisirii timpului.

RAPIDITATE PROMPTITUDINE CORECTITUDINE

Cînd, coborît din tren la Baia Mare, ai depășit incinta gării de cale ferată, primul edificiu cu care faci cunoștință în orașul minerilor te face să crezi că te afli în fața clădirii unui aeroport, a unui cazinou sau a unui templu de factură modernă. O construcție circulară, pe care proiectanții par a fi conceput-o cu o fațadă «fără de sfîrșit» — o fațadă ce se desfășoară de jurîmprejurul întregului edificiu — strălucește în lumină. Lăsată să pătrundă liberă, dintr-o parte în alta, prin ferestrele imense ce se întind pe toată înălțimea clădirii, de aproape de jos, de la temelie, pînă sus, la șarpanta circulară ce susține acoperișul boltit, lumina este întreruptă doar de culoare: brîul de zid placat cu ceramică ce delimitează parterul de partea superioară a construcției. Este Autogara de călători-Baia Mare.

Dotată cu cele mai aspectuoase compartimentări și asigurînd călăto-

Transporturile efectuate cu ajutorul autocamioanelor de mare capacitate înseamnă evitarea transporturilor repetate și deci mari economii.